നമോ തസ്സ ഭഗവതോ അരഹതോ സമ്മാസമ്ബുദ്ധസ്സ

അഭിധമ്മപിടകേ

വിഭങ്ഗപാളി

൧. ഖന്ധവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൧. പഞ്ചക്ഖന്ധാ - രൂപക്ഖന്ധോ, വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧. രൂപക്ഖന്ധോ

൨. തത്ഥ കതമോ രൂപക്ഖന്ധോ? യം കിഞ്ചി രൂപം അതീതാനാഗതപച്ചുപ്പന്നം അജ്ഝത്തം വാ ബഹിദ്ധാ വാ ഓളാരികം വാ സുഖുമം വാ ഹീനം വാ പണീതം വാ യം ദൂരേ സന്തികേ വാ, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ - അയം വുച്ചതി രൂപക്ഖന്ധോ.

൩. തത്ഥ കതമം രൂപം അതീതം? യം രൂപം അതീതം നിരുദ്ധം വിഗതം വിപരിണതം അത്ഥങ്ഗതം അബ്ഭത്ഥങ്ഗതം ഉപ്പജ്ജിത്വാ വിഗതം അതീതം അതീതംസേന സങ്ഗഹിതം, ചത്താരോ ച മഹാഭൂതാ ചതുന്നഞ്ച മഹാഭൂതാനം ഉപാദായരൂപം - ഇദം വുച്ചതി രൂപം അതീതം.

തത്ഥ കതമം രൂപം അനാഗതം? യം രൂപം അജാതം അഭൂതം അസഞ്ജാതം അനിബ്ബത്തം അനഭിനിബ്ബത്തം അപാതുഭൂതം അനുപ്പന്നം അസമുപ്പന്നം അനുട്ഠിതം അസമുട്ഠിതം അനാഗതം അനാഗതംസേന സങ്ഗഹിതം, ചത്താരോ ച മഹാഭൂതാ ചതുന്നഞ്ച മഹാഭൂതാനം ഉപാദായരൂപം - ഇദം വുച്ചതി രൂപം അനാഗതം.

തത്ഥ കതമം രൂപം പച്ചുപ്പന്നം? യം രൂപം ജാതം ഭൂതം സഞ്ജാതം നിബ്ബത്തം അഭിനിബ്ബത്തം പാതുഭൂതം ഉപ്പന്നം സമുപ്പന്നം ഉട്ഠിതം സമുട്ഠിതം പച്ചുപ്പന്നം പച്ചുപ്പന്നംസേന സങ്ഗഹിതം, ചത്താരോ ച മഹാഭൂതാ ചതുന്നഞ്ച മഹാഭൂതാനം ഉപാദായരൂപം - ഇദം വുച്ചതി രൂപം പച്ചുപ്പന്നം.

൪. തത്ഥ കതമം രൂപം അജ്ഝത്തം? യം രൂപം തേസം തേസം സത്താനം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം നിയകം പാടിപുഗ്ഗലികം ഉപാദിന്നം, ചത്താരോ ച മഹാഭൂതാ ചതുന്നഞ്ച മഹാഭൂതാനം ഉപാദായരൂപം - ഇദം വുച്ചതി രൂപം അജ്ഝത്തം.

തത്ഥ കതമം രൂപം ബഹിദ്ധാ? യം രൂപം തേസം തേസം പരസത്താനം പരപുഗ്ഗലാനം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം നിയകം പാടിപുഗ്ഗലികം ഉപാദിന്നം, ചത്താരോ ച മഹാഭൂതാ ചതുന്നഞ്ച മഹാഭൂതാനം ഉപാദായരൂപം - ഇദം വുച്ചതി രൂപം ബഹിദ്ധാ.

൭. തത്ഥ കതമം രൂപം ഓളാരികം? ചക്ഖായതനം...പേ॰... ഫോട്ഠബ്ബായതനം - ഇദം വുച്ചതി രൂപം ഓളാരികം.

തത്ഥ കതമം രൂപം സുഖുമം? ഇത്ഥിന്ദ്രിയം...പേ॰... കബളീകാരോ [കബളിംകാരോ (സീ॰ സ്യാ॰)] ആഹാരോ - ഇദം വുച്ചതി രൂപം സുഖുമം.

൮. തത്ഥ കതമം രൂപം ഹീനം? യം രൂപം തേസം തേസം സത്താനം ഉഞ്ഞാതം അവഞ്ഞാതം ഹീളിതം പരിഭൂതം അചിത്തീകതം ഹീനം ഹീനമതം ഹീനസമ്മതം അനിട്ഠം അകന്തം അമനാപം, രൂപാ സദ്ദാ ഗന്ധാ രസാ ഫോട്ഠബ്ബാ - ഇദം വുച്ചതി രൂപം ഹീനം.

തത്ഥ കതമം രൂപം പണീതം? യം രൂപം തേസം തേസം സത്താനം അനുഞ്ഞാതം അനവഞ്ഞാതം അഹീളിതം അപരിഭൂതം ചിത്തീകതം പണീതം പണീതമതം പണീതസമ്മതം ഇട്ഠം കന്തം മനാപം, രൂപാ സദ്ദാ ഗന്ധാ രസാ ഫോട്ഠബ്ബാ - ഇദം വുച്ചതി രൂപം പണീതം. തം തം വാ പന രൂപം ഉപാദായുപാദായ രൂപം ഹീനം പണീതം ദട്ഠബ്ബം.

൯. തത്ഥ കതമം രൂപം ദൂരേ? ഇത്ഥിന്ദ്രിയം...പേ॰... കബളീകാരോ ആഹാരോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം അനാസന്നേ അനുപകട്ഠേ ദൂരേ അസന്തികേ - ഇദം വുച്ചതി രൂപം ദൂരേ.

തത്ഥ കതമം രൂപം സന്തികേ? ചക്ഖായതനം...പേ॰... ഫോട്ഠബ്ബായതനം, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ആസന്നേ ഉപകട്ഠേ അവിദൂരേ സന്തികേ - ഇദം വുച്ചതി രൂപം സന്തികേ. തം തം വാ പന രൂപം ഉപാദായുപാദായ രൂപം ദൂരേ സന്തികേ ദട്ഠബ്ബം.

൨. വേദനാക്ഖന്ധോ

൮. തത്ഥ കതമോ വേദനാക്ഖന്ധോ? യാ കാചി വേദനാ അതീതാനാഗതപച്ചുപ്പന്നാ അജ്ഝത്താ വാ ബഹിദ്ധാ വാ ഓളാരികാ വാ സുഖുമാ വാ ഹീനാ വാ പണീതാ വാ യാ ദൂരേ സന്തികേ വാ, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ - അയം വുച്ചതി വേദനാക്ഖന്ധോ.

൯. തത്ഥ കതമാ വേദനാ അതീതാ? യാ വേദനാ അതീതാ നിരുദ്ധാ വിഗതാ വിപരിണതാ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ ഉപ്പജ്ജിത്വാ വിഗതാ അതീതാ അതീതംസേന സങ്ഗഹിതാ, സുഖാ വേദനാ ദുക്ഖാ വേദനാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി വേദനാ അതീതാ.

തത്ഥ കതമാ വേദനാ അനാഗതാ? യാ വേദനാ അജാതാ അഭൂതാ അസഞ്ജാതാ അനിബ്ബത്താ അനഭിനിബ്ബത്താ അപാതുഭൂതാ അനുപ്പന്നാ അസമുപ്പന്നാ അനുട്ഠിതാ അസമുട്ഠിതാ അനാഗതാ അനാഗതംസേന സങ്ഗഹിതാ, സുഖാ വേദനാ ദുക്ഖാ വേദനാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി വേദനാ അനാഗതാ.

തത്ഥ കതമാ വേദനാ പച്ചുപ്പന്നാ? യാ വേദനാ ജാതാ ഭൂതാ സഞ്ജാതാ നിബ്ബത്താ അഭിനിബ്ബത്താ പാതുഭൂതാ ഉപ്പന്നാ സമുപ്പന്നാ ഉട്ഠിതാ സമുട്ഠിതാ

പച്ചുപ്പന്നാ പച്ചുപ്പന്നംസേന സങ്ഗഹിതാ, സുഖാ വേദനാ ദുക്ഖാ വേദനാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി വേദനാ പച്ചുപ്പന്നാ.

൧൦. തത്ഥ കതമാ വേദനാ അജ്ഝത്താ? യാ വേദനാ തേസം തേസം സത്താനം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം നിയകാ പാടിപുഗ്ഗലികാ ഉപാദിന്നാ, സുഖാ വേദനാ ദുക്ഖാ വേദനാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി വേദനാ അജ്ഝത്താ.

തത്ഥ കതമാ വേദനാ ബഹിദ്ധാ? യാ വേദനാ തേസം തേസം പരസത്താനം പരപുഗ്ഗലാനം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം നിയകാ പാടിപുഗ്ഗലികാ ഉപാദിന്നാ, സുഖാ വേദനാ ദുക്ഖാ വേദനാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി വേദനാ ബഹിദ്ധാ.

൧൧. തത്ഥ കതമാ വേദനാ ഓളാരികാ സുഖുമാ? അകുസലാ വേദനാ ഓളാരികാ, കുസലാബ്യാകതാ വേദനാ സുഖുമാ. കുസലാകുസലാ വേദനാ ഓളാരികാ, അബ്യാകതാ വേദനാ സുഖുമാ. ദുക്ഖാ വേദനാ ഓളാരികാ, സുഖാ ച അദുക്ഖമസുഖാ ച വേദനാ സുഖുമാ. സുഖദുക്ഖാ വേദനാ ഓളാരികാ, അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ സുഖുമാ. അസമാപന്നസ്സ വേദനാ ഓളാരികാ, സമാപന്നസ്സ വേദനാ സുഖുമാ. സാസവാ വേദനാ ഓളാരികാ, അനാസവാ വേദനാ സുഖുമാ. തം തം വാ പന വേദനം ഉപാദായുപാദായ വേദനാ ഓളാരികാ സുഖുമാ ദട്ഠബ്ബാ.

൧൨. തത്ഥ കതമാ വേദനാ ഹീനാ പണീതാ? അകുസലാ വേദനാ ഹീനാ, കുസലാബ്യാകതാ വേദനാ പണീതാ. കുസലാകുസലാ വേദനാ ഹീനാ, അബ്യാകതാ വേദനാ പണീതാ. ദുക്ഖാ വേദനാ ഹീനാ, സുഖാ ച അദുക്ഖമസുഖാ ച വേദനാ പണീതാ. സുഖദുക്ഖാ വേദനാ ഹീനാ, അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ പണീതാ. അസമാപന്നസ്സ വേദനാ ഹീനാ, സമാപന്നസ്സ വേദനാ പണീതാ. സാസവാ വേദനാ ഹീനാ, അനാസവാ വേദനാ പണീതാ. തം തം വാ പന വേദനം ഉപാദായുപാദായ വേദനാ ഹീനാ പണീതാ ദട്ഠബ്ബാ.

൧൩. തത്ഥ കതമാ വേദനാ ദൂരേ? അകുസലാ വേദനാ കുസലാബ്യാകതാഹി വേദനാഹി ദൂരേ; കുസലാബ്യാകതാ വേദനാ അകുസലായ വേദനായ ദൂരേ; കുസലാ വേദനാ അകുസലാബ്യാകതാഹി വേദനാഹി ദൂരേ; അകുസലാബ്യാകതാ വേദനാ കുസലായ വേദനായ ദൂരേ; അബ്യാകതാ വേദനാ കുസലാകുസലാഹി വേദനാഹി ദൂരേ; കുസലാകുസലാ വേദനാ അബ്യാകതായ വേദനായ ദൂരേ. ദുക്ഖാ വേദനാ സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി ദൂരേ; സുഖാ ച അദുക്ഖമസുഖാ ച വേദനാ ദുക്ഖായ വേദനായ ദൂരേ; സുഖാ വേദനാ ദുക്ഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി ദൂരേ; ദുക്ഖാ ച അദുക്ഖമസുഖാ ച വേദനാ സുഖായ വേദനായ ദൂരേ; അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി ദൂരേ; സുഖദുക്ഖാ വേദനാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ ദൂരേ. അസമാപന്നസ്സ വേദനാ സമാപന്നസ്സ വേദനായ ദൂരേ; സമാപന്നസ്സ വേദനാ അസമാപന്നസ്സ വേദനായ ദൂരേ. സാസവാ വേദനാ അനാസവായ വേദനായ ദൂരേ; അനാസവാ വേദനാ സാസവായ വേദനായ ദൂരേ - അയം വുച്ചതി വേദനാ ദൂരേ.

തത്ഥ കതമാ വേദനാ സന്തികേ? അകുസലാ വേദനാ അകുസലായ വേദനായ സന്തികേ; കുസലാ വേദനാ കുസലായ വേദനായ സന്തികേ; അബ്യാകതാ വേദനാ അബ്യാകതായ വേദനായ സന്തികേ. ദുക്ഖാ വേദനാ ദുക്ഖായ വേദനായ സന്തികേ; സുഖാ വേദനാ സുഖായ വേദനായ സന്തികേ; അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സന്തികേ . അസമാപന്നസ്സ വേദനാ അസമാപന്നസ്സ വേദനായ സന്തികേ; സമാപന്നസ്സ വേദനാ സമാപന്നസ്സ വേദനായ സന്തികേ. സാസവാ വേദനാ സാസവായ വേദനായ സന്തികേ; അനാസവാ വേദനാ അനാസവായ വേദനായ സന്തികേ. അയം വുച്ചതി വേദനാ സന്തികേ. തം തം വാ പന വേദനം ഉപാദായുപാദായ വേദനാ ദൂരേ സന്തികേ ദട്ഠബ്ബാ.

൩. സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ

൧൮. തത്ഥ കതമോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ? യാ കാചി സഞ്ഞാ അതീതാനാഗതപച്ചുപ്പന്നാ അജ്ഝത്താ വാ ബഹിദ്ധാ വാ ഓളാരികാ വാ സുഖുമാ വാ ഹീനാ വാ പണീതാ വാ യാ ദൂരേ സന്തികേ വാ തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ - അയം വുച്ചതി സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൧൯. തത്ഥ കതമാ സഞ്ഞാ അതീതാ? യാ സഞ്ഞാ അതീതാ നിരുദ്ധാ വിഗതാ വിപരിണതാ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ ഉപ്പജ്ജിത്വാ വിഗതാ അതീതാ അതീതംസേന സങ്ഗഹിതാ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ - അയം വുച്ചതി സഞ്ഞാ അതീതാ.

തത്ഥ കതമാ സഞ്ഞാ അനാഗതാ? യാ സഞ്ഞാ അജാതാ അഭൂതാ അസഞ്ജാതാ അനിബ്ബത്താ അനഭിനിബ്ബത്താ അപാതുഭൂതാ അനുപ്പന്നാ അസമുപ്പന്നാ അനുട്ഠിതാ അസമുട്ഠിതാ അനാഗതാ അനാഗതംസേന സങ്ഗഹിതാ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ - അയം വുച്ചതി സഞ്ഞാ അനാഗതാ.

തത്ഥ കതമാ സഞ്ഞാ പച്ചുപ്പന്നാ? യാ സഞ്ഞാ ജാതാ ഭൂതാ സഞ്ജാതാ നിബ്ബത്താ അഭിനിബ്ബത്താ പാതുഭൂതാ ഉപ്പന്നാ സമുപ്പന്നാ ഉട്ഠിതാ സമുട്ഠിതാ പച്ചുപ്പന്നാ പച്ചുപ്പന്നംസേന സങ്ഗഹിതാ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ - അയം വുച്ചതി സഞ്ഞാ പച്ചുപ്പന്നാ.

൧൰. തത്ഥ കതമാ സഞ്ഞാ അജ്ഝത്താ? യാ സഞ്ഞാ തേസം തേസം സത്താനം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം നിയകാ പാടിപുഗ്ഗലികാ ഉപാദിന്നാ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ - അയം വുച്ചതി സഞ്ഞാ അജ്ഝത്താ.

തത്ഥ കതമാ സഞ്ഞാ ബഹിദ്ധാ? യാ സഞ്ഞാ തേസം തേസം പരസത്താനം പരപുഗ്ഗലാനം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം നിയകാ പാടിപുഗ്ഗലികാ ഉപാദിന്നാ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ - അയം വുച്ചതി സഞ്ഞാ ബഹിദ്ധാ.

൧൭. തത്ഥ കതമാ സഞ്ഞാ ഓളാരികാ സുഖുമാ? പടിഘസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ ഓളാരികാ, അധിവചനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ സുഖുമാ. അകുസലാ സഞ്ഞാ ഓളാരികാ, കുസലാബ്യാകതാ സഞ്ഞാ സുഖുമാ. കുസലാകുസലാ സഞ്ഞാ ഓളാരികാ, അബ്യാകതാ സഞ്ഞാ സുഖുമാ. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ ഓളാരികാ, സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ സുഖുമാ. സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ ഓളാരികാ , അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ സുഖുമാ. അസമാപന്നസ്സ സഞ്ഞാ ഓളാരികാ, സമാപന്നസ്സ സഞ്ഞാ സുഖുമാ. സാസവാ സഞ്ഞാ ഓളാരികാ, അനാസവാ സഞ്ഞാ സുഖുമാ. തം തം വാ പന സഞ്ഞം ഉപാദായുപാദായ സഞ്ഞാ ഓളാരികാ സുഖുമാ ദട്ഠബ്ബാ.

൧൮. തത്ഥ കതമാ സഞ്ഞാ ഹീനാ പണീതാ? അകുസലാ സഞ്ഞാ ഹീനാ, കുസലാബ്യാകതാ സഞ്ഞാ പണീതാ. കുസലാകുസലാ സഞ്ഞാ ഹീനാ, അബ്യാകതാ സഞ്ഞാ പണീതാ. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ ഹീനാ, സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ പണീതാ. സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ ഹീനാ, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ പണീതാ. അസമാപന്നസ്സ സഞ്ഞാ ഹീനാ, സമാപന്നസ്സ സഞ്ഞാ പണീതാ. സാസവാ സഞ്ഞാ ഹീനാ, അനാസവാ സഞ്ഞാ പണീതാ. തം തം വാ പന സഞ്ഞം ഉപാദായുപാദായ സഞ്ഞാ ഹീനാ പണീതാ ദട്ഠബ്ബാ.

൧൯. തത്ഥ കതമാ സഞ്ഞാ ദൂരേ? അകുസലാ സഞ്ഞാ കുസലാബ്യാകതാഹി സഞ്ഞാഹി ദൂരേ; കുസലാബ്യാകതാ സഞ്ഞാ അകുസലായ സഞ്ഞായ ദൂരേ; കുസലാ സഞ്ഞാ അകുസലാബ്യാകതാഹി സഞ്ഞാഹി ദൂരേ; അകുസലാബ്യാകതാ സഞ്ഞാ കുസലായ സഞ്ഞായ ദൂരേ. അബ്യാകതാ സഞ്ഞാ കുസലാകുസലാഹി സഞ്ഞാഹി ദൂരേ; കുസലാകുസലാ സഞ്ഞാ അബ്യാകതായ സഞ്ഞായ ദൂരേ. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താഹി സഞ്ഞാഹി ദൂരേ; സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തായ സഞ്ഞായ ദൂരേ; സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ ദുക്ഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താഹി സഞ്ഞാഹി ദൂരേ; ദുക്ഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തായ സഞ്ഞായ ദൂരേ; അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്താഹി സഞ്ഞാഹി ദൂരേ; സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തായ സഞ്ഞായ ദൂരേ. അസമാപന്നസ്സ സഞ്ഞാ സമാപന്നസ്സ സഞ്ഞായ ദൂരേ; സമാപന്നസ്സ സഞ്ഞാ അസമാപന്നസ്സ സഞ്ഞായ ദൂരേ. സാസവാ സഞ്ഞാ അനാസവായ സഞ്ഞായ ദൂരേ; അനാസവാ സഞ്ഞാ സാസവായ സഞ്ഞായ ദൂരേ - അയം വുച്ചതി സഞ്ഞാ ദൂരേ.

തത്ഥ കതമാ സഞ്ഞാ സന്തികേ? അകുസലാ സഞ്ഞാ അകുസലായ സഞ്ഞായ സന്തികേ; കുസലാ സഞ്ഞാ കുസലായ സഞ്ഞായ സന്തികേ; അബ്യാകതാ സഞ്ഞാ അബ്യാകതായ സഞ്ഞായ സന്തികേ. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തായ സഞ്ഞായ സന്തികേ; സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തായ സഞ്ഞായ സന്തികേ; അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സഞ്ഞാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തായ സഞ്ഞായ സന്തികേ. അസമാപന്നസ്സ സഞ്ഞാ അസമാപന്നസ്സ സഞ്ഞായ സന്തികേ; സമാപന്നസ്സ സഞ്ഞാ സമാപന്നസ്സ സഞ്ഞായ സന്തികേ. സാസവാ സഞ്ഞാ സാസവായ സഞ്ഞായ സന്തികേ; അനാസവാ സഞ്ഞാ അനാസവായ സഞ്ഞായ സന്തികേ. അയം വുച്ചതി സഞ്ഞാ സന്തികേ. തം തം വാ പന സഞ്ഞം ഉപാദായുപാദായ സഞ്ഞാ ദൂരേ സന്തികേ ദട്ഠബ്ബാ.

ർ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ

൨൦. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ? യേ കേചി സങ്ഖാരാ അതീതാനാഗതപച്ചുപ്പന്നാ അജ്ഝത്താ വാ ബഹിദ്ധാ വാ ഓളാരികാ വാ സുഖുമാ വാ ഹീനാ വാ പണീതാ വാ യേ ദൂരേ സന്തികേ വാ, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ - അയം വുച്ചതി സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൨൧. തത്ഥ കതമേ സങ്ഖാരാ അതീതാ? യേ സങ്ഖാരാ അതീതാ നിരുദ്ധാ വിഗതാ വിപരിണതാ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ ഉപ്പജ്ജിത്വാ വിഗതാ അതീതാ അതീതംസേന സങ്ഗഹിതാ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ - ഇമേ വുച്ചന്തി സങ്ഖാരാ അതീതാ.

തത്ഥ കതമേ സങ്ഖാരാ അനാഗതാ? യേ സങ്ഖാരാ അജാതാ അഭൂതാ അസഞ്ജാതാ അനിബ്ബത്താ അനഭിനിബ്ബത്താ അപാതുഭൂതാ അനുപ്പന്നാ അസമുപ്പന്നാ അനുട്ഠിതാ അസമുട്ഠിതാ അനാഗതാ അനാഗതംസേന സങ്ഗഹിതാ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ - ഇമേ വുച്ചന്തി സങ്ഖാരാ അനാഗതാ.

തത്ഥ കതമേ സങ്ഖാരാ പച്ചുപ്പന്നാ? യേ സങ്ഖാരാ ജാതാ ഭൂതാ സഞ്ജാതാ നിബ്ബത്താ അഭിനിബ്ബത്താ പാതുഭൂതാ ഉപ്പന്നാ സമുപ്പന്നാ ഉട്ഠിതാ സമുട്ഠിതാ പച്ചുപ്പന്നാ പച്ചുപ്പന്നംസേന സങ്ഗഹിതാ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ - ഇമേ വുച്ചന്തി സങ്ഖാരാ പച്ചുപ്പന്നാ.

൨൨. തത്ഥ കതമേ സങ്ഖാരാ അജ്ഝത്താ? യേ സങ്ഖാരാ തേസം തേസം സത്താനം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം നിയകാ പാടിപുഗ്ഗലികാ ഉപാദിന്നാ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ - ഇമേ വുച്ചന്തി സങ്ഖാരാ അജ്ഝത്താ.

തത്ഥ കതമേ സങ്ഖാരാ ബഹിദ്ധാ? യേ സങ്ഖാരാ തേസം തേസം പരസത്താനം പരപുഗ്ഗലാനം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം നിയകാ പാടിപുഗ്ഗലികാ ഉപാദിന്നാ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ - ഇമേ വുച്ചന്തി സങ്ഖാരാ ബഹിദ്ധാ.

൨൩. തത്ഥ കതമേ സങ്ഖാരാ ഓളാരികാ സുഖുമാ? അകുസലാ സങ്ഖാരാ ഓളാരികാ, കുസലാബ്യാകതാ സങ്ഖാരാ സുഖുമാ. കുസലാകുസലാ സങ്ഖാരാ ഓളാരികാ, അബ്യാകതാ സങ്ഖാരാ സുഖുമാ. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ ഓളാരികാ, സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ സുഖുമാ. സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ ഓളാരികാ, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ സുഖുമാ. അസമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരാ ഓളാരികാ, സമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരാ സുഖുമാ. സാസവാ സങ്ഖാരാ ഓളാരികാ, അനാസവാ സങ്ഖാരാ സുഖുമാ. തേ തേ വാ പന സങ്ഖാരേ ഉപാദായുപാദായ സങ്ഖാരാ ഓളാരികാ സുഖുമാ ദട്ഠബ്ബാ.

൨൪. തത്ഥ കതമേ സങ്ഖാരാ ഹീനാ പണീതാ? അകുസലാ സങ്ഖാരാ ഹീനാ, കുസലാബ്യാകതാ സങ്ഖാരാ പണീതാ. കുസലാകുസലാ സങ്ഖാരാ ഹീനാ, അബ്യാകതാ സങ്ഖാരാ പണീതാ. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ ഹീനാ , സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ പണീതാ. സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ ഹീനാ, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ പണീതാ. അസമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരാ ഹീനാ, സമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരാ പണീതാ. സാസവാ സങ്ഖാരാ ഹീനാ, അനാസവാ സങ്ഖാരാ പണീതാ. തേ തേ വാ പന സങ്ഖാരേ ഉപാദായുപാദായ സങ്ഖാരാ ഹീനാ പണീതാ ദട്ഠബ്ബാ.

൨൫. തത്ഥ കതമേ സങ്ഖാരാ ദൂരേ? അകുസലാ സങ്ഖാരാ കുസലാബ്യാകതേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; കുസലാബ്യാകതാ സങ്ഖാരാ അകുസലേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; കുസലാ സങ്ഖാരാ അകുസലാബ്യാകതേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; അകുസലാബ്യാകതാ സങ്ഖാരാ കുസലേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; അബ്യാകതാ സങ്ഖാരാ കുസലാകുസലേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; കുസലാകുസലാ സങ്ഖാരാ അബ്യാകതേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്തേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ ദുക്ഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്തേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; ദുക്ഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്തേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ . അസമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരാ സമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ; സമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരാ അസമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ. സാസവാ സങ്ഖാരാ അനാസവേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ;

അനാസവാ സങ്ഖാരാ സാസവേഹി സങ്ഖാരേഹി ദൂരേ. ഇമേ വുച്ചന്തി സങ്ഖാരാ ദൂരേ.

തത്ഥ കതമേ സങ്ഖാരാ സന്തികേ? അകുസലാ സങ്ഖാരാ അകുസലാനം സങ്ഖാരാനം സന്തികേ; കുസലാ സങ്ഖാരാ കുസലാനം സങ്ഖാരാനം സന്തികേ; അബ്യാകതാ സങ്ഖാരാ അബ്യാകതാനം സങ്ഖാരാനം സന്തികേ. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താനം സങ്ഖാരാനം സന്തികേ; സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താനം സങ്ഖാരാനം സന്തികേ; അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ സങ്ഖാരാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താനം സങ്ഖാരാനം സന്തികേ. അസമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരാ അസമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരാനം സന്തികേ; സമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരാ സമാപന്നസ്സ സങ്ഖാരാനം സന്തികേ. സാസവാ സങ്ഖാരാ സാസവാനം സങ്ഖാരാനം സന്തികേ; അനാസവാ സങ്ഖാരാ അനാസവാനം സങ്ഖാരാനം സന്തികേ. ഇമേ വുച്ചന്തി സങ്ഖാരാ സന്തികേ. തേ തേ വാ പന സങ്ഖാരേ ഉപാദായുപാദായ സങ്ഖാരാ ദൂരേ സന്തികേ ദട്ഠബ്ബാ.

൫. വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ

൨൬. തത്ഥ കതമോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ? യം കിഞ്ചി വിഞ്ഞാണം അതീതാനാഗതപച്ചുപ്പന്നം അജ്ഝത്തം വാ ബഹിദ്ധാ വാ ഓളാരികം വാ സുഖുമം വാ ഹീനം വാ പണീതം വാ യം ദൂരേ സന്തികേ വാ, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ - അയം വുച്ചതി വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൨൭. തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണം അതീതം? യം വിഞ്ഞാണം അതീതം നിരുദ്ധം വിഗതം വിപരിണതം അത്ഥങ്ഗതം അബ്ഭത്ഥങ്ഗതം ഉപ്പജ്ജിത്വാ വിഗതം അതീതം അതീതംസേന സങ്ഗഹിതം, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം സോതവിഞ്ഞാണം ഘാനവിഞ്ഞാണം ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം കായവിഞ്ഞാണം മനോവിഞ്ഞാണം - ഇദം വുച്ചതി വിഞ്ഞാണം അതീതം.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണം അനാഗതം? യം വിഞ്ഞാണം അജാതം അഭൂതം അസഞ്ജാതം അനിബ്ബത്തം അനഭിനിബ്ബത്തം അപാതുഭൂതം അനുപ്പന്നം അസമുപ്പന്നം അനുട്ഠിതം അസമുട്ഠിതം അനാഗതം അനാഗതംസേന സങ്ഗഹിതം, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം സോതവിഞ്ഞാണം ഘാനവിഞ്ഞാണം ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം കായവിഞ്ഞാണം മനോവിഞ്ഞാണം - ഇദം വുച്ചതി വിഞ്ഞാണം അനാഗതം.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണം പച്ചുപ്പന്നം? യം വിഞ്ഞാണം ജാതം ഭൂതം സഞ്ജാതം നിബ്ബത്തം അഭിനിബ്ബത്തം പാതുഭൂതം ഉപ്പന്നം സമുപ്പന്നം ഉട്ഠിതം സമുട്ഠിതം പച്ചുപ്പന്നം പച്ചുപ്പന്നംസേന സങ്ഗഹിതം, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം സോതവിഞ്ഞാണം ഘാനവിഞ്ഞാണം ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം കായവിഞ്ഞാണം മനോവിഞ്ഞാണം - ഇദം വുച്ചതി വിഞ്ഞാണം പച്ചുപ്പന്നം.

൨൮. തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണം അജ്ഝത്തം? യം വിഞ്ഞാണം തേസം തേസം സത്താനം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം നിയകം പാടിപുഗ്ഗലികം ഉപാദിന്നം,

ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം സോതവിഞ്ഞാണം ഘാനവിഞ്ഞാണം ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം കായവിഞ്ഞാണം മനോവിഞ്ഞാണം - ഇദം വുച്ചതി വിഞ്ഞാണം അജ്ഝത്തം.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണം ബഹിദ്ധാ? യം വിഞ്ഞാണം തേസം തേസം പരസത്താനം പരപുഗ്ഗലാനം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം നിയകം പാടിപുഗ്ഗലികം ഉപാദിന്നം, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം സോതവിഞ്ഞാണം ഘാനവിഞ്ഞാണം ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം കായവിഞ്ഞാണം മനോവിഞ്ഞാണം - ഇദം വുച്ചതി വിഞ്ഞാണം ബഹിദ്ധാ.

൨൯. തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണം ഓളാരികം സുഖുമം? അകുസലം വിഞ്ഞാണം ഓളാരികം, കുസലാബ്യാകതാ വിഞ്ഞാണാ സുഖുമാ. കുസലാകുസലാ വിഞ്ഞാണാ ഓളാരികാ , അബ്യാകതം വിഞ്ഞാണം സുഖുമം. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം വിഞ്ഞാണം ഓളാരികം, സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ വിഞ്ഞാണാ സുഖുമാ. സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്താ വിഞ്ഞാണാ ഓളാരികാ, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം വിഞ്ഞാണം സുഖുമം. അസമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണം ഓളാരികം, സമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണം സുഖുമം. സാസവം വിഞ്ഞാണം ഓളാരികം, അനാസവം വിഞ്ഞാണം സുഖുമം. തം തം വാ പന വിഞ്ഞാണം ഉപാദായുപാദായ വിഞ്ഞാണം ഓളാരികം സുഖുമം ദട്ഠബ്ബം.

൩൦. തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണം ഹീനം പണീതം? അകുസലം വിഞ്ഞാണം ഹീനം, കുസലാബ്യാകതാ വിഞ്ഞാണാ പണീതാ . കുസലാകുസലാ വിഞ്ഞാണാ ഹീനാ, അബ്യാകതം വിഞ്ഞാണം പണീതം. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം വിഞ്ഞാണം ഹീനം, സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ വിഞ്ഞാണാ പണീതാ. സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്താ വിഞ്ഞാണാ ഹീനാ, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം വിഞ്ഞാണം പണീതം. അസമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണം ഹീനം, സമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണം പണീതം. സാസവം വിഞ്ഞാണം ഹീനം, അനാസവം വിഞ്ഞാണം പണീതം. തം തം വാ പന വിഞ്ഞാണം ഉപാദായുപാദായ വിഞ്ഞാണം ഹീനം പണീതം ദട്ഠബ്ബം.

൩൧. തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണം ദൂരേ? അകുസലം വിഞ്ഞാണം കുസലാബ്യാകതേഹി വിഞ്ഞാണേഹി ദൂരേ; കുസലാബ്യാകതാ വിഞ്ഞാണാ അകുസലാ വിഞ്ഞാണാ ദൂരേ; കുസലം വിഞ്ഞാണം അകുസലാബ്യാകതേഹി വിഞ്ഞാണേഹി ദൂരേ; അകുസലാബ്യാകതാ വിഞ്ഞാണാ കുസലാ വിഞ്ഞാണാ ദൂരേ; അബ്യാകതം വിഞ്ഞാണം കുസലാകുസലേഹി വിഞ്ഞാണേഹി ദൂരേ; കുസലാകുസലാ വിഞ്ഞാണാ അബ്യാകതാ വിഞ്ഞാണാ ദൂരേ. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം വിഞ്ഞാണം സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്തേഹി വിഞ്ഞാണേഹി ദൂരേ; സുഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ വിഞ്ഞാണാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ വിഞ്ഞാണാ ദൂരേ; സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം വിഞ്ഞാണം ദുക്ഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്തേഹി വിഞ്ഞാണേഹി ദൂരേ; ദുക്ഖായ ച അദുക്ഖമസുഖായ ച വേദനാഹി സമ്പയുത്താ വിഞ്ഞാണാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ വിഞ്ഞാണാ ദൂരേ; അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം വിഞ്ഞാണം സുഖദുക്ഖാഹി

വേദനാഹി സമ്പയുത്തേഹി വിഞ്ഞാണേഹി ദൂരേ; സുഖദുക്ഖാഹി വേദനാഹി സമ്പയുത്താ വിഞ്ഞാണാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ വിഞ്ഞാണാ ദൂരേ. അസമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണം സമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണാ ദൂരേ; സമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണം അസമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണാ ദൂരേ. സാസവം വിഞ്ഞാണം അനാസവാ വിഞ്ഞാണാ ദൂരേ; അനാസവം വിഞ്ഞാണം സാസവാ വിഞ്ഞാണാ ദൂരേ - ഇദം വുച്ചതി വിഞ്ഞാണം ദൂരേ.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണം സന്തികേ? അകുസലം വിഞ്ഞാണം അകുസലസ്സ വിഞ്ഞാണസ്സ സന്തികേ; കുസലം വിഞ്ഞാണം കുസലസ്സ വിഞ്ഞാണസ്സ സന്തികേ; അബ്യാകതം വിഞ്ഞാണം അബ്യാകതസ്സ വിഞ്ഞാണസ്സ സന്തികേ. ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം വിഞ്ഞാണം ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തസ്സ വിഞ്ഞാണസ്സ സന്തികേ; സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം വിഞ്ഞാണം സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തസ്സ വിഞ്ഞാണസ്സ സന്തികേ; അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം വിഞ്ഞാണം അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തസ്സ വിഞ്ഞാണസ്സ സന്തികേ. അസമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണം അസമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണസ്സ സന്തികേ; സമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണം സമാപന്നസ്സ വിഞ്ഞാണസ്സ സന്തികേ. സാസവം വിഞ്ഞാണം സാസവസ്സ വിഞ്ഞാണസ്സ സന്തികേ; അനാസവം വിഞ്ഞാണം അനാസവസ്സ വിഞ്ഞാണസ്സ സന്തികേ - ഇദം വുച്ചതി വിഞ്ഞാണം സന്തികേ. തം തം വാ പന വിഞ്ഞാണം ഉപാദായുപാദായ വിഞ്ഞാണം ദൂരേ സന്തികേ ദട്ഠബ്ബം.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൩൨. പഞ്ചക്ഖന്ധാ - രൂപക്ഖന്ധോ, വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧. രൂപക്ഖന്ധോ

൩൩. തത്ഥ കതമോ രൂപക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - സബ്ബം രൂപം ന ഹേതു, അഹേതുകം, ഹേതുവിപ്പയുത്തം, സപ്പച്ചയം, സങ്ഖതം, രൂപം, ലോകിയം, സാസവം, സംയോജനിയം, ഗന്ഥനിയം, ഓഘനിയം, യോഗനിയം, നീവരണിയം, പരാമട്ഠം, ഉപാദാനിയം, സംകിലേസികം, അബ്യാകതം, അനാരമ്മണം, അചേതസികം, ചിത്തവിപ്പയുത്തം, നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മം, അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികം, ന സവിതക്കസവിചാരം, ന അവിതക്കവിചാരമത്തം, അവിതക്കഅവിചാരം, ന പീതിസഹഗതം, ന സുഖസഹഗതം, ന ഉപേക്ഖാസഹഗതം, നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബം, നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകം, നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ, നേവസേക്ഖനാസേക്ഖം, പരിത്തം, കാമാവചരം, ന രൂപാവചരം, ന അരൂപാവചരം, പരിയാപന്നം, നോ അപരിയാപന്നം, അനിയതം, അനിയ്യാനികം, ഉപ്പന്നം, ഛഹി വിഞ്ഞാണേഹി വിഞ്ഞേയ്യം, അനിച്ചം, ജരാഭിഭൂതം. ഏവം ഏകവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ.

ദുവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - അത്ഥി രൂപം ഉപാദാ, അത്ഥി രൂപം നോ ഉപാദാ [നുപാദാ (സീ॰ ക॰)]. അത്ഥി രൂപം ഉപാദിന്നം, അത്ഥി രൂപം

അനുപാദിന്നം. അത്ഥി രൂപം ഉപാദിന്നുപാദാനിയം, അത്ഥി രൂപം അനുപാദിന്നുപാദാനിയം. അത്ഥി രൂപം സനിദസ്സനം, അത്ഥി രൂപം അനിദസ്സനം. അത്ഥി രൂപം സപ്പടിഘം, അത്ഥി രൂപം അപ്പടിഘം. അത്ഥി രൂപം ഇന്ദ്രിയം, അത്ഥി രൂപം ന ഇന്ദ്രിയം. അത്ഥി രൂപം മഹാഭൂതം, അത്ഥി രൂപം ന മഹാഭൂതം. അത്ഥി രൂപം വിഞ്ഞത്തി, അത്ഥി രൂപം ന വിഞ്ഞത്തി. അത്ഥി രൂപം ചിത്തസമുട്ഠാനം, അത്ഥി രൂപം ന ചിത്തസമുട്ഠാനം. അത്ഥി രൂപം ചിത്തസഹഭു, അത്ഥി രൂപം ന ചിത്തസഹഭു. അത്ഥി രൂപം ചിത്താനുപരിവത്തി, അത്ഥി രൂപം ന ചിത്താനുപരിവത്തി. അത്ഥി രൂപം അജ്ഝത്തികം, അത്ഥി രൂപം ബാഹിരം. അത്ഥി രൂപം ഓളാരികം, അത്ഥി രൂപം സുഖുമം. അത്ഥി രൂപം ദൂരേ, അത്ഥി രൂപം സന്തികേ...പേ॰... അത്ഥി രൂപം കബളീകാരോ ആഹാരോ, അത്ഥി രൂപം ന കബളീകാരോ ആഹാരോ. ഏവം ദുവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ.

(യഥാ രൂപകണ്ഡേ വിഭത്തം, തഥാ ഇധ വിഭജിതബ്ബം.)

തിവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - യം തം രൂപം അജ്ഝത്തികം തം ഉപാദാ, യം തം രൂപം ബാഹിരം തം അത്ഥി ഉപാദാ, അത്ഥി നോ ഉപാദാ. യം തം രൂപം അജ്ഝത്തികം തം ഉപാദിന്നം, യം തം രൂപം ബാഹിരം തം അത്ഥി ഉപാദിന്നം, അത്ഥി അനുപാദിന്നം. യം തം രൂപം അജ്ഝത്തികം തം ഉപാദിന്നുപാദാനിയം, യം തം രൂപം ബാഹിരം തം അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയം, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയം...പേ॰... യം തം രൂപം അജ്ഝത്തികം തം ന കബളീകാരോ ആഹാരോ, യം തം രൂപം ബാഹിരം തം അത്ഥി കബളീകാരോ ആഹാരോ, അത്ഥി ന കബളീകാരോ ആഹാരോ. ഏവം തിവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ.

ചതുബ്ബിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - യം തം രൂപം ഉപാദാ തം അത്ഥി ഉപാദിന്നം, അത്ഥി അനുപാദിന്നം; യം തം രൂപം നോ ഉപാദാ തം അത്ഥി ഉപാദിന്നം, അത്ഥി അനുപാദിന്നം. യം തം രൂപം ഉപാദാ തം അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയം, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയം; യം തം രൂപം നോ ഉപാദാ തം അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയം, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയം. യം തം രൂപം ഉപാദാ തം അത്ഥി സപ്പടിഘം, അത്ഥി അപ്പടിഘം; യം തം രൂപം നോ ഉപാദാ തം അത്ഥി സപ്പടിഘം, അത്ഥി അപ്പടിഘം . യം തം രൂപം ഉപാദാ തം അത്ഥി ഓളാരികം, അത്ഥി സുഖുമം; യം തം രൂപം നോ ഉപാദാ തം അത്ഥി ഓളാരികം, അത്ഥി സുഖുമം. യം തം രൂപം ഉപാദാ തം അത്ഥി ദൂരേ, അത്ഥി സന്തികേ; യം തം രൂപം നോ ഉപാദാ തം അത്ഥി ദൂരേ, അത്ഥി സന്തികേ...പേ॰... ദിട്ഠം, സുതം, മുതം, വിഞ്ഞാതം രൂപം. ഏവം ചതുബ്ബിധേന രൂപക്ഖന്ധോ.

പഞ്ചവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - പഥവീധാതു, ആപോധാതു, തേജോധാതു, വായോധാതു, യഞ്ച രൂപം ഉപാദാ. ഏവം പഞ്ചവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ.

ഛബ്ബിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, സോതവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, ഘാനവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, കായവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, മനോവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം. ഏവം ഛബ്ബിധേന രൂപക്ഖന്ധോ.

സത്തവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, സോതവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, ഘാനവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, കായവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, മനോധാതുവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, മനോവിഞ്ഞാണധാതുവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം. ഏവം സത്തവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ .

അട്ഠവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, സോതവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, ഘാനവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, കായവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം അത്ഥി സുഖസമ്ഫസ്സം, അത്ഥി ദുക്ഖസമ്ഫസ്സം, മനോധാതുവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം, മനോവിഞ്ഞാണധാതുവിഞ്ഞേയ്യം രൂപം. ഏവം അട്ഠവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ.

നവവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം, പുരിസിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, യഞ്ച രൂപം ന ഇന്ദ്രിയം. ഏവം നവവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ.

ദസവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം, പുരിസിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, ന ഇന്ദ്രിയം രൂപം അത്ഥി സപ്പടിഘം, അത്ഥി അപ്പടിഘം. ഏവം ദസവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ.

ഏകാദസവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ - ചക്ഖായതനം, സോതായതനം, ഘാനായതനം, ജിവ്ഹായതനം, കായായതനം, രൂപായതനം, സദ്ദായതനം, ഗന്ധായതനം, രസായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, യഞ്ച രൂപം അനിദസ്സനഅപ്പടിഘം ധമ്മായതനപരിയാപന്നം. ഏവം ഏകാദസവിധേന രൂപക്ഖന്ധോ.

അയം വുച്ചതി രൂപക്ഖന്ധോ.

൨. വേദനാക്ഖന്ധോ

൩൪. തത്ഥ കതമോ വേദനാക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ.

ചതുബ്ബിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ.

പഞ്ചവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖിന്ദ്രിയം, അത്ഥി ദുക്ഖിന്ദ്രിയം, അത്ഥി സോമനസ്സിന്ദ്രിയം, അത്ഥി ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം, അത്ഥി ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം. ഏവം പഞ്ചവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

ഛബ്ബിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ

വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ. ഏവം ഛബ്ബിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

സത്തവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ. ഏവം സത്തവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

അട്ഠവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ അത്ഥി സുഖാ, അത്ഥി ദുക്ഖാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ. ഏവം അട്ഠവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

നവവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ അത്ഥി കുസലാ, അത്ഥി അകുസലാ, അത്ഥി അബ്യാകതാ. ഏവം നവവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ അത്ഥി സുഖാ, അത്ഥി ദുക്ഖാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ അത്ഥി കുസലാ, അത്ഥി അകുസലാ, അത്ഥി അബ്യാകതാ. ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൩൭. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി വിപാകോ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മോ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയോ. അത്ഥി സംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികോ. അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരോ, അത്ഥി അവിതക്കവിചാരമത്തോ, അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി ആചയഗാമീ, അത്ഥി അപചയഗാമീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ. അത്ഥി സേക്ഖോ, അത്ഥി അസേക്ഖോ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ. അത്ഥി പരിത്തോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതോ, അത്ഥി അപ്പമാണോ. അത്ഥി പരിത്താരമ്മണോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണോ. അത്ഥി ഹീനോ, അത്ഥി

മജ്ഝിമോ, അത്ഥി പണീതോ. അത്ഥി മിച്ഛത്തനിയതോ, അത്ഥി സമ്മത്തനിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ. അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണോ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകോ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതി. അത്ഥി ഉപ്പന്നോ, അത്ഥി അനുപ്പന്നോ, അത്ഥി ഉപ്പാദീ. അത്ഥി അതീതോ, അത്ഥി അനാഗതോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നോ. അത്ഥി അതീതാരമ്മണോ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണോ. അത്ഥി അജ്ഝത്തോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധോ. അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൩൩. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ...പേ... അത്ഥി ന ഹേതുസഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഹേതുഅഹേതുകോ. അത്ഥി ലോകിയോ, അത്ഥി ലോകുത്തരോ. അത്ഥി കേനചി വിഞ്ഞേയ്യോ, അത്ഥി കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യോ. അത്ഥി സാസവോ, അത്ഥി അനാസവോ. അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവോ. അത്ഥി സംയോജനിയോ, അത്ഥി അസംയോജനിയോ. അത്ഥി സംയോജനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയോ. അത്ഥി ഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി അഗന്ഥനിയോ. അത്ഥി ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തോ . അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയോ. അത്ഥി ഓഘനിയോ, അത്ഥി അനോഘനിയോ. അത്ഥി ഓഘസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഓഘനിയോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഅനോഘനിയോ. അത്ഥി യോഗനിയോ, അത്ഥി അയോഗനിയോ. അത്ഥി യോഗസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തയോഗനിയോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തഅയോഗനിയോ. അത്ഥി നീവരണിയോ, അത്ഥി അനീവരണിയോ. അത്ഥി നീവരണസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയോ, അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയോ. അത്ഥി പരാമട്ഠോ, അത്ഥി അപരാമട്ഠോ. അത്ഥി പരാമാസസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തോ . അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠോ, അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠോ. അത്ഥി ഉപാദിന്നോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നോ. അത്ഥി ഉപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദാനിയോ. അത്ഥി ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയോ, അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയോ. അത്ഥി സംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലേസികോ. അത്ഥി സംകിലിട്ഠോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠോ. അത്ഥി കിലേസസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികോ, അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ന ദസ്സനേന

പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി സവിതക്കോ, അത്ഥി അവിതക്കോ. അത്ഥി സവിചാരോ, അത്ഥി അവിചാരോ. അത്ഥി സപ്പീതികോ, അത്ഥി അപ്പീതികോ. അത്ഥി പീതിസഹഗതോ, അത്ഥി ന പീതിസഹഗതോ. അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി ന കാമാവചരോ. അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി ന രൂപാവചരോ. അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി ന അരൂപാവചരോ. അത്ഥി പരിയാപന്നോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. അത്ഥി നിയ്യാനികോ, അത്ഥി അനിയ്യാനികോ. അത്ഥി നിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ. അത്ഥി സഉത്തരോ, അത്ഥി അനുത്തരോ. അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൩൭. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി വിപാകോ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മോ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ...പേ... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ , അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

ദുകമൂലകം.

൩൮. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൩൯. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൦. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ന ഹേതുസഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഹേതുഅഹേതുകോ. അത്ഥി ലോകിയോ, അത്ഥി ലോകുത്തരോ. അത്ഥി കേനചി വിഞ്ഞേയ്യോ, അത്ഥി കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യോ. അത്ഥി സാസവോ, അത്ഥി അനാസവോ. അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി

ആസവവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവോ…പേ॰… അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൧. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി വിപാകോ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മോ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ , അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയോ. അത്ഥി സംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികോ. അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരോ, അത്ഥി അവിതക്കവിചാരമത്തോ, അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി ആചയഗാമീ, അത്ഥി അപചയഗാമീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ. അത്ഥി സേക്ഖോ, അത്ഥി അസേക്ഖോ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ. അത്ഥി പരിത്തോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതോ, അത്ഥി അപ്പമാണോ. അത്ഥി പരിത്താരമ്മണോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണോ. അത്ഥി ഹീനോ, അത്ഥി മജ്ഝിമോ, അത്ഥി പണീതോ. അത്ഥി മിച്ഛത്തനിയതോ, അത്ഥി സമ്മത്തനിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ. അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണോ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകോ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതി. അത്ഥി ഉപ്പന്നോ, അത്ഥി അനുപ്പന്നോ, അത്ഥി ഉപ്പാദീ. അത്ഥി അതീതോ, അത്ഥി അനാഗതോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നോ. അത്ഥി അതീതാരമ്മണോ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണോ. അത്ഥി അജ്ഝത്തോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധോ. അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൨. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ന ഹേതുസഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഹേതുഅഹേതുകോ. അത്ഥി ലോകിയോ, അത്ഥി ലോകുത്തരോ. അത്ഥി കേനചി വിഞ്ഞേയ്യോ , അത്ഥി കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യോ. അത്ഥി സാസവോ, അത്ഥി അനാസവോ. അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവോ. അത്ഥി സംയോജനിയോ, അത്ഥി അസംയോജനിയോ…പേ॰… അത്ഥി സരണോ , അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

തികമൂലകം.

൪൩. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൪. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി വിപാകോ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മോ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൫. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ന ഹേതുസഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഹേതുഅഹേതുകോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൬. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ലോകിയോ, അത്ഥി ലോകുത്തരോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൭. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കേനചി വിഞ്ഞേയ്യോ , അത്ഥി കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരോ, അത്ഥി അവിതക്കവിചാരമത്തോ, അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

ർവ്വ. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സാസവോ, അത്ഥി അനാസവോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ... പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

ർൻ. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൦. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആചയഗാമീ, അത്ഥി അപചയഗാമീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൧. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനിയോ, അത്ഥി അസംയോജനിയോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സേക്ഖോ, അത്ഥി അസേക്ഖോ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൨. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തോ .

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പരിത്തോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതോ, അത്ഥി അപ്പമാണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൪൩. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പരിത്താരമ്മണോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണോ...പേ°.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൭൮. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി അഗന്ഥനിയോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹീനോ, അത്ഥി മജ്ഝിമോ, അത്ഥി പണീതോ...പേ°.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൭൯. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി മിച്ഛത്തനിയതോ, അത്ഥി സമ്മത്തനിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ...പേ°.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൮൦. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണോ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകോ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതി...പേ°.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൮൧. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഓഘനിയോ, അത്ഥി അനോഘനിയോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഉപ്പന്നോ, അത്ഥി അനുപ്പന്നോ, അത്ഥി ഉപ്പാദീ...പേ°.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൮൨. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഓഘസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അതീതോ, അത്ഥി അനാഗതോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നോ...പേ°.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൮൩. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഓഘനിയോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഅനോഘനിയോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അതീതാരമ്മണോ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൩൦. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി യോഗനിയോ, അത്ഥി അയോഗനിയോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്തോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

൩൧. ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി യോഗസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

ഉഭതോവഡ്ഢകം.

സത്തവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. ഏവം സത്തവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

അപരോപി സത്തവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി വിപാകോ...പേ॰... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ , അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. ഏവം സത്തവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

ചതുവീസതിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ...പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ...പേ॰... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ. ഏവം ചതുവീസതിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

അപരോപി ചതുവീസതിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ അത്ഥി വിപാകോ...പേ॰... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ

വേദനാ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ…പേ॰… ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ…പേ॰… ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ…പേ॰… കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ അത്ഥി വിപാകോ…പേ॰… അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ. ഏവം ചതുവീസതിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

തിംസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ. ഏവം തിംസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

ബഹുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ , അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ. ഏവം ബഹുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

അപരോപി ബഹുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ അത്ഥി വിപാകോ…പേ॰… അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ , അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ…പേ॰… ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ…പേ॰… ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ…പേ॰… കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാക്ഖന്ധോ അത്ഥി വിപാകോ…പേ॰… അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ , അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ , അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ. ഏവം ബഹുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ.

അയം വുച്ചതി വേദനാക്ഖന്ധോ.

൩. സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ

൬൨. തത്ഥ കതമോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ.

ചതുബ്ബിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ.

പഞ്ചവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി സോമനസ്സിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദോമനസ്സിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ. ഏവം പഞ്ചവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

ഛബ്ബിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ. ഏവം ഛബ്ബിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

സത്തവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ. ഏവം സത്തവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

അട്ഠവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ അത്ഥി സുഖസഹഗതാ, അത്ഥി ദുക്ഖസഹഗതാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ. ഏവം അട്ഠവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

നവവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ അത്ഥി കുസലാ, അത്ഥി അകുസലാ, അത്ഥി അബ്യാകതാ. ഏവം നവവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ അത്ഥി സുഖസഹഗതാ, അത്ഥി ദുക്ഖസഹഗതാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ അത്ഥി കുസലാ, അത്ഥി അകുസലാ, അത്ഥി അബ്യാകതാ. ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൬൩. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൩൪. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി വിപാകോ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മോ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയോ. അത്ഥി സംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികോ. അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരോ, അത്ഥി അവിതക്കവിചാരമത്തോ, അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരോ. അത്ഥി പീതിസഹഗതോ, അത്ഥി സുഖസഹഗതോ, അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി ആചയഗാമീ, അത്ഥി അപചയഗാമീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ. അത്ഥി സേക്ഖോ, അത്ഥി അസേക്ഖോ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ. അത്ഥി പരിത്തോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതോ, അത്ഥി അപ്പമാണോ. അത്ഥി പരിത്താരമ്മണോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണോ. അത്ഥി ഹീനോ, അത്ഥി മജ്ഝിമോ, അത്ഥി പണീതോ. അത്ഥി മിച്ഛത്തനിയതോ, അത്ഥി സമ്മത്തനിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ. അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണോ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകോ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതി. അത്ഥി ഉപ്പന്നോ, അത്ഥി അനുപ്പന്നോ, അത്ഥി ഉപ്പാദീ. അത്ഥി അതീതോ, അത്ഥി അനാഗതോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നോ. അത്ഥി അതീതാരമ്മണോ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണോ. അത്ഥി അജ്ഝത്തോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധോ. അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൩൫. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ന ഹേതുസഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഹേതുഅഹേതുകോ. അത്ഥി ലോകിയോ, അത്ഥി ലോകുത്തരോ . അത്ഥി കേനചി വിഞ്ഞേയ്യോ, അത്ഥി കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യോ. അത്ഥി സാസവോ, അത്ഥി അനാസവോ. അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ , അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവോ. അത്ഥി സംയോജനിയോ, അത്ഥി അസംയോജനിയോ. അത്ഥി സംയോജനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയോ, അത്ഥി

സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയോ. അത്ഥി ഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി അഗന്ഥനിയോ. അത്ഥി ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയോ. അത്ഥി ഓഘനിയോ , അത്ഥി അനോഘനിയോ. അത്ഥി ഓഘസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഓഘനിയോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഅനോഘനിയോ. അത്ഥി യോഗനിയോ, അത്ഥി അയോഗനിയോ. അത്ഥി യോഗസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തയോഗനിയോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തഅയോഗനിയോ. അത്ഥി നീവരണിയോ, അത്ഥി അനീവരണിയോ. അത്ഥി നീവരണസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയോ, അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയോ. അത്ഥി പരാമട്ഠോ, അത്ഥി അപരാമട്ഠോ. അത്ഥി പരാമാസസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠോ, അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠോ. അത്ഥി ഉപാദിന്നോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നോ. അത്ഥി ഉപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദാനിയോ. അത്ഥി ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയോ, അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയോ. അത്ഥി സംകിലേസികോ , അത്ഥി അസംകിലേസികോ. അത്ഥി സംകിലിട്ഠോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠോ. അത്ഥി കിലേസസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികോ, അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി സവിതക്കോ, അത്ഥി അവിതക്കോ. അത്ഥി സവിചാരോ, അത്ഥി അവിചാരോ. അത്ഥി സപ്പീതികോ, അത്ഥി അപ്പീതികോ. അത്ഥി പീതിസഹഗതോ, അത്ഥി ന പീതിസഹഗതോ. അത്ഥി സുഖസഹഗതോ, അത്ഥി ന സുഖസഹഗതോ. അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതോ, അത്ഥി ന ഉപേക്ഖാസഹഗതോ. അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി ന കാമാവചരോ. അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി ന രൂപാവചരോ. അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി ന അരൂപാവചരോ. അത്ഥി പരിയാപന്നോ , അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. അത്ഥി നിയ്യാനികോ, അത്ഥി അനിയ്യാനികോ. അത്ഥി നിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ. അത്ഥി സഉത്തരോ, അത്ഥി അനുത്തരോ. അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൩൩. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ. അത്ഥി വിപാകോ...പേ... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ

, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

(യഥാ കുസലത്തികേ വിത്ഥാരോ, ഏവം സബ്ബേപി തികാ വിത്ഥാരേതബ്ബാ.)

ദുകമൂലകം.

൬൭. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൬൮. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ...പേ... അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൬൯. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ . അത്ഥി വിപാകോ...പേ... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൭൦. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ...പേ... അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ...പേ... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

തികമൂലകം.

൭൧. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൭൨. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൭൩. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ന ഹേതു സഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഹേതു അഹേതുകോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി വിപാകോ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മോ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൭൪. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ലോകിയോ, അത്ഥി ലോകുത്തരോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൭൫. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കേനചി വിഞ്ഞേയ്യോ, അത്ഥി കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൭൬. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സാസവോ, അത്ഥി അനാസവോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരോ, അത്ഥി അവിതക്കവിചാരമത്തോ, അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൭൭. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പീതിസഹഗതോ, അത്ഥി സുഖസഹഗതോ, അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൩൮. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൩൯. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനിയോ, അത്ഥി അസംയോജനിയോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൪൦. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തോ .

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആചയഗാമീ, അത്ഥി അപചയഗാമീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൪൧. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സേക്ഖോ, അത്ഥി അസേക്ഖോ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൪൨. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി അഗന്ഥനിയോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പരിത്തോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതോ, അത്ഥി അപ്പമാണോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൮൬. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പരിത്താരമ്മണോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൮൭. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹീനോ, അത്ഥി മജ്ഝിമോ, അത്ഥി പണീതോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൮൮. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഓഘനിയോ, അത്ഥി അനോഘനിയോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി മിച്ഛത്തനിയതോ, അത്ഥി സമ്മത്തനിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൮൯. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഓഘസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണോ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകോ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതി...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൯൦. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഓഘനിയോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഅനോഘനിയോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഉപ്പന്നോ, അത്ഥി അനുപ്പന്നോ, അത്ഥി ഉപ്പാദീ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൯൧. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി യോഗനിയോ, അത്ഥി അയോഗനിയോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അതീതോ, അത്ഥി അനാഗതോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൨൯. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി യോഗസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അതീതാരമ്മണോ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൩൦. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തയോഗനിയോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തഅയോഗനിയോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്തോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൩൧. ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി നീവരണിയോ, അത്ഥി അനീവരണിയോ.

തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

ഉഭതോവഡ്ഢകം.

സത്തവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. ഏവം സത്തവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

അപരോപി സത്തവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ…പേ॰… അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. ഏവം സത്തവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

ചതുവീസതിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ,

അത്ഥി അബ്യാകതോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ. ഏവം ചതുവീസതിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

അപരോപി ചതുവീസതിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ...പേ॰... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ. സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ... പേ॰... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ...പേ॰... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ. ഏവം ചതുവീസതിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

തിംസതിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ, സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ ...പേ॰... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ. ഏവം തിംസതിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

ബഹുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ, സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ ...പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ , അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ. ഏവം ബഹുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

അപരോപി ബഹുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ...പേ॰... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ, സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ... പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ, ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ,

സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ. ഏവം ബഹുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

അയം വുച്ചതി സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ.

൪. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ

൩൨. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതു, അത്ഥി ന ഹേതു.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ , അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ.

ചതുബ്ബിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ.

പഞ്ചവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി സോമനസ്സിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദോമനസ്സിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ. ഏവം പഞ്ചവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

ഛബ്ബിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ. ഏവം ഛബ്ബിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

സത്തവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ. ഏവം സത്തവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

അട്ഠവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ അത്ഥി സുഖസഹഗതാ, അത്ഥി ദുക്ഖസഹഗതാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ . ഏവം അട്ഠവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

നവവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ...പേ॰... മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ അത്ഥി കുസലാ, അത്ഥി അകുസലാ, അത്ഥി അബ്യാകതാ. ഏവം നവവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ അത്ഥി സുഖസഹഗതാ, അത്ഥി ദുക്ഖസഹഗതാ,

മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ അത്ഥി കുസലാ, അത്ഥി അകുസലാ, അത്ഥി അബ്യാകതാ. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൯൩. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതു, അത്ഥി ന ഹേതു.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ. അത്ഥി വിപാകോ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മോ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയോ. അത്ഥി സംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികോ. അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരോ, അത്ഥി അവിതക്കവിചാരമത്തോ, അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരോ. അത്ഥി പീതിസഹഗതോ, അത്ഥി സുഖസഹഗതോ, അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി ആചയഗാമീ, അത്ഥി അപചയഗാമീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ. അത്ഥി സേക്ഖോ, അത്ഥി അസേക്ഖോ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ. അത്ഥി പരിത്തോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതോ, അത്ഥി അപ്പമാണോ. അത്ഥി പരിത്താരമ്മണോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണോ. അത്ഥി ഹീനോ, അത്ഥി മജ്ഝിമോ, അത്ഥി പണീതോ. അത്ഥി മിച്ഛത്തനിയതോ, അത്ഥി സമ്മത്തനിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ. അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണോ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകോ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതി. അത്ഥി ഉപ്പന്നോ, അത്ഥി അനുപ്പന്നോ, അത്ഥി ഉപ്പാദീ. അത്ഥി അതീതോ, അത്ഥി അനാഗതോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നോ. അത്ഥി അതീതാരമ്മണോ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണോ. അത്ഥി അജ്ഝത്തോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധോ . അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൯൪. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ. അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഹേതു ചേവ സഹേതുകോ ച, അത്ഥി സഹേതുകോ ചേവ ന ച ഹേതു. അത്ഥി ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ ചേവ ന ച ഹേതു. അത്ഥി ന ഹേതു സഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഹേതു അഹേതുകോ. അത്ഥി ലോകിയോ, അത്ഥി ലോകുത്തരോ. അത്ഥി കേനചി വിഞ്ഞേയ്യോ, അത്ഥി കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യോ. അത്ഥി ആസവോ, അത്ഥി നോ ആസവോ. അത്ഥി സാസവോ, അത്ഥി അനാസവോ. അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ആസവോ ചേവ സാസവോ ച, അത്ഥി സാസവോ ചേവ നോ ച ആസവോ. അത്ഥി ആസവോ ചേവ

ആസവസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ആസവോ. അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവോ. അത്ഥി സംയോജനം, അത്ഥി നോ സംയോജനം. അത്ഥി സംയോജനിയോ, അത്ഥി അസംയോജനിയോ. അത്ഥി സംയോജനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയോ ച, അത്ഥി സംയോജനിയോ ചേവ നോ ച സംയോജനം. അത്ഥി സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി സംയോജനസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച സംയോജനം. അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയോ.

അത്ഥി ഗന്ഥോ, അത്ഥി നോ ഗന്ഥോ. അത്ഥി ഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി അഗന്ഥനിയോ. അത്ഥി ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയോ ച, അത്ഥി ഗന്ഥനിയോ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ. അത്ഥി ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ. അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയോ. അത്ഥി ഓഘോ, അത്ഥി നോ ഓഘോ. അത്ഥി ഓഘനിയോ, അത്ഥി അനോഘനിയോ. അത്ഥി ഓഘസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഓഘോ ചേവ ഓഘനിയോ ച, അത്ഥി ഓഘനിയോ ചേവ നോ ച ഓഘോ. അത്ഥി ഓഘോ ചേവ ഓഘസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി ഓഘസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ഓഘോ. അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഓഘനിയോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഅനോഘനിയോ. അത്ഥി യോഗോ, അത്ഥി നോ യോഗോ. അത്ഥി യോഗനിയോ, അത്ഥി അയോഗനിയോ. അത്ഥി യോഗസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി യോഗോ ചേവ യോഗനിയോ ച, അത്ഥി യോഗനിയോ ചേവ നോ ച യോഗോ. അത്ഥി യോഗോ ചേവ യോഗസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി യോഗസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച യോഗോ. അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തയോഗനിയോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തഅയോഗനിയോ. അത്ഥി നീവരണം, അത്ഥി നോ നീവരണം. അത്ഥി നീവരണിയോ, അത്ഥി അനീവരണിയോ. അത്ഥി നീവരണസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയോ ച, അത്ഥി നീവരണിയോ ചേവ നോ ച നീവരണം. അത്ഥി നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി നീവരണസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച നീവരണം. അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയോ, അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയോ.

അത്ഥി പരാമാസോ, അത്ഥി നോ പരാമാസോ. അത്ഥി പരാമട്ഠോ, അത്ഥി അപരാമട്ഠോ. അത്ഥി പരാമാസസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠോ ച, അത്ഥി പരാമട്ഠോ ചേവ നോ ച പരാമാസോ. അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠോ, അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠോ. അത്ഥി ഉപാദിന്നോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നോ. അത്ഥി ഉപാദാനം, അത്ഥി നോ ഉപാദാനം. അത്ഥി ഉപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദാനിയോ. അത്ഥി ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയോ ച, അത്ഥി ഉപാദാനിയോ ചേവ നോ ച ഉപാദാനം. അത്ഥി ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ ച , അത്ഥി ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച

ഉപാദാനം. അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയോ, അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയോ.

അത്ഥി കിലേസോ, അത്ഥി നോ കിലേസോ. അത്ഥി സംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലേസികോ. അത്ഥി സംകിലിട്ഠോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠോ. അത്ഥി കിലേസസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികോ ച, അത്ഥി സംകിലേസികോ ചേവ നോ ച കിലേസോ. അത്ഥി കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠോ ച, അത്ഥി സംകിലിട്ഠോ ചേവ നോ ച കിലേസോ. അത്ഥി കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി കിലേസസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച കിലേസോ. അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികോ, അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ.

അത്ഥി സവിതക്കോ, അത്ഥി അവിതക്കോ. അത്ഥി സവിചാരോ, അത്ഥി അവിചാരോ. അത്ഥി സപ്പീതികോ , അത്ഥി അപ്പീതികോ. അത്ഥി പീതിസഹഗതോ, അത്ഥി ന പീതിസഹഗതോ. അത്ഥി സുഖസഹഗതോ, അത്ഥി ന സുഖസഹഗതോ. അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതോ, അത്ഥി ന ഉപേക്ഖാസഹഗതോ. അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി ന കാമാവചരോ. അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി ന രൂപാവചരോ. അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി ന അരൂപാവചരോ. അത്ഥി പരിയാപന്നോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. അത്ഥി നിയ്യാനികോ, അത്ഥി അനിയ്യാനികോ. അത്ഥി നിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ. അത്ഥി സഉത്തരോ, അത്ഥി അനുത്തരോ. അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൯൧. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ...പേ... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

ദുകമൂലകം.

൯൨. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതു, അത്ഥി ന ഹേതു.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ .

൯൭. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൯൮. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതു, അത്ഥി ന ഹേതു.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൯൯. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

തികമൂലകം.

൧൦൦. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതു, അത്ഥി ന ഹേതു.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൦൧. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൦൨. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി വിപാകോ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മോ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൦൬. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതു ചേവ സഹേതുകോ ച, അത്ഥി സഹേതുകോ ചേവ ന ച ഹേതു.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൦൭. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ ചേവ ന ച ഹേതു.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൦൮. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ന ഹേതു സഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഹേതു അഹേതുകോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരോ, അത്ഥി അവിതക്കവിചാരമത്തോ, അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൦൯. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ലോകിയോ, അത്ഥി ലോകുത്തരോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പീതിസഹഗതോ, അത്ഥി സുഖസഹഗതോ, അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൦. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കേനചി വിഞ്ഞേയ്യോ, അത്ഥി കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൧. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവോ, അത്ഥി നോ ആസവോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൦൯. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സാസവോ, അത്ഥി അനാസവോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആചയഗാമീ, അത്ഥി അപചയഗാമീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൦. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സേക്ഖോ, അത്ഥി അസേക്ഖോ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൧. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവോ ചേവ സാസവോ ച, അത്ഥി സാസവോ ചേവ നോ ച ആസവോ .

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പരിത്തോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതോ, അത്ഥി അപ്പമാണോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൨. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ആസവോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പരിത്താരമ്മണോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൩. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ, അത്ഥി ആസവിപ്പയുത്തഅനാസവോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹീനോ, അത്ഥി മജ്ഝിമോ, അത്ഥി പണീതോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൪. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനം, അത്ഥി നോ സംയോജനം.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി മിച്ഛത്തനിയതോ, അത്ഥി സമ്മത്തനിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൫. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനിയോ, അത്ഥി അസംയോജനിയോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണോ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകോ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതി...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൬. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഉപ്പന്നോ, അത്ഥി അനുപ്പന്നോ, അത്ഥി ഉപ്പാദീ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൭. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ .

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയോ ച, അത്ഥി സംയോജനിയോ ചേവ നോ ച സംയോജനം.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അതീതോ, അത്ഥി അനാഗതോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൮. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തോ ച, അത്ഥി സംയോജനസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച സംയോജനം.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അതീതാരമ്മണോ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൧൧൯. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്തോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൩൨൦. ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഗന്ഥോ, അത്ഥി നോ ഗന്ഥോ.

തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

ഉഭതോവഡ്ഢകം.

സത്തവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ; അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. ഏവം സത്തവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

അപരോപി സത്തവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ; അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ…പേ॰… അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ; അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. ഏവം സത്തവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

ചതുവീസതിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ. ഏവം ചതുവീസതിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

അപരോപി ചതുവീസതിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ…പേ॰… അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ…പേ॰… മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ…പേ॰… അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ

ചേതനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ. ഏവം ചതുവീസതിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

തിംസതിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ ...പേ... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ...പേ... മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ. ഏവം തിംസതിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

ബഹുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ. ഏവം ബഹുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

അപരോപി ബഹുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ... പേ... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ... പേ... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ ...പേ... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ. ഏവം ബഹുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

അയം വുച്ചതി സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ.

൫. വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ

൩൪൩. തത്ഥ കതമോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ.

ചതുബ്ബിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ.

പഞ്ചവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി സോമനസ്സിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദോമനസ്സിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തോ. ഏവം പഞ്ചവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

ഛബ്ബിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോവിഞ്ഞാണം. ഏവം ഛബ്ബിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

സത്തവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു. ഏവം സത്തവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

അട്ഠവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം അത്ഥി സുഖസഹഗതം, അത്ഥി ദുക്ഖസഹഗതം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു . ഏവം അട്ഠവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

നവവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു അത്ഥി കുസലം, അത്ഥി അകുസലം, അത്ഥി അബ്യാകതം. ഏവം നവവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം…പേ॰… കായവിഞ്ഞാണം അത്ഥി സുഖസഹഗതം, അത്ഥി ദുക്ഖസഹഗതം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു അത്ഥി കുസലം, അത്ഥി അകുസലം, അത്ഥി അബ്യാകതം. ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൨൨. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ. അത്ഥി വിപാകോ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മോ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയോ. അത്ഥി

സംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികോ. അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരോ, അത്ഥി അവിതക്കവിചാരമത്തോ , അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരോ. അത്ഥി പീതിസഹഗതോ, അത്ഥി സുഖസഹഗതോ, അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി ആചയഗാമീ, അത്ഥി അപചയഗാമീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ. അത്ഥി സേക്ഖോ, അത്ഥി അസേക്ഖോ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ. അത്ഥി പരിത്തോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതോ, അത്ഥി അപ്പമാണോ. അത്ഥി പരിത്താരമ്മണോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണോ. അത്ഥി ഹീനോ, അത്ഥി മജ്ഝിമോ, അത്ഥി പണീതോ. അത്ഥി മിച്ഛത്തനിയതോ, അത്ഥി സമ്മത്തനിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ. അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണോ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകോ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതി. അത്ഥി ഉപ്പന്നോ, അത്ഥി അനുപ്പന്നോ, അത്ഥി ഉപ്പാദീ. അത്ഥി അതീതോ, അത്ഥി അനാഗതോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നോ. അത്ഥി അതീതാരമ്മണോ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണോ. അത്ഥി അജ്ഝത്തോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധോ. അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൨൩. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ന ഹേതു സഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഹേതു അഹേതുകോ. അത്ഥി ലോകിയോ, അത്ഥി ലോകുത്തരോ. അത്ഥി കേനചി വിഞ്ഞേയ്യോ, അത്ഥി കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യോ. അത്ഥി സാസവോ, അത്ഥി അനാസവോ. അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ , അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവോ. അത്ഥി സംയോജനിയോ, അത്ഥി അസംയോജനിയോ. അത്ഥി സംയോജനസമ്പയുത്തോ , അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയോ.

അത്ഥി ഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി അഗന്ഥനിയോ. അത്ഥി ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയോ. അത്ഥി ഓഘനിയോ, അത്ഥി അനോഘനിയോ. അത്ഥി ഓഘസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഓഘനിയോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഅനോഘനിയോ. അത്ഥി യോഗനിയോ, അത്ഥി അയോഗനിയോ. അത്ഥി യോഗസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തോ . അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തയോഗനിയോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തഅയോഗനിയോ. അത്ഥി നീവരണിയോ, അത്ഥി അനീവരണിയോ. അത്ഥി നീവരണസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയോ, അത്ഥി നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയോ.

അത്ഥി പരാമട്ഠോ, അത്ഥി അപരാമട്ഠോ. അത്ഥി പരാമാസസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠോ, അത്ഥി പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠോ. അത്ഥി ഉപാദിന്നോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നോ. അത്ഥി ഉപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദാനിയോ. അത്ഥി ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയോ, അത്ഥി ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയോ. അത്ഥി സംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലേസികോ. അത്ഥി സംകിലിട്ഠോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠോ. അത്ഥി കിലേസസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തോ. അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികോ, അത്ഥി കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ , അത്ഥി ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ. അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ. അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ.

അത്ഥി സവിതക്കോ, അത്ഥി അവിതക്കോ. അത്ഥി സവിചാരോ, അത്ഥി അവിചാരോ. അത്ഥി സപ്പീതികോ, അത്ഥി അപ്പീതികോ. അത്ഥി പീതിസഹഗതോ, അത്ഥി ന പീതിസഹഗതോ. അത്ഥി സുഖസഹഗതോ, അത്ഥി ന സുഖസഹഗതോ. അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതോ, അത്ഥി ന ഉപേക്ഖാസഹഗതോ. അത്ഥി കാമാവചരോ , അത്ഥി ന കാമാവചരോ. അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി ന രൂപാവചരോ. അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി ന അരൂപാവചരോ, അത്ഥി പരിയാപന്നോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. അത്ഥി നിയ്യാനികോ, അത്ഥി അനിയ്യാനികോ. അത്ഥി നിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ. അത്ഥി സഉത്തരോ, അത്ഥി അനുത്തരോ. അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൲൨൮. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ. അത്ഥി വിപാകോ...പേ॰... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ॰.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

ദുകമൂലകം.

൲൨൯. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൨൩. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ…പേ॰… അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൨൪. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ . അത്ഥി വിപാകോ…പേ॰… അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൨൫. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ…പേ॰… അത്ഥി സരണോ, അത്ഥി അരണോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

തികമൂലകം.

൧൨൯. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ…പേ॰… ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൩൦. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതുസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഹേതുവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൩൧. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ന ഹേതു സഹേതുകോ, അത്ഥി ന ഹേതുഅഹേതുകോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി വിപാകോ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മോ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൩൨. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ലോകിയോ, അത്ഥി ലോകുത്തരോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൩൩. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കേനചി വിഞ്ഞേയ്യോ, അത്ഥി കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ, അത്ഥി അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൩൪. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സാസവോ, അത്ഥി അനാസവോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരോ, അത്ഥി അവിതക്കവിചാരമത്തോ, അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൩൫. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പീതിസഹഗതോ, അത്ഥി സുഖസഹഗതോ, അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതോ…പേ॰…. ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൩൬. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ, അത്ഥി ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ... പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൩൭. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനിയോ, അത്ഥി അസംയോജനിയോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ, അത്ഥി നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൩൮. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ആചയഗാമീ, അത്ഥി അപചയഗാമീ , അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൩൯. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയോ, അത്ഥി സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സേക്ഖോ, അത്ഥി അസേക്ഖോ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൪൦. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി അഗന്ഥനിയോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പരിത്തോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതോ, അത്ഥി അപ്പമാണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൪൧. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി പരിത്താരമ്മണോ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൪൨. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയോ, അത്ഥി ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹീനോ, അത്ഥി മജ്ഝിമോ, അത്ഥി പണീതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൪൩. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഓഘനിയോ, അത്ഥി അനോഘനിയോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി മിച്ഛത്തനിയതോ, അത്ഥി സമ്മത്തനിയതോ, അത്ഥി അനിയതോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ .

൧൪൪. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഓഘസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണോ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകോ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതി...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൪൫. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഓഘനിയോ, അത്ഥി ഓഘവിപ്പയുത്തഅനോഘനിയോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഉപ്പന്നോ, അത്ഥി അനുപ്പന്നോ, അത്ഥി ഉപ്പാദീ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൪൬. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി യോഗനിയോ, അത്ഥി അയോഗനിയോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അതീതോ, അത്ഥി അനാഗതോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നോ...പേ.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൪൭. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി യോഗസമ്പയുത്തോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അതീതാരമ്മണോ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണോ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണോ...പേ०.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൪൮. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തയോഗനിയോ, അത്ഥി യോഗവിപ്പയുത്തഅയോഗനിയോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്തോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധോ...പേ०.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൪൯. ഏകവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ.

ദുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി നീവരണിയോ, അത്ഥി അനീവരണിയോ.

തിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ...പേ०.... ഏവം ദസവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

ഉഭതോവഡ്ഢകം.

സത്തവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. ഏവം സത്തവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

അപരോപി സത്തവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ...പേ०... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ. ഏവം സത്തവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

ചതുവീസതിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ०... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ०... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ०... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ०... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി

അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ; ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം , ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോവിഞ്ഞാണം. ഏവം ചതുവീസതിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ .

അപരോപി ചതുവീസതിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ...പേ॰... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ; ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണം, മനോവിഞ്ഞാണം; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ; ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോവിഞ്ഞാണം. ഏവം ചതുവീസതിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

തിംസതിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ ...പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം , സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോവിഞ്ഞാണം. ഏവം തിംസതിവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

ബഹുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം...പേ॰... മനോവിഞ്ഞാണം; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ ...പേ॰... കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം...പേ॰... മനോവിഞ്ഞാണം. ഏവം ബഹുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

അപരോപി ബഹുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ചക്ഖുസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ...പേ॰... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; സോതസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰...

കായസമ്ഫസ്സപച്ചയാ...പേ॰... മനോസമ്ഫസ്സപച്ചയാ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ...പേ॰... അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണോ, അത്ഥി കാമാവചരോ, അത്ഥി രൂപാവചരോ, അത്ഥി അരൂപാവചരോ, അത്ഥി അപരിയാപന്നോ; ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോവിഞ്ഞാണം. ഏവം ബഹുവിധേന വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

അയം വുച്ചതി വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൩. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൧൫൦. പഞ്ചക്ഖന്ധാ - രൂപക്ഖന്ധോ, വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

൧൫൧. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ॰... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൧൫൨. രൂപക്ഖന്ധോ അബ്യാകതോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ കുസലാ, സിയാ അകുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. ദ്വേ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - ''സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ''തിപി, ''ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ''തിപി, ''അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ''തിപി. തയോ ഖന്ധാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. രൂപക്ഖന്ധോ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ . ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ.

രൂപക്ഖന്ധോ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. രൂപക്ഖന്ധോ അവിതക്കഅവിചാരോ. തയോ ഖന്ധാ സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ സവിതക്കസവിചാരോ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തോ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''സവിതക്കസവിചാരോ''തിപി, ''അവിതക്കവിചാരമത്തോ''തിപി, ''അവിതക്കഅവിചാരോ''തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - ''പീതിസഹഗതോ''തിപി, ''സുഖസഹഗതോ''തിപി, ''ഉപേക്ഖാസഹഗതോ''തിപി. വേദനാക്ഖന്ധോ സിയാ പീതിസഹഗതോ ന സുഖസഹഗതോ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''പീതിസഹഗതോ''തി. തയോ ഖന്ധാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ

ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘പീതിസഹഗതാ’’തിപി, ‘‘സുഖസഹഗതാ’’തിപി, ‘‘ഉപേക്ഖാസഹഗതാ’’തിപി.

രൂപക്ഖന്ധോ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, സിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. രൂപക്ഖന്ധോ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. രൂപക്ഖന്ധോ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമീ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ആചയഗാമിനോ, സിയാ അപചയഗാമിനോ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. രൂപക്ഖന്ധോ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സേക്ഖാ, സിയാ അസേക്ഖാ, സിയാ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ. രൂപക്ഖന്ധോ പരിത്തോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ പരിത്താ, സിയാ മഹഗ്ഗതാ, സിയാ അപ്പമാണാ. രൂപക്ഖന്ധോ അനാരമ്മണോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ പരിത്താരമ്മണാ, സിയാ മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ, സിയാ അപ്പമാണാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘പരിത്താരമ്മണാ’’തിപി , ‘‘മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ’’തിപി, ‘‘അപ്പമാണാരമ്മണാ’’തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ മജ്ഝിമോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഹീനാ, സിയാ മജ്ഝിമാ, സിയാ പണീതാ. രൂപക്ഖന്ധോ അനിയതോ . ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ മിച്ഛത്തനിയതാ, സിയാ സമ്മത്തനിയതാ, സിയാ അനിയതാ.

രൂപക്ഖന്ധോ അനാരമ്മണോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ മഗ്ഗാരമ്മണാ, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകാ, സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘മഗ്ഗാരമ്മണാ’’തിപി, ‘‘മഗ്ഗഹേതുകാ’’തിപി , ‘‘മഗ്ഗാധിപതിനോ’’തിപി; സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ; സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. രൂപക്ഖന്ധോ അനാരമ്മണോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ അതീതാരമ്മണാ, സിയാ അനാഗതാരമ്മണാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘അതീതാരമ്മണാ’’തിപി, ‘‘അനാഗതാരമ്മണാ’’തിപി, ‘‘പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ’’തിപി; സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. രൂപക്ഖന്ധോ അനാരമ്മണോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ അജ്ഝത്താരമ്മണാ, സിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘അജ്ഝത്താരമ്മണാ’’തിപി, ‘‘ബഹിദ്ധാരമ്മണാ’’തിപി, ‘‘അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ’’തിപി. ചത്താരോ ഖന്ധാ അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ. രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ സനിദസ്സനസപ്പടിഘോ, സിയാ അനിദസ്സനസപ്പടിഘോ, സിയാ അനിദസ്സനഅപ്പടിഘോ.

൨. ദുകം

൧൭൯. ചത്താരോ ഖന്ധാ ന ഹേതൂ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ഹേതു, സിയാ ന ഹേതു. രൂപക്ഖന്ധോ അഹേതുകോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സഹേതുകാ, സിയാ അഹേതുകാ. രൂപക്ഖന്ധോ ഹേതുവിപ്പയുത്തോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്താ, സിയാ ഹേതുവിപ്പയുത്താ. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - ‘‘ഹേതു ചേവ സഹേതുകോ ചാ’’തിപി, ‘‘സഹേതുകോ ചേവ ന ച ഹേതൂ’’തിപി. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാ’’തി, സിയാ സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ’’തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ

സിയാ ഹേതു ചേവ സഹേതുകോ ച, സിയാ സഹേതുകോ ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''ഹേതു ചേവ സഹേതുകോ ചാ''തിപി, ''സഹേതുകോ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - ''ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തോ ചാ''തിപി, ''ഹേതുസമ്പയുത്തോ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തിപി. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാ''തി, സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തോ ച, സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്തോ ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തോ ചാ''തിപി, ''ഹേതുസമ്പയുത്തോ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ന ഹേതു അഹേതുകോ . തയോ ഖന്ധാ സിയാ ന ഹേതൂ സഹേതുകാ, സിയാ ന ഹേതൂ അഹേതുകാ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ന ഹേതു സഹേതുകോ, സിയാ ന ഹേതു അഹേതുകോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''ന ഹേതു സഹേതുകോ''തിപി, ''ന ഹേതു അഹേതുകോ''തിപി.

സപ്പച്ചയാ, സങ്ഖതാ.

ചത്താരോ ഖന്ധാ അനിദസ്സനാ. രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ സനിദസ്സനോ, സിയാ അനിദസ്സനോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ അപ്പടിഘാ. രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ സപ്പടിഘോ, സിയാ അപ്പടിഘോ. രൂപക്ഖന്ധോ രൂപം. ചത്താരോ ഖന്ധാ അരൂപാ. രൂപക്ഖന്ധോ ലോകിയോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ; കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ.

ചത്താരോ ഖന്ധാ നോ ആസവാ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ആസവോ, സിയാ നോ ആസവോ. രൂപക്ഖന്ധോ സാസവോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സാസവാ, സിയാ അനാസവാ. രൂപക്ഖന്ധോ ആസവവിപ്പയുത്തോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ആസവസമ്പയുത്താ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്താ. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - ''ആസവോ ചേവ സാസവോ ചാ''തി, സാസവോ ചേവ നോ ച ആസവോ. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - ''ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാ''തി, സിയാ സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ''തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ആസവോ ചേവ സാസവോ ച, സിയാ സാസവോ ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''ആസവോ ചേവ സാസവോ ചാ''തിപി, ''സാസവോ ചേവ നോ ച ആസവോ''തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - ''ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തോ ചാ''തിപി, ''ആസവസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ആസവോ''തിപി. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - ''ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാ''തി, സിയാ ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാ''തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തോ ച, സിയാ ആസവസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തോ ചാ''തിപി, ''ആസവസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ആസവോ''തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ആസവവിപ്പയുത്തസാസവോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ''തിപി, ''ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ''തിപി.

ചത്താരോ ഖന്ധാ നോ സംയോജനാ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ സംയോജനം, സിയാ നോ സംയോജനം. രൂപക്ഖന്ധോ സംയോജനിയോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സംയോജനിയാ, സിയാ അസംയോജനിയാ. രൂപക്ഖന്ധോ സംയോജനവിപ്പയുത്തോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്താ, സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്താ. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - "സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയോ ചാ"തി, "സംയോജനിയോ ചേവ നോ ച സംയോജനം". തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനിയാ ചാ"തി, സിയാ സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനാ"തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയോ ച, സിയാ സംയോജനിയോ ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - "സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയോ ചാ"തിപി, "സംയോജനിയോ ചേവ നോ ച സംയോജന"ന്തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - "സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തോ ചാ"തിപി, "സംയോജനസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച സംയോജന"ന്തിപി. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചാ"തി, സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജനാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജനാ"തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തോ ച, സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - "സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തോ ചാ"തിപി, "സംയോജനസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച സംയോജന"ന്തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ, സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ"തിപി, "സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ"തിപി.

ചത്താരോ ഖന്ധാ നോ ഗന്ഥാ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ഗന്ഥോ, സിയാ നോ ഗന്ഥോ. രൂപക്ഖന്ധോ ഗന്ഥനിയോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഗന്ഥനിയാ, സിയാ അഗന്ഥനിയാ. രൂപക്ഖന്ധോ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ, സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - "ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയോ ചാ"തി, "ഗന്ഥനിയോ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ". തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - "ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥനിയാ ചാ"തി, സിയാ ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ"തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയോ ച, സിയാ ഗന്ഥനിയോ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - "ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയോ ചാ"തിപി, "ഗന്ഥനിയോ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ"തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - "ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ ചാ"തിപി, "ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ"തിപി. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - "ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചാ"തി, സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ"തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ ച, സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - "ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ ചാ"തിപി, "ഗന്ഥസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ"തി പി. രൂപക്ഖന്ധോ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ

സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ , സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ''തിപി, ''ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ''തിപി.

ചത്താരോ ഖന്ധാ നോ ഓഘാ...പേ॰... നോ യോഗാ...പേ॰... നോ നീവരണാ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ നീവരണം, സിയാ നോ നീവരണം. രൂപക്ഖന്ധോ നീവരണിയോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ നീവരണിയാ, സിയാ അനീവരണിയാ. രൂപക്ഖന്ധോ നീവരണവിപ്പയുത്തോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ നീവരണസമ്പയുത്താ, സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്താ. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - ''നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയോ ചാ''തി, ''നീവരണിയോ ചേവ നോ ച നീവരണം''. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - ''നീവരണാ ചേവ നീവരണിയാ ചാ''തി, സിയാ നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണാ''തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയോ ച, സിയാ നീവരണിയോ ചേവ നോ ച നീവരണം, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയോ ചാ''തിപി, ''നീവരണിയോ ചേവ നോ ച നീവരണ''ന്തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - ''നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തോ ചാ''തിപി, ''നീവരണസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച നീവരണ''ന്തിപി. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - ''നീവരണാ ചേവ നീവരണസമ്പയുത്താ ചാ''തി, സിയാ നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണാ''തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തോ ച, സിയാ നീവരണസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച നീവരണം, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തോ ചാ''തിപി, ''നീവരണസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച നീവരണ''ന്തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ, സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ''തിപി, ''നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ''തിപി.

ചത്താരോ ഖന്ധാ നോ പരാമാസാ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ പരാമാസോ, സിയാ നോ പരാമാസോ. രൂപക്ഖന്ധോ പരാമട്ഠോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ പരാമട്ഠാ, സിയാ അപരാമട്ഠാ. രൂപക്ഖന്ധോ പരാമാസവിപ്പയുത്തോ. തയോ ഖന്ധാ സിയാ പരാമാസസമ്പയുത്താ, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്താ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ പരാമാസസമ്പയുത്തോ, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''പരാമാസസമ്പയുത്തോ''തിപി, ''പരാമാസവിപ്പയുത്തോ''തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - ''പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠോ ചാ''തി, ''പരാമട്ഠോ ചേവ നോ ച പരാമാസോ''. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - ''പരാമാസാ ചേവ പരാമട്ഠാ ചാ''തി, സിയാ പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസാ''തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠോ ച, സിയാ പരാമട്ഠോ ചേവ നോ ച പരാമാസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - ''പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠോ ചാ''തിപി, ''പരാമട്ഠോ ചേവ നോ ച പരാമാസോ''തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ , സിയാ ന വത്തബ്ബാ -

“പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ”തിപി,
“പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ”തിപി.

രൂപക്ഖന്ധോ അനാരമ്മണോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സാരമ്മണാ. വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ ചിത്തം. ചത്താരോ ഖന്ധാ നോ ചിത്താ. തയോ ഖന്ധാ ചേതസികാ. ദ്വേ ഖന്ധാ അചേതസികാ. തയോ ഖന്ധാ ചിത്തസമ്പയുത്താ . രൂപക്ഖന്ധോ ചിത്തവിപ്പയുത്തോ. വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - “ചിത്തേന സമ്പയുത്തോ”തിപി, “ചിത്തേന വിപ്പയുത്തോ”തിപി. തയോ ഖന്ധാ ചിത്തസംസട്ഠാ. രൂപക്ഖന്ധോ ചിത്തവിസംസട്ഠോ. വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - “ചിത്തേന സംസട്ഠോ”തിപി, “ചിത്തേന വിസംസട്ഠോ”തിപി. തയോ ഖന്ധാ ചിത്തസമുട്ഠാനാ. വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ നോ ചിത്തസമുട്ഠാനോ. രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ ചിത്തസമുട്ഠാനോ, സിയാ നോ ചിത്തസമുട്ഠാനോ. തയോ ഖന്ധാ ചിത്തസഹഭുനോ. വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ നോ ചിത്തസഹഭൂ. രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ ചിത്തസഹഭൂ, സിയാ നോ ചിത്തസഹഭൂ. തയോ ഖന്ധാ ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ നോ ചിത്താനുപരിവത്തി. രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ ചിത്താനുപരിവത്തി, സിയാ നോ ചിത്താനുപരിവത്തി. തയോ ഖന്ധാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. ദ്വേ ഖന്ധാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. തയോ ഖന്ധാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. ദ്വേ ഖന്ധാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. തയോ ഖന്ധാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ. ദ്വേ ഖന്ധാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ.

വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ അജ്ഝത്തികോ. തയോ ഖന്ധാ ബാഹിരാ. രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ അജ്ഝത്തികോ, സിയാ ബാഹിരോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ നോ ഉപാദാ. രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ ഉപാദാ, സിയാ നോ ഉപാദാ, സിയാ ഉപാദിന്നാ, സിയാ അനുപാദിന്നാ. ചത്താരോ ഖന്ധാ നോ ഉപാദാനാ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ഉപാദാനം, സിയാ നോ ഉപാദാനം. രൂപക്ഖന്ധോ ഉപാദാനിയോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഉപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദാനിയാ. രൂപക്ഖന്ധോ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ, സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - “ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയോ ചാ”തി, “ഉപാദാനിയോ ചേവ നോ ച ഉപാദാനം”. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - “ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയാ ചാ”തി, സിയാ ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ”തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയോ ച, സിയാ ഉപാദാനിയോ ചേവ നോ ച ഉപാദാനം, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - “ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയോ ചാ”തിപി, “ഉപാദാനിയോ ചേവ നോ ച ഉപാദാന”ന്തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - “ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ ചാ”തിപി, “ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ഉപാദാന”ന്തിപി. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - “ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചാ”തി, സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ”തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ ച, സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച ഉപാദാനം, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - “ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ ചാ”തിപി, “ഉപാദാനസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച

ഉപാദാന”ന്തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ, സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ , സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ”തിപി, “ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ”തിപി.

ചത്താരോ ഖന്ധാ നോ കിലേസാ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ കിലേസോ, സിയാ നോ കിലേസോ. രൂപക്ഖന്ധോ സംകിലേസികോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സംകിലേസികാ , സിയാ അസംകിലേസികാ. രൂപക്ഖന്ധോ അസംകിലിട്ഠോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സംകിലിട്ഠാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠാ. രൂപക്ഖന്ധോ കിലേസവിപ്പയുത്തോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ കിലേസസമ്പയുത്താ, സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്താ. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - “കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികോ ചാ”തി, “സംകിലേസികോ ചേവ നോ ച കിലേസോ”. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - “കിലേസാ ചേവ സംകിലേസികാ ചാ”തി, സിയാ സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസാ”തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികോ ച, സിയാ സംകിലേസികോ ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - “കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികോ ചാ”തിപി, “സംകിലേസികോ ചേവ നോ ച കിലേസോ”തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - “കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠോ ചാ”തിപി, “സംകിലിട്ഠോ ചേവ നോ ച കിലേസോ”തിപി. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - “കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠാ ചാ”തി, സിയാ സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസാ”തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠോ ച, സിയാ സംകിലിട്ഠോ ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - “കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠോ ചാ”തിപി, “സംകിലിട്ഠോ ചേവ നോ ച കിലേസോ”തിപി.

രൂപക്ഖന്ധോ ന വത്തബ്ബോ - “കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തോ ചാ”തിപി, “കിലേസസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച കിലേസോ”തിപി. തയോ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ - “കിലേസാ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്താ ചാ”തി, സിയാ കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസാ”തി. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തോ ച, സിയാ കിലേസസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബോ - “കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തോ ചാ”തിപി, “കിലേസസമ്പയുത്തോ ചേവ നോ ച കിലേസോ”തിപി. രൂപക്ഖന്ധോ കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ , സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ”തിപി, “കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ”തിപി.

രൂപക്ഖന്ധോ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. രൂപക്ഖന്ധോ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബോ . ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. രൂപക്ഖന്ധോ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ന ദസ്സനേന

പഹാതബ്ബഹേതുകാ. രൂപക്ഖന്ധോ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. രൂപക്ഖന്ധോ അവിതക്കോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ. രൂപക്ഖന്ധോ അവിചാരോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ. രൂപക്ഖന്ധോ അപ്പീതികോ, ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ. രൂപക്ഖന്ധോ ന പീതിസഹഗതോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. ദ്വേ ഖന്ധാ ന സുഖസഹഗതാ. തയോ ഖന്ധാ സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. ദ്വേ ഖന്ധാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. തയോ ഖന്ധാ സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ.

രൂപക്ഖന്ധോ കാമാവചരോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ കാമാവചരാ, സിയാ ന കാമാവചരാ. രൂപക്ഖന്ധോ ന രൂപാവചരോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ രൂപാവചരാ, സിയാ ന രൂപാവചരാ. രൂപക്ഖന്ധോ ന അരൂപാവചരോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ അരൂപാവചരാ, സിയാ ന അരൂപാവചരാ. രൂപക്ഖന്ധോ പരിയാപന്നോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ. രൂപക്ഖന്ധോ അനിയ്യാനികോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ നിയ്യാനികാ, സിയാ അനിയ്യാനികാ. രൂപക്ഖന്ധോ അനിയതോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ നിയതാ, സിയാ അനിയതാ. രൂപക്ഖന്ധോ സഉത്തരോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സഉത്തരാ, സിയാ അനുത്തരാ. രൂപക്ഖന്ധോ അരണോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സരണാ, സിയാ അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

ഖന്ധവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൨. ആയതനവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൧൫൪. ദ്വാദസായതനാനി - ചക്ഖായതനം, രൂപായതനം, സോതായതനം, സദ്ദായതനം, ഘാനായതനം, ഗന്ധായതനം, ജിവ്ഹായതനം, രസായതനം, കായായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം.

ചക്ഖും അനിച്ചം ദുക്ഖം അനത്താ വിപരിണാമധമ്മം. രൂപാ അനിച്ചാ ദുക്ഖാ അനത്താ വിപരിണാമധമ്മാ. സോതം അനിച്ചം ദുക്ഖം അനത്താ വിപരിണാമധമ്മം. സദ്ദാ അനിച്ചാ ദുക്ഖാ അനത്താ വിപരിണാമധമ്മാ. ഘാനം അനിച്ചം ദുക്ഖം അനത്താ വിപരിണാമധമ്മം. ഗന്ധാ അനിച്ചാ ദുക്ഖാ അനത്താ വിപരിണാമധമ്മാ. ജിവ്ഹാ അനിച്ചാ ദുക്ഖാ അനത്താ വിപരിണാമധമ്മാ. രസാ അനിച്ചാ ദുക്ഖാ അനത്താ വിപരിണാമധമ്മാ. കായോ അനിച്ചോ ദുക്ഖോ അനത്താ വിപരിണാമധമ്മോ. ഫോട്ഠബ്ബാ അനിച്ചാ ദുക്ഖാ അനത്താ വിപരിണാമധമ്മാ. മനോ അനിച്ചോ ദുക്ഖോ അനത്താ വിപരിണാമധമ്മോ. ധമ്മാ അനിച്ചാ ദുക്ഖാ അനത്താ വിപരിണാമധമ്മാ.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൧൫൫. ദ്വാദസായതനാനി - ചക്ഖായതനം, സോതായതനം, ഘാനായതനം, ജിവ്ഹായതനം, കായായതനം, മനായതനം, രൂപായതനം, സദ്ദായതനം, ഗന്ധായതനം, രസായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, ധമ്മായതനം.

൧൫൬. തത്ഥ കതമം ചക്ഖായതനം? യം ചക്ഖു [ചക്ഖും (സീ॰ സ്യാ॰ ക॰) ധ॰ സ॰ ൬൧൬-൬൧൬] ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ അത്തഭാവപരിയാപന്നോ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ, യേന ചക്ഖുനാ അനിദസ്സനേന സപ്പടിഘേന രൂപം സനിദസ്സനം സപ്പടിഘം പസ്സി വാ പസ്സതി വാ പസ്സിസ്സതി വാ പസ്സേ വാ, ചക്ഖുമ്പേതം ചക്ഖായതനമ്പേതം ചക്ഖുധാതുപേസാ ചക്ഖുന്ദ്രിയമ്പേതം ലോകോപേസോ ദ്വാരാപേസാ സമുദ്ദോപേസോ പണ്ഡരമ്പേതം ഖേത്തമ്പേതം വത്ഥുമ്പേതം നേത്തമ്പേതം നയനമ്പേതം ഓരിമം തീരമ്പേതം സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ. ഇദം വുച്ചതി ''ചക്ഖായതനം'' .

൧൫൭. തത്ഥ കതമം സോതായതനം? യം സോതം ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ അത്തഭാവപരിയാപന്നോ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ, യേന സോതേന അനിദസ്സനേന സപ്പടിഘേന സദ്ദം അനിദസ്സനം സപ്പടിഘം സുണി വാ സുണാതി വാ സുണിസ്സതി വാ സുണേ വാ, സോതമ്പേതം സോതായതനമ്പേതം സോതധാതുപേസാ സോതിന്ദ്രിയമ്പേതം ലോകോപേസോ ദ്വാരാപേസാ സമുദ്ദോപേസോ പണ്ഡരമ്പേതം ഖേത്തമ്പേതം വത്ഥുമ്പേതം ഓരിമം തീരമ്പേതം സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ. ഇദം വുച്ചതി ''സോതായതനം''.

൧൫൨. തത്ഥ കതമം ഘാനായതനം? യം ഘാനം ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ അത്തഭാവപരിയാപന്നോ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ, യേന ഘാനേന അനിദസ്സനേന സപ്പടിഘേന ഗന്ധം അനിദസ്സനം സപ്പടിഘം ഘായി വാ ഘായതി വാ ഘായിസ്സതി വാ ഘായേ വാ, ഘാനമ്പേതം ഘാനായതനമ്പേതം ഘാനധാതുപേസാ ഘാനിന്ദ്രിയമ്പേതം ലോകോപേസോ ദ്വാരാപേസാ സമുദ്ദോപേസോ പണ്ഡരമ്പേതം ഖേത്തമ്പേതം വത്ഥുമ്പേതം ഓരിമം തീരമ്പേതം സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ. ഇദം വുച്ചതി "ഘാനായതനം".

൧൫൩. തത്ഥ കതമം ജിവ്ഹായതനം? യാ ജിവ്ഹാ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ അത്തഭാവപരിയാപന്നോ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ, യായ ജിവ്ഹായ അനിദസ്സനായ സപ്പടിഘായ രസം അനിദസ്സനം സപ്പടിഘം സായി വാ സായതി വാ സായിസ്സതി വാ സായേ വാ, ജിവ്ഹാപേസാ ജിവ്ഹായതനമ്പേതം ജിവ്ഹാധാതുപേസാ ജിവ്ഹിന്ദ്രിയമ്പേതം ലോകോപേസോ ദ്വാരാപേസാ സമുദ്ദോപേസോ പണ്ഡരമ്പേതം ഖേത്തമ്പേതം വത്ഥുമ്പേതം ഓരിമം തീരമ്പേതം സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ. ഇദം വുച്ചതി "ജിവ്ഹായതനം".

൧൫൪. തത്ഥ കതമം കായായതനം? യോ കായോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ അത്തഭാവപരിയാപന്നോ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ, യേന കായേന അനിദസ്സനേന സപ്പടിഘേന ഫോട്ഠബ്ബം അനിദസ്സനം സപ്പടിഘം ഫുസി വാ ഫുസതി വാ ഫുസിസ്സതി വാ ഫുസേ വാ, കായോപേസോ കായായതനമ്പേതം കായധാതുപേസാ കായിന്ദ്രിയമ്പേതം ലോകോപേസോ ദ്വാരാപേസാ സമുദ്ദോപേസോ പണ്ഡരമ്പേതം ഖേത്തമ്പേതം വത്ഥുമ്പേതം ഓരിമം തീരമ്പേതം സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ. ഇദം വുച്ചതി "കായായതനം".

൧൫൫. തത്ഥ കതമം മനായതനം? ഏകവിധേന മനായതനം - ഫസ്സസമ്പയുത്തം.

ദുവിധേന മനായതനം - അത്ഥി സഹേതുകം, അത്ഥി അഹേതുകം.

തിവിധേന മനായതനം - അത്ഥി കുസലം, അത്ഥി അകുസലം, അത്ഥി അബ്യാകതം.

ചതുബ്ബിധേന മനായതനം - അത്ഥി കാമാവചരം, അത്ഥി രൂപാവചരം, അത്ഥി അരൂപാവചരം, അത്ഥി അപരിയാപന്നം.

പഞ്ചവിധേന മനായതനം - അത്ഥി സുഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തം, അത്ഥി ദുക്ഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തം, അത്ഥി സോമനസ്സിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തം, അത്ഥി ദോമനസ്സിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തം, അത്ഥി ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തം.

ഛബ്ബിധേന മനായതനം - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോവിഞ്ഞാണം. ഏവം ഛബ്ബിധേന മനായതനം.

സത്തവിധേന മനായതനം - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു. ഏവം സത്തവിധേന മനായതനം.

അട്ഠവിധേന മനായതനം - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം അത്ഥി സുഖസഹഗതം, അത്ഥി ദുക്ഖസഹഗതം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു. ഏവം അട്ഠവിധേന മനായതനം.

നവവിധേന മനായതനം - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു അത്ഥി കുസലം, അത്ഥി അകുസലം, അത്ഥി അബ്യാകതം. ഏവം നവവിധേന മനായതനം.

ദസവിധേന മനായതനം - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം അത്ഥി സുഖസഹഗതം, അത്ഥി ദുക്ഖസഹഗതം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു അത്ഥി കുസലം, അത്ഥി അകുസലം, അത്ഥി അബ്യാകതം. ഏവം ദസവിധേന മനായതനം.

ഏകവിധേന മനായതനം - ഫസ്സസമ്പയുത്തം.

ദുവിധേന മനായതനം - അത്ഥി സഹേതുകം, അത്ഥി അഹേതുകം.

തിവിധേന മനായതനം - അത്ഥി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, അത്ഥി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, അത്ഥി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം...പേ॰.... ഏവം ബഹുവിധേന മനായതനം. ഇദം വുച്ചതി ''മനായതനം''.

൱൯൨. തത്ഥ കതമം രൂപായതനം? യം രൂപം ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ വണ്ണനിഭാ സനിദസ്സനം സപ്പടിഘം നീലം പീതകം ലോഹിതകം [പീതം ലോഹിതം (സീ॰)] ഓദാതം കാളകം മഞ്ജിട്ഠകം [മഞ്ജേട്ഠകം (സീ॰ സ്യാ॰)] ഹരി ഹരിവണ്ണം അമ്ബങ്കുരവണ്ണം ദീഘം രസ്സം അണും ഥൂലം വട്ടം പരിമണ്ഡലം ചതുരസ്സം ഛളംസം അട്ഠംസം സോളസംസം നിന്നം ഥലം ഛായാ ആതപോ ആലോകോ അന്ധകാരോ അബ്ഭാ മഹികാ ധൂമോ രജോ ചന്ദമണ്ഡലസ്സ വണ്ണനിഭാ സൂരിയമണ്ഡലസ്സ [സുരിയമണ്ഡലസ്സ (സീ॰ സ്യാ॰ കം॰)] വണ്ണനിഭാ താരകരൂപാനം വണ്ണനിഭാ ആദാസമണ്ഡലസ്സ വണ്ണനിഭാ മണിസങ്ഖമുത്തവേളുരിയസ്സ വണ്ണനിഭാ ജാതരൂപരജതസ്സ വണ്ണനിഭാ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ വണ്ണനിഭാ സനിദസ്സനം സപ്പടിഘം, യം രൂപം സനിദസ്സനം സപ്പടിഘം ചക്ഖുനാ അനിദസ്സനേന സപ്പടിഘേന പസ്സി വാ പസ്സതി വാ പസ്സിസ്സതി വാ പസ്സേ വാ, രൂപമ്പേതം രൂപായതനമ്പേതം രൂപധാതുപേസാ. ഇദം വുച്ചതി ''രൂപായതനം''.

൱൯൩. തത്ഥ കതമം സദ്ദായതനം? യോ സദ്ദോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ ഭേരിസദ്ദോ മുദിങ്ഗസദ്ദോ [മുതിങ്ഗസദ്ധോ (സീ॰)] സങ്ഖസദ്ദോ പണവസദ്ദോ ഗീതസദ്ദോ വാദിതസദ്ദോ സമ്മസദ്ദോ പാണിസദ്ദോ സത്താനം നിഗ്ഘോസസദ്ദോ ധാതൂനം സന്നിഘാതസദ്ദോ വാതസദ്ദോ ഉദകസദ്ദോ മനുസ്സസദ്ദോ അമനുസ്സസദ്ദോ, യോ വാ പനഞ്ഞോപി അത്ഥി സദ്ദോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ, യം സദ്ദം അനിദസ്സനം സപ്പടിഘം സോതേന അനിദസ്സനേന സപ്പടിഘേന സുണി വാ

സുണാതി വാ സുണിസ്സതി വാ സുണേ വാ, സദ്ദോപേസോ സദ്ദായതനമ്പേതം സദ്ദധാതുപേസാ. ഇദം വുച്ചതി "സദ്ദായതനം".

൬൨൪. തത്ഥ കതമം ഗന്ധായതനം? യോ ഗന്ധോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ മൂലഗന്ധോ സാരഗന്ധോ തചഗന്ധോ പത്തഗന്ധോ പുപ്ഫഗന്ധോ ഫലഗന്ധോ ആമഗന്ധോ വിസ്സഗന്ധോ സുഗന്ധോ ദുഗ്ഗന്ധോ, യോ വാ പനഞ്ഞോപി അത്ഥി ഗന്ധോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ , യം ഗന്ധം അനിദസ്സനം സപ്പടിഘം ഘാനേന അനിദസ്സനേന സപ്പടിഘേന ഘായി വാ ഘായതി വാ ഘായിസ്സതി വാ ഘായേ വാ, ഗന്ധോപേസോ ഗന്ധായതനമ്പേതം ഗന്ധധാതുപേസാ. ഇദം വുച്ചതി "ഗന്ധായതനം".

൬൨൫. തത്ഥ കതമം രസായതനം? യോ രസോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ മൂലരസോ ഖന്ധരസോ തചരസോ പത്തരസോ പുപ്ഫരസോ ഫലരസോ അമ്ബിലം മധുരം തിത്തകം കടുകം ലോണികം [ലപിലകം (സീ॰), ലമ്ബികം (ക॰ സീ॰)] ഖാരികം ലമ്ബികം കസാവോ സാദു അസാദു, യോ വാ പനഞ്ഞോപി അത്ഥി രസോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ, യം രസം അനിദസ്സനം സപ്പടിഘം ജിവ്ഹായ അനിദസ്സനായ സപ്പടിഘായ സായി വാ സായതി വാ സായിസ്സതി വാ സായേ വാ, രസോപേസോ രസായതനമ്പേതം രസധാതുപേസാ. ഇദം വുച്ചതി "രസായതനം".

൬൨൬. തത്ഥ കതമം ഫോട്ഠബ്ബായതനം? പഥവീധാതു തേജോധാതു വായോധാതു കക്ഖളം മുദുകം സണ്ഹം ഫരുസം സുഖസമ്ഫസ്സം ദുക്ഖസമ്ഫസ്സം ഗരുകം ലഹുകം, യം ഫോട്ഠബ്ബം അനിദസ്സനം സപ്പടിഘം കായേന അനിദസ്സനേന സപ്പടിഘേന ഫുസി വാ ഫുസതി വാ ഫുസിസ്സതി വാ ഫുസേ വാ, ഫോട്ഠബ്ബോപേസോ ഫോട്ഠബ്ബായതനമ്പേതം ഫോട്ഠബ്ബധാതുപേസാ. ഇദം വുച്ചതി "ഫോട്ഠബ്ബായതനം".

൬൨൭. തത്ഥ കതമം ധമ്മായതനം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, യഞ്ച രൂപം അനിദസ്സനഅപ്പടിഘം ധമ്മായതനപരിയാപന്നം, അസങ്ഖതാ ച ധാതു.

തത്ഥ കതമോ വേദനാക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ. ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ. തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ॰... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ... പേ॰... ഏവം ബഹുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ. അയം വുച്ചതി "വേദനാക്ഖന്ധോ".

തത്ഥ കതമോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ. ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ. തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ॰... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ... പേ॰... ഏവം ബഹുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ. അയം വുച്ചതി "സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ".

തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ. ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതു, അത്ഥി ന ഹേതു. തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ°... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ...പേ°... ഏവം ബഹുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ. അയം വുച്ചതി "സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ".

തത്ഥ കതമം രൂപം അനിദസ്സനഅപ്പടിഘം ധമ്മായതനപരിയാപന്നം? ഇത്ഥിന്ദ്രിയം പുരിസിന്ദ്രിയം...പേ°... കബളീകാരോ ആഹാരോ. ഇദം വുച്ചതി രൂപം "അനിദസ്സനഅപ്പടിഘം ധമ്മായതനപരിയാപന്നം".

തത്ഥ കതമാ അസങ്ഖതാ ധാതു? രാഗക്ഖയോ , ദോസക്ഖയോ, മോഹക്ഖയോ - അയം വുച്ചതി "അസങ്ഖതാ ധാതു".

ഇദം വുച്ചതി ധമ്മായതനം.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൨. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൧൬൯. ദ്വാദസായതനാനി - ചക്ഖായതനം, രൂപായതനം, സോതായതനം, സദ്ദായതനം, ഘാനായതനം, ഗന്ധായതനം, ജിവ്ഹായതനം, രസായതനം, കായായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം.

൧൭൦. ദ്വാദസന്നം ആയതനാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ°... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൧൭൧. ദസായതനാ അബ്യാകതാ. ദ്വായതനാ സിയാ കുസലാ, സിയാ അകുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - "സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ"തിപി, "ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ"തിപി, "അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ"തിപി. മനായതനം സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം. ധമ്മായതനം സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത"ന്തിപി, "ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത"ന്തിപി, "അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത"ന്തിപി. ദസായതനാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. ദ്വായതനാ സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ.

പഞ്ചായതനാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ. സദ്ദായതനം അനുപാദിന്നുപാദാനിയം. ചത്താരോ ആയതനാ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദാനിയാ. ദ്വായതനാ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. ദസായതനാ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ. ദ്വായതനാ സിയാ സംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ

അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. ദസായതനാ അവിതക്കഅവിചാരാ. മനായതനം സിയാ സവിതക്കസവിചാരം, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തം, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരം. ധമ്മായതനം സിയാ സവിതക്കസവിചാരം, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തം, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരം , സിയാ ന വത്തബ്ബം - "സവിതക്കസവിചാര"ന്തിപി, "അവിതക്കവിചാരമത്ത"ന്തിപി, "അവിതക്കഅവിചാര"ന്തിപി. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - "പീതിസഹഗതാ"തിപി, "സുഖസഹഗതാ"തിപി, "ഉപേക്ഖാസഹഗതാ"തിപി. ദ്വായതനാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "പീതിസഹഗതാ"തിപി, "സുഖസഹഗതാ"തിപി, "ഉപേക്ഖാസഹഗതാ"തിപി.

ദസായതനാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ദ്വായതനാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, സിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ദസായതനാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദ്വായതനാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദസായതനാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. ദ്വായതനാ സിയാ ആചയഗാമിനോ, സിയാ അപചയഗാമിനോ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. ദസായതനാ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ. ദ്വായതനാ സിയാ സേക്ഖാ, സിയാ അസേക്ഖാ , സിയാ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ. ദസായതനാ പരിത്താ. ദ്വായതനാ സിയാ പരിത്താ, സിയാ മഹഗ്ഗതാ, സിയാ അപ്പമാണാ. ദസായതനാ അനാരമ്മണാ. ദ്വായതനാ സിയാ പരിത്താരമ്മണാ, സിയാ മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ, സിയാ അപ്പമാണാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "പരിത്താരമ്മണാ"തിപി, "മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ"തിപി, "അപ്പമാണാരമ്മണാ"തിപി. ദസായതനാ മജ്ഝിമാ. ദ്വായതനാ സിയാ ഹീനാ, സിയാ മജ്ഝിമാ, സിയാ പണീതാ. ദസായതനാ അനിയതാ. ദ്വായതനാ സിയാ മിച്ഛത്തനിയതാ, സിയാ സമ്മത്തനിയതാ, സിയാ അനിയതാ.

ദസായതനാ അനാരമ്മണാ. ദ്വായതനാ സിയാ മഗ്ഗാരമ്മണാ, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകാ, സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "മഗ്ഗാരമ്മണാ"തിപി, "മഗ്ഗഹേതുകാ"തിപി, "മഗ്ഗാധിപതിനോ"തിപി. പഞ്ചായതനാ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ, ന വത്തബ്ബാ - "അനുപ്പന്നാ"തി. സദ്ദായതനം സിയാ ഉപ്പന്നം, സിയാ അനുപ്പന്നം, ന വത്തബ്ബം - "ഉപ്പാദീ"തി. പഞ്ചായതനാ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ. ധമ്മായതനം സിയാ ഉപ്പന്നം, സിയാ അനുപ്പന്നം, സിയാ ഉപ്പാദി, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഉപ്പന്ന"ന്തിപി, "അനുപ്പന്ന"ന്തിപി, "ഉപ്പാദീ"തിപി. ഏകാദസായതനാ സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. ധമ്മായതനം സിയാ അതീതം, സിയാ അനാഗതം, സിയാ പച്ചുപ്പന്നം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "അതീത"ന്തിപി, "അനാഗത"ന്തിപി, "പച്ചുപ്പന്ന"ന്തിപി. ദസായതനാ അനാരമ്മണാ. ദ്വായതനാ സിയാ അതീതാരമ്മണാ, സിയാ അനാഗതാരമ്മണാ , സിയാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "അതീതാരമ്മണാ"തിപി, "അനാഗതാരമ്മണാ"തിപി, "പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ"തിപി; സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. ദസായതനാ അനാരമ്മണാ. ദ്വായതനാ സിയാ അജ്ഝത്താരമ്മണാ, സിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "അജ്ഝത്താരമ്മണാ"തിപി,

“ബഹിദ്ധാരമ്മണാ”തിപി, “അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ”തിപി. രൂപായതനം സനിദസ്സനസപ്പടിഘം. നവായതനാ അനിദസ്സനസപ്പടിഘാ. ദ്വായതനാ അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

൨. ദുകം

൧൭൧. ഏകാദസായതനാ ന ഹേതൂ. ധമ്മായതനം സിയാ ഹേതു, സിയാ ന ഹേതു. ദസായതനാ അഹേതുകാ. ദ്വായതനാ സിയാ സഹേതുകാ, സിയാ അഹേതുകാ. ദസായതനാ ഹേതുവിപ്പയുത്താ. ദ്വായതനാ സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്താ, സിയാ ഹേതുവിപ്പയുത്താ. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - “ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാ”തിപി, “സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ”തിപി. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - “ഹേതു ചേവ സഹേതുകഞ്ചാ”തി, സിയാ സഹേതുകഞ്ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബം - “സഹേതുകഞ്ചേവ ന ച ഹേതൂ”തി. ധമ്മായതനം സിയാ ഹേതു ചേവ സഹേതുകഞ്ച, സിയാ സഹേതുകഞ്ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബം - “ഹേതു ചേവ സഹേതുകഞ്ചാ”തിപി, “സഹേതുകഞ്ചേവ ന ച ഹേതൂ”തിപി. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - “ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാ”തിപി, “ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ”തിപി. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - “ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചാ”തി, സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബം - “ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചേവ ന ച ഹേതൂ”തി. ധമ്മായതനം സിയാ ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബം - “ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചാ”തിപി, “ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചേവ ന ച ഹേതൂ”തിപി. ദസായതനാ ന ഹേതൂഅഹേതുകാ. മനായതനം സിയാ ന ഹേതുസഹേതുകം, സിയാ ന ഹേതുഅഹേതുകം. ധമ്മായതനം സിയാ ന ഹേതുസഹേതുകം, സിയാ ന ഹേതുഅഹേതുകം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - “ന ഹേതുസഹേതുക”ന്തിപി, “ന ഹേതുഅഹേതുക”ന്തിപി.

ഏകാദസായതനാ സപ്പച്ചയാ. ധമ്മായതനം സിയാ സപ്പച്ചയം, സിയാ അപ്പച്ചയം. ഏകാദസായതനാ സങ്ഖതാ. ധമ്മായതനം സിയാ സങ്ഖതം, സിയാ അസങ്ഖതം. രൂപായതനം സനിദസ്സനം. ഏകാദസായതനാ അനിദസ്സനാ. ദസായതനാ സപ്പടിഘാ. ദ്വായതനാ അപ്പടിഘാ. ദസായതനാ രൂപാ. മനായതനം അരൂപം. ധമ്മായതനം സിയാ രൂപം, സിയാ അരൂപം. ദസായതനാ ലോകിയാ. ദ്വായതനാ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ; കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ.

ഏകാദസായതനാ നോ ആസവാ. ധമ്മായതനം സിയാ ആസവോ, സിയാ നോ ആസവോ. ദസായതനാ സാസവാ. ദ്വായതനാ സിയാ സാസവാ, സിയാ അനാസവാ. ദസായതനാ ആസവവിപ്പയുത്താ. ദ്വായതനാ സിയാ ആസവസമ്പയുത്താ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്താ. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - “ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാ”തി, “സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ”. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - “ആസവോ ചേവ സാസവഞ്ചാ”തി, സിയാ സാസവഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - “സാസവഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ”തി. ധമ്മായതനം സിയാ ആസവോ ചേവ സാസവഞ്ച, സിയാ സാസവഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - “ആസവോ ചേവ സാസവഞ്ചാ”തിപി, “സാസവഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ”തിപി. ദസായതനാ ന

വത്തബ്ബാ - ''ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാ''തിപി, ''ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാ''തിപി. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - ''ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചാ''തി, സിയാ ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ''തി. ധമ്മായതനം സിയാ ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചാ''തിപി, ''ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ''തിപി. ദസായതനാ ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ. ദ്വായതനാ സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ''തിപി, ''ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ''തിപി.

ഏകാദസായതനാ നോ സംയോജനാ. ധമ്മായതനം സിയാ സംയോജനം, സിയാ നോ സംയോജനം. ദസായതനാ സംയോജനിയാ. ദ്വായതനാ സിയാ സംയോജനിയാ, സിയാ അസംയോജനിയാ. ദസായതനാ സംയോജനവിപ്പയുത്താ. ദ്വായതനാ സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്താ, സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്താ. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - ''സംയോജനാ ചേവ സംയോജനിയാ ചാ''തി, സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനാ. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - ''സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയഞ്ചാ''തി, സിയാ സംയോജനിയഞ്ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''സംയോജനിയഞ്ചേവ നോ ച സംയോജന''ന്തി. ധമ്മായതനം സിയാ സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയഞ്ച, സിയാ സംയോജനിയഞ്ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയ''ന്തിപി, ''സംയോജനിയഞ്ചേവ നോ ച സംയോജന''ന്തിപി. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - ''സംയോജനാ ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചാ''തിപി, ''സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജനാ''തിപി. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - ''സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചാ''തി, സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച സംയോജന''ന്തി. ധമ്മായതനം സിയാ സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചാ''തിപി, ''സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച സംയോജന''ന്തിപി. ദസായതനാ സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ . ദ്വായതനാ സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ, സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ''തിപി, ''സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ''തിപി.

ഏകാദസായതനാ നോ ഗന്ഥാ. ധമ്മായതനം സിയാ ഗന്ഥോ, സിയാ നോ ഗന്ഥോ. ദസായതനാ ഗന്ഥനിയാ. ദ്വായതനാ സിയാ ഗന്ഥനിയാ, സിയാ അഗന്ഥനിയാ. ദസായതനാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ. ദ്വായതനാ സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ, സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥനിയാ ചാ''തി, ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - ''ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയഞ്ചാ''തി, സിയാ ഗന്ഥനിയഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''ഗന്ഥനിയഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ''തി.

ധമ്മായതനം സിയാ ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയഞ്ച, സിയാ ഗന്ഥനിയഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയഞ്ചാ"തിപി, "ഗന്ഥനിയഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ"തിപി. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - "ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ"തിപി. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - "ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തി, സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ"തി. ധമ്മായതനം സിയാ ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ"തിപി. ദസായതനാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ. ദ്വായതനാ സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ, സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ"തിപി, "ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ"തിപി.

ഏകാദസായതനാ നോ ഓഘാ...പേ०... നോ യോഗാ...പേ०... നോ നീവരണാ. ധമ്മായതനം സിയാ നീവരണം, സിയാ നോ നീവരണം. ദസായതനാ നീവരണിയാ. ദ്വായതനാ സിയാ നീവരണിയാ, സിയാ അനീവരണിയാ. ദസായതനാ നീവരണവിപ്പയുത്താ. ദ്വായതനാ സിയാ നീവരണസമ്പയുത്താ, സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്താ. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - "നീവരണാ ചേവ നീവരണിയാ ചാ"തി, നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണാ. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - "നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയഞ്ചാ"തി , സിയാ നീവരണിയഞ്ചേവ നോ ച നീവരണം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "നീവരണിയഞ്ചേവ നോ ച നീവരണ"ന്തി. ധമ്മായതനം സിയാ നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയഞ്ച, സിയാ നീവരണിയഞ്ചേവ നോ ച നീവരണം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയഞ്ചാ"തിപി, "നീവരണിയഞ്ചേവ നോ ച നീവരണ"ന്തിപി. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - "നീവരണാ ചേവ നീവരണസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണാ"തിപി. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - "നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തി, സിയാ നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച നീവരണം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച നീവരണ"ന്തി. ധമ്മായതനം സിയാ നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച നീവരണം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച നീവരണ"ന്തിപി. ദസായതനാ നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ. ദ്വായതനാ സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ, സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ"തിപി, "നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ"തിപി.

ഏകാദസായതനാ നോ പരാമാസാ. ധമ്മായതനം സിയാ പരാമാസോ, സിയാ നോ പരാമാസോ. ദസായതനാ പരാമട്ഠാ. ദ്വായതനാ സിയാ പരാമട്ഠാ, സിയാ അപരാമട്ഠാ. ദസായതനാ പരാമാസവിപ്പയുത്താ. മനായതനം സിയാ പരാമാസസമ്പയുത്തം, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തം. ധമ്മായതനം സിയാ പരാമാസസമ്പയുത്തം, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "പരാമാസസമ്പയുത്ത"ന്തിപി, "പരാമാസവിപ്പയുത്ത"ന്തിപി. ദസായതനാ ന

വത്തബ്ബാ - ‘‘പരാമാസാ ചേവ പരാമട്ഠാ ചാ’’തി, ‘‘പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസാ’’. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - ‘‘പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠഞ്ചാ’’തി, സിയാ പരാമട്ഠഞ്ചേവ നോ ച പരാമാസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ‘‘പരാമട്ഠഞ്ചേവ നോ ച പരാമാസോ’’തി. ധമ്മായതനം സിയാ പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠഞ്ച, സിയാ പരാമട്ഠഞ്ചേവ നോ ച പരാമാസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ‘‘പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠഞ്ചാ’’തിപി, ‘‘പരാമട്ഠഞ്ചേവ നോ ച പരാമാസോ’’തിപി. ദസായതനാ പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ. ദ്വായതനാ സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ , സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ’’തിപി , ‘‘പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ’’തിപി.

ദസായതനാ അനാരമ്മണാ. മനായതനം സാരമ്മണം. ധമ്മായതനം സിയാ സാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണം. മനായതനം ചിത്തം. ഏകാദസായതനാ നോ ചിത്താ. ഏകാദസായതനാ അചേതസികാ. ധമ്മായതനം സിയാ ചേതസികം, സിയാ അചേതസികം. ദസായതനാ ചിത്തവിപ്പയുത്താ. ധമ്മായതനം സിയാ ചിത്തസമ്പയുത്തം, സിയാ ചിത്തവിപ്പയുത്തം. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - ‘‘ചിത്തേന സമ്പയുത്ത’’ന്തിപി , ‘‘ചിത്തേന വിപ്പയുത്ത’’ന്തിപി. ദസായതനാ ചിത്തവിസംസട്ഠാ. ധമ്മായതനം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠം, സിയാ ചിത്തവിസംസട്ഠം. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - ‘‘ചിത്തേന സംസട്ഠ’’ന്തിപി, ‘‘ചിത്തേന വിസംസട്ഠ’’ന്തിപി. ഛായതനാ നോ ചിത്തസമുട്ഠാനാ. ഛായതനാ സിയാ ചിത്തസമുട്ഠാനാ, സിയാ നോ ചിത്തസമുട്ഠാനാ. ഏകാദസായതനാ നോ ചിത്തസഹഭുനോ. ധമ്മായതനം സിയാ ചിത്തസഹഭൂ , സിയാ നോ ചിത്തസഹഭൂ. ഏകാദസായതനാ നോ ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. ധമ്മായതനം സിയാ ചിത്താനുപരിവത്തി, സിയാ നോ ചിത്താനുപരിവത്തി. ഏകാദസായതനാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. ധമ്മായതനം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനം, സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനം. ഏകാദസായതനാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. ധമ്മായതനം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭൂ, സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭൂ. ഏകാദസായതനാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ. ധമ്മായതനം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തി, സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തി.

ഛായതനാ അജ്ഝത്തികാ. ഛായതനാ ബാഹിരാ. നവായതനാ ഉപാദാ. ദ്വായതനാ നോ ഉപാദാ. ധമ്മായതനം സിയാ ഉപാദാ, സിയാ നോ ഉപാദാ. പഞ്ചായതനാ ഉപാദിന്നാ. സദ്ദായതനം അനുപാദിന്നം. ഛായതനാ സിയാ ഉപാദിന്നാ, സിയാ അനുപാദിന്നാ. ഏകാദസായതനാ നോ ഉപാദാനാ. ധമ്മായതനം സിയാ ഉപാദാനം, സിയാ നോ ഉപാദാനം. ദസായതനാ ഉപാദാനിയാ. ദ്വായതനാ സിയാ ഉപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദാനിയാ. ദസായതനാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ. ദ്വായതനാ സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ, സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനിയാ ചാ’’തി, ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - ‘‘ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയഞ്ചാ’’തി, സിയാ ഉപാദാനിയഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാനം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ‘‘ഉപാദാനിയഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാന’’ന്തി. ധമ്മായതനം സിയാ ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയഞ്ച, സിയാ

ഉപാദാനിയഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാനം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയഞ്ചാ"തിപി, "ഉപാദാനിയഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാന"ന്തിപി. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ"തിപി. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - "ഉപാദാനിയഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തി, സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാനം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാന"ന്തി. ധമ്മായതനം സിയാ ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാനം , സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാന"ന്തിപി. ദസായതനാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ. ദ്വായതനാ സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഉപാദാനിയാ, സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ"തിപി, "ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ"തിപി.

ഏകാദസായതനാ നോ കിലേസാ. ധമ്മായതനം സിയാ കിലേസോ, സിയാ നോ കിലേസോ. ദസായതനാ സംകിലേസികാ. ദ്വായതനാ സിയാ സംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലേസികാ. ദസായതനാ അസംകിലിട്ഠാ. ദ്വായതനാ സിയാ സംകിലിട്ഠാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠാ. ദസായതനാ കിലേസവിപ്പയുത്താ. ദ്വായതനാ സിയാ കിലേസസമ്പയുത്താ, സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്താ. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ സംകിലേസികാ ചാ"തി, "സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസാ". മനായതനം ന വത്തബ്ബം - "കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികഞ്ചാ"തി, സിയാ സംകിലേസികഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "സംകിലേസികഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ"തി. ധമ്മായതനം സിയാ കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികഞ്ച, സിയാ സംകിലേസികഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികഞ്ചാ"തിപി, "സംകിലേസികഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ"തിപി. ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ സംകിലിട്ഠാ ചാ"തിപി, "സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസാ"തിപി. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - "കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠഞ്ചാ"തി, സിയാ സംകിലിട്ഠഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "സംകിലിട്ഠഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ"തി. ധമ്മായതനം സിയാ കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠഞ്ച, സിയാ സംകിലിട്ഠഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠഞ്ചാ"തിപി, "സംകിലിട്ഠഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ"തിപി.

ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ന കിലേസാ"തിപി. മനായതനം ന വത്തബ്ബം - "കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തി , സിയാ കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ"തി. ധമ്മായതനം സിയാ കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച

കിലേസോ’’തിപി. ദസായതനാ കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ. ദ്വായതനാ സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ, സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ , സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ’’തിപി, ‘‘കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ’’തിപി .

ദസായതനാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. ദ്വായതനാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. ദസായതനാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ദ്വായതനാ സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ദസായതനാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദ്വായതനാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദസായതനാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദ്വായതനാ സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദസായതനാ അവിതക്കാ. ദ്വായതനാ സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ. ദസായതനാ അവിചാരാ. ദ്വായതനാ സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ. ദസായതനാ അപ്പീതികാ. ദ്വായതനാ സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ. ദസായതനാ ന പീതിസഹഗതാ. ദ്വായതനാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. ദസായതനാ ന സുഖസഹഗതാ. ദ്വായതനാ സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. ദസായതനാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. ദ്വായതനാ സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ.

ദസായതനാ കാമാവചരാ. ദ്വായതനാ സിയാ കാമാവചരാ, സിയാ ന കാമാവചരാ. ദസായതനാ ന രൂപാവചരാ. ദ്വായതനാ സിയാ രൂപാവചരാ, സിയാ ന രൂപാവചരാ. ദസായതനാ ന അരൂപാവചരാ. ദ്വായതനാ സിയാ അരൂപാവചരാ, സിയാ ന അരൂപാവചരാ. ദസായതനാ പരിയാപന്നാ. ദ്വായതനാ സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ. ദസായതനാ അനിയ്യാനികാ. ദ്വായതനാ സിയാ നിയ്യാനികാ , സിയാ അനിയ്യാനികാ. ദസായതനാ അനിയതാ. ദ്വായതനാ സിയാ നിയതാ, സിയാ അനിയതാ. ദസായതനാ സഉത്തരാ. ദ്വായതനാ സിയാ സഉത്തരാ, സിയാ അനുത്തരാ. ദസായതനാ അരണാ. ദ്വായതനാ സിയാ സരണാ, സിയാ അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

ആയതനവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൩. ധാതുവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൧൭൨. ഛ ധാതുയോ - പഥവീധാതു [പഠവീധാതു (സീ॰ സ്യാ॰) ഏവമുപരിപി], ആപോധാതു, തേജോധാതു, വായോധാതു, ആകാസധാതു, വിഞ്ഞാണധാതു.

൧൭൩. തത്ഥ കതമാ പഥവീധാതു? പഥവീധാതുദ്വയം - അത്ഥി അജ്ഝത്തികാ, അത്ഥി ബാഹിരാ. തത്ഥ കതമാ അജ്ഝത്തികാ പഥവീധാതു? യം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം കക്ഖളം ഖരിഗതം കക്ഖളത്തം കക്ഖളഭാവോ അജ്ഝത്തം ഉപാദിന്നം, സേയ്യഥിദം - കേസാ ലോമാ നഖാ ദന്താ തചോ മംസം ന്ഹാരു [നഹാരു (സീ॰)] അട്ഠി അട്ഠിമിഞ്ജം [അട്ഠിമിഞ്ജാ (സീ॰)] വക്കം ഹദയം യകനം കിലോമകം പിഹകം പപ്ഫാസം അന്തം അന്തഗുണം ഉദരിയം കരീസം, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം കക്ഖളം ഖരിഗതം കക്ഖളത്തം കക്ഖളഭാവോ അജ്ഝത്തം ഉപാദിന്നം - അയം വുച്ചതി 'അജ്ഝത്തികാ പഥവീധാതു'.

തത്ഥ കതമാ ബാഹിരാ പഥവീധാതു? യം ബാഹിരം കക്ഖളം ഖരിഗതം കക്ഖളത്തം കക്ഖളഭാവോ ബഹിദ്ധാ അനുപാദിന്നം, സേയ്യഥിദം - അയോ ലോഹം തിപു സീസം സജ്ഝം [സജ്ഝു (സ്യാ॰)] മുത്താ മണി വേളുരിയോ സങ്ഖോ സിലാ പവാളം രജതം ജാതരൂപം ലോഹിതങ്കോ [ലോഹിതങ്ഗോ (സ്യാ॰ ക॰), ലോഹിതകോ (?)] മസാരഗല്ലം തിണം കട്ഠം സക്ഖരാ കഠലം [കഥലം (ക॰)] ഭൂമി പാസാണോ പബ്ബതോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി ബാഹിരം കക്ഖളം ഖരിഗതം കക്ഖളത്തം കക്ഖളഭാവോ ബഹിദ്ധാ അനുപാദിന്നം - അയം വുച്ചതി 'ബാഹിരാ പഥവീധാതു'. യാ ച അജ്ഝത്തികാ പഥവീധാതു യാ ച ബാഹിരാ പഥവീധാതു, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ - അയം വുച്ചതി "പഥവീധാതു".

൧൭൪. തത്ഥ കതമാ ആപോധാതു? ആപോധാതുദ്വയം - അത്ഥി അജ്ഝത്തികാ, അത്ഥി ബാഹിരാ. തത്ഥ കതമാ അജ്ഝത്തികാ ആപോധാതു? യം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം ആപോ ആപോഗതം സിനേഹോ സിനേഹഗതം [സ്നേഹോ സ്നേഹഗതം (സ്യാ॰)] ബന്ധനത്തം രൂപസ്സ അജ്ഝത്തം ഉപാദിന്നം, സേയ്യഥിദം - പിത്തം സേമ്ഹം പുബ്ബോ ലോഹിതം സേദോ മേദോ അസ്സു വസാ ഖേളോ സിങ്ഘാണികാ ലസികാ മുത്തം, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം ആപോ ആപോഗതം സിനേഹോ സിനേഹഗതം ബന്ധനത്തം രൂപസ്സ അജ്ഝത്തം ഉപാദിന്നം - അയം വുച്ചതി 'അജ്ഝത്തികാ ആപോധാതു'.

തത്ഥ കതമാ ബാഹിരാ ആപോധാതു? യം ബാഹിരം ആപോ ആപോഗതം സിനേഹോ സിനേഹഗതം ബന്ധനത്തം രൂപസ്സ ബഹിദ്ധാ അനുപാദിന്നം, സേയ്യഥിദം - മൂലരസോ ഖന്ധരസോ തചരസോ പത്തരസോ പുപ്ഫരസോ ഫലരസോ ഖീരം ദധി സപ്പി നവനീതം തേലം മധു ഫാണിതം ഭുമ്മാനി വാ ഉദകാനി അന്തലിക്ഖാനി വാ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി ബാഹിരം ആപോ ആപോഗതം സിനേഹോ സിനേഹഗതം ബന്ധനത്തം രൂപസ്സ ബഹിദ്ധാ

അനുപാദിന്നം - അയം വുച്ചതി ‘ബാഹിരാ ആപോധാതു’. യാ ച അജ്ഝത്തികാ ആപോധാതു യാ ച ബാഹിരാ ആപോധാതു, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ - അയം വുച്ചതി “ആപോധാതു”.

൧൭൪. തത്ഥ കതമാ തേജോധാതു? തേജോധാതുദ്വയം - അത്ഥി അജ്ഝത്തികാ, അത്ഥി ബാഹിരാ. തത്ഥ കതമാ അജ്ഝത്തികാ തേജോധാതു? യം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം തേജോ തേജോഗതം ഉസ്മാ ഉസ്മാഗതം ഉസുമം ഉസുമഗതം അജ്ഝത്തം ഉപാദിന്നം, സേയ്യഥിദം - യേന ച സന്തപ്പതി യേന ച ജീരീയതി യേന ച പരിഡയ്ഹതി യേന ച അസിതപീതഖായിതസായിതം സമ്മാ പരിണാമം ഗച്ഛതി, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം തേജോ തേജോഗതം ഉസ്മാ ഉസ്മാഗതം ഉസുമം ഉസുമഗതം അജ്ഝത്തം ഉപാദിന്നം - അയം വുച്ചതി ‘അജ്ഝത്തികാ തേജോധാതു’.

തത്ഥ കതമാ ബാഹിരാ തേജോധാതു? യം ബാഹിരം തേജോ തേജോഗതം ഉസ്മാ ഉസ്മാഗതം ഉസുമം ഉസുമഗതം ബഹിദ്ധാ അനുപാദിന്നം, സേയ്യഥിദം - കട്ഠഗ്ഗി പലാലഗ്ഗി [സകലികഗ്ഗി (സബ്ബത്ഥ)] തിണഗ്ഗി ഗോമയഗ്ഗി ഥുസഗ്ഗി സങ്കാരഗ്ഗി ഇന്ദഗ്ഗി അഗ്ഗിസന്താപോ സൂരിയസന്താപോ കട്ഠസന്നിചയസന്താപോ തിണസന്നിചയസന്താപോ ധഞ്ഞസന്നിചയസന്താപോ ഭണ്ഡസന്നിചയസന്താപോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി ബാഹിരം തേജോ തേജോഗതം ഉസ്മാ ഉസ്മാഗതം ഉസുമം ഉസുമഗതം ബഹിദ്ധാ അനുപാദിന്നം - അയം വുച്ചതി ‘ബാഹിരാ തേജോധാതു’. യാ ച അജ്ഝത്തികാ തേജോധാതു യാ ച ബാഹിരാ തേജോധാതു, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ - അയം വുച്ചതി “തേജോധാതു”.

൧൭൫. തത്ഥ കതമാ വായോധാതു? വായോധാതുദ്വയം - അത്ഥി അജ്ഝത്തികാ, അത്ഥി ബാഹിരാ. തത്ഥ കതമാ അജ്ഝത്തികാ വായോധാതു? യം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം വായോ വായോഗതം ഥമ്ഭിതത്തം രൂപസ്സ അജ്ഝത്തം ഉപാദിന്നം, സേയ്യഥിദം - ഉദ്ധങ്ഗമാ വാതാ അധോഗമാ വാതാ കുച്ഛിസയാ വാതാ കോട്ഠാസയാ [കോട്ഠസയാ (സീ॰ സ്യാ॰)] വാതാ അങ്ഗമങ്ഗാനുസാരിനോ വാതാ സത്ഥകവാതാ ഖുരകവാതാ ഉപ്പലകവാതാ അസ്സാസോ പസ്സാസോ ഇതി വാ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം വായോ വായോഗതം ഥമ്ഭിതത്തം രൂപസ്സ അജ്ഝത്തം ഉപാദിന്നം - അയം വുച്ചതി ‘അജ്ഝത്തികാ വായോധാതു’.

തത്ഥ കതമാ ബാഹിരാ വായോധാതു? യം ബാഹിരം വായോ വായോഗതം ഥമ്ഭിതത്തം രൂപസ്സ ബഹിദ്ധാ അനുപാദിന്നം, സേയ്യഥിദം - പുരത്ഥിമാ വാതാ പച്ഛിമാ വാതാ ഉത്തരാ വാതാ ദക്ഖിണാ വാതാ സരജാ വാതാ അരജാ വാതാ സീതാ വാതാ ഉണ്ഹാ വാതാ പരിത്താ വാതാ അധിമത്താ വാതാ കാളവാതാ വേരമ്ഭവാതാ പക്ഖവാതാ സുപണ്ണവാതാ താലവണ്ടവാതാ വിധൂപനവാതാ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി ബാഹിരം വായോ വായോഗതം ഥമ്ഭിതത്തം രൂപസ്സ ബഹിദ്ധാ അനുപാദിന്നം - അയം വുച്ചതി ‘ബാഹിരാ വായോധാതു’. യാ ച അജ്ഝത്തികാ വായോധാതു യാ ച ബാഹിരാ വായോധാതു, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ - അയം വുച്ചതി “വായോധാതു”.

൧൭൭. തത്ഥ കതമാ ആകാസധാതു? ആകാസധാതുദ്വയം - അത്ഥി അജ്ഝത്തികാ, അത്ഥി ബാഹിരാ. തത്ഥ കതമാ അജ്ഝത്തികാ ആകാസധാതു? യം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം ആകാസോ ആകാസഗതം അഘം അഘഗതം വിവരോ വിവരഗതം അസമ്ഫുട്ഠം മംസലോഹിതേഹി അജ്ഝത്തം ഉപാദിന്നം, സേയ്യഥിദം - കണ്ണച്ഛിദ്ദം നാസച്ഛിദ്ദം മുഖദ്വാരം, യേന ച അസിതപീതഖായിതസായിതം അജ്ഝോഹരതി, യത്ഥ ച അസിതപീതഖായിതസായിതം സന്തിട്ഠതി, യേന ച അസിതപീതഖായിതസായിതം അധോഭാഗം നിക്ഖമതി, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം ആകാസോ ആകാസഗതം അഘം അഘഗതം വിവരോ വിവരഗതം അസമ്ഫുട്ഠം മംസലോഹിതേഹി അജ്ഝത്തം ഉപാദിന്നം - അയം വുച്ചതി 'അജ്ഝത്തികാ ആകാസധാതു'.

തത്ഥ കതമാ ബാഹിരാ ആകാസധാതു? യം ബാഹിരം ആകാസോ ആകാസഗതം അഘം അഘഗതം വിവരോ വിവരഗതം അസമ്ഫുട്ഠം ചതൂഹി മഹാഭൂതേഹി ബഹിദ്ധാ അനുപാദിന്നം - അയം വുച്ചതി 'ബാഹിരാ ആകാസധാതു'. യാ ച അജ്ഝത്തികാ ആകാസധാതു യാ ച ബാഹിരാ ആകാസധാതു, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ - അയം വുച്ചതി "ആകാസധാതു".

൧൭൮. തത്ഥ കതമാ വിഞ്ഞാണധാതു? ചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു, സോതവിഞ്ഞാണധാതു, ഘാനവിഞ്ഞാണധാതു, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണധാതു, കായവിഞ്ഞാണധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു - അയം വുച്ചതി "വിഞ്ഞാണധാതു".

ഇമാ ഛ ധാതുയോ.

൧൭൯. അപരാപി ഛ ധാതുയോ - സുഖധാതു, ദുക്ഖധാതു, സോമനസ്സധാതു, ദോമനസ്സധാതു, ഉപേക്ഖാധാതു, അവിജ്ജാധാതു.

൧൮൦. തത്ഥ കതമാ സുഖധാതു? യം കായികം സാതം കായികം സുഖം കായസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം കായസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "സുഖധാതു".

തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖധാതു? യം കായികം അസാതം കായികം ദുക്ഖം കായസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം കായസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖധാതു".

തത്ഥ കതമാ സോമനസ്സധാതു? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "സോമനസ്സധാതു".

തത്ഥ കതമാ ദോമനസ്സധാതു? യം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "ദോമനസ്സധാതു".

തത്ഥ കതമാ ഉപേക്ഖാധാതു? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ

അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി “ഉപേക്ഖാധാതു”.

തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാധാതു? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം അനഭിസമയോ അനനുബോധോ അസമ്ബോധോ അപ്പടിവേധോ അസങ്ഗാഹണാ അപരിയോഗാഹണാ അസമപേക്ഖനാ അപച്ചവേക്ഖണാ അപച്ചക്ഖകമ്മം ദുമ്മേജ്ഝം ബാല്യം അസമ്പജഞ്ഞം മോഹോ പമോഹോ സമ്മോഹോ അവിജ്ജാ അവിജ്ജോഘോ അവിജ്ജായോഗോ അവിജ്ജാനുസയോ അവിജ്ജാപരിയുട്ഠാനം അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി “അവിജ്ജാധാതു”.

ഇമാ ഛ ധാതുയോ.

൧൮൨. അപരാപി ഛ ധാതുയോ - കാമധാതു, ബ്യാപാദധാതു, വിഹിംസാധാതു, നേക്ഖമ്മധാതു, അബ്യാപാദധാതു, അവിഹിംസാധാതു.

൧൮൨. തത്ഥ കതമാ കാമധാതു? കാമപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ സങ്കപ്പോ അപ്പനാ ബ്യപ്പനാ ചേതസോ അഭിനിരോപനാ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി കാമധാതു. ഹേട്ഠതോ അവീചിനിരയം പരിയന്തം കരിത്വാ ഉപരിതോ പരനിമ്മിതവസവത്തീ ദേവേ അന്തോ കരിത്വാ യം ഏതസ്മിം അന്തരേ ഏത്ഥാവചരാ ഏത്ഥ പരിയാപന്നാ ഖന്ധധാതുആയതനാ രൂപാ [രൂപം (സ്യാ॰)] വേദനാ സഞ്ഞാ സങ്ഖാരാ വിഞ്ഞാണം - അയം വുച്ചതി “കാമധാതു”.

തത്ഥ കതമാ ബ്യാപാദധാതു? ബ്യാപാദപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ... പേ॰... മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി “ബ്യാപാദധാതു”. ദസസു വാ ആഘാതവത്ഥൂസു ചിത്തസ്സ ആഘാതോ പടിഘാതോ പടിഘം പടിവിരോധോ കോപോ പകോപോ സമ്പകോപോ ദോസോ പദോസോ സമ്പദോസോ ചിത്തസ്സ ബ്യാപത്തി മനോപദോസോ കോധോ കുജ്ഝനാ കുജ്ഝിതത്തം ദോസോ ദുസ്സനാ ദുസ്സിതത്തം ബ്യാപത്തി ബ്യാപജ്ജനാ വിരോധോ പടിവിരോധോ ചണ്ഡിക്കം അസുരോപോ അനത്തമനതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി “ബ്യാപാദധാതു”.

തത്ഥ കതമാ വിഹിംസാധാതു? വിഹിംസാപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ...പേ॰... മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി “വിഹിംസാധാതു”. ഇധേകച്ചോ പാണിനാ വാ ലേഡ്ഡുനാ വാ ദണ്ഡേന വാ സത്ഥേന വാ രജ്ജുയാ വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന സത്തേ വിഹേഠേതി, യാ ഏവരൂപാ ഹേഠനാ വിഹേഠനാ ഹിംസനാ വിഹിംസനാ രോസനാ വിരോസനാ പരൂപഘാതോ - അയം വുച്ചതി “വിഹിംസാധാതു”.

തത്ഥ കതമാ നേക്ഖമ്മധാതു? നേക്ഖമ്മപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ... പേ॰... സമ്മാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി “നേക്ഖമ്മധാതു”. സബ്ബേപി കുസലാ ധമ്മാ “നേക്ഖമ്മധാതു”.

തത്ഥ കതമാ അബ്യാപാദധാതു? അബ്യാപാദപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ...പേ॰... സമ്മാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി “അബ്യാപാദധാതു”. യാ സത്തേസു മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “അബ്യാപാദധാതു”.

തത്ഥ കതമാ അവിഹിംസാധാതു? അവിഹിംസാപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ സങ്കപ്പോ അപ്പനാ ബ്യപ്പനാ ചേതസോ അഭിനിരോപനാ സമ്മാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി “അവിഹിംസാധാതു” . യാ സത്തേസു കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “അവിഹിംസാധാതു”.

ഇമാ ഛ ധാതുയോ.

ഇതി ഇമാനി തീണി ഛക്കാനി തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ അട്ഠാരസ ധാതുയോ ഹോന്തി.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൧൮൩. അട്ഠാരസ ധാതുയോ - ചക്ഖുധാതു, രൂപധാതു, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു, സോതധാതു, സദ്ദധാതു, സോതവിഞ്ഞാണധാതു, ഘാനധാതു, ഗന്ധധാതു, ഘാനവിഞ്ഞാണധാതു, ജിവ്ഹാധാതു, രസധാതു, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണധാതു , കായധാതു, ഫോട്ഠബ്ബധാതു, കായവിഞ്ഞാണധാതു, മനോധാതു, ധമ്മധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു.

൧൮൪. തത്ഥ കതമാ ചക്ഖുധാതു? യം ചക്ഖു ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ...പേ॰... സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ - അയം വുച്ചതി “ചക്ഖുധാതു”.

തത്ഥ കതമാ രൂപധാതു? യം രൂപം ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ വണ്ണനിഭാ...പേ॰... രൂപധാതുപേസാ - അയം വുച്ചതി “രൂപധാതു”.

തത്ഥ കതമാ ചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു? ചക്ഖുഞ്ച പടിച്ച രൂപേ ച ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു - അയം വുച്ചതി “ചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു”.

തത്ഥ കതമാ സോതധാതു? യം സോതം ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ...പേ॰... സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ - അയം വുച്ചതി “സോതധാതു” .

തത്ഥ കതമാ സദ്ദധാതു? യോ സദ്ദോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ...പേ॰... സദ്ദധാതുപേസാ - അയം വുച്ചതി “സദ്ദധാതു”.

തത്ഥ കതമാ സോതവിഞ്ഞാണധാതു? സോതഞ്ച പടിച്ച സദ്ദേ ച ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാസോതവിഞ്ഞാണധാതു - അയം വുച്ചതി “സോതവിഞ്ഞാണധാതു”.

തത്ഥ കതമാ ഘാനധാതു? യം ഘാനം ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ...പേ॰... സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ - അയം വുച്ചതി “ഘാനധാതു”.

തത്ഥ കതമാ ഗന്ധധാതു? യോ ഗന്ധോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ...പേ॰... ഗന്ധധാതുപേസാ - അയം വുച്ചതി "ഗന്ധധാതു".

തത്ഥ കതമാ ഘാനവിഞ്ഞാണധാതു? ഘാനഞ്ച പടിച്ച ഗന്ധേ ച ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാഘാനവിഞ്ഞാണധാതു - അയം വുച്ചതി "ഘാനവിഞ്ഞാണധാതു".

തത്ഥ കതമാ ജിവ്ഹാധാതു? യാ ജിവ്ഹാ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ...പേ॰... സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ - അയം വുച്ചതി "ജിവ്ഹാധാതു".

തത്ഥ കതമാ രസധാതു? യോ രസോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ അനിദസ്സനോ സപ്പടിഘോ...പേ॰... രസധാതുപേസാ - അയം വുച്ചതി "രസധാതു".

തത്ഥ കതമാ ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണധാതു? ജിവ്ഹഞ്ച പടിച്ച രസേ ച ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണധാതു - അയം വുച്ചതി "ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണധാതു".

തത്ഥ കതമാ കായധാതു? യോ കായോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ...പേ॰... സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ - അയം വുച്ചതി "കായധാതു".

തത്ഥ കതമാ ഫോട്ഠബ്ബധാതു? പഥവീധാതു...പേ॰... ഫോട്ഠബ്ബധാതുപേസാ - അയം വുച്ചതി "ഫോട്ഠബ്ബധാതു".

തത്ഥ കതമാ കായവിഞ്ഞാണധാതു? കായഞ്ച പടിച്ച ഫോട്ഠബ്ബേ ച ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാകായവിഞ്ഞാണധാതു - അയം വുച്ചതി "കായവിഞ്ഞാണധാതു".

തത്ഥ കതമാ മനോധാതു? ചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതുയാ ഉപ്പജ്ജിത്വാ നിരുദ്ധസമനന്തരാ ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാമനോധാതു; സോതവിഞ്ഞാണധാതുയാ...പേ॰... ഘാനവിഞ്ഞാണധാതുയാ...പേ॰... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണധാതുയാ...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണധാതുയാ ഉപ്പജ്ജിത്വാ നിരുദ്ധസമനന്തരാ ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാമനോധാതു സബ്ബധമ്മേസു വാ പന പഠമസമന്നാഹാരോ ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാമനോധാതു - അയം വുച്ചതി "മനോധാതു".

തത്ഥ കതമാ ധമ്മധാതു? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, യഞ്ച രൂപം അനിദസ്സനഅപ്പടിഘം ധമ്മായതനപരിയാപന്നം, അസങ്ഖതാ ച ധാതു.

തത്ഥ കതമോ വേദനാക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ . ദുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ. തിവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ॰... ഏവം ദസവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ... പേ॰... ഏവം ബഹുവിധേന വേദനാക്ഖന്ധോ. അയം വുച്ചതി ''വേദനാക്ഖന്ധോ''.

തത്ഥ കതമോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - ഫസ്സസമ്പയുത്തോ. ദുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി സഹേതുകോ, അത്ഥി അഹേതുകോ. തിവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ॰... ഏവം ദസവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ... പേ॰... ഏവം ബഹുവിധേന സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ. അയം വുച്ചതി ''സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ''.

തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ? ഏകവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ചിത്തസമ്പയുത്തോ. ദുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി ഹേതു, അത്ഥി അഹേതു. തിവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അത്ഥി കുസലോ, അത്ഥി അകുസലോ, അത്ഥി അബ്യാകതോ...പേ॰... ഏവം ദസവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ...പേ॰... ഏവം ബഹുവിധേന സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ''.

തത്ഥ കതമം രൂപം അനിദസ്സനഅപ്പടിഘം ധമ്മായതനപരിയാപന്നം? ഇത്ഥിന്ദ്രിയം...പേ॰... കബളീകാരോ ആഹാരോ - ഇദം വുച്ചതി രൂപം ''അനിദസ്സനഅപ്പടിഘം ധമ്മായതനപരിയാപന്നം''.

തത്ഥ കതമാ അസങ്ഖതാ ധാതു? രാഗക്ഖയോ, ദോസക്ഖയോ, മോഹക്ഖയോ - അയം വുച്ചതി ''അസങ്ഖതാ ധാതു''. അയം വുച്ചതി ''ധമ്മധാതു''.

തത്ഥ കതമാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു? ചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതുയാ ഉപ്പജ്ജിത്വാ നിരുദ്ധസമനന്തരാ ഉപ്പജ്ജതി മനോധാതു, മനോധാതുയാ ഉപ്പജ്ജിത്വാ നിരുദ്ധസമനന്തരാ ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു; സോതവിഞ്ഞാണധാതുയാ...പേ॰... ഘാനവിഞ്ഞാണധാതുയാ ...പേ॰... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണധാതുയാ...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണധാതുയാ ഉപ്പജ്ജിത്വാ നിരുദ്ധസമനന്തരാ ഉപ്പജ്ജതി മനോധാതു, മനോധാതുയാപി ഉപ്പജ്ജിത്വാ നിരുദ്ധസമനന്തരാ ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു മനഞ്ച പടിച്ച ധമ്മേ ച ഉപ്പജ്ജതി ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - അയം വുച്ചതി ''മനോവിഞ്ഞാണധാതു''.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൩. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

അട്ഠാരസ ധാതുയോ - ചക്ഖുധാതു, രൂപധാതു, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു, സോതധാതു, സദ്ദധാതു, സോതവിഞ്ഞാണധാതു, ഘാനധാതു, ഗന്ധധാതു, ഘാനവിഞ്ഞാണധാതു, ജിവ്ഹാധാതു, രസധാതു, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണധാതു, കായധാതു, ഫോട്ഠബ്ബധാതു, കായവിഞ്ഞാണധാതു, മനോധാതു, ധമ്മധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു.

൧൮൫. അട്ഠാരസന്നം ധാതൂനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ॰... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൧൮൬. സോളസ ധാതുയോ അബ്യാകതാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ കുസലാ, സിയാ അകുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. ദസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - ''സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ''തിപി, ''ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ''തിപി, ''അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ''തിപി. പഞ്ച ധാതുയോ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. കായവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. ധമ്മധാതു സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ''തിപി, ''ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ''തിപി, ''അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ''തിപി.

ദസ ധാതുയോ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. പഞ്ച ധാതുയോ വിപാകാ. മനോധാതു സിയാ വിപാകാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ.

ദസ ധാതുയോ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ. സദ്ദധാതു അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ. പഞ്ച ധാതുയോ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ.

സോളസ ധാതുയോ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. പന്നരസ ധാതുയോ അവിതക്കഅവിചാരാ. മനോധാതു സവിതക്കസവിചാരാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. ധമ്മധാതു സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''സവിതക്കസവിചാരാ''തിപി, ''അവിതക്കവിചാരമത്താ''തിപി, ''അവിതക്കഅവിചാരാ''തിപി. ദസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - ''പീതിസഹഗതാ''തിപി, ''സുഖസഹഗതാ''തിപി, ''ഉപേക്ഖാസഹഗതാ''തിപി . പഞ്ച ധാതുയോ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. കായവിഞ്ഞാണധാതു ന പീതിസഹഗതാ,

സിയാ സുഖസഹഗതാ, ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''സുഖസഹഗതാ''തി. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''പീതിസഹഗതാ''തിപി, ''സുഖസഹഗതാ''തിപി, ''ഉപേക്ഖാസഹഗതാ''തിപി.

സോളസ ധാതുയോ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, സിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. സോളസ ധാതുയോ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സോളസ ധാതുയോ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ആചയഗാമിനോ, സിയാ അപചയഗാമിനോ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. സോളസ ധാതുയോ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സേക്ഖാ, സിയാ അസേക്ഖാ, സിയാ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ.

സോളസ ധാതുയോ പരിത്താ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ പരിത്താ, സിയാ മഹഗ്ഗതാ, സിയാ അപ്പമാണാ. ദസ ധാതുയോ അനാരമ്മണാ. ഛ ധാതുയോ പരിത്താരമ്മണാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ പരിത്താരമ്മണാ, സിയാ മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ, സിയാ അപ്പമാണാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''പരിത്താരമ്മണാ''തിപി, ''മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ''തിപി, ''അപ്പമാണാരമ്മണാ''തിപി. സോളസ ധാതുയോ മജ്ഝിമാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഹീനാ, സിയാ മജ്ഝിമാ, സിയാ പണീതാ. സോളസ ധാതുയോ അനിയതാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ മിച്ഛത്തനിയതാ, സിയാ സമ്മത്തനിയതാ, സിയാ അനിയതാ.

ദസ ധാതുയോ അനാരമ്മണാ. ഛ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - ''മഗ്ഗാരമ്മണാ''തിപി, ''മഗ്ഗഹേതുകാ''തിപി, ''മഗ്ഗാധിപതിനോ''തിപി. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ മഗ്ഗാരമ്മണാ, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകാ, സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''മഗ്ഗാരമ്മണാ''തിപി, ''മഗ്ഗഹേതുകാ''തിപി, ''മഗ്ഗാധിപതിനോ''തിപി. ദസ ധാതുയോ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''അനുപ്പന്നാ''തി. സദ്ദധാതു സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപ്പാദിനീ''തി. ഛ ധാതുയോ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ. ധമ്മധാതു സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനീ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപ്പന്നാ''തിപി, ''അനുപ്പന്നാ''തിപി, ''ഉപ്പാദിനീ''തിപി.

സത്തരസ ധാതുയോ സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. ധമ്മധാതു സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''അതീതാ''തിപി, ''അനാഗതാ''തിപി, ''പച്ചുപ്പന്നാ''തിപി. ദസ ധാതുയോ അനാരമ്മണാ. ഛ ധാതുയോ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ അതീതാരമ്മണാ, സിയാ അനാഗതാരമ്മണാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ , സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''അതീതാരമ്മണാ''തിപി, ''അനാഗതാരമ്മണാ''തിപി, ''പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ''തിപി; സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ.

ദസ ധാതുയോ അനാരമ്മണാ. ഛ ധാതുയോ സിയാ അജ്ഝത്താരമ്മണാ, സിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ അജ്ഝത്താരമ്മണാ, സിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''അജ്ഝത്താരമ്മണാ''തിപി, ''ബഹിദ്ധാരമ്മണാ''തിപി, ''അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ''തിപി. രൂപധാതു സനിദസ്സനസപ്പടിഘാ. നവ ധാതുയോ അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ. അട്ഠ ധാതുയോ അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

൨. ദുകം

൧൮൮. സത്തരസ ധാതുയോ ന ഹേതൂ. ധമ്മധാതു സിയാ ഹേതു, സിയാ ന ഹേതു. സോളസ ധാതുയോ അഹേതുകാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സഹേതുകാ, സിയാ അഹേതുകാ. സോളസ ധാതുയോ അഹേതുകാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സഹേതുകാ, സിയാ അഹേതുകാ. സോളസ ധാതുയോ ഹേതുവിപ്പയുത്താ . ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്താ, സിയാ ഹേതുവിപ്പയുത്താ. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതു ചേവ സഹേതുകാ ചാ''തിപി, ''സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തിപി. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതു ചേവ സഹേതുകാ ചാ''തി, സിയാ സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തി. ധമ്മധാതു സിയാ ഹേതു ചേവ സഹേതുകാ ച, സിയാ സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതു ചേവ സഹേതുകാ ചാ''തിപി, ''സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തിപി. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാ''തിപി, ''ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തിപി. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാ''തി, സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തി. ധമ്മധാതു സിയാ ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ച, സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാ''തിപി, ''ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തിപി. സോളസ ധാതുയോ ന ഹേതുഅഹേതുകാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ ന ഹേതുസഹേതുകാ, സിയാ ന ഹേതുഅഹേതുകാ. ധമ്മധാതു സിയാ ന ഹേതുസഹേതുകാ, സിയാ ന ഹേതുഅഹേതുകാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ന ഹേതുസഹേതുകാ''തിപി, ''ന ഹേതുഅഹേതുകാ''തിപി.

സത്തരസ ധാതുയോ സപ്പച്ചയാ. ധമ്മധാതു സിയാ സപ്പച്ചയാ, സിയാ അപ്പച്ചയാ. സത്തരസ ധാതുയോ സങ്ഖതാ. ധമ്മധാതു സിയാ സങ്ഖതാ, സിയാ അസങ്ഖതാ. രൂപധാതു സനിദസ്സനാ. സത്തരസ ധാതുയോ അനിദസ്സനാ. ദസ ധാതുയോ സപ്പടിഘാ. അട്ഠ ധാതുയോ അപ്പടിഘാ. ദസ ധാതുയോ രൂപാ. സത്ത ധാതുയോ അരൂപാ. ധമ്മധാതു സിയാ രൂപാ, സിയാ അരൂപാ. സോളസ ധാതുയോ ലോകിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ; കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ.

സത്തരസ ധാതുയോ നോ ആസവാ. ധമ്മധാതു സിയാ ആസവാ, സിയാ നോ ആസവാ. സോളസ ധാതുയോ സാസവാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സാസവാ, സിയാ അനാസവാ. സോളസ ധാതുയോ ആസവവിപ്പയുത്താ. ദ്വേ ധാതുയോ

സിയാ ആസവസമ്പയുത്താ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്താ. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാ"തി, "സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ". മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - "ആസവോ ചേവ സാസവാ ചാ"തി, സിയാ സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവോ"തി. ധമ്മധാതു സിയാ ആസവോ ചേവ സാസവാ ച, സിയാ സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവോ ചേവ സാസവാ ചാ"തിപി, "സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവോ"തിപി.

സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാ"തിപി. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - "ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാ"തി, സിയാ ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവോ"തി. ധമ്മധാതു സിയാ ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ച, സിയാ ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവോ"തിപി. സോളസ ധാതുയോ ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ , സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ"തിപി, "ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ"തിപി.

സത്തരസ ധാതുയോ നോ സംയോജനാ. ധമ്മധാതു സിയാ സംയോജനം, സിയാ നോ സംയോജനം. സോളസ ധാതുയോ സംയോജനിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സംയോജനിയാ, സിയാ അസംയോജനിയാ. സോളസ ധാതുയോ സംയോജനവിപ്പയുത്താ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്താ, സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്താ. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനിയാ ചാ"തി, സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയാ ചാ"തി, സിയാ സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജന"ന്തി. ധമ്മധാതു സിയാ സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയാ ച, സിയാ സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയാ ചാ"തിപി, "സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജന"ന്തിപി. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജനാ"തിപി. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചാ"തി, സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജന"ന്തി. ധമ്മധാതു സിയാ സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്താ ച, സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജന"ന്തിപി. സോളസ ധാതുയോ സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ, സിയാ

സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ”തിപി, “സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ”തിപി.

സത്തരസ ധാതുയോ നോ ഗന്ഥാ. ധമ്മധാതു സിയാ ഗന്ഥോ, സിയാ നോ ഗന്ഥോ. സോളസ ധാതുയോ ഗന്ഥനിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഗന്ഥനിയാ, സിയാ അഗന്ഥനിയാ. സോളസ ധാതുയോ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ, സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥനിയാ ചാ”തി, ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയാ ചാ”തി, സിയാ ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ”തി. ധമ്മധാതു സിയാ ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയാ ച, സിയാ ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയാ ചാ”തിപി, “ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ”തിപി. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചാ”തിപി, “ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ”തിപി. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചാ”തി, സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ”തി. ധമ്മധാതു സിയാ ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ച, സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചാ”തിപി, “ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ”തിപി. സോളസ ധാതുയോ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ, സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ”തിപി, “ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ”തിപി.

സത്തരസ ധാതുയോ നോ ഓഘാ...പേ॰... നോ യോഗാ...പേ॰... നോ നീവരണാ. ധമ്മധാതു സിയാ നീവരണം, സിയാ നോ നീവരണം. സോളസ ധാതുയോ നീവരണിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ നീവരണിയാ, സിയാ അനീവരണിയാ. സോളസ ധാതുയോ നീവരണവിപ്പയുത്താ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ നീവരണസമ്പയുത്താ, സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്താ. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണാ ചേവ നീവരണിയാ ചാ”തി, നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയാ ചാ”തി, സിയാ നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണ”ന്തി. ധമ്മധാതു സിയാ നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയാ ച, സിയാ നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണം , സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയാ ചാ”തിപി, “നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണ”ന്തിപി. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണാ ചേവ നീവരണസമ്പയുത്താ ചാ”തിപി, “നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണാ”തിപി. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്താ ചാ”തി, സിയാ നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണ”ന്തി. ധമ്മധാതു സിയാ നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്താ ച, സിയാ നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്താ ചാ”തിപി, “നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ

നോ ച നീവരണ''ന്തിപി. സോളസ ധാതുയോ നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ, സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ''തിപി, ''നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ''തിപി.

സത്തരസ ധാതുയോ നോ പരാമാസാ. ധമ്മധാതു സിയാ പരാമാസോ, സിയാ നോ പരാമാസോ. സോളസ ധാതുയോ പരാമട്ഠാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ പരാമട്ഠാ, സിയാ അപരാമട്ഠാ. സോളസ ധാതുയോ പരാമാസവിപ്പയുത്താ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ പരാമാസസമ്പയുത്താ, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്താ. ധമ്മധാതു സിയാ പരാമാസസമ്പയുത്താ, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്താ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''പരാമാസസമ്പയുത്താ''തിപി , ''പരാമാസവിപ്പയുത്താ''തിപി. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - ''പരാമാസാ ചേവ പരാമട്ഠാ ചാതി പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസാ''. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - ''പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠാ ചാ''തി, സിയാ പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസോ''തി. ധമ്മധാതു സിയാ പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠാ ച, സിയാ പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠാ ചാ''തിപി, ''പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസോ''തിപി. സോളസ ധാതുയോ പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ''തിപി, ''പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ''തിപി.

ദസ ധാതുയോ അനാരമ്മണാ. സത്ത ധാതുയോ സാരമ്മണാ. ധമ്മധാതു സിയാ സാരമ്മണാ, സിയാ അനാരമ്മണാ. സത്ത ധാതുയോ ചിത്താ. ഏകാദസ ധാതുയോ നോ ചിത്താ. സത്തരസ ധാതുയോ അചേതസികാ. ധമ്മധാതു സിയാ ചേതസികാ, സിയാ അചേതസികാ. ദസ ധാതുയോ ചിത്തവിപ്പയുത്താ. ധമ്മധാതു സിയാ ചിത്തസമ്പയുത്താ, സിയാ ചിത്തവിപ്പയുത്താ. സത്ത ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - ''ചിത്തേന സമ്പയുത്താ''തിപി, ''ചിത്തേന വിപ്പയുത്താ''തിപി. ദസ ധാതുയോ ചിത്തവിസംസട്ഠാ. ധമ്മധാതു സിയാ ചിത്തസംസട്ഠാ , സിയാ ചിത്തവിസംസട്ഠാ. സത്ത ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - ''ചിത്തേന സംസട്ഠാ''തിപി, ''ചിത്തേന വിസംസട്ഠാ''തിപി.

ദ്വാദസ ധാതുയോ നോ ചിത്തസമുട്ഠാനാ. ഛ ധാതുയോ സിയാ ചിത്തസമുട്ഠാനാ, സിയാ നോ ചിത്തസമുട്ഠാനാ. സത്തരസ ധാതുയോ നോ ചിത്തസഹഭുനോ. ധമ്മധാതു സിയാ ചിത്തസഹഭൂ, സിയാ നോ ചിത്തസഹഭൂ. സത്തരസ ധാതുയോ നോ ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. ധമ്മധാതു സിയാ ചിത്താനുപരിവത്തീ, സിയാ നോ ചിത്താനുപരിവത്തീ. സത്തരസ ധാതുയോ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. ധമ്മധാതു സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ, സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. സത്തരസ ധാതുയോ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. ധമ്മധാതു സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭൂ, സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭൂ. സത്തരസ ധാതുയോ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ. ധമ്മധാതു സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തീ, സിയാ നോ

ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തീ. ദ്വാദസ ധാതുയോ അജ്ഝത്തികാ. ഛ ധാതുയോ ബാഹിരാ.

നവ ധാതുയോ ഉപാദാ. അട്ഠ ധാതുയോ നോ ഉപാദാ. ധമ്മധാതു സിയാ ഉപാദാ, സിയാ നോ ഉപാദാ. ദസ ധാതുയോ ഉപാദിന്നാ. സദ്ദധാതു അനുപാദിന്നാ. സത്തധാതുയോ സിയാ ഉപാദിന്നാ, സിയാ അനുപാദിന്നാ. സത്തരസ ധാതുയോ നോ ഉപാദാനാ. ധമ്മധാതു സിയാ ഉപാദാനം, സിയാ നോ ഉപാദാനം. സോളസ ധാതുയോ ഉപാദാനിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഉപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദാനിയാ. സോളസ ധാതുയോ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ, സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനിയാ ചാ"തി, "ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ". മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയാ ചാ"തി, സിയാ ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാന"ന്തി. ധമ്മധാതു സിയാ ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയാ ച, സിയാ ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയാ ചാ"തിപി, "ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാന"ന്തിപി.

സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ"തിപി. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചാ"തി, സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാനം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാന"ന്തി. ധമ്മധാതു സിയാ ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ച, സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാനം, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാന"ന്തിപി. സോളസ ധാതുയോ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ, സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ"തിപി, "ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ"തിപി.

സത്തരസ ധാതുയോ നോ കിലേസാ. ധമ്മധാതു സിയാ കിലേസാ, സിയാ നോ കിലേസാ. സോളസ ധാതുയോ സംകിലേസികാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലേസികാ. സോളസ ധാതുയോ അസംകിലിട്ഠാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സംകിലിട്ഠാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠാ. സോളസ ധാതുയോ കിലേസവിപ്പയുത്താ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ കിലേസസമ്പയുത്താ, സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്താ. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ സംകിലേസികാ ചാ"തി, സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികാ ചാ"തി, സിയാ സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസോ"തി. ധമ്മധാതു സിയാ കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികാ ച, സിയാ സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികാ ചാ"തിപി, "സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസോ"തിപി.

സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘കിലേസാ ചേവ സംകിലിട്ഠാ ചാ’’തിപി, ‘‘സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസാ’’തിപി. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - ‘‘കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠാ ചാ’’തി, സിയാ സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസോ’’തി. ധമ്മധാതു സിയാ കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠാ ച, സിയാ സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠാ ചാ’’തിപി, ‘‘സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസോ’’തിപി. സോളസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘കിലേസാ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്താ ചാ’’തിപി, ‘‘കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസാ’’തിപി. മനോവിഞ്ഞാണധാതു ന വത്തബ്ബാ - ‘‘കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്താ ചാ’’തി, സിയാ കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസോ’’തി. ധമ്മധാതു സിയാ കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്താ ച, സിയാ കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്താ ചാ’’തിപി, ‘‘കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസോ’’തിപി. സോളസ ധാതുയോ കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ, സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ’’തിപി, ‘‘കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ’’തിപി.

സോളസ ധാതുയോ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. സോളസ ധാതുയോ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. സോളസ ധാതുയോ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സോളസ ധാതുയോ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ.

പന്നരസ ധാതുയോ അവിതക്കാ. മനോധാതു സവിതക്കാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ. പന്നരസ ധാതുയോ അവിചാരാ. മനോധാതു സവിചാരാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ. സോളസ ധാതുയോ അപ്പീതികാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ. സോളസ ധാതുയോ ന പീതിസഹഗതാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. പന്നരസ ധാതുയോ ന സുഖസഹഗതാ. തിസ്സോ ധാതുയോ സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. ഏകാദസ ധാതുയോ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. പഞ്ച ധാതുയോ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ.

സോളസ ധാതുയോ കാമാവചരാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ കാമാവചരാ, സിയാ ന കാമാവചരാ. സോളസ ധാതുയോ ന രൂപാവചരാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ രൂപാവചരാ, സിയാ ന രൂപാവചരാ. സോളസ ധാതുയോ ന അരൂപാവചരാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ അരൂപാവചരാ, സിയാ ന അരൂപാവചരാ. സോളസ ധാതുയോ പരിയാപന്നാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ

പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ. സോളസ ധാതുയോ അനിയ്യാനികാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ നിയ്യാനികാ, സിയാ അനിയ്യാനികാ. സോളസ ധാതുയോ അനിയതാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ നിയതാ, സിയാ അനിയതാ. സോളസ ധാതുയോ സഉത്തരാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സഉത്തരാ, സിയാ അനുത്തരാ. സോളസ ധാതുയോ അരണാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ സരണാ, സിയാ അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

ധാതുവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

४. സച്ചവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൧൮൯. ചത്താരി അരിയസച്ചാനി - ദുക്ഖം അരിയസച്ചം, ദുക്ഖസമുദയം [ദുക്ഖസമുദയോ (സ്യാ॰)] അരിയസച്ചം, ദുക്ഖനിരോധം [ദുക്ഖനിരോധോ (സ്യാ॰)] അരിയസച്ചം, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ അരിയസച്ചം.

൧. ദുക്ഖസച്ചം

൧൯൦. തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം അരിയസച്ചം? ജാതിപി ദുക്ഖാ, ജരാപി ദുക്ഖാ, മരണമ്പി ദുക്ഖം, സോകപരിദേവദുക്ഖദോമനസ്സുപായാസാപി ദുക്ഖാ, അപ്പിയേഹി സമ്പയോഗോ ദുക്ഖോ, പിയേഹി വിപ്പയോഗോ ദുക്ഖോ, യം പിച്ഛം ന ലഭതി തമ്പി ദുക്ഖം, സംഖിത്തേന പഞ്ചുപാദാനക്ഖന്ധാ ദുക്ഖാ.

൧൯൧. തത്ഥ കതമാ ജാതി? യാ തേസം തേസം സത്താനം തമ്ഹി തമ്ഹി സത്തനികായേ ജാതി സഞ്ജാതി ഓക്കന്തി അഭിനിബ്ബത്തി ഖന്ധാനം പാതുഭാവോ ആയതനാനം പടിലാഭോ - അയം വുച്ചതി ''ജാതി''.

൧൯൨. തത്ഥ കതമാ ജരാ? യാ തേസം തേസം സത്താനം തമ്ഹി തമ്ഹി സത്തനികായേ ജരാ ജീരണതാ ഖണ്ഡിച്ചം പാലിച്ചം വലിത്തചതാ ആയുനോ സംഹാനി ഇന്ദ്രിയാനം പരിപാകോ - അയം വുച്ചതി ''ജരാ''.

൧൯൩. തത്ഥ കതമം മരണം? യാ തേസം തേസം സത്താനം തമ്ഹാ തമ്ഹാ സത്തനികായാ ചുതി ചവനതാ ഭേദോ അന്തരധാനം മച്ചു മരണം കാലകിരിയാ ഖന്ധാനം ഭേദോ കളേവരസ്സ നിക്ഖേപോ ജീവിതിന്ദ്രിയസ്സുപച്ഛേദോ - ഇദം വുച്ചതി ''മരണം''.

൧൯൪. തത്ഥ കതമോ സോകോ? ഞാതിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ ഭോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ രോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ സീലബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ ദിട്ഠിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ബ്യസനേന സമന്നാഗതസ്സ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ദുക്ഖധമ്മേന ഫുട്ഠസ്സ സോകോ സോചനാ സോചിതത്തം അന്തോസോകോ അന്തോപരിസോകോ ചേതസോ പരിജ്ഝായനാ ദോമനസ്സം സോകസല്ലം - അയം വുച്ചതി ''സോകോ''.

൧൯൫. തത്ഥ കതമോ പരിദേവോ? ഞാതിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ ഭോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ രോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ സീലബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ ദിട്ഠിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ബ്യസനേന സമന്നാഗതസ്സ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ദുക്ഖധമ്മേന ഫുട്ഠസ്സ ആദേവോ പരിദേവോ ആദേവനാ പരിദേവനാ ആദേവിതത്തം പരിദേവിതത്തം വാചാ പലാപോ വിപ്പലാപോ ലാലപ്പോ ലാലപ്പനാ ലാലപ്പിതത്തം [ലാലപോ ലാലപനാ ലാലപിതത്തം (സ്യാ॰)] - അയം വുച്ചതി ''പരിദേവോ''.

൧൯൬. തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? യം കായികം അസാതം കായികം ദുക്ഖം കായസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം കായസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ

ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖം".

൯൭. തത്ഥ കതമം ദോമനസ്സം? യം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി "ദോമനസ്സം".

൯൮. തത്ഥ കതമോ ഉപായാസോ? ഞാതിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ ഭോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ രോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ സീലബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ ദിട്ഠിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ബ്യസനേന സമന്നാഗതസ്സ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ദുക്ഖധമ്മേന ഫുട്ഠസ്സ ആയാസോ ഉപായാസോ ആയാസിതത്തം ഉപായാസിതത്തം - അയം വുച്ചതി "ഉപായാസോ".

൯൯. തത്ഥ കതമോ അപ്പിയേഹി സമ്പയോഗോ ദുക്ഖോ? ഇധ യസ്സ തേ ഹോന്തി അനിട്ഠാ അകന്താ അമനാപാ രൂപാ സദ്ദാ ഗന്ധാ രസാ ഫോട്ഠബ്ബാ, യേ വാ പനസ്സ തേ ഹോന്തി അനത്ഥകാമാ അഹിതകാമാ അഫാസുകകാമാ അയോഗക്ഖേമകാമാ; യാ തേഹി സങ്ഗതി സമാഗമോ സമോധാനം മിസ്സീഭാവോ - അയം വുച്ചതി "അപ്പിയേഹി സമ്പയോഗോ ദുക്ഖോ".

൧൦൦. തത്ഥ കതമോ പിയേഹി വിപ്പയോഗോ ദുക്ഖോ? ഇധ യസ്സ തേ ഹോന്തി ഇട്ഠാ കന്താ മനാപാ രൂപാ സദ്ദാ ഗന്ധാ രസാ ഫോട്ഠബ്ബാ, യേ വാ പനസ്സ തേ ഹോന്തി അത്ഥകാമാ ഹിതകാമാ ഫാസുകകാമാ യോഗക്ഖേമകാമാ മാതാ വാ പിതാ വാ ഭാതാ വാ ഭഗിനീ വാ മിത്താ വാ അമച്ചാ വാ ഞാതീ വാ സാലോഹിതാ വാ; യാ തേഹി അസങ്ഗതി അസമാഗമോ അസമോധാനം അമിസ്സീഭാവോ - അയം വുച്ചതി "പിയേഹി വിപ്പയോഗോ ദുക്ഖോ".

൧൦൧. തത്ഥ കതമം യമ്പിച്ഛം ന ലഭതി തമ്പി ദുക്ഖം? ജാതിധമ്മാനം സത്താനം ഏവം ഇച്ഛാ ഉപ്പജ്ജതി - "അഹോ വത, മയം ന ജാതിധമ്മാ അസ്സാമ; ന ച, വത, നോ ജാതി ആഗച്ഛേയ്യാ"തി! ന ഖോ പനേതം ഇച്ഛായ പത്തബ്ബം. ഇദമ്പി "യമ്പിച്ഛം ന ലഭതി തമ്പി ദുക്ഖം".

ജരാധമ്മാനം സത്താനം...പേ... ബ്യാധിധമ്മാനം സത്താനം...പേ... മരണധമ്മാനം സത്താനം...പേ... സോകപരിദേവദുക്ഖദോമനസ്സുപായാസധമ്മാനം സത്താനം ഏവം ഇച്ഛാ ഉപ്പജ്ജതി - "അഹോ വത, മയം ന സോകപരിദേവദുക്ഖദോമനസ്സുപായാസധമ്മാ അസ്സാമ; ന ച, വത, നോ സോകപരിദേവദുക്ഖദോമനസ്സുപായാസാ ആഗച്ഛേയ്യു"ന്തി! ന ഖോ പനേതം ഇച്ഛായ പത്തബ്ബം. ഇദമ്പി "യമ്പിച്ഛം ന ലഭതി തമ്പി ദുക്ഖം".

൧൦൨. തത്ഥ കതമേ സംഖിത്തേന പഞ്ചുപാദാനക്ഖന്ധാ ദുക്ഖാ? സേയ്യഥിദം - രൂപുപാദാനക്ഖന്ധോ, വേദനുപാദാനക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞുപാദാനക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരുപാദാനക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണുപാദാനക്ഖന്ധോ. ഇമേ വുച്ചന്തി "സംഖിത്തേന പഞ്ചുപാദാനക്ഖന്ധാ ദുക്ഖാ".

ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖം അരിയസച്ചം".

൨. സമുദയസച്ചം

൨൦൩. തത്ഥ കതമം ദുക്ഖസമുദയം അരിയസച്ചം? യായം തണ്ഹാ പോനോഭവികാ [പോനോബ്ഭവികാ (സ്യാ॰ ക॰)] നന്ദിരാഗസഹഗതാ തത്രതത്രാഭിനന്ദിനീ, സേയ്യഥിദം - കാമതണ്ഹാ, ഭവതണ്ഹാ, വിഭവതണ്ഹാ.

സാ ഖോ പനേസാ തണ്ഹാ കത്ഥ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, കത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി? യം ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം, ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

കിഞ്ച ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം? ചക്ഖും ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. സോതം ലോകേ…പേ॰… ഘാനം ലോകേ… ജിവ്ഹാ ലോകേ… കായോ ലോകേ… മനോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

രൂപാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. സദ്ദാ ലോകേ…പേ॰… ഗന്ധാ ലോകേ… രസാ ലോകേ… ഫോട്ഠബ്ബാ ലോകേ… ധമ്മാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. സോതവിഞ്ഞാണം ലോകേ…പേ॰… ഘാനവിഞ്ഞാണം ലോകേ… ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ലോകേ… കായവിഞ്ഞാണം ലോകേ… മനോവിഞ്ഞാണം ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

ചക്ഖുസമ്ഫസ്സോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. സോതസമ്ഫസ്സോ ലോകേ…പേ॰… ഘാനസമ്ഫസ്സോ ലോകേ… ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സോ ലോകേ… കായസമ്ഫസ്സോ ലോകേ… മനോസമ്ഫസ്സോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ…പേ॰… ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ… ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ… കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ… മനോസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

രൂപസഞ്ഞാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. സദ്ദസഞ്ഞാ ലോകേ…പേ॰… ഗന്ധസഞ്ഞാ ലോകേ… രസസഞ്ഞാ ലോകേ… ഫോട്ഠബ്ബസഞ്ഞാ ലോകേ… ധമ്മസഞ്ഞാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

രൂപസഞ്ചേതനാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. സദ്ദസഞ്ചേതനാ ലോകേ...പേ॰... ഗന്ധസഞ്ചേതനാ ലോകേ... രസസഞ്ചേതനാ ലോകേ... ഫോട്ഠബ്ബസഞ്ചേതനാ ലോകേ... ധമ്മസഞ്ചേതനാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

രൂപതണ്ഹാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. സദ്ദതണ്ഹാ ലോകേ... പേ॰... ഗന്ധതണ്ഹാ ലോകേ... രസതണ്ഹാ ലോകേ... ഫോട്ഠബ്ബതണ്ഹാ ലോകേ... ധമ്മതണ്ഹാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

രൂപവിതക്കോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി . സദ്ദവിതക്കോ ലോകേ...പേ॰... ഗന്ധവിതക്കോ ലോകേ... രസവിതക്കോ ലോകേ... ഫോട്ഠബ്ബവിതക്കോ ലോകേ... ധമ്മവിതക്കോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

രൂപവിചാരോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. സദ്ദവിചാരോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി , ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. ഗന്ധവിചാരോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. രസവിചാരോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. ഫോട്ഠബ്ബവിചാരോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി. ധമ്മവിചാരോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഏത്ഥ നിവിസമാനാ നിവിസതി.

ഇദം വുച്ചതി ''ദുക്ഖസമുദയം അരിയസച്ചം''.

൩. നിരോധസച്ചം

൨൦൪. തത്ഥ കതമം ദുക്ഖനിരോധം അരിയസച്ചം? യോ തസ്സായേവ തണ്ഹായ അസേസവിരാഗനിരോധോ ചാഗോ പടിനിസ്സഗ്ഗോ മുത്തി അനാലയോ.

സാ ഖോ പനേസാ തണ്ഹാ കത്ഥ പഹീയമാനാ പഹീയതി, കത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി? യം ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം, ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, ഏത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

കിഞ്ച ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം? ചക്ഖും ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. ഏത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, ഏത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി. സോതം ലോകേ...പേ॰... ഘാനം ലോകേ... ജിവ്ഹാ

ലോകേ... കായോ ലോകേ... മനോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

രൂപാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി. സദ്ദാ ലോകേ...പേ॰... ഗന്ധാ ലോകേ... രസാ ലോകേ... ഫോട്ഠബ്ബാ ലോകേ... ധമ്മാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി. സോതവിഞ്ഞാണം ലോകേ...പേ॰... ഘാനവിഞ്ഞാണം ലോകേ... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ലോകേ... കായവിഞ്ഞാണം ലോകേ... മനോവിഞ്ഞാണം ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

ചക്ഖുസമ്ഫസ്സോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി. സോതസമ്ഫസ്സോ ലോകേ...പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സോ ലോകേ... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സോ ലോകേ... കായസമ്ഫസ്സോ ലോകേ... മനോസമ്ഫസ്സോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി. സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ...പേ॰... ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ... ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ... കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ... മനോസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

രൂപസഞ്ഞാ ലോകേ... സദ്ദസഞ്ഞാ ലോകേ... ഗന്ധസഞ്ഞാ ലോകേ... രസസഞ്ഞാ ലോകേ... ഫോട്ഠബ്ബസഞ്ഞാ ലോകേ... ധമ്മസഞ്ഞാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

രൂപസഞ്ചേതനാ ലോകേ... സദ്ദസഞ്ചേതനാ ലോകേ... ഗന്ധസഞ്ചേതനാ ലോകേ... രസസഞ്ചേതനാ ലോകേ... ഫോട്ഠബ്ബസഞ്ചേതനാ ലോകേ... ധമ്മസഞ്ചേതനാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

രൂപതണ്ഹാ ലോകേ... സദ്ദതണ്ഹാ ലോകേ... ഗന്ധതണ്ഹാ ലോകേ... രസതണ്ഹാ ലോകേ... ഫോട്ഠബ്ബതണ്ഹാ ലോകേ... ധമ്മതണ്ഹാ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

രൂപവിതക്കോ ലോകേ... സദ്ദവിതക്കോ ലോകേ... ഗന്ധവിതക്കോ ലോകേ... രസവിതക്കോ ലോകേ... ഫോട്ഠബ്ബവിതക്കോ ലോകേ... ധമ്മവിതക്കോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

രൂപവിചാരോ ലോകേ... സദ്ദവിചാരോ ലോകേ... ഗന്ധവിചാരോ ലോകേ... രസവിചാരോ ലോകേ... ഫോട്ഠബ്ബവിചാരോ ലോകേ... ധമ്മവിചാരോ ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം. എത്ഥേസാ തണ്ഹാ പഹീയമാനാ പഹീയതി, എത്ഥ നിരുജ്ഝമാനാ നിരുജ്ഝതി.

ഇദം വുച്ചതി ''ദുക്ഖനിരോധം അരിയസച്ചം''.

ർ. മഗ്ഗസച്ചം

൨൦൭. തത്ഥ കതമം ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ അരിയസച്ചം? അയമേവ അരിയോ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ, സേയ്യഥിദം - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവാചാ, സമ്മാകമ്മന്തോ, സമ്മാആജീവോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

തത്ഥ കതമാ സമ്മാദിട്ഠി? ദുക്ഖേ ഞാണം, ദുക്ഖസമുദയേ ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധേ ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ ഞാണം - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാദിട്ഠി''.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസങ്കപ്പോ? നേക്ഖമ്മസങ്കപ്പോ, അബ്യാപാദസങ്കപ്പോ, അവിഹിംസാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാസങ്കപ്പോ''.

തത്ഥ കതമാ സമ്മാവാചാ? മുസാവാദാ വേരമണീ, പിസുണായ വാചായ വേരമണീ, ഫരുസായ വാചായ വേരമണീ, സമ്ഫപ്പലാപാ വേരമണീ - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാവാചാ''.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാകമ്മന്തോ? പാണാതിപാതാ വേരമണീ, അദിന്നാദാനാ വേരമണീ, കാമേസുമിച്ഛാചാരാ വേരമണീ - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാകമ്മന്തോ''.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാആജീവോ? ഇധ അരിയസാവകോ മിച്ഛാആജീവം പഹായ സമ്മാആജീവേന ജീവികം കപ്പേതി - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാആജീവോ''.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാവായാമോ? ഇധ ഭിക്ഖു അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി, വായമതി, വീരിയം ആരഭതി, ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി, പദഹതി. ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ ഛന്ദം ജനേതി, വായമതി, വീരിയം ആരഭതി, ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി, പദഹതി. അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി, വായമതി, വീരിയം ആരഭതി, ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി, പദഹതി. ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി, വായമതി, വീരിയം ആരഭതി, ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി, പദഹതി. അയം വുച്ചതി ''സമ്മാവായാമോ''.

തത്ഥ കതമാ സമ്മാസതി? ഇധ ഭിക്ഖു കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ, വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം. വേദനാസു...പേ॰... ചിത്തേ...പേ॰... ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ, വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം. അയം വുച്ചതി ''സമ്മാസതി''.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസമാധി? ഇധ ഭിക്ഖു വിവിച്ചേവ കാമേഹി, വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി, സവിതക്കം സവിചാരം വിവേകജം പീതിസുഖം പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി. വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ, അജ്ഝത്തം സമ്പസാദനം, ചേതസോ ഏകോദിഭാവം അവിതക്കം അവിചാരം സമാധിജം പീതിസുഖം ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി. പീതിയാ ച വിരാഗാ, ഉപേക്ഖകോ ച വിഹരതി, സതോ ച സമ്പജാനോ, സുഖഞ്ച കായേന പടിസംവേദേതി, യം തം അരിയാ ആചിക്ഖന്തി - ''ഉപേക്ഖകോ സതിമാ സുഖവിഹാരീ''തി, തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി. സുഖസ്സ ച പഹാനാ, ദുക്ഖസ്സ ച പഹാനാ, പുബ്ബേവ സോമനസ്സദോമനസ്സാനം അത്ഥങ്ഗമാ, അദുക്ഖമസുഖം ഉപേക്ഖാസതിപാരിസുദ്ധിം ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി. അയം വുച്ചതി ''സമ്മാസമാധി''.

ഇദം വുച്ചതി ''ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ അരിയസച്ചം''.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൨൦൫. ചത്താരി സച്ചാനി - ദുക്ഖം, ദുക്ഖസമുദയോ, ദുക്ഖനിരോധോ, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ.

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖസമുദയോ? തണ്ഹാ - അയം വുച്ചതി ''ദുക്ഖസമുദയോ''.

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? അവസേസാ ച കിലേസാ, അവസേസാ ച അകുസലാ ധമ്മാ, തീണി ച കുസലമൂലാനി സാസവാനി, അവസേസാ ച സാസവാ കുസലാ ധമ്മാ, സാസവാ ച കുസലാകുസലാനം ധമ്മാനം വിപാകാ, യേ ച ധമ്മാ കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ, സബ്ബഞ്ച രൂപം - ഇദം വുച്ചതി ''ദുക്ഖം''.

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖനിരോധോ? തണ്ഹായ പഹാനം - അയം വുച്ചതി ''ദുക്ഖനിരോധോ''.

തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ, വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി സമ്മാദിട്ഠി...പേ॰... സമ്മാസമാധി.

തത്ഥ കതമാ സമ്മാദിട്ഠി? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാദിട്ഠി".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസങ്കപ്പോ? യോ തക്കോ വിതക്കോ...പേ॰... സമ്മാസങ്കപ്പോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാസങ്കപ്പോ".

തത്ഥ കതമാ സമ്മാവാചാ? യാ ചതൂഹി വചീദുച്ചരിതേഹി ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ [വേരമണി (ക॰) ഏവമുപരിപി] അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ സമ്മാവാചാ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാവാചാ".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാകമ്മന്തോ? യാ തീഹി കായദുച്ചരിതേഹി ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ സമ്മാകമ്മന്തോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാകമ്മന്തോ".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാആജീവോ? യാ മിച്ഛാ ആജീവാ ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ സമ്മാആജീവോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാആജീവോ".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാവായാമോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ [വിരിയാരമ്ഭോ (സീ॰ സ്യാ॰)] ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാവായാമോ".

തത്ഥ കതമാ സമ്മാസതി? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ॰... സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാസതി".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി...പേ॰... സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാസമാധി". അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ". അവസേസാ ധമ്മാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ സമ്പയുത്താ.

൨൦൭. തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖസമുദയോ? തണ്ഹാ ച അവസേസാ ച കിലേസാ - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖസമുദയോ".

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? അവസേസാ ച അകുസലാ ധമ്മാ, തീണി ച കുസലമൂലാനി സാസവാനി, അവസേസാ ച സാസവാ കുസലാ ധമ്മാ, സാസവാ ച കുസലാകുസലാനം ധമ്മാനം വിപാകാ, യേ ച ധമ്മാ കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ, സബ്ബഞ്ച രൂപം - ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖം".

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖനിരോധോ? തണ്ഹായ ച, അവസേസാനഞ്ച കിലേസാനം പഹാനം - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധോ".

തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ, വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി - സമ്മാദിട്ഠി...പേ... സമ്മാസമാധി. അയം വുച്ചതി - "ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ". അവസേസാ ധമ്മാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ സമ്പയുത്താ.

२०७. തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖസമുദയോ? തണ്ഹാ ച അവസേസാ ച കിലേസാ, അവസേസാ ച അകുസലാ ധമ്മാ - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖസമുദയോ".

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? തീണി ച കുസലമൂലാനി സാസവാനി, അവസേസാ ച സാസവാ കുസലാ ധമ്മാ, സാസവാ ച കുസലാകുസലാനം ധമ്മാനം വിപാകാ, യേ ച ധമ്മാ കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ, സബ്ബഞ്ച രൂപം - ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖം".

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖനിരോധോ? തണ്ഹായ ച, അവസേസാനഞ്ച കിലേസാനം, അവസേസാനഞ്ച അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനം - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധോ".

തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി - സമ്മാദിട്ഠി...പേ... സമ്മാസമാധി. അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ". അവസേസാ ധമ്മാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ സമ്പയുത്താ.

२०८. തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖസമുദയോ? തണ്ഹാ ച അവസേസാ ച കിലേസാ, അവസേസാ ച അകുസലാ ധമ്മാ, തീണി ച കുസലമൂലാനി സാസവാനി - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖസമുദയോ".

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? അവസേസാ ച സാസവാ കുസലാ ധമ്മാ, സാസവാ ച കുസലാകുസലാനം ധമ്മാനം വിപാകാ, യേ ച ധമ്മാ കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ, സബ്ബഞ്ച രൂപം - ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖം".

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖനിരോധോ? തണ്ഹായ ച, അവസേസാനഞ്ച കിലേസാനം, അവസേസാനഞ്ച അകുസലാനം ധമ്മാനം, തിണ്ണഞ്ച കുസലമൂലാനം സാസവാനം പഹാനം - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധോ".

തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം,

തസ്മിം സമയേ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി - സമ്മാദിട്ഠി...പേ॰...
സമ്മാസമാധി. അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ". അവസേസാ
ധമ്മാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ സമ്പയുത്താ.

൨൧൫. തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖസമുദയോ? തണ്ഹാ ച, അവസേസാ ച
കിലേസാ, അവസേസാ ച അകുസലാ ധമ്മാ, തീണി ച കുസലമൂലാനി
സാസവാനി, അവസേസാ ച സാസവാ കുസലാ ധമ്മാ - അയം വുച്ചതി
"ദുക്ഖസമുദയോ".

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? സാസവാ കുസലാകുസലാനം ധമ്മാനം വിപാകാ,
യേ ച ധമ്മാ കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ,
സബ്ബഞ്ച രൂപം - ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖം".

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖനിരോധോ? തണ്ഹായ ച, അവസേസാനഞ്ച
കിലേസാനം, അവസേസാനഞ്ച അകുസലാനം ധമ്മാനം, തിണ്ണഞ്ച കുസലമൂലാനം
സാസവാനം, അവസേസാനഞ്ച സാസവാനം കുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനം -
അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധോ".

തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം
സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം
ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ, വിവിച്ചേവ കാമേഹി...
പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം,
തസ്മിം സമയേ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി - സമ്മാദിട്ഠി...പേ॰...
സമ്മാസമാധി. അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ". അവസേസാ
ധമ്മാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ സമ്പയുത്താ.

൨൧൬. ചത്താരി സച്ചാനി - ദുക്ഖം, ദുക്ഖസമുദയോ, ദുക്ഖനിരോധോ,
ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ.

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖസമുദയോ? തണ്ഹാ - അയം വുച്ചതി
"ദുക്ഖസമുദയോ".

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? അവസേസാ ച കിലേസാ, അവസേസാ ച
അകുസലാ ധമ്മാ, തീണി ച കുസലമൂലാനി സാസവാനി, അവസേസാ ച
സാസവാ കുസലാ ധമ്മാ, സാസവാ ച കുസലാകുസലാനം ധമ്മാനം വിപാകാ,
യേ ച ധമ്മാ കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ,
സബ്ബഞ്ച രൂപം - ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖം".

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖനിരോധോ? തണ്ഹായ പഹാനം - അയം വുച്ചതി
"ദുക്ഖനിരോധോ".

തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം
സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം
ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ, വിവിച്ചേവ കാമേഹി...
പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം,

തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

തത്ഥ കതമാ സമ്മാദിട്ഠി? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ‘‘സമ്മാദിട്ഠി’’.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസങ്കപ്പോ? യോ തക്കോ വിതക്കോ...പേ॰... സമ്മാസങ്കപ്പോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ‘‘സമ്മാസങ്കപ്പോ’’.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാവായാമോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ‘‘സമ്മാവായാമോ’’.

തത്ഥ കതമാ സമ്മാസതി? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ॰... സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ‘‘സമ്മാസതി’’.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി...പേ॰... സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ‘‘സമ്മാസമാധി’’. അയം വുച്ചതി ‘‘ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ’’. അവസേസാ ധമ്മാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ സമ്പയുത്താ.

൨൧൨. തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖസമുദയോ? തണ്ഹാ ച, അവസേസാ ച കിലേസാ, അവസേസാ ച അകുസലാ ധമ്മാ, തീണി ച കുസലമൂലാനി സാസവാനി , അവസേസാ ച സാസവാ കുസലാ ധമ്മാ - അയം വുച്ചതി ‘‘ദുക്ഖസമുദയോ’’.

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? സാസവാ കുസലാകുസലാനം ധമ്മാനം വിപാകാ, യേ ച ധമ്മാ കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ, സബ്ബഞ്ച രൂപം - ഇദം വുച്ചതി ‘‘ദുക്ഖം’’.

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖനിരോധോ? തണ്ഹായ ച, അവസേസാനഞ്ച കിലേസാനം, അവസേസാനഞ്ച അകുസലാനം ധമ്മാനം, തിണ്ണഞ്ച കുസലമൂലാനം സാസവാനം, അവസേസാനഞ്ച സാസവാനം കുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനം - അയം വുച്ചതി ‘‘ദുക്ഖനിരോധോ’’.

തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ, വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി. അയം വുച്ചതി ‘‘ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ’’. അവസേസാ ധമ്മാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ സമ്പയുത്താ.

൨൩൩. ചത്താരി സച്ചാനി - ദുക്ഖം, ദുക്ഖസമുദയോ, ദുക്ഖനിരോധോ, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ.

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖസമുദയോ? തണ്ഹാ - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖസമുദയോ".

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? അവസേസാ ച കിലേസാ, അവസേസാ ച അകുസലാ ധമ്മാ, തീണി ച കുസലമൂലാനി സാസവാനി, അവസേസാ ച സാസവാ കുസലാ ധമ്മാ, സാസവാ ച കുസലാകുസലാനം ധമ്മാനം വിപാകാ, യേ ച ധമ്മാ കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ, സബ്ബഞ്ച രൂപം - ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖം".

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖനിരോധോ? തണ്ഹായ പഹാനം - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധോ".

തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ".

൨൩൪. തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖസമുദയോ? തണ്ഹാ ച, അവസേസാ ച കിലേസാ, അവസേസാ ച അകുസലാ ധമ്മാ, തീണി ച കുസലമൂലാനി സാസവാനി, അവസേസാ ച സാസവാ കുസലാ ധമ്മാ - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖസമുദയോ".

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? സാസവാ കുസലാകുസലാനം ധമ്മാനം വിപാകാ, യേ ച ധമ്മാ കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ, സബ്ബഞ്ച രൂപം - ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖം".

തത്ഥ കതമോ ദുക്ഖനിരോധോ? തണ്ഹായ ച, അവസേസാനഞ്ച കിലേസാനം, അവസേസാനഞ്ച അകുസലാനം ധമ്മാനം, തിണ്ണഞ്ച കുസലമൂലാനം സാസവാനം, അവസേസാനഞ്ച സാസവാനം കുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനം - അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധോ".

തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. അയം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ".

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൩. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൨൭. ചത്താരി അരിയസച്ചാനി - ദുക്ഖം അരിയസച്ചം, ദുക്ഖസമുദയം അരിയസച്ചം, ദുക്ഖനിരോധം അരിയസച്ചം, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനീ പടിപദാ അരിയസച്ചം.

൨൮. ചതുന്നം അരിയസച്ചാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ॰... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൨൯. സമുദയസച്ചം അകുസലം. മഗ്ഗസച്ചം കുസലം. നിരോധസച്ചം അബ്യാകതം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ കുസലം, സിയാ അകുസലം, സിയാ അബ്യാകതം. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. നിരോധസച്ചം ന വത്തബ്ബം - ''സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത''ന്തിപി, ''ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത''ന്തിപി, ''അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത''ന്തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത''ന്തിപി, ''ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത''ന്തിപി, ''അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത''ന്തിപി. ദ്വേ സച്ചാ വിപാകധമ്മധമ്മാ. നിരോധസച്ചം നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ വിപാകം, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മം, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മം. സമുദയസച്ചം അനുപാദിന്നുപാദാനിയം. ദ്വേ സച്ചാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയം, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയം.

സമുദയസച്ചം സംകിലിട്ഠസംകിലേസികം. ദ്വേ സച്ചാ അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സംകിലിട്ഠസംകിലേസികം, സിയാ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികം. സമുദയസച്ചം സവിതക്കസവിചാരം. നിരോധസച്ചം അവിതക്കഅവിചാരം. മഗ്ഗസച്ചം സിയാ സവിതക്കസവിചാരം, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തം, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സവിതക്കസവിചാരം, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തം, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''സവിതക്കസവിചാര''ന്തിപി, ''അവിതക്കവിചാരമത്ത''ന്തിപി, ''അവിതക്കഅവിചാര''ന്തിപി. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. നിരോധസച്ചം ന വത്തബ്ബം - ''പീതിസഹഗത''ന്തിപി, ''സുഖസഹഗത''ന്തിപി, ''ഉപേക്ഖാസഹഗത''ന്തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ പീതിസഹഗതം, സിയാ സുഖസഹഗതം, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''പീതിസഹഗത''ന്തിപി, ''സുഖസഹഗത''ന്തിപി, ''ഉപേക്ഖാസഹഗത''ന്തിപി.

ദ്വേ സച്ചാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. സമുദയസച്ചം സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബം, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബം, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബം, സിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബം. ദ്വേ സച്ചാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സമുദയസച്ചം സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകം, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകം . ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ദസ്സനേന

പഹാതബ്ബഹേതുകം, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകം, സിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകം. സമുദയസച്ചം ആചയഗാമി. മഗ്ഗസച്ചം അപചയഗാമി. നിരോധസച്ചം നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ആചയഗാമി, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമി. മഗ്ഗസച്ചം സേക്ഖം. തീണി സച്ചാനി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ. സമുദയസച്ചം പരിത്തം . ദ്വേ സച്ചാ അപ്പമാണാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ പരിത്തം, സിയാ മഹഗ്ഗതം. നിരോധസച്ചം അനാരമ്മണം. മഗ്ഗസച്ചം അപ്പമാണാരമ്മണം. സമുദയസച്ചം സിയാ പരിത്താരമ്മണം, സിയാ മഹഗ്ഗതാരമ്മണം ന അപ്പമാണാരമ്മണം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''പരിത്താരമ്മണ''ന്തിപി, ''മഹഗ്ഗതാരമ്മണ''ന്തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ പരിത്താരമ്മണം, സിയാ മഹഗ്ഗതാരമ്മണം, സിയാ അപ്പമാണാരമ്മണം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''പരിത്താരമ്മണ''ന്തിപി, ''മഹഗ്ഗതാരമ്മണ''ന്തിപി, ''അപ്പമാണാരമ്മണ''ന്തിപി.

സമുദയസച്ചം ഹീനം. ദ്വേ സച്ചാ പണീതാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഹീനം, സിയാ മജ്ഝിമം. നിരോധസച്ചം അനിയതം. മഗ്ഗസച്ചം സമ്മത്തനിയതം. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ മിച്ഛത്തനിയതാ, സിയാ അനിയതാ. നിരോധസച്ചം അനാരമ്മണം. സമുദയസച്ചം ന വത്തബ്ബം - ''മഗ്ഗാരമ്മണ''ന്തിപി, ''മഗ്ഗഹേതുക''ന്തിപി, ''മഗ്ഗാധിപതീ''തിപി. മഗ്ഗസച്ചം ന മഗ്ഗാരമ്മണം മഗ്ഗഹേതുകം, സിയാ മഗ്ഗാധിപതി, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''മഗ്ഗാധിപതീ''തി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ മഗ്ഗാരമ്മണം ന മഗ്ഗഹേതുകം, സിയാ മഗ്ഗാധിപതി, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''മഗ്ഗാരമ്മണ''ന്തിപി, ''മഗ്ഗാധിപതീ''തിപി. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപ്പാദിനോ''തി. നിരോധസച്ചം ന വത്തബ്ബം - ''ഉപ്പന്ന''ന്തിപി, ''അനുപ്പന്ന''ന്തിപി, ''ഉപ്പാദീ''തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഉപ്പന്നം, സിയാ അനുപ്പന്നം, സിയാ ഉപ്പാദി. തീണി സച്ചാനി സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. നിരോധസച്ചം ന വത്തബ്ബം - ''അതീത''ന്തിപി, ''അനാഗത''ന്തിപി, ''പച്ചുപ്പന്ന''ന്തിപി. നിരോധസച്ചം അനാരമ്മണം. മഗ്ഗസച്ചം ന വത്തബ്ബം - ''അതീതാരമ്മണ''ന്തിപി, ''അനാഗതാരമ്മണ''ന്തിപി, ''പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണ''ന്തിപി. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ അതീതാരമ്മണാ, സിയാ അനാഗതാരമ്മണാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''അതീതാരമ്മണാ''തിപി, ''അനാഗതാരമ്മണാ''തിപി, ''പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ''തിപി. നിരോധസച്ചം ബഹിദ്ധാ. തീണി സച്ചാനി സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. നിരോധസച്ചം അനാരമ്മണം. മഗ്ഗസച്ചം ബഹിദ്ധാരമ്മണം. സമുദയസച്ചം സിയാ അജ്ഝത്താരമ്മണം, സിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണം, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ അജ്ഝത്താരമ്മണം, സിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണം, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണം , സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''അജ്ഝത്താരമ്മണ''ന്തിപി, ''ബഹിദ്ധാരമ്മണ''ന്തിപി, ''അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണ''ന്തിപി. തീണി സച്ചാനി അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സനിദസ്സനസപ്പടിഘം, സിയാ അനിദസ്സനസപ്പടിഘം, സിയാ അനിദസ്സനഅപ്പടിഘം.

൨. ദുകം

൨൧൭. സമുദയസച്ചം ഹേതു. നിരോധസച്ചം ന ഹേതു. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ ഹേതൂ, സിയാ ന ഹേതൂ. ദ്വേ സച്ചാ സഹേതുകാ. നിരോധസച്ചം അഹേതുകം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സഹേതുകം, സിയാ അഹേതുകം. ദ്വേ സച്ചാ ഹേതുസമ്പയുത്താ. നിരോധസച്ചം ഹേതുവിപ്പയുത്തം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ

ഹേതുസമ്പയുത്തം, സിയാ ഹേതുവിപ്പയുത്തം. സമുദയസച്ചം ഹേതു ചേവ സഹേതുകഞ്ച. നിരോധസച്ചം ന വത്തബ്ബം - "ഹേതു ചേവ സഹേതുകഞ്ചാ"തിപി, "സഹേതുകഞ്ചേവ ന ച ഹേതൂ"തിപി. മഗ്ഗസച്ചം സിയാ ഹേതു ചേവ സഹേതുകഞ്ച, സിയാ സഹേതുകഞ്ചേവ ന ച ഹേതു. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഹേതു ചേവ സഹേതുകഞ്ച, സിയാ സഹേതുകഞ്ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഹേതു ചേവ സഹേതുകഞ്ചാ"തിപി, "സഹേതുകഞ്ചേവ ന ച ഹേതൂ"തിപി. സമുദയസച്ചം ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ച. നിരോധസച്ചം ന വത്തബ്ബം - "ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചേവ ന ച ഹേതൂ"തിപി. മഗ്ഗസച്ചം സിയാ ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചേവ ന ച ഹേതു. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചേവ ന ച ഹേതു, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "ഹേതുസമ്പയുത്തഞ്ചേവ ന ച ഹേതൂ"തിപി. നിരോധസച്ചം ന ഹേതുഅഹേതുകം. സമുദയസച്ചം ന വത്തബ്ബം - "ന ഹേതുസഹേതുക"ന്തിപി, "ന ഹേതുഅഹേതുക"ന്തിപി. മഗ്ഗസച്ചം സിയാ ന ഹേതുസഹേതുകം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ന ഹേതുസഹേതുക"ന്തിപി, "ന ഹേതുഅഹേതുക"ന്തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ന ഹേതുസഹേതുകം, സിയാ ന ഹേതുഅഹേതുകം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ന ഹേതുസഹേതുക"ന്തിപി, "ന ഹേതുഅഹേതുക"ന്തിപി.

തീണി സച്ചാനി സപ്പച്ചയാ. നിരോധസച്ചം അപ്പച്ചയം. തീണി സച്ചാനി സങ്ഖതാ. നിരോധസച്ചം അസങ്ഖതം. തീണി സച്ചാനി അനിദസ്സനാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സനിദസ്സനം, സിയാ അനിദസ്സനം. തീണി സച്ചാനി അപ്പടിഘാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സപ്പടിഘം, സിയാ അപ്പടിഘം. തീണി സച്ചാനി അരൂപാനി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ രൂപം, സിയാ അരൂപം. ദ്വേ സച്ചാ ലോകിയാ. ദ്വേ സച്ചാ ലോകുത്തരാ; കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ.

സമുദയസച്ചം ആസവോ. ദ്വേ സച്ചാ നോ ആസവാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ആസവോ, സിയാ നോ ആസവോ. ദ്വേ സച്ചാ സാസവാ. ദ്വേ സച്ചാ അനാസവാ . സമുദയസച്ചം ആസവസമ്പയുത്തം. ദ്വേ സച്ചാ ആസവവിപ്പയുത്താ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ആസവസമ്പയുത്തം, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തം. സമുദയസച്ചം ആസവോ ചേവ സാസവഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാ"തിപി, "സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ"തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ആസവോ ചേവ സാസവഞ്ച, സിയാ സാസവഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ. സമുദയസച്ചം ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാ"തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തഞ്ച , സിയാ ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ"തിപി. ദ്വേ സച്ചാ ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ. സമുദയസച്ചം ന വത്തബ്ബം - "ആസവവിപ്പയുത്തസാസവ"ന്തിപി, "ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവ"ന്തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ

ആസവവിപ്പയുത്തസാസവം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ആസവവിപ്പയുത്തസാസവ"ന്തിപി, "ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവ"ന്തിപി.

സമുദയസച്ചം സംയോജനം. ദ്വേ സച്ചാ നോ സംയോജനാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സംയോജനം, സിയാ നോ സംയോജനം. ദ്വേ സച്ചാ സംയോജനിയാ. ദ്വേ സച്ചാ അസംയോജനിയാ. സമുദയസച്ചം സംയോജനസമ്പയുത്തം. ദ്വേ സച്ചാ സംയോജനവിപ്പയുത്താ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്തം, സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തം. സമുദയസച്ചം സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനിയാ ചാ"തിപി, "സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനാ"തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനിയഞ്ച, സിയാ സംയോജനിയഞ്ചേവ നോ ച സംയോജനം. സമുദയസച്ചം സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജനാ"തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച സംയോജനം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച സംയോജന"ന്തിപി . ദ്വേ സച്ചാ സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ. സമുദയസച്ചം ന വത്തബ്ബം - "സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയ"ന്തിപി, "സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയ"ന്തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയ"ന്തിപി, "സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയ"ന്തിപി.

സമുദയസച്ചം ഗന്ഥോ. ദ്വേ സച്ചാ നോ ഗന്ഥാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഗന്ഥോ, സിയാ നോ ഗന്ഥോ. ദ്വേ സച്ചാ ഗന്ഥനിയാ. ദ്വേ സച്ചാ അഗന്ഥനിയാ. ദ്വേ സച്ചാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ, സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ. സമുദയസച്ചം ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - "ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥനിയാ ചാ"തിപി, "ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ"തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥനിയഞ്ച, സിയാ ഗന്ഥനിയഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ. സമുദയസച്ചം ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ച , സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ"തിപി. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - "ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ"തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ"തിപി. ദ്വേ സച്ചാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ"തിപി, "ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ"തിപി.

സമുദയസച്ചം ഓഘോ...പേ॰... യോഗോ...പേ॰... നീവരണം. ദ്വേ സച്ചാ നോ നീവരണാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ നീവരണം, സിയാ നോ നീവരണം. ദ്വേ സച്ചാ നീവരണിയാ ദ്വേ സച്ചാ അനീവരണിയാ. സമുദയസച്ചം നീവരണസമ്പയുത്തം.

ദ്വേ സച്ചാ നീവരണവിപ്പയുത്താ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ നീവരണസമ്പയുത്തം, സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തം. സമുദയസച്ചം നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘നീവരണാ ചേവ നീവരണിയാ ചാ’’തിപി, ‘‘നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണാ’’തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ നീവരണഞ്ചേവ നീവരണിയഞ്ച, സിയാ നീവരണിയഞ്ചേവ നോ ച നീവരണം. സമുദയസച്ചം നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘നീവരണാ ചേവ നീവരണസമ്പയുത്താ ചാ’’തിപി, ‘‘നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണാ’’തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച നീവരണം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ‘‘നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചാ’’തിപി , ‘‘നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച നീവരണ’’ന്തിപി. ദ്വേ സച്ചാ നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ. സമുദയസച്ചം ന വത്തബ്ബം - ‘‘നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയ’’ന്തിപി, ‘‘നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയ’’ന്തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ‘‘നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയ’’ന്തിപി, ‘‘നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയ’’ന്തിപി.

തീണി സച്ചാനി നോ പരാമാസാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ പരാമാസോ, സിയാ നോ പരാമാസോ. ദ്വേ സച്ചാ പരാമട്ഠാ. ദ്വേ സച്ചാ അപരാമട്ഠാ. ദ്വേ സച്ചാ പരാമാസവിപ്പയുത്താ. സമുദയസച്ചം സിയാ പരാമാസസമ്പയുത്തം, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ പരാമാസസമ്പയുത്തം, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ‘‘പരാമാസസമ്പയുത്ത’’ന്തിപി, ‘‘പരാമാസവിപ്പയുത്ത’’ന്തിപി. സമുദയസച്ചം ന വത്തബ്ബം - ‘‘പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠഞ്ചാ’’തി, പരാമട്ഠഞ്ചേവ നോ ച പരാമാസോ. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘പരാമാസാ ചേവ പരാമട്ഠാ ചാ’’തിപി , ‘‘പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസാ’’തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ പരാമാസോ ചേവ പരാമട്ഠഞ്ച, സിയാ പരാമട്ഠഞ്ചേവ നോ ച പരാമാസോ. ദ്വേ സച്ചാ പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ’’തിപി, ‘‘പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ’’തിപി.

ദ്വേ സച്ചാ സാരമ്മണാ. നിരോധസച്ചം അനാരമ്മണം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണം. തീണി സച്ചാനി നോ ചിത്താ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ചിത്തം, സിയാ നോ ചിത്തം. ദ്വേ സച്ചാ ചേതസികാ. നിരോധസച്ചം അചേതസികം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ചേതസികം, സിയാ അചേതസികം. ദ്വേ സച്ചാ ചിത്തസമ്പയുത്താ . നിരോധസച്ചം ചിത്തവിപ്പയുത്തം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ചിത്തസമ്പയുത്തം, സിയാ ചിത്തവിപ്പയുത്തം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ‘‘ചിത്തേന സമ്പയുത്ത’’ന്തിപി, ‘‘ചിത്തേന വിപ്പയുത്ത’’ന്തിപി. ദ്വേ സച്ചാ ചിത്തസംസട്ഠാ. നിരോധസച്ചം ചിത്തവിസംസട്ഠം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠം, സിയാ ചിത്തവിസംസട്ഠം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ‘‘ചിത്തേന സംസട്ഠ’’ന്തിപി, ‘‘ചിത്തേന വിസംസട്ഠ’’ന്തിപി. ദ്വേ സച്ചാ ചിത്തസമുട്ഠാനാ. നിരോധസച്ചം നോ ചിത്തസമുട്ഠാനം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ചിത്തസമുട്ഠാനം, സിയാ നോ ചിത്തസമുട്ഠാനം. ദ്വേ സച്ചാ ചിത്തസഹഭുനോ. നിരോധസച്ചം

നോ ചിത്തസഹഭൂ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ചിത്തസഹഭൂ, സിയാ നോ ചിത്തസഹഭൂ. ദ്വേ സച്ചാ ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. നിരോധസച്ചം നോ ചിത്താനുപരിവത്തി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ചിത്താനുപരിവത്തി, സിയാ നോ ചിത്താനുപരിവത്തി. ദ്വേ സച്ചാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. നിരോധസച്ചം നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനം . ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനം, സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനം. ദ്വേ സച്ചാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. നിരോധസച്ചം നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭൂ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭൂ, സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭൂ. ദ്വേ സച്ചാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ. നിരോധസച്ചം നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തി . ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തി, സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തി. തീണി സച്ചാനി ബാഹിരാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ അജ്ഝത്തം, സിയാ ബാഹിരം.

തീണി സച്ചാനി നോ ഉപാദാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഉപാദാ, സിയാ നോ ഉപാദാ. തീണി സച്ചാനി അനുപാദിന്നാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഉപാദിന്നം, സിയാ അനുപാദിന്നം. സമുദയസച്ചം ഉപാദാനം. ദ്വേ സച്ചാ നോ ഉപാദാനാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഉപാദാനം, സിയാ നോ ഉപാദാനം. ദ്വേ സച്ചാ ഉപാദാനിയാ. ദ്വേ സച്ചാ അനുപാദാനിയാ. ദ്വേ സച്ചാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ, സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ. സമുദയസച്ചം ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനിയാ ചാ"തിപി, "ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ"തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനിയഞ്ച, സിയാ ഉപാദാനിയഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാനം. സമുദയസച്ചം സിയാ ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തിപി, "ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാന"ന്തിപി. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ"തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ച, സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാനം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "ഉപാദാനഞ്ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചാ" തിപി, "ഉപാദാനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഉപാദാന"ന്തിപി. ദ്വേ സച്ചാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ"തിപി, "ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ"തിപി.

സമുദയസച്ചം കിലേസോ. ദ്വേ സച്ചാ നോ കിലേസാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ കിലേസോ, സിയാ നോ കിലേസോ. ദ്വേ സച്ചാ സംകിലേസികാ. ദ്വേ സച്ചാ അസംകിലേസികാ. സമുദയസച്ചം സംകിലിട്ഠം. ദ്വേ സച്ചാ അസംകിലിട്ഠാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സംകിലിട്ഠം, സിയാ അസംകിലിട്ഠം. സമുദയസച്ചം കിലേസസമ്പയുത്തം. ദ്വേ സച്ചാ കിലേസവിപ്പയുത്താ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ കിലേസസമ്പയുത്തം, സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തം. സമുദയസച്ചം കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ സംകിലേസികാ ചാ"തിപി, "സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസാ"തിപി.

ദുക്ഖസച്ചം സിയാ കിലേസോ ചേവ സംകിലേസികഞ്ച, സിയാ സംകിലേസികഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ. സമുദയസച്ചം കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - ''കിലേസാ ചേവ സംകിലിട്ഠാ ചാ''തിപി, ''സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസാ''തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠഞ്ച, സിയാ സംകിലിട്ഠഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠഞ്ചാ''തിപി, ''സംകിലിട്ഠഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ''തിപി. സമുദയസച്ചം കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ച. ദ്വേ സച്ചാ ന വത്തബ്ബാ - ''കിലേസാ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്താ ചാ''തിപി, ''കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസാ''തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ച , സിയാ കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചാ'' തിപി, ''കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ''തിപി. ദ്വേ സച്ചാ കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ. സമുദയസച്ചം ന വത്തബ്ബം - ''കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസിക''ന്തിപി, ''കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസിക''ന്തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസിക''ന്തിപി, ''കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസിക''ന്തിപി.

ദ്വേ സച്ചാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. ദ്വേ സച്ചാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ദ്വേ സച്ചാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദ്വേ സച്ചാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സമുദയസച്ചം സവിതക്കം. നിരോധസച്ചം അവിതക്കം. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ. സമുദയസച്ചം സവിചാരം. നിരോധസച്ചം അവിചാരം. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ. നിരോധസച്ചം അപ്പീതികം. തീണി സച്ചാനി സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ. നിരോധസച്ചം ന പീതിസഹഗതം. തീണി സച്ചാനി സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. നിരോധസച്ചം ന സുഖസഹഗതം. തീണി സച്ചാനി സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. നിരോധസച്ചം ന ഉപേക്ഖാസഹഗതം. തീണി സച്ചാനി സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ.

സമുദയസച്ചം കാമാവചരം. ദ്വേ സച്ചാ ന കാമാവചരാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ കാമാവചരം, സിയാ ന കാമാവചരം. തീണി സച്ചാനി ന രൂപാവചരാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ രൂപാവചരം, സിയാ ന രൂപാവചരം. തീണി സച്ചാനി ന അരൂപാവചരാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ അരൂപാവചരം, സിയാ ന അരൂപാവചരം. ദ്വേ സച്ചാ പരിയാപന്നാ. ദ്വേ സച്ചാ അപരിയാപന്നാ. മഗ്ഗസച്ചം നിയ്യാനികം. തീണി സച്ചാനി അനിയ്യാനികാ. മഗ്ഗസച്ചം നിയതം. നിരോധസച്ചം അനിയതം. ദ്വേ സച്ചാ സിയാ നിയതാ, സിയാ അനിയതാ. ദ്വേ സച്ചാ സഉത്തരാ. ദ്വേ സച്ചാ അനുത്തരാ. സമുദയസച്ചം സരണം. ദ്വേ സച്ചാ അരണാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സരണം, സിയാ അരണന്തി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

സച്ചവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൬. ഇന്ദ്രിയവിഭങ്ഗോ

൧. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൨൧൯. ബാവീസതിന്ദ്രിയാനി - ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം, പുരിസിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സുഖിന്ദ്രിയം, ദുക്ഖിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം, ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം, സദ്ധിന്ദ്രിയം , വീരിയിന്ദ്രിയം [വിരിയിന്ദ്രിയം (സീ॰ സ്യാ॰)], സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം.

൨൨൦. തത്ഥ കതമം ചക്ഖുന്ദ്രിയം? യം ചക്ഖു ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ...പേ॰... സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ - ഇദം വുച്ചതി ''ചക്ഖുന്ദ്രിയം''.

തത്ഥ കതമം സോതിന്ദ്രിയം...പേ॰... ഘാനിന്ദ്രിയം...പേ॰... ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം...പേ॰... കായിന്ദ്രിയം? യോ കായോ ചതുന്നം മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ പസാദോ...പേ॰... സുഞ്ഞോ ഗാമോപേസോ - ഇദം വുച്ചതി ''കായിന്ദ്രിയം''.

തത്ഥ കതമം മനിന്ദ്രിയം? ഏകവിധേന മനിന്ദ്രിയം - ഫസ്സസമ്പയുത്തം. ദുവിധേന മനിന്ദ്രിയം - അത്ഥി സഹേതുകം, അത്ഥി അഹേതുകം. തിവിധേന മനിന്ദ്രിയം - അത്ഥി കുസലം, അത്ഥി അകുസലം, അത്ഥി അബ്യാകതം. ചതുബ്ബിധേന മനിന്ദ്രിയം - അത്ഥി കാമാവചരം, അത്ഥി രൂപാവചരം, അത്ഥി അരൂപാവചരം, അത്ഥി അപരിയാപന്നം. പഞ്ചവിധേന മനിന്ദ്രിയം - അത്ഥി സുഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തം, അത്ഥി ദുക്ഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തം, അത്ഥി സോമനസ്സിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തം, അത്ഥി ദോമനസ്സിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തം, അത്ഥി ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയസമ്പയുത്തം . ഛബ്ബിധേന മനിന്ദ്രിയം - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം...പേ॰... മനോവിഞ്ഞാണം. ഏവം ഛബ്ബിധേന മനിന്ദ്രിയം.

സത്തവിധേന മനിന്ദ്രിയം - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു. ഏവം സത്തവിധേന മനിന്ദ്രിയം.

അട്ഠവിധേന മനിന്ദ്രിയം - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണം അത്ഥി സുഖസഹഗതം, അത്ഥി ദുക്ഖസഹഗതം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു. ഏവം അട്ഠവിധേന മനിന്ദ്രിയം.

നവവിധേന മനിന്ദ്രിയം - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു അത്ഥി കുസലാ, അത്ഥി അകുസലാ, അത്ഥി അബ്യാകതാ. ഏവം നവവിധേന മനിന്ദ്രിയം.

ദസവിധേന മനിന്ദ്രിയം - ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണം അത്ഥി സുഖസഹഗതം, അത്ഥി ദുക്ഖസഹഗതം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു അത്ഥി കുസലാ, അത്ഥി അകുസലാ, അത്ഥി അബ്യാകതാ. ഏവം ദസവിധേന മനിന്ദ്രിയം...പേ॰... ഏവം ബഹുവിധേന മനിന്ദ്രിയം. ഇദം വുച്ചതി ''മനിന്ദ്രിയം''.

തത്ഥ കതമം ഇത്ഥിന്ദ്രിയം? യം ഇത്ഥിയാ ഇത്ഥിലിങ്ഗം ഇത്ഥിനിമിത്തം ഇത്ഥികുത്തം ഇത്ഥാകപ്പോ ഇത്ഥത്തം ഇത്ഥിഭാവോ - ഇദം വുച്ചതി “ഇത്ഥിന്ദ്രിയം”.

തത്ഥ കതമം പുരിസിന്ദ്രിയം? യം പുരിസസ്സ പുരിസലിങ്ഗം പുരിസനിമിത്തം പുരിസകുത്തം പുരിസാകപ്പോ പുരിസത്തം പുരിസഭാവോ - ഇദം വുച്ചതി “പുരിസിന്ദ്രിയം”.

തത്ഥ കതമം ജീവിതിന്ദ്രിയം? ജീവിതിന്ദ്രിയം ദുവിധേന - അത്ഥി രൂപജീവിതിന്ദ്രിയം, അത്ഥി അരൂപജീവിതിന്ദ്രിയം.

തത്ഥ കതമം രൂപജീവിതിന്ദ്രിയം? യോ തേസം രൂപീനം ധമ്മാനം ആയു ഠിതി യപനാ യാപനാ ഇരിയനാ വത്തനാ പാലനാ ജീവിതം ജീവിതിന്ദ്രിയം - ഇദം വുച്ചതി “രൂപജീവിതിന്ദ്രിയം”.

തത്ഥ കതമം അരൂപജീവിതിന്ദ്രിയം? യോ തേസം അരൂപീനം ധമ്മാനം ആയു ഠിതി യപനാ യാപനാ ഇരിയനാ വത്തനാ പാലനാ ജീവിതം ജീവിതിന്ദ്രിയം - ഇദം വുച്ചതി “അരൂപജീവതിന്ദ്രിയം”. ഇദം വുച്ചതി “ജീവിതിന്ദ്രിയം”.

തത്ഥ കതമം സുഖിന്ദ്രിയം? യം കായികം സാതം കായികം സുഖം കായസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം കായസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “സുഖിന്ദ്രിയം”.

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖിന്ദ്രിയം? യം കായികം അസാതം കായികം ദുക്ഖം കായസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം കായസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “ദുക്ഖിന്ദ്രിയം”.

തത്ഥ കതമം സോമനസ്സിന്ദ്രിയം? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “സോമനസ്സിന്ദ്രിയം”.

തത്ഥ കതമം ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം? യം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം”.

തത്ഥ കതമം ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം”.

തത്ഥ കതമം സദ്ധിന്ദ്രിയം? യാ സദ്ധാ സദ്ദഹനാ ഓകപ്പനാ അഭിപ്പസാദോ സദ്ധാ സദ്ധിന്ദ്രിയം സദ്ധാബലം - ഇദം വുച്ചതി “സദ്ധിന്ദ്രിയം”.

തത്ഥ കതമം വീരിയിന്ദ്രിയം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ നിക്കമോ പരക്കമോ ഉയ്യാമോ വായാമോ ഉസ്സാഹോ ഉസ്സോള്ഹീ ഥാമോ ഠിതി അസിഥിലപരക്കമതാ അനിക്ഖിത്തഛന്ദതാ അനിക്ഖിത്തധുരതാ

ധുരസമ്പഗ്ഗാഹോ വീരിയം വീരിയിന്ദ്രിയം വീരിയബലം - ഇദം വുച്ചതി "വീരിയിന്ദ്രിയം".

തത്ഥ കതമം സതിന്ദ്രിയം? യാ സതി അനുസ്സതി പടിസ്സതി സതി സരണതാ ധാരണതാ അപിലാപനതാ അസമ്മുസ്സനതാ സതി സതിന്ദ്രിയം സതിബലം സമ്മാസതി - ഇദം വുച്ചതി "സതിന്ദ്രിയം".

തത്ഥ കതമം സമാധിന്ദ്രിയം? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി അവട്ഠിതി അവിസാഹാരോ അവിക്ഖേപോ അവിസാഹടമാനസതാ സമഥോ സമാധിന്ദ്രിയം സമാധിബലം സമ്മാസമാധി - ഇദം വുച്ചതി "സമാധിന്ദ്രിയം".

തത്ഥ കതമം പഞ്ഞിന്ദ്രിയം? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "പഞ്ഞിന്ദ്രിയം".

തത്ഥ കതമം അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം? യാ തേസം ധമ്മാനം അനഞ്ഞാതാനം അദിട്ഠാനം അപ്പത്താനം അവിദിതാനം അസച്ഛികതാനം സച്ഛികിരിയായ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി "അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം".

തത്ഥ കതമം അഞ്ഞിന്ദ്രിയം? യാ തേസം ധമ്മാനം ഞാതാനം ദിട്ഠാനം പത്താനം വിദിതാനം സച്ഛികതാനം സച്ഛികിരിയായ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി അഞ്ഞിന്ദ്രിയം.

തത്ഥ കതമം അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം? യാ തേസം ധമ്മാനം അഞ്ഞാതാവീനം ദിട്ഠാനം പത്താനം വിദിതാനം സച്ഛികതാനം സച്ഛികിരിയായ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി "അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം".

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൨. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൨൨൧. ബാവീസതിന്ദ്രിയാനി - ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം, പുരിസിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സുഖിന്ദ്രിയം, ദുക്ഖിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം, ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം , അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം.

൨൨൨. ബാവീസതീനം ഇന്ദ്രിയാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ॰... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൨൨൩. ദസിന്ദ്രിയാ അബ്യാകതാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം അകുസലം. അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം കുസലം. ചത്താരിന്ദ്രിയാ സിയാ കുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ കുസലാ, സിയാ അകുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ.

ദ്വാദസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ"തിപി, "ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ"തിപി, "അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ"തിപി. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത"ന്തിപി , "ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത"ന്തിപി, "അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്ത"ന്തിപി.

സത്തിന്ദ്രിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. തീണിന്ദ്രിയാ വിപാകാ. ദ്വിന്ദ്രിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ. അഞ്ഞിന്ദ്രിയം സിയാ വിപാകം, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മം. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. നവിന്ദ്രിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ . ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം അനുപാദിന്നുപാദാനിയം. തീണിന്ദ്രിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ.

നവിന്ദ്രിയാ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സംകിലിട്ഠസംകിലേസികം. തീണിന്ദ്രിയാ അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ സംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. നവിന്ദ്രിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സവിതക്കസവിചാരം. ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം സിയാ സവിതക്കസവിചാരം, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരം. ഏകാദസിന്ദ്രിയാ സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ.

ഏകാദസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "പീതിസഹഗതാ"തിപി, "സുഖസഹഗതാ"തിപി, "ഉപേക്ഖാസഹഗതാ"തിപി. സോമനസ്സിന്ദ്രിയം സിയാ പീതിസഹഗതം ന സുഖസഹഗതം ന ഉപേക്ഖാസഹഗതം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - "പീതിസഹഗത"ന്തി. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. ചത്താരിന്ദ്രിയാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ , സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "പീതിസഹഗതാ"തിപി, "സുഖസഹഗതാ"തിപി, "ഉപേക്ഖാസഹഗതാ"തിപി.

പന്നരസിന്ദ്രിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബം, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബം. ഛ ഇന്ദ്രിയാ

സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, സിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകം, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകം. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ.

ദസിന്ദ്രിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ആചയഗാമി. അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം അപചയഗാമി. അഞ്ഞിന്ദ്രിയം സിയാ അപചയഗാമി, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമി . നവിന്ദ്രിയാ സിയാ ആചയഗാമിനോ, സിയാ അപചയഗാമിനോ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. ദസിന്ദ്രിയാ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ. ദ്വിന്ദ്രിയാ സേക്ഖാ. അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം അസേക്ഖം. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ സേക്ഖാ, സിയാ അസേക്ഖാ, സിയാ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ.

ദസിന്ദ്രിയാ പരിത്താ. തീണിന്ദ്രിയാ അപ്പമാണാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ പരിത്താ, സിയാ മഹഗ്ഗതാ, സിയാ അപ്പമാണാ. സത്തിന്ദ്രിയാ അനാരമ്മണാ. ദ്വിന്ദ്രിയാ പരിത്താരമ്മണാ. തീണിന്ദ്രിയാ അപ്പമാണാരമ്മണാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സിയാ പരിത്താരമ്മണം സിയാ മഹഗ്ഗതാരമ്മണം, ന അപ്പമാണാരമ്മണം, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''പരിത്താരമ്മണ''ന്തിപി , ''മഹഗ്ഗതാരമ്മണ''ന്തി പി. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ പരിത്താരമ്മണാ, സിയാ മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ, സിയാ അപ്പമാണാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''പരിത്താരമ്മണാ''തിപി, ''മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ''തിപി, ''അപ്പമാണാരമ്മണാ''തിപി.

നവിന്ദ്രിയാ മജ്ഝിമാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ഹീനം. തീണിന്ദ്രിയാ പണീതാ. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ മജ്ഝിമാ, സിയാ പണീതാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ ഹീനാ, സിയാ മജ്ഝിമാ, സിയാ പണീതാ. ദസിന്ദ്രിയാ അനിയതാ. അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം സമ്മത്തനിയതം. ചത്താരിന്ദ്രിയാ സിയാ സമ്മത്തനിയതാ, സിയാ അനിയതാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സിയാ മിച്ഛത്തനിയതം, സിയാ അനിയതം . ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ മിച്ഛത്തനിയതാ, സിയാ സമ്മത്തനിയതാ, സിയാ അനിയതാ. സത്തിന്ദ്രിയാ അനാരമ്മണാ. ചത്താരിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''മഗ്ഗാരമ്മണാ''തിപി, ''മഗ്ഗഹേതുകാ''തിപി, ''മഗ്ഗാധിപതിനോ''തിപി. അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം ന മഗ്ഗാരമ്മണം, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകം, സിയാ മഗ്ഗാധിപതി, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''മഗ്ഗഹേതുക''ന്തിപി, ''മഗ്ഗാധിപതീ''തിപി. അഞ്ഞിന്ദ്രിയം ന മഗ്ഗാരമ്മണം, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകം, സിയാ മഗ്ഗാധിപതി, സിയാ ന വത്തബ്ബം - ''മഗ്ഗഹേതുക''ന്തിപി, ''മഗ്ഗാധിപതീ''തിപി. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ മഗ്ഗാരമ്മണാ, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകാ, സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''മഗ്ഗാരമ്മണാ''തിപി, ''മഗ്ഗഹേതുകാ''തിപി, ''മഗ്ഗാധിപതിനോ''തിപി.

ദസിന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ, ന വത്തബ്ബാ - ''അനുപ്പന്നാ''തി. ദ്വിന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപ്പാദിനോ''തി. ദസിന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ ; സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. സത്തിന്ദ്രിയാ അനാരമ്മണാ. ദ്വിന്ദ്രിയാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ. തീണിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''അതീതാരമ്മണാ''തിപി, ''അനാഗതാരമ്മണാ''തിപി ,

''പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ''തിപി. ദസിന്ദ്രിയാ സിയാ അതീതാരമ്മണാ, സിയാ അനാഗതാരമ്മണാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''അതീതാരമ്മണാ''തിപി, ''അനാഗതാരമ്മണാ''തിപി, ''പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ''തിപി; സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. സത്തിന്ദ്രിയാ അനാരമ്മണാ. തീണിന്ദ്രിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണാ. ചത്താരിന്ദ്രിയാ സിയാ അജ്ഝത്താരമ്മണാ, സിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ, അട്ഠിന്ദ്രിയാ സിയാ അജ്ഝത്താരമ്മണാ, സിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''അജ്ഝത്താരമ്മണാ''തിപി, ''ബഹിദ്ധാരമ്മണാ''തിപി, ''അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ''തിപി. പഞ്ചിന്ദ്രിയാ അനിദസ്സനസപ്പടിഘാ. സത്തരസിന്ദ്രിയാ അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

൨. ദുകം

൨൨൪. ചത്താരിന്ദ്രിയാ ഹേതൂ. അട്ഠാരസിന്ദ്രിയാ ന ഹേതൂ. സത്തിന്ദ്രിയാ സഹേതുകാ. നവിന്ദ്രിയാ അഹേതുകാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ സഹേതുകാ, സിയാ അഹേതുകാ. സത്തിന്ദ്രിയാ ഹേതുസമ്പയുത്താ. നവിന്ദ്രിയാ ഹേതുവിപ്പയുത്താ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്താ, സിയാ ഹേതുവിപ്പയുത്താ. ചത്താരിന്ദ്രിയാ ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ച. നവിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാ''തിപി, ''സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തിപി. തീണിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാ''തി. സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാ''തി, സിയാ സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തി.

ചത്താരിന്ദ്രിയാ ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ച . നവിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാ''തിപി, ''ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തിപി. തീണിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാ''തി, ''ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ''. ഛ ഇന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാ''തി, സിയാ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ''തി.

നവിന്ദ്രിയാ ന ഹേതൂ അഹേതുകാ. തീണിന്ദ്രിയാ ന ഹേതൂ സഹേതുകാ. ചത്താരിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ന ഹേതൂ സഹേതുകാ''തിപി, ''ന ഹേതൂ അഹേതുകാ''തിപി . ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ ന ഹേതൂ സഹേതുകാ, സിയാ ന ഹേതൂ അഹേതുകാ.

സപ്പച്ചയാ. സങ്ഖതാ. അനിദസ്സനാ. പഞ്ചിന്ദ്രിയാ സപ്പടിഘാ. സത്തരസിന്ദ്രിയാ അപ്പടിഘാ. സത്തിന്ദ്രിയാ രൂപാ. ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാ അരൂപാ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ രൂപം, സിയാ അരൂപം. ദസിന്ദ്രിയാ ലോകിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ ലോകുത്തരാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ; കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ.

നോ ആസവാ. ദസിന്ദ്രിയാ സാസവാ. തീണിന്ദ്രിയാ അനാസവാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ സാസവാ, സിയാ അനാസവാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ ആസവവിപ്പയുത്താ.

ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ആസവസമ്പയുത്തം. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ ആസവസമ്പയുത്താ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്താ. ദസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാ"തി, "സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ". തീണിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാ"തിപി, "സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ"തിപി. നവിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാ"തി, സിയാ സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ"തി.

പന്നരസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാ"തിപി. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - "ആസവോ ചേവ ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തി, "ആസവസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ആസവോ". ഛ ഇന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാ"തി, സിയാ ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാ"തി. നവിന്ദ്രിയാ ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ. തീണിന്ദ്രിയാ ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - "ആസവവിപ്പയുത്തസാസവ"ന്തിപി, "ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവ"ന്തിപി. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "ആസവവിപ്പയുത്തസാസവാ"തിപി, "ആസവവിപ്പയുത്തഅനാസവാ"തിപി.

നോ സംയോജനാ. ദസിന്ദ്രിയാ സംയോജനിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ അസംയോജനിയാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ സംയോജനിയാ, സിയാ അസംയോജനിയാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്താ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സംയോജനസമ്പയുത്തം . ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്താ , സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്താ. ദസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനിയാ ചാ"തി, സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനാ. തീണിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനിയാ ചാ"തിപി, "സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനാ"തിപി. നവിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനിയാ ചാ"തി, സിയാ സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനിയാ ചേവ നോ ച സംയോജനാ"തി.

പന്നരസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജനാ"തിപി. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - "സംയോജനഞ്ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തി, സംയോജനസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച സംയോജനം. ഛ ഇന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനാ ചേവ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചാ"തി, സിയാ സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജനാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംയോജനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച സംയോജനാ"തി.

നവിന്ദ്രിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം -

“സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയ”ന്തിപി, “സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയ”ന്തിപി. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ, സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ, സിയാ സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “സംയോജനവിപ്പയുത്തസംയോജനിയാ”തിപി, “സംയോജനവിപ്പയുത്തഅസംയോജനിയാ”തിപി .

നോ ഗന്ഥാ. ദസിന്ദ്രിയാ ഗന്ഥനിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ അഗന്ഥനിയാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ ഗന്ഥനിയാ, സിയാ അഗന്ഥനിയാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ഗന്ഥസമ്പയുത്തം. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ, സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ. ദസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥനിയാ ചാ”തി, ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ. തീണിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥനിയാ ചാ”തിപി, “ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ”തിപി. നവിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥനിയാ ചാ”തി, സിയാ ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥനിയാ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ”തി.

പന്നരസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചാ”തിപി, “ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ”തിപി. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - “ഗന്ഥോ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്ത”ഞ്ചാതി, ഗന്ഥസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച ഗന്ഥോ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥാ ചേവ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചാ”തി, സിയാ ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഗന്ഥാ”തി.

നവിന്ദ്രിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ . ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - “ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയ”ന്തിപി, “ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയ”ന്തിപി. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ, സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ, സിയാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഗന്ഥനിയാ”തിപി, “ഗന്ഥവിപ്പയുത്തഅഗന്ഥനിയാ”തിപി.

നോ ഓഘാ…പേ॰… നോ യോഗാ…പേ॰… നോ നീവരണാ. ദസിന്ദ്രിയാ നീവരണിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ അനീവരണിയാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ നീവരണിയാ, സിയാ അനീവരണിയാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ നീവരണവിപ്പയുത്താ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം നീവരണസമ്പയുത്തം. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ നീവരണസമ്പയുത്താ, സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്താ. ദസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണാ ചേവ നീവരണിയാ ചാ”തി, നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണാ. തീണിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണാ ചേവ നീവരണിയാ ചാ”തിപി, “നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണാ”തിപി. നവിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണാ ചേവ നീവരണിയാ ചാ”തി, സിയാ നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - “നീവരണിയാ ചേവ നോ ച നീവരണാ”തി.

പന്നരസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘നീവരണാ ചേവ നീവരണസമ്പയുത്താ ചാ’’തിപി, ‘‘നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണാ’’തിപി. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - ‘‘നീവരണഞ്ചേവ നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചാ’’തി, നീവരണസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച നീവരണം. ഛ ഇന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘നീവരണാ ചേവ നീവരണസമ്പയുത്താ ചാ’’തി, സിയാ നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘നീവരണസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച നീവരണാ’’തി.

നവിന്ദ്രിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - ‘‘നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയ’’ന്തിപി, ‘‘നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയ’’ന്തിപി. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ, സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ . ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ , സിയാ നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘നീവരണവിപ്പയുത്തനീവരണിയാ’’തിപി, ‘‘നീവരണവിപ്പയുത്തഅനീവരണിയാ’’തിപി.

നോ പരാമാസാ. ദസിന്ദ്രിയാ പരാമട്ഠാ. തീണിന്ദ്രിയാ അപരാമട്ഠാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ പരാമട്ഠാ, സിയാ അപരാമട്ഠാ. സോളസിന്ദ്രിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്താ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ പരാമാസസമ്പയുത്താ, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്താ. ദസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘പരാമാസാ ചേവ പരാമട്ഠാ ചാ’’തി, പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസാ. തീണിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘പരാമാസാ ചേവ പരാമട്ഠാ ചാ’’തിപി, ‘‘പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസാ’’തിപി. നവിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘പരാമാസാ ചേവ പരാമട്ഠാ ചാ’’തി, സിയാ പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘പരാമട്ഠാ ചേവ നോ ച പരാമാസാ’’തി. ദസിന്ദ്രിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ. തീണിന്ദ്രിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ, സിയാ പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ‘‘പരാമാസവിപ്പയുത്തപരാമട്ഠാ’’തിപി, ‘‘പരാമാസവിപ്പയുത്തഅപരാമട്ഠാ’’തിപി.

സത്തിന്ദ്രിയാ അനാരമ്മണാ. ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാ സാരമ്മണാ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ സാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണം. ഏകവീസതിന്ദ്രിയാ നോ ചിത്താ. മനിന്ദ്രിയം ചിത്തം. തേരസിന്ദ്രിയാ ചേതസികാ. അട്ഠിന്ദ്രിയാ അചേതസികാ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ ചേതസികം, സിയാ അചേതസികം. തേരസിന്ദ്രിയാ ചിത്തസമ്പയുത്താ. സത്തിന്ദ്രിയാ ചിത്തവിപ്പയുത്താ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ ചിത്തസമ്പയുത്തം, സിയാ ചിത്തവിപ്പയുത്തം. മനിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - ‘‘ചിത്തേന സമ്പയുത്ത’’ന്തിപി, ‘‘ചിത്തേന വിപ്പയുത്ത’’ന്തിപി.

തേരസിന്ദ്രിയാ ചിത്തസംസട്ഠാ. സത്തിന്ദ്രിയാ ചിത്തവിസംസട്ഠാ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠം, സിയാ ചിത്തവിസംസട്ഠം. മനിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - ‘‘ചിത്തേന സംസട്ഠ’’ന്തിപി, ‘‘ചിത്തേന വിസംസട്ഠ’’ന്തിപി.

തേരസിന്ദ്രിയാ ചിത്തസമുട്ഠാനാ. അട്ഠിന്ദ്രിയാ നോ ചിത്തസമുട്ഠാനാ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ ചിത്തസമുട്ഠാനം, സിയാ നോ ചിത്തസമുട്ഠാനം.

തേരസിന്ദ്രിയാ ചിത്തസഹഭുനോ. അട്ഠിന്ദ്രിയാ നോ ചിത്തസഹഭുനോ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ ചിത്തസഹഭൂ, സിയാ നോ ചിത്തസഹഭൂ. തേരസിന്ദ്രിയാ ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. അട്ഠിന്ദ്രിയാ നോ ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ ചിത്താനുപരിവത്തി, സിയാ നോ ചിത്താനുപരിവത്തി.

തേരസിന്ദ്രിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. അട്ഠിന്ദ്രിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനം, സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനം. തേരസിന്ദ്രിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. അട്ഠിന്ദ്രിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭൂ, സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭൂ. തേരസിന്ദ്രിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ. അട്ഠിന്ദ്രിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തി , സിയാ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തി. ഛ ഇന്ദ്രിയാ അജ്ഝത്തികാ. സോളസിന്ദ്രിയാ ബാഹിരാ.

സത്തിന്ദ്രിയാ ഉപാദാ. ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാ നോ ഉപാദാ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ ഉപാദാ, സിയാ നോ ഉപാദാ. നവിന്ദ്രിയാ ഉപാദിന്നാ. ചത്താരിന്ദ്രിയാ അനുപാദിന്നാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപാദിന്നാ, സിയാ അനുപാദിന്നാ. നോ ഉപാദാനാ. ദസിന്ദ്രിയാ ഉപാദാനിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ അനുപാദാനിയാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദാനിയാ. സോളസിന്ദ്രിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ, സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ. ദസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനിയാ ചാ''തി, ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ. തീണിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനിയാ ചാ''തിപി, ''ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ''തിപി. നവിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനിയാ ചാ''തി, സിയാ ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ. ദസിന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപാദാനിയാ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ''തി.

സോളസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചാ''തിപി, ''ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ''തിപി. ഛ ഇന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപാദാനാ ചേവ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചാ''തി, സിയാ ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപാദാനസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ഉപാദാനാ''തി. ദസിന്ദ്രിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ, സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ, സിയാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - ''ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഉപാദാനിയാ''തിപി, ''ഉപാദാനവിപ്പയുത്തഅനുപാദാനിയാ''തിപി.

നോ കിലേസാ. ദസിന്ദ്രിയാ സംകിലേസികാ. തീണിന്ദ്രിയാ അസംകിലേസികാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ സംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലേസികാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ അസംകിലിട്ഠാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സംകിലിട്ഠം. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ സംകിലിട്ഠാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ കിലേസവിപ്പയുത്താ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം കിലേസസമ്പയുത്തം. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ കിലേസസമ്പയുത്താ, സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്താ. ദസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ സംകിലേസികാ ചാ"തി, സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസാ. തീണിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ സംകിലേസികാ ചാ"തിപി, "സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസാ"തിപി. നവിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ സംകിലേസികാ ചാ"തി, സിയാ സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംകിലേസികാ ചേവ നോ ച കിലേസാ"തി.

പന്നരസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ സംകിലിട്ഠാ ചാ"തിപി, "സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസാ"തിപി. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - "കിലേസോ ചേവ സംകിലിട്ഠഞ്ചാ"തി, സംകിലിട്ഠഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ സംകിലിട്ഠാ ചാ"തി, സിയാ സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "സംകിലിട്ഠാ ചേവ നോ ച കിലേസാ"തി.

പന്നരസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്താ ചാ"തിപി, "കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസാ"തിപി. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - "കിലേസോ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചാ"തി, കിലേസസമ്പയുത്തഞ്ചേവ നോ ച കിലേസോ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസാ ചേവ കിലേസസമ്പയുത്താ ചാ"തി, സിയാ കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച കിലേസാ"തി. നവിന്ദ്രിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ. തീണിന്ദ്രിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം ന വത്തബ്ബം - "കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസിക"ന്തിപി, "കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസിക"ന്തിപി. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ, സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ, സിയാ കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ - "കിലേസവിപ്പയുത്തസംകിലേസികാ"തിപി, "കിലേസവിപ്പയുത്തഅസംകിലേസികാ"തിപി.

പന്നരസിന്ദ്രിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. സത്തിന്ദ്രിയാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. സത്തിന്ദ്രിയാ സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സത്തിന്ദ്രിയാ സിയാ ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സിയാ ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സത്തിന്ദ്രിയാ സിയാ ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ , സിയാ ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ.

നവിന്ദ്രിയാ അവിതക്കാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സവിതക്കം. ദ്വാദസിന്ദ്രിയാ സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ. നവിന്ദ്രിയാ അവിചാരാ.

ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സവിചാരം. ദ്വാദസിന്ദ്രിയാ സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ. ഏകാദസിന്ദ്രിയാ അപ്പീതികാ. ഏകാദസിന്ദ്രിയാ സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ. ഏകാദസിന്ദ്രിയാ ന പീതിസഹഗതാ. ഏകാദസിന്ദ്രിയാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. ദ്വാദസിന്ദ്രിയാ ന സുഖസഹഗതാ. ദസിന്ദ്രിയാ സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. ദ്വാദസിന്ദ്രിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. ദസിന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ.

ദസിന്ദ്രിയാ കാമാവചരാ. തീണിന്ദ്രിയാ ന കാമാവചരാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ കാമാവചരാ, സിയാ ന കാമാവചരാ. തേരസിന്ദ്രിയാ ന രൂപാവചരാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ രൂപാവചരാ, സിയാ ന രൂപാവചരാ. ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാ ന അരൂപാവചരാ. അട്ഠിന്ദ്രിയാ സിയാ അരൂപാവചരാ, സിയാ ന അരൂപാവചരാ. ദസിന്ദ്രിയാ പരിയാപന്നാ. തീണിന്ദ്രിയാ അപരിയാപന്നാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ. ഏകാദസിന്ദ്രിയാ അനിയ്യാനികാ. അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം നിയ്യാനികം. ദസിന്ദ്രിയാ സിയാ നിയ്യാനികാ, സിയാ അനിയ്യാനികാ. ദസിന്ദ്രിയാ അനിയതാ. അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം നിയതം. ഏകാദസിന്ദ്രിയാ സിയാ നിയതാ, സിയാ അനിയതാ. ദസിന്ദ്രിയാ സഉത്തരാ. തീണിന്ദ്രിയാ അനുത്തരാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ സഉത്തരാ, സിയാ അനുത്തരാ. പന്നരസിന്ദ്രിയാ അരണാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സരണം. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ സരണാ, സിയാ അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

ഇന്ദ്രിയവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൬. പടിച്ചസമുപ്പാദവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൨൨൫. അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരാ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം, നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം, സളായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം സോകപരിദേവദുക്ഖദോമനസ്സുപായാസാ സമ്ഭവന്തി. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൨൬. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? ദുക്ഖേ അഞ്ഞാണം, ദുക്ഖസമുദയേ അഞ്ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധേ അഞ്ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ അഞ്ഞാണം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരാ? പുഞ്ഞാഭിസങ്ഖാരോ, അപുഞ്ഞാഭിസങ്ഖാരോ, ആനേഞ്ജാഭിസങ്ഖാരോ, കായസങ്ഖാരോ, വചീസങ്ഖാരോ, ചിത്തസങ്ഖാരോ.

തത്ഥ കതമോ പുഞ്ഞാഭിസങ്ഖാരോ? കുസലാ ചേതനാ കാമാവചരാ രൂപാവചരാ ദാനമയാ സീലമയാ ഭാവനാമയാ - അയം വുച്ചതി ''പുഞ്ഞാഭിസങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമോ അപുഞ്ഞാഭിസങ്ഖാരോ? അകുസലാ ചേതനാ കാമാവചരാ - അയം വുച്ചതി ''അപുഞ്ഞാഭിസങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമോ ആനേഞ്ജാഭിസങ്ഖാരോ? കുസലാ ചേതനാ അരൂപാവചരാ - അയം വുച്ചതി ''ആനേഞ്ജാഭിസങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമോ കായസങ്ഖാരോ? കായസഞ്ചേതനാ കായസങ്ഖാരോ, വചീസഞ്ചേതനാ വചീസങ്ഖാരോ, മനോസഞ്ചേതനാ ചിത്തസങ്ഖാരോ. ഇമേ വുച്ചന്തി ''അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരാ''.

൨൨൭. തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോവിഞ്ഞാണം - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം''.

൨൨൮. തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''നാമം'' . തത്ഥ കതമം രൂപം? ചത്താരോ മഹാഭൂതാ, ചതുന്നഞ്ച മഹാഭൂതാനം ഉപാദായ രൂപം - ഇദം വുച്ചതി ''രൂപം''. ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി ''വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം''.

൨൨൯. തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം? ചക്ഖായതനം, സോതായതനം, ഘാനായതനം, ജിവ്ഹായതനം, കായായതനം, മനായതനം -

ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം".

൨൩൦. തത്ഥ കതമോ സളായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സോ സോതസമ്ഫസ്സോ ഘാനസമ്ഫസ്സോ ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സോ കായസമ്ഫസ്സോ മനോസമ്ഫസ്സോ - അയം വുച്ചതി "സളായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ".

൨൩൧. തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ".

൨൩൨. തത്ഥ കതമാ വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ? രൂപതണ്ഹാ, സദ്ദതണ്ഹാ, ഗന്ധതണ്ഹാ, രസതണ്ഹാ, ഫോട്ഠബ്ബതണ്ഹാ, ധമ്മതണ്ഹാ - അയം വുച്ചതി "വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ".

൨൩൩. തത്ഥ കതമം തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം? കാമുപാദാനം, ദിട്ഠുപാദാനം, സീലബ്ബതുപാദാനം, അത്തവാദുപാദാനം - ഇദം വുച്ചതി "തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം".

൨൩൪. തത്ഥ കതമോ ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ? ഭവോ ദുവിധേന - അത്ഥി കമ്മഭവോ, അത്ഥി ഉപപത്തിഭവോ. തത്ഥ കതമോ കമ്മഭവോ? പുഞ്ഞാഭിസങ്ഖാരോ, അപുഞ്ഞാഭിസങ്ഖാരോ, ആനേഞ്ജാഭിസങ്ഖാരോ - അയം വുച്ചതി "കമ്മഭവോ". സബ്ബമ്പി ഭവഗാമികമ്മം കമ്മഭവോ.

തത്ഥ കതമോ ഉപപത്തിഭവോ? കാമഭവോ, രൂപഭവോ, അരൂപഭവോ, സഞ്ഞാഭവോ, അസഞ്ഞാഭവോ, നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞാഭവോ, ഏകവോകാരഭവോ, ചതുവോകാരഭവോ, പഞ്ചവോകാരഭവോ - അയം വുച്ചതി "ഉപപത്തിഭവോ". ഇതി അയഞ്ച കമ്മഭവോ, അയഞ്ച ഉപപത്തിഭവോ. അയം വുച്ചതി "ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ".

൨൩൫. തത്ഥ കതമാ ഭവപച്ചയാ ജാതി? യാ തേസം തേസം സത്താനം തമ്ഹി തമ്ഹി സത്തനികായേ ജാതി സഞ്ജാതി ഓക്കന്തി അഭിനിബ്ബത്തി, ഖന്ധാനം പാതുഭാവോ , ആയതനാനം പടിലാഭോ - അയം വുച്ചതി "ഭവപച്ചയാ ജാതി".

൨൩൬. തത്ഥ കതമം ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം? അത്ഥി ജരാ, അത്ഥി മരണം. തത്ഥ കതമാ ജരാ? യാ തേസം തേസം സത്താനം തമ്ഹി തമ്ഹി സത്തനികായേ ജരാ ജീരണതാ ഖണ്ഡിച്ചം പാലിച്ചം വലിത്തചതാ ആയുനോ സംഹാനി ഇന്ദ്രിയാനം പരിപാകോ - അയം വുച്ചതി "ജരാ".

തത്ഥ കതമം മരണം? യാ തേസം തേസം സത്താനം തമ്ഹാ തമ്ഹാ സത്തനികായാ ചുതി ചവനതാ ഭേദോ അന്തരധാനം മച്ചു മരണം കാലകിരിയാ [കാലംകിരിയാ (കം॰)] ഖന്ധാനം ഭേദോ കളേവരസ്സ നിക്ഖേപോ ജീവിതിന്ദ്രിയസ്സുപച്ഛേദോ - ഇദം വുച്ചതി "മരണം". ഇതി അയഞ്ച ജരാ, ഇദഞ്ച മരണം. ഇദം വുച്ചതി "ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം".

൨൩൭. തത്ഥ കതമോ സോകോ? ഞാതിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, ഭോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, രോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, സീലബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, ദിട്ഠിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ബ്യസനേന സമന്നാഗതസ്സ, അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ദുക്ഖധമ്മേന ഫുട്ഠസ്സ സോകോ സോചനാ സോചിതത്തം അന്തോസോകോ അന്തോപരിസോകോ ചേതസോ പരിജ്ഝായനാ ദോമനസ്സം സോകസല്ലം - അയം വുച്ചതി ''സോകോ''.

൨൩൮. തത്ഥ കതമോ പരിദേവോ? ഞാതിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, ഭോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ , രോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, സീലബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, ദിട്ഠിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ബ്യസനേന സമന്നാഗതസ്സ, അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ദുക്ഖധമ്മേന ഫുട്ഠസ്സ ആദേവോ പരിദേവോ ആദേവനാ പരിദേവനാ ആദേവിതത്തം പരിദേവിതത്തം വാചാ പലാപോ വിപ്പലാപോ ലാലപ്പോ ലാലപ്പനാ ലാലപ്പിതത്തം - അയം വുച്ചതി പരിദേവോ''.

൨൩൯. തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? യം കായികം അസാതം കായികം ദുക്ഖം കായസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം കായസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി ''ദുക്ഖം''.

൨൪൦. തത്ഥ കതമം ദോമനസ്സം? യം ചേതസികം അസാതം, ചേതസികം ദുക്ഖം, ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം, ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി ''ദോമനസ്സം''.

൨൪൧. തത്ഥ കതമോ ഉപായാസോ? ഞാതിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, ഭോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, രോഗബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, സീലബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, ദിട്ഠിബ്യസനേന വാ ഫുട്ഠസ്സ, അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ബ്യസനേന സമന്നാഗതസ്സ, അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ദുക്ഖധമ്മേന ഫുട്ഠസ്സ ആയാസോ ഉപായാസോ ആയാസിതത്തം ഉപായാസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''ഉപായാസോ''.

൨൪൨. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീതി, ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സങ്ഗതി ഹോതി, സമാഗമോ ഹോതി, സമോധാനം ഹോതി, പാതുഭാവോ ഹോതി. തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൧. പച്ചയചതുക്കം

൨൪൩. അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം, നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം, നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

പച്ചയചതുക്കം.

൨. ഹേതുചതുക്കം

൨൪. അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണഹേതുകം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമഹേതുകം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണഹേതുകം, നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ നാമഹേതുകോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണഹേതുകം , നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമരൂപഹേതുകം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി,

ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണഹേതുകം, നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം നാമരൂപഹേതുകം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

ഹേതുചതുക്കം.

൩. സമ്പയുത്തചതുക്കം

൨൪൪. അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമസമ്പയുത്തം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാസമ്പയുത്താ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാസമ്പയുത്തം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം , നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ നാമസമ്പയുത്തോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാസമ്പയുത്താ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാസമ്പയുത്തം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം നാമം, നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമരൂപസമ്പയുത്തം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാസമ്പയുത്താ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാസമ്പയുത്തം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം നാമം, നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം നാമസമ്പയുത്തം ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ,

ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാസമ്പയുത്താ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം ഉപാദാനസമ്പയുത്തം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

സമ്പയുത്തചതുക്കം.

ർ. അഞ്ഞമഞ്ഞചതുക്കം

൨൪൩. അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ; സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ; വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം; നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമം; ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം; ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ; വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാപി വേദനാ; തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാപി തണ്ഹാ; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ; സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ; വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം; നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാപി നാമം; ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ; വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാപി വേദനാ; തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാപി തണ്ഹാ; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ; സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ; വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം, നാമരൂപപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം; നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമരൂപം; ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം; ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ; വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാപി വേദനാ; തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാപി തണ്ഹാ; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ; സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ; വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം, നാമരൂപപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം; നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമരൂപം; ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം; ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ; വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാപി വേദനാ; തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാപി

തണ്ഹാ; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അഞ്ഞമഞ്ഞചതുക്കം.

മാതികാ

൨൪൭. സങ്ഖാരപച്ചയാ അവിജ്ജാ...പേ॰... വിഞ്ഞാണപച്ചയാ അവിജ്ജാ...പേ॰... നാമപച്ചയാ അവിജ്ജാ...പേ॰... ഛട്ഠായതനപച്ചയാ അവിജ്ജാ...പേ॰... ഫസ്സപച്ചയാ അവിജ്ജാ...പേ॰... വേദനാപച്ചയാ അവിജ്ജാ...പേ॰... തണ്ഹാപച്ചയാ അവിജ്ജാ...പേ॰... ഉപാദാനപച്ചയാ അവിജ്ജാ...പേ॰... അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

മാതികാ.

൧. പച്ചയചതുക്കം

൨൪൮. കതമേ ധമ്മാ അകുസലാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ദിട്ഠിഗതസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൪൯. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം [ചേതയിതത്തം (സീ॰ ക॰)] - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം''.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം''.

തത്ഥ കതമം നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം".

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി "ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ".

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ".

തത്ഥ കതമാ വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ? യോ രാഗോ സാരാഗോ അനുനയോ അനുരോധോ നന്ദീ നന്ദിരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ".

തത്ഥ കതമം തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം? യാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം ദിട്ഠിഗഹനം ദിട്ഠികന്താരോ ദിട്ഠിവിസൂകായികം ദിട്ഠിവിപ്ഫന്ദിതം ദിട്ഠിസംയോജനം ഗാഹോ പതിട്ഠാഹോ അഭിനിവേസോ പരാമാസോ കുമ്മഗ്ഗോ മിച്ഛാപഥോ മിച്ഛത്തം തിത്ഥായതനം വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ [വിപരിയേസഗ്ഗാഹോ (ബഹൂസു)] - ഇദം വുച്ചതി "തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം".

തത്ഥ കതമോ ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ ഉപാദാനം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി "ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ".

തത്ഥ കതമാ ഭവപച്ചയാ ജാതി? യാ തേസം തേസം ധമ്മാനം ജാതി സഞ്ജാതി നിബ്ബത്തി അഭിനിബ്ബത്തി പാതുഭാവോ - അയം വുച്ചതി "ഭവപച്ചയാ ജാതി".

തത്ഥ കതമം ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം? അത്ഥി ജരാ, അത്ഥി മരണം. തത്ഥ കതമാ ജരാ? യാ തേസം തേസം ധമ്മാനം ജരാ ജീരണതാ ആയുനോ സംഹാനി - അയം വുച്ചതി "ജരാ". തത്ഥ കതമം മരണം? യോ തേസം തേസം ധമ്മാനം ഖയോ വയോ ഭേദോ പരിഭേദോ അനിച്ചതാ അന്തരധാനം - ഇദം വുച്ചതി "മരണം". ഇതി അയഞ്ച ജരാ, ഇദഞ്ച മരണം. ഇദം വുച്ചതി "ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം".

ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീതി. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സങ്ഗതി ഹോതി, സമാഗമോ ഹോതി, സമോധാനം ഹോതി, പാതുഭാവോ ഹോതി. തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൨൭൦. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം,

ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൪. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം''.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം''.

നാമപച്ചയാ ഫസ്സോതി. തത്ഥ കതമം നാമം? ഠപേത്വാ ഫസ്സം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''നാമം''.

തത്ഥ കതമോ നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം , നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി , ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൫. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം''.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''നാമം''. തത്ഥ കതമം രൂപം? ചക്ഖായതനസ്സ ഉപചയോ, സോതായതനസ്സ ഉപചയോ, ഘാനായതനസ്സ ഉപചയോ, ജിവ്ഹായതനസ്സ ഉപചയോ, കായായതനസ്സ ഉപചയോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം

ചിത്തജം ചിത്തഹേതുകം ചിത്തസമുട്ഠാനം - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം".

നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനന്തി. അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? യം രൂപം നിസ്സായ മനോവിഞ്ഞാണധാതു വത്തതി - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപം".

തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം".

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി "ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ"... പേ॰... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൨൭൪. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം, നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൫. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാ".

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ".

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം".

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? ചക്ഖായതനസ്സ ഉപചയോ, സോതായതനസ്സ ഉപചയോ, ഘാനായതനസ്സ ഉപചയോ, ജിവ്ഹായതനസ്സ ഉപചയോ, കായായതനസ്സ ഉപചയോ , യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ചിത്തജം ചിത്തഹേതുകം ചിത്തസമുട്ഠാനം - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം".

നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനന്തി. അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? ചത്താരോ ച മഹാഭൂതാ, യഞ്ച രൂപം നിസ്സായ

മനോവിഞ്ഞാണധാതു വത്തതി - ഇദം വുച്ചതി ‘‘രൂപം’’. ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി ‘‘നാമരൂപം’’.

തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം? ചക്ഖായതനം, സോതായതനം, ഘാനായതനം, ജിവ്ഹായതനം, കായായതനം, മനായതനം - ഇദം വുച്ചതി ‘‘നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം’’.

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ‘‘ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ’’... പേ॰... തേന വുച്ചതി ‘‘ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ’’തി.

പച്ചയചതുക്കം.

൩. ഹേതുചതുക്കം

൨൪൩. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണഹേതുകം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമഹേതുകം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം . ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൪൪. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ‘‘അവിജ്ജാ’’.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ‘‘അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ’’.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ‘‘സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം’’.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണഹേതുകം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ‘‘വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണഹേതുകം’’.

തത്ഥ കതമം നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമഹേതുകം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ‘‘നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമഹേതുകം’’.

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ‘‘ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ’’.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ''.

തത്ഥ കതമാ വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ? യോ രാഗോ സാരാഗോ...പേ०... ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി ''വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ''.

തത്ഥ കതമം തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം? യാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ०... തിത്ഥായതനം വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - ഇദം വുച്ചതി ''തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം''...പേ०... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി''തി.

൨൭൭. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണഹേതുകം, നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ നാമഹേതുകോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൮. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ०... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ०... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണഹേതുകം ? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണഹേതുകം''.

നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ നാമഹേതുകോതി. തത്ഥ കതമം നാമം? ഠപേത്വാ ഫസ്സം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''നാമം''.

തത്ഥ കതമോ നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ നാമഹേതുകോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ നാമഹേതുകോ''...പേ०... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൨൩൭. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണഹേതുകം, നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമരൂപഹേതുകം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൩൮. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ‘‘അവിജ്ജാ’’.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ‘‘അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ’’.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ‘‘സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം’’.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണഹേതുകം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ‘‘നാമം’’. തത്ഥ കതമം രൂപം? ചക്ഖായതനസ്സ ഉപചയോ, സോതായതനസ്സ ഉപചയോ, ഘാനായതനസ്സ ഉപചയോ, ജിവ്ഹായതനസ്സ ഉപചയോ, കായായതനസ്സ ഉപചയോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ചിത്തജം ചിത്തഹേതുകം ചിത്തസമുട്ഠാനം - ഇദം വുച്ചതി ‘‘രൂപം’’. ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി ‘‘വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണഹേതുകം’’.

നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമരൂപഹേതുകന്തി. അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ‘‘നാമം’’. തത്ഥ കതമം രൂപം? യം രൂപം നിസ്സായ മനോവിഞ്ഞാണധാതു വത്തതി - ഇദം വുച്ചതി ‘‘രൂപം’’. ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി ‘‘നാമരൂപം’’.

തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമരൂപഹേതുകം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ‘‘നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമരൂപഹേതുകം’’.

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ‘‘ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ’’...പേ॰... തേന വുച്ചതി ‘‘ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ’’തി.

൨൩൯. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം

വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണഹേതുകം, നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം നാമരൂപഹേതുകം , ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

२६२. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാഹേതുകോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം''.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണഹേതുകം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''നാമം''. തത്ഥ കതമം രൂപം? ചക്ഖായതനസ്സ ഉപചയോ, സോതായതനസ്സ ഉപചയോ, ഘാനായതനസ്സ ഉപചയോ, ജിവ്ഹായതനസ്സ ഉപചയോ, കായായതനസ്സ ഉപചയോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ചിത്തജം ചിത്തഹേതുകം ചിത്തസമുട്ഠാനം - ഇദം വുച്ചതി ''രൂപം''. ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി ''വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണഹേതുകം''.

നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം നാമരൂപഹേതുകന്തി. അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ , സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''നാമം''. തത്ഥ കതമം രൂപം? ചത്താരോ ച മഹാഭൂതാ, യഞ്ച രൂപം നിസ്സായ മനോവിഞ്ഞാണധാതു വത്തതി - ഇദം വുച്ചതി ''രൂപം''. ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി ''നാമരൂപം''.

തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം നാമരൂപഹേതുകം? ചക്ഖായതനം , സോതായതനം, ഘാനായതനം , ജിവ്ഹായതനം, കായായതനം, മനായതനം - ഇദം വുച്ചതി ''നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം നാമരൂപഹേതുകം''.

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ''.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ''.

തത്ഥ കതമാ വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ? യോ രാഗോ സാരാഗോ...പേ॰... ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി ''വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാഹേതുകാ''.

തത്ഥ കതമം തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം? യാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... തിത്ഥായതനം വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - ഇദം വുച്ചതി ''തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാഹേതുകം''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

ഹേതുചതുക്കം.

൩. സമ്പയുത്തചതുക്കം

തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമസമ്പയുത്തം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാസമ്പയുത്താ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാസമ്പയുത്തം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൩൭. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം''.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം''.

തത്ഥ കതമം നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമസമ്പയുത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമസമ്പയുത്തം''.

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ''.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം

ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ".

തത്ഥ കതമാ വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാസമ്പയുത്താ? യോ രാഗോ സാരാഗോ...പേ०... ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാസമ്പയുത്താ".

തത്ഥ കതമം തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാസമ്പയുത്തം? യാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ०... തിത്ഥായതനം വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - ഇദം വുച്ചതി "തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാസമ്പയുത്തം" ...പേ०... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൨൬൬. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം, നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ നാമസമ്പയുത്തോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ , വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാസമ്പയുത്താ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാസമ്പയുത്തം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൬൭. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ०... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാ".

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ".

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ०... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം".

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം".

നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ നാമസമ്പയുത്തോതി. തത്ഥ കതമം നാമം? ഠപേത്വാ ഫസ്സം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം".

തത്ഥ കതമോ നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ നാമസമ്പയുത്തോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി "നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ നാമസമ്പയുത്തോ"...പേ०... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൨൬൮. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം നാമം, നാമരൂപപച്ചയാ

ഛട്ഠായതനം നാമസമ്പയുത്തം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാസമ്പയുത്താ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാസമ്പയുത്തം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൬൯. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാ".

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ".

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം ...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം".

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം നാമം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? ചക്ഖായതനസ്സ ഉപചയോ, സോതായതനസ്സ ഉപചയോ, ഘാനായതനസ്സ ഉപചയോ, ജിവ്ഹായതനസ്സ ഉപചയോ, കായായതനസ്സ ഉപചയോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ചിത്തജം ചിത്തഹേതുകം ചിത്തസമുട്ഠാനം - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം നാമം".

നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമസമ്പയുത്തന്തി. അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? യം രൂപം നിസ്സായ മനോവിഞ്ഞാണധാതു വത്തതി - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപം".

തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമസമ്പയുത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമസമ്പയുത്തം".

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി "ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ"...പേ॰... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൨൭൦. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം നാമം, നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം നാമസമ്പയുത്തം ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ,

വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ വേദനാസമ്പയുത്താ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം തണ്ഹാസമ്പയുത്തം; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൧. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ അവിജ്ജാസമ്പയുത്തോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം''.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം നാമം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''നാമം''. തത്ഥ കതമം രൂപം? ചക്ഖായതനസ്സ ഉപചയോ, സോതായതനസ്സ ഉപചയോ, ഘാനായതനസ്സ ഉപചയോ, ജിവ്ഹായതനസ്സ ഉപചയോ, കായായതനസ്സ ഉപചയോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ചിത്തജം ചിത്തഹേതുകം ചിത്തസമുട്ഠാനം - ഇദം വുച്ചതി ''രൂപം''. ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി ''വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം നാമം''.

നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം നാമസമ്പയുത്തം ഛട്ഠായതനന്തി. അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''നാമം''. തത്ഥ കതമം രൂപം? ചത്താരോ ച മഹാഭൂതാ, യഞ്ച രൂപം നിസ്സായ മനോവിഞ്ഞാണധാതു വത്തതി - ഇദം വുച്ചതി ''രൂപം''. ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി ''നാമരൂപം''.

തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം നാമസമ്പയുത്തം ഛട്ഠായതനം? ചക്ഖായതനം, സോതായതനം, ഘാനായതനം, ജിവ്ഹായതനം, കായായതനം, മനായതനം - ഇദം വുച്ചതി ''നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം നാമസമ്പയുത്തം ഛട്ഠായതനം''.

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

സമ്പയുത്തചതുക്കം.

൪. അഞ്ഞമഞ്ഞചതുക്കം

൨൭൨. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ; സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ;

വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം; നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമം; ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം; ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ; വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാപി വേദനാ; തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാപി തണ്ഹാ; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൩. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ°... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി “അവിജ്ജാ”.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി “അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ”.

തത്ഥ കതമാ സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം... പേ°... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി “സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ”.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ°... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം.

തത്ഥ കതമോ വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി “വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ”.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി “വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം”.

തത്ഥ കതമം നാമപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ°... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി “നാമപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം”.

തത്ഥ കതമം നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ°... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി “നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം”.

തത്ഥ കതമം ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ , സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി “ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമം”.

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി “ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ”.

തത്ഥ കതമം ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ°... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി “ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം”.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ".

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി "വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ".

തത്ഥ കതമാ വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ? യോ രാഗോ സാരാഗോ...പേ॰... ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ".

തത്ഥ കതമാ തണ്ഹാപച്ചയാപി വേദനാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "തണ്ഹാപച്ചയാപി വേദനാ".

തത്ഥ കതമം തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം? യാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... തിത്ഥായതനം വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - ഇദം വുച്ചതി "തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം".

തത്ഥ കതമാ ഉപാദാനപച്ചയാപി തണ്ഹാ? യോ രാഗോ...പേ॰... ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "ഉപാദാനപച്ചയാപി തണ്ഹാ".

തത്ഥ കതമോ ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ ഉപാദാനം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി "ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ".

തത്ഥ കതമാ ഭവപച്ചയാ ജാതി? യാ തേസം തേസം ധമ്മാനം ജാതി സഞ്ജാതി നിബ്ബത്തി അഭിനിബ്ബത്തി പാതുഭാവോ - അയം വുച്ചതി "ഭവപച്ചയാ ജാതി".

തത്ഥ കതമം ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം? അത്ഥി ജരാ, അത്ഥി മരണം. തത്ഥ കതമാ ജരാ? യാ തേസം തേസം ധമ്മാനം ജരാ ജീരണതാ ആയുനോ സംഹാനി - അയം വുച്ചതി "ജരാ". തത്ഥ കതമം മരണം? യോ തേസം തേസം ധമ്മാനം ഖയോ വയോ ഭേദോ പരിഭേദോ അനിച്ചതാ അന്തരധാനം - ഇദം വുച്ചതി "മരണം". ഇതി അയഞ്ച ജരാ, ഇദഞ്ച മരണം. ഇദം വുച്ചതി "ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം".

ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീതി. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സങ്ഗതി ഹോതി, സമാഗമോ ഹോതി, സമോധാനം ഹോതി, പാതുഭാവോ ഹോതി. തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൨൩൪. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ; സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ; വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം; നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാപി നാമം; ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ; വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാപി വേദനാ; തണ്ഹാപച്ചയാ

ഉപാദാനം , ഉപാദാനപച്ചയാപി തണ്ഹാ; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൫. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമാ സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം... പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം''.

തത്ഥ കതമോ വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം''.

തത്ഥ കതമം നാമപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''നാമപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം''.

നാമപച്ചയാ ഫസ്സോതി. തത്ഥ കതമം നാമം? ഠപേത്വാ ഫസ്സം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''നാമം''.

തത്ഥ കതമോ നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ'' .

തത്ഥ കതമം ഫസ്സപച്ചയാപി നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാപി നാമം''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൨൭൬. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ; സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ; വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം, നാമരൂപപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം; നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമരൂപം; ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം; ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ; വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാപി വേദനാ; തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാപി

തണ്ഹാ; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൭. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസമൂലം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാ".

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ.

തത്ഥ കതമാ സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം... പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ".

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം".

തത്ഥ കതമോ വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ".

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? ചക്ഖായതനസ്സ ഉപചയോ, സോതായതനസ്സ ഉപചയോ, ഘാനായതനസ്സ ഉപചയോ, ജിവ്ഹായതനസ്സ ഉപചയോ , കായായതനസ്സ ഉപചയോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ചിത്തജം ചിത്തഹേതുകം ചിത്തസമുട്ഠാനം - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം".

നാമരൂപപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണന്തി. അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ , സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? യം രൂപം നിസ്സായ മനോവിഞ്ഞാണധാതു വത്തതി - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ചേ നാമം, ഇദഞ്ചേ രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപം".

തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം".

നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനന്തി. അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? യം രൂപം നിസ്സായ മനോവിഞ്ഞാണധാതു വത്തതി - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപം".

തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം".

തത്ഥ കതമം ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമരൂപം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? ചക്ഖായതനസ്സ ഉപചയോ, സോതായതനസ്സ ഉപചയോ, ഘാനായതനസ്സ ഉപചയോ, ജിവ്ഹായതനസ്സ ഉപചയോ, കായായതനസ്സ ഉപചയോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ചിത്തജം ചിത്തഹേതുകം ചിത്തസമുട്ഠാനം - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമരൂപം".

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി "ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ".

തത്ഥ കതമം ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം"...പേ... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൨൭൭. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ; സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ; വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം, നാമരൂപപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം; നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമരൂപം; ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം; ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ; വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാപി വേദനാ; തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാപി തണ്ഹാ; ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൮. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാ".

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ".

തത്ഥ കതമാ സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം... പേ... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "സങ്ഖാരപച്ചയാപി അവിജ്ജാ".

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം".

തത്ഥ കതമോ വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ".

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ -

ഇദം വുച്ചതി നാമം. തത്ഥ കതമം രൂപം? ചക്ഖായതനസ്സ ഉപചയോ, സോതായതനസ്സ ഉപചയോ, ഘാനായതനസ്സ ഉപചയോ, ജിവ്ഹായതനസ്സ ഉപചയോ, കായായതനസ്സ ഉപചയോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ചിത്തജം ചിത്തഹേതുകം ചിത്തസമുട്ഠാനം - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം".

നാമരൂപപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണന്തി. അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? യം രൂപം നിസ്സായ മനോവിഞ്ഞാണധാതു വത്തതി - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപം".

തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം".

നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനന്തി. അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? ചത്താരോ ച മഹാഭൂതാ, യഞ്ച രൂപം നിസ്സായ മനോവിഞ്ഞാണധാതു വത്തതി - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപം".

തത്ഥ കതമം നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം? ചക്ഖായതനം, സോതായതനം, ഘാനായതനം, ജിവ്ഹായതനം, കായായതനം, മനായതനം - ഇദം വുച്ചതി "നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനം".

തത്ഥ കതമം ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമരൂപം? അത്ഥി നാമം, അത്ഥി രൂപം. തത്ഥ കതമം നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "നാമം". തത്ഥ കതമം രൂപം? ചക്ഖായതനസ്സ ഉപചയോ, സോതായതനസ്സ ഉപചയോ, ഘാനായതനസ്സ ഉപചയോ, ജിവ്ഹായതനസ്സ ഉപചയോ, കായായതനസ്സ ഉപചയോ, യം വാ പനഞ്ഞമ്പി അത്ഥി രൂപം ചിത്തജം ചിത്തഹേതുകം ചിത്തസമുട്ഠാനം - ഇദം വുച്ചതി "രൂപം". ഇതി ഇദഞ്ച നാമം, ഇദഞ്ച രൂപം. ഇദം വുച്ചതി "ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമരൂപം".

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി "ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ".

തത്ഥ കതമം ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം".

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ"...പേ... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

അഞ്ഞമഞ്ഞചതുക്കം.

ൻ. അകുസലനിദ്ദേസോ

൳൱൭. കതമേ ധമ്മാ അകുസലാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ദിട്ഠിഗതസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ദിട്ഠിഗതവിപ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ദിട്ഠിഗതവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൳൱൮. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാ''.

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ...പേ॰....

തത്ഥ കതമോ തണ്ഹാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി ''തണ്ഹാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ''.

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി ''അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൳൱൯. കതമേ ധമ്മാ അകുസലാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ദിട്ഠിഗതസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ, തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനം, ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൳൱൰. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി അവിജ്ജാ...പേ॰....

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ

അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ‘‘ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ’’...പേ॰... തേന വുച്ചതി ‘‘ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ’’തി.

൨൭൪. കതമേ ധമ്മാ അകുസലാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ദിട്ഠിഗതസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ദിട്ഠിഗതവിപ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ദിട്ഠിഗതവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം , ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാ , തണ്ഹാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൫. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ...പേ॰... തേന വുച്ചതി ‘‘ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ’’തി.

൨൭൬. കതമേ ധമ്മാ അകുസലാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ദോമനസ്സസഹഗതം പടിഘസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ...പേ॰... ദോമനസ്സസഹഗതം പടിഘസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പടിഘം, പടിഘപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൭൭. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ‘‘അവിജ്ജാ’’...പേ॰... അയം വുച്ചതി ‘‘ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ’’.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ‘‘ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ’’.

തത്ഥ കതമം വേദനാപച്ചയാ പടിഘം? യോ ചിത്തസ്സ ആഘാതോ...പേ॰... ചണ്ഡിക്കം അസുരോപോ [അസുലോപോ (സ്യാ॰)] അനത്തമനതാ ചിത്തസ്സ - ഇദം വുച്ചതി ‘‘വേദനാപച്ചയാ പടിഘം’’ .

തത്ഥ കതമോ പടിഘപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി ‘‘പടിഘപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ’’.

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി "അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ"...പേ॰... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൨൮൭. കതമേ ധമ്മാ അകുസലാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം വിചികിച്ഛാസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ , തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ വിചികിച്ഛാ, വിചികിച്ഛാപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൮൮. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാ"...പേ॰... അയം വുച്ചതി "ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ".

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം, ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ".

തത്ഥ കതമാ വേദനാപച്ചയാ വിചികിച്ഛാ? യാ കങ്ഖാ കങ്ഖായനാ കങ്ഖായിതത്തം വിമതി വിചികിച്ഛാ ദ്വേള്ഹകം ദ്വിധാപഥോ [ദ്വേധാപഥോ (സീ॰ സ്യാ॰)] സംസയോ അനേകംസഗ്ഗാഹോ ആസപ്പനാ പരിസപ്പനാ അപരിയോഗാഹണാ [അപരിയോഗാഹനാ (സീ॰ സ്യാ॰ ക॰)] ഛമ്ഭിതത്തം ചിത്തസ്സ മനോവിലേഖോ - അയം വുച്ചതി "വേദനാപച്ചയാ വിചികിച്ഛാ".

തത്ഥ കതമോ വിചികിച്ഛാപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ വിചികിച്ഛം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി "വിചികിച്ഛാപച്ചയാ ഭവോ"...പേ॰... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൨൮൯. കതമേ ധമ്മാ അകുസലാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഉദ്ധച്ചസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ ഉദ്ധച്ചം, ഉദ്ധച്ചപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൯൦. തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാ"...പേ॰...

അയം വുച്ചതി “ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ”.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി “ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ”.

തത്ഥ കതമം വേദനാപച്ചയാ ഉദ്ധച്ചം? യം ചിത്തസ്സ ഉദ്ധച്ചം അവൂപസമോ ചേതസോ വിക്ഖേപോ ഭന്തത്തം ചിത്തസ്സ - ഇദം വുച്ചതി “വേദനാപച്ചയാ ഉദ്ധച്ചം”.

തത്ഥ കതമോ ഉദ്ധച്ചപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി “ഉദ്ധച്ചപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ”.

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി “അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ”...പേ॰... തേന വുച്ചതി “ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ”തി.

അകുസലനിദ്ദേസോ.

൨. കുസലനിദ്ദേസോ

൨൪൨. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൪൩. തത്ഥ കതമേ കുസലമൂലാ? അലോഭോ, അദോസോ, അമോഹോ.

തത്ഥ കതമോ അലോഭോ? യോ അലോഭോ അലുബ്ഭനാ അലുബ്ഭിതത്തം അസാരാഗോ അസാരജ്ജനാ അസാരജ്ജിതത്തം അനഭിജ്ഝാ അലോഭോ കുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി “അലോഭോ”.

തത്ഥ കതമോ അദോസോ? യോ അദോസോ അദുസ്സനാ അദുസ്സിതത്തം അബ്യാപാദോ അബ്യാപജ്ജോ അദോസോ കുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി “അദോസോ”.

തത്ഥ കതമോ അമോഹോ? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി “അമോഹോ”. ഇമേ വുച്ചന്തി “കുസലമൂലാ”.

തത്ഥ കതമോ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം...പേ॰... വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം... പേ॰... നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം...പേ॰... ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ...പേ॰... ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ...പേ॰... അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ''.

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ പസാദോ? യാ സദ്ധാ സദ്ദഹനാ ഓകപ്പനാ അഭിപ്പസാദോ - അയം വുച്ചതി ''വേദനാപച്ചയാ പസാദോ''.

തത്ഥ കതമോ പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി ''പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ''.

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി ''അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൨൫൪. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണം വാ...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം , വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൫൫. തത്ഥ കതമേ കുസലമൂലാ? അലോഭോ, അദോസോ.

തത്ഥ കതമോ അലോഭോ? യോ അലോഭോ അലുബ്ഭനാ അലുബ്ഭിതത്തം അസാരാഗോ അസാരജ്ജനാ അസാരജ്ജിതത്തം അനഭിജ്ഝാ അലോഭോ കുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അലോഭോ''.

തത്ഥ കതമോ അദോസോ? യോ അദോസോ അദുസ്സനാ അദുസ്സിതത്തം അബ്യാപാദോ അബ്യാപജ്ജോ അദോസോ കുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അദോസോ''. ഇമേ വുച്ചന്തി ''കുസലമൂലാ''.

തത്ഥ കതമോ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''...പേ॰... അയം വുച്ചതി ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ''.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ''...പേ°... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൨൫൩. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ...പേ°... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൫൪. തത്ഥ കതമേ കുസലമൂലാ? അലോഭോ, അദോസോ, അമോഹോ - ഇമേ വുച്ചന്തി ''കുസലമൂലാ''.

തത്ഥ കതമോ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''...പേ°... അയം വുച്ചതി - ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ''.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ''...പേ°... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ...പേ°... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണം വാ സദ്ദാരമ്മണം വാ ഗന്ധാരമ്മണം വാ രസാരമ്മണം വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം വാ ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൨൫൫. തത്ഥ കതമേ കുസലമൂലാ? അലോഭോ, അദോസോ - ഇമേ വുച്ചന്തി ''കുസലമൂലാ''.

തത്ഥ കതമോ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''...പേ°... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൩൦൦. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം [പഠവീകസിണം (സീ॰ സ്യാ॰)], തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം , വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൦൧. തത്ഥ കതമേ കുസലമൂലാ? അലോഭോ, അദോസോ, അമോഹോ - ഇമേ വുച്ചന്തി ''കുസലമൂലാ''.

തത്ഥ കതമോ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൩൦൨. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ അരൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൦൩. തത്ഥ കതമേ കുസലമൂലാ? അലോഭോ, അദോസോ, അമോഹോ - ഇമേ വുച്ചന്തി ''കുസലമൂലാ''.

തത്ഥ കതമോ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''...പേ॰... അയം വുച്ചതി ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ''.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൩൦൪. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ

ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതേസം ധമ്മാനം സമുദയോ ഹോതി.

൩൦൭. തത്ഥ കതമേ കുസലമൂലാ? അലോഭോ, അദോസോ, അമോഹോ.

തത്ഥ കതമോ അലോഭോ...പേ॰... അദോസോ...പേ॰... അമോഹോ? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ''അമോഹോ''. ഇമേ വുച്ചന്തി ''കുസലമൂലാ''.

തത്ഥ കതമോ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ''...പേ॰... അയം വുച്ചതി ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ''.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ''.

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ പസാദോ? യാ സദ്ധാ സദ്ദഹനാ ഓകപ്പനാ അഭിപ്പസാദോ - അയം വുച്ചതി ''വേദനാപച്ചയാ പസാദോ''.

തത്ഥ കതമോ പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി ''പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ''.

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി ''അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ''...പേ॰... അയം വുച്ചതി ''ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം''.

ഏവമേതേസം ധമ്മാനം സമുദയോ ഹോതീതി. ഏവമേതേസം ധമ്മാനം സങ്ഗതി ഹോതി, സമാഗമോ ഹോതി, സമോധാനം ഹോതി, പാതുഭാവോ ഹോതി. തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതേസം ധമ്മാനം സമുദയോ ഹോതീ''തി.

കുസലനിദ്ദേസോ.

൨. അബ്യാകതനിദ്ദേസോ

൩൦൮. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രൂപാരമ്മണം, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൦൭. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "സങ്ഖാരോ".

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം".

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ , സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി "വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം".

തത്ഥ കതമം നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം".

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി "ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ".

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ".

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ വേദനം, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി "വേദനാപച്ചയാ ഭവോ"...പേ॰... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൩൦൮. തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരഹേതുകം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണഹേതുകം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമഹേതുകം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനഹേതുകോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സഹേതുകാ, വേദനാപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൦൯. തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം സങ്ഖാരസമ്പയുത്തം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം വിഞ്ഞാണസമ്പയുത്തം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം നാമസമ്പയുത്തം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ ഛട്ഠായതനസമ്പയുത്തോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ ഫസ്സസമ്പയുത്താ, വേദനാപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൧൦. തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാപി സങ്ഖാരോ; വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാപി വിഞ്ഞാണം; നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാപി നാമം; ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാപി ഛട്ഠായതനം; ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാപി ഫസ്സോ; വേദനാപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൧൧. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം സോതവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം സദ്ദാരമ്മണം...പേ॰... ഘാനവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഗന്ധാരമ്മണം...പേ॰... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രസാരമ്മണം...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി സുഖസഹഗതം ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൧൨. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി “സങ്ഖാരോ”...പേ॰... അയം വുച്ചതി “ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ”.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം കായികം സാതം കായികം സുഖം കായസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം കായസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി “ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ”.

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ വേദനം, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി “വേദനാപച്ചയാ ഭവോ”...പേ॰... തേന വുച്ചതി “ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ”തി.

൩൧൩. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ സദ്ദാരമ്മണാ വാ ഗന്ധാരമ്മണാ വാ രസാരമ്മണാ വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൧൪. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി “സങ്ഖാരോ”.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോധാതു - ഇദം വുച്ചതി “സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം”...പേ॰... അയം വുച്ചതി “ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ”.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി “ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ”.

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി ''വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ''.

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി ''അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൩൪൫. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ സദ്ദാരമ്മണാ വാ ഗന്ധാരമ്മണാ വാ രസാരമ്മണാ വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണാ വാ ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൪൬. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം''...പേ॰... അയം വുച്ചതി ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ''.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ''.

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി ''വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ''.

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി ''അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൩൪൭. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ സദ്ദാരമ്മണാ വാ ഗന്ധാരമ്മണാ വാ രസാരമ്മണാ വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണാ വാ ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ,

അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൧൭. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "സങ്ഖാരോ".

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം"...പേ॰... അയം വുച്ചതി "ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ".

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ".

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി "വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ".

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി "അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ"...പേ॰... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൩൧൮. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണാ വാ... പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൧൯. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "സങ്ഖാരോ".

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം"...പേ॰... അയം വുച്ചതി "ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ".

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ പസാദോ? യാ സദ്ധാ സദ്ദഹനാ ഓകപ്പനാ അഭിപ്പസാദോ - അയം വുച്ചതി "വേദനാപച്ചയാ പസാദോ".

തത്ഥ കതമോ പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി "പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ".

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി "അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ"...പേ॰... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൩൨൭. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി - ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ.

തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം , ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ , ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൨൮. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അരൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി... പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി - ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ.

തസ്സേവ അരൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൨൯. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി - ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ.

തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ , ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതേസം ധമ്മാനം സമുദയോ ഹോതി.

൩൨൪. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രൂപാരമ്മണം...പേ... സോതവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം സദ്ദാരമ്മണം...പേ... ഘാനവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഗന്ധാരമ്മണം...പേ... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രസാരമ്മണം...പേ... കായവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ദുക്ഖസഹഗതം ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൨൫. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ... തജ്ജാകായവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം''...പേ... അയം വുച്ചതി ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ''.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം കായികം അസാതം കായികം ദുക്ഖം കായസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം കായസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ''.

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ വേദനം, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി ''വേദനാപച്ചയാ ഭവോ''...പേ... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൩൨൬. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ സദ്ദാരമ്മണാ വാ ഗന്ധാരമ്മണാ വാ രസാരമ്മണാ വാ ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൨൭. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി സങ്ഖാരോ.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം''...പേ॰... അയം വുച്ചതി ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ''.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ''.

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി ''വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ''.

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം , വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി ''അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൩൨൮. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൨൯. തത്ഥ കതമോ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം''...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

൩൩൦. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ മനോധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണാ വാ...പേ॰... മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ സോമനസ്സസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ...പേ॰... മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം,

ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൩൫. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ…പേ॰… സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന…പേ॰… സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ…പേ॰… സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന…പേ॰… ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ…പേ॰… ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന…പേ॰… ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ…പേ॰… ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണാ വാ…പേ॰… ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൩൬. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ രൂപാവചരം ഝാനം ഭാവേതി കിരിയം നേവ കുസലം നാകുസലം ന ച കമ്മവിപാകം ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരം വിവിച്ചേവ കാമേഹി…പേ॰… പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൩൭. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അരൂപാവചരം ഝാനം ഭാവേതി കിരിയം നേവ കുസലം നാകുസലം ന ച കമ്മവിപാകം ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരം സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ…പേ॰… ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം , വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

അബ്യാകതനിദ്ദേസോ.

൫൬. അവിജ്ജാമൂലകകുസലനിദ്ദേസോ

൩൩൮. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം

വാ…പേ॰… ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൩൪. തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി “അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ”…പേ॰… അയം വുച്ചതി “ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ”.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി “ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ”.

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ പസാദോ? യാ സദ്ധാ സദ്ദഹനാ ഓകപ്പനാ അഭിപ്പസാദോ - അയം വുച്ചതി “വേദനാപച്ചയാ പസാദോ”.

തത്ഥ കതമോ പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി “പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ”.

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി “അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ”…പേ॰… തേന വുച്ചതി “ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ”തി.

൩൩൫. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൩൬. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം, നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൩൭. തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപം, നാമരൂപപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൩൩. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണം വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൪൦. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി ...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൪൧. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ അരൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൪൨. കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ , വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ , അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതേസം ധമ്മാനം സമുദയോ ഹോതി.

അവിജ്ജാമൂലകകുസലനിദ്ദേസോ.

൧൩. കുസലമൂലകവിപാകനിദ്ദേസോ

൩൪൩. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രൂപാരമ്മണം, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൪൪. തത്ഥ കതമോ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ"...പേ॰... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൩൪൫. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം സോതവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം സദ്ദാരമ്മണം...പേ॰... ഘാനവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഗന്ധാരമ്മണം...പേ॰... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രസാരമ്മണം...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി സുഖസഹഗതം ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം...പേ॰... മനോധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണാ വാ...പേ॰... മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ...പേ॰... മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ , സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ , വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൪൬. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ

അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൪൭. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി - ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ.

തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം . ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൪൮. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അരൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി... പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി - ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ.

തസ്സേവ അരൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം , ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ , ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൪൯. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി - ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ.

തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, തസ്മിം സമയേ കുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ പസാദോ, പസാദപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ

ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതേസം ധമ്മാനം സമുദയോ ഹോതി.

കുസലമൂലകവിപാകനിദ്ദേസോ.

൨. അകുസലമൂലകവിപാകനിദ്ദേസോ

൩൫൦. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രൂപാരമ്മണം, തസ്മിം സമയേ അകുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൫൧. തത്ഥ കതമോ അകുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "അകുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ"...പേ॰... തേന വുച്ചതി "ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ"തി.

൩൫൨. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം സോതവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം സദ്ദാരമ്മണം...പേ॰... ഘാനവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഗന്ധാരമ്മണം...പേ॰... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രസാരമ്മണം...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ദുക്ഖസഹഗതം ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം...പേ॰... മനോധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ അകുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ, ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി, ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൫൩. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ അകുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ, സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം, വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം, നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം, ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ , ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ, വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ, അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ, ഭവപച്ചയാ ജാതി , ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതി.

൩൫൪. തത്ഥ കതമോ അകുസലമൂലപച്ചയാ സങ്ഖാരോ? യാ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - അയം വുച്ചതി "അകുസലമൂലപച്ചയാ

സങ്ഖാരോ''.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം... പേ°... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണം''.

തത്ഥ കതമം വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ - ഇദം വുച്ചതി ''വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമം''.

തത്ഥ കതമം നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ°... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''നാമപച്ചയാ ഛട്ഠായതനം''.

തത്ഥ കതമോ ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ? യോ ഫസ്സോ ഫുസനാ സമ്ഫുസനാ സമ്ഫുസിതത്തം - അയം വുച്ചതി ''ഛട്ഠായതനപച്ചയാ ഫസ്സോ''.

തത്ഥ കതമാ ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ? യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - അയം വുച്ചതി ''ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാ''.

തത്ഥ കതമോ വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ? യോ ചിത്തസ്സ അധിമോക്ഖോ അധിമുച്ചനാ തദധിമുത്തതാ - അയം വുച്ചതി ''വേദനാപച്ചയാ അധിമോക്ഖോ''.

തത്ഥ കതമോ അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ? ഠപേത്വാ അധിമോക്ഖം, വേദനാക്ഖന്ധോ സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി ''അധിമോക്ഖപച്ചയാ ഭവോ''.

തത്ഥ കതമാ ഭവപച്ചയാ ജാതി? യാ തേസം തേസം ധമ്മാനം ജാതി സഞ്ജാതി നിബ്ബത്തി അഭിനിബ്ബത്തി പാതുഭാവോ - അയം വുച്ചതി ''ഭവപച്ചയാ ജാതി''.

തത്ഥ കതമം ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം? അത്ഥി ജരാ, അത്ഥി മരണം. തത്ഥ കതമാ ജരാ? യാ തേസം തേസം ധമ്മാനം ജരാ ജീരണതാ ആയുനോ സംഹാനി - അയം വുച്ചതി ജരാ. തത്ഥ കതമം മരണം? യോ തേസം തേസം ധമ്മാനം ഖയോ വയോ ഭേദോ പരിഭേദോ അനിച്ചതാ അന്തരധാനം - ഇദം വുച്ചതി ''മരണം''. ഇതി അയഞ്ച ജരാ, ഇദഞ്ച മരണം. ഇദം വുച്ചതി ''ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണം''.

ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീതി. ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സങ്ഗതി ഹോതി, സമാഗമോ ഹോതി, സമോധാനം ഹോതി, പാതുഭാവോ ഹോതി. തേന വുച്ചതി ഏവമേതസ്സ കേവലസ്സ ദുക്ഖക്ഖന്ധസ്സ സമുദയോ ഹോതീ''തി.

അകുസലമൂലകവിപാകനിദ്ദേസോ.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

പടിച്ചസമുപ്പാദവിഭങ്ഗോ [പച്ചയാകാരവിഭങ്ഗോ (സീ॰ സ്യാ॰)] നിട്ഠിതോ.

൭. സതിപട്ഠാനവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൩൫൫. ചത്താരോ സതിപട്ഠാനാ - ഇധ ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തം കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി ബഹിദ്ധാ കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം, അജ്ഝത്തം വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി ബഹിദ്ധാ വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം, അജ്ഝത്തം ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി ബഹിദ്ധാ ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം, അജ്ഝത്തം ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി ബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം.

൧. കായാനുപസ്സനാനിദ്ദേസോ

൩൫൬. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തം കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തം കായം ഉദ്ധം പാദതലാ അധോ കേസമത്ഥകാ തചപരിയന്തം പൂരം നാനപ്പകാരസ്സ അസുചിനോ പച്ചവേക്ഖതി - ''അത്ഥി ഇമസ്മിം കായേ കേസാ ലോമാ നഖാ ദന്താ തചോ മംസം ന്ഹാരു [നഹാരു (സീ॰)] അട്ഠി അട്ഠിമിഞ്ജം [അട്ഠിമിഞ്ജാ (സീ॰)] വക്കം ഹദയം യകനം കിലോമകം പിഹകം പപ്ഫാസം അന്തം അന്തഗുണം ഉദരിയം കരീസം പിത്തം സേമ്ഹം പുബ്ബോ ലോഹിതം സേദോ മേദോ അസ്സു വസാ ഖേളോ സിങ്ഘാണികാ ലസികാ മുത്ത''ന്തി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവിത്വാ ഭാവേത്വാ ബഹുലീകരിത്വാ സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേത്വാ ബഹിദ്ധാ കായേ ചിത്തം ഉപസംഹരതി.

കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ബഹിദ്ധാ കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു ബഹിദ്ധാ കായം ഉദ്ധം പാദതലാ അധോ കേസമത്ഥകാ തചപരിയന്തം പൂരം നാനപ്പകാരസ്സ അസുചിനോ പച്ചവേക്ഖതി - ''അത്ഥിസ്സ കായേ കേസാ ലോമാ നഖാ ദന്താ തചോ മംസം ന്ഹാരു അട്ഠി അട്ഠിമിഞ്ജം വക്കം ഹദയം യകനം കിലോമകം പിഹകം പപ്ഫാസം അന്തം അന്തഗുണം ഉദരിയം കരീസം പിത്തം സേമ്ഹം പുബ്ബോ ലോഹിതം സേദോ മേദോ അസ്സു വസാ ഖേളോ സിങ്ഘാണികാ ലസികാ മുത്ത''ന്തി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവിത്വാ ഭാവേത്വാ ബഹുലീകരിത്വാ സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേത്വാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ കായേ ചിത്തം ഉപസംഹരതി.

കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ കായം ഉദ്ധം പാദതലാ അധോ കേസമത്ഥകാ

തചപരിയന്തം പൂരം നാനപ്പകാരസ്സ അസുചിനോ പച്ചവേക്ഖതി - ‘‘അത്ഥി ഇമസ്മിം കായേ കേസാ ലോമാ നഖാ ദന്താ തചോ മംസം ന്ഹാരു അട്ഠി അട്ഠിമിഞ്ജം വക്കം ഹദയം യകനം കിലോമകം പിഹകം പപ്ഫാസം അന്തം അന്തഗുണം ഉദരിയം കരീസം പിത്തം സേമ്ഹം പുബ്ബോ ലോഹിതം സേദോ മേദോ അസ്സു വസാ ഖേളോ സിങ്ഘാണികാ ലസികാ മുത്ത’’ന്തി. ഏവം ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം.

൩൭൭. അനുപസ്സീതി. തത്ഥ കതമാ അനുപസ്സനാ? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ... പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ‘‘അനുപസ്സനാ’’. ഇമായ അനുപസ്സനായ ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ ഉപാഗതോ സമുപാഗതോ ഉപപന്നോ സമ്പന്നോ സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ‘‘അനുപസ്സീ’’തി.

൩൭൮. വിഹരതീതി. ഇരിയതി വത്തതി പാലേതി യപേതി യാപേതി ചരതി വിഹരതി. തേന വുച്ചതി ‘‘വിഹരതീ’’തി.

൩൭൯. ആതാപീതി. തത്ഥ കതമോ ആതാപോ [കതമം ആതാപം (സബ്ബത്ഥ)]? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - അയം വുച്ചതി ‘‘ആതാപോ’’. ഇമിനാ ആതാപേന ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ ഉപാഗതോ സമുപാഗതോ ഉപപന്നോ സമ്പന്നോ സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ‘‘ആതാപീ’’തി.

൩൮൦. സമ്പജാനോതി . തത്ഥ കതമം സമ്പജഞ്ഞം? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ... പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി ‘‘സമ്പജഞ്ഞം’’. ഇമിനാ സമ്പജഞ്ഞേന ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ ഉപാഗതോ സമുപാഗതോ ഉപപന്നോ സമ്പന്നോ സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ‘‘സമ്പജാനോ’’തി.

൩൮൧. സതിമാതി. തത്ഥ കതമാ സതി? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ॰... സമ്മാസതി - അയം വുച്ചതി ‘‘സതി’’. ഇമായ സതിയാ ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ ഉപാഗതോ സമുപാഗതോ ഉപപന്നോ സമ്പന്നോ സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ‘‘സതിമാ’’തി.

൩൮൨. വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സന്തി. തത്ഥ കതമോ ലോകോ? സ്വേവ കായോ ലോകോ. പഞ്ചപി ഉപാദാനക്ഖന്ധാ ലോകോ. അയം വുച്ചതി ‘‘ലോകോ’’. തത്ഥ കതമാ അഭിജ്ഝാ? യോ രാഗോ സാരാഗോ...പേ॰... ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി ‘‘അഭിജ്ഝാ’’. തത്ഥ കതമം ദോമനസ്സം? യം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി ‘‘ദോമനസ്സം’’. ഇതി അയഞ്ച അഭിജ്ഝാ ഇദഞ്ച ദോമനസ്സം ഇമമ്ഹി ലോകേ വിനീതാ ഹോന്തി പടിവിനീതാ സന്താ സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി ‘‘വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സ’’ന്തി.

കായാനുപസ്സനാനിദ്ദേസോ.

൨. വേദനാനുപസ്സനാനിദ്ദേസോ

൩൬൩. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തം വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു സുഖം വേദനം വേദയമാനോ "സുഖം വേദനം വേദയാമീ"തി പജാനാതി, ദുക്ഖം വേദനം വേദയമാനോ "ദുക്ഖം വേദനം വേദയാമീ"തി പജാനാതി, അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയമാനോ "അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയാമീ"തി പജാനാതി, സാമിസം വാ സുഖം വേദനം വേദയമാനോ "സാമിസം സുഖം വേദനം വേദയാമീ"തി പജാനാതി, നിരാമിസം വാ സുഖം വേദനം വേദയമാനോ "നിരാമിസം സുഖം വേദനം വേദയാമീ"തി പജാനാതി, സാമിസം വാ ദുക്ഖം വേദനം വേദയമാനോ "സാമിസം ദുക്ഖം വേദനം വേദയാമീ"തി പജാനാതി, നിരാമിസം വാ ദുക്ഖം വേദനം വേദയമാനോ "നിരാമിസം ദുക്ഖം വേദനം വേദയാമീ"തി പജാനാതി, സാമിസം വാ അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയമാനോ "സാമിസം അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയാമീ"തി പജാനാതി, നിരാമിസം വാ അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയമാനോ "നിരാമിസം അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയാമീ"തി പജാനാതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവിത്വാ ഭാവേത്വാ ബഹുലീകരിത്വാ സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേത്വാ ബഹിദ്ധാ വേദനാസു ചിത്തം ഉപസംഹരതി.

കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ബഹിദ്ധാ വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു സുഖം വേദനം വേദയമാനം "സുഖം വേദനം വേദയതീ"തി പജാനാതി, ദുക്ഖം വേദനം വേദയമാനം "ദുക്ഖം വേദനം വേദയതീ"തി പജാനാതി, അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയമാനം "അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയതീ"തി പജാനാതി, സാമിസം വാ സുഖം വേദനം വേദയമാനം "സാമിസം സുഖം വേദനം വേദയതീ"തി പജാനാതി, നിരാമിസം വാ സുഖം വേദനം വേദയമാനം "നിരാമിസം സുഖം വേദനം വേദയതീ"തി പജാനാതി, സാമിസം വാ ദുക്ഖം വേദനം വേദയമാനം "സാമിസം ദുക്ഖം വേദനം വേദയതീ"തി പജാനാതി, നിരാമിസം വാ ദുക്ഖം വേദനം വേദയമാനം "നിരാമിസം ദുക്ഖം വേദനം വേദയതീ"തി പജാനാതി, സാമിസം വാ അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയമാനം "സാമിസം അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയതീ"തി പജാനാതി, നിരാമിസം വാ അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയമാനം "നിരാമിസം അദുക്ഖമസുഖം വേദനം വേദയതീ"തി പജാനാതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവിത്വാ ഭാവേത്വാ ബഹുലീകരിത്വാ സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേത്വാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ വേദനാസു ചിത്തം ഉപസംഹരതി.

കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു സുഖം വേദനം "സുഖാ വേദനാ"തി പജാനാതി, ദുക്ഖം വേദനം "ദുക്ഖാ വേദനാ"തി പജാനാതി, അദുക്ഖമസുഖം വേദനം "അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ"തി പജാനാതി, സാമിസം വാ സുഖം വേദനം "സാമിസാ സുഖാ വേദനാ"തി പജാനാതി, നിരാമിസം വാ സുഖം വേദനം "നിരാമിസാ സുഖാ വേദനാ"തി പജാനാതി, സാമിസം വാ ദുക്ഖം വേദനം "സാമിസാ ദുക്ഖാ വേദനാ"തി പജാനാതി, നിരാമിസം വാ ദുക്ഖം വേദനം "നിരാമിസാ ദുക്ഖാ വേദനാ"തി പജാനാതി, സാമിസം വാ അദുക്ഖമസുഖം വേദനം "സാമിസാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ"തി പജാനാതി, നിരാമിസം വാ അദുക്ഖമസുഖം വേദനം "നിരാമിസാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ"തി പജാനാതി. ഏവം ഭിക്ഖു

അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം.

൩൬൮. അനുപസ്സീതി ...പേ॰... വിഹരതീതി...പേ॰... ആതാപീതി...പേ॰... സമ്പജാനോതി...പേ॰... സതിമാതി...പേ॰... വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സന്തി. തത്ഥ കതമോ ലോകോ? സായേവ വേദനാ ലോകോ. പഞ്ചപി ഉപാദാനക്ഖന്ധാ ലോകോ. അയം വുച്ചതി ''ലോകോ''. തത്ഥ കതമാ അഭിജ്ഝാ? യോ രാഗോ സാരാഗോ...പേ॰... ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി ''അഭിജ്ഝാ''. തത്ഥ കതമം ദോമനസ്സം? യം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി ''ദോമനസ്സം''. ഇതി അയഞ്ച അഭിജ്ഝാ ഇദഞ്ച ദോമനസ്സം ഇമമ്ഹി ലോകേ വിനീതാ ഹോന്തി പടിവിനീതാ സന്താ സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി ''വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സ''ന്തി.

വേദനാനുപസ്സനാനിദ്ദേസോ.

൩. ചിത്താനുപസ്സനാനിദ്ദേസോ

൩൬൯. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തം ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു സരാഗം വാ ചിത്തം ''സരാഗം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, വീതരാഗം വാ ചിത്തം ''വീതരാഗം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, സദോസം വാ ചിത്തം ''സദോസം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, വീതദോസം വാ ചിത്തം ''വീതദോസം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, സമോഹം വാ ചിത്തം ''സമോഹം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, വീതമോഹം വാ ചിത്തം ''വീതമോഹം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, സംഖിത്തം വാ ചിത്തം ''സംഖിത്തം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, വിക്ഖിത്തം വാ ചിത്തം ''വിക്ഖിത്തം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, മഹഗ്ഗതം വാ ചിത്തം ''മഹഗ്ഗതം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, അമഹഗ്ഗതം വാ ചിത്തം ''അമഹഗ്ഗതം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, സഉത്തരം വാ ചിത്തം ''സഉത്തരം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, അനുത്തരം വാ ചിത്തം ''അനുത്തരം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, സമാഹിതം വാ ചിത്തം ''സമാഹിതം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, അസമാഹിതം വാ ചിത്തം ''അസമാഹിതം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, വിമുത്തം വാ ചിത്തം ''വിമുത്തം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, അവിമുത്തം വാ ചിത്തം ''അവിമുത്തം മേ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവിത്വാ ഭാവേത്വാ ബഹുലീകരിത്വാ സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേത്വാ ബഹിദ്ധാ ചിത്തേ ചിത്തം ഉപസംഹരതി.

കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ബഹിദ്ധാ ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു സരാഗം വാസ്സ ചിത്തം ''സരാഗമസ്സ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, വീതരാഗം വാസ്സ ചിത്തം ''വീതരാഗമസ്സ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, സദോസം വാസ്സ ചിത്തം ''സദോസമസ്സ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, വീതദോസം വാസ്സ ചിത്തം ''വീതദോസമസ്സ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, സമോഹം വാസ്സ ചിത്തം ''സമോഹമസ്സ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, വീതമോഹം വാസ്സ ചിത്തം ''വീതമോഹമസ്സ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി, സംഖിത്തം വാസ്സ ചിത്തം ''സംഖിത്തമസ്സ ചിത്ത''ന്തി പജാനാതി,

വിക്ഖിത്തം വാസ്സ ചിത്തം "വിക്ഖിത്തമസ്സ ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, മഹഗ്ഗതം വാസ്സ ചിത്തം "മഹഗ്ഗതമസ്സ ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അമഹഗ്ഗതം വാസ്സ ചിത്തം "അമഹഗ്ഗതമസ്സ ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, സഉത്തരം വാസ്സ ചിത്തം "സഉത്തരമസ്സ ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അനുത്തരം വാസ്സ ചിത്തം "അനുത്തരമസ്സ ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, സമാഹിതം വാസ്സ ചിത്തം "സമാഹിതമസ്സ ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അസമാഹിതം വാസ്സ ചിത്തം "അസമാഹിതമസ്സ ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വിമുത്തം വാസ്സ ചിത്തം "വിമുത്തമസ്സ ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അവിമുത്തം വാസ്സ ചിത്തം "അവിമുത്തമസ്സ ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവിത്വാ ഭാവേത്വാ ബഹുലീകരിത്വാ സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേത്വാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ ചിത്തേ ചിത്തം ഉപസംഹരതി.

കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു സരാഗം വാ ചിത്തം "സരാഗം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വീതരാഗം വാ ചിത്തം "വീതരാഗം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, സദോസം വാ ചിത്തം "സദോസം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വീതദോസം വാ ചിത്തം "വീതദോസം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, സമോഹം വാ ചിത്തം "സമോഹം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വീതമോഹം വാ ചിത്തം "വീതമോഹം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, സംഖിത്തം വാ ചിത്തം "സംഖിത്തം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വിക്ഖിത്തം വാ ചിത്തം "വിക്ഖിത്തം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, മഹഗ്ഗതം വാ ചിത്തം "മഹഗ്ഗതം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അമഹഗ്ഗതം വാ ചിത്തം "അമഹഗ്ഗതം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, സഉത്തരം വാ ചിത്തം "സഉത്തരം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അനുത്തരം വാ ചിത്തം "അനുത്തരം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി , സമാഹിതം വാ ചിത്തം "സമാഹിതം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അസമാഹിതം വാ ചിത്തം "അസമാഹിതം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വിമുത്തം വാ ചിത്തം "വിമുത്തം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അവിമുത്തം വാ ചിത്തം "അവിമുത്തം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി. ഏവം ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം.

൩൬൬. അനുപസ്സീതി...പേ॰... വിഹരതീതി...പേ॰... ആതാപീതി...പേ॰... സമ്പജാനോതി...പേ॰... സതിമാതി...പേ॰... വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സന്തി. തത്ഥ കതമോ ലോകോ? തംയേവ ചിത്തം ലോകോ. പഞ്ചപി ഉപാദാനക്ഖന്ധാ ലോകോ - തത്ഥ കതമാ അഭിജ്ഝാ? യോ രാഗോ സാരാഗോ...പേ॰... ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "അഭിജ്ഝാ". തത്ഥ കതമം ദോമനസ്സം? യം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി "ദോമനസ്സം". ഇതി അയഞ്ച അഭിജ്ഝാ ഇദഞ്ച ദോമനസ്സം ഇമമ്ഹി ലോകേ വിനീതാ ഹോന്തി പടിവിനീതാ സന്താ സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി "വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സ"ന്തി.

ചിത്താനുപസ്സനാനിദ്ദേസോ.

൪. ധമ്മാനുപസ്സനാനിദ്ദേസോ

൩൭൭. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തം ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു സന്തം വാ അജ്ഝത്തം കാമച്ഛന്ദം ''അത്ഥി മേ അജ്ഝത്തം കാമച്ഛന്ദോ''തി പജാനാതി, അസന്തം വാ അജ്ഝത്തം കാമച്ഛന്ദം ''നത്ഥി മേ അജ്ഝത്തം കാമച്ഛന്ദോ''തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നസ്സ കാമച്ഛന്ദസ്സ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നസ്സ കാമച്ഛന്ദസ്സ പഹാനം ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച പഹീനസ്സ കാമച്ഛന്ദസ്സ ആയതിം അനുപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി. സന്തം വാ അജ്ഝത്തം ബ്യാപാദം... പേ॰... സന്തം വാ അജ്ഝത്തം ഥിനമിദ്ധം [ഥീനമിദ്ധം (സീ॰ സ്യാ॰)] ...പേ॰... സന്തം വാ അജ്ഝത്തം ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചം...പേ॰... സന്തം വാ അജ്ഝത്തം വിചികിച്ഛം ''അത്ഥി മേ അജ്ഝത്തം വിചികിച്ഛാ''തി പജാനാതി, അസന്തം വാ അജ്ഝത്തം വിചികിച്ഛം ''നത്ഥി മേ അജ്ഝത്തം വിചികിച്ഛാ''തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നായ വിചികിച്ഛായ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നായ വിചികിച്ഛായ പഹാനം ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച പഹീനായ വിചികിച്ഛായ ആയതിം അനുപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി.

സന്തം വാ അജ്ഝത്തം സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ''അത്ഥി മേ അജ്ഝത്തം സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ''തി പജാനാതി, അസന്തം വാ അജ്ഝത്തം സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ''നത്ഥി മേ അജ്ഝത്തം സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ''തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നസ്സ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നസ്സ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഭാവനായ പാരിപൂരീ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, സന്തം വാ അജ്ഝത്തം ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാ അജ്ഝത്തം വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം [വിരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം (സീ॰ സ്യാ॰)] ...പേ॰... സന്തം വാ അജ്ഝത്തം പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ...പേ॰... സന്തം വാ അജ്ഝത്തം പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാ അജ്ഝത്തം സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാ അജ്ഝത്തം ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ''അത്ഥി മേ അജ്ഝത്തം ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ''തി പജാനാതി, അസന്തം വാ അജ്ഝത്തം ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ''നത്ഥി മേ അജ്ഝത്തം ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ''തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഭാവനായ പാരിപൂരീ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവിത്വാ ഭാവേത്വാ ബഹുലീകരിത്വാ സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേത്വാ ബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു ചിത്തം ഉപസംഹരതി.

കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു സന്തം വാസ്സ കാമച്ഛന്ദം ''അത്ഥിസ്സ കാമച്ഛന്ദോ''തി പജാനാതി, അസന്തം വാസ്സ കാമച്ഛന്ദം ''നത്ഥിസ്സ കാമച്ഛന്ദോ''തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നസ്സ കാമച്ഛന്ദസ്സ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി , യഥാ ച ഉപ്പന്നസ്സ കാമച്ഛന്ദസ്സ പഹാനം ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച പഹീനസ്സ കാമച്ഛന്ദസ്സ ആയതിം അനുപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി. സന്തം വാസ്സ ബ്യാപാദം...പേ॰... സന്തം വാസ്സ ഥിനമിദ്ധം...പേ॰... സന്തം വാസ്സ ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചം...പേ॰... സന്തം വാസ്സ വിചികിച്ഛം ''അത്ഥിസ്സ വിചികിച്ഛാ''തി പജാനാതി, അസന്തം വാസ്സ

വിചികിച്ഛം "നത്ഥിസ്സ വിചികിച്ഛാ"തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നായ വിചികിച്ഛായ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നായ വിചികിച്ഛായ പഹാനം ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച പഹീനായ വിചികിച്ഛായ ആയതിം അനുപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി.

സന്തം വാസ്സ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം "അത്ഥിസ്സ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ"തി പജാനാതി, അസന്തം വാസ്സ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം "നത്ഥിസ്സ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ"തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നസ്സ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നസ്സ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഭാവനായ പാരിപൂരീ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി. സന്തം വാസ്സ ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാസ്സ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാസ്സ പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാസ്സ പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാസ്സ സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം "അത്ഥിസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ"തി പജാനാതി, അസന്തം വാസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം "നത്ഥിസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ"തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഭാവനായ പാരിപൂരീ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേതി. സോ തം നിമിത്തം ആസേവിത്വാ ഭാവേത്വാ ബഹുലീകരിത്വാ സ്വാവത്ഥിതം വവത്ഥപേത്വാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു ചിത്തം ഉപസംഹരതി.

കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു സന്തം വാ കാമച്ഛന്ദം "അത്ഥി കാമച്ഛന്ദോ"തി പജാനാതി, അസന്തം വാ കാമച്ഛന്ദം "നത്ഥി കാമച്ഛന്ദോ"തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നസ്സ കാമച്ഛന്ദസ്സ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നസ്സ കാമച്ഛന്ദസ്സ പഹാനം ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി , യഥാ ച പഹീനസ്സ കാമച്ഛന്ദസ്സ ആയതിം അനുപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി. സന്തം വാ ബ്യാപാദം...പേ॰... സന്തം വാ ഥിനമിദ്ധം...പേ॰... സന്തം വാ ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചം...പേ॰... സന്തം വാ വിചികിച്ഛം "അത്ഥി വിചികിച്ഛാ"തി പജാനാതി, അസന്തം വാ വിചികിച്ഛം "നത്ഥി വിചികിച്ഛാ"തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നായ വിചികിച്ഛായ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നായ വിചികിച്ഛായ പഹാനം ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച പഹീനായ വിചികിച്ഛായ ആയതിം അനുപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി.

സന്തം വാ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം "അത്ഥി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ"തി പജാനാതി, അസന്തം വാ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം "നത്ഥി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ"തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നസ്സ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നസ്സ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഭാവനായ പാരിപൂരീ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി. സന്തം വാ ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാ പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാ പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാ സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം...പേ॰... സന്തം വാ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം

“അത്ഥി ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ”തി പജാനാതി, അസന്തം വാ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം “നത്ഥി ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ”തി പജാനാതി, യഥാ ച അനുപ്പന്നസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഉപ്പാദോ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി, യഥാ ച ഉപ്പന്നസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസ്സ ഭാവനായ പാരിപൂരീ ഹോതി തഞ്ച പജാനാതി. ഏവം ഭിക്ഖു അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം.

൩൯൭. അനുപസ്സീതി. തത്ഥ കതമാ അനുപസ്സനാ? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ... പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി അനുപസ്സനാ. ഇമായ അനുപസ്സനായ ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ ഉപാഗതോ സമുപാഗതോ ഉപപന്നോ സമ്പന്നോ സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “അനുപസ്സീ”തി.

൩൯൮. വിഹരതീതി. ഇരിയതി വത്തതി പാലേതി യപേതി യാപേതി ചരതി വിഹരതി. തേന വുച്ചതി “വിഹരതീ”തി.

൩൯൯. ആതാപീതി. തത്ഥ കതമോ ആതാപോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ... സമ്മാവായാമോ - അയം വുച്ചതി “ആതാപോ”. ഇമിനാ ആതാപേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “ആതാപീ”തി.

൪൦൦. സമ്പജാനോതി . തത്ഥ കതമം സമ്പജഞ്ഞം? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ... പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി “സമ്പജഞ്ഞം”. ഇമിനാ സമ്പജഞ്ഞേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “സമ്പജാനോ”തി.

൪൦൧. സതിമാതി . തത്ഥ കതമാ സതി? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ... സമ്മാസതി - അയം വുച്ചതി “സതി”. ഇമായ സതിയാ ഉപേതോ ഹോതി...പേ... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “സതിമാ”തി.

൪൦൨. വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സന്തി. തത്ഥ കതമോ ലോകോ? തേവ ധമ്മാ ലോകോ. പഞ്ചപി ഉപാദാനക്ഖന്ധാ ലോകോ. അയം വുച്ചതി “ലോകോ”. തത്ഥ കതമാ അഭിജ്ഝാ? യോ രാഗോ സാരാഗോ...പേ... ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി “അഭിജ്ഝാ”. തത്ഥ കതമം ദോമനസ്സം? യം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “ദോമനസ്സം”. ഇതി അയഞ്ച അഭിജ്ഝാ ഇദഞ്ച ദോമനസ്സം ഇമമ്ഹി ലോകേ വിനീതാ ഹോന്തി പടിവിനീതാ സന്താ സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി “വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സ”ന്തി.

ധമ്മാനുപസ്സനാനിദ്ദേസോ.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൩൭൪. ചത്താരോ സതിപട്ഠാനാ - ഇധ ഭിക്ഖു കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി, വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി, ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി, ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി.

൩൭൫. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം കായേ കായാനുപസ്സീ, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സതിപട്ഠാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സതിപട്ഠാനസമ്പയുത്താ.

൩൭൬. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി സതിപട്ഠാനം. അവസേസാ ധമ്മാ സതിപട്ഠാനസമ്പയുത്താ.

൩൭൭. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സതിപട്ഠാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സതിപട്ഠാനസമ്പയുത്താ.

൩൭൮. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സതിപട്ഠാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സതിപട്ഠാനസമ്പയുത്താ.

൩൭൯. തത്ഥ കതമം സതിപട്ഠാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സതിപട്ഠാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സതിപട്ഠാനസമ്പയുത്താ.

൩൭൦. ചത്താരോ സതിപട്ഠാനാ - ഇധ ഭിക്ഖു കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി, വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി, ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി, ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി.

൩൭൧. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം കായേ കായാനുപസ്സീ, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സതിപട്ഠാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സതിപട്ഠാനസമ്പയുത്താ.

൩൭൨. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സതിപട്ഠാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സതിപട്ഠാനസമ്പയുത്താ.

൩൭൩. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സതിപട്ഠാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സതിപട്ഠാനസമ്പയുത്താ.

൩൭൪. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ

കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സതിപട്ഠാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സതിപട്ഠാനസമ്പയുത്താ.

൩൮൭. തത്ഥ കതമം സതിപട്ഠാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സതിപട്ഠാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സതിപട്ഠാനസമ്പയുത്താ.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൩. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൩൮൮. ചത്താരോ സതിപട്ഠാനാ - ഇധ ഭിക്ഖു കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം, വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം, ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം, ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം.

൩൮൯. ചതുന്നം സതിപട്ഠാനാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൩൯൦. സിയാ കുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. സിയാ വിപാകാ സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ. അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സിയാ അപചയഗാമിനോ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. സിയാ സേക്ഖാ, സിയാ അസേക്ഖാ. അപ്പമാണാ. അപ്പമാണാരമ്മണാ. പണീതാ. സിയാ സമ്മത്തനിയതാ, സിയാ അനിയതാ. ന മഗ്ഗാരമ്മണാ , സിയാ മഗ്ഗഹേതുകാ, സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ മഗ്ഗഹേതുകാതിപി,

മഗ്ഗാധിപതിനോതിപി. സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ. സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. ന വത്തബ്ബാ അതീതാരമ്മണാതിപി, അനാഗതാരമ്മണാതിപി, പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാതിപി. സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. ബഹിദ്ധാരമ്മണാ. അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

๒. ദുകം

൩൭൦. ന ഹേതൂ. സഹേതുകാ. ഹേതുസമ്പയുത്താ. ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാതി, സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ. ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാതി, ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ. ന ഹേതൂ സഹേതുകാ.

സപ്പച്ചയാ. സങ്ഖതാ. അനിദസ്സനാ. അപ്പടിഘാ. അരൂപാ. ലോകുത്തരാ. കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ. നോ ആസവാ. അനാസവാ. ആസവവിപ്പയുത്താ. ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ സാസവാചാതിപി, സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താചാതിപി, ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ആസവവിപ്പയുത്താ. അനാസവാ. നോ സംയോജനാ…പേ॰… നോ ഗന്ഥാ…പേ॰… നോ ഓഘാ…പേ॰… നോ യോഗാ…പേ॰… നോ നീവരണാ…പേ॰… നോ പരാമാസാ…പേ॰… സാരമ്മണാ. നോ ചിത്താ. ചേതസികാ. ചിത്തസമ്പയുത്താ. ചിത്തസംസട്ഠാ. ചിത്തസമുട്ഠാനാ. ചിത്തസഹഭുനോ. ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ. ബാഹിരാ. നോ ഉപാദാ. അനുപാദിന്നാ . നോ ഉപാദാനാ…പേ॰… നോ കിലേസാ…പേ॰… ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ.

സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ. സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ. സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ . സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. ന കാമാവചരാ. ന രൂപാവചരാ. ന അരൂപാവചരാ. അപരിയാപന്നാ. സിയാ നിയ്യാനികാ, സിയാ അനിയ്യാനികാ. സിയാ നിയതാ, സിയാ അനിയതാ. അനുത്തരാ. അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

സതിപട്ഠാനവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൯. സമ്മപ്പധാനവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൩൯൰. ചത്താരോ സമ്മപ്പധാനാ - ഇധ ഭിക്ഖു അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

൩൯൧. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി? തത്ഥ കതമേ അനുപ്പന്നാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ? തീണി അകുസലമൂലാനി - ലോഭോ, ദോസോ, മോഹോ. തദേകട്ഠാ ച കിലേസാ. തംസമ്പയുത്തോ വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ, തംസമുട്ഠാനം കായകമ്മം വചീകമ്മം മനോകമ്മം - ഇമേ വുച്ചന്തി ''അനുപ്പന്നാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ''. ഇതി ഇമേസം അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

൩൯൨. ഛന്ദം ജനേതീതി. തത്ഥ കതമോ ഛന്ദോ? യോ ഛന്ദോ ഛന്ദികതാ [ഛന്ദീകതാ (സ്യാ॰)] കത്തുകമ്യതാ കുസലോ ധമ്മച്ഛന്ദോ - അയം വുച്ചതി ''ഛന്ദോ''. ഇമം ഛന്ദം ജനേതി സഞ്ജനേതി ഉട്ഠപേതി സമുട്ഠപേതി [ഉട്ഠാപേതി സമുട്ഠാപേതി (സ്യാ॰) ഏവമുപരിപി] നിബ്ബത്തേതി അഭിനിബ്ബത്തേതി. തേന വുച്ചതി ''ഛന്ദം ജനേതീ''തി.

൩൯൩. വായമതീതി. തത്ഥ കതമോ വായാമോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - അയം വുച്ചതി ''വായാമോ''. ഇമിനാ വായാമേന ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ ഉപാഗതോ സമുപാഗതോ ഉപപന്നോ സമ്പന്നോ സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ''വായമതീ''തി.

൩൯൪. വീരിയം ആരഭതീതി. തത്ഥ കതമം വീരിയം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - ഇദം വുച്ചതി ''വീരിയം''. ഇമം വീരിയം ആരഭതി സമാരഭതി ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി ''വീരിയം ആരഭതീ''തി.

൩൯൫. ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീതി. തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''ചിത്തം''. ഇമം ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി സമ്പഗ്ഗണ്ഹാതി ഉപത്ഥമ്ഭേതി പച്ചുപത്ഥമ്ഭേതി. തേന വുച്ചതി ''ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീ''തി.

൩൯൬. പദഹതീതി. തത്ഥ കതമം പധാനം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - ഇദം വുച്ചതി “പധാനം”. ഇമിനാ പധാനേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “പദഹതീ”തി.

൩൯൭. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി? തത്ഥ കതമേ ഉപ്പന്നാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ? തീണി അകുസലമൂലാനി - ലോഭോ, ദോസോ, മോഹോ. തദേകട്ഠാ ച കിലേസാ. തംസമ്പയുത്തോ വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ, തംസമുട്ഠാനം കായകമ്മം വചീകമ്മം മനോകമ്മം - ഇമേ വുച്ചന്തി “ഉപ്പന്നാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ”. ഇതി ഇമേസം ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

൩൯൮. ഛന്ദം ജനേതീതി. തത്ഥ കതമോ ഛന്ദോ? യോ ഛന്ദോ ഛന്ദികതാ കത്തുകമ്യതാ കുസലോ ധമ്മച്ഛന്ദോ - അയം വുച്ചതി “ഛന്ദോ”. ഇമം ഛന്ദം ജനേതി സഞ്ജനേതി ഉട്ഠപേതി സമുട്ഠപേതി നിബ്ബത്തേതി അഭിനിബ്ബത്തേതി. തേന വുച്ചതി “ഛന്ദം ജനേതീ”തി.

൩൯൯. വായമതീതി. തത്ഥ കതമോ വായാമോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - അയം വുച്ചതി “വായാമോ”. ഇമിനാ വായാമേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “വായമതീ”തി.

൪൦൦. വീരിയം ആരഭതീതി. തത്ഥ കതമം വീരിയം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - ഇദം വുച്ചതി “വീരിയം”. ഇമം വീരിയം ആരഭതി സമാരഭതി ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി “വീരിയം ആരഭതീ”തി.

൪൦൧. ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീതി. തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി “ചിത്തം”. ഇമം ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി സമ്പഗ്ഗണ്ഹാതി ഉപത്ഥമ്ഭേതി പച്ചുപത്ഥമ്ഭേതി. തേന വുച്ചതി “ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീ”തി.

൪൦൨. പദഹതീതി. തത്ഥ കതമം പധാനം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - ഇദം വുച്ചതി “പധാനം”. ഇമിനാ പധാനേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “പദഹതീ”തി.

൪൦൩. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി? തത്ഥ കതമേ അനുപ്പന്നാ കുസലാ ധമ്മാ? തീണി കുസലമൂലാനി - അലോഭോ, അദോസോ, അമോഹോ. തംസമ്പയുത്തോ വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ. തംസമുട്ഠാനം കായകമ്മം, വചീകമ്മം, മനോകമ്മം - ഇമേ വുച്ചന്തി “അനുപ്പന്നാ കുസലാ ധമ്മാ”. ഇതി ഇമേസം അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

ൃ൦൪. ഛന്ദം ജനേതീതി...പേ॰... വായമതീതി...പേ॰... വീരിയം ആരഭതീതി...പേ॰... ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീതി...പേ॰... പദഹതീതി. തത്ഥ കതമം പധാനം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - ഇദം വുച്ചതി ''പധാനം''. ഇമിനാ പധാനേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ''പദഹതീ''തി.

ൃ൦൫. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി? തത്ഥ കതമേ ഉപ്പന്നാ കുസലാ ധമ്മാ? തീണി കുസലമൂലാനി - അലോഭോ, അദോസോ, അമോഹോ. തംസമ്പയുത്തോ വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ , തംസമുട്ഠാനം കായകമ്മം വചീകമ്മം മനോകമ്മം - ഇമേ വുച്ചന്തി ''ഉപ്പന്നാ കുസലാ ധമ്മാ''. ഇതി ഇമേസം ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

ൃ൦൬. ഠിതിയാതി. യാ ഠിതി സോ അസമ്മോസോ, യോ അസമ്മോസോ സോ ഭിയ്യോഭാവോ , യോ ഭിയ്യോഭാവോ തം വേപുല്ലം, യം വേപുല്ലം സാ ഭാവനാ, യാ ഭാവനാ സാ പാരിപൂരീ.

ൃ൦൭. ഛന്ദം ജനേതീതി...പേ॰... വായമതീതി...പേ॰... വീരിയം ആരഭതീതി...പേ॰... ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീതി...പേ॰... പദഹതീതി. തത്ഥ കതമം പധാനം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - ഇദം വുച്ചതി ''പധാനം''. ഇമിനാ പധാനേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ''പദഹതീ''തി.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

ൃ൦൮. ചത്താരോ സമ്മപ്പധാനാ - ഇധ ഭിക്ഖു അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

ൃ൦൯. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ

വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

൪൧൦. ഛന്ദം ജനേതീതി. തത്ഥ കതമോ ഛന്ദോ? യോ ഛന്ദോ ഛന്ദികതാ കത്തുകമ്യതാ കുസലോ ധമ്മച്ഛന്ദോ - അയം വുച്ചതി ''ഛന്ദോ''. ഇമം ഛന്ദം ജനേതി സഞ്ജനേതി ഉട്ഠപേതി സമുട്ഠപേതി നിബ്ബത്തേതി അഭിനിബ്ബത്തേതി. തേന വുച്ചതി ''ഛന്ദം ജനേതീ''തി.

൪൧൧. വായമതീതി. തത്ഥ കതമോ വായാമോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ''വായാമോ''. ഇമിനാ വായാമേന ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ ഉപാഗതോ സമുപാഗതോ ഉപപന്നോ സമ്പന്നോ സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ''വായമതീ''തി.

൪൧൨. വീരിയം ആരഭതീതി. തത്ഥ കതമം വീരിയം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''വീരിയം''. ഇമം വീരിയം ആരഭതി സമാരഭതി ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി ''വീരിയം ആരഭതീ''തി.

൪൧൩. ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീതി. തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''ചിത്തം''. ഇമം ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി സമ്പഗ്ഗണ്ഹാതി ഉപത്ഥമ്ഭേതി പച്ചുപത്ഥമ്ഭേതി. തേന വുച്ചതി ''ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീ''തി.

൪൧൪. പദഹതീതി. തത്ഥ കതമം സമ്മപ്പധാനം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സമ്മപ്പധാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മപ്പധാനസമ്പയുത്താ.

൪൧൫. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

൪൧൬. ഛന്ദം ജനേതീതി...പേ॰... വായമതീതി...പേ॰... വീരിയം ആരഭതീതി...പേ॰... ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീതി...പേ॰... പദഹതീതി. തത്ഥ കതമം സമ്മപ്പധാനം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സമ്മപ്പധാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മപ്പധാനസമ്പയുത്താ.

൪൧൭. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

൪൧൮. ഛന്ദം ജനേതീതി...പേ॰... വായമതീതി...പേ॰... വീരിയം ആരഭതീതി...പേ॰... ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീതി...പേ॰... പദഹതീതി. തത്ഥ കതമം സമ്മപ്പധാനം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി “സമ്മപ്പധാനം”. അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മപ്പധാനസമ്പയുത്താ.

൪൧൯. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

൪൨൦. ഠിതിയാതി . യാ ഠിതി സോ അസമ്മോസോ, യോ അസമ്മോസോ സോ ഭിയ്യോഭാവോ, യോ ഭിയ്യോഭാവോ തം വേപുല്ലം, യം വേപുല്ലം സാ ഭാവനാ, യാ ഭാവനാ സാ പാരിപൂരീ.

൪൨൧. ഛന്ദം ജനേതീതി. തത്ഥ കതമോ ഛന്ദോ? യോ ഛന്ദോ ഛന്ദികതാ കത്തുകമ്യതാ കുസലോ ധമ്മച്ഛന്ദോ - അയം വുച്ചതി “ഛന്ദോ”. ഇമം ഛന്ദം ജനേതി സഞ്ജനേതി ഉട്ഠപേതി സമുട്ഠപേതി നിബ്ബത്തേതി അഭിനിബ്ബത്തേതി. തേന വുച്ചതി “ഛന്ദം ജനേതീ”തി.

൪൨൨. വായമതീതി. തത്ഥ കതമോ വായാമോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി “വായാമോ”. ഇമിനാ വായാമേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “വായമതീ”തി.

൪൨൩. വീരിയം ആരഭതീതി. തത്ഥ കതമം വീരിയം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി “വീരിയം”. ഇമം വീരിയം ആരഭതി സമാരഭതി ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി “വീരിയം ആരഭതീ”തി.

൪൨൪. ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീതി. തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''ചിത്തം''. ഇമം ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി സമ്പഗ്ഗണ്ഹാതി ഉപത്ഥമ്ഭേതി പച്ചുപത്ഥമ്ഭേതി. തേന വുച്ചതി ''ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതീ''തി.

൪൨൫. പദഹതീതി. തത്ഥ കതമം സമ്മപ്പധാനം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സമ്മപ്പധാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മപ്പധാനസമ്പയുത്താ.

൪൨൬. തത്ഥ കതമം സമ്മപ്പധാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യോ തസ്മിം സമയേ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി ''സമ്മപ്പധാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മപ്പധാനസമ്പയുത്താ.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൧. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൪൨൭. ചത്താരോ സമ്മപ്പധാനാ - ഇധ ഭിക്ഖു അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ...പേ॰... അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ...പേ॰... ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി.

൪൨൮. ചതുന്നം സമ്മപ്പധാനാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ॰... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൨. തികം

൪൨൯. കുസലായേവ . സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. വിപാകധമ്മധമ്മാ . അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. അപചയഗാമിനോ. സേക്ഖാ. അപ്പമാണാ. അപ്പമാണാരമ്മണാ. പണീതാ. സമ്മത്തനിയതാ. ന മഗ്ഗാരമ്മണാ. മഗ്ഗഹേതുകാ. സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ മഗ്ഗാധിപതിനോതി. സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, ന വത്തബ്ബാ ഉപ്പാദിനോതി. സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. ന വത്തബ്ബാ അതീതാരമ്മണാതിപി,

അനാഗതാരമ്മണാതിപി, പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാതിപി. സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. ബഹിദ്ധാരമ്മണാ.
അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

൨. ദുകം

൪൩൦. ന ഹേതൂ. സഹേതുകാ. ഹേതുസമ്പയുത്താ. ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാതി, സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ. ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാതി, ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ. ന ഹേതൂ സഹേതുകാ. സപ്പച്ചയാ. സങ്ഖതാ. അനിദസ്സനാ. അപ്പടിഘാ. അരൂപാ . ലോകുത്തരാ. കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ. നോ ആസവാ. അനാസവാ. ആസവവിപ്പയുത്താ. ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാതിപി, സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാതിപി, ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ആസവവിപ്പയുത്താ. അനാസവാ. നോ സംയോജനാ...പേ॰... നോ ഗന്ഥാ...പേ॰... നോ ഓഘാ...പേ॰... നോ യോഗാ...പേ॰... നോ നീവരണാ...പേ॰... നോ പരാമാസാ...പേ॰... സാരമ്മണാ. നോ ചിത്താ. ചേതസികാ. ചിത്തസമ്പയുത്താ. ചിത്തസംസട്ഠാ. ചിത്തസമുട്ഠാനാ. ചിത്തസഹഭുനോ. ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ. ബാഹിരാ. നോ ഉപാദാ. അനുപാദിന്നാ. നോ ഉപാദാനാ...പേ॰... നോ കിലേസാ...പേ॰... ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ . സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ. സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ. സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. ന കാമാവചരാ. ന രൂപാവചരാ. ന അരൂപാവചരാ. അപരിയാപന്നാ. നിയ്യാനികാ. നിയതാ. അനുത്തരാ. അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

സമ്മപ്പധാനവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൯. ഇദ്ധിപാദവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൪൩൧. ചത്താരോ ഇദ്ധിപാദാ - ഇധ ഭിക്ഖു ഛന്ദസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി, വീരിയസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി, ചിത്തസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി, വീമംസാസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി.

൧. ഛന്ദിദ്ധിപാദോ

൪൩൨. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ഛന്ദസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി? ഛന്ദം ചേ ഭിക്ഖു അധിപതിം കരിത്വാ ലഭതി സമാധിം, ലഭതി ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതം [ചിത്തസ്സ ഏകഗ്ഗതം (സീ॰ സ്യാ॰)] - അയം വുച്ചതി ''ഛന്ദസമാധി''. സോ അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി. ഇമേ വുച്ചന്തി ''പധാനസങ്ഖാരാ''. ഇതി അയഞ്ച ഛന്ദസമാധി, ഇമേ ച പധാനസങ്ഖാരാ. തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ ഛന്ദസമാധിപധാനസങ്ഖാരോത്വേവ സങ്ഖ്യം [സങ്ഖം (സീ॰)] ഗച്ഛതി.

൪൩൩. തത്ഥ കതമോ ഛന്ദോ? യോ ഛന്ദോ ഛന്ദികതാ കത്തുകമ്യതാ കുസലോ ധമ്മച്ഛന്ദോ - അയം വുച്ചതി ''ഛന്ദോ''.

തത്ഥ കതമോ സമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി അവട്ഠിതി അവിസാഹാരോ അവിക്ഖേപോ അവിസാഹടമാനസതാ സമഥോ സമാധിന്ദ്രിയം സമാധിബലം സമ്മാസമാധി - അയം വുച്ചതി ''സമാധി''.

തത്ഥ കതമോ പധാനസങ്ഖാരോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ നിക്കമോ പരക്കമോ ഉയ്യാമോ വായാമോ ഉസ്സാഹോ ഉസ്സോള്ഹീ ഥാമോ ഠിതി അസിഥിലപരക്കമതാ അനിക്ഖിത്തഛന്ദതാ അനിക്ഖിത്തധുരതാ ധുരസമ്പഗ്ഗാഹോ വീരിയം വീരിയിന്ദ്രിയം വീരിയബലം സമ്മാവായാമോ - അയം വുച്ചതി ''പധാനസങ്ഖാരോ''. ഇതി ഇമിനാ ച ഛന്ദേന, ഇമിനാ ച സമാധിനാ, ഇമിനാ ച പധാനസങ്ഖാരേന ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ ഉപാഗതോ സമുപാഗതോ ഉപപന്നോ സമ്പന്നോ സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ''ഛന്ദസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതോ''തി.

൪൩൪. ഇദ്ധീതി. യാ തേസം ധമ്മാനം ഇദ്ധി സമിദ്ധി ഇജ്ഝനാ സമിജ്ഝനാ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

''ഇദ്ധിപാദോ''തി. തഥാഭൂതസ്സ വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

''ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീ''തി. തേ ധമ്മേ ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി ''ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീ''തി.

൨. വീരിയിദ്ധിപാദോ

൪൩൫. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു വീരിയസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി? വീരിയം ചേ ഭിക്ഖു അധിപതിം കരിത്വാ ലഭതി സമാധിം ലഭതി ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതം - അയം വുച്ചതി ''വീരിയസമാധി''. സോ അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ...പേ॰... അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ...പേ॰... ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി. ഇമേ വുച്ചന്തി ''പധാനസങ്ഖാരാ''. ഇതി അയഞ്ച വീരിയസമാധി, ഇമേ ച പധാനസങ്ഖാരാ; തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ വീരിയസമാധിപധാനസങ്ഖാരോത്വേവ സങ്ഖ്യം ഗച്ഛതി.

൪൩൬. തത്ഥ കതമം വീരിയം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - ഇദം വുച്ചതി ''വീരിയം''.

തത്ഥ കതമോ സമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി അവട്ഠിതി അവിസാഹാരോ അവിക്ഖേപോ അവിസാഹടമാനസതാ സമഥോ സമാധിന്ദ്രിയം സമാധിബലം സമ്മാസമാധി - അയം വുച്ചതി ''സമാധി''.

തത്ഥ കതമോ പധാനസങ്ഖാരോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - അയം വുച്ചതി ''പധാനസങ്ഖാരോ''. ഇതി ഇമിനാ ച വീരിയേന, ഇമിനാ ച സമാധിനാ, ഇമിനാ ച പധാനസങ്ഖാരേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ''വീരിയസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതോ''തി.

൪൩൭. ഇദ്ധീതി. യാ തേസം ധമ്മാനം ഇദ്ധി സമിദ്ധി ഇജ്ഝനാ സമിജ്ഝനാ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

ഇദ്ധിപാദോതി. തഥാഭൂതസ്സ വേദനാക്ഖന്ധോ...പേ॰... വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീതി. തേ ധമ്മേ ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി ''ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീ''തി.

൩. ചിത്തിദ്ധിപാദോ

ർ൩വ്യ. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ചിത്തസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി? ചിത്തം ചേ ഭിക്ഖു അധിപതിം കരിത്വാ ലഭതി സമാധിം ലഭതി ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതം - അയം വുച്ചതി "ചിത്തസമാധി". സോ അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ...പേ॰... അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ...പേ॰... ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി. ഇമേ വുച്ചന്തി "പധാനസങ്ഖാരാ". ഇതി അയഞ്ച ചിത്തസമാധി, ഇമേ ച പധാനസങ്ഖാരാ; തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ ചിത്തസമാധിപധാനസങ്ഖാരോത്വേവ സങ്ഖ്യം ഗച്ഛതി.

ർ൩ൻ. തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം".

തത്ഥ കതമോ സമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി...പേ॰... സമ്മാസമാധി - അയം വുച്ചതി "സമാധി".

തത്ഥ കതമോ പധാനസങ്ഖാരോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - അയം വുച്ചതി "പധാനസങ്ഖാരോ". ഇതി ഇമിനാ ച ചിത്തേന, ഇമിനാ ച സമാധിനാ, ഇമിനാ ച പധാനസങ്ഖാരേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി "ചിത്തസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതോ"തി.

ർർം. ഇദ്ധീതി . യാ തേസം ധമ്മാനം ഇദ്ധി സമിദ്ധി ഇജ്ഝനാ സമിജ്ഝനാ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

ഇദ്ധിപാദോതി. തഥാഭൂതസ്സ വേദനാക്ഖന്ധോ...പേ॰... വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീതി. തേ ധമ്മേ ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി "ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീ"തി.

ർ. വീമംസിദ്ധിപാദോ

ർർ൧. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു വീമംസാസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി? വീമംസം ചേ ഭിക്ഖു അധിപതിം കരിത്വാ ലഭതി സമാധിം ലഭതി ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതം - അയം വുച്ചതി "വീമംസാസമാധി". സോ അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ...പേ॰... അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ...പേ॰... ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി. ഇമേ വുച്ചന്തി "പധാനസങ്ഖാരാ". ഇതി അയഞ്ച വീമംസാസമാധി, ഇമേ ച

പധാനസങ്ഖാരാ; തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ വീമംസാസമാധിപധാനസങ്ഖാരോത്വേവ സങ്ഖ്യം ഗച്ഛതി.

ർർ൨. തത്ഥ കതമാ വീമംസാ? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ''വീമംസാ''.

തത്ഥ കതമോ സമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി...പേ॰... സമ്മാസമാധി - അയം വുച്ചതി ''സമാധി''.

തത്ഥ കതമോ പധാനസങ്ഖാരോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ - അയം വുച്ചതി ''പധാനസങ്ഖാരോ''. ഇതി ഇമായ ച വീമംസായ, ഇമിനാ ച സമാധിനാ, ഇമിനാ ച പധാനസങ്ഖാരേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ''വീമംസാസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതോ''തി.

ർർ൩. ഇദ്ധീതി. യാ തേസം ധമ്മാനം ഇദ്ധി സമിദ്ധി ഇജ്ഝനാ സമിജ്ഝനാ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

ഇദ്ധിപാദോതി . തഥാഭൂതസ്സ വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ.

ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീതി. തേ ധമ്മേ ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി ''ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീ''തി.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

ർർർ. ചത്താരോ ഇദ്ധിപാദാ - ഇധ ഭിക്ഖു ഛന്ദസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി, വീരിയസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി, ചിത്തസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി, വീമംസാസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി.

൧. ഛന്ദിദ്ധിപാദോ

ർർ൫. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ഛന്ദസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഛന്ദസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി.

ർർ൬. തത്ഥ കതമോ ഛന്ദോ? യോ ഛന്ദോ ഛന്ദികതാ കത്തുകമ്യതാ കുസലോ ധമ്മച്ഛന്ദോ - അയം വുച്ചതി ''ഛന്ദോ''.

തത്ഥ കതമോ സമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി...പേ॰... സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമാധി".

തത്ഥ കതമോ പധാനസങ്ഖാരോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "പധാനസങ്ഖാരോ". ഇതി ഇമിനാ ച ഛന്ദേന, ഇമിനാ ച സമാധിനാ, ഇമിനാ ച പധാനസങ്ഖാരേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി "ഛന്ദസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതോ"തി.

൪൩. ഇദ്ധീതി . യാ തേസം ധമ്മാനം ഇദ്ധി സമിദ്ധി ഇജ്ഝനാ സമിജ്ഝനാ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

ഇദ്ധിപാദോതി . തഥാഭൂതസ്സ ഫസ്സോ...പേ॰... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ.

ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീതി. തേ ധമ്മേ ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി "ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീ"തി.

௨. വീരിയിദ്ധിപാദോ

൪൪. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു വീരിയസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ വീരിയസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി.

൪൫. തത്ഥ കതമം വീരിയം? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - ഇദം വുച്ചതി "വീരിയം".

തത്ഥ കതമോ സമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി...പേ॰... സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമാധി".

തത്ഥ കതമോ പധാനസങ്ഖാരോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "പധാനസങ്ഖാരോ". ഇതി ഇമിനാ ച വീരിയേന , ഇമിനാ ച സമാധിനാ, ഇമിനാ ച പധാനസങ്ഖാരേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി "വീരിയസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതോ"തി.

൪൬. ഇദ്ധീതി. യാ തേസം ധമ്മാനം ഇദ്ധി സമിദ്ധി ഇജ്ഝനാ സമിജ്ഝനാ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

ഇദ്ധിപാദോതി. തഥാഭൂതസ ഫസ്സോ...പേ॰... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ.

ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീതി. തേ ധമ്മേ ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി ''ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീ''തി.

ന. ചിത്തിദ്ധിപാദോ

ർരു. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ചിത്തസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ചിത്തസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി.

ർരവ. തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''ചിത്തം''.

തത്ഥ കതമോ സമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി...പേ॰... സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ''സമാധി''.

തത്ഥ കതമോ പധാനസങ്ഖാരോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ''പധാനസങ്ഖാരോ''. ഇതി ഇമിനാ ച ചിത്തേന , ഇമിനാ ച സമാധിനാ, ഇമിനാ ച പധാനസങ്ഖാരേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ''ചിത്തസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതോ''തി.

ർരന. ഇദ്ധീതി. യാ തേസം ധമ്മാനം ഇദ്ധി സമിദ്ധി ഇജ്ഝനാ സമിജ്ഝനാ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

ഇദ്ധിപാദോതി. തഥാഭൂതസ്സ ഫസ്സോ...പേ॰... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ.

ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീതി. തേ ധമ്മേ ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി ''ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീ''തി.

ർ. വീമംസിദ്ധിപാദോ

ർരർ. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു വീമംസാസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ വീമംസാസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി.

ർരരു. തത്ഥ കതമാ വീമംസാ? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ''വീമംസാ''.

തത്ഥ കതമോ സമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി...പേ... സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമാധി".

തത്ഥ കതമോ പധാനസങ്ഖാരോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "പധാനസങ്ഖാരോ". ഇതി ഇമായ ച വീമംസായ, ഇമിനാ ച സമാധിനാ, ഇമിനാ ച പധാനസങ്ഖാരേന ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ ഉപാഗതോ സമുപാഗതോ ഉപപന്നോ സമ്പന്നോ സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി "വീമംസാസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതോ"തി

൪൩൩. ഇദ്ധീതി. യാ തേസം ധമ്മാനം ഇദ്ധി സമിദ്ധി ഇജ്ഝനാ സമിജ്ഝനാ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

ഇദ്ധിപാദോതി. തഥാഭൂതസ്സ ഫസ്സോ...പേ... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ.

ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീതി. തേ ധമ്മേ ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി "ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതീ"തി.

൪൩൭. ചത്താരോ ഇദ്ധിപാദാ - ഛന്ദിദ്ധിപാദോ, വീരിയിദ്ധിപാദോ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ, വീമംസിദ്ധിപാദോ.

൪൩൮. തത്ഥ കതമോ ഛന്ദിദ്ധിപാദോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യോ തസ്മിം സമയേ ഛന്ദോ ഛന്ദികതാ കത്തുകമ്യതാ കുസലോ ധമ്മച്ഛന്ദോ - അയം വുച്ചതി "ഛന്ദിദ്ധിപാദോ". അവസേസാ ധമ്മാ ഛന്ദിദ്ധിപാദസമ്പയുത്താ.

൪൩൯. തത്ഥ കതമോ വീരിയിദ്ധിപാദോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യോ തസ്മിം സമയേ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "വീരിയിദ്ധിപാദോ". അവസേസാ ധമ്മാ വീരിയിദ്ധിപാദസമ്പയുത്താ.

൪൪൦. തത്ഥ കതമോ ചിത്തിദ്ധിപാദോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി ...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യം തസ്മിം സമയേ ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - അയം വുച്ചതി "ചിത്തിദ്ധിപാദോ". അവസേസാ ധമ്മാ ചിത്തിദ്ധിപാദസമ്പയുത്താ.

൪൪൧. തത്ഥ കതമോ വീമംസിദ്ധിപാദോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം

പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യാ തസ്മിം സമയേ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ''വീമംസിദ്ധിപാദോ''. അവസേസാ ധമ്മാ വീമംസിദ്ധിപാദസമ്പയുത്താ.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൨. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൪൭൫. ചത്താരോ ഇദ്ധിപാദാ - ഇധ ഭിക്ഖു ഛന്ദസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി, വീരിയസമാധി... പേ॰... ചിത്തസമാധി...പേ॰... വീമംസാസമാധിപധാനസങ്ഖാരസമന്നാഗതം ഇദ്ധിപാദം ഭാവേതി.

൪൭൬. ചതുന്നം ഇദ്ധിപാദാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ॰... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൪൭൭. കുസലായേവ. സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. വിപാകധമ്മധമ്മാ. അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ , സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. അപചയഗാമിനോ. സേക്ഖാ. അപ്പമാണാ. അപ്പമാണാരമ്മണാ. പണീതാ. സമ്മത്തനിയതാ. ന മഗ്ഗാരമ്മണാ, മഗ്ഗഹേതുകാ, ന മഗ്ഗാധിപതിനോ. സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, ന വത്തബ്ബാ ഉപ്പാദിനോതി. സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. ന വത്തബ്ബാ അതീതാരമ്മണാതിപി, അനാഗതാരമ്മണാതിപി , പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാതിപി. സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. ബഹിദ്ധാരമ്മണാ. അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

൨. ദുകം

൪൭൮. വീമംസിദ്ധിപാദോ ഹേതു, തയോ ഇദ്ധിപാദാ ന ഹേതൂ. സഹേതുകാ. ഹേതുസമ്പയുത്താ. വീമംസിദ്ധിപാദോ ഹേതു ചേവ സഹേതുകോ ച, തയോ ഇദ്ധിപാദാ ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാതി, സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ. വീമംസിദ്ധിപാദോ ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തോ ച, തയോ ഇദ്ധിപാദാ ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാതി, ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ. തയോ ഇദ്ധിപാദാ ന ഹേതൂ സഹേതുകാ, വീമംസിദ്ധിപാദോ ന വത്തബ്ബോ ന ഹേതു സഹേതുകോതിപി, ന ഹേതു അഹേതുകോതിപി. സപ്പച്ചയാ. സങ്ഖതാ. അനിദസ്സനാ. അപ്പടിഘാ. അരൂപാ. ലോകുത്തരാ. കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ. നോ ആസവാ. അനാസവാ. ആസവവിപ്പയുത്താ. ന വത്തബ്ബാ

ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാതിപി, സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാതിപി, ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ആസവവിപ്പയുത്താ. അനാസവാ.

നോ സംയോജനാ...പേ॰... നോ ഗന്ഥാ...പേ॰... നോ ഓഘാ...പേ॰... നോ യോഗാ...പേ॰... നോ നീവരണാ...പേ॰... നോ പരാമാസാ...പേ॰... സാരമ്മണാ. തയോ ഇദ്ധിപാദാ നോ ചിത്താ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ ചിത്തം. തയോ ഇദ്ധിപാദാ ചേതസികാ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ അചേതസികോ. തയോ ഇദ്ധിപാദാ ചിത്തസമ്പയുത്താ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ ന വത്തബ്ബോ ചിത്തേന സമ്പയുത്തോതിപി, ചിത്തേന വിപ്പയുത്തോതിപി. തയോ ഇദ്ധിപാദാ ചിത്തസംസട്ഠാ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ ന വത്തബ്ബോ ചിത്തേന സംസട്ഠോതിപി, ചിത്തേന വിസംസട്ഠോതിപി. തയോ ഇദ്ധിപാദാ ചിത്തസമുട്ഠാനാ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ നോ ചിത്തസമുട്ഠാനോ . തയോ ഇദ്ധിപാദാ ചിത്തസഹഭുനോ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ നോ ചിത്തസഹഭൂ. തയോ ഇദ്ധിപാദാ ചിത്താനുപരിവത്തിനോ , ചിത്തിദ്ധിപാദോ നോ ചിത്താനുപരിവത്തി. തയോ ഇദ്ധിപാദാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനോ. തയോ ഇദ്ധിപാദാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭൂ. തയോ ഇദ്ധിപാദാ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ നോ ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തി.

തയോ ഇദ്ധിപാദാ ബാഹിരാ, ചിത്തിദ്ധിപാദോ അജ്ഝത്തികോ. നോ ഉപാദാ. അനുപാദിന്നാ. നോ ഉപാദാനാ...പേ॰... നോ കിലേസാ...പേ॰... ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ. സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ . സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ. സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. ന കാമാവചരാ . ന രൂപാവചരാ. ന അരൂപാവചരാ. അപരിയാപന്നാ. നിയ്യാനികാ. നിയതാ. അനുത്തരാ. അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

ഇദ്ധിപാദവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൧൦. ബോജ്ഝങ്ഗവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

ർന്നന്ന. സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ.

ർന്ന൭. തത്ഥ കതമോ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? ഇധ ഭിക്ഖു സതിമാ ഹോതി പരമേന സതിനേപക്കേന സമന്നാഗതോ, ചിരകതമ്പി ചിരഭാസിതമ്പി സരിതാ ഹോതി അനുസ്സരിതാ - അയം വുച്ചതി "സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

സോ തഥാ സതോ വിഹരന്തോ തം ധമ്മം പഞ്ഞായ പവിചിനതി പവിചരതി പരിവീമംസമാപജ്ജതി - അയം വുച്ചതി "ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

തസ്സ തം ധമ്മം പഞ്ഞായ പവിചിനതോ പവിചരതോ പരിവീമംസമാപജ്ജതോ ആരദ്ധം ഹോതി വീരിയം അസല്ലീനം - അയം വുച്ചതി "വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

ആരദ്ധവീരിയസ്സ ഉപ്പജ്ജതി പീതി നിരാമിസാ - അയം വുച്ചതി "പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

പീതിമനസ്സ കായോപി പസ്സമ്ഭതി, ചിത്തമ്പി പസ്സമ്ഭതി - അയം വുച്ചതി "പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

പസ്സദ്ധകായസ്സ സുഖിനോ ചിത്തം സമാധിയതി - അയം വുച്ചതി "സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ" .

സോ തഥാ സമാഹിതം ചിത്തം സാധുകം അജ്ഝുപേക്ഖിതാ ഹോതി - അയം വുച്ചതി "ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

ർന്നവ്വ. സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ.

ർന്നൻ. തത്ഥ കതമോ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? അത്ഥി അജ്ഝത്തം ധമ്മേസു സതി, അത്ഥി ബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു സതി. യദപി അജ്ഝത്തം ധമ്മേസു സതി തദപി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി. യദപി ബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു സതി തദപി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി.

തത്ഥ കതമോ ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? അത്ഥി അജ്ഝത്തം ധമ്മേസു പവിചയോ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു പവിചയോ. യദപി

അജ്ഝത്തം ധമ്മേസു പവിചയോ തദപി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി. യദപി ബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു പവിചയോ തദപി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി.

തത്ഥ കതമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? അത്ഥി കായികം വീരിയം, അത്ഥി ചേതസികം വീരിയം. യദപി കായികം വീരിയം തദപി വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി. യദപി ചേതസികം വീരിയം തദപി വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി .

തത്ഥ കതമോ പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരാ പീതി, അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരാ പീതി. യദപി സവിതക്കസവിചാരാ പീതി തദപി പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി. യദപി അവിതക്കഅവിചാരാ പീതി തദപി പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി.

തത്ഥ കതമോ പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? അത്ഥി കായപസ്സദ്ധി [കായപ്പസ്സദ്ധി (സ്യാ॰ ക॰)], അത്ഥി ചിത്തപസ്സദ്ധി [ചിത്തപ്പസ്സദ്ധി (സ്യാ॰ ക॰)]. യദപി കായപസ്സദ്ധി തദപി പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി. യദപി ചിത്തപസ്സദ്ധി തദപി പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി.

തത്ഥ കതമോ സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? അത്ഥി സവിതക്കോ സവിചാരോ സമാധി, അത്ഥി അവിതക്കോ അവിചാരോ സമാധി. യദപി സവിതക്കോ സവിചാരോ സമാധി തദപി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി. യദപി അവിതക്കോ അവിചാരോ സമാധി തദപി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി.

തത്ഥ കതമോ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? അത്ഥി അജ്ഝത്തം ധമ്മേസു ഉപേക്ഖാ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു ഉപേക്ഖാ. യദപി അജ്ഝത്തം ധമ്മേസു ഉപേക്ഖാ തദപി ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി. യദപി ബഹിദ്ധാ ധമ്മേസു ഉപേക്ഖാ തദപി ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അഭിഞ്ഞായ സമ്ബോധായ നിബ്ബാനായ സംവത്തതി.

൪൭൦. സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ.

൪൭൧. തത്ഥ കതമോ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? ഇധ ഭിക്ഖു സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ഭാവേതി വിവേകനിസ്സിതം വിരാഗനിസ്സിതം നിരോധനിസ്സിതം വോസ്സഗ്ഗപരിണാമിം, ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ഭാവേതി... പേ॰... വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ഭാവേതി... പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ഭാവേതി...

പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ഭാവേതി... സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ഭാവേതി... ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗം ഭാവേതി വിവേകനിസ്സിതം വിരാഗനിസ്സിതം നിരോധനിസ്സിതം വോസ്സഗ്ഗപരിണാമിം.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൪൭൨. സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ.

൪൭൩. തത്ഥ കതമേ സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ ഹോന്തി - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ...പേ... ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ.

൪൭൪. തത്ഥ കതമോ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ... സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

തത്ഥ കതമോ ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

തത്ഥ കതമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

തത്ഥ കതമോ പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? യാ പീതി പാമോജ്ജം ആമോദനാ പമോദനാ ഹാസോ പഹാസോ വിത്തി ഓദഗ്യം [ഓദഗ്ഗം (സീ॰) ധ॰ സ॰ ൻ] അത്തമനതാ ചിത്തസ്സ പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ - അയം വുച്ചതി "പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

തത്ഥ കതമോ പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? യാ വേദനാക്ഖന്ധസ്സ സഞ്ഞാക്ഖന്ധസ്സ സങ്ഖാരക്ഖന്ധസ്സ വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധസ്സ പസ്സദ്ധി പടിപ്പസ്സദ്ധി പസ്സമ്ഭനാ പടിപ്പസ്സമ്ഭനാ പടിപ്പസ്സമ്ഭിതത്തം പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ - അയം വുച്ചതി "പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

തത്ഥ കതമോ സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി...പേ... സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ".

തത്ഥ കതമോ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? യാ ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖനാ അജ്ഝുപേക്ഖനാ മജ്ഝത്തതാ ചിത്തസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ - അയം വുച്ചതി "ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ". ഇമേ വുച്ചന്തി സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ. അവസേസാ ധമ്മാ സത്തഹി ബോജ്ഝങ്ഗേഹി സമ്പയുത്താ.

൪൭൪. സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ...പേ०... ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ.

൪൭൫. തത്ഥ കതമോ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ०... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ". അവസേസാ ധമ്മാ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ...പേ०... അവസേസാ ധമ്മാ ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ...പേ०... അവസേസാ ധമ്മാ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ...പേ०... അവസേസാ ധമ്മാ പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ...പേ०... അവസേസാ ധമ്മാ പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ...പേ०... അവസേസാ ധമ്മാ സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമോ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ०... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യാ തസ്മിം സമയേ ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖനാ അജ്ഝുപേക്ഖനാ മജ്ഝത്തതാ ചിത്തസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ - അയം വുച്ചതി "ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ". അവസേസാ ധമ്മാ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ.

൪൭൬. സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ...പേ०... ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ.

൪൭൭. തത്ഥ കതമേ സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി ...പേ०... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യോ തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ०... അവിക്ഖേപോ ഹോതി - ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ०... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, തസ്മിം സമയേ സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ ഹോന്തി - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ...പേ०... ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ.

൪൭൮. തത്ഥ കതമോ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ०... സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം

വുച്ചതി ''സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ''...പേ....

തത്ഥ കതമോ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? യാ ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖനാ അജ്ഝുപേക്ഖനാ മജ്ഝത്തതാ ചിത്തസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ - അയം വുച്ചതി ''ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ''. ഇമേ വുച്ചന്തി ''സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ''. അവസേസാ ധമ്മാ സത്തഹി ബോജ്ഝങ്ഗേഹി സമ്പയുത്താ.

൪൯൦. സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ...പേ... ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ.

൪൯൧. തത്ഥ കതമോ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യാ തസ്മിം സമയേ സതി അനുസ്സതി സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ''സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ''. അവസേസാ ധമ്മാ സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ...പേ... അവസേസാ ധമ്മാ ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ ...പേ... അവസേസാ ധമ്മാ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ...പേ... അവസേസാ ധമ്മാ പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ...പേ... അവസേസാ ധമ്മാ പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ...പേ... അവസേസാ ധമ്മാ സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമോ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, യാ തസ്മിം സമയേ ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖനാ അജ്ഝുപേക്ഖനാ മജ്ഝത്തതാ ചിത്തസ്സ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ - അയം വുച്ചതി ''ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ'' . അവസേസാ ധമ്മാ ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗസമ്പയുത്താ.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൩. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൪൯൨. സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ,

പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ.

൪൭൩. സത്തന്നം ബോജ്ഝങ്ഗാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ…പേ॰… കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൪൭൪. സിയാ കുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ; ഛ ബോജ്ഝങ്ഗാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ. അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ ന പീതിസഹഗതോ, സുഖസഹഗതോ, ന ഉപേക്ഖാസഹഗതോ; ഛ ബോജ്ഝങ്ഗാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സിയാ അപചയഗാമിനോ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. സിയാ സേക്ഖാ, സിയാ അസേക്ഖാ. അപ്പമാണാ. അപ്പമാണാരമ്മണാ. പണീതാ. സിയാ സമ്മത്തനിയതാ , സിയാ അനിയതാ. ന മഗ്ഗാരമ്മണാ, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകാ, സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനോ; സിയാ ന വത്തബ്ബാ മഗ്ഗഹേതുകാതിപി, മഗ്ഗാധിപതിനോതിപി. സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ. സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. ന വത്തബ്ബാ അതീതാരമ്മണാതിപി, അനാഗതാരമ്മണാതിപി, പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാതിപി. സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. ബഹിദ്ധാരമ്മണാ. അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

൨. ദുകം

൪൭൫. ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ ഹേതു, ഛ ബോജ്ഝങ്ഗാ ഹേതുസമ്പയുത്താ. ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ ഹേതു ചേവ സഹേതുകോ ച, ഛ ബോജ്ഝങ്ഗാ ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാതി, സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ. ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്തോ ച, ഛ ബോജ്ഝങ്ഗാ ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാതി, ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ. ഛ ബോജ്ഝങ്ഗാ ന ഹേതൂ സഹേതുകാ, ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ ന വത്തബ്ബോ ന ഹേതുസഹേതുകോതിപി, ന ഹേതുഅഹേതുകോതിപി. സപ്പച്ചയാ. സങ്ഖതാ. അനിദസ്സനാ. അപ്പടിഘാ. അരൂപാ. ലോകുത്തരാ. കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ. നോ ആസവാ. അനാസവാ ആസവവിപ്പയുത്താ. ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാതിപി, സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാതിപി, ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ആസവവിപ്പയുത്താ. അനാസവാ. നോ സംയോജനാ…പേ॰… നോ ഗന്ഥാ…പേ॰… നോ ഓഘാ…പേ॰… നോ യോഗാ…പേ॰… നോ നീവരണാ…പേ॰… നോ പരാമാസാ…പേ॰… സാരമ്മണാ. നോ ചിത്താ. ചേതസികാ. ചിത്തസമ്പയുത്താ.

ചിത്തസംസട്ഠാ . ചിത്തസമുട്ഠാനാ. ചിത്തസഹഭുനോ. ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ. ബാഹിരാ. നോ ഉപാദാ. അനുപാദിന്നാ. നോ ഉപാദാനാ...പേ॰... നോ കിലേസാ... പേ॰... ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ. സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ.

പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ അപ്പീതികോ, ഛ ബോജ്ഝങ്ഗാ സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ. പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ ന പീതിസഹഗതോ, ഛ ബോജ്ഝങ്ഗാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ സുഖസഹഗതോ, ഛ ബോജ്ഝങ്ഗാ സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതോ, ഛ ബോജ്ഝങ്ഗാ സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. ന കാമാവചരാ. ന രൂപാവചരാ. ന അരൂപാവചരാ. അപരിയാപന്നാ. സിയാ നിയ്യാനികാ, സിയാ അനിയ്യാനികാ. സിയാ നിയതാ, സിയാ അനിയതാ. അനുത്തരാ. അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

ബോജ്ഝങ്ഗവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൧൧. മഗ്ഗങ്ഗവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൪൮൬. അരിയോ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ, സേയ്യഥിദം - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവാചാ, സമ്മാകമ്മന്തോ, സമ്മാആജീവോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

൪൮൭. തത്ഥ കതമാ സമ്മാദിട്ഠി? ദുക്ഖേ ഞാണം, ദുക്ഖസമുദയേ ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധേ ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ ഞാണം - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാദിട്ഠി''.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസങ്കപ്പോ? നേക്ഖമ്മസങ്കപ്പോ, അബ്യാപാദസങ്കപ്പോ, അവിഹിംസാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാസങ്കപ്പോ''.

തത്ഥ കതമാ സമ്മാവാചാ? മുസാവാദാ വേരമണീ, പിസുണായ വാചായ വേരമണീ, ഫരുസായ വാചായ വേരമണീ, സമ്ഫപ്പലാപാ വേരമണീ - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാവാചാ''.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാകമ്മന്തോ? പാണാതിപാതാ വേരമണീ, അദിന്നാദാനാ വേരമണീ, കാമേസുമിച്ഛാചാരാ വേരമണീ - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാകമ്മന്തോ''.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാആജീവോ? ഇധ അരിയസാവകോ മിച്ഛാആജീവം പഹായ സമ്മാആജീവേന ജീവികം കപ്പേതി - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാആജീവോ''.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാവായാമോ? ഇധ ഭിക്ഖു അനുപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം അനുപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം പഹാനായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, അനുപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഉപ്പാദായ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി, ഉപ്പന്നാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഠിതിയാ അസമ്മോസായ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ ഛന്ദം ജനേതി വായമതി വീരിയം ആരഭതി ചിത്തം പഗ്ഗണ്ഹാതി പദഹതി - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാവായാമോ''.

തത്ഥ കതമാ സമ്മാസതി? ഇധ ഭിക്ഖു കായേ കായാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം, വേദനാസു വേദനാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം, ചിത്തേ ചിത്താനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം, ധമ്മേസു ധമ്മാനുപസ്സീ വിഹരതി ആതാപീ സമ്പജാനോ സതിമാ വിനേയ്യ ലോകേ അഭിജ്ഝാദോമനസ്സം - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാസതി''.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസമാധി? ഇധ ഭിക്ഖു വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി സവിതക്കം സവിചാരം വിവേകജം പീതിസുഖം

പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി; വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ അജ്ഝത്തം സമ്പസാദനം ചേതസോ ഏകോദിഭാവം അവിതക്കം അവിചാരം സമാധിജം പീതിസുഖം ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി; പീതിയാ ച വിരാഗാ ഉപേക്ഖകോ ച വിഹരതി സതോ ച സമ്പജാനോ സുഖഞ്ച കായേന പടിസംവേദേതി, യം തം അരിയാ ആചിക്ഖന്തി "ഉപേക്ഖകോ സതിമാ സുഖവിഹാരീ"തി തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി; സുഖസ്സ ച പഹാനാ ദുക്ഖസ്സ ച പഹാനാ പുബ്ബേവ സോമനസ്സദോമനസ്സാനം അത്ഥങ്ഗമാ അദുക്ഖമസുഖം ഉപേക്ഖാസതിപാരിസുദ്ധിം ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി - അയം വുച്ചതി "സമ്മാസമാധി".

ർവ്വ. അരിയോ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ, സേയ്യഥിദം - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവാചാ, സമ്മാകമ്മന്തോ, സമ്മാആജീവോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

ർവ്വൻ. തത്ഥ കതമാ സമ്മാദിട്ഠി? ഇധ ഭിക്ഖു സമ്മാദിട്ഠിം ഭാവേതി വിവേകനിസ്സിതം വിരാഗനിസ്സിതം നിരോധനിസ്സിതം വോസ്സഗ്ഗപരിണാമിം, സമ്മാസങ്കപ്പം ഭാവേതി...പേ॰... സമ്മാവാചം ഭാവേതി...പേ॰... സമ്മാകമ്മന്തം ഭാവേതി...പേ॰... സമ്മാആജീവം ഭാവേതി...പേ॰... സമ്മാവായാമം ഭാവേതി...പേ॰... സമ്മാസതിം ഭാവേതി...പേ॰... സമ്മാസമാധിം ഭാവേതി വിവേകനിസ്സിതം വിരാഗനിസ്സിതം നിരോധനിസ്സിതം വോസ്സഗ്ഗപരിണാമിം.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

ർൻം. അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവാചാ, സമ്മാകമ്മന്തോ, സമ്മാആജീവോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

ർൻ൧. തത്ഥ കതമോ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി - സമ്മാദിട്ഠി...പേ॰... സമ്മാസമാധി.

ർൻ൨. തത്ഥ കതമാ സമ്മാദിട്ഠി? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാദിട്ഠി".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസങ്കപ്പോ? യോ തക്കോ വിതക്കോ സങ്കപ്പോ അപ്പനാ ബ്യപ്പനാ ചേതസോ അഭിനിരോപനാ സമ്മാസങ്കപ്പോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാസങ്കപ്പോ".

തത്ഥ കതമാ സമ്മാവാചാ? യാ ചതൂഹി വചീദുച്ചരിതേഹി ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ സമ്മാവാചാ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാവാചാ".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാകമ്മന്തോ? യാ തീഹി കായദുച്ചരിതേഹി ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ സമ്മാകമ്മന്തോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാകമ്മന്തോ".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാആജീവോ? യാ മിച്ഛാആജീവാ ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ സമ്മാആജീവോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാആജീവോ".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാവായാമോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാവായാമോ".

തത്ഥ കതമാ സമ്മാസതി? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ॰... സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാസതി".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി...പേ॰... സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാസമാധി". അയം വുച്ചതി "അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ". അവസേസാ ധമ്മാ അട്ഠങ്ഗികേന മഗ്ഗേന സമ്പയുത്താ.

൪൯൩. പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

൪൯൪. തത്ഥ കതമോ പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

൪൯൫. തത്ഥ കതമാ സമ്മാദിട്ഠി? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാദിട്ഠി".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസങ്കപ്പോ? യോ തക്കോ വിതക്കോ...പേ॰... സമ്മാസങ്കപ്പോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാസങ്കപ്പോ".

തത്ഥ കതമോ സമ്മാവായാമോ? യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി "സമ്മാവായാമോ".

തത്ഥ കതമാ സമ്മാസതി? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ॰... സമ്മാസതി സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി

‘‘സമ്മാസതി’’.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസമാധി? യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി…പേ॰… സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ‘‘സമ്മാസമാധി’’. അയം വുച്ചതി ‘‘പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ’’. അവസേസാ ധമ്മാ പഞ്ചങ്ഗികേന മഗ്ഗേന സമ്പയുത്താ.

൪൯൬. പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

൪൯൭. തത്ഥ കതമാ സമ്മാദിട്ഠി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി…പേ॰… പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യാ തസ്മിം സമയേ പഞ്ഞാ പജാനനാ…പേ॰… അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ‘‘സമ്മാദിട്ഠി’’. അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മാദിട്ഠിയാ സമ്പയുത്താ…പേ॰… അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മാസങ്കപ്പേന സമ്പയുത്താ…പേ॰… അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മാവായാമേന സമ്പയുത്താ…പേ॰… അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മാസതിയാ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസമാധി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി…പേ॰… പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, യാ തസ്മിം സമയേ ചിത്തസ്സ ഠിതി…പേ॰… സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ‘‘സമ്മാസമാധി’’. അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മാസമാധിനാ സമ്പയുത്താ.

൪൯൮. അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ - സമ്മാദിട്ഠി…പേ॰… സമ്മാസമാധി.

൪൯൯. തത്ഥ കതമോ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി…പേ॰… പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി…പേ॰… അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി…പേ॰… പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, തസ്മിം സമയേ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി - സമ്മാദിട്ഠി…പേ॰… സമ്മാസമാധി. അയം വുച്ചതി ‘‘അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ’’. അവസേസാ ധമ്മാ അട്ഠങ്ഗികേന മഗ്ഗേന സമ്പയുത്താ.

൫൦൦. പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

൫൦൭. തത്ഥ കതമോ പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ ഹോതി - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി. അയം വുച്ചതി ''പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ''. അവസേസാ ധമ്മാ പഞ്ചങ്ഗികേന മഗ്ഗേന സമ്പയുത്താ.

൫൦൮. പഞ്ചങ്ഗികോ മഗ്ഗോ - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

൫൦൯. തത്ഥ കതമാ സമ്മാദിട്ഠി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, യാ തസ്മിം സമയേ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാദിട്ഠി''. അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മാദിട്ഠിയാ സമ്പയുത്താ...പേ॰... അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മാസങ്കപ്പേന സമ്പയുത്താ...പേ॰... അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മാവായാമേന സമ്പയുത്താ...പേ॰... അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മാസതിയാ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമോ സമ്മാസമാധി? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, യാ തസ്മിം സമയേ ചിത്തസ്സ ഠിതി സണ്ഠിതി അവട്ഠിതി അവിസാഹാരോ അവിക്ഖേപോ അവിസാഹടമാനസതാ സമഥോ സമാധിന്ദ്രിയം സമാധിബലം സമ്മാസമാധി സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ മഗ്ഗങ്ഗം മഗ്ഗപരിയാപന്നം - അയം വുച്ചതി ''സമ്മാസമാധി''. അവസേസാ ധമ്മാ സമ്മാസമാധിനാ സമ്പയുത്താ.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൩. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൨൪൫. അരിയോ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ, സേയ്യഥിദം - സമ്മാദിട്ഠി, സമ്മാസങ്കപ്പോ, സമ്മാവാചാ, സമ്മാകമ്മന്തോ, സമ്മാആജീവോ, സമ്മാവായാമോ, സമ്മാസതി, സമ്മാസമാധി.

൨൪൬. അട്ഠന്നം മഗ്ഗങ്ഗാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ॰... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൨൪൭. സിയാ കുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. സമ്മാസങ്കപ്പോ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ; സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ , സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ. അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. സമ്മാസങ്കപ്പോ അവിതക്കവിചാരമത്തോ; സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. സമ്മാസങ്കപ്പോ പീതിസഹഗതോ, സുഖസഹഗതോ, ന ഉപേക്ഖാസഹഗതോ; സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സിയാ അപചയഗാമിനോ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. സിയാ സേക്ഖാ, സിയാ അസേക്ഖാ. അപ്പമാണാ. അപ്പമാണാരമ്മണാ. പണീതാ. സിയാ സമ്മത്തനിയതാ, സിയാ അനിയതാ. ന മഗ്ഗാരമ്മണാ, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകാ, സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനോ; സിയാ ന വത്തബ്ബാ മഗ്ഗഹേതുകാതിപി, മഗ്ഗാധിപതിനോതിപി. സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ. സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. ന വത്തബ്ബാ അതീതാരമ്മണാതിപി, അനാഗതാരമ്മണാതിപി, പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാതിപി. സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. ബഹിദ്ധാരമ്മണാ. അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

൨. ദുകം

൨൪൮. സമ്മാദിട്ഠി ഹേതു, സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ ന ഹേതൂ. സഹേതുകാ. ഹേതുസമ്പയുത്താ. സമ്മാദിട്ഠി ഹേതു ചേവ സഹേതുകാ ച, സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാതി, സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ. സമ്മാദിട്ഠി ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ച, സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാതി, ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ. സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ ന ഹേതൂ സഹേതുകാ, സമ്മാദിട്ഠി ന വത്തബ്ബാ ന ഹേതു സഹേതുകാതിപി, ന ഹേതു അഹേതുകാതിപി.

സപ്പച്ചയാ . സങ്ഖതാ. അനിദസ്സനാ. അപ്പടിഘാ. അരൂപാ. ലോകുത്തരാ. കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ.

നോ ആസവാ. അനാസവാ. ആസവവിപ്പയുത്താ. ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാതിപി, സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാതിപി, ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ആസവവിപ്പയുത്താ. അനാസവാ.

നോ സംയോജനാ…പേ॰… നോ ഗന്ഥാ…പേ॰… നോ ഓഘാ…പേ॰… നോ യോഗാ…പേ॰… നോ നീവരണാ…പേ॰… നോ പരാമാസാ…പേ॰… സാരമ്മണാ. നോ ചിത്താ. ചേതസികാ. ചിത്തസമ്പയുത്താ. ചിത്തസംസട്ഠാ. ചിത്തസമുട്ഠാനാ. ചിത്തസഹഭുനോ. ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ. ബാഹിരാ. നോ ഉപാദാ. അനുപാദിന്നാ.

നോ ഉപാദാനാ…പേ॰… നോ കിലേസാ…പേ॰… ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സമ്മാസങ്കപ്പോ അവിതക്കോ, സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ. സമ്മാസങ്കപ്പോ സവിചാരോ, സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ. സമ്മാസങ്കപ്പോ സപ്പീതികോ , സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ. സമ്മാസങ്കപ്പോ പീതിസഹഗതോ, സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. സമ്മാസങ്കപ്പോ സുഖസഹഗതോ, സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. സമ്മാസങ്കപ്പോ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതോ, സത്ത മഗ്ഗങ്ഗാ സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. ന കാമാവചരാ. ന രൂപാവചരാ. ന അരൂപാവചരാ. അപരിയാപന്നാ. സിയാ നിയ്യാനികാ, സിയാ അനിയ്യാനികാ. സിയാ നിയതാ, സിയാ അനിയതാ. അനുത്തരാ. അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

മഗ്ഗങ്ഗവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൧൨. ഝാനവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൫൦൮. ഇധ ഭിക്ഖു പാതിമോക്ഖസംവരസംവുതോ വിഹരതി, ആചാരഗോചരസമ്പന്നോ, അണുമത്തേസു വജ്ജേസു ഭയദസ്സാവീ, സമാദായ സിക്ഖതി സിക്ഖാപദേസു ഇന്ദ്രിയേസു ഗുത്തദ്വാരോ ഭോജനേ മത്തഞ്ഞൂ പുബ്ബരത്താപരരത്തം ജാഗരിയാനുയോഗമനുയുത്തോ സാതച്ചം നേപക്കം ബോധിപക്ഖികാനം ധമ്മാനം ഭാവനാനുയോഗമനുയുത്തോ. സോ അഭിക്കന്തേ പടിക്കന്തേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, ആലോകിതേ വിലോകിതേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, സമിഞ്ജിതേ [സമ്മിഞ്ജിതേ (സീ॰ സ്യാ॰)] പസാരിതേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, സങ്ഘാടിപത്തചീവരധാരണേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, അസിതേ പീതേ ഖായിതേ സായിതേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, ഉച്ചാരപസ്സാവകമ്മേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, ഗതേ ഠിതേ നിസിന്നേ സുത്തേ ജാഗരിതേ ഭാസിതേ തുണ്ഹീഭാവേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി. സോ വിവിത്തം സേനാസനം ഭജതി അരഞ്ഞം രുക്ഖമൂലം പബ്ബതം കന്ദരം ഗിരിഗുഹം സുസാനം വനപത്ഥം അബ്ഭോകാസം പലാലപുഞ്ജം അപ്പസദ്ദം അപ്പനിഗ്ഘോസം വിജനവാതം മനുസ്സരാഹസ്സേയ്യകം [മനുസ്സരാഹസേയ്യകം (സീ॰ സ്യാ॰)] പടിസല്ലാനസാരുപ്പം. സോ അരഞ്ഞഗതോ വാ രുക്ഖമൂലഗതോ വാ സുഞ്ഞാഗാരഗതോ വാ നിസീദതി പല്ലങ്കം ആഭുജിത്വാ ഉജും കായം പണിധായ പരിമുഖം സതിം ഉപട്ഠപേത്വാ. സോ അഭിജ്ഝം ലോകേ പഹായ വിഗതാഭിജ്ഝേന ചേതസാ വിഹരതി, അഭിജ്ഝായ ചിത്തം പരിസോധേതി. ബ്യാപാദപദോസം പഹായ അബ്യാപന്നചിത്തോ വിഹരതി സബ്ബപാണഭൂതഹിതാനുകമ്പീ, ബ്യാപാദപദോസാ ചിത്തം പരിസോധേതി. ഥിനമിദ്ധം പഹായ വിഗതഥിനമിദ്ധോ വിഹരതി ആലോകസഞ്ഞീ സതോ സമ്പജാനോ, ഥിനമിദ്ധാ ചിത്തം പരിസോധേതി. ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചം പഹായ അനുദ്ധതോ വിഹരതി അജ്ഝത്തം വൂപസന്തചിത്തോ , ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചാ ചിത്തം പരിസോധേതി. വിചികിച്ഛം പഹായ തിണ്ണവിചികിച്ഛോ വിഹരതി അകഥംകഥീ കുസലേസു ധമ്മേസു, വിചികിച്ഛായ ചിത്തം പരിസോധേതി. സോ ഇമേ പഞ്ച നീവരണേ പഹായ ചേതസോ ഉപക്കിലേസേ പഞ്ഞായ ദുബ്ബലീകരണേ വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി സവിതക്കം സവിചാരം വിവേകജം പീതിസുഖം പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി; വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ അജ്ഝത്തം സമ്പസാദനം ചേതസോ ഏകോദിഭാവം അവിതക്കം അവിചാരം സമാധിജം പീതിസുഖം ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി; പീതിയാ ച വിരാഗാ ഉപേക്ഖകോ ച വിഹരതി സതോ ച സമ്പജാനോ സുഖഞ്ച കായേന പടിസംവേദേതി, യം തം അരിയാ ആചിക്ഖന്തി - ''ഉപേക്ഖകോ സതിമാ സുഖവിഹാരീ''തി തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി; സുഖസ്സ ച പഹാനാ ദുക്ഖസ്സ ച പഹാനാ പുബ്ബേവ സോമനസ്സദോമനസ്സാനം അത്ഥങ്ഗമാ അദുക്ഖമസുഖം ഉപേക്ഖാസതിപാരിസുദ്ധിം ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി; സബ്ബസോ രൂപസഞ്ഞാനം സമതിക്കമാ പടിഘസഞ്ഞാനം അത്ഥങ്ഗമാ നാനത്തസഞ്ഞാനം അമനസികാരാ ''അനന്തോ ആകാസോ''തി ആകാസാനഞ്ചായതനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി; സബ്ബസോ ആകാസാനഞ്ചായതനം സമതിക്കമ്മ ''അനന്തം വിഞ്ഞാണ''ന്തി വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനം ഉപസമ്പജ്ജ

വിഹരതി; സബ്ബസോ വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനം സമതിക്കമ്മ “നത്ഥി കിഞ്ചീ”തി ആകിഞ്ചായതനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി; സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി.

മാതികാ

൫൦൯. “ഇധാ”തി ഇമിസ്സാ ദിട്ഠിയാ, ഇമിസ്സാ ഖന്തിയാ, ഇമിസ്സാ രുചിയാ, ഇമസ്മിം ആദായേ, ഇമസ്മിം ധമ്മേ, ഇമസ്മിം വിനയേ, ഇമസ്മിം ധമ്മവിനയേ, ഇമസ്മിം പാവചനേ, ഇമസ്മിം ബ്രഹ്മചരിയേ, ഇമസ്മിം സത്ഥുസാസനേ. തേന വുച്ചതി “ഇധാ”തി.

൫൧൦. “ഭിക്ഖൂ”തി സമഞ്ഞായ ഭിക്ഖു, പടിഞ്ഞായ ഭിക്ഖു, ഭിക്ഖതീതി ഭിക്ഖു, ഭിക്ഖകോതി ഭിക്ഖു, ഭിക്ഖാചരിയം അജ്ഝുപഗതോതി ഭിക്ഖു, ഭിന്നപടധരോതി ഭിക്ഖു, ഭിന്ദതി പാപകേ അകുസലേ ധമ്മേതി ഭിക്ഖു, ഭിന്നത്താ പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം ഭിക്ഖു, ഓധിസോ കിലേസാനം പഹാനാ ഭിക്ഖു, അനോധിസോ കിലേസാനം പഹാനാ ഭിക്ഖു, സേക്ഖോ ഭിക്ഖു, അസേക്ഖോ ഭിക്ഖു, നേവസേക്ഖനാസേക്ഖോ ഭിക്ഖു, അഗ്ഗോ ഭിക്ഖു, ഭദ്രോ ഭിക്ഖു, മണ്ഡോ ഭിക്ഖു, സാരോ ഭിക്ഖു, സമഗ്ഗേന സങ്ഘേന ഞത്തിചതുത്ഥേന കമ്മേന അകുപ്പേന ഠാനാരഹേന ഉപസമ്പന്നോ ഭിക്ഖു.

൫൧൧. “പാതിമോക്ഖ”ന്തി സീലം പതിട്ഠാ ആദി ചരണം സംയമോ സംവരോ മോക്ഖം പാമോക്ഖം കുസലാനം ധമ്മാനം സമാപത്തിയാ. സംവരോതി. കായികോ അവീതിക്കമോ, വാചസികോ അവീതിക്കമോ , കായികവാചസികോ അവീതിക്കമോ. സംവുതോതി. ഇമിനാ പാതിമോക്ഖസംവരേന ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ ഉപാഗതോ സമുപാഗതോ ഉപപന്നോ സമ്പന്നോ സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “പാതിമോക്ഖസംവരസംവുതോ”തി.

൫൧൨. “വിഹരതീ”തി ഇരിയതി വത്തതി പാലേതി യപേതി യാപേതി ചരതി വിഹരതി. തേന വുച്ചതി “വിഹരതീ”തി.

൫൧൩. “ആചാരഗോചരസമ്പന്നോ”തി അത്ഥി ആചാരോ, അത്ഥി അനാചാരോ.

തത്ഥ കതമോ അനാചാരോ? കായികോ വീതിക്കമോ, വാചസികോ വീതിക്കമോ, കായികവാചസികോ വീതിക്കമോ - അയം വുച്ചതി “അനാചാരോ”. സബ്ബമ്പി ദുസ്സീല്യം അനാചാരോ. ഇധേകച്ചോ വേളുദാനേന വാ പത്തദാനേന വാ പുപ്ഫദാനേന വാ ഫലദാനേന വാ സിനാനദാനേന വാ ദന്തകട്ഠദാനേന വാ ചാടുകമ്യതായ വാ മുഗ്ഗസൂപ്യതായ [മുഗ്ഗസുപ്പതായ (സീ॰)] വാ പാരിഭടയതായ വാ ജങ്ഘപേസനികേന വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വാ ബുദ്ധപടികുട്ഠേന മിച്ഛാആജീവേന ജീവികം കപ്പേതി - അയം വുച്ചതി “അനാചാരോ”.

തത്ഥ കതമോ ആചാരോ? കായികോ അവീതിക്കമോ, വാചസികോ അവീതിക്കമോ, കായികവാചസികോ അവീതിക്കമോ - അയം വുച്ചതി “ആചാരോ” . സബ്ബോപി സീലസംവരോ ആചാരോ. ഇധേകച്ചോ ന

വേളുദാനേന ന പത്തദാനേന ന പുപ്ഫദാനേന ന ഫലദാനേന ന സിനാനദാനേന ന ദന്തകട്ഠദാനേന ന ചാടുകമ്യതായ ന മുഗ്ഗസൂപ്യതായ ന പാരിഭടയതായ ന ജങ്ഘപേസനികേന ന അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന ബുദ്ധപടികുട്ഠേന മിച്ഛാആജീവേന ജീവികം കപ്പേതി - അയം വുച്ചതി “ആചാരോ”.

൭൪൫. “ഗോചരോ”തി അത്ഥി ഗോചരോ, അത്ഥി അഗോചരോ.

തത്ഥ കതമോ അഗോചരോ? ഇധേകച്ചോ വേസിയാഗോചരോ വാ ഹോതി വിധവാഗോചരോ വാ ഥുല്ലകുമാരിഗോചരോ വാ പണ്ഡകഗോചരോ വാ ഭിക്ഖുനിഗോചരോ വാ പാനാഗാരഗോചരോ വാ, സംസട്ഠോ വിഹരതി രാജൂഹി രാജമഹാമത്തേഹി തിത്ഥിയേഹി തിത്ഥിയസാവകേഹി അനനുലോമികേന സംസഗ്ഗേന ; യാനി വാ പന താനി കുലാനി അസ്സദ്ധാനി അപ്പസന്നാനി അനോപാനഭൂതാനി അക്കോസകപരിഭാസകാനി അനത്ഥകാമാനി അഹിതകാമാനി അഫാസുകകാമാനി അയോഗക്ഖേമകാമാനി ഭിക്ഖൂനം ഭിക്ഖുനീനം ഉപാസകാനം ഉപാസികാനം, തഥാരൂപാനി കുലാനി സേവതി ഭജതി പയിരുപാസതി - അയം വുച്ചതി “അഗോചരോ”.

തത്ഥ കതമോ ഗോചരോ? ഇധേകച്ചോ ന വേസിയാഗോചരോ ഹോതി ന വിധവാഗോചരോ ന ഥുല്ലകുമാരിഗോചരോ ന പണ്ഡകഗോചരോ ന ഭിക്ഖുനിഗോചരോ ന പാനാഗാരഗോചരോ, അസംസട്ഠോ വിഹരതി രാജൂഹി രാജമഹാമത്തേഹി തിത്ഥിയേഹി തിത്ഥിയസാവകേഹി അനനുലോമികേന സംസഗ്ഗേന; യാനി വാ പന താനി കുലാനി സദ്ധാനി പസന്നാനി ഓപാനഭൂതാനി കാസാവപജ്ജോതാനി ഇസിവാതപടിവാതാനി അത്ഥകാമാനി ഹിതകാമാനി ഫാസുകകാമാനി യോഗക്ഖേമകാമാനി ഭിക്ഖൂനം ഭിക്ഖുനീനം ഉപാസകാനം ഉപാസികാനം, തഥാരൂപാനി കുലാനി സേവതി ഭജതി പയിരുപാസതി - അയം വുച്ചതി “ഗോചരോ”. ഇതി ഇമിനാ ച ആചാരേന ഇമിനാ ച ഗോചരേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “ആചാരഗോചരസമ്പന്നോ”തി.

൭൪൬. “അണുമത്തേസു വജ്ജേസു ഭയദസ്സാവീ”തി തത്ഥ കതമേ അണുമത്താ വജ്ജാ? യാനി താനി വജ്ജാനി അപ്പമത്തകാനി ഓരമത്തകാനി ലഹുസാനി ലഹുസമ്മതാനി സംയമകരണീയാനി സംവരകരണീയാനി ചിത്തുപ്പാദകരണീയാനി മനസികാരപടിബദ്ധാനി - ഇമേ വുച്ചന്തി “അണുമത്താ വജ്ജാ”. ഇതി ഇമേസു അണുമത്തേസു വജ്ജേസു വജ്ജദസ്സാവീ ച ഹോതി ഭയദസ്സാവീ ച ആദീനവദസ്സാവീ ച നിസ്സരണദസ്സാവീ ച. തേന വുച്ചതി “അണുമത്തേസു വജ്ജേസു ഭയദസ്സാവീ”തി.

൭൪൭. “സമാദായ സിക്ഖതി സിക്ഖാപദേസൂ”തി തത്ഥ കതമാ സിക്ഖാ? ചതസ്സോ സിക്ഖാ - ഭിക്ഖൂനം ഭിക്ഖുസിക്ഖാ, ഭിക്ഖുനീനം ഭിക്ഖുനിസിക്ഖാ, ഉപാസകാനം ഉപാസകസിക്ഖാ, ഉപാസികാനം ഉപാസികസിക്ഖാ. ഇമാ വുച്ചന്തി “സിക്ഖായോ”. ഇതി ഇമാസു സിക്ഖാസു സബ്ബേന സബ്ബം സബ്ബഥാ സബ്ബം അസേസം നിസ്സേസം സമാദായ വത്തതി. തേന വുച്ചതി “സമാദായ സിക്ഖതി സിക്ഖാപദേസൂ”തി.

൭൩. "ഇന്ദ്രിയേസു ഗുത്തദ്വാരോ"തി അത്ഥി ഇന്ദ്രിയേസു ഗുത്തദ്വാരതാ, അത്ഥി അഗുത്തദ്വാരതാ.

തത്ഥ കതമാ ഇന്ദ്രിയേസു അഗുത്തദ്വാരതാ? ഇധേകച്ചോ ചക്ഖുനാ രൂപം ദിസ്വാ നിമിത്തഗ്ഗാഹീ ഹോതി അനുബ്യഞ്ജനഗ്ഗാഹീ. യത്വാധികരണമേനം ചക്ഖുന്ദ്രിയം അസംവുതം വിഹരന്തം അഭിജ്ഝാദോമനസ്സാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അന്വാസ്സവേയ്യും, തസ്സ സംവരായ ന പടിപജ്ജതി, ന രക്ഖതി ചക്ഖുന്ദ്രിയം, ചക്ഖുന്ദ്രിയേ ന സംവരം ആപജ്ജതി. സോതേന സദ്ദം സുത്വാ…പേ०… ഘാനേന ഗന്ധം ഘായിത്വാ…പേ०… ജിവ്ഹായ രസം സായിത്വാ…പേ०… കായേന ഫോട്ഠബ്ബം ഫുസിത്വാ…പേ०… മനസാ ധമ്മം വിഞ്ഞായ നിമിത്തഗ്ഗാഹീ ഹോതി അനുബ്യഞ്ജനഗ്ഗാഹീ. യത്വാധികരണമേനം മനിന്ദ്രിയം അസംവുതം വിഹരന്തം അഭിജ്ഝാദോമനസ്സാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അന്വാസ്സവേയ്യും, തസ്സ സംവരായ ന പടിപജ്ജതി, ന രക്ഖതി മനിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയേ ന സംവരം ആപജ്ജതി. യാ ഇമേസം ഛന്നം ഇന്ദ്രിയാനം അഗുത്തി അഗോപനാ അനാരക്ഖോ അസംവരോ - അയം വുച്ചതി "ഇന്ദ്രിയേസു അഗുത്തദ്വാരതാ".

തത്ഥ കതമാ ഇന്ദ്രിയേസു ഗുത്തദ്വാരതാ? ഇധേകച്ചോ ചക്ഖുനാ രൂപം ദിസ്വാ ന നിമിത്തഗ്ഗാഹീ ഹോതി നാനുബ്യഞ്ജനഗ്ഗാഹീ. യത്വാധികരണമേനം ചക്ഖുന്ദ്രിയം അസംവുതം വിഹരന്തം അഭിജ്ഝാദോമനസ്സാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അന്വാസ്സവേയ്യും, തസ്സ സംവരായ പടിപജ്ജതി, രക്ഖതി ചക്ഖുന്ദ്രിയം, ചക്ഖുന്ദ്രിയേ സംവരം ആപജ്ജതി. സോതേന സദ്ദം സുത്വാ…പേ०… ഘാനേന ഗന്ധം ഘായിത്വാ…പേ०… ജിവ്ഹായ രസം സായിത്വാ…പേ०… കായേന ഫോട്ഠബ്ബം ഫുസിത്വാ…പേ०… മനസാ ധമ്മം വിഞ്ഞായ ന നിമിത്തഗ്ഗാഹീ ഹോതി നാനുബ്യഞ്ജനഗ്ഗാഹീ. ഞത്വാധികരണമേനം മനിന്ദ്രിയം അസംവുതം വിഹരന്തം അഭിജ്ഝാദോമനസ്സാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അന്വാസ്സവേയ്യും, തസ്സ സംവരായ പടിപജ്ജതി, രക്ഖതി മനിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയേ സംവരം ആപജ്ജതി. യാ ഇമേസം ഛന്നം ഇന്ദ്രിയാനം ഗുത്തി ഗോപനാ ആരക്ഖോ സംവരോ - അയം വുച്ചതി "ഇന്ദ്രിയേസു ഗുത്തദ്വാരതാ". ഇമായ ഇന്ദ്രിയേസു ഗുത്തദ്വാരതായ ഉപേതോ ഹോതി സമുപേതോ…പേ०… സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി "ഇന്ദ്രിയേസു ഗുത്തദ്വാരോ"തി.

൭൪. "ഭോജനേ മത്തഞ്ഞൂ"തി അത്ഥി ഭോജനേ മത്തഞ്ഞുതാ, അത്ഥി ഭോജനേ അമത്തഞ്ഞുതാ.

തത്ഥ കതമാ ഭോജനേ അമത്തഞ്ഞുതാ? ഇധേകച്ചോ അപ്പടിസങ്ഖാ അയോനിസോ ആഹാരം ആഹാരേതി ദവായ മദായ മണ്ഡനായ വിഭൂസനായ. യാ തത്ഥ അസന്തുട്ഠിതാ അമത്തഞ്ഞുതാ അപ്പടിസങ്ഖാ ഭോജനേ - അയം വുച്ചതി "ഭോജനേ അമത്തഞ്ഞുതാ"തി.

തത്ഥ കതമാ ഭോജനേ മത്തഞ്ഞുതാ? ഇധേകച്ചോ പടിസങ്ഖാ യോനിസോ ആഹാരം ആഹാരേതി - "നേവ ദവായ ന മദായ ന മണ്ഡനായ ന വിഭൂസനായ, യാവദേവ ഇമസ്സ കായസ്സ ഠിതിയാ യാപനായ വിഹിംസൂപരതിയാ ബ്രഹ്മചരിയാനുഗ്ഗഹായ, ഇതി പുരാണഞ്ച വേദനം പടിഹങ്ഖാമി നവഞ്ച വേദനം ന ഉപ്പാദേസ്സാമി യാത്രാ ച മേ ഭവിസ്സതി അനവജ്ജതാ ച ഫാസു വിഹാരോ ചാ"തി. യാ തത്ഥ സന്തുട്ഠിതാ

മത്തഞ്ഞുതാ പടിസങ്ഖാ ഭോജനേ - അയം വുച്ചതി “ഭോജനേ മത്തഞ്ഞുതാ”. ഇമായ ഭോജനേ മത്തഞ്ഞുതായ ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി “ഭോജനേ മത്തഞ്ഞൂ”തി.

൫൧൯. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു പുബ്ബരത്താപരരത്തം ജാഗരിയാനുയോഗമനുയുത്തോ ഹോതി? ഇധ ഭിക്ഖു ദിവസം ചങ്കമേന നിസജ്ജായ ആവരണീയേഹി ധമ്മേഹി ചിത്തം പരിസോധേതി, രത്തിയാ പഠമയാമം ചങ്കമേന നിസജ്ജായ ആവരണീയേഹി ധമ്മേഹി ചിത്തം പരിസോധേതി, രത്തിയാ മജ്ഝിമയാമം ദക്ഖിണേന പസ്സേന സീഹസേയ്യം കപ്പേതി പാദേ പാദം [പാദേന പാദം (സ്യാ॰)] അച്ചാധായ സതോ സമ്പജാനോ ഉട്ഠാനസഞ്ഞം മനസികരിത്വാ, രത്തിയാ പച്ഛിമയാമം പച്ചുട്ഠായ ചങ്കമേന നിസജ്ജായ ആവരണീയേഹി ധമ്മേഹി ചിത്തം പരിസോധേതി. ഏവം ഭിക്ഖു പുബ്ബരത്താപരരത്തം ജാഗരിയാനുയോഗമനുയുത്തോ.

൫൨൦. “സാതച്ച”ന്തി. യോ ചേതസികോ വീരിയാരമ്ഭോ...പേ॰... സമ്മാവായാമോ.

൫൨൧. “നേപക്ക”ന്തി. യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി.

൫൨൨. “ബോധിപക്ഖികാനം ധമ്മാനം ഭാവനാനുയോഗമനുയുത്തോ”തി. തത്ഥ കതമേ ബോധിപക്ഖികാ ധമ്മാ? സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ - സതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ധമ്മവിചയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, വീരിയസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പീതിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, പസ്സദ്ധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, സമാധിസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ, ഉപേക്ഖാസമ്ബോജ്ഝങ്ഗോ . ഇമേ വുച്ചന്തി “ബോധിപക്ഖികാ ധമ്മാ”. ഇതി തേ ബോധിപക്ഖികേ ധമ്മേ ആസേവതി ഭാവേതി ബഹുലീകരോതി. തേന വുച്ചതി “ബോധിപക്ഖികാനം ധമ്മാനം ഭാവനാനുയോഗമനുയുത്തോ”തി.

൫൨൩. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു അഭിക്കന്തേ പടിക്കന്തേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, ആലോകിതേ വിലോകിതേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, സമിഞ്ജിതേ പസാരിതേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, സങ്ഘാടിപത്തചീവരധാരണേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, അസിതേ പീതേ ഖായിതേ സായിതേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി , ഉച്ചാരപസ്സാവകമ്മേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി; ഗതേ ഠിതേ നിസിന്നേ സുത്തേ ജാഗരിതേ ഭാസിതേ തുണ്ഹീഭാവേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി? ഇധ ഭിക്ഖു സതോ സമ്പജാനോ അഭിക്കമതി, സതോ സമ്പജാനോ പടിക്കമതി, സതോ സമ്പജാനോ ആലോകേതി, സതോ സമ്പജാനോ വിലോകേതി, സതോ സമ്പജാനോ സമിഞ്ജേതി, സതോ സമ്പജാനോ പസാരേതി, സതോ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, സങ്ഘാടിപത്തചീവരധാരണേ സതോ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, അസിതേ പീതേ ഖായിതേ സായിതേ സതോ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, ഉച്ചാരപസ്സാവകമ്മേ സതോ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, ഗതേ ഠിതേ നിസിന്നേ സുത്തേ ജാഗരിതേ ഭാസിതേ തുണ്ഹീഭാവേ സതോ സമ്പജാനകാരീ ഹോതീതി.

൫൨൪. തത്ഥ കതമാ സതി? യാ സതി അനുസ്സതി പടിസ്സതി സതി സരണതാ ധാരണതാ അപിലാപനതാ അസമ്മുസനതാ സതി സതിന്ദ്രിയം സതിബലം സമ്മാസതി - അയം വുച്ചതി “സതി”.

൨൨൫. ‘‘സമ്പജാനോ’’തി തത്ഥ കതമം സമ്പജഞ്ഞം? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ വിചയോ പവിചയോ ധമ്മവിചയോ സല്ലക്ഖണാ ഉപലക്ഖണാ പച്ചുപലക്ഖണാ പണ്ഡിച്ചം കോസല്ലം നേപുഞ്ഞം വേഭബ്യാ ചിന്താ ഉപപരിക്ഖാ ഭൂരീമേധാ പരിണായികാ വിപസ്സനാ സമ്പജഞ്ഞം പതോദോ പഞ്ഞാ പഞ്ഞിന്ദ്രിയം പഞ്ഞാബലം പഞ്ഞാസത്ഥം പഞ്ഞാപാസാദോ പഞ്ഞാആലോകോ പഞ്ഞാഓഭാസോ പഞ്ഞാപജ്ജോതോ പഞ്ഞാരതനം അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി ‘‘സമ്പജഞ്ഞം’’. ഇതി ഇമായ ച സതിയാ ഇമിനാ ച സമ്പജഞ്ഞേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. ഏവം ഭിക്ഖു സതോ സമ്പജാനോ അഭിക്കമതി, സതോ സമ്പജാനോ പടിക്കമതി, സതോ സമ്പജാനോ ആലോകേതി, സതോ സമ്പജാനോ വിലോകേതി, സതോ സമ്പജാനോ സമിഞ്ജേതി, സതോ സമ്പജാനോ പസാരേതി, സതോ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, സങ്ഘാടിപത്തചീവരധാരണേ സതോ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, അസിതേ പീതേ ഖായിതേ സായിതേ സതോ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, ഉച്ചാരപസ്സാവകമ്മേ സതോ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി, ഗതേ ഠിതേ നിസിന്നേ സുത്തേ ജാഗരിതേ ഭാസിതേ തുണ്ഹീഭാവേ സമ്പജാനകാരീ ഹോതി.

൨൨൬. ‘‘വിവിത്ത’’ന്തി സന്തികേ ചേപി സേനാസനം ഹോതി, തഞ്ച അനാകിണ്ണം ഗഹട്ഠേഹി പബ്ബജിതേഹി. തേന തം വിവിത്തം. ദൂരേ ചേപി സേനാസനം ഹോതി, തഞ്ച അനാകിണ്ണം ഗഹട്ഠേഹി പബ്ബജിതേഹി. തേന തം വിവിത്തം.

൨൨൭. ‘‘സേനാസന’’ന്തി മഞ്ചോപി സേനാസനം, പീഠമ്പി സേനാസനം, ഭിസിപി സേനാസനം, ബിബ്ബോഹനമ്പി [ബിമ്ബോഹനമ്പി (സീ॰ സ്യാ॰)] സേനാസനം, വിഹാരോപി സേനാസനം, അഡ്ഢയോഗോപി സേനാസനം, പാസാദോപി സേനാസനം, അട്ടോപി സേനാസനം, മാളോപി സേനാസനം, ലേണമ്പി സേനാസനം, ഗുഹാപി സേനാസനം, രുക്ഖമൂലമ്പി സേനാസനം, വേളുഗുമ്ബോപി സേനാസനം. യത്ഥ വാ പന ഭിക്ഖൂ പടിക്കമന്തി സബ്ബമേതം സേനാസനം.

൨൨൮. ‘‘വിവിത്തം സേനാസനം ഭജതീ’’തി ഇമം വിവിത്തം സേനാസനം ഭജതി സമ്ഭജതി സേവതി നിസേവതി സംസേവതി. തേന വുച്ചതി ‘‘വിവിത്തം സേനാസനം ഭജതീ’’തി.

൨൨൯. ‘‘അരഞ്ഞ’’ന്തി നിക്ഖമിത്വാ ബഹി ഇന്ദഖീലാ സബ്ബമേതം അരഞ്ഞം.

൨൩൦. ‘‘രുക്ഖമൂല’’ന്തി രുക്ഖമൂലംയേവ രുക്ഖമൂലം. പബ്ബതോയേവ പബ്ബതോ. കന്ദരായേവ കന്ദരാ. ഗിരിഗുഹായേവ ഗിരിഗുഹാ. സുസാനംയേവ സുസാനം. അബ്ഭോകാസോയേവ അബ്ഭോകാസോ. പലാലപുഞ്ജോയേവ പലാലപുഞ്ജോ.

൨൩൧. ‘‘വനപത്ഥ’’ന്തി ദൂരാനമേതം സേനാസനാനം അധിവചനം. ‘‘വനപത്ഥ’’ന്തി വനസണ്ഡാനമേതം സേനാസനാനം അധിവചനം. ‘‘വനപത്ഥ’’ന്തി ഭീസനകാനമേതം [ഭിംസനകാനമേതം (സീ॰ സ്യാ॰)] സേനാസനാനം അധിവചനം. ‘‘വനപത്ഥ’’ന്തി സലോമഹംസാനമേതം സേനാസനാനം അധിവചനം. ‘‘വനപത്ഥ’’ന്തി പരിയന്താനമേതം സേനാസനാനം അധിവചനം. ‘‘വനപത്ഥ’’ന്തി ന

മനുസ്സൂപചാരാനമേതം സേനാസനാനം അധിവചനം. “വനപത്ഥ”ന്തി ദുരഭിസമ്ഭവാനമേതം സേനാസനാനം അധിവചനം.

൧൬൨. “അപ്പസദ്ദ”ന്തി സന്തികേ ചേപി സേനാസനം ഹോതി, തഞ്ച അനാകിണ്ണം ഗഹട്ഠേഹി പബ്ബജിതേഹി. തേന തം അപ്പസദ്ദം. ദൂരേ ചേപി സേനാസനം ഹോതി, തഞ്ച അനാകിണ്ണം ഗഹട്ഠേഹി പബ്ബജിതേഹി. തേന തം അപ്പസദ്ദം.

൧൬൩. “അപ്പനിഗ്ഘോസ”ന്തി യദേവ തം അപ്പസദ്ദം തദേവ തം അപ്പനിഗ്ഘോസം. യദേവ തം അപ്പനിഗ്ഘോസം തദേവ തം വിജനവാതം. യദേവ തം വിജനവാതം തദേവ തം മനുസ്സരാഹസ്സേയ്യകം. യദേവ തം മനുസ്സരാഹസ്സേയ്യകം തദേവ തം പടിസല്ലാനസാരുപ്പം.

൧൬൪. “അരഞ്ഞഗതോ വാ രുക്ഖമൂലഗതോ വാ സുഞ്ഞാഗാരഗതോ വാ”തി അരഞ്ഞഗതോ വാ ഹോതി രുക്ഖമൂലഗതോ വാ സുഞ്ഞാഗാരഗതോ വാ.

൧൬൫. “നിസീദതി പല്ലങ്കം ആഭുജിത്വാ”തി നിസിന്നോ ഹോതി പല്ലങ്കം ആഭുജിത്വാ.

൧൬൬. “ഉജും കായം പണിധായാ”തി ഉജുകോ ഹോതി കായോ ഠിതോ പണിഹിതോ.

൧൬൭. “പരിമുഖം സതിം ഉപട്ഠപേത്വാ”തി തത്ഥ കതമാ സതി? യാ സതി അനുസ്സതി പടിസ്സതി…പേ॰… സമ്മാസതി - അയം വുച്ചതി “സതി”. അയം സതി ഉപട്ഠിതാ ഹോതി സുപട്ഠിതാ നാസികഗ്ഗേ വാ മുഖനിമിത്തേ വാ. തേന വുച്ചതി “പരിമുഖം സതിം ഉപട്ഠപേത്വാ”തി.

൧൬൮. “അഭിജ്ഝം ലോകേ പഹായാ”തി തത്ഥ കതമാ അഭിജ്ഝാ? യോ രാഗോ സാരാഗോ…പേ॰… ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി “അഭിജ്ഝാ”.

തത്ഥ കതമോ ലോകോ? പഞ്ചുപാദാനക്ഖന്ധാ ലോകോ - അയം വുച്ചതി “ലോകോ”. അയം അഭിജ്ഝാ ഇമമ്ഹി ലോകേ സന്താ ഹോതി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി “അഭിജ്ഝം ലോകേ പഹായാ”തി.

൧൬൯. “വിഗതാഭിജ്ഝേന ചേതസാ”തി തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം…പേ॰… തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി “ചിത്തം”. ഇദം ചിത്തം വിഗതാഭിജ്ഝം ഹോതി. തേന വുച്ചതി “വിഗതാഭിജ്ഝേന ചേതസാ”തി.

൫൭൦. “വിഹരതീ”തി ഇരിയതി വത്തതി പാലേതി യപേതി യാപേതി ചരതി വിഹരതി. തേന വുച്ചതി “വിഹരതീ”തി.

൫൭൧. “അഭിജ്ഝായ ചിത്തം പരിസോധേതീ”തി തത്ഥ കതമാ അഭിജ്ഝാ? യോ രാഗോ സാരാഗോ…പേ॰… ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി “അഭിജ്ഝാ”.

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം". ഇദം ചിത്തം ഇമായ അഭിജ്ഝായ സോധേതി വിസോധേതി പരിസോധേതി മോചേതി വിമോചേതി പരിമോചേതി. തേന വുച്ചതി "അഭിജ്ഝായ ചിത്തം പരിസോധേതീ"തി.

൫൪൨. "ബ്യാപാദപദോസം പഹായാ"തി അത്ഥി ബ്യാപാദോ, അത്ഥി പദോസോ.

തത്ഥ കതമോ ബ്യാപാദോ? യോ ചിത്തസ്സ ആഘാതോ പടിഘാതോ പടിഘം പടിവിരോധോ കോപോ പകോപോ സമ്പകോപോ ദോസോ പദോസോ സമ്പദോസോ ചിത്തസ്സ ബ്യാപത്തി മനോപദോസോ കോധോ കുജ്ഝനാ കുജ്ഝിതത്തം ദോസോ ദുസ്സനാ ദുസ്സിതത്തം [ദൂസനാ ദൂസിതത്തം (സ്യാ॰)] ബ്യാപത്തി ബ്യാപജ്ജനാ ബ്യാപജ്ജിതത്തം വിരോധോ പടിവിരോധോ ചണ്ഡിക്കം അസുരോപോ അനത്തമനതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "ബ്യാപാദോ".

തത്ഥ കതമോ പദോസോ? യോ ബ്യാപാദോ സോ പദോസോ, യോ പദോസോ സോ ബ്യാപാദോ. ഇതി അയഞ്ച ബ്യാപാദോ അയഞ്ച പദോസോ സന്താ ഹോന്തി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി "ബ്യാപാദപദോസം പഹായാ"തി.

൫൪൩. "അബ്യാപന്നചിത്തോ"തി തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം". ഇദം ചിത്തം അബ്യാപന്നം ഹോതി. തേന വുച്ചതി "അബ്യാപന്നചിത്തോ"തി.

൫൪൪. "വിഹരതീ"തി...പേ॰... തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൫൪൫. "ബ്യാപാദപദോസാ ചിത്തം പരിസോധേതീ"തി. അത്ഥി ബ്യാപാദോ അത്ഥി പദോസോ.

തത്ഥ കതമോ ബ്യാപാദോ? യോ ചിത്തസ്സ ആഘാതോ...പേ॰... ചണ്ഡിക്കം അസുരോപോ അനത്തമനതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "ബ്യാപാദോ".

തത്ഥ കതമോ പദോസോ? യോ ബ്യാപാദോ സോ പദോസോ, യോ പദോസോ സോ ബ്യാപാദോ.

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം". ഇദം ചിത്തം ഇമമ്ഹാ ബ്യാപാദപദോസാ സോധേതി വിസോധേതി പരിസോധേതി മോചേതി വിമോചേതി പരിമോചേതി. തേന വുച്ചതി "ബ്യാപാദപദോസാ ചിത്തം പരിസോധേതീ"തി.

൫൪൬. "ഥിനമിദ്ധം പഹായാ"തി അത്ഥി ഥിനം [ഥീനം (സീ॰ സ്യാ॰)], അത്ഥി മിദ്ധം.

തത്ഥ കതമം ഥിനം? യാ ചിത്തസ്സ അകല്യതാ അകമ്മഞ്ഞതാ ഓലീയനാ സല്ലീയനാ ലീനം ലീയനാ ലീയിതത്തം ഥിനം ഥിയനാ ഥിയിതത്തം [ഥീയനാ ഥീയിതത്തം (സീ॰ സ്യാ॰)] ചിത്തസ്സ - ഇദം വുച്ചതി "ഥിനം".

തത്ഥ കതമം മിദ്ധം? യാ കായസ്സ അകല്യതാ അകമ്മഞ്ഞതാ ഓനാഹോ പരിയോനാഹോ അന്തോസമോരോധോ മിദ്ധം സുപ്പം പചലായികാ സുപ്പം സുപ്പനാ സുപ്പിതത്തം - ഇദം വുച്ചതി "മിദ്ധം". ഇതി ഇദഞ്ച ഥിനം ഇദഞ്ച മിദ്ധം സന്താ ഹോന്തി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി "ഥിനമിദ്ധം പഹായാ"തി.

൫൭. "വിഗതഥിനമിദ്ധോ"തി. തസ്സ ഥിനമിദ്ധസ്സ ചത്തത്താ വന്തത്താ മുത്തത്താ പഹീനത്താ പടിനിസ്സട്ഠത്താ പഹീനപടിനിസ്സട്ഠത്താ. തേന വുച്ചതി "വിഗതഥിനമിദ്ധോ"തി.

൫൮. "വിഹരതീ"തി...പേ॰... തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൫൯. "ആലോകസഞ്ഞീ"തി. തത്ഥ കതമാ സഞ്ഞാ? യാ സഞ്ഞാ സഞ്ജാനനാ സഞ്ജാനിതത്തം - അയം വുച്ചതി "സഞ്ഞാ". അയം സഞ്ഞാ ആലോകാ ഹോതി വിവടാ പരിസുദ്ധാ പരിയോദാതാ. തേന വുച്ചതി "ആലോകസഞ്ഞീ"തി.

൬൦. "സതോ സമ്പജാനോ"തി. തത്ഥ കതമാ സതി? യാ സതി അനുസ്സതി ... പേ॰... സമ്മാസതി - അയം വുച്ചതി "സതി".

തത്ഥ കതമം സമ്പജഞ്ഞം? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "സമ്പജഞ്ഞം". ഇതി ഇമായ ച സതിയാ ഇമിനാ ച സമ്പജഞ്ഞേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി "സതോ സമ്പജാനോ"തി.

൬൧. "ഥിനമിദ്ധാ ചിത്തം പരിസോധേതീ"തി. അത്ഥി ഥിനം, അത്ഥി മിദ്ധം.

തത്ഥ കതമം ഥിനം...പേ॰... ഇദം വുച്ചതി "ഥിനം".

തത്ഥ കതമം മിദ്ധം...പേ॰... ഇദം വുച്ചതി "മിദ്ധം".

തത്ഥ കതമം ചിത്തം...പേ॰... ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം". ഇദം ചിത്തം ഇമമ്ഹാ ഥിനമിദ്ധാ സോധേതി വിസോധേതി പരിസോധേതി മോചേതി വിമോചേതി പരിമോചേതി. തേന വുച്ചതി "ഥിനമിദ്ധാ ചിത്തം പരിസോധേതീ"തി.

൬൨. "ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചം പഹായാ"തി അത്ഥി ഉദ്ധച്ചം, അത്ഥി കുക്കുച്ചം.

തത്ഥ കതമം ഉദ്ധച്ചം? യം ചിത്തസ്സ ഉദ്ധച്ചം അവൂപസമോ ചേതസോ വിക്ഖേപോ ഭന്തത്തം ചിത്തസ്സ - ഇദം വുച്ചതി "ഉദ്ധച്ചം".

തത്ഥ കതമം കുക്കുച്ചം? അകപ്പിയേ കപ്പിയസഞ്ഞിതാ, കപ്പിയേ അകപ്പിയസഞ്ഞിതാ, അവജ്ജേ വജ്ജസഞ്ഞിതാ, വജ്ജേ അവജ്ജസഞ്ഞിതാ, യം ഏവരൂപം കുക്കുച്ചം കുക്കുച്ചായനാ കുക്കുച്ചായിതത്തം ചേതസോ വിപ്പടിസാരോ മനോവിലേഖാ - ഇദം വുച്ചതി "കുക്കുച്ചം". ഇതി ഇദഞ്ച ഉദ്ധച്ചം ഇദഞ്ച കുക്കുച്ചം സന്താ ഹോന്തി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി "ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചം പഹായാ"തി.

൫൫. "അനുദ്ധതോ"തി തസ്സ ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചസ്സ ചത്തത്താ വന്തത്താ മുത്തത്താ പഹീനത്താ പടിനിസ്സട്ഠത്താ പഹീനപടിനിസ്സട്ഠത്താ. തേന വുച്ചതി "അനുദ്ധതോ"തി.

൫൬. "വിഹരതീ"തി ...പേ... തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൫൭. "വൂപസന്തചിത്തോ"തി . തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം". ഇദം ചിത്തം അജ്ഝത്തം സന്തം ഹോതി സമിതം വൂപസന്തം. തേന വുച്ചതി "അജ്ഝത്തം വൂപസന്തചിത്തോ"തി.

൫൮. "ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചാ ചിത്തം പരിസോധേതീ"തി അത്ഥി ഉദ്ധച്ചം, അത്ഥി കുക്കുച്ചം.

തത്ഥ കതമം ഉദ്ധച്ചം? യം ചിത്തസ്സ ഉദ്ധച്ചം അവൂപസമോ ചേതസോ വിക്ഖേപോ ഭന്തത്തം ചിത്തസ്സ - ഇദം വുച്ചതി "ഉദ്ധച്ചം".

തത്ഥ കതമം കുക്കുച്ചം...പേ... ഇദം വുച്ചതി "കുക്കുച്ചം".

തത്ഥ കതമം ചിത്തം...പേ... ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം". ഇദം ചിത്തം ഇമമ്ഹാ ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചാ സോധേതി വിസോധേതി പരിസോധേതി മോചേതി വിമോചേതി പരിമോചേതി. തേന വുച്ചതി "ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചാ ചിത്തം പരിസോധേതീ"തി.

൫൯. "വിചികിച്ഛം പഹായാ"തി, തത്ഥ കതമാ വിചികിച്ഛാ? യാ കങ്ഖാ കങ്ഖായനാ കങ്ഖായിതത്തം വിമതി വിചികിച്ഛാ ദ്വേള്ഹകം ദ്വിധാപഥോ സംസയോ അനേകംസഗ്ഗാഹോ ആസപ്പനാ പരിസപ്പനാ അപരിയോഗാഹണാ ഛമ്ഭിതത്തം ചിത്തസ്സ മനോവിലേഖോ - അയം വുച്ചതി "വിചികിച്ഛാ". അയം വിചികിച്ഛാ സന്താ ഹോതി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി "വിചികിച്ഛം പഹായാ"തി.

൬൦. "തിണ്ണവിചികിച്ഛോ"തി, ഇമം വിചികിച്ഛം തിണ്ണോ ഹോതി ഉത്തിണ്ണോ നിത്തിണ്ണോ പാരങ്ഗതോ പാരമനുപ്പത്തോ. തേന വുച്ചതി "തിണ്ണവിചികിച്ഛോ"തി.

൬൧. "അകഥംകഥീ കുസലേസു ധമ്മേസൂ"തി ഇമായ വിചികിച്ഛായ കുസലേസു ധമ്മേസു ന കങ്ഖതി ന വിചികിച്ഛതി അകഥംകഥീ ഹോതി

നിക്ഖഥംകഥീ വികഥംകഥോ. തേന വുച്ചതി ‘‘അകഥംകഥീ കുസലേസു ധമ്മേസൂ’’തി.

൫൬൦. ‘‘വിചികിച്ഛായ ചിത്തം പരിസോധേതീ’’തി, തത്ഥ കതമാ വിചികിച്ഛാ? യാ കങ്ഖാ കങ്ഖായനാ കങ്ഖായിതത്തം ഛമ്ഭിതത്തം ചിത്തസ്സ മനോവിലേഖോ - അയം വുച്ചതി ‘‘വിചികിച്ഛാ’’.

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ‘‘ചിത്തം’’. ഇദം ചിത്തം ഇമായ വിചികിച്ഛായ സോധേതി വിസോധേതി പരിസോധേതി മോചേതി വിമോചേതി പരിമോചേതി. തേന വുച്ചതി ‘‘വിചികിച്ഛായ ചിത്തം പരിസോധേതീ’’തി.

൫൬൧. ‘‘ഇമേ പഞ്ച നീവരണേ പഹായാ’’തി ഇമേ പഞ്ച നീവരണാ സന്താ ഹോന്തി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി ‘‘ഇമേ പഞ്ച നീവരണേ പഹായാ’’തി.

൫൬൨. ‘‘ചേതസോ ഉപക്കിലേസേ’’തി ഇമേ പഞ്ച നീവരണാ ചിത്തസ്സ ഉപക്കിലേസാ.

൫൬൩. ‘‘പഞ്ഞായ ദുബ്ബലീകരണേ’’തി ഇമേഹി പഞ്ചഹി നീവരണേഹി അനുപ്പന്നാ ചേവ പഞ്ഞാ ന ഉപ്പജ്ജതി ഉപ്പന്നാ ച പഞ്ഞാ നിരുജ്ഝതി. തേന വുച്ചതി ‘‘പഞ്ഞായ ദുബ്ബലീകരണേ’’തി.

൫൬൪. ‘‘വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹീ’’തി തത്ഥ കതമേ കാമാ? ഛന്ദോ കാമോ, രാഗോ കാമോ, ഛന്ദരാഗോ കാമോ, സങ്കപ്പോ കാമോ, രാഗോ കാമോ, സങ്കപ്പരാഗോ കാമോ - ഇമേ വുച്ചന്തി ‘‘കാമാ’’.

തത്ഥ കതമേ അകുസലാ ധമ്മാ? കാമച്ഛന്ദോ, ബ്യാപാദോ, ഥിനം, മിദ്ധം, ഉദ്ധച്ചം, കുക്കുച്ചം, വിചികിച്ഛാ - ഇമേ വുച്ചന്തി ‘‘അകുസലാ ധമ്മാ’’. ഇതി ഇമേഹി ച കാമേഹി ഇമേഹി ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി വിവിത്തോ ഹോതി. തേന വുച്ചതി ‘‘വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹീ’’തി.

൫൬൫. ‘‘സവിതക്കം സവിചാര’’ന്തി അത്ഥി വിതക്കോ, അത്ഥി വിചാരോ.

തത്ഥ കതമോ വിതക്കോ? യോ തക്കോ വിതക്കോ സങ്കപ്പോ അപ്പനാ ബ്യപ്പനാ ചേതസോ അഭിനിരോപനാ സമ്മാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി ‘‘വിതക്കോ’’.

തത്ഥ കതമോ വിചാരോ? യോ ചാരോ വിചാരോ അനുവിചാരോ ഉപവിചാരോ ചിത്തസ്സ അനുസന്ധനതാ അനുപേക്ഖനതാ - അയം വുച്ചതി വിചാരോ. ഇതി ഇമിനാ ച വിതക്കേന ഇമിനാ ച വിചാരേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി ‘‘സവിതക്കം സവിചാര’’ന്തി.

൫൬൬. ‘‘വിവേകജ’’ന്തി വിതക്കോ, വിചാരോ, പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ - തേ ഇമസ്മിം വിവേകേ ജാതാ ഹോന്തി സഞ്ജാതാ

നിബ്ബത്താ അഭിനിബ്ബത്താ പാതുഭൂതാ. തേന വുച്ചതി “വിവേകജ”ന്തി.

൫൬൭. “പീതിസുഖ”ന്തി അത്ഥി പീതി, അത്ഥി സുഖം.

തത്ഥ കതമാ പീതി? യാ പീതി പാമോജ്ജം ആമോദനാ പമോദനാ ഹാസോ പഹാസോ വിത്തി ഓദഗ്യം അത്തമനതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി “പീതി”.

തത്ഥ കതമം സുഖം? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “സുഖം”. ഇദം സുഖം ഇമായ പീതിയാ സഹഗതം ഹോതി സഹജാതം സംസട്ഠം സമ്പയുത്തം. തേന വുച്ചതി “പീതിസുഖ”ന്തി.

൫൬൮. “പഠമ”ന്തി ഗണനാനുപുബ്ബതാ [ഗണനാനുപുബ്ബതോ (സ്യാ॰) ഏവമുപരിപി] പഠമം. ഇദം പഠമം സമാപജ്ജതീതി പഠമം.

൫൬൯. “ഝാന”ന്തി വിതക്കോ, വിചാരോ, പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ.

൫൭൦. “ഉപസമ്പജ്ജാ”തി യോ പഠമസ്സ ഝാനസ്സ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

൫൭൧. “വിഹരതീ”തി ...പേ॰... തേന വുച്ചതി “വിഹരതീ”തി.

൫൭൨. “വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ”തി, അത്ഥി വിതക്കോ, അത്ഥി വിചാരോ.

തത്ഥ കതമോ വിതക്കോ? യോ തക്കോ വിതക്കോ...പേ॰... സമ്മാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി “വിതക്കോ”.

തത്ഥ കതമോ വിചാരോ? യോ ചാരോ വിചാരോ അനുവിചാരോ ഉപവിചാരോ ചിത്തസ്സ അനുസന്ധനതാ അനുപേക്ഖനതാ - അയം വുച്ചതി “വിചാരോ”. ഇതി അയഞ്ച വിതക്കോ അയഞ്ച വിചാരോ സന്താ ഹോന്തി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി “വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ”തി.

൫൭൩. “അജ്ഝത്ത”ന്തി യം അജ്ഝത്തം പച്ചത്തം.

൫൭൪. “സമ്പസാദന”ന്തി യാ സദ്ധാ സദ്ദഹനാ ഓകപ്പനാ അഭിപ്പസാദോ.

൫൭൫. “ചേതസോ ഏകോദിഭാവ”ന്തി യാ ചിത്തസ്സ ഠിതി...പേ॰... സമ്മാസമാധി.

൫൭൬. “അവിതക്കം അവിചാര”ന്തി അത്ഥി വിതക്കോ, അത്ഥി വിചാരോ.

തത്ഥ കതമോ വിതക്കോ? യോ തക്കോ വിതക്കോ...പേ॰... സമ്മാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി “വിതക്കോ”.

തത്ഥ കതമോ വിചാരോ? യോ ചാരോ അനുചാരോ വിചാരോ അനുവിചാരോ ഉപവിചാരോ ചിത്തസ്സ അനുസന്ധനതാ അനുപേക്ഖനതാ - അയം വുച്ചതി "വിചാരോ". ഇതി അയഞ്ച വിതക്കോ അയഞ്ച വിചാരോ സന്താ ഹോതി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി "അവിതക്കം അവിചാര"ന്തി.

൭൭. "സമാധിജ"ന്തി സമ്പസാദോ പീതിസുഖം - തേ ഇമസ്മിം സമാധിമ്ഹി ജാതാ ഹോന്തി സഞ്ജാതാ നിബ്ബത്താ അഭിനിബ്ബത്താ പാതുഭൂതാ. തേന വുച്ചതി "സമാധിജ"ന്തി.

൭൮. "പീതിസുഖ"ന്തി അത്ഥി പീതി, അത്ഥി സുഖം.

തത്ഥ കതമാ പീതി...പേ॰... അയം വുച്ചതി "പീതി".

തത്ഥ കതമം സുഖം...പേ॰... ഇദം വുച്ചതി "സുഖം". ഇദം സുഖം ഇമായ പീതിയാ സഹഗതം ഹോതി സഹജാതം സംസട്ഠം സമ്പയുത്തം. തേന വുച്ചതി "പീതിസുഖ"ന്തി.

൭൯. "ദുതിയ"ന്തി ഗണനാനുപുബ്ബതാ ദുതിയം. ഇദം ദുതിയം സമാപജ്ജതീതി ദുതിയം.

൮൦. "ഝാന"ന്തി സമ്പസാദോ, പീതിസുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ.

൮൧. "ഉപസമ്പജ്ജാ"തി യോ ദുതിയസ്സ ഝാനസ്സ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

൮൨. "വിഹരതീ"തി ...പേ॰... തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൮൩. "പീതിയാ ച വിരാഗാ"തി തത്ഥ കതമാ പീതി? യാ പീതി പാമോജ്ജം ആമോദനാ പമോദനാ ഹാസോ പഹാസോ വിത്തി ഓദഗ്യം അത്തമനതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "പീതി". അയം പീതി സന്താ ഹോതി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി "പീതിയാ ച വിരാഗാ"തി.

൮൪. "ഉപേക്ഖകോ"തി തത്ഥ കതമാ ഉപേക്ഖാ? യാ ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖനാ അജ്ഝുപേക്ഖനാ മജ്ഝത്തതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "ഉപേക്ഖാ". ഇമായ ഉപേക്ഖായ ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി "ഉപേക്ഖകോ"തി.

൮൫. "വിഹരതീ"തി ...പേ॰... തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൮൬. "സതോ ച സമ്പജാനോ"തി തത്ഥ കതമാ സതി? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ॰... സമ്മാസതി - അയം വുച്ചതി "സതി".

തത്ഥ കതമം സമ്പജഞ്ഞം? യാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "സമ്പജഞ്ഞം". ഇതി ഇമായ ച സതിയാ ഇമിനാ ച സമ്പജഞ്ഞേന ഉപേതോ ഹോതി...പേ॰... സമന്നാഗതോ. തേന വുച്ചതി "സതോ ച സമ്പജാനോ"തി.

൬൨൭. "സുഖഞ്ച കായേന പടിസംവേദേതീ"തി തത്ഥ കതമം സുഖം? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി "സുഖം".

തത്ഥ കതമോ കായോ? സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അയം വുച്ചതി "കായോ". ഇദം സുഖം ഇമിനാ കായേന പടിസംവേദേതി. തേന വുച്ചതി "സുഖഞ്ച കായേന പടിസംവേദേതീ"തി.

൬൨൮. "യം തം അരിയാ ആചിക്ഖന്തീ"തി തത്ഥ കതമേ അരിയാ? അരിയാ വുച്ചന്തി ബുദ്ധാ ച ബുദ്ധസാവകാ ച. തേ ഇമം ആചിക്ഖന്തി ദേസേന്തി പഞ്ഞപേന്തി [പഞ്ഞാപേന്തി (സീ॰ സ്യാ॰)] പട്ഠപേന്തി വിവരന്തി വിഭജന്തി ഉത്താനിം കരോന്തി പകാസേന്തി. തേന വുച്ചതി "യം തം അരിയാ ആചിക്ഖന്തീ"തി.

൬൨൯. "ഉപേക്ഖകോ സതിമാ സുഖവിഹാരീ"തി തത്ഥ കതമാ ഉപേക്ഖാ? യാ ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖനാ അജ്ഝുപേക്ഖനാ മജ്ഝത്തതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "ഉപേക്ഖാ".

തത്ഥ കതമാ സതി? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ॰... സമ്മാസതി - അയം വുച്ചതി "സതി".

തത്ഥ കതമം സുഖം? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി "സുഖം". ഇതി ഇമായ ച ഉപേക്ഖായ ഇമായ ച സതിയാ ഇമിനാ ച സുഖേന സമന്നാഗതോ ഇരിയതി വത്തതി പാലേതി യപേതി യാപേതി ചരതി വിഹരതി. തേന വുച്ചതി "ഉപേക്ഖകോ സതിമാ സുഖവിഹാരീ"തി.

൬൩൦. "തതിയ"ന്തി ഗണനാനുപുബ്ബതാ തതിയം. ഇദം തതിയം സമാപജ്ജതീതി തതിയം.

൬൩൧. "ഝാന"ന്തി ഉപേക്ഖാ, സതി, സമ്പജഞ്ഞം, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ.

൬൩൨. "ഉപസമ്പജ്ജാ"തി യോ തതിയസ്സ ഝാനസ്സ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

൬൩൩. "വിഹരതീ"തി...പേ॰... തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൬൩൪. "സുഖസ്സ ച പഹാനാ ദുക്ഖസ്സ ച പഹാനാ"തി, അത്ഥി സുഖം, അത്ഥി ദുക്ഖം.

തത്ഥ കതമം സുഖം? യം കായികം സാതം കായികം സുഖം കായസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം കായസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “സുഖം”.

തത്ഥ കതമം ദുക്ഖം? യം കായികം അസാതം കായികം ദുക്ഖം കായസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം കായസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “ദുക്ഖം”. ഇതി ഇദഞ്ച സുഖം ഇദഞ്ച ദുക്ഖം സന്താ ഹോന്തി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി “സുഖസ്സ ച പഹാനാ ദുക്ഖസ്സ ച പഹാനാ”തി.

൯൬. “പുബ്ബേവ സോമനസ്സദോമനസ്സാനം അത്ഥങ്ഗമാ”തി അത്ഥി സോമനസ്സം, അത്ഥി ദോമനസ്സം.

തത്ഥ കതമം സോമനസ്സം? യം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “സോമനസ്സം”.

തത്ഥ കതമം ദോമനസ്സം? യം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇദം വുച്ചതി “ദോമനസ്സം”. ഇതി ഇദഞ്ച സോമനസ്സം ഇദഞ്ച ദോമനസ്സം പുബ്ബേവ സന്താ ഹോന്തി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി “പുബ്ബേവ സോമനസ്സദോമനസ്സാനം അത്ഥങ്ഗമാ”തി.

൯൭. “അദുക്ഖമസുഖ”ന്തി യം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ. തേന വുച്ചതി “അദുക്ഖമസുഖ”ന്തി.

൯൮. “ഉപേക്ഖാസതിപാരിസുദ്ധി”ന്തി, തത്ഥ കതമാ ഉപേക്ഖാ? യാ ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖനാ അജ്ഝുപേക്ഖനാ മജ്ഝത്തതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി “ഉപേക്ഖാ”.

തത്ഥ കതമാ സതി? യാ സതി അനുസ്സതി...പേ०... സമ്മാസതി - അയം വുച്ചതി “സതി”. അയം സതി ഇമായ ഉപേക്ഖായ വിവടാ ഹോതി പരിസുദ്ധാ പരിയോദാതാ. തേന വുച്ചതി “ഉപേക്ഖാസതിപാരിസുദ്ധി”ന്തി.

൯൯. “ചതുത്ഥ”ന്തി ഗണനാനുപുബ്ബതാ ചതുത്ഥം, ഇദം ചതുത്ഥം സമാപജ്ജതീതി ചതുത്ഥം.

൯൯. “ഝാന”ന്തി ഉപേക്ഖാ, സതി, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ.

൬൦൦. “ഉപസമ്പജ്ജാ”തി യോ ചതുത്ഥസ്സ ഝാനസ്സ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

൬൦൧. “വിഹരതീ”തി...പേ०... തേന വുച്ചതി “വിഹരതീ”തി.

൬൦൨. "സബ്ബസോ രൂപസഞ്ഞാനം സമതിക്കമാ"തി തത്ഥ കതമാ രൂപസഞ്ഞാ? രൂപാവചരസമാപത്തിം സമാപന്നസ്സ വാ ഉപപന്നസ്സ വാ ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരിസ്സ വാ സഞ്ഞാ സഞ്ജാനനാ സഞ്ജാനിതത്തം - ഇമാ വുച്ചന്തി "രൂപസഞ്ഞായോ". ഇമാ രൂപസഞ്ഞായോ അതിക്കന്തോ ഹോതി വീതിക്കന്തോ സമതിക്കന്തോ. തേന വുച്ചതി "സബ്ബസോ രൂപസഞ്ഞാനം സമതിക്കമാ"തി.

൬൦൩. "പടിഘസഞ്ഞാനം അത്ഥങ്ഗമാ"തി തത്ഥ കതമാ പടിഘസഞ്ഞാ? രൂപസഞ്ഞാ സദ്ദസഞ്ഞാ...പേ॰... ഫോട്ഠബ്ബസഞ്ഞാ - ഇമാ വുച്ചന്തി പടിഘസഞ്ഞായോ. ഇമാ പടിഘസഞ്ഞായോ സന്താ ഹോന്തി സമിതാ വൂപസന്താ അത്ഥങ്ഗതാ അബ്ഭത്ഥങ്ഗതാ അപ്പിതാ ബ്യപ്പിതാ സോസിതാ വിസോസിതാ ബ്യന്തീകതാ. തേന വുച്ചതി "പടിഘസഞ്ഞാനം അത്ഥങ്ഗമാ"തി.

൬൦൪. "നാനത്തസഞ്ഞാനം അമനസികാരാ"തി തത്ഥ കതമാ നാനത്തസഞ്ഞാ? അസമാപന്നസ്സ മനോധാതു സമങ്ഗിസ്സ വാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു സമങ്ഗിസ്സ വാ സഞ്ഞാ സഞ്ജാനനാ സഞ്ജാനിതത്തം - ഇമാ വുച്ചന്തി "നാനത്തസഞ്ഞായോ". ഇമാ നാനത്തസഞ്ഞായോ ന മനസി കരോതി. തേന വുച്ചതി "നാനത്തസഞ്ഞാനം അമനസികാരാ"തി.

൬൦൫. "അനന്തോ ആകാസോ"തി, തത്ഥ കതമോ ആകാസോ? യോ ആകാസോ ആകാസഗതം അഘം അഘഗതം വിവരോ വിവരഗതം അസമ്ഫുട്ഠം ചതൂഹി മഹാഭൂതേഹി - അയം വുച്ചതി "ആകാസോ". തസ്മിം ആകാസേ ചിത്തം ഠപേതി സണ്ഠപേതി അനന്തം ഫരതി. തേന വുച്ചതി "അനന്തോ ആകാസോ"തി.

൬൦൬. "ആകാസാനഞ്ചായതന"ന്തി ആകാസാനഞ്ചായതനം സമാപന്നസ്സ വാ ഉപപന്നസ്സ വാ ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരിസ്സ വാ ചിത്തചേതസികാ ധമ്മാ.

൬൦൭. "ഉപസമ്പജ്ജാ"തി യോ ആകാസാനഞ്ചായതനസ്സ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

൬൦൮. "വിഹരതീ"തി...പേ॰... തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൬൦൯. "സബ്ബസോ ആകാസാനഞ്ചായതനം സമതിക്കമ്മാ"തി ഇമം ആകാസാനഞ്ചായതനം അതിക്കന്തോ ഹോതി വീതിക്കന്തോ സമതിക്കന്തോ. തേന വുച്ചതി "സബ്ബസോ ആകാസാനഞ്ചായതനം സമതിക്കമ്മാ"തി.

൬൧൦. "അനന്തം വിഞ്ഞാണ"ന്തി തംയേവ ആകാസം വിഞ്ഞാണേന ഫുട്ഠം മനസി കരോതി അനന്തം ഫരതി. തേന വുച്ചതി "അനന്തം വിഞ്ഞാണ"ന്തി.

൬൧൧. "വിഞ്ഞാണഞ്ചായതന"ന്തി വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനം സമാപന്നസ്സ വാ ഉപപന്നസ്സ വാ ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരിസ്സ വാ ചിത്തചേതസികാ ധമ്മാ.

൬൧൨. "ഉപസമ്പജ്ജാ"തി യോ വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനസ്സ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

൬൧൩. "വിഹരതീ"തി...പേ॰... തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൬൧൪. ''സബ്ബസോ വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനം സമതിക്കമ്മാ''തി ഇമം വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനം അതിക്കന്തോ ഹോതി വീതിക്കന്തോ സമതിക്കന്തോ. തേന വുച്ചതി ''സബ്ബസോ വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനം സമതിക്കമ്മാ''തി.

൬൧൫. ''നത്ഥി കിഞ്ചീ''തി തംയേവ വിഞ്ഞാണം ഭാവേതി വിഭാവേതി അന്തരഭാവേതി, ''നത്ഥി കിഞ്ചീ''തി പസ്സതി. തേന വുച്ചതി ''നത്ഥി കിഞ്ചീ''തി.

൬൧൬. ''ആകിഞ്ചഞ്ഞായതന''ന്തി ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമാപന്നസ്സ വാ ഉപപന്നസ്സ വാ ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരിസ്സ വാ ചിത്തചേതസികാ ധമ്മാ.

൬൧൭. ''ഉപസമ്പജ്ജാ''തി യോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനസ്സ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

൬൧൮. ''വിഹരതീ''തി ...പേ॰... തേന വുച്ചതി ''വിഹരതീ''തി.

൬൧൯. ''സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മാ''തി ഇമം ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം അതിക്കന്തോ ഹോതി വീതിക്കന്തോ സമതിക്കന്തോ. തേന വുച്ചതി ''സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മാ''തി.

''നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ''തി തംയേവ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സന്തതോ മനസി കരോതി സങ്ഖാരാവസേസസമാപത്തിം ഭാവേതി. തേന വുച്ചതി ''നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ''തി [അയം പാഠോ മാതികായം നത്ഥി, നിദ്ദേസേ പന സബ്ബപോത്ഥകേസു ദിസ്സതി].

൬൨൦. ''നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതന''ന്തി നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനം സമാപന്നസ്സ വാ ഉപപന്നസ്സ വാ ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരിസ്സ വാ ചിത്തചേതസികാ ധമ്മാ.

൬൨൧. ''ഉപസമ്പജ്ജാ''തി യോ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസ്സ ലാഭോ പടിലാഭോ പത്തി സമ്പത്തി ഫുസനാ സച്ഛികിരിയാ ഉപസമ്പദാ.

൬൨൨. ''വിഹരതീ''തി ഇരിയതി വത്തതി പാലേതി യപേതി യാപേതി ചരതി വിഹരതി. തേന വുച്ചതി ''വിഹരതീ''തി.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൧. രൂപാവചരകുസലം

൬൨൩. ചത്താരി ഝാനാനി - പഠമം ഝാനം, ദുതിയം ഝാനം, തതിയം ഝാനം, ചതുത്ഥം ഝാനം.

൬൨൪. തത്ഥ കതമം പഠമം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികം ഝാനം

ഹോതി - വിതക്കോ, വിചാരോ, പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "പഠമം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം ദുതിയം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം , തസ്മിം സമയേ തിവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "ദുതിയം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം തതിയം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "തതിയം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം ചതുത്ഥം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - ഉപേക്ഖാ, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "ചതുത്ഥം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

ചതുക്കം.

൬൨൫. ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - വിതക്കോ, വിചാരോ, പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "പഠമം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി അവിതക്കം വിചാരമത്തം വിവേകജം പീതിസുഖം ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ചതുരങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - വിചാരോ, പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "ദുതിയം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ തിവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "തതിയം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "ചതുത്ഥം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... പഞ്ചമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - ഉപേക്ഖാ, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''പഞ്ചമം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

പഞ്ചകം.

൨. അരൂപാവചരകുസലം

൬൨൩. ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ അരൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - ഉപേക്ഖാ, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''ചതുത്ഥം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

൩. ലോകുത്തരകുസലം

൬൨൪. ചത്താരി ഝാനാനി - പഠമം ഝാനം, ദുതിയം ഝാനം, തതിയം ഝാനം, ചതുത്ഥം ഝാനം.

൬൨൫. തത്ഥ കതമം പഠമം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - വിതക്കോ, വിചാരോ, പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''പഠമം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം ദുതിയം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ തിവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''ദുതിയം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം തതിയം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ॰... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''തതിയം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം ചതുത്ഥം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ സുഖസ്സ ച പഹാനാ ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം

ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - ഉപേക്ഖാ, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "ചതുത്ഥം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

ചതുക്കം.

൩൨൮. ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - വിതക്കോ, വിചാരോ, പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "പഠമം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി അവിതക്കം വിചാരമത്തം വിവേകജം പീതിസുഖം ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ചതുരങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി വിചാരോ പീതി സുഖം ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "ദുതിയം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ തിവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "തതിയം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "ചതുത്ഥം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ... പഞ്ചമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - ഉപേക്ഖാ, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി "പഞ്ചമം ഝാനം". അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

പഞ്ചകം.

ൻ. രൂപാവചരവിപാകാ

൬൩൦. ചത്താരി ഝാനാനി - പഠമം ഝാനം, ദുതിയം ഝാനം, തതിയം ഝാനം, ചതുത്ഥം ഝാനം.

൬൩൧. തത്ഥ കതമം പഠമം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - വിതക്കോ, വിചാരോ, പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''പഠമം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം ദുതിയം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം...പേ॰... തതിയം ഝാനം... പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം...പേ॰... പഠമം ഝാനം...പേ॰... പഞ്ചമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - ഉപേക്ഖാ, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''പഞ്ചമം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ...പേ॰....

൧. അരൂപാവചരവിപാകാ

൬൩൨. ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ അരൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി... പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ അരൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - ഉപേക്ഖാ, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''ചതുത്ഥം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

൨. ലോകുത്തരവിപാകാ

൬൩൩. ചത്താരി ഝാനാനി - പഠമം ഝാനം, ദുതിയം ഝാനം, തതിയം ഝാനം, ചതുത്ഥം ഝാനം.

൬൩൪. തത്ഥ കതമം പഠമം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ

ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - വിതക്കോ, വിചാരോ, പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''പഠമം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം ദുതിയം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ ഝാനസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം ...പേ॰... തതിയം ഝാനം... പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം...പേ॰... പഠമം ഝാനം...പേ॰... പഞ്ചമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - ഉപേക്ഖാ, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''പഞ്ചമം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

൭. രൂപാരൂപാവചരകിരിയാ

൬൩൭. ചത്താരി ഝാനാനി - പഠമം ഝാനം, ദുതിയം ഝാനം, തതിയം ഝാനം, ചതുത്ഥം ഝാനം.

൬൩൬. തത്ഥ കതമം പഠമം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപാവചരം ഝാനം ഭാവേതി കിരിയം നേവ കുസലം നാകുസലം ന ച കമ്മവിപാകം ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ പഞ്ചങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - വിതക്കോ, വിചാരോ, പീതി, സുഖം, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''പഠമം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം ദുതിയം ഝാനം? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപാവചരം ഝാനം ഭാവേതി കിരിയം നേവ കുസലം നാകുസലം ന ച കമ്മവിപാകം ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരം വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം... പേ॰... തതിയം ഝാനം...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം...പേ॰... പഠമം ഝാനം...പേ॰... പഞ്ചമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - ഉപേക്ഖാ, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''പഞ്ചമം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താ.

൬൩൭. ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ അരൂപാവചരം ഝാനം ഭാവേതി കിരിയം നേവ കുസലം നാകുസലം ന ച കമ്മവിപാകം ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരം സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ ദുവങ്ഗികം ഝാനം ഹോതി - ഉപേക്ഖാ, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ. ഇദം വുച്ചതി ''ചതുത്ഥം ഝാനം''. അവസേസാ ധമ്മാ ഝാനസമ്പയുത്താതി.

ൻ. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൹൬൮. ചത്താരി ഝാനാനി - ഇധ ഭിക്ഖു വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി സവിതക്കം സവിചാരം വിവേകജം പീതിസുഖം പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി...പേ०... വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ അജ്ഝത്തം സമ്പസാദനം ചേതസോ ഏകോദിഭാവം അവിതക്കം അവിചാരം സമാധിജം പീതിസുഖം ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി...പേ०... പീതിയാ ച വിരാഗാ ഉപേക്ഖകോ ച വിഹരതി സതോ ച സമ്പജാനോ സുഖഞ്ച കായേന പടിസംവേദേതി, യം തം അരിയാ ആചിക്ഖന്തി - ''ഉപേക്ഖകോ സതിമാ സുഖവിഹാരീ''തി തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി...പേ०... സുഖസ്സ ച പഹാനാ ദുക്ഖസ്സ ച പഹാനാ പുബ്ബേവ സോമനസ്സദോമനസ്സാനം അത്ഥങ്ഗമാ അദുക്ഖമസുഖം ഉപേക്ഖാസതിപാരിസുദ്ധിം ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി.

൹൬൯. ചതുന്നം ഝാനാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ०... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൹൭൦. സിയാ കുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. തീണി ഝാനാനി - ഏത്ഥുപ്പന്നം സുഖം വേദനം ഠപേത്വാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, ചതുത്ഥം ഝാനം - ഏത്ഥുപ്പന്നം അദുക്ഖമസുഖം വേദനം ഠപേത്വാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം. സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. സിയാ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ. പഠമം ഝാനം - ഏത്ഥുപ്പന്നേ വിതക്കവിചാരേ ഠപേത്വാ സവിതക്കം സവിചാരം, തീണി ഝാനാനി അവിതക്കഅവിചാരാ. ദ്വേ ഝാനാനി - ഏത്ഥുപ്പന്നം പീതിം ഠപേത്വാ പീതിസഹഗതാ, തീണി ഝാനാനി - ഏത്ഥുപ്പന്നം സുഖം ഠപേത്വാ സുഖസഹഗതാ, ചതുത്ഥം ഝാനം - ഏത്ഥുപ്പന്നം ഉപേക്ഖം ഠപേത്വാ ഉപേക്ഖാസഹഗതം. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സിയാ ആചയഗാമിനോ, സിയാ അപചയഗാമിനോ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ. സിയാ സേക്ഖാ, സിയാ അസേക്ഖാ, സിയാ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ. സിയാ മഹഗ്ഗതാ, സിയാ അപ്പമാണാ. തീണി ഝാനാനി ന വത്തബ്ബാ പരിത്താരമ്മണാതിപി, മഹഗ്ഗതാരമ്മണാതിപി, സിയാ അപ്പമാണാരമ്മണാ , സിയാ ന വത്തബ്ബാ അപ്പമാണാരമ്മണാതി; ചതുത്ഥം ഝാനം സിയാ പരിത്താരമ്മണം, സിയാ മഹഗ്ഗതാരമ്മണം, സിയാ അപ്പമാണാരമ്മണം; സിയാ ന വത്തബ്ബം പരിത്താരമ്മണന്തിപി, മഹഗ്ഗതാരമ്മണന്തിപി, അപ്പമാണാരമ്മണന്തിപി . സിയാ മജ്ഝിമാ, സിയാ പണീതാ. സിയാ സമ്മത്തനിയതാ, സിയാ അനിയതാ. തീണി ഝാനാനി ന മഗ്ഗാരമ്മണാ, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകാ, സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ മഗ്ഗഹേതുകാതിപി, മഗ്ഗാധിപതിനോതിപി; ചതുത്ഥം ഝാനം സിയാ മഗ്ഗാരമ്മണം, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകം, സിയാ മഗ്ഗാധിപതി, സിയാ ന

വത്തബ്ബം മഗ്ഗാരമ്മണന്തിപി, മഗ്ഗഹേതുകന്തിപി മഗ്ഗാധിപതീതിപി. സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ. സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. തീണി ഝാനാനി ന വത്തബ്ബാ അതീതാരമ്മണാതിപി, അനാഗതാരമ്മണാതിപി, പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാതിപി; ചതുത്ഥം ഝാനം സിയാ അതീതാരമ്മണം, സിയാ അനാഗതാരമ്മണം, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണം, സിയാ ന വത്തബ്ബം അതീതാരമ്മണന്തിപി, അനാഗതാരമ്മണന്തിപി, പച്ചുപ്പന്നാരമണന്തിപി. സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. തീണി ഝാനാനി ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, ചതുത്ഥം ഝാനം സിയാ അജ്ഝത്താരമ്മണം, സിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണം, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണം, സിയാ ന വത്തബ്ബം അജ്ഝത്താരമ്മണന്തിപി, ബഹിദ്ധാരമ്മണന്തിപി, അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണന്തിപി. അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

൨. ദുകം

൬൪൫. ന ഹേതൂ, സഹേതുകാ, ഹേതുസമ്പയുത്താ, ന വത്തബ്ബാ ''ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാ''തി, സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ, ന വത്തബ്ബാ ''ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാ''തി, ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ, ന ഹേതൂ സഹേതുകാ.

സപ്പച്ചയാ, സങ്ഖതാ, അനിദസ്സനാ, അപ്പടിഘാ, അരൂപാ , സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ, കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ.

നോ ആസവാ, സിയാ സാസവാ, സിയാ അനാസവാ, ആസവവിപ്പയുത്താ, ന വത്തബ്ബാ ''ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാ''തി, സിയാ സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ ''സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ''തി. ന വത്തബ്ബാ ''ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാതി''പി, ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. സിയാ ആസവവിപ്പയുത്താ സാസവാ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്താ അനാസവാ.

നോ സംയോജനാ...പേ॰... നോ ഗന്ഥാ...പേ॰... നോ ഓഘാ...പേ॰... നോ യോഗാ...പേ॰... നോ നീവരണാ...പേ॰... നോ പരാമാസാ...പേ॰... സാരമ്മണാ, നോ ചിത്താ, ചേതസികാ, ചിത്തസമ്പയുത്താ, ചിത്തസംസട്ഠാ, ചിത്തസമുട്ഠാനാ, ചിത്തസഹഭുനോ, ചിത്താനുപരിവത്തിനോ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ, ബാഹിരാ, നോ ഉപാദാ, സിയാ ഉപാദിന്നാ, സിയാ അനുപാദിന്നാ.

നോ ഉപാദാനാ...പേ॰... നോ കിലേസാ...പേ॰... ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. പഠമം ഝാനം - ഏത്ഥുപ്പന്നം വിതക്കം ഠപേത്വാ സവിതക്കം, തീണി ഝാനാനി അവിതക്കാ. പഠമം ഝാനം - ഏത്ഥുപ്പന്നം വിചാരം ഠപേത്വാ സവിചാരം, തീണി ഝാനാനി അവിചാരാ. ദ്വേ ഝാനാനി - ഏത്ഥുപ്പന്നം പീതിം ഠപേത്വാ സപ്പീതികാ, ദ്വേ ഝാനാനി അപ്പീതികാ. ദ്വേ ഝാനാനി - ഏത്ഥുപ്പന്നം പീതിം ഠപേത്വാ പീതിസഹഗതാ, ദ്വേ ഝാനാനി ന പീതിസഹഗതാ. തീണി ഝാനാനി - ഏത്ഥുപ്പന്നം സുഖം ഠപേത്വാ സുഖസഹഗതാ, ചതുത്ഥം ഝാനം ന സുഖസഹഗതം. ചതുത്ഥം ഝാനം - ഏത്ഥുപ്പന്നം ഉപേക്ഖം ഠപേത്വാ ഉപേക്ഖാസഹഗതം, തീണി ഝാനാനി

ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, ന കാമാവചരാ, സിയാ രൂപാവചരാ, സിയാ ന രൂപാവചരാ, തീണി ഝാനാനി ന അരൂപാവചരാ, ചതുത്ഥം ഝാനം സിയാ അരൂപാവചരം, സിയാ ന അരൂപാവചരം, സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ, സിയാ നിയ്യാനികാ, സിയാ അനിയ്യാനികാ, സിയാ നിയതാ, സിയാ അനിയതാ, സിയാ സഉത്തരാ, സിയാ അനുത്തരാ, അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

ഝാനവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൧൩. അപ്പമഞ്ഞാവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൬൪൨. ചതസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ - ഇധ ഭിക്ഖു മേത്താസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി, തഥാ ദുതിയം, തഥാ തതിയം, തഥാ ചതുത്ഥം [ചതുത്ഥിം (സീ॰)]. ഇതി ഉദ്ധമധോ തിരിയം സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോകം മേത്താസഹഗതേന ചേതസാ വിപുലേന മഹഗ്ഗതേന അപ്പമാണേന അവേരേന അബ്യാപജ്ജേന [അബ്യാപജ്ഝേന (സീ॰ സ്യാ॰)] ഫരിത്വാ വിഹരതി. കരുണാസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി, തഥാ ദുതിയം, തഥാ തതിയം, തഥാ ചതുത്ഥം. ഇതി ഉദ്ധമധോ തിരിയം സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോകം കരുണാസഹഗതേന ചേതസാ വിപുലേന മഹഗ്ഗതേന അപ്പമാണേന അവേരേന അബ്യാപജ്ജേന ഫരിത്വാ വിഹരതി. മുദിതാസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി, തഥാ ദുതിയം, തഥാ തതിയം, തഥാ ചതുത്ഥം. ഇതി ഉദ്ധമധോ തിരിയം സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോകം മുദിതാസഹഗതേന ചേതസാ വിപുലേന മഹഗ്ഗതേന അപ്പമാണേന അവേരേന അബ്യാപജ്ജേന ഫരിത്വാ വിഹരതി. ഉപേക്ഖാസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി, തഥാ ദുതിയം, തഥാ തതിയം, തഥാ ചതുത്ഥം. ഇതി ഉദ്ധമധോ തിരിയം സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോകം ഉപേക്ഖാസഹഗതേന ചേതസാ വിപുലേന മഹഗ്ഗതേന അപ്പമാണേന അവേരേന അബ്യാപജ്ജേന ഫരിത്വാ വിഹരതി.

൧. മേത്താ

൬൪൩. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു മേത്താസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി? സേയ്യഥാപി നാമ ഏകം പുഗ്ഗലം പിയം മനാപം ദിസ്വാ മേത്തായേയ്യ, ഏവമേവ സബ്ബേ സത്തേ മേത്തായ ഫരതി.

തത്ഥ കതമാ മേത്താ? യാ സത്തേസു മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മേത്താ".

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം ഹദയം പണ്ഡരം മനോ മനായതനം മനിന്ദ്രിയം വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം". ഇദം ചിത്തം ഇമായ മേത്തായ സഹഗതം ഹോതി സഹജാതം സംസട്ഠം സമ്പയുത്തം. തേന വുച്ചതി "മേത്താസഹഗതേന ചേതസാ"തി.

൬൪൪. "ഏകം ദിസ"ന്തി പുരത്ഥിമം വാ ദിസം പച്ഛിമം വാ ദിസം ഉത്തരം വാ ദിസം ദക്ഖിണം വാ ദിസം ഉദ്ധം വാ അധോ വാ തിരിയം വാ വിദിസം വാ.

൬൪൫. "ഫരിത്വാ"തി ഫരിത്വാ അധിമുച്ചിത്വാ.

൬൪൬. "വിഹരതീ"തി ഇരിയതി വത്തതി പാലേതി യപേതി യാപേതി ചരതി വിഹരതി. തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൬൪൭. "തഥാ ദുതിയ"ന്തി യഥേവ ഏകം ദിസം തഥാ ദുതിയം ദിസം തഥാ തതിയം ദിസം തഥാ ചതുത്ഥം ദിസം തഥാ ഉദ്ധം തഥാ അധോ തഥാ തിരിയം തഥാ വിദിസം.

൬൪൮. "സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോക"ന്തി സബ്ബേന സബ്ബം സബ്ബഥാ സബ്ബം അസേസം നിസ്സേസം. പരിയാദായവചനമേതം - "സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോക"ന്തി.

൬൪൯. "മേത്താസഹഗതേന ചേതസാ"തി തത്ഥ കതമാ മേത്താ? യാ സത്തേസു മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മേത്താ".

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം". ഇദം ചിത്തം ഇമായ മേത്തായ സഹഗതം ഹോതി സഹജാതം സംസട്ഠം സമ്പയുത്തം. തേന വുച്ചതി "മേത്താസഹഗതേന ചേതസാ"തി.

൬൫൦. "വിപുലേനാ"തി യം വിപുലം തം മഹഗ്ഗതം, യം മഹഗ്ഗതം തം അപ്പമാണം, യം അപ്പമാണം സോ അവേരോ, യോ അവേരോ സോ അബ്യാപജ്ജോ [അബ്യാപജ്ഝോ (സീ॰ സ്യാ॰)].

൬൫൧. "ഫരിത്വാ"തി ഫരിത്വാ അധിമുച്ചിത്വാ.

൬൫൨. "വിഹരതീ"തി...പേ॰... തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൨. കരുണാ

൬൫൩. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു കരുണാസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി? സേയ്യഥാപി നാമ ഏകം പുഗ്ഗലം ദുഗ്ഗതം ദുരൂപേതം ദിസ്വാ കരുണായേയ്യ, ഏവമേവ സബ്ബേ സത്തേ കരുണായ ഫരതി.

തത്ഥ കതമാ കരുണാ? യാ സത്തേസു കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "കരുണാ".

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം". ഇദം ചിത്തം ഇമായ കരുണായ സഹഗതം ഹോതി സഹജാതം സംസട്ഠം സമ്പയുത്തം. തേന വുച്ചതി "കരുണാസഹഗതേന ചേതസാ"തി.

൬൫൪. "ഏകം ദിസ"ന്തി പുരത്ഥിമം വാ ദിസം പച്ഛിമം വാ ദിസം ഉത്തരം വാ ദിസം ദക്ഖിണം വാ ദിസം ഉദ്ധം വാ അധോ വാ തിരിയം വാ വിദിസം വാ.

൬൫൫. "ഫരിത്വാ"തി ഫരിത്വാ അധിമുച്ചിത്വാ.

൬൫൬. "വിഹരതീ"തി ഇരിയതി വത്തതി പാലേതി യപേതി യാപേതി ചരതി വിഹരതി. തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

൬൭൭. “തഥാ ദുതിയ”ന്തി യഥേവ ഏകം ദിസം തഥാ ദുതിയം ദിസം തഥാ തതിയം ദിസം തഥാ ചതുത്ഥം ദിസം തഥാ ഉദ്ധം തഥാ അധോ തഥാ തിരിയം തഥാ വിദിസം.

൬൭൮. “സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോക”ന്തി സബ്ബേന സബ്ബം സബ്ബഥാ സബ്ബം അസേസം നിസ്സേസം. പരിയാദായവചനമേതം - “സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോക”ന്തി.

൬൭൯. “കരുണാസഹഗതേന ചേതസാ”തി തത്ഥ കതമാ കരുണാ? യാ സത്തേസു കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “കരുണാ”.

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി “ചിത്തം”. ഇദം ചിത്തം ഇമായ കരുണായ സഹഗതം ഹോതി സഹജാതം സംസട്ഠം സമ്പയുത്തം. തേന വുച്ചതി “കരുണാസഹഗതേന ചേതസാ”തി.

൬൮൦. “വിപുലേനാ”തി യം വിപുലം തം മഹഗ്ഗതം, യം മഹഗ്ഗതം തം അപ്പമാണം, യം അപ്പമാണം സോ അവേരോ, യോ അവേരോ സോ അബ്യാപജ്ജോ.

൬൮൧. “ഫരിത്വാ”തി ഫരിത്വാ അധിമുച്ചിത്വാ.

൬൮൨. “വിഹരതീ”തി...പേ॰... തേന വുച്ചതി “വിഹരതീ”തി.

൩. മുദിതാ

൬൮൩. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു മുദിതാസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി? സേയ്യഥാപി നാമ ഏകം പുഗ്ഗലം പിയം മനാപം ദിസ്വാ മുദിതോ അസ്സ, ഏവമേവ സബ്ബേ സത്തേ മുദിതായ ഫരതി.

തത്ഥ കതമാ മുദിതാ? യാ സത്തേസു മുദിതാ മുദിതായനാ മുദിതായിതത്തം മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “മുദിതാ”.

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി “ചിത്തം”. ഇദം ചിത്തം ഇമായ മുദിതായ സഹഗതം ഹോതി സഹജാതം സംസട്ഠം സമ്പയുത്തം. തേന വുച്ചതി “മുദിതാസഹഗതേന ചേതസാ”തി.

൬൮൪. “ഏകം ദിസ”ന്തി പുരത്ഥിമം വാ ദിസം പച്ഛിമം വാ ദിസം ഉത്തരം വാ ദിസം ദക്ഖിണം വാ ദിസം ഉദ്ധം വാ അധോ വാ തിരിയം വാ വിദിസം വാ.

൬൮൫. “ഫരിത്വാ”തി ഫരിത്വാ അധിമുച്ചിത്വാ.

൬൮൬. “വിഹരതീ”തി...പേ॰... തേന വുച്ചതി “വിഹരതീ”തി.

൬൬൭. “തഥാ ദുതിയ”ന്തി യഥേവ ഏകം ദിസം തഥാ ദുതിയം ദിസം തഥാ തതിയം ദിസം തഥാ ചതുത്ഥം ദിസം തഥാ ഉദ്ധം തഥാ അധോ തഥാ തിരിയം തഥാ വിദിസം.

൬൬൮. “സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോക”ന്തി സബ്ബേന സബ്ബം സബ്ബഥാ സബ്ബം അസേസം നിസ്സേസം. പരിയാദായവചനമേതം - “സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോക”ന്തി.

൬൬൯. “മുദിതാസഹഗതേന ചേതസാ”തി തത്ഥ കതമാ മുദിതാ? യാ സത്തേസു മുദിതാ മുദിതായനാ മുദിതായിതത്തം മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “മുദിതാ”.

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി “ചിത്തം”. ഇദം ചിത്തം ഇമായ മുദിതായ സഹഗതം ഹോതി സഹജാതം സംസട്ഠം സമ്പയുത്തം. തേന വുച്ചതി “മുദിതാസഹഗതേന ചേതസാ”തി.

൬൭൦. “വിപുലേനാ”തി യം വിപുലം തം മഹഗ്ഗതം, യം മഹഗ്ഗതം തം അപ്പമാണം, യം അപ്പമാണം സോ അവേരോ, യോ അവേരോ സോ അബ്യാപജ്ജോ.

൬൭൧. “ഫരിത്വാ”തി ഫരിത്വാ അധിമുച്ചിത്വാ.

൬൭൨. “വിഹരതീ”തി ...പേ॰... തേന വുച്ചതി “വിഹരതീ”തി.

൪. ഉപേക്ഖാ

൬൭൩. കഥഞ്ച ഭിക്ഖു ഉപേക്ഖാസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി? സേയ്യഥാപി നാമ ഏകം പുഗ്ഗലം നേവ മനാപം ന അമനാപം ദിസ്വാ ഉപേക്ഖകോ അസ്സ, ഏവമേവ സബ്ബേ സത്തേ ഉപേക്ഖായ ഫരതി.

തത്ഥ കതമാ ഉപേക്ഖാ? യാ സത്തേസു ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖായനാ ഉപേക്ഖായിതത്തം ഉപേക്ഖാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “ഉപേക്ഖാ”.

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി “ചിത്തം”. ഇദം ചിത്തം ഇമായ ഉപേക്ഖായ സഹഗതം ഹോതി സഹജാതം സംസട്ഠം സമ്പയുത്തം. തേന വുച്ചതി “ഉപേക്ഖാസഹഗതേന ചേതസാ”തി.

൬൭൪. “ഏകം ദിസ”ന്തി പുരത്ഥിമം വാ ദിസം പച്ഛിമം വാ ദിസം ഉത്തരം വാ ദിസം ദക്ഖിണം വാ ദിസം ഉദ്ധം വാ അധോ വാ തിരിയം വാ വിദിസം വാ.

൬൭൫. “ഫരിത്വാ”തി ഫരിത്വാ അധിമുച്ചിത്വാ.

൬൭൬. “വിഹരതീ”തി...പേ॰... തേന വുച്ചതി “വിഹരതീ”തി.

൬൭൭. "തഥാ ദുതിയ"ന്തി യഥേവ ഏകം ദിസം തഥാ ദുതിയം ദിസം തഥാ തതിയം ദിസം തഥാ ചതുത്ഥം ദിസം തഥാ ഉദ്ധം തഥാ അധോ തഥാ തിരിയം തഥാ വിദിസം.

൬൭൮. "സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോക"ന്തി സബ്ബേന സബ്ബം സബ്ബഥാ സബ്ബം അസേസം നിസ്സേസം. പരിയാദായവചനമേതം - "സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോക"ന്തി.

൬൭൯. "ഉപേക്ഖാസഹഗതേന ചേതസാ"തി, തത്ഥ കതമാ ഉപേക്ഖാ? യാ സത്തേസു ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖായനാ ഉപേക്ഖായിതത്തം ഉപേക്ഖാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "ഉപേക്ഖാ".

തത്ഥ കതമം ചിത്തം? യം ചിത്തം മനോ മാനസം...പേ॰... തജ്ജാമനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി "ചിത്തം". ഇദം ചിത്തം ഇമായ ഉപേക്ഖായ സഹഗതം ഹോതി സഹജാതം സംസട്ഠം സമ്പയുത്തം. തേന വുച്ചതി "ഉപേക്ഖാസഹഗതേന ചേതസാ"തി.

൬൮൦. "വിപുലേനാ"തി യം വിപുലം തം മഹഗ്ഗതം, യം മഹഗ്ഗതം തം അപ്പമാണം, യം അപ്പമാണം സോ അവേരോ, യോ അവേരോ സോ അബ്യാപജ്ജോ.

൬൮൧. "ഫരിത്വാ"തി ഫരിത്വാ അധിമുച്ചിത്വാ.

൬൮൨. "വിഹരതീ"തി...പേ॰... തേന വുച്ചതി "വിഹരതീ"തി.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൬൮൩. ചതസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ - മേത്താ, കരുണാ, മുദിതാ, ഉപേക്ഖാ.

൬൮൪. തത്ഥ കതമാ മേത്താ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം , യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മേത്താ". അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമാ മേത്താ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മേത്താ". അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമാ മേത്താ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ॰... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ

മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “മേത്താ”. അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

൬൨൮. ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “മേത്താ”. അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി അവിതക്കം വിചാരമത്തം വിവേകജം പീതിസുഖം ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “മേത്താ”. അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “മേത്താ”. അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “മേത്താ”. അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

൬൨൯. തത്ഥ കതമാ കരുണാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “കരുണാ”. അവസേസാ ധമ്മാ കരുണായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമാ കരുണാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “കരുണാ”. അവസേസാ ധമ്മാ കരുണായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമാ കരുണാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ॰... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി “കരുണാ”. അവസേസാ ധമ്മാ കരുണായ സമ്പയുത്താ.

൬൮൭. ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ‘‘കരുണാ’’. അവസേസാ ധമ്മാ കരുണായ സമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി അവിതക്കം വിചാരമത്തം വിവേകജം പീതിസുഖം ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ‘‘കരുണാ’’. അവസേസാ ധമ്മാ കരുണായ സമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ‘‘കരുണാ’’. അവസേസാ ധമ്മാ കരുണായ സമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ‘‘കരുണാ’’. അവസേസാ ധമ്മാ കരുണായ സമ്പയുത്താ.

൬൮൮. തത്ഥ കതമാ മുദിതാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മുദിതാ മുദിതായനാ മുദിതായിതത്തം മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ‘‘മുദിതാ’’. അവസേസാ ധമ്മാ മുദിതായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമാ മുദിതാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മുദിതാ മുദിതായതനാ മുദിതായിതത്തം മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ‘‘മുദിതാ’’. അവസേസാ ധമ്മാ മുദിതായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമാ മുദിതാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ॰... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മുദിതാ മുദിതായനാ മുദിതായിതത്തം മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ‘‘മുദിതാ’’. അവസേസാ ധമ്മാ മുദിതായ സമ്പയുത്താ.

൬൮൯. ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മുദിതാ മുദിതായനാ മുദിതായിതത്തം

മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മുദിതാ". അവസേസാ ധമ്മാ മുദിതായ സമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി വിവിച്ച അകുസലേഹി ധമ്മേഹി അവിതക്കം വിചാരമത്തം വിവേകജം പീതിസുഖം ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മുദിതാ മുദിതായനാ മുദിതായിതത്തം മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മുദിതാ". അവസേസാ ധമ്മാ മുദിതായ സമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മുദിതാ മുദിതായനാ മുദിതായിതത്തം മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മുദിതാ". അവസേസാ ധമ്മാ മുദിതായ സമ്പയുത്താ.

ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മുദിതാ മുദിതായനാ മുദിതായിതത്തം മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മുദിതാ". അവസേസാ ധമ്മാ മുദിതായ സമ്പയുത്താ.

൬൯൦. തത്ഥ കതമാ ഉപേക്ഖാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖായനാ ഉപേക്ഖായിതത്തം ഉപേക്ഖാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "ഉപേക്ഖാ". അവസേസാ ധമ്മാ ഉപേക്ഖായ സമ്പയുത്താ.

൬൯൧. ചതസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ - മേത്താ, കരുണാ, മുദിതാ, ഉപേക്ഖാ.

൬൯൨. തത്ഥ കതമാ മേത്താ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മേത്താ". അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമാ മേത്താ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം , തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം...പേ॰... തതിയം ഝാനം...പേ॰... പഠമം ഝാനം...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം...പേ॰... തതിയം ഝാനം...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം

ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മേത്താ". അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

൬൯൩. തത്ഥ കതമാ കരുണാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി... പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "കരുണാ". അവസേസാ ധമ്മാ കരുണായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമാ കരുണാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി... പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ... ദുതിയം ഝാനം...പേ... തതിയം ഝാനം...പേ... പഠമം ഝാനം... പേ... ദുതിയം ഝാനം...പേ... തതിയം ഝാനം...പേ... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി കരുണാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ കരുണാ കരുണായനാ കരുണായിതത്തം കരുണാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "കരുണാ". അവസേസാ ധമ്മാ കരുണായ സമ്പയുത്താ.

൬൯൪. തത്ഥ കതമാ മുദിതാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി... പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി... പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മുദിതാ മുദിതായനാ മുദിതായിതത്തം മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മുദിതാ". അവസേസാ ധമ്മാ മുദിതായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമാ മുദിതാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി... പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ... ദുതിയം ഝാനം...പേ... തതിയം ഝാനം...പേ... പഠമം ഝാനം... പേ... ദുതിയം ഝാനം...പേ... തതിയം ഝാനം...പേ... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മുദിതാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മുദിതാ മുദിതായനാ മുദിതായിതത്തം മുദിതാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി "മുദിതാ". അവസേസാ ധമ്മാ മുദിതായ സമ്പയുത്താ.

൬൯൫. തത്ഥ കതമാ ഉപേക്ഖാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി... പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം സുഖസ്സ ച പഹാനാ ദുക്ഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖായനാ ഉപേക്ഖായിതത്തം ഉപേക്ഖാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ''ഉപേക്ഖാ''. അവസേസാ ധമ്മാ ഉപേക്ഖായ സമ്പയുത്താ.

൬൯൬. ചതസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ - മേത്താ, കരുണാ, മുദിതാ, ഉപേക്ഖാ.

൬൯൭. തത്ഥ കതമാ മേത്താ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപാവചരം ഝാനം ഭാവേതി കിരിയം നേവ കുസലം നാകുസലം ന ച കമ്മവിപാകം ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ''മേത്താ''. അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമാ മേത്താ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപാവചരം ഝാനം ഭാവേതി കിരിയം നേവ കുസലം നാകുസലം ന ച കമ്മവിപാകം ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരം വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം... പേ॰... തതിയം ഝാനം...പേ॰... പഠമം ഝാനം...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം...പേ॰... തതിയം ഝാനം...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി മേത്താസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ മേത്തി മേത്തായനാ മേത്തായിതത്തം മേത്താചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ''മേത്താ''. അവസേസാ ധമ്മാ മേത്തായ സമ്പയുത്താ.

൬൯൮. തത്ഥ കതമാ കരുണാ...പേ॰... തത്ഥ കതമാ മുദിതാ...പേ॰... തത്ഥ കതമാ ഉപേക്ഖാ? ഇധ ഭിക്ഖു യസ്മിം സമയേ രൂപാവചരം ഝാനം ഭാവേതി കിരിയം നേവ കുസലം നാകുസലം ന ച കമ്മവിപാകം ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരം സുഖസ്സ ച പഹാനാ ദുക്ഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം, യാ തസ്മിം സമയേ ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖായനാ ഉപേക്ഖായിതത്തം ഉപേക്ഖാചേതോവിമുത്തി - അയം വുച്ചതി ''ഉപേക്ഖാ''. അവസേസാ ധമ്മാ ഉപേക്ഖായ സമ്പയുത്താ.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൩. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൬൯൯. ചതസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ - ഇധ ഭിക്ഖു മേത്താസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി തഥാ ദുതിയം തഥാ തതിയം തഥാ ചതുത്ഥം, ഇതി ഉദ്ധമധോ തിരിയം സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോകം മേത്താസഹഗതേന ചേതസാ വിപുലേന മഹഗ്ഗതേന അപ്പമാണേന അവേരേന അബ്യാപജ്ജേന ഫരിത്വാ വിഹരതി; കരുണാസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം

ഫരിത്വാ വിഹരതി തഥാ ദുതിയം തഥാ തതിയം തഥാ ചതുത്ഥം, ഇതി ഉദ്ധമധോ തിരിയം സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോകം കരുണാസഹഗതേന ചേതസാ വിപുലേന മഹഗ്ഗതേന അപ്പമാണേന അവേരേന അബ്യാപജ്ജേന ഫരിത്വാ വിഹരതി; മുദിതാസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി തഥാ ദുതിയം തഥാ തതിയം തഥാ ചതുത്ഥം, ഇതി ഉദ്ധമധോ തിരിയം സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോകം മുദിതാസഹഗതേന ചേതസാ വിപുലേന മഹഗ്ഗതേന അപ്പമാണേന അവേരേന അബ്യാപജ്ജേന ഫരിത്വാ വിഹരതി; ഉപേക്ഖാസഹഗതേന ചേതസാ ഏകം ദിസം ഫരിത്വാ വിഹരതി തഥാ ദുതിയം തഥാ തതിയം തഥാ ചതുത്ഥം, ഇതി ഉദ്ധമധോ തിരിയം സബ്ബധി സബ്ബത്തതായ സബ്ബാവന്തം ലോകം ഉപേക്ഖാസഹഗതേന ചേതസാ വിപുലേന മഹഗ്ഗതേന അപ്പമാണേന അവേരേന അബ്യാപജ്ജേന ഫരിത്വാ വിഹരതി.

൭൦൦. ചതുന്നം അപ്പമഞ്ഞാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ॰... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൭൦൧. സിയാ കുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, ഉപേക്ഖാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ. അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ. തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ; ഉപേക്ഖാ അവിതക്കഅവിചാരാ. തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ പീതിസഹഗതാതി; ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. സിയാ ആചയഗാമിനോ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ, നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ, മഹഗ്ഗതാ, ന വത്തബ്ബാ പരിത്താരമ്മണാതിപി, മഹഗ്ഗതാരമ്മണാതിപി, അപ്പമാണാരമ്മണാതിപി. മജ്ഝിമാ, അനിയതാ, ന വത്തബ്ബാ മഗ്ഗാരമ്മണാതിപി, മഗ്ഗഹേതുകാതിപി , മഗ്ഗാധിപതിനോതിപി. സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനോ. സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. ന വത്തബ്ബാ അതീതാരമ്മണാതിപി, അനാഗതാരമ്മണാതിപി, പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാതിപി. സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ, ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

൨. ദുകം

൭൦൨. മേത്താ ഹേതു, തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ ന ഹേതൂ, സഹേതുകാ, ഹേതുസമ്പയുത്താ. മേത്താ ഹേതു ചേവ സഹേതുകാ ച; തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാതി, സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ. മേത്താ ഹേതു ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ച; തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ ന വത്തബ്ബാ ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാതി, ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ. തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ ന ഹേതൂ

സഹേതുകാ; മേത്താ ന വത്തബ്ബാ ന ഹേതു സഹേതുകാതിപി, ന ഹേതു അഹേതുകാതിപി.

സപ്പച്ചയാ, സങ്ഖതാ, അനിദസ്സനാ, അപ്പടിഘാ, അരൂപാ, ലോകിയാ, കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ, നോ ആസവാ, സാസവാ, ആസവവിപ്പയുത്താ , ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാതി, സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ, ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാതിപി, ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. ആസവവിപ്പയുത്താ സാസവാ.

നോ സംയോജനാ...പേ... നോ ഗന്ഥാ...പേ... നോ ഓഘാ...പേ... നോ യോഗാ... പേ... നോ നീവരണാ...പേ... നോ പരാമാസാ ...പേ... സാരമ്മണാ, നോ ചിത്താ, ചേതസികാ, ചിത്തസമ്പയുത്താ, ചിത്തസംസട്ഠാ, ചിത്തസമുട്ഠാനാ, ചിത്തസഹഭുനോ, ചിത്താനുപരിവത്തിനോ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ, ബാഹിരാ, നോ ഉപാദാ, സിയാ ഉപാദിന്നാ, സിയാ അനുപാദിന്നാ.

നോ ഉപാദാനാ...പേ... നോ കിലേസാ...പേ... ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ; ഉപേക്ഖാ അവിതക്കാ. തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ; ഉപേക്ഖാ അവിചാരാ. തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ; ഉപേക്ഖാ അപ്പീതികാ. തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ; ഉപേക്ഖാ ന പീതിസഹഗതാ. തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ സുഖസഹഗതാ, ഉപേക്ഖാ ന സുഖസഹഗതാ. ഉപേക്ഖാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, തിസ്സോ അപ്പമഞ്ഞായോ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, ന കാമാവചരാ, രൂപാവചരാ, ന അരൂപാവചരാ, പരിയാപന്നാ, അനിയ്യാനികാ, അനിയതാ, സഉത്തരാ, അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

അപ്പമഞ്ഞാവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൧൪. സിക്ഖാപദവിഭങ്ഗോ

൧. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൭൦൩ . പഞ്ച സിക്ഖാപദാനി - പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം, അദിന്നാദാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം, കാമേസുമിച്ഛാചാരാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം, മുസാവാദാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം, സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം.

൭൦൪. തത്ഥ കതമം പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം പാണാതിപാതാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ പാണാതിപാതാ ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ - ഇദം വുച്ചതി ''പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം''. അവസേസാ ധമ്മാ വേരമണിയാ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം പാണാതിപാതാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - ഇദം വുച്ചതി ''പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം''. അവസേസാ ധമ്മാ ചേതനായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം പാണാതിപാതാ വിരമന്തസ്സ, യോ തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ... പേ॰... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ - ഇദം വുച്ചതി ''പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം'' .

തത്ഥ കതമം പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന പാണാതിപാതാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ പാണാതിപാതാ ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ - ഇദം വുച്ചതി ''പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം''. അവസേസാ ധമ്മാ വേരമണിയാ സമ്പയുത്താ.

൭൦൫. തത്ഥ കതമം പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന പാണാതിപാതാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം

സമയേ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - ഇദം വുച്ചതി "പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം". അവസേസാ ധമ്മാ ചേതനായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന പാണാതിപാതാ വിരമന്തസ്സ ഫസ്സോ...പേ... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ - ഇദം വുച്ചതി "പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം".

൭൦൩. തത്ഥ കതമം അദിന്നാദാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം...പേ... കാമേസുമിച്ഛാചാരാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം...പേ... മുസാവാദാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം...പേ... സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ - ഇദം വുച്ചതി "സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം". അവസേസാ ധമ്മാ വേരമണിയാ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം, യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - ഇദം വുച്ചതി "സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം". അവസേസാ ധമ്മാ ചേതനായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വിരമന്തസ്സ, യോ തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ...പേ... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ - ഇദം വുച്ചതി "സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം".

തത്ഥ കതമം സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ -

ഇദം വുച്ചതി "സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം". അവസേസാ ധമ്മാ വേരമണിയാ സമ്പയുത്താ.

൨൦൭. തത്ഥ കതമം സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - ഇദം വുച്ചതി "സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം". അവസേസാ ധമ്മാ ചേതനായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വിരമന്തസ്സ , യോ തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ...പേ॰... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ - ഇദം വുച്ചതി "സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം".

൨൦൮. പഞ്ച സിക്ഖാപദാനി - പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം, അദിന്നാദാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം, കാമേസുമിച്ഛാചാരാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം , മുസാവാദാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം, സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം.

൨൦൯. തത്ഥ കതമം പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം... വീരിയാധിപതേയ്യം... ചിത്താധിപതേയ്യം... വീമംസാധിപതേയ്യം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... വീരിയാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... ചിത്താധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... വീമംസാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം പാണാതിപാതാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ പാണാതിപാതാ ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ - ഇദം വുച്ചതി "പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം". അവസേസാ ധമ്മാ വേരമണിയാ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം... വീരിയാധിപതേയ്യം... ചിത്താധിപതേയ്യം... വീമംസാധിപതേയ്യം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... വീരിയാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... ചിത്താധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... വീമംസാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം പാണാതിപാതാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ ചേതനാ സഞ്ചേതനാ സഞ്ചേതയിതത്തം - ഇദം വുച്ചതി "പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം". അവസേസാ ധമ്മാ ചേതനായ സമ്പയുത്താ.

തത്ഥ കതമം പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം

ഞാണസമ്പയുത്തം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം... വീരിയാധിപതേയ്യം... ചിത്താധിപതേയ്യം... വീമംസാധിപതേയ്യം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... വീരിയാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... ചിത്താധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... വീമംസാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം ... പണീതം പാണാതിപാതാ വിരമന്തസ്സ, യോ തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ...പേ॰... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ - ഇദം വുച്ചതി "പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം".

തത്ഥ കതമം പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം... വീരിയാധിപതേയ്യം... ചിത്താധിപതേയ്യം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... വീരിയാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... ചിത്താധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം പാണാതിപാതാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ പാണാതിപാതാ ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ - ഇദം വുച്ചതി "പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം". അവസേസാ ധമ്മാ വേരമണിയാ സമ്പയുത്താ...പേ॰... അവസേസാ ധമ്മാ ചേതനായ സമ്പയുത്താ...പേ॰... ഫസ്സോ...പേ॰... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ - ഇദം വുച്ചതി "പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം".

൭൪൦. തത്ഥ കതമം അദിന്നാദാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം...പേ॰... കാമേസുമിച്ഛാചാരാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം...പേ॰... മുസാവാദാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം...പേ॰... സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം... വീരിയാധിപതേയ്യം ... ചിത്താധിപതേയ്യം... വീമംസാധിപതേയ്യം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... വീരിയാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... ചിത്താധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... വീമംസാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ - ഇദം വുച്ചതി "സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം". അവസേസാ ധമ്മാ വേരമണിയാ സമ്പയുത്താ ...പേ॰... അവസേസാ ധമ്മാ ചേതനായ സമ്പയുത്താ...പേ॰... ഫസ്സോ...പേ॰... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ - ഇദം വുച്ചതി "സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം".

൭൪൧. തത്ഥ കതമം സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരേ കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി

സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ...
സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ... സോമനസ്സസഹഗതം
ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം
ഞാണസമ്പയുത്തം...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം
സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ...
ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന ഹീനം... മജ്ഝിമം...
പണീതം... ഛന്ദാധിപതേയ്യം... വീരിയാധിപതേയ്യം... ചിത്താധിപതേയ്യം...
ഛന്ദാധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം... പണീതം... വീരിയാധിപതേയ്യം ഹീനം...
മജ്ഝിമം... പണീതം... ചിത്താധിപതേയ്യം ഹീനം... മജ്ഝിമം പണീതം
സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വിരമന്തസ്സ, യാ തസ്മിം സമയേ
സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ ആരതി വിരതി പടിവിരതി വേരമണീ
അകിരിയാ അകരണം അനജ്ഝാപത്തി വേലാഅനതിക്കമോ സേതുഘാതോ -
ഇദം വുച്ചതി "സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം".
അവസേസാ ധമ്മാ വേരമണിയാ സമ്പയുത്താ...പേ... അവസേസാ ധമ്മാ
ചേതനായ സമ്പയുത്താ...പേ... ഫസ്സോ...പേ... പഗ്ഗാഹോ അവിക്ഖേപോ - ഇദം
വുച്ചതി "സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം".

൭൭൨. കതമേ ധമ്മാ സിക്ഖാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം
ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം
വാ...പേ... ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ
ഹോതി...പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ സിക്ഖാ.

കതമേ ധമ്മാ സിക്ഖാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം
ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ...
സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ... സോമനസ്സസഹഗതം
ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം
ഞാണസമ്പയുത്തം...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം
സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ...
ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണം വാ...
പേ... ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ
ഹോതി...പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ സിക്ഖാ.

൭൭൩. കതമേ ധമ്മാ സിക്ഖാ? യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം
ഭാവേതി...പേ... അരൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി...പേ... ലോകുത്തരം ഝാനം
ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ
ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ
വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ...
അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ സിക്ഖാ.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൨. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൭൭൪. പഞ്ച സിക്ഖാപദാനി - പാണാതിപാതാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം,
അദിന്നാദാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം, കാമേസുമിച്ഛാചാരാ വേരമണീ

സിക്ഖാപദം, മുസാവാദാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം, സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ വേരമണീ സിക്ഖാപദം.

൭൧൭. പഞ്ചന്നം സിക്ഖാപദാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ…പേ॰… കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൭൧൮. കുസലായേവ. സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, വിപാകധമ്മധമ്മാ, അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ.

നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, ആചയഗാമിനോ , നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ, പരിത്താ, പരിത്താരമ്മണാ, മജ്ഝിമാ, അനിയതാ, ന വത്തബ്ബാ മഗ്ഗാരമ്മണാതിപി, മഗ്ഗഹേതുകാതിപി, മഗ്ഗാധിപതിനോതിപി. സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ , ന വത്തബ്ബാ ഉപ്പാദിനോതി, സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ, പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ, സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ, ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, അനിദസ്സനഅപ്പടിഘാ.

൨. ദുകം

൭൧൯. ന ഹേതൂ സഹേതുകാ, ഹേതുസമ്പയുത്താ. ന വത്തബ്ബാ ‘‘ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ചാ’’തി, സഹേതുകാ ചേവ ന ച ഹേതൂ, ന വത്തബ്ബാ ‘‘ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ചാ’’തി, ഹേതുസമ്പയുത്താ ചേവ ന ച ഹേതൂ, ന ഹേതു സഹേതൂകാ, സപ്പച്ചയാ, സങ്ഖതാ, അനിദസ്സനാ, അപ്പടിഘാ, അരൂപാ, ലോകിയാ, കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ.

നോ ആസവാ, സാസവാ, ആസവവിപ്പയുത്താ, ന വത്തബ്ബാ ‘‘ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാ’’തി, സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ, ന വത്തബ്ബാ ‘‘ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാ’’തിപി, ‘‘ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാ’’തിപി. ആസവവിപ്പയുത്താ സാസവാ, നോ സംയോജനാ… പേ॰… നോ ഗന്ഥാ…പേ॰… നോ ഓഘാ…പേ॰… നോ യോഗാ…പേ॰… നോ നീവരണാ… പേ॰… നോ പരാമാസാ…പേ॰… സാരമ്മണാ, നോ ചിത്താ, ചേതസികാ, ചിത്തസമ്പയുത്താ, ചിത്തസംസട്ഠാ , ചിത്തസമുട്ഠാനാ, ചിത്തസഹഭുനോ, ചിത്താനുപരിവത്തിനോ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ , ബാഹിരാ, നോ ഉപാദാ, അനുപാദിന്നാ, നോ ഉപാദാനാ…പേ॰… നോ കിലേസാ.

ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ, ന ഭാവനായപഹാതബ്ബാ, ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ, ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, സവിതക്കാ, സവിചാരാ, സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ, സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, കാമാവചരാ, ന

രൂപാവചരാ, ന അരൂപാവചരാ, പരിയാപന്നാ, അനിയ്യാനികാ, അനിയതാ, സഉത്തരാ, അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

സിക്ഖാപദവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൧൫. പടിസമ്ഭിദാവിഭങ്ഗോ

൧. സുത്തന്തഭാജനീയം

൧. സങ്ഗഹവാരോ

൭൧൮. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ [പടിഭാണപടിസമ്ഭിദാ (സ്യാ॰) ഏവമുപരിപി]. അത്ഥേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മേ ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. അയം സങ്ഗഹവാരോ.

൨. സച്ചവാരോ

൭൧൯. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. ദുക്ഖേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ദുക്ഖസമുദയേ ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, ദുക്ഖനിരോധേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ , ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. അയം സച്ചവാരോ.

൩. ഹേതുവാരോ

൭൨൦. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. ഹേതുമ്ഹി ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, ഹേതുഫലേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. അയം ഹേതുവാരോ.

൪. ധമ്മവാരോ

൭൨൧. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. യേ ധമ്മാ ജാതാ ഭൂതാ സഞ്ജാതാ നിബ്ബത്താ അഭിനിബ്ബത്താ പാതുഭൂതാ, ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ; യമ്ഹാ ധമ്മാ തേ ധമ്മാ ജാതാ ഭൂതാ സഞ്ജാതാ നിബ്ബത്താ അഭിനിബ്ബത്താ പാതുഭൂതാ, തേസു ധമ്മേസു ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ; തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ; ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. അയം ധമ്മവാരോ.

൫. പടിച്ചസമുപ്പാദവാരോ

൭൨൨. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. ജരാമരണേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ജരാമരണസമുദയേ ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, ജരാമരണനിരോധേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ജരാമരണനിരോധഗാമിനിയാ

പടിപദായ ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൨൩. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. ജാതിയാ ഞാണം...പേ॰... ഭവേ ഞാണം...പേ॰... ഉപാദാനേ ഞാണം...പേ॰... തണ്ഹായ ഞാണം...പേ॰... വേദനായ ഞാണം...പേ॰... ഫസ്സേ ഞാണം...പേ॰... സളായതനേ ഞാണം...പേ॰... നാമരൂപേ ഞാണം...പേ॰... വിഞ്ഞാണേ ഞാണം...പേ॰... സങ്ഖാരേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, സങ്ഖാരസമുദയേ ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, സങ്ഖാരനിരോധേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, സങ്ഖാരനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. അയം പടിച്ചസമുപ്പാദവാരോ.

൬. പരിയത്തിവാരോ

൭൨൪. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

തത്ഥ കതമാ ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ? ഇധ ഭിക്ഖു ധമ്മം ജാനാതി - സുത്തം ഗേയ്യം വേയ്യാകരണം ഗാഥം ഉദാനം ഇതിവുത്തകം ജാതകം അബ്ഭുതധമ്മം വേദല്ലം. അയം വുച്ചതി ''ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ''. സോ തസ്സ തസ്സേവ ഭാസിതസ്സ അത്ഥം ജാനാതി - ''അയം ഇമസ്സ ഭാസിതസ്സ അത്ഥോ, അയം ഇമസ്സ ഭാസിതസ്സ അത്ഥോ''തി. അയം വുച്ചതി ''അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ''. തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. അയം പരിയത്തിവാരോ.

സുത്തന്തഭാജനീയം.

൨. അഭിധമ്മഭാജനീയം

൧. കുസലവാരോ

൭൨൫. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ , തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി, ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ. തേസം വിപാകേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി, തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - ''ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ''തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൨൩. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരം കുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഞാണവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണം വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ. തേസം വിപാകേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - ''ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ''തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൨൭. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ. തേസം വിപാകേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - ''ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ''തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൨൮. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ അരൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ. തേസം വിപാകേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - ''ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ''തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൨൯. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ കുസലാ? യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ. തേസം വിപാകേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - “ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ”തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൨. അകുസലവാരോ

൭൩൦. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അകുസലാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ദിട്ഠിഗതസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ...പേ... ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി... പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ അകുസലാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ. തേസം വിപാകേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - “ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ”തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൩൧. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അകുസലാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലം ചിത്തം ഉപ്പന്നം ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതം ദിട്ഠിഗതസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ... സോമനസ്സസഹഗതം ദിട്ഠിഗതവിപ്പയുത്തം...പേ... സോമനസ്സസഹഗതം ദിട്ഠിഗതവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ദിട്ഠിഗതസമ്പയുത്തം...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ദിട്ഠിഗതസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ദിട്ഠിഗതവിപ്പയുത്തം...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ദിട്ഠിഗതവിപ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ... ദോമനസ്സസഹഗതം പടിഘസമ്പയുത്തം...പേ... ദോമനസ്സസഹഗതം പടിഘസമ്പയുത്തം സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം വിചികിച്ഛാസമ്പയുത്തം...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഉദ്ധച്ചസമ്പയുത്തം രൂപാരമ്മണം വാ...പേ... ധമ്മാരമ്മണം വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ അകുസലാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ. തേസം വിപാകേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന

ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - “ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ”തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

௩. വിപാകവാരോ

൭௩൨. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ .

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രൂപാരമ്മണം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി, വേദനാ ഹോതി, സഞ്ഞാ ഹോതി, ചേതനാ ഹോതി, ചിത്തം ഹോതി, ഉപേക്ഖാ ഹോതി, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ ഹോതി, മനിന്ദ്രിയം ഹോതി, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം ഹോതി, ജീവിതിന്ദ്രിയം ഹോതി, യേ വാ പന തസ്മിം സമയേ അഞ്ഞേപി അത്ഥി പടിച്ചസമുപ്പന്നാ അരൂപിനോ ധമ്മാ. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - “ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ”തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭௩௩. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം സോതവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം സദ്ദാരമ്മണം...പേ॰... ഘാനവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഗന്ധാരമ്മണം...പേ॰... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രസാരമ്മണം...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി സുഖസഹഗതം ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി, വേദനാ ഹോതി, സഞ്ഞാ ഹോതി, ചേതനാ ഹോതി, ചിത്തം ഹോതി, സുഖം ഹോതി, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ ഹോതി, മനിന്ദ്രിയം ഹോതി, സുഖിന്ദ്രിയം ഹോതി, ജീവിതിന്ദ്രിയം ഹോതി , യേ വാ പന തസ്മിം സമയേ അഞ്ഞേപി അത്ഥി പടിച്ചസമുപ്പന്നാ അരൂപിനോ ധമ്മാ. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - “ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ”തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭௩൪. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി, വേദനാ ഹോതി, സഞ്ഞാ ഹോതി, ചേതനാ ഹോതി, ചിത്തം ഹോതി, വിതക്കോ ഹോതി, വിചാരോ ഹോതി, ഉപേക്ഖാ ഹോതി , ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ ഹോതി, മനിന്ദ്രിയം ഹോതി, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം ഹോതി,

ജീവിതിന്ദ്രിയം ഹോതി, യേ വാ പന തസ്മിം സമയേ അഞ്ഞേപി അത്ഥി പടിച്ചസമുപ്പന്നാ അരൂപിനോ ധമ്മാ. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - "ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ"തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൩൭. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി, വേദനാ ഹോതി, സഞ്ഞാ ഹോതി, ചേതനാ ഹോതി, ചിത്തം ഹോതി, വിതക്കോ ഹോതി, വിചാരോ ഹോതി, പീതി ഹോതി, സുഖം ഹോതി, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ ഹോതി, മനിന്ദ്രിയം ഹോതി, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം ഹോതി, ജീവിതിന്ദ്രിയം ഹോതി, യേ വാ പന തസ്മിം സമയേ അഞ്ഞേപി അത്ഥി പടിച്ചസമുപ്പന്നാ അരൂപിനോ ധമ്മാ . ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - "ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ"തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൩൮. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി, വേദനാ ഹോതി, സഞ്ഞാ ഹോതി, ചേതനാ ഹോതി, ചിത്തം ഹോതി, വിതക്കോ ഹോതി, വിചാരോ ഹോതി, ഉപേക്ഖാ ഹോതി, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ ഹോതി, മനിന്ദ്രിയം ഹോതി, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം ഹോതി, ജീവിതിന്ദ്രിയം ഹോതി, യേ വാ പന തസ്മിം സമയേ അഞ്ഞേപി അത്ഥി പടിച്ചസമുപ്പന്നാ അരൂപിനോ ധമ്മാ. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - "ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ"തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൩൯. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ കാമാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ

ഹോതി സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ...പേ॰... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ...പേ॰... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - ''ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ''തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൩൭. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ രൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ . തസ്സേവ രൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി പഥവീകസിണം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - ''ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ''തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൩൮. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അരൂപൂപപത്തിയാ മഗ്ഗം ഭാവേതി സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി... പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ അരൂപാവചരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - ''ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ''തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൩൪൨. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ ലോകുത്തരം ഝാനം ഭാവേതി നിയ്യാനികം അപചയഗാമിം ദിട്ഠിഗതാനം പഹാനായ പഠമായ ഭൂമിയാ പത്തിയാ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ കുസലാ. തസ്സേവ ലോകുത്തരസ്സ കുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഭാവിതത്താ വിപാകം വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി ദുക്ഖപടിപദം ദന്ധാഭിഞ്ഞം സുഞ്ഞതം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ॰... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - "ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ"തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൩൪൩. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകം ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രൂപാരമ്മണം...പേ॰... സോതവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം സദ്ദാരമ്മണം...പേ॰... ഘാനവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം ഗന്ധാരമ്മണം...പേ॰... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതം രസാരമ്മണം...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണം ഉപ്പന്നം ഹോതി ദുക്ഖസഹഗതം ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണം, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി, വേദനാ ഹോതി, സഞ്ഞാ ഹോതി, ചേതനാ ഹോതി, ചിത്തം ഹോതി, ദുക്ഖം ഹോതി, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ ഹോതി, മനിന്ദ്രിയം ഹോതി, ദുക്ഖിന്ദ്രിയം ഹോതി, ജീവിതിന്ദ്രിയം ഹോതി, യേ വാ പന തസ്മിം സമയേ അഞ്ഞേപി അത്ഥി പടിച്ചസമുപ്പന്നാ അരൂപിനോ ധമ്മാ. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - "ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ"തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൩൪൪. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ അകുസലസ്സ കമ്മസ്സ കതത്താ ഉപചിതത്താ വിപാകാ മനോധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണാ വാ...പേ॰... മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ॰... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി , വേദനാ ഹോതി, സഞ്ഞാ ഹോതി, ചേതനാ ഹോതി, ചിത്തം ഹോതി, വിതക്കോ ഹോതി, വിചാരോ ഹോതി, ഉപേക്ഖാ ഹോതി, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ ഹോതി,

മനിന്ദ്രിയം ഹോതി, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം ഹോതി, ജീവിതിന്ദ്രിയം ഹോതി, യേ വാ പന തസ്മിം സമയേ അഞ്ഞേപി അത്ഥി പടിച്ചസമുപ്പന്നാ അരൂപിനോ ധമ്മാ. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - ''ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ''തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

৪. കിരിയവാരോ

൭൪൩. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ മനോധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ°... ഫോട്ഠബ്ബാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി, വേദനാ ഹോതി, സഞ്ഞാ ഹോതി, ചേതനാ ഹോതി, ചിത്തം ഹോതി, വിതക്കോ ഹോതി, വിചാരോ ഹോതി, ഉപേക്ഖാ ഹോതി, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ ഹോതി, മനിന്ദ്രിയം ഹോതി, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം ഹോതി, ജീവിതിന്ദ്രിയം ഹോതി, യേ വാ പന തസ്മിം സമയേ അഞ്ഞേപി അത്ഥി പടിച്ചസമുപ്പന്നാ അരൂപിനോ ധമ്മാ. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ . യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - ''ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ''തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൪൪. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ സോമനസ്സസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ°... ധമ്മാരമ്മണാ വാ...പേ°... മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ രൂപാരമ്മണാ വാ...പേ°... ധമ്മാരമ്മണാ വാ യം യം വാ പനാരബ്ഭ, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി, വേദനാ ഹോതി, സഞ്ഞാ ഹോതി, ചേതനാ ഹോതി, ചിത്തം ഹോതി, വിതക്കോ ഹോതി, വിചാരോ ഹോതി, ഉപേക്ഖാ ഹോതി, ചിത്തസ്സേകഗ്ഗതാ ഹോതി, വീരിയിന്ദ്രിയം ഹോതി , സമാധിന്ദ്രിയം ഹോതി, മനിന്ദ്രിയം ഹോതി, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം ഹോതി, ജീവിതിന്ദ്രിയം ഹോതി, യേ വാ പന തസ്മിം സമയേ അഞ്ഞേപി അത്ഥി പടിച്ചസമുപ്പന്നാ അരൂപിനോ ധമ്മാ. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - ''ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ''തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൪൫. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

കതമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ? യസ്മിം സമയേ മനോവിഞ്ഞാണധാതു ഉപ്പന്നാ ഹോതി കിരിയാ നേവ കുസലാ നാകുസലാ ന ച കമ്മവിപാകാ സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ...പേ... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ...പേ... സോമനസ്സസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണസമ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ...പേ... ഉപേക്ഖാസഹഗതാ ഞാണവിപ്പയുത്താ സസങ്ഖാരേന...പേ... രൂപാവചരം ഝാനം ഭാവേതി...പേ... അരൂപാവചരം ഝാനം ഭാവേതി കിരിയം നേവ കുസലം നാകുസലം ന ച കമ്മവിപാകം ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരം...പേ... സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഞ്ഞാസഹഗതം സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, തസ്മിം സമയേ ഫസ്സോ ഹോതി...പേ... അവിക്ഖേപോ ഹോതി. ഇമേ ധമ്മാ അബ്യാകതാ. ഇമേസു ധമ്മേസു ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ. യായ നിരുത്തിയാ തേസം ധമ്മാനം പഞ്ഞത്തി ഹോതി തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ. യേന ഞാണേന താനി ഞാണാനി ജാനാതി - "ഇമാനി ഞാണാനി ഇദമത്ഥജോതകാനീ"തി, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൪൬. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ കാമാവചരകുസലതോ ചതൂസു ഞാണസമ്പയുത്തേസു ചിത്തുപ്പാദേസു, കിരിയതോ ചതൂസു ഞാണസമ്പയുത്തേസു ചിത്തുപ്പാദേസു ഉപ്പജ്ജന്തി. അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ ഏതേസു ചേവ ഉപ്പജ്ജതി, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു ച ഉപ്പജ്ജതി.

അഭിധമ്മഭാജനീയം.

൩. പഞ്ഹാപുച്ഛകം

൭൪൭. ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ - അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ.

൭൪൮. ചതുന്നം പടിസമ്ഭിദാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ... കതി സരണാ, കതി അരണാ?

൧. തികം

൭൪൯. സിയാ കുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. തിസ്സോ

പടിസമ്ഭിദാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, സിയാ അസംകിലിട്ഠഅസംകിലേസികാ.

തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ സവിതക്കസവിചാരാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ.

തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ സിയാ ആചയഗാമിനോ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ ആചയഗാമിനീ , സിയാ അപചയഗാമിനീ, സിയാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനീ.

തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ, അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ സേക്ഖാ, സിയാ അസേക്ഖാ , സിയാ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ പരിത്താ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ പരിത്താ, സിയാ അപ്പമാണാ. നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ പരിത്താരമ്മണാ; തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ സിയാ പരിത്താരമ്മണാ, സിയാ മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ, സിയാ അപ്പമാണാരമ്മണാ.

തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ മജ്ഝിമാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ മജ്ഝിമാ, സിയാ പണീതാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ അനിയതാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ സമ്മത്തനിയതാ, സിയാ അനിയതാ. നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ ന വത്തബ്ബാ - മഗ്ഗാരമ്മണാതിപി, മഗ്ഗഹേതുകാതിപി, മഗ്ഗാധിപതിനീതിപി; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ ന മഗ്ഗാരമ്മണാ, സിയാ മഗ്ഗഹേതുകാ, സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനീ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ മഗ്ഗഹേതുകാതിപി, മഗ്ഗാധിപതിനീതിപി; ദ്വേ പടിസമ്ഭിദാ സിയാ മഗ്ഗാരമ്മണാ, ന മഗ്ഗഹേതുകാ, സിയാ മഗ്ഗാധിപതിനോ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ മഗ്ഗാരമ്മണാതിപി, മഗ്ഗാധിപതിനോതിപി.

തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, ന വത്തബ്ബാ ഉപ്പാദിനോതി; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനീ. സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ. നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ; ദ്വേ പടിസമ്ഭിദാ സിയാ അതീതാരമ്മണാ, സിയാ അനാഗതാരമ്മണാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ അതീതാരമ്മണാ, സിയാ അനാഗതാരമ്മണാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ അതീതാരമ്മണാതിപി, അനാഗതാരമ്മണാതിപി, പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാതിപി. സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ. നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ ബഹിദ്ധാരമ്മണാ; തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ സിയാ അജ്ഝത്താരമ്മണാ, സിയാ ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ. അനിദസ്സനഅപടിഘാ.

൨. ദുകം

൭൩൦. ഹേതൂ, സഹേതുകാ, ഹേതുസമ്പയുത്താ, ഹേതൂ ചേവ സഹേതുകാ ച, ഹേതൂ ചേവ ഹേതുസമ്പയുത്താ ച, ന വത്തബ്ബാ ന ഹേതൂ

സഹേതുകാതിപി, നഹേതൂഅഹേതുകാതിപി.

സപ്പച്ചയാ , സങ്ഖതാ, അനിദസ്സനാ, അപ്പടിഘാ, അരൂപാ, തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ ലോകിയാ, അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ, കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ.

നോ ആസവാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ സാസവാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ സാസവാ, സിയാ അനാസവാ. ആസവവിപ്പയുത്താ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ സാസവാ ചാതി, സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ ന വത്തബ്ബാ ആസവോ [ആസവാ (സീ॰) ധാതുവിഭങ്ഗേ പന പാഠനാനത്തം നത്ഥി] ചേവ സാസവാ ചാതി, സിയാ സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവോ [ആസവാ (സീ॰) ധാതുവിഭങ്ഗേ പന പാഠനാനത്തം നത്ഥി], സിയാ ന വത്തബ്ബാ സാസവാ ചേവ നോ ച ആസവാതി. ന വത്തബ്ബാ ആസവാ ചേവ ആസവസമ്പയുത്താ ചാതിപി, ആസവസമ്പയുത്താ ചേവ നോ ച ആസവാതിപി. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ ആസവവിപ്പയുത്താ സാസവാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ ആസവവിപ്പയുത്താ സാസവാ, സിയാ ആസവവിപ്പയുത്താ അനാസവാ.

നോ സംയോജനാ...പേ॰... നോ ഗന്ഥാ...പേ॰... നോ ഓഘാ...പേ॰... നോ യോഗാ...പേ॰... നോ നീവരണാ...പേ॰... നോ പരാമാസാ...പേ॰... സാരമ്മണാ. നോ ചിത്താ, ചേതസികാ, ചിത്തസമ്പയുത്താ, ചിത്തസംസട്ഠാ, ചിത്തസമുട്ഠാനാ, ചിത്തസഹഭുനോ, ചിത്താനുപരിവത്തിനോ. ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനസഹഭുനോ, ചിത്തസംസട്ഠസമുട്ഠാനാനുപരിവത്തിനോ, ബാഹിരാ, നോ ഉപാദാ, അനുപാദിന്നാ.

നോ ഉപാദാനാ...പേ॰... നോ കിലേസാ...പേ॰... ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ. ന ദസ്സനേന പഹാതബ്ബഹേതുകാ. ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ സവിതക്കാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ സവിതക്കാ, സിയാ അവിതക്കാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ സവിചാരാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ സവിചാരാ, സിയാ അവിചാരാ. സിയാ സപ്പീതികാ, സിയാ അപ്പീതികാ. സിയാ പീതിസഹഗതാ, സിയാ ന പീതിസഹഗതാ. സിയാ സുഖസഹഗതാ, സിയാ ന സുഖസഹഗതാ. സിയാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ, സിയാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ കാമാവചരാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ കാമാവചരാ, സിയാ ന കാമാവചരാ. ന രൂപാവചരാ. ന അരൂപാവചരാ . തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ പരിയാപന്നാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ അനിയ്യാനികാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ നിയ്യാനികാ, സിയാ അനിയ്യാനികാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ അനിയതാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ നിയതാ , സിയാ അനിയതാ. തിസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ സഉത്തരാ; അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ സിയാ സഉത്തരാ , സിയാ അനുത്തരാ. അരണാതി.

പഞ്ഹാപുച്ഛകം.

പടിസമ്ഭിദാവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൧൬. ഞാണവിഭങ്ഗോ

൧. ഏകകമാതികാ

൭൫൧. ഏകവിധേന ഞാണവത്ഥു - പഞ്ച വിഞ്ഞാണാ ന ഹേതൂ, അഹേതുകാ, ഹേതുവിപ്പയുത്താ, സപ്പച്ചയാ, സങ്ഖതാ, അരൂപാ, ലോകിയാ, സാസവാ, സംയോജനിയാ, ഗന്ഥനിയാ, ഓഘനിയാ, യോഗനിയാ, നീവരണിയാ, പരാമട്ഠാ, ഉപാദാനിയാ, സംകിലേസികാ, അബ്യാകതാ, സാരമ്മണാ, അചേതസികാ, വിപാകാ, ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികാ, ന സവിതക്കസവിചാരാ, ന അവിതക്കവിചാരമത്താ, അവിതക്കഅവിചാരാ, ന പീതിസഹഗതാ, നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബാ, നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകാ, നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനോ, നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ , പരിത്താ, കാമാവചരാ, ന രൂപാവചരാ, ന അരൂപാവചരാ, പരിയാപന്നാ, നോ അപരിയാപന്നാ, അനിയതാ, അനിയ്യാനികാ,

ഉപ്പന്നവത്ഥുകാ ഉപ്പന്നാരമ്മണാ,

(൨) പുരേജാതവത്ഥുകാ പുരേജാതാരമ്മണാ

(൩) അജ്ഝത്തികവത്ഥുകാ ബാഹിരാരമ്മണാ

(൪) അസമ്ഭിന്നവത്ഥുകാ അസമ്ഭിന്നാരമ്മണാ

(൫) നാനാവത്ഥുകാ നാനാരമ്മണാ

(൬) ന അഞ്ഞമഞ്ഞസ്സ ഗോചരവിസയം പച്ചനുഭോന്തി

(൭) ന അസമന്നാഹാരാ ഉപ്പജ്ജന്തി

(൮) ന അമനസികാരാ ഉപ്പജ്ജന്തി

(൯) ന അബ്ബോകിണ്ണാ ഉപ്പജ്ജന്തി

(൧൦) ന അപുബ്ബം അചരിമം ഉപ്പജ്ജന്തി

(൧൧) ന അഞ്ഞമഞ്ഞസ്സ സമനന്തരാ ഉപ്പജ്ജന്തി

(൧൨) പഞ്ച വിഞ്ഞാണാ അനാഭോഗാ

(൧൩) പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കഞ്ചി [കിഞ്ചി (സീ॰ ക॰)] ധമ്മം പടിവിജാനാതി അഞ്ഞത്ര അഭിനിപാതമത്താ

(൧൪) പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന കഞ്ചി ധമ്മം പടിവിജാനാതി

(൧൫) പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കഞ്ചി ഇരിയാപഥം കപ്പേതി

(൧൭) പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന കഞ്ചി ഇരിയാപഥം കപ്പേതി

(൧൮) പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കായകമ്മം ന വചീകമ്മം പട്ഠപേതി

(൧൯) പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന കായകമ്മം ന വചീകമ്മം പട്ഠപേതി

(൨൦) പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കുസലാകുസലം ധമ്മം സമാദിയതി

(൨൧) പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന കുസലാകുസലം ധമ്മം സമാദിയതി

(൨൨) പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന സമാപജ്ജതി ന വുട്ഠാതി

(൨൩) പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന സമാപജ്ജതി ന വുട്ഠാതി

(൨൪) പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന ചവതി ന ഉപ്പജ്ജതി

(൨൫) പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന ചവതി ന ഉപ്പജ്ജതി

(൨൬) പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന സുപതി ന പടിബുജ്ഝതി ന സുപിനം പസ്സതി

(൨൭) പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന സുപതി ന പടിബുജ്ഝതി ന സുപിനം പസ്സതി, യാഥാവകവത്ഥുവിഭാവനാ പഞ്ഞാ

എവം ഏകവിധേന ഞാണവത്ഥു.

൨. ദുകമാതികാ

൭൬൨. ദുവിധേന ഞാണവത്ഥു -

(൧) ലോകിയാ പഞ്ഞാ, ലോകുത്തരാ പഞ്ഞാ

(൨) കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ പഞ്ഞാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ പഞ്ഞാ

(൩) സാസവാ പഞ്ഞാ , അനാസവാ പഞ്ഞാ

(൪) ആസവവിപ്പയുത്താ സാസവാ പഞ്ഞാ, ആസവവിപ്പയുത്താ അനാസവാ പഞ്ഞാ

(൫) സംയോജനിയാ പഞ്ഞാ, അസംയോജനിയാ പഞ്ഞാ

(൬) സംയോജനവിപ്പയുത്താ സംയോജനിയാ പഞ്ഞാ, സംയോജനവിപ്പയുത്താ അസംയോജനിയാ പഞ്ഞാ

(൭) ഗന്ഥനിയാ പഞ്ഞാ, അഗന്ഥനിയാ പഞ്ഞാ

(൮) ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ ഗന്ഥനിയാ പഞ്ഞാ, ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ അഗന്ഥനിയാ പഞ്ഞാ

(൯) ഓഘനിയാ പഞ്ഞാ, അനോഘനിയാ പഞ്ഞാ

(൧൦) ഓഘവിപ്പയുത്താ ഓഘനിയാ പഞ്ഞാ, ഓഘവിപ്പയുത്താ അനോഘനിയാ പഞ്ഞാ

(൧൧) യോഗനിയാ പഞ്ഞാ, അയോഗനിയാ പഞ്ഞാ

(൧൨) യോഗവിപ്പയുത്താ യോഗനിയാ പഞ്ഞാ, യോഗവിപ്പയുത്താ അയോഗനിയാ പഞ്ഞാ

(൧൩) നീവരണിയാ പഞ്ഞാ, അനീവരണിയാ പഞ്ഞാ

(൧൪) നീവരണവിപ്പയുത്താ നീവരണിയാ പഞ്ഞാ, നീവരണവിപ്പയുത്താ അനീവരണിയാ പഞ്ഞാ

(൧൫) പരാമട്ഠാ പഞ്ഞാ, അപരാമട്ഠാ പഞ്ഞാ

(൧൬) പരാമാസവിപ്പയുത്താ പരാമട്ഠാ പഞ്ഞാ, പരാമാസവിപ്പയുത്താ അപരാമട്ഠാ പഞ്ഞാ

(൧൭) ഉപാദിന്നാ പഞ്ഞാ, അനുപാദിന്നാ പഞ്ഞാ

(൧൮) ഉപാദാനിയാ പഞ്ഞാ, അനുപാദാനിയാ പഞ്ഞാ

(൧൯) ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ ഉപാദാനിയാ പഞ്ഞാ, ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ അനുപാദാനിയാ പഞ്ഞാ

(൨൦) സംകിലേസികാ പഞ്ഞാ, അസംകിലേസികാ പഞ്ഞാ

(൨൧) കിലേസവിപ്പയുത്താ സംകിലേസികാ പഞ്ഞാ, കിലേസവിപ്പയുത്താ അസംകിലേസികാ പഞ്ഞാ

(൨൨) സവിതക്കാ പഞ്ഞാ, അവിതക്കാ പഞ്ഞാ

(൨൩) സവിചാരാ പഞ്ഞാ, അവിചാരാ പഞ്ഞാ

(൨൪) സപ്പീതികാ പഞ്ഞാ, അപ്പീതികാ പഞ്ഞാ

(൨൫) പീതിസഹഗതാ പഞ്ഞാ, ന പീതിസഹഗതാ പഞ്ഞാ

(൨൬) സുഖസഹഗതാ പഞ്ഞാ, ന സുഖസഹഗതാ പഞ്ഞാ

(൨൭) ഉപേക്ഖാസഹഗതാ പഞ്ഞാ, ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ പഞ്ഞാ

(൨൮) കാമാവചരാ പഞ്ഞാ , ന കാമാവചരാ പഞ്ഞാ

(൨൯) രൂപാവചരാ പഞ്ഞാ, ന രൂപാവചരാ പഞ്ഞാ

(൩൦) അരൂപാവചരാ പഞ്ഞാ, ന അരൂപാവചരാ പഞ്ഞാ

(൩൧) പരിയാപന്നാ പഞ്ഞാ, അപരിയാപന്നാ പഞ്ഞാ

(൩൨) നിയ്യാനികാ പഞ്ഞാ, അനിയ്യാനികാ പഞ്ഞാ

(൩൩) നിയതാ പഞ്ഞാ, അനിയതാ പഞ്ഞാ

(൩൪) സഉത്തരാ പഞ്ഞാ , അനുത്തരാ പഞ്ഞാ

(൩൫) അത്ഥജാപികാ പഞ്ഞാ, ജാപിതത്ഥാ പഞ്ഞാ

ഏവം ദുവിധേന ഞാണവത്ഥു.

൩. തികമാതികാ

൭൭൩. തിവിധേന ഞാണവത്ഥു -

(൧) ചിന്താമയാ പഞ്ഞാ, സുതമയാ പഞ്ഞാ, ഭാവനാമയാ പഞ്ഞാ

(൨) ദാനമയാ പഞ്ഞാ, സീലമയാ പഞ്ഞാ, ഭാവനാമയാ പഞ്ഞാ

(൩) അധിസീലേ പഞ്ഞാ, അധിചിത്തേ പഞ്ഞാ, അധിപഞ്ഞായ പഞ്ഞാ

(൪) ആയകോസല്ലം, അപായകോസല്ലം, ഉപായകോസല്ലം

(൫) വിപാകാ പഞ്ഞാ, വിപാകധമ്മധമ്മാ പഞ്ഞാ, നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ പഞ്ഞാ

(൬) ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ പഞ്ഞാ, അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ പഞ്ഞാ, അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ പഞ്ഞാ

(൭) സവിതക്കസവിചാരാ പഞ്ഞാ, അവിതക്കവിചാരമത്താ പഞ്ഞാ, അവിതക്കഅവിചാരാ പഞ്ഞാ

(൮) പീതിസഹഗതാ പഞ്ഞാ, സുഖസഹഗതാ പഞ്ഞാ, ഉപേക്ഖാസഹഗതാ പഞ്ഞാ

(൯) ആചയഗാമിനീ പഞ്ഞാ, അപചയഗാമിനീ പഞ്ഞാ, നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനീ പഞ്ഞാ

(൧൦) സേക്ഖാ പഞ്ഞാ, അസേക്ഖാ പഞ്ഞാ, നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ പഞ്ഞാ

(൧൧) പരിത്താ പഞ്ഞാ, മഹഗ്ഗതാ പഞ്ഞാ, അപ്പമാണാ പഞ്ഞാ

(൧൨) പരിത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ, മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ പഞ്ഞാ, അപ്പമാണാരമ്മണാ പഞ്ഞാ

(൧൩) മഗ്ഗാരമ്മണാ പഞ്ഞാ, മഗ്ഗഹേതുകാ പഞ്ഞാ, മഗ്ഗാധിപതിനീ പഞ്ഞാ

(൧൪) ഉപ്പന്നാ പഞ്ഞാ , അനുപ്പന്നാ പഞ്ഞാ, ഉപ്പാദിനീ പഞ്ഞാ

(൧൫) അതീതാ പഞ്ഞാ, അനാഗതാ പഞ്ഞാ, പച്ചുപ്പന്നാ പഞ്ഞാ

(൧൬) അതീതാരമ്മണാ പഞ്ഞാ, അനാഗതാരമ്മണാ പഞ്ഞാ, പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ പഞ്ഞാ

(൧൭) അജ്ഝത്താ പഞ്ഞാ, ബഹിദ്ധാ പഞ്ഞാ, അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ പഞ്ഞാ

(൧൮) അജ്ഝത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ, ബഹിദ്ധാരമ്മണാ പഞ്ഞാ, അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ പഞ്ഞാ

(൧൯) സവിതക്കസവിചാരാ പഞ്ഞാ അത്ഥി വിപാകാ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മാ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ

(൨൦) അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ

(൨൧) അത്ഥി പീതിസഹഗതാ, അത്ഥി സുഖസഹഗതാ, അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ

(൨൨) അത്ഥി ആചയഗാമിനീ, അത്ഥി അപചയഗാമിനീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനീ

(൨൩) അത്ഥി സേക്ഖാ, അത്ഥി അസേക്ഖാ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ

(൨൪) അത്ഥി പരിത്താ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാ, അത്ഥി അപ്പമാണാ

(൨൫) അത്ഥി പരിത്താരമ്മണാ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണാ

(൨൬) അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണാ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകാ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതിനീ

(൨൭) അത്ഥി ഉപ്പന്നാ, അത്ഥി അനുപ്പന്നാ, അത്ഥി ഉപ്പാദിനീ

(൨൮) അത്ഥി അതീതാ, അത്ഥി അനാഗതാ , അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാ

(൨൯) അത്ഥി അതീതാരമ്മണാ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണാ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ

(൩൦) അത്ഥി അജ്ഝത്താ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ

(൩൧) അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണാ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ

(൩൨) അവിതക്കവിചാരമത്താ പഞ്ഞാ അത്ഥി വിപാകാ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മാ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ

(൩൩) അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ

(൩൪) അത്ഥി ആചയഗാമിനീ, അത്ഥി അപചയഗാമിനീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനീ

(൩൫) അത്ഥി സേക്ഖാ, അത്ഥി അസേക്ഖാ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ

(൩൬) അത്ഥി ഉപ്പന്നാ, അത്ഥി അനുപ്പന്നാ, അത്ഥി ഉപ്പാദിനീ

(൩൭) അത്ഥി അതീതാ, അത്ഥി അനാഗതാ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാ

(൩൮) അത്ഥി അജ്ഝത്താ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ

(൩൯) അവിതക്കഅവിചാരാ പഞ്ഞാ അത്ഥി വിപാകാ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മാ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ

(൪൦) അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, അത്ഥി അനുപ്പാദിന്നുപാദാനിയാ, അത്ഥി അനുപ്പാദിന്നഅനുപാദാനിയാ

(൪൧) അത്ഥി പീതിസഹഗതാ, അത്ഥി സുഖസഹഗതാ, അത്ഥി ഉപേക്ഖാസഹഗതാ

(൪൨) അത്ഥി ആചയഗാമിനീ, അത്ഥി അപചയഗാമിനീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനീ

(൪൩) അത്ഥി സേക്ഖാ, അത്ഥി അസേക്ഖാ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ

(൪൪) അത്ഥി പരിത്താരമ്മണാ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണാ

(൪൫) അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണാ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകാ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതിനീ

(൪൬) അത്ഥി ഉപ്പന്നാ, അത്ഥി അനുപ്പന്നാ, അത്ഥി ഉപ്പാദിനീ

(൪൭) അത്ഥി അതീതാ, അത്ഥി അനാഗതാ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാ

(൪൮) അത്ഥി അതീതാരമ്മണാ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണാ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ

(൪൯) അത്ഥി അജ്ഝത്താ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ

(൫൦) അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണാ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ

(൫൧) പീതിസഹഗതാ പഞ്ഞാ സുഖസഹഗതാ പഞ്ഞാ അത്ഥി വിപാകാ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മാ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ

(൫൨) അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ

(൫൩) അത്ഥി സവിതക്കസവിചാരാ, അത്ഥി അവിതക്കവിചാരമത്താ, അത്ഥി അവിതക്കഅവിചാരാ

(൫൪) അത്ഥി ആചയഗാമിനീ, അത്ഥി അപചയഗാമിനീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനീ

(൫൫) അത്ഥി സേക്ഖാ, അത്ഥി അസേക്ഖാ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ

(൫൬) അത്ഥി പരിത്താ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാ, അത്ഥി അപ്പമാണാ

(൫൭) അത്ഥി പരിത്താരമ്മണാ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണാ

(൫൮) അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണാ , അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകാ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതിനീ

(൫൯) അത്ഥി ഉപ്പന്നാ, അത്ഥി അനുപ്പന്നാ, അത്ഥി ഉപ്പാദിനീ

(൬൦) അത്ഥി അതീതാ, അത്ഥി അനാഗതാ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാ

(൬൧) അത്ഥി അതീതാരമ്മണാ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണാ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ

(൬൨) അത്ഥി അജ്ഝതാ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ

(൬൩) അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണാ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ

(൬൪) ഉപേക്ഖാസഹഗതാ പഞ്ഞാ അത്ഥി വിപാകാ, അത്ഥി വിപാകധമ്മധമ്മാ, അത്ഥി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ

(൬൫) അത്ഥി ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, അത്ഥി അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, അത്ഥി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ

(൬൬) അത്ഥി ആചയഗാമിനീ, അത്ഥി അപചയഗാമിനീ, അത്ഥി നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനീ

(൩൭) അത്ഥി സേക്ഖാ, അത്ഥി അസേക്ഖാ, അത്ഥി നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ

(൩൮) അത്ഥി പരിത്താ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാ, അത്ഥി അപ്പമാണാ

(൩൯) അത്ഥി പരിത്താരമ്മണാ, അത്ഥി മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ, അത്ഥി അപ്പമാണാരമ്മണാ

(൪൦) അത്ഥി മഗ്ഗാരമ്മണാ, അത്ഥി മഗ്ഗഹേതുകാ, അത്ഥി മഗ്ഗാധിപതിനീ

(൪൧) അത്ഥി ഉപ്പന്നാ, അത്ഥി അനുപ്പന്നാ, അത്ഥി ഉപ്പാദിനീ

(൪൨) അത്ഥി അതീതാ, അത്ഥി അനാഗതാ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാ

(൪൩) അത്ഥി അതീതാരമ്മണാ, അത്ഥി അനാഗതാരമ്മണാ, അത്ഥി പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ

(൪൪) അത്ഥി അജ്ഝത്താ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ

(൪൫) അത്ഥി അജ്ഝത്താരമ്മണാ, അത്ഥി ബഹിദ്ധാരമ്മണാ, അത്ഥി അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ

ഏവം തിവിധേന ഞാണവത്ഥു.

൪. ചതുക്കമാതികാ

൭൬൪. ചതുബ്ബിധേന ഞാണവത്ഥു -

(൧) കമ്മസ്സകതഞാണം, സച്ചാനുലോമികം ഞാണം, മഗ്ഗസമങ്ഗിസ്സ ഞാണം, ഫലസമങ്ഗിസ്സ ഞാണം

(൨) ദുക്ഖേ ഞാണം, ദുക്ഖസമുദയേ ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധേ ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ ഞാണം

(൩) കാമാവചരാ പഞ്ഞാ, രൂപാവചരാ പഞ്ഞാ, അരൂപാവചരാ പഞ്ഞാ, അപരിയാപന്നാ പഞ്ഞാ

(൪) ധമ്മേ ഞാണം, അന്വയേ ഞാണം, പരിയേ [പരിച്ചേ (സബ്ബത്ഥ) പസ്സ ദീഘനികായേ] ഞാണം, സമ്മുതിഞാണം [സമ്മതിഞാണം (സ്യാ॰) പസ്സ ദീഘനികായേ]

(൫) അത്ഥി പഞ്ഞാ ആചയായ നോ അപചയായ, അത്ഥി പഞ്ഞാ അപചയായ നോ ആചയായ, അത്ഥി പഞ്ഞാ ആചയായ ചേവ അപചയായ ച, അത്ഥി പഞ്ഞാ നേവാചയായ നോ അപചയായ

(൬) അത്ഥി പഞ്ഞാ നിബ്ബിദായ നോ പടിവേധായ, അത്ഥി പഞ്ഞാ പടിവേധായ നോ നിബ്ബിദായ, അത്ഥി പഞ്ഞാ നിബ്ബിദായ ചേവ പടിവേധായ ച, അത്ഥി പഞ്ഞാ നേവ നിബ്ബിദായ നോ പടിവേധായ

(൩) ഹാനഭാഗിനീ പഞ്ഞാ, ഠിതിഭാഗിനീ പഞ്ഞാ, വിസേസഭാഗിനീ പഞ്ഞാ, നിബ്ബേധഭാഗിനീ പഞ്ഞാ

(൮) ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ

(൯) ചതസ്സോ പടിപദാ

(൧൦) ചത്താരി ആരമ്മണാനി

(൧൧) ജരാമരണേ ഞാണം, ജരാമരണസമുദയേ ഞാണം, ജരാമരണനിരോധേ ഞാണം, ജരാമരണനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ ഞാണം

(൧൨-൨൧) ജാതിയാ ഞാണം...പേ॰... ഭവേ ഞാണം...പേ॰... ഉപാദാനേ ഞാണം...പേ॰... തണ്ഹായ ഞാണം...പേ॰... വേദനായ ഞാണം...പേ॰... ഫസ്സേ ഞാണം...പേ॰... സളായതനേ ഞാണം...പേ॰... നാമരൂപേ ഞാണം...പേ॰... വിഞ്ഞാണേ ഞാണം...പേ॰... സങ്ഖാരേസു ഞാണം, സങ്ഖാരസമുദയേ ഞാണം, സങ്ഖാരനിരോധേ ഞാണം, സങ്ഖാരനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ ഞാണം. ഏവം ചതുബ്ബിധേന ഞാണവത്ഥു.

൫. പഞ്ചകമാതികാ

൭൬൫. പഞ്ചവിധേന ഞാണവത്ഥു -

(൧) പഞ്ചങ്ഗികോ സമ്മാസമാധി (൨) പഞ്ചഞാണികോ സമ്മാസമാധി

ഏവം പഞ്ചവിധേന ഞാണവത്ഥു.

൬. ഛക്കമാതികാ

൭൬൬. ഛബ്ബിധേന ഞാണവത്ഥു -

(൧) ഛസു അഭിഞ്ഞാസു പഞ്ഞാ

ഏവം ഛബ്ബിധേന ഞാണവത്ഥു.

൭. സത്തകമാതികാ

൭൬൭. സത്തവിധേന ഞാണവത്ഥു -

(൧) സത്തസത്തതി ഞാണവത്ഥൂനി

ഏവം സത്തവിധേന ഞാണവത്ഥു.

൮. അട്ഠകമാതികാ

൭൬൮. അട്ഠവിധേന ഞാണവത്ഥു -

(൧) ചതൂസു മഗ്ഗേസു, ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ

ഏവം അട്ഠവിധേന ഞാണവത്ഥു.

൯. നവകമാതികാ

൩൭൯. നവവിധേന ഞാണവത്ഥു -

(൧) നവസു അനുപുബ്ബവിഹാരസമാപത്തീസു പഞ്ഞാ

ഏവം നവവിധേന ഞാണവത്ഥു.

൧൦. ദസകമാതികാ

൩൮൦.ദസവിധേന ഞാണവത്ഥു - ദസ തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലാനി യേഹി ബലേഹി സമന്നാഗതോ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി. കതമാനി ദസ?

(൧) ഇധ തഥാഗതോ ഠാനഞ്ച ഠാനതോ അട്ഠാനഞ്ച അട്ഠാനതോ യഥാഭൂതം പജാനാതി. യമ്പി തഥാഗതോ ഠാനഞ്ച ഠാനതോ അട്ഠാനഞ്ച അട്ഠാനതോ യഥാഭൂതം പജാനാതി, ഇദമ്പി തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലം ഹോതി, യം ബലം ആഗമ്മ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി .

(൨) പുന ചപരം തഥാഗതോ അതീതാനാഗതപച്ചുപ്പന്നാനം കമ്മസമാദാനാനം ഠാനസോ ഹേതുസോ വിപാകം യഥാഭൂതം പജാനാതി. യമ്പി തഥാഗതോ അതീതാനാഗതപച്ചുപ്പന്നാനം കമ്മസമാദാനാനം ഠാനസോ ഹേതുസോ വിപാകം യഥാഭൂതം പജാനാതി, ഇദമ്പി തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലം ഹോതി, യം ബലം ആഗമ്മ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി.

(൩) പുന ചപരം തഥാഗതോ സബ്ബത്ഥഗാമിനിം പടിപദം യഥാഭൂതം പജാനാതി. യമ്പി തഥാഗതോ സബ്ബത്ഥഗാമിനിം പടിപദം യഥാഭൂതം പജാനാതി, ഇദമ്പി തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലം ഹോതി, യം ബലം ആഗമ്മ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി.

(൪) പുന ചപരം തഥാഗതോ അനേകധാതു നാനാധാതുലോകം [അനേകധാതും നാനാധാതും ലോകം (സ്യാ॰) മ॰ നി॰ ൧.൧൪൮] യഥാഭൂതം പജാനാതി. യമ്പി തഥാഗതോ അനേകധാതു നാനാധാതുലോകം യഥാഭൂതം പജാനാതി, ഇദമ്പി തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലം ഹോതി, യം ബലം ആഗമ്മ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി.

(൫) പുന ചപരം തഥാഗതോ സത്താനം നാനാധിമുത്തികതം യഥാഭൂതം പജാനാതി. യമ്പി തഥാഗതോ സത്താനം നാനാധിമുത്തികതം യഥാഭൂതം പജാനാതി, ഇദമ്പി തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലം ഹോതി, യം ബലം ആഗമ്മ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി.

(൬) പുന ചപരം തഥാഗതോ പരസത്താനം പരപുഗ്ഗലാനം ഇന്ദ്രിയപരോപരിയത്തം യഥാഭൂതം പജാനാതി. യമ്പി തഥാഗതോ പരസത്താനം പരപുഗ്ഗലാനം ഇന്ദ്രിയപരോപരിയത്തം യഥാഭൂതം പജാനാതി , ഇദമ്പി തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലം ഹോതി, യം ബലം ആഗമ്മ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി.

(൭) പുന ചപരം തഥാഗതോ ഝാനവിമോക്ഖസമാധിസമാപത്തീനം സംകിലേസം വോദാനം വുട്ഠാനം യഥാഭൂതം പജാനാതി. യമ്പി തഥാഗതോ ഝാനവിമോക്ഖസമാധിസമാപത്തീനം സംകിലേസം വോദാനം വുട്ഠാനം യഥാഭൂതം പജാനാതി, ഇദമ്പി തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലം ഹോതി, യം ബലം ആഗമ്മ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി.

(൮) പുന ചപരം തഥാഗതോ പുബ്ബേനിവാസാനുസ്സതിം യഥാഭൂതം പജാനാതി. യമ്പി തഥാഗതോ പുബ്ബേനിവാസാനുസ്സതിം യഥാഭൂതം പജാനാതി, ഇദമ്പി തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലം ഹോതി, യം ബലം ആഗമ്മ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി.

(൯) പുന ചപരം തഥാഗതോ സത്താനം ചുതൂപപാതം യഥാഭൂതം പജാനാതി. യമ്പി തഥാഗതോ സത്താനം ചുതൂപപാതം യഥാഭൂതം പജാനാതി, ഇദമ്പി തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലം ഹോതി, യം ബലം ആഗമ്മ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി.

(൧൦) പുന ചപരം തഥാഗതോ ആസവാനം ഖയം യഥാഭൂതം പജാനാതി. യമ്പി തഥാഗതോ ആസവാനം ഖയം യഥാഭൂതം പജാനാതി, ഇദമ്പി തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലം ഹോതി, യം ബലം ആഗമ്മ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി. ഇമാനി ദസ തഥാഗതസ്സ തഥാഗതബലാനി, യേഹി ബലേഹി സമന്നാഗതോ തഥാഗതോ ആസഭം ഠാനം പടിജാനാതി, പരിസാസു സീഹനാദം നദതി, ബ്രഹ്മചക്കം പവത്തേതി.

ഏവം ദസവിധേന ഞാണവത്ഥു.

മാതികാ

൧. ഏകകനിദ്ദേസോ

൭൬൧. പഞ്ച വിഞ്ഞാണാ ന ഹേതുമേവ, അഹേതുകമേവ, ഹേതുവിപ്പയുത്തമേവ, സപ്പച്ചയമേവ, സങ്ഖതമേവ, അരൂപമേവ, ലോകിയമേവ, സാസവമേവ, സംയോജനിയമേവ, ഗന്ഥനിയമേവ, ഓഘനിയമേവ, യോഗനിയമേവ, നീവരണിയമേവ, പരാമട്ഠമേവ, ഉപാദാനിയമേവ, സംകിലേസികമേവ, അബ്യാകതമേവ, സാരമ്മണമേവ, അചേതസികമേവ, വിപാകമേവ, ഉപാദിന്നുപാദാനിയമേവ, അസംകിലിട്ഠസംകിലേസികമേവ, ന സവിതക്കസവിചാരമേവ, ന

അവിതക്കവിചാരമത്തമേവ, അവിതക്കഅവിചാരമേവ, ന പീതിസഹഗതമേവ, നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബമേവ, നേവ ദസ്സനേന ന ഭാവനായ പഹാതബ്ബഹേതുകമേവ, നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിമേവ, നേവസേക്ഖനാസേക്ഖമേവ, പരിത്തമേവ, കാമാവചരമേവ, ന രൂപാവചരമേവ, ന അരൂപാവചരമേവ, പരിയാപന്നമേവ, നോ അപരിയാപന്നമേവ, അനിയതമേവ, അനിയ്യാനികമേവ, ഉപ്പന്നം മനോവിഞ്ഞാണവിഞ്ഞേയ്യമേവ, അനിച്ചമേവ, ജരാഭിഭൂതമേവ.

൭൬൨. പഞ്ച വിഞ്ഞാണാ ഉപ്പന്നവത്ഥുകാ, ഉപ്പന്നാരമ്മണാതി ഉപ്പന്നസ്മിം വത്ഥുസ്മിം ഉപ്പന്നേ ആരമ്മണേ ഉപ്പജ്ജന്തി.

പുരേജാതവത്ഥുകാ, പുരേജാതാരമ്മണാതി പുരേജാതസ്മിം വത്ഥുസ്മിം പുരേജാതേ ആരമ്മണേ ഉപ്പജ്ജന്തി.

അജ്ഝത്തികവത്ഥുകാ , ബാഹിരാരമ്മണാതി പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം വത്ഥു അജ്ഝത്തികാ ആരമ്മണാ ബാഹിരാ.

അസമ്ഭിന്നവത്ഥുകാ, അസമ്ഭിന്നാരമ്മണാതി അസമ്ഭിന്നസ്മിം വത്ഥുസ്മിം അസമ്ഭിന്നേ ആരമ്മണേ ഉപ്പജ്ജന്തി.

നാനാവത്ഥുകാ, നാനാരമ്മണാതി അഞ്ഞം ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ വത്ഥു ച ആരമ്മണഞ്ച, അഞ്ഞം സോതവിഞ്ഞാണസ്സ വത്ഥു ച ആരമ്മണഞ്ച, അഞ്ഞം ഘാനവിഞ്ഞാണസ്സ വത്ഥു ച ആരമ്മണഞ്ച, അഞ്ഞം ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണസ്സ വത്ഥു ച ആരമ്മണഞ്ച, അഞ്ഞം കായവിഞ്ഞാണസ്സ വത്ഥു ച ആരമ്മണഞ്ച.

൭൬൩. ന അഞ്ഞമഞ്ഞസ്സ ഗോചരവിസയം പച്ചനുഭോന്തീതി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയം സോതവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി, സോതവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയമ്പി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി. ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയം ഘാനവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി, ഘാനവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയമ്പി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി. ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയം ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയമ്പി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി. ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയം കായവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി, കായവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയമ്പി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി. സോതവിഞ്ഞാണസ്സ...പേ॰... ഘാനവിഞ്ഞാണസ്സ...പേ॰... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണസ്സ...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയം ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയമ്പി കായവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി. കായവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയം സോതവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി, സോതവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയമ്പി കായവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി. കായവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയം ഘാനവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി, ഘാനവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയമ്പി കായവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി. കായവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയം ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണസ്സ ഗോചരവിസയമ്പി കായവിഞ്ഞാണം ന പച്ചനുഭോതി.

൭൬൪. ന അസമന്നാഹാരാ ഉപ്പജ്ജന്തീതി സമന്നാഹരന്തസ്സ ഉപ്പജ്ജന്തി.

ന അമനസികാരാ ഉപ്പജ്ജന്തീതി മനസികരോന്തസ്സ ഉപ്പജ്ജന്തി.

ന അബ്ഭോകിണ്ണാ ഉപ്പജ്ജന്തീതി ന പടിപാടിയാ ഉപ്പജ്ജന്തി.

ന അപുബ്ബം അചരിമം ഉപ്പജ്ജന്തീതി ന ഏകക്ഖണേ ഉപ്പജ്ജന്തി.

൭൩൪. ന അഞ്ഞമഞ്ഞസ്സ സമനന്തരാ ഉപ്പജ്ജന്തീതി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാ സോതവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി, സോതവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാപി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി. ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാ ഘാനവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി, ഘാനവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാപി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി. ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാ ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാപി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി. ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാ കായവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി, കായവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാപി ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി. സോതവിഞ്ഞാണസ്സ...പേ॰... ഘാനവിഞ്ഞാണസ്സ...പേ॰... ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണസ്സ...പേ॰... കായവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാ ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാപി കായവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി. കായവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാ സോതവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി, സോതവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാപി കായവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി. കായവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാ ഘാനവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി, ഘാനവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാപി കായവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി. കായവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാ ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണസ്സ ഉപ്പന്നസമനന്തരാപി കായവിഞ്ഞാണം ന ഉപ്പജ്ജതി.

൭൩൫. പഞ്ച വിഞ്ഞാണാ അനാഭോഗാതി പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം നത്ഥി ആവട്ടനാ വാ ആഭോഗോ വാ സമന്നാഹാരോ വാ മനസികാരോ വാ.

പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കഞ്ചി ധമ്മം പടിവിജാനാതീതി പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കഞ്ചി ധമ്മം പടിവിജാനാതി.

അഞ്ഞത്ര അഭിനിപാതമത്താതി അഞ്ഞത്ര ആപാതമത്താ.

പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന കഞ്ചി ധമ്മം പടിവിജാനാതീതി പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാ മനോധാതുയാപി ന കഞ്ചി ധമ്മം പടിവിജാനാതി.

പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കഞ്ചി ഇരിയാപഥം കപ്പേതീതി പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കഞ്ചി ഇരിയാപഥം കപ്പേതി - ഗമനം വാ ഠാനം വാ നിസജ്ജം വാ സേയ്യം വാ.

പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന കഞ്ചി ഇരിയാപഥം കപ്പേതീതി പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാ മനോധാതുയാപി ന കഞ്ചി ഇരിയാപഥം കപ്പേതി - ഗമനം വാ ഠാനം വാ നിസജ്ജം വാ സേയ്യം വാ.

പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കായകമ്മം ന വചീകമ്മം പട്ഠപേതീതി പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കായകമ്മം ന വചീകമ്മം പട്ഠപേതി.

പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന കായകമ്മം ന വചീകമ്മം പട്ഠപേതീതി പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാ മനോധാതുയാപി ന കായകമ്മം ന വചീകമ്മം പട്ഠപേതി.

പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കുസലാകുസലം ധമ്മം സമാദിയതീതി പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന കുസലാകുസലം ധമ്മം സമാദിയതി.

പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന കുസലാകുസലം ധമ്മം സമാദിയതീതി പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാ മനോധാതുയാപി ന കുസലാകുസലം ധമ്മം സമാദിയതി.

പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന സമാപജ്ജതി ന വുട്ഠാതീതി പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന സമാപജ്ജതി ന വുട്ഠാതി.

പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന സമാപജ്ജതി ന വുട്ഠാതീതി പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാ മനോധാതുയാപി ന സമാപജ്ജതി ന വുട്ഠാതി.

പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന ചവതി ന ഉപ്പജ്ജതീതി പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന ചവതി ന ഉപ്പജ്ജതി.

പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന ചവതി ന ഉപ്പജ്ജതീതി പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാ മനോധാതുയാപി ന ചവതി ന ഉപ്പജ്ജതി.

പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന സുപതി ന പടിബുജ്ഝതി ന സുപിനം പസ്സതീതി പഞ്ചഹി വിഞ്ഞാണേഹി ന സുപതി ന പടിബുജ്ഝതി ന സുപിനം പസ്സതി.

പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാപി ന സുപതി ന പടിബുജ്ഝതി ന സുപിനം പസ്സതീതി പഞ്ചന്നം വിഞ്ഞാണാനം സമനന്തരാ മനോധാതുയാപി ന സുപതി ന പടിബുജ്ഝതി ന സുപിനം പസ്സതി. ഏവം യാഥാവകവത്ഥുവിഭാവനാ പഞ്ഞാ.

ഏവം ഏകവിധേന ഞാണവത്ഥു.

ഏകകം.

൨. ദുകനിദ്ദേസോ

൭൬൭. (൧) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ ലോകിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ ലോകുത്തരാ പഞ്ഞാ.

(൨) സബ്ബാവ പഞ്ഞാ കേനചി വിഞ്ഞേയ്യാ, കേനചി ന വിഞ്ഞേയ്യാ.

(൩) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ സാസവാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അനാസവാ പഞ്ഞാ.

(ൻ) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ ആസവവിപ്പയുത്താ സാസവാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ ആസവവിപ്പയുത്താ അനാസവാ പഞ്ഞാ.

(൹) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ സംയോജനിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അസംയോജനിയാ പഞ്ഞാ.

(ന്ന) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ സംയോജനവിപ്പയുത്താ സംയോജനിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ സംയോജനവിപ്പയുത്താ അസംയോജനിയാ പഞ്ഞാ.

(൭) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ ഗന്ഥനിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അഗന്ഥനിയാ പഞ്ഞാ.

(ൎ) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ ഗന്ഥനിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ ഗന്ഥവിപ്പയുത്താ അഗന്ഥനിയാ പഞ്ഞാ.

(൯) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ ഓഘനിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അനോഘനിയാ പഞ്ഞാ.

(൧൦) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ ഓഘവിപ്പയുത്താ ഓഘനിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ ഓഘവിപ്പയുത്താ അനോഘനിയാ പഞ്ഞാ.

(൧൧) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ യോഗനിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അയോഗനിയാ പഞ്ഞാ.

(൧൨) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ യോഗവിപ്പയുത്താ യോഗനിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ യോഗവിപ്പയുത്താ അയോഗനിയാ പഞ്ഞാ.

(൧൩) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ നീവരണിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അനീവരണിയാ പഞ്ഞാ.

(൧൪) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ നീവരണവിപ്പയുത്താ നീവരണിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ നീവരണവിപ്പയുത്താ അനീവരണിയാ പഞ്ഞാ.

(൧൫) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ പരാമട്ഠാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അപരാമട്ഠാ പഞ്ഞാ.

(൧൬) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ പരാമാസവിപ്പയുത്താ പരാമട്ഠാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ പരാമാസവിപ്പയുത്താ അപരാമട്ഠാ പഞ്ഞാ.

(൧൭) തീസു ഭൂമീസു വിപാകേ പഞ്ഞാ ഉപാദിന്നാ പഞ്ഞാ, തീസു ഭൂമീസു കുസലേ തീസു ഭൂമീസു കിരിയാബ്യാകതേ ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അനുപാദിന്നാ പഞ്ഞാ.

(൧൮) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ ഉപാദാനിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അനുപാദാനിയാ പഞ്ഞാ.

(൧൯) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ ഉപാദാനിയാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ ഉപാദാനവിപ്പയുത്താ അനുപാദാനിയാ പഞ്ഞാ.

(൨൦) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ സംകിലേസികാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അസംകിലേസികാ പഞ്ഞാ.

(൨൧) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ കിലേസവിപ്പയുത്താ സംകിലേസികാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ കിലേസവിപ്പയുത്താ അസംകിലേസികാ പഞ്ഞാ.

(൨൨) വിതക്കസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ സവിതക്കാ പഞ്ഞാ, വിതക്കവിപ്പയുത്താ പഞ്ഞാ അവിതക്കാ പഞ്ഞാ.

(൨൩) വിചാരസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ സവിചാരാ പഞ്ഞാ, വിചാരവിപ്പയുത്താ പഞ്ഞാ അവിചാരാ പഞ്ഞാ.

(൨൪) പീതിസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ സപ്പീതികാ പഞ്ഞാ, പീതിവിപ്പയുത്താ പഞ്ഞാ അപ്പീതികാ പഞ്ഞാ.

(൨൫) പീതിസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ പീതിസഹഗതാ പഞ്ഞാ, പീതിവിപ്പയുത്താ പഞ്ഞാ ന പീതിസഹഗതാ പഞ്ഞാ.

(൨൬) സുഖസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ സുഖസഹഗതാ പഞ്ഞാ, സുഖവിപ്പയുത്താ പഞ്ഞാ ന സുഖസഹഗതാ പഞ്ഞാ.

(൨൭) ഉപേക്ഖാസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ പഞ്ഞാ, ഉപേക്ഖാവിപ്പയുത്താ പഞ്ഞാ ന ഉപേക്ഖാസഹഗതാ പഞ്ഞാ.

(൨൮) കാമാവചരകുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ കാമാവചരാ പഞ്ഞാ, രൂപാവചരാ പഞ്ഞാ അരൂപാവചരാ പഞ്ഞാ, അപരിയാപന്നാ പഞ്ഞാ ന കാമാവചരാ പഞ്ഞാ.

(൨൯) രൂപാവചരകുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ രൂപാവചരാ പഞ്ഞാ, കാമാവചരാ പഞ്ഞാ അരൂപാവചരാ പഞ്ഞാ അപരിയാപന്നാ പഞ്ഞാ ന രൂപാവചരാ പഞ്ഞാ.

(൩൦) അരൂപാവചരകുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ അരൂപാവചരാ പഞ്ഞാ, കാമാവചരാ പഞ്ഞാ രൂപാവചരാ പഞ്ഞാ അപരിയാപന്നാ പഞ്ഞാ ന അരൂപാവചരാ പഞ്ഞാ.

(൩൯) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ പരിയാപന്നാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അപരിയാപന്നാ പഞ്ഞാ.

(൩൭) ചതൂസു മഗ്ഗേസു പഞ്ഞാ നിയ്യാനികാ പഞ്ഞാ, തീസു ഭൂമീസു കുസലേ ചതൂസു ഭൂമീസു വിപാകേ തീസു ഭൂമീസു കിരിയാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ അനിയ്യാനികാ പഞ്ഞാ.

(൩൩) ചതൂസു മഗ്ഗേസു പഞ്ഞാ നിയതാ പഞ്ഞാ, തീസു ഭൂമീസു കുസലേ ചതൂസു ഭൂമീസു വിപാകേ തീസു ഭൂമീസു കിരിയാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ അനിയതാ പഞ്ഞാ.

(൩൮) തീസു ഭൂമീസു കുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ സഉത്തരാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അനുത്തരാ പഞ്ഞാ.

(൩൫) തത്ഥ കതമാ അത്ഥജാപികാ പഞ്ഞാ?

ചതൂസു ഭൂമീസു കുസലേ അരഹതോ അഭിഞ്ഞം ഉപ്പാദേന്തസ്സ സമാപത്തിം ഉപ്പാദേന്തസ്സ കിരിയാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ അത്ഥജാപികാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു ഭൂമീസു വിപാകേ അരഹതോ ഉപ്പന്നായ അഭിഞ്ഞായ ഉപ്പന്നായ സമാപത്തിയാ കിരിയാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ ജാപിതത്ഥാ പഞ്ഞാ.

ഏവം ദുവിധേന ഞാണവത്ഥു.

ദുകം.

൩. തികനിദ്ദേസോ

൭൬൮. (൧. ക) തത്ഥ കതമാ ചിന്താമയാ പഞ്ഞാ?

യോഗവിഹിതേസു വാ കമ്മായതനേസു യോഗവിഹിതേസു വാ സിപ്പായതനേസു യോഗവിഹിതേസു വാ വിജ്ജാട്ഠാനേസു കമ്മസ്സകതം വാ സച്ചാനുലോമികം വാ രൂപം അനിച്ചന്തി വാ വേദനാ...പേ॰... സഞ്ഞാ... സങ്ഖാരാ... വിഞ്ഞാണം അനിച്ചന്തി വാ, യം ഏവരൂപിം അനുലോമികം ഖന്തിം ദിട്ഠിം രുചിം മുദിം പേക്ഖം ധമ്മനിജ്ഝാനക്ഖന്തിം പരതോ അസ്സുത്വാ പടിലഭതി - അയം വുച്ചതി ''ചിന്താമയാ പഞ്ഞാ''.

(ഖ) തത്ഥ കതമാ സുതമയാ പഞ്ഞാ? യോഗവിഹിതേസു വാ കമ്മായതനേസു യോഗവിഹിതേസു വാ സിപ്പായതനേസു യോഗവിഹിതേസു വാ വിജ്ജാട്ഠാനേസു കമ്മസ്സകതം വാ സച്ചാനുലോമികം വാ രൂപം അനിച്ചന്തി വാ വേദനാ...പേ॰... സഞ്ഞാ... സങ്ഖാരാ... വിഞ്ഞാണം അനിച്ചന്തി വാ, യം ഏവരൂപിം അനുലോമികം ഖന്തിം ദിട്ഠിം രുചിം മുദിം പേക്ഖം ധമ്മനിജ്ഝാനക്ഖന്തിം പരതോ സുത്വാ പടിലഭതി - അയം വുച്ചതി ''സുതമയാ പഞ്ഞാ''.

(ഗ) സബ്ബാപി സമാപന്നസ്സ പഞ്ഞാ ഭാവനാമയാ പഞ്ഞാ.

൭൬൯. (൨. ക) തത്ഥ കതമാ ദാനമയാ പഞ്ഞാ? ദാനം ആരബ്ഭ ദാനാധിഗച്ഛ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "ദാനമയാ പഞ്ഞാ".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ സീലമയാ പഞ്ഞാ? സീലം ആരബ്ഭ സീലാധിഗച്ഛ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "സീലമയാ പഞ്ഞാ".

(ഗ) സബ്ബാപി സമാപന്നസ്സ പഞ്ഞാ ഭാവനാമയാ പഞ്ഞാ.

൭൭൦. (൩. ക) തത്ഥ കതമാ അധിസീലേ പഞ്ഞാ? പാതിമോക്ഖസംവരം സംവരന്തസ്സ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "അധിസീലേ പഞ്ഞാ".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ അധിചിത്തേ പഞ്ഞാ? രൂപാവചരാരൂപാവചരസമാപത്തിം സമാപജ്ജന്തസ്സ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "അധിചിത്തേ പഞ്ഞാ".

(ഗ) തത്ഥ കതമാ അധിപഞ്ഞായ പഞ്ഞാ? ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ - അയം വുച്ചതി "അധിപഞ്ഞായ പഞ്ഞാ".

൭൭൧. (൪. ക) തത്ഥ കതമം ആയകോസല്ലം? "ഇമേ ധമ്മേ മനസികരോതോ അനുപ്പന്നാ ചേവ അകുസലാ ധമ്മാ ന ഉപ്പജ്ജന്തി, ഉപ്പന്നാ ച അകുസലാ ധമ്മാ പഹീയന്തി. ഇമേ വാ പനിമേ ധമ്മേ മനസികരോതോ അനുപ്പന്നാ ചേവ കുസലാ ധമ്മാ ഉപ്പജ്ജന്തി, ഉപ്പന്നാ ച കുസലാ ധമ്മാ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ ഭാവനായ പാരിപൂരിയാ സംവത്തന്തീ"തി - യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "ആയകോസല്ലം".

(ഖ) തത്ഥ കതമം അപായകോസല്ലം? "ഇമേ ധമ്മേ മനസികരോതോ അനുപ്പന്നാ ചേവ കുസലാ ധമ്മാ ന ഉപ്പജ്ജന്തി, ഉപ്പന്നാ ച കുസലാ ധമ്മാ നിരുജ്ഝന്തി. ഇമേ വാ പനിമേ ധമ്മേ മനസികരോതോ അനുപ്പന്നാ ചേവ അകുസലാ ധമ്മാ ഉപ്പജ്ജന്തി, ഉപ്പന്നാ ച അകുസലാ ധമ്മാ ഭിയ്യോഭാവായ വേപുല്ലായ സംവത്തന്തീ"തി - യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "അപായകോസല്ലം".

(ഗ) സബ്ബാപി തത്രുപായാ പഞ്ഞാ ഉപായകോസല്ലം.

൭൭൨. (൫. ക) ചതൂസു ഭൂമീസു വിപാകേ പഞ്ഞാ വിപാകാ പഞ്ഞാ.

(ഖ) ചതൂസു ഭൂമീസു കുസലേ പഞ്ഞാ വിപാകധമ്മധമ്മാ പഞ്ഞാ.

(ഗ) തീസു ഭൂമീസു കിരിയാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ പഞ്ഞാ.

൭൭൩. (൬. ക) തീസു ഭൂമീസു വിപാകേ പഞ്ഞാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ പഞ്ഞാ.

(ഖ) തീസു ഭൂമീസു കുസലേ തീസു ഭൂമീസു കിരിയാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ പഞ്ഞാ.

(ഗ) ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ പഞ്ഞാ.

൭൭൪. (൭. ക) വിതക്കവിചാരസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ സവിതക്കസവിചാരാ പഞ്ഞാ.

(ഖ) വിതക്കവിപ്പയുത്താ വിചാരസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ അവിതക്കവിചാരമത്താ പഞ്ഞാ.

(ഗ) വിതക്കവിചാരവിപ്പയുത്താ പഞ്ഞാ അവിതക്കഅവിചാരാ പഞ്ഞാ.

൭൭൫. (൮. ക) പീതിസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ പീതിസഹഗതാ പഞ്ഞാ.

(ഖ) സുഖസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ സുഖസഹഗതാ പഞ്ഞാ.

(ഗ) ഉപേക്ഖാസമ്പയുത്താ പഞ്ഞാ ഉപേക്ഖാസഹഗതാ പഞ്ഞാ.

൭൭൬. (൯. ക) തീസു ഭൂമീസു കുസലേ പഞ്ഞാ ആചയഗാമിനീ പഞ്ഞാ.

(ഖ) ചതൂസു മഗ്ഗേസു പഞ്ഞാ അപചയഗാമിനീ പഞ്ഞാ.

(ഗ) ചതൂസു ഭൂമീസു വിപാകേ തീസു ഭൂമീസു കിരിയാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ നേവാചയഗാമിനാപചയഗാമിനീ പഞ്ഞാ.

൭൭൭. (൧൦. ക) ചതൂസു മഗ്ഗേസു തീസു ഫലേസു പഞ്ഞാ സേക്ഖാ പഞ്ഞാ.

(ഖ) ഉപരിട്ഠിമാ [ഉപരിട്ഠിമേ (സ്യാ॰), ഉപരിട്ഠിമം (ക॰)] അരഹത്തഫലേ പഞ്ഞാ അസേക്ഖാ പഞ്ഞാ.

(ഗ) തീസു ഭൂമീസു കുസലേ തീസു ഭൂമീസു വിപാകേ തീസു ഭൂമീസു കിരിയാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ നേവസേക്ഖനാസേക്ഖാ പഞ്ഞാ.

൭൭൮. (൧൧. ക) കാമാവചരകുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ പരിത്താ പഞ്ഞാ.

(ഖ) രൂപാവചരാരൂപാവചരകുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ മഹഗ്ഗതാ പഞ്ഞാ.

(ഗ) ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അപ്പമാണാ പഞ്ഞാ.

൭൭൯. (൧൨. ക) തത്ഥ കതമാ പരിത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ? പരിത്തേ ധമ്മേ ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ''പരിത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ''.

൭൮൦. (ഖ) തത്ഥ കതമാ മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ പഞ്ഞാ? മഹഗ്ഗതേ ധമ്മേ ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "മഹഗ്ഗതാരമ്മണാ പഞ്ഞാ".

൭൮൧. (ഗ) തത്ഥ കതമാ അപ്പമാണാരമ്മണാ പഞ്ഞാ? അപ്പമാണേ ധമ്മേ ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "അപ്പമാണാരമ്മണാ പഞ്ഞാ".

൭൮൨. (൧൯. ക) തത്ഥ കതമാ മഗ്ഗാരമ്മണാ പഞ്ഞാ? അരിയമഗ്ഗം ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "മഗ്ഗാരമ്മണാ പഞ്ഞാ".

(ഖ) ചതൂസു മഗ്ഗേസു പഞ്ഞാ മഗ്ഗഹേതുകാ പഞ്ഞാ.

൭൮൩. (ഗ) തത്ഥ കതമാ മഗ്ഗാധിപതിനീ പഞ്ഞാ? അരിയമഗ്ഗം അധിപതിം കരിത്വാ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "മഗ്ഗാധിപതിനീ പഞ്ഞാ".

൭൮൪. (൨൦) ചതൂസു ഭൂമീസു വിപാകേ പഞ്ഞാ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ ഉപ്പാദിനീ, ന വത്തബ്ബാ അനുപ്പന്നാതി. ചതൂസു ഭൂമീസു കുസലേ തീസു ഭൂമീസു കിരിയാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ സിയാ ഉപ്പന്നാ, സിയാ അനുപ്പന്നാ, ന വത്തബ്ബാ ഉപ്പാദിനീതി.

൭൮൫. (൨൧) സബ്ബാവ പഞ്ഞാ സിയാ അതീതാ, സിയാ അനാഗതാ, സിയാ പച്ചുപ്പന്നാ.

൭൮൬. (൨൨. ക) തത്ഥ കതമാ അതീതാരമ്മണാ പഞ്ഞാ? അതീതേ ധമ്മേ ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "അതീതാരമ്മണാ പഞ്ഞാ".

൭൮൭. (ഖ) തത്ഥ കതമാ അനാഗതാരമ്മണാ പഞ്ഞാ? അനാഗതേ ധമ്മേ ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "അനാഗതാരമ്മണാ പഞ്ഞാ".

൭൮൮. (ഗ) തത്ഥ കതമാ പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ പഞ്ഞാ? പച്ചുപ്പന്നേ ധമ്മേ ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "പച്ചുപ്പന്നാരമ്മണാ പഞ്ഞാ".

൭൮൯. (൨൩) സബ്ബാവ പഞ്ഞാ സിയാ അജ്ഝത്താ, സിയാ ബഹിദ്ധാ, സിയാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ.

൭൯൦. (൨൪. ക) തത്ഥ കതമാ അജ്ഝത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ? അജ്ഝത്തേ ധമ്മേ ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "അജ്ഝത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ".

൭൯൧. (ഖ) തത്ഥ കതമാ ബഹിദ്ധാരമ്മണാ പഞ്ഞാ? ബഹിദ്ധാധമ്മേ ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ

സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "ബഹിദ്ധാരമ്മണാ പഞ്ഞാ".

൭൯൨. (ഗ) തത്ഥ കതമാ അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ പഞ്ഞാ? അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാ ധമ്മേ ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി "അജ്ഝത്തബഹിദ്ധാരമ്മണാ പഞ്ഞാ".

ഏവം തിവിധേന ഞാണവത്ഥു.

തികം.

൪. ചതുക്കനിദ്ദേസോ

൭൯൩. (൧. ക) തത്ഥ കതമം കമ്മസ്സകതഞാണം? "അത്ഥി ദിന്നം, അത്ഥി യിട്ഠം, അത്ഥി ഹുതം, അത്ഥി സുകതദുക്കടാനം കമ്മാനം ഫലം വിപാകോ, അത്ഥി അയം ലോകോ, അത്ഥി പരോ ലോകോ, അത്ഥി മാതാ, അത്ഥി പിതാ, അത്ഥി സത്താ ഓപപാതികാ, അത്ഥി ലോകേ സമണബ്രാഹ്മണാ സമ്മഗ്ഗതാ സമ്മാപടിപന്നാ യേ ഇമഞ്ച ലോകം പരഞ്ച ലോകം സയം അഭിഞ്ഞാ സച്ഛികത്വാ പവേദേന്തീ"തി - യാ ഏവരൂപാ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "കമ്മസ്സകതഞാണം". ഠപേത്വാ സച്ചാനുലോമികം ഞാണം, സബ്ബാപി സാസവാ കുസലാ പഞ്ഞാ കമ്മസ്സകതഞാണം.

(ഖ) തത്ഥ കതമം സച്ചാനുലോമികം ഞാണം? "രൂപം അനിച്ച"ന്തി വാ വേദനാ...പേ॰... സഞ്ഞാ... സങ്ഖാരാ... "വിഞ്ഞാണം അനിച്ച"ന്തി വാ യാ ഏവരൂപീ അനുലോമികാ ഖന്തി ദിട്ഠി രുചി മുദി പേക്ഖാ ധമ്മനിജ്ഝാനക്ഖന്തി - ഇദം വുച്ചതി "സച്ചാനുലോമികം ഞാണം".

(ഗ) ചതൂസു മഗ്ഗേസു പഞ്ഞാ മഗ്ഗസമങ്ഗിസ്സ ഞാണം.

(ഘ) ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ ഫലസമങ്ഗിസ്സ ഞാണം.

൭൯൪. (൨) മഗ്ഗസമങ്ഗിസ്സ ഞാണം ദുക്ഖേപേതം ഞാണം, ദുക്ഖസമുദയേപേതം ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധേപേതം ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായപേതം ഞാണം.

(ക) തത്ഥ കതമം ദുക്ഖേ ഞാണം? ദുക്ഖം ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖേ ഞാണം".

(ഖ-ഘ) ദുക്ഖസമുദയം ആരബ്ഭ...പേ॰... ദുക്ഖനിരോധം ആരബ്ഭ...പേ॰... ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിം പടിപദം ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ ഞാണം".

൭൯൫. (൩) കാമാവചരകുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ കാമാവചരാ പഞ്ഞാ, രൂപാവചരകുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ രൂപാവചരാ പഞ്ഞാ,

അരൂപാവചരകുസലാബ്യാകതേ പഞ്ഞാ അരൂപാവചരാ പഞ്ഞാ, ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ അപരിയാപന്നാ പഞ്ഞാ.

൭൯൬. (ൻ. ക) തത്ഥ കതമം ധമ്മേ ഞാണം? ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ ധമ്മേ ഞാണം.

(ഖ) സോ ഇമിനാ ധമ്മേന ഞാതേന ദിട്ഠേന പത്തേന വിദിതേന പരിയോഗാള്ഹേന അതീതാനാഗതേന നയം നേതി. "യേ ഹി കേചി അതീതമദ്ധാനം സമണാ വാ ബ്രാഹ്മണാ വാ ദുക്ഖം അബ്ഭഞ്ഞംസു [അബ്ഭഞ്ഞിംസു (സ്യാ॰) ഏവമുപരിപി], ദുക്ഖസമുദയം അബ്ഭഞ്ഞംസു, ദുക്ഖനിരോധം അബ്ഭഞ്ഞംസു, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിം പടിപദം അബ്ഭഞ്ഞംസു, ഇമഞ്ഞേവ തേ ദുക്ഖം അബ്ഭഞ്ഞംസു, ഇമഞ്ഞേവ തേ ദുക്ഖസമുദയം അബ്ഭഞ്ഞംസു, ഇമഞ്ഞേവ തേ ദുക്ഖനിരോധം അബ്ഭഞ്ഞംസു, ഇമഞ്ഞേവ തേ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിം പടിപദം അബ്ഭഞ്ഞംസു. യേ ഹി കേചി അനാഗതമദ്ധാനം സമണാ വാ ബ്രാഹ്മണാ വാ ദുക്ഖം അഭിജാനിസ്സന്തി, ദുക്ഖസമുദയം അഭിജാനിസ്സന്തി, ദുക്ഖനിരോധം അഭിജാനിസ്സന്തി, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിം പടിപദം അഭിജാനിസ്സന്തി, ഇമഞ്ഞേവ തേ ദുക്ഖം അഭിജാനിസ്സന്തി, ഇമഞ്ഞേവ തേ ദുക്ഖസമുദയം അഭിജാനിസ്സന്തി, ഇമഞ്ഞേവ തേ ദുക്ഖനിരോധം അഭിജാനിസ്സന്തി, ഇമഞ്ഞേവ തേ ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിം പടിപദം അഭിജാനിസ്സന്തീ"തി - യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "അന്വയേ ഞാണം".

(ഗ) തത്ഥ കതമം പരിയേ ഞാണം? ഇധ ഭിക്ഖു പരസത്താനം പരപുഗ്ഗലാനം ചേതസാ ചേതോ പരിച്ച പജാനാതി. സരാഗം വാ ചിത്തം "സരാഗം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വീതരാഗം വാ ചിത്തം "വീതരാഗം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, സദോസം വാ ചിത്തം "സദോസം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വീതദോസം വാ ചിത്തം "വീതദോസം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, സമോഹം വാ ചിത്തം "സമോഹം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വീതമോഹം വാ ചിത്തം "വീതമോഹം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി , സംഖിത്തം വാ ചിത്തം "സംഖിത്തം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വിക്ഖിത്തം വാ ചിത്തം "വിക്ഖിത്തം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, മഹഗ്ഗതം വാ ചിത്തം "മഹഗ്ഗതം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അമഹഗ്ഗതം വാ ചിത്തം "അമഹഗ്ഗതം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, സഉത്തരം വാ ചിത്തം "സഉത്തരം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അനുത്തരം വാ ചിത്തം "അനുത്തരം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, സമാഹിതം വാ ചിത്തം "സമാഹിതം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അസമാഹിതം വാ ചിത്തം "അസമാഹിതം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, വിമുത്തം വാ ചിത്തം "വിമുത്തം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതി, അവിമുത്തം വാ ചിത്തം "അവിമുത്തം ചിത്ത"ന്തി പജാനാതീതി - യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "പരിയേ ഞാണം".

(ഘ) ഠപേത്വാ ധമ്മേ ഞാണം അന്വയേ ഞാണം പരിയേ ഞാണം, അവസേസാ പഞ്ഞാ സമ്മുതിഞാണം.

൭൯൭. (ഒ. ക) തത്ഥ കതമാ പഞ്ഞാ ആചയായ നോ അപചയായ? കാമാവചരകുസലേ പഞ്ഞാ ആചയായ നോ അപചയായ.

(ഖ) ചതൂസു മഗ്ഗേസു പഞ്ഞാ അപചയായ നോ ആചയായ.

(ഗ) രൂപാവചരാരൂപാവചരകുസലേ പഞ്ഞാ ആചയായ ചേവ അപചയായ ച.

(ഘ) അവസേസാ പഞ്ഞാ നേവ ആചയായ നോ അപചയായ.

൭൯൭. (ന്ന. ക) തത്ഥ കതമാ പഞ്ഞാ നിബ്ബിദായ നോ പടിവേധായ? യായ പഞ്ഞായ കാമേസു വീതരാഗോ ഹോതി, ന ച അഭിഞ്ഞായോ പടിവിജ്ഝതി ന ച സച്ചാനി - അയം വുച്ചതി "പഞ്ഞാ നിബ്ബിദായ നോ പടിവേധായ".

(ഖ) സ്വേവ പഞ്ഞായ കാമേസു വീതരാഗോ സമാനോ അഭിഞ്ഞായോ പടിവിജ്ഝതി ന ച സച്ചാനി - അയം വുച്ചതി "പഞ്ഞാ പടിവേധായ നോ നിബ്ബിദായ".

(ഗ) ചതൂസു മഗ്ഗേസു പഞ്ഞാ നിബ്ബിദായ ചേവ പടിവേധായ ച.

(ഘ) അവസേസാ പഞ്ഞാ നേവ നിബ്ബിദായ നോ പടിവേധായ.

൭൯൮. (ഠ. ക) തത്ഥ കതമാ ഹാനഭാഗിനീ പഞ്ഞാ? പഠമസ്സ ഝാനസ്സ ലാഭിം കാമസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി ഹാനഭാഗിനീ പഞ്ഞാ.

(ഖ) തദനുധമ്മതാ സതി സന്തിട്ഠതി ഠിതിഭാഗിനീ പഞ്ഞാ.

(ഗ) അവിതക്കസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിസേസഭാഗിനീ പഞ്ഞാ.

(ഘ) നിബ്ബിദാസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിരാഗൂപസഞ്ഹിതാ നിബ്ബേധഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. ദുതിയസ്സ ഝാനസ്സ ലാഭിം വിതക്കസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി ഹാനഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. തദനുധമ്മതാ സതി സന്തിട്ഠതി ഠിതിഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. ഉപേക്ഖാസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിസേസഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. നിബ്ബിദാസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിരാഗൂപസഞ്ഹിതാ നിബ്ബേധഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. തതിയസ്സ ഝാനസ്സ ലാഭിം പീതിസുഖസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി ഹാനഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. തദനുധമ്മതാ സതി സന്തിട്ഠതി ഠിതിഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. അദുക്ഖമസുഖസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിസേസഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. നിബ്ബിദാസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിരാഗൂപസഞ്ഹിതാ നിബ്ബേധഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. ചതുത്ഥസ്സ ഝാനസ്സ ലാഭിം ഉപേക്ഖാസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി ഹാനഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. തദനുധമ്മതാ സതി സന്തിട്ഠതി ഠിതിഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. ആകാസാനഞ്ചായതനസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിസേസഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. നിബ്ബിദാസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിരാഗൂപസഞ്ഹിതാ നിബ്ബേധഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. ആകാസാനഞ്ചായതനസ്സ ലാഭിം രൂപസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി ഹാനഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. തദനുധമ്മതാ സതി സന്തിട്ഠതി ഠിതിഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിസേസഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. നിബ്ബിദാസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി

വിരാഗൂപസഞ്ഹിതാ നിബ്ബേധഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനസ്സ ലാഭിം ആകാസാനഞ്ചായതനസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി ഹാനഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. തദനുധമ്മതാ സതി സന്തിട്ഠതി ഠിതിഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിസേസഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. നിബ്ബിദാസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിരാഗൂപസഞ്ഹിതാ നിബ്ബേധഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനസ്സ ലാഭിം വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി ഹാനഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. തദനുധമ്മതാ സതി സന്തിട്ഠതി ഠിതിഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിസേസഭാഗിനീ പഞ്ഞാ. നിബ്ബിദാസഹഗതാ സഞ്ഞാമനസികാരാ സമുദാചരന്തി വിരാഗൂപസഞ്ഹിതാ നിബ്ബേധഭാഗിനീ പഞ്ഞാ.

൮൦൦. (൮) തത്ഥ കതമാ ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ? അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ. അത്ഥേ ഞാണം അത്ഥപടിസമ്ഭിദാ, ധമ്മേ ഞാണം ധമ്മപടിസമ്ഭിദാ, തത്ര ധമ്മനിരുത്താഭിലാപേ ഞാണം നിരുത്തിപടിസമ്ഭിദാ, ഞാണേസു ഞാണം പടിഭാനപടിസമ്ഭിദാ . ഇമാ ചതസ്സോ പടിസമ്ഭിദാ.

൮൦൧. (൯) തത്ഥ കതമാ ചതസ്സോ പടിപദാ? ദുക്ഖപടിപദാ ദന്ധാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ, ദുക്ഖപടിപദാ ഖിപ്പാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ, സുഖപടിപദാ ദന്ധാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ, സുഖപടിപദാ ഖിപ്പാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ.

(ക) തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖപടിപദാ ദന്ധാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ? കിച്ഛേന കസിരേന സമാധിം ഉപ്പാദേന്തസ്സ ദന്ധം തണ്ഠാനം അഭിജാനന്തസ്സ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ''ദുക്ഖപടിപദാ ദന്ധാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ''.

(ഖ) തത്ഥ കതമാ ദുക്ഖപടിപദാ ഖിപ്പാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ? കിച്ഛേന കസിരേന സമാധിം ഉപ്പാദേന്തസ്സ ഖിപ്പം തണ്ഠാനം അഭിജാനന്തസ്സ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ''ദുക്ഖപടിപദാ ഖിപ്പാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ''.

(ഗ) തത്ഥ കതമാ സുഖപടിപദാ ദന്ധാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ? അകിച്ഛേന അകസിരേന സമാധിം ഉപ്പാദേന്തസ്സ ദന്ധം തണ്ഠാനം അഭിജാനന്തസ്സ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ''സുഖപടിപദാ ദന്ധാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ''.

(ഘ) തത്ഥ കതമാ സുഖപടിപദാ ഖിപ്പാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ? അകിച്ഛേന അകസിരേന സമാധിം ഉപ്പാദേന്തസ്സ ഖിപ്പം തണ്ഠാനം അഭിജാനന്തസ്സ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ''സുഖപടിപദാ ഖിപ്പാഭിഞ്ഞാ പഞ്ഞാ''. ഇമാ ചതസ്സോ പടിപദാ.

൮൦൨. (൧൦) തത്ഥ കതമാനി ചത്താരി ആരമ്മണാനി? പരിത്താ പരിത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ, പരിത്താ അപ്പമാണാരമ്മണാ പഞ്ഞാ, അപ്പമാണാ പരിത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ, അപ്പമാണാ അപ്പമാണാരമ്മണാ പഞ്ഞാ.

(ക) തത്ഥ കതമാ പരിത്താ പരിത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ? സമാധിസ്സ ന നികാമലാഭിസ്സ ആരമ്മണം ഥോകം ഫരന്തസ്സ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ... പേ.... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ''പരിത്താ പരിത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ''.

(ഖ) തത്ഥ കതമാ പരിത്താ അപ്പമാണാരമ്മണാ പഞ്ഞാ? സമാധിസ്സ ന നികാമലാഭിസ്സ ആരമ്മണം വിപുലം ഫരന്തസ്സ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ.... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ''പരിത്താ അപ്പമാണാരമ്മണാ പഞ്ഞാ''.

(ഗ) തത്ഥ കതമാ അപ്പമാണാ പരിത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ? സമാധിസ്സ നികാമലാഭിസ്സ ആരമ്മണം ഥോകം ഫരന്തസ്സ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ... പേ.... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ''അപ്പമാണാ പരിത്താരമ്മണാ പഞ്ഞാ''.

(ഘ) തത്ഥ കതമാ അപ്പമാണാ അപ്പമാണാരമ്മണാ പഞ്ഞാ? സമാധിസ്സ നികാമലാഭിസ്സ ആരമ്മണം വിപുലം ഫരന്തസ്സ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ.... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - അയം വുച്ചതി ''അപ്പമാണാ അപ്പമാണാരമ്മണാ പഞ്ഞാ''. ഇമാനി ചത്താരി ആരമ്മണാനി.

(൧൧) മഗ്ഗസമങ്ഗിസ്സ ഞാണം ജരാമരണേപേതം ഞാണം, ജരാമരണസമുദയേപേതം ഞാണം, ജരാമരണനിരോധേപേതം ഞാണം, ജരാമരണനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായപേതം ഞാണം.

(ക) തത്ഥ കതമം ജരാമരണേ ഞാണം? ജരാമരണം ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ.... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി ''ജരാമരണേ ഞാണം''.

(ഖ-ഘ) ജരാമരണസമുദയം ആരബ്ഭ...പേ.... ജരാമരണനിരോധം ആരബ്ഭ... പേ.... ജരാമരണനിരോധഗാമിനിം പടിപദം ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ.... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി ''ജരാമരണനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ ഞാണം''.

൮൦൭. (൧൨-൨൧) ധമ്മസമങ്ഗിസ്സ ഞാണം ജാതിയാപേതം ഞാണം...പേ.... ഭവേപേതം ഞാണം...പേ.... ഉപാദാനേപേതം ഞാണം...പേ.... തണ്ഹായപേതം ഞാണം...പേ.... വേദനായപേതം ഞാണം...പേ.... ഫസ്സേപേതം ഞാണം...പേ.... സളായതനേപേതം ഞാണം...പേ.... നാമരൂപേപേതം ഞാണം...പേ.... വിഞ്ഞാണേപേതം ഞാണം...പേ.... സങ്ഖാരേസുപേതം ഞാണം, സങ്ഖാരസമുദയേപേതം ഞാണം, സങ്ഖാരനിരോധേപേതം ഞാണം, സങ്ഖാരനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായപേതം ഞാണം.

തത്ഥ കതമം സങ്ഖാരേസു ഞാണം? സങ്ഖാരേ ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ.... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി ''സങ്ഖാരേസു ഞാണം''.

സങ്ഖാരസമുദയം ആരബ്ഭ...പേ॰... സങ്ഖാരനിരോധം ആരബ്ഭ...പേ॰... സങ്ഖാരനിരോധഗാമിനിം പടിപദം ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "സങ്ഖാരനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ ഞാണം. ഏവം ചതുബ്ബിധേന ഞാണവത്ഥു.

ചതുക്കം.

൫. പഞ്ചകനിദ്ദേസോ

൮൦൪. (ക) തത്ഥ കതമോ പഞ്ചങ്ഗികോ സമ്മാസമാധി? പീതിഫരണതാ, സുഖഫരണതാ, ചേതോഫരണതാ, ആലോകഫരണതാ, പച്ചവേക്ഖണാനിമിത്തം. ദ്വീസു ഝാനേസു പഞ്ഞാ പീതിഫരണതാ. തീസു ഝാനേസു പഞ്ഞാ സുഖഫരണതാ. പരചിത്തേ ഞാണം ചേതോഫരണതാ. ദിബ്ബചക്ഖു ആലോകഫരണതാ. തമ്ഹാ തമ്ഹാ സമാധിമ്ഹാ വുട്ഠിതസ്സ പച്ചവേക്ഖണാഞാണം പച്ചവേക്ഖണാനിമിത്തം. അയം വുച്ചതി പഞ്ചങ്ഗികോ സമ്മാസമാധി.

(ഖ) തത്ഥ കതമോ പഞ്ചഞാണികോ സമ്മാസമാധി? "അയം സമാധി പച്ചുപ്പന്നസുഖോ ചേവ ആയതിഞ്ച സുഖവിപാകോ"തി പച്ചത്തഞ്ഞേവ ഞാണം ഉപ്പജ്ജതി. "അയം സമാധി അരിയോ നിരാമിസോ"തി പച്ചത്തഞ്ഞേവ ഞാണം ഉപ്പജ്ജതി. "അയം സമാധി അകാപുരിസസേവിതോ"തി പച്ചത്തഞ്ഞേവ ഞാണം ഉപ്പജ്ജതി. "അയം സമാധി സന്തോ പണീതോ പടിപ്പസ്സദ്ധലദ്ധോ ഏകോദിഭാവാധിഗതോ ന സസങ്ഖാരനിഗ്ഗയ്ഹവാരിതഗതോ"തി പച്ചത്തഞ്ഞേവ ഞാണം ഉപ്പജ്ജതി. സോ ഖോ പനാഹം ഇമം സമാധിം സതോ സമാപജ്ജാമി സതോ വുട്ഠഹാമീ"തി പച്ചത്തഞ്ഞേവ ഞാണം ഉപ്പജ്ജതി. അയം പഞ്ചഞാണികോ സമ്മാസമാധി. ഏവം പഞ്ചവിധേന ഞാണവത്ഥു.

പഞ്ചകം.

൬. ഛക്കനിദ്ദേസോ

൮൦൫. തത്ഥ കതമാ ഛസു അഭിഞ്ഞാസു പഞ്ഞാ? ഇദ്ധിവിധേ ഞാണം, സോതധാതുവിസുദ്ധിയാ ഞാണം, പരചിത്തേ ഞാണം, പുബ്ബേനിവാസാനുസ്സതിയാ ഞാണം, സത്താനം ചുതൂപപാതേ ഞാണം, ആസവാനം ഖയേ ഞാണം - ഇമാ ഛസു അഭിഞ്ഞാസു പഞ്ഞാ. ഏവം ഛബ്ബിധേന ഞാണവത്ഥു.

ഛക്കം.

൭. സത്തകനിദ്ദേസോ

൮൦൬. തത്ഥ കതമാനി സത്തസത്തതി ഞാണവത്ഥൂനി? ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണന്തി ഞാണം, അസതി ജാതിയാ നത്ഥി ജരാമരണന്തി ഞാണം, അതീതമ്പി അദ്ധാനം ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണന്തി ഞാണം, അസതി ജാതിയാ നത്ഥി ജരാമരണന്തി ഞാണം, അനാഗതമ്പി അദ്ധാനം ജാതിപച്ചയാ ജരാമരണന്തി ഞാണം, അസതി ജാതിയാ നത്ഥി ജരാമരണന്തി ഞാണം. യമ്പിസ്സ തം

ധമ്മട്ഠിതിഞാണം തമ്പി ഖയധമ്മം വയധമ്മം വിരാഗധമ്മം നിരോധധമ്മന്തി ഞാണം; ഭവപച്ചയാ ജാതീതി ഞാണം...പേ॰... ഉപാദാനപച്ചയാ ഭവോതി ഞാണം...പേ॰... തണ്ഹാപച്ചയാ ഉപാദാനന്തി ഞാണം...പേ॰... വേദനാപച്ചയാ തണ്ഹാതി ഞാണം...പേ॰... ഫസ്സപച്ചയാ വേദനാതി ഞാണം...പേ॰... സളായതനപച്ചയാ ഫസ്സോതി ഞാണം...പേ॰... നാമരൂപപച്ചയാ സളായതനന്തി ഞാണം...പേ॰... വിഞ്ഞാണപച്ചയാ നാമരൂപന്തി ഞാണം...പേ॰... സങ്ഖാരപച്ചയാ വിഞ്ഞാണന്തി ഞാണം...പേ॰... അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരാതി ഞാണം, അസതി അവിജ്ജായ നത്ഥി സങ്ഖാരാതി ഞാണം, അതീതമ്പി അദ്ധാനം അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരാതി ഞാണം, അസതി അവിജ്ജായ നത്ഥി സങ്ഖാരാതി ഞാണം, അനാഗതമ്പി അദ്ധാനം അവിജ്ജാപച്ചയാ സങ്ഖാരാതി ഞാണം, അസതി അവിജ്ജായ നത്ഥി സങ്ഖാരാതി ഞാണം. യമ്പിസ്സ തം ധമ്മട്ഠിതിഞാണം തമ്പി ഖയധമ്മം വയധമ്മം വിരാഗധമ്മം നിരോധധമ്മന്തി ഞാണം. ഇമാനി സത്തസത്തതി ഞാണവത്ഥൂനി. ഏവം സത്തവിധേന ഞാണവത്ഥു.

സത്തകം.

൮. അട്ഠകനിദ്ദേസോ

൮൦൭. തത്ഥ കതമാ ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ? സോതാപത്തിമഗ്ഗേ പഞ്ഞാ, സോതാപത്തിഫലേ പഞ്ഞാ , സകദാഗാമിമഗ്ഗേ പഞ്ഞാ, സകദാഗാമിഫലേ പഞ്ഞാ, അനാഗാമിമഗ്ഗേ പഞ്ഞാ, അനാഗാമിഫലേ പഞ്ഞാ, അരഹത്തമഗ്ഗേ പഞ്ഞാ, അരഹത്തഫലേ പഞ്ഞാ - ഇമാ ചതൂസു മഗ്ഗേസു ചതൂസു ഫലേസു പഞ്ഞാ. ഏവം അട്ഠവിധേന ഞാണവത്ഥു.

അട്ഠകം.

൯. നവകനിദ്ദേസോ

൮൦൮. തത്ഥ കതമാ നവസു അനുപുബ്ബവിഹാരസമാപത്തീസു പഞ്ഞാ? പഠമജ്ഝാനസമാപത്തിയാ പഞ്ഞാ, ദുതിയജ്ഝാനസമാപത്തിയാ പഞ്ഞാ, തതിയജ്ഝാനസമാപത്തിയാ പഞ്ഞാ, ചതുത്ഥജ്ഝാനസമാപത്തിയാ പഞ്ഞാ, ആകാസാനഞ്ചായതനസമാപത്തിയാ പഞ്ഞാ, വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനസമാപത്തിയാ പഞ്ഞാ, ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനസമാപത്തിയാ പഞ്ഞാ, നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസമാപത്തിയാ പഞ്ഞാ, സഞ്ഞാവേദയിതനിരോധസമാപത്തിയാ വുട്ഠിതസ്സ പച്ചവേക്ഖണാഞാണം - ഇമാ നവസു അനുപുബ്ബവിഹാരസമാപത്തീസു പഞ്ഞാ. ഏവം നവവിധേന ഞാണവത്ഥു.

നവകം.

൧൦. ദസകനിദ്ദേസോ

൮൦൯. (൧) തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ ഠാനഞ്ച ഠാനതോ അട്ഠാനഞ്ച അട്ഠാനതോ യഥാഭൂതം ഞാണം? ഇധ തഥാഗതോ ''അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ദിട്ഠിസമ്പന്നോ പുഗ്ഗലോ കഞ്ചി സങ്ഖാരം നിച്ചതോ

ഉപഗച്ഛേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം പുഥുജ്ജനോ കഞ്ചി സങ്ഖാരം നിച്ചതോ ഉപഗച്ഛേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ദിട്ഠിസമ്പന്നോ പുഗ്ഗലോ കഞ്ചി സങ്ഖാരം സുഖതോ ഉപഗച്ഛേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം പുഥുജ്ജനോ കഞ്ചി സങ്ഖാരം സുഖതോ ഉപഗച്ഛേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ദിട്ഠിസമ്പന്നോ പുഗ്ഗലോ കഞ്ചി ധമ്മം അത്തതോ ഉപഗച്ഛേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം പുഥുജ്ജനോ കഞ്ചി ധമ്മം അത്തതോ ഉപഗച്ഛേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ദിട്ഠിസമ്പന്നോ പുഗ്ഗലോ മാതരം ജീവിതാ വോരോപേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം പുഥുജ്ജനോ മാതരം ജീവിതാ വോരോപേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി.

അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ദിട്ഠിസമ്പന്നോ പുഗ്ഗലോ പിതരം ജീവിതാ വോരോപേയ്യ…പേ॰… അരഹന്തം ജീവിതാ വോരോപേയ്യ…പേ॰… പദുട്ഠേന ചിത്തേന തഥാഗതസ്സ ലോഹിതം ഉപ്പാദേയ്യ…പേ॰… സങ്ഘം ഭിന്ദേയ്യ…പേ॰… അഞ്ഞം സത്ഥാരം ഉദ്ദിസേയ്യ…പേ॰… അട്ഠമം ഭവം നിബ്ബത്തേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം പുഥുജ്ജനോ അട്ഠമം ഭവം നിബ്ബത്തേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി.

"അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ഏകിസ്സാ ലോകധാതുയാ ദ്വേ അരഹന്തോ സമ്മാസമ്ബുദ്ധാ അപുബ്ബം അചരിമം ഉപ്പജ്ജേയ്യും, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം ഏകിസ്സാ ലോകധാതുയാ ഏകോ അരഹം സമ്മാസമ്ബുദ്ധോ ഉപ്പജ്ജേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ഏകിസ്സാ ലോകധാതുയാ ദ്വേ രാജാനോ ചക്കവത്തീ [ചക്കവത്തി (സീ॰ സ്യാ॰)] അപുബ്ബം അചരിമം ഉപ്പജ്ജേയ്യും, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം ഏകിസ്സാ ലോകധാതുയാ ഏകോ രാജാ ചക്കവത്തീ ഉപ്പജ്ജേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി.

"അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ഇത്ഥീ അരഹം അസ്സ സമ്മാസമ്ബുദ്ധോ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം പുരിസോ അരഹം അസ്സ സമ്മാസമ്ബുദ്ധോ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ഇത്ഥീ രാജാ അസ്സ ചക്കവത്തീ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം പുരിസോ രാജാ അസ്സ ചക്കവത്തീ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം ഇത്ഥീ സക്കത്തം കരേയ്യ, മാരത്തം കരേയ്യ, ബ്രഹ്മത്തം കരേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം പുരിസോ സക്കത്തം കരേയ്യ, മാരത്തം കരേയ്യ, ബ്രഹ്മത്തം കരേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി.

"അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം കായദുച്ചരിതസ്സ ഇട്ഠോ കന്തോ മനാപോ വിപാകോ നിബ്ബത്തേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി. "ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം കായദുച്ചരിതസ്സ അനിട്ഠോ അകന്തോ അമനാപോ വിപാകോ നിബ്ബത്തേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ"തി പജാനാതി.

‘‘അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം വചീദുച്ചരിതസ്സ...പേ... യം മനോദുച്ചരിതസ്സ ഇട്ഠോ കന്തോ മനാപോ വിപാകോ നിബ്ബത്തേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം വചീദുച്ചരിതസ്സ...പേ... യം മനോദുച്ചരിതസ്സ അനിട്ഠോ അകന്തോ അമനാപോ വിപാകോ നിബ്ബത്തേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി.

‘‘അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം കായസുചരിതസ്സ അനിട്ഠോ അകന്തോ അമനാപോ വിപാകോ നിബ്ബത്തേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം കായസുചരിതസ്സ ഇട്ഠോ കന്തോ മനാപോ വിപാകോ നിബ്ബത്തേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം വചീസുചരിതസ്സ...പേ... യം മനോസുചരിതസ്സ അനിട്ഠോ അകന്തോ അമനാപോ വിപാകോ നിബ്ബത്തേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം വചീസുചരിതസ്സ...പേ... യം മനോസുചരിതസ്സ ഇട്ഠോ കന്തോ മനാപോ വിപാകോ നിബ്ബത്തേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി.

‘‘അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം കായദുച്ചരിതസമങ്ഗീ തന്നിദാനം തപ്പച്ചയാ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ സുഗതിം സഗ്ഗം ലോകം ഉപപജ്ജേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം കായദുച്ചരിതസമങ്ഗീ തന്നിദാനം തപ്പച്ചയാ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ അപായം ദുഗ്ഗതിം വിനിപാതം നിരയം ഉപപജ്ജേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം വചീദുച്ചരിതസമങ്ഗീ...പേ... യം മനോദുച്ചരിതസമങ്ഗീ തന്നിദാനം തപ്പച്ചയാ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ സുഗതിം സഗ്ഗം ലോകം ഉപപജ്ജേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം വചീദുച്ചരിതസമങ്ഗീ...പേ... യം മനോദുച്ചരിതസമങ്ഗീ തന്നിദാനം തപ്പച്ചയാ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ അപായം ദുഗ്ഗതിം വിനിപാതം നിരയം ഉപപജ്ജേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി.

‘‘അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം കായസുചരിതസമങ്ഗീ തന്നിദാനം തപ്പച്ചയാ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ അപായം ദുഗ്ഗതിം വിനിപാതം നിരയം ഉപപജ്ജേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം കായസുചരിതസമങ്ഗീ തന്നിദാനം തപ്പച്ചയാ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ സുഗതിം സഗ്ഗം ലോകം ഉപപജ്ജേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘അട്ഠാനമേതം അനവകാസോ യം വചീസുചരിതസമങ്ഗീ...പേ... യം മനോസുചരിതസമങ്ഗീ തന്നിദാനം തപ്പച്ചയാ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ അപായം ദുഗ്ഗതിം വിനിപാതം നിരയം ഉപപജ്ജേയ്യ, നേതം ഠാനം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘ഠാനഞ്ച ഖോ ഏതം വിജ്ജതി യം വചീസുചരിതസമങ്ഗീ ...പേ... യം മനോസുചരിതസമങ്ഗീ തന്നിദാനം തപ്പച്ചയാ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ സുഗതിം സഗ്ഗം ലോകം ഉപപജ്ജേയ്യ, ഠാനമേതം വിജ്ജതീ’’തി പജാനാതി. ‘‘യേ യേ ധമ്മാ യേസം യേസം ധമ്മാനം ഹേതൂ പച്ചയാ ഉപാദായ തം തം ഠാനം, യേ യേ ധമ്മാ യേസം യേസം ധമ്മാനം ന ഹേതൂ അപ്പച്ചയാ ഉപാദായ തം തം അട്ഠാന’’ന്തി. യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം തഥാഗതസ്സ ഠാനഞ്ച ഠാനതോ അട്ഠാനഞ്ച അട്ഠാനതോ യഥാഭൂതം ഞാണം.

വ്വ൫൦. (൨) തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ അതീതാനാഗതപച്ചുപ്പന്നാനം കമ്മസമാദാനാനം ഠാനസോ ഹേതുസോ വിപാകം യഥാഭൂതം ഞാണം? ഇധ തഥാഗതോ പജാനാതി - "അത്ഥേകച്ചാനി പാപകാനി കമ്മസമാദാനാനി ഗതിസമ്പത്തിപടിബാള്ഹാനി ന വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി പാപകാനി കമ്മസമാദാനാനി ഉപധിസമ്പത്തിപടിബാള്ഹാനി ന വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി പാപകാനി കമ്മസമാദാനാനി കാലസമ്പത്തിപടിബാള്ഹാനി ന വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി പാപകാനി കമ്മസമാദാനാനി പയോഗസമ്പത്തിപടിബാള്ഹാനി ന വിപച്ചന്തി.

"അത്ഥേകച്ചാനി പാപകാനി കമ്മസമാദാനാനി ഗതിവിപത്തിം ആഗമ്മ വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി പാപകാനി കമ്മസമാദാനാനി ഉപധിവിപത്തിം ആഗമ്മ വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി പാപകാനി കമ്മസമാദാനാനി കാലവിപത്തിം ആഗമ്മ വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി പാപകാനി കമ്മസമാദാനാനി പയോഗവിപത്തിം ആഗമ്മ വിപച്ചന്തി.

"അത്ഥേകച്ചാനി കല്യാണാനി കമ്മസമാദാനാനി ഗതിവിപത്തിപടിബാള്ഹാനി ന വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി കല്യാണാനി കമ്മസമാദാനാനി ഉപധിവിപത്തിപടിബാള്ഹാനി ന വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി കല്യാണാനി കമ്മസമാദാനാനി കാലവിപത്തിപടിബാള്ഹാനി ന വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി കല്യാണാനി കമ്മസമാദാനാനി പയോഗവിപത്തിപടിബാള്ഹാനി ന വിപച്ചന്തി.

"അത്ഥേകച്ചാനി കല്യാണാനി കമ്മസമാദാനാനി ഗതിസമ്പത്തിം ആഗമ്മ വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി കല്യാണാനി കമ്മസമാദാനാനി ഉപധിസമ്പത്തിം ആഗമ്മ വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി കല്യാണാനി കമ്മസമാദാനാനി കാലസമ്പത്തിം ആഗമ്മ വിപച്ചന്തി. അത്ഥേകച്ചാനി കല്യാണാനി കമ്മസമാദാനാനി പയോഗസമ്പത്തിം ആഗമ്മ വിപച്ചന്തീ"തി. യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം തഥാഗതസ്സ അതീതാനാഗതപച്ചുപ്പന്നാനം കമ്മസമാദാനാനം ഠാനസോ ഹേതുസോ വിപാകം യഥാഭൂതം ഞാണം.

വ്വ൫൫. (൩) തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ സബ്ബത്ഥഗാമിനിം പടിപദം യഥാഭൂതം ഞാണം? ഇധ തഥാഗതോ "അയം മഗ്ഗോ അയം പടിപദാ നിരയഗാമീ"തി [നിരയഗാമിനീതി (സ്യാ॰)] പജാനാതി, "അയം മഗ്ഗോ അയം പടിപദാ തിരച്ഛാനയോനിഗാമീ"തി [തിരച്ഛാനഗാമിനീതി (സ്യാ॰) ഏവമുപരിപി. അട്ഠകഥാ ഓലോകേതബ്ബാ] പജാനാതി, "അയം മഗ്ഗോ അയം പടിപദാ പേത്തിവിസയഗാമീ"തി പജാനാതി, "അയം മഗ്ഗോ അയം പടിപദാ മനുസ്സലോകഗാമീ"തി പജാനാതി, "അയം മഗ്ഗോ അയം പടിപദാ ദേവലോകഗാമീ"തി പജാനാതി, "അയം മഗ്ഗോ അയം പടിപദാ നിബ്ബാനഗാമീ"തി പജാനാതീതി . യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം തഥാഗതസ്സ സബ്ബത്ഥഗാമിനിം പടിപദം യഥാഭൂതം ഞാണം.

വ്വ൫൬. (൪) തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ അനേകധാതുനാനാധാതുലോകം യഥാഭൂതം ഞാണം? ഇധ തഥാഗതോ ഖന്ധനാനത്തം പജാനാതി, ആയതനനാനത്തം പജാനാതി, ധാതുനാനത്തം പജാനാതി, അനേകധാതുനാനാധാതുലോകനാനത്തം പജാനാതീതി. യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ

പജാനനാ…പേ॰… അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം തഥാഗതസ്സ അനേകധാതുനാനാധാതുലോകം യഥാഭൂതം ഞാണം.

൮൧൩. (൬) തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ സത്താനം നാനാധിമുത്തികതം യഥാഭൂതം ഞാണം? ഇധ തഥാഗതോ പജാനാതി - "സന്തി സത്താ ഹീനാധിമുത്തികാ, സന്തി സത്താ പണീതാധിമുത്തികാ. ഹീനാധിമുത്തികാ സത്താ ഹീനാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവന്തി ഭജന്തി പയിരുപാസന്തി. പണീതാധിമുത്തികാ സത്താ പണീതാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവന്തി ഭജന്തി പയിരുപാസന്തി.

"അതീതമ്പി അദ്ധാനം ഹീനാധിമുത്തികാ സത്താ ഹീനാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവിംസു ഭജിംസു പയിരുപാസിംസു, പണീതാധിമുത്തികാ സത്താ പണീതാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവിംസു ഭജിംസു പയിരുപാസിംസു.

"അനാഗതമ്പി അദ്ധാനം ഹീനാധിമുത്തികാ സത്താ ഹീനാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവിസ്സന്തി ഭജിസ്സന്തി പയിരുപാസിസ്സന്തി, പണീതാധിമുത്തികാ സത്താ പണീതാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവിസ്സന്തി ഭജിസ്സന്തി പയിരുപാസിസ്സന്തീ"തി. യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ…പേ॰… അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം തഥാഗതസ്സ സത്താനം നാനാധിമുത്തികതം യഥാഭൂതം ഞാണം.

൮൧൪. (൭) തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ പരസത്താനം പരപുഗ്ഗലാനം ഇന്ദ്രിയപരോപരിയത്തം യഥാഭൂതം ഞാണം? ഇധ തഥാഗതോ സത്താനം ആസയം പജാനാതി, അനുസയം പജാനാതി, ചരിതം പജാനാതി, അധിമുത്തിം പജാനാതി, അപ്പരജക്ഖേ മഹാരജക്ഖേ തിക്ഖിന്ദ്രിയേ മുദിന്ദ്രിയേ സ്വാകാരേ ദ്വാകാരേ സുവിഞ്ഞാപയേ ദുവിഞ്ഞാപയേ ഭബ്ബാഭബ്ബേ സത്തേ പജാനാതി.

൮൧൫. കതമോ ച സത്താനം ആസയോ? "സസ്സതോ ലോകോ"തി വാ, "അസസ്സതോ ലോകോ"തി വാ, "അന്തവാ ലോകോ"തി വാ, "അനന്തവാ ലോകോ"തി വാ, "തം ജീവം തം സരീര"ന്തി വാ, "അഞ്ഞം ജീവം അഞ്ഞം സരീര"ന്തി വാ, "ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാതി വാ, "ന ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാ"തി വാ, "ഹോതി ച ന ച ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാ"തി വാ, "നേവ ഹോതി ന ന ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാ"തി വാ, ഇതി ഭവദിട്ഠിസന്നിസ്സിതാ വാ സത്താ ഹോന്തി വിഭവദിട്ഠിസന്നിസ്സിതാ വാ. ഏതേ വാ പന ഉഭോ അന്തേ അനുപഗമ്മ ഇദപ്പച്ചയതാ പടിച്ചസമുപ്പന്നേസു ധമ്മേസു അനുലോമികാ ഖന്തി പടിലദ്ധാ ഹോതി യഥാഭൂതം ഞാണം. അയം സത്താനം ആസയോ.

൮൧൬. കതമോ ച സത്താനം അനുസയോ? സത്താനുസയാ - കാമരാഗാനുസയോ, പടിഘാനുസയോ, മാനാനുസയോ, ദിട്ഠാനുസയോ, വിചികിച്ഛാനുസയോ, ഭവരാഗാനുസയോ, അവിജ്ജാനുസയോ. യം ലോകേ പിയരൂപം സാതരൂപം ഏത്ഥ സത്താനം രാഗാനുസയോ അനുസേതി. യം ലോകേ അപ്പിയരൂപം അസാതരൂപം ഏത്ഥ സത്താനം പടിഘാനുസയോ അനുസേതി. ഇതി ഇമേസു ദ്വീസു ധമ്മേസു അവിജ്ജാനുപതിതാ. തദേകട്ഠോ മാനോ ച ദിട്ഠി ച വിചികിച്ഛാ ച ദട്ഠബ്ബാ. അയം സത്താനം അനുസയോ.

൮൭൩. കതമഞ്ച സത്താനം ചരിതം? പുഞ്ഞാഭിസങ്ഖാരോ, അപുഞ്ഞാഭിസങ്ഖാരോ , ആനേഞ്ജാഭിസങ്ഖാരോ, പരിത്തഭൂമകോ വാ മഹാഭൂമകോ വാ - ഇദം സത്താനം ചരിതം.

൮൭൮. കതമാ ച സത്താനം അധിമുത്തി? സന്തി സത്താ ഹീനാധിമുത്തികാ, സന്തി സത്താ പണീതാധിമുത്തികാ. ഹീനാധിമുത്തികാ സത്താ ഹീനാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവന്തി ഭജന്തി പയിരുപാസന്തി. പണീതാധിമുത്തികാ സത്താ പണീതാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവന്തി ഭജന്തി പയിരുപാസന്തി.

അതീതമ്പി അദ്ധാനം ഹീനാധിമുത്തികാ സത്താ ഹീനാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവിംസു ഭജിംസു പയിരുപാസിംസു. പണീതാധിമുത്തികാ സത്താ പണീതാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവിംസു ഭജിംസു പയിരുപാസിംസു.

അനാഗതമ്പി അദ്ധാനം ഹീനാധിമുത്തികാ സത്താ ഹീനാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവിസ്സന്തി ഭജിസ്സന്തി പയിരുപാസിസ്സന്തി. പണീതാധിമുത്തികാ സത്താ പണീതാധിമുത്തികേ സത്തേ സേവിസ്സന്തി ഭജിസ്സന്തി പയിരുപാസിസ്സന്തി. അയം സത്താനം അധിമുത്തി.

൮൭൯. കതമേ തേ സത്താ മഹാരജക്ഖാ? ദസ കിലേസവത്ഥൂനി - ലോഭോ, ദോസോ, മോഹോ, മാനോ, ദിട്ഠി, വിചികിച്ഛാ, ഥിനം, ഉദ്ധച്ചം, അഹിരികം, അനോത്തപ്പം. യേസം സത്താനം ഇമാനി ദസ കിലേസവത്ഥൂനി ആസേവിതാനി ഭാവിതാനി ബഹുലീകതാനി ഉസ്സദഗതാനി, ഇമേ തേ സത്താ മഹാരജക്ഖാ.

൮൮൦. കതമേ തേ സത്താ അപ്പരജക്ഖാ? യേസം സത്താനം ഇമാനി ദസ കിലേസവത്ഥൂനി അനാസേവിതാനി അഭാവിതാനി അബഹുലീകതാനി അനുസ്സദഗതാനി, ഇമേ തേ സത്താ അപ്പരജക്ഖാ.

൮൮൧. കതമേ തേ സത്താ മുദിന്ദ്രിയാ? പഞ്ചിന്ദ്രിയാനി - സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം. യേസം സത്താനം ഇമാനി പഞ്ചിന്ദ്രിയാനി അനാസേവിതാനി അഭാവിതാനി അബഹുലീകതാനി അനുസ്സദഗതാനി, ഇമേ തേ സത്താ മുദിന്ദ്രിയാ.

൮൮൨. കതമേ തേ സത്താ തിക്ഖിന്ദ്രിയാ? യേസം സത്താനം ഇമാനി പഞ്ചിന്ദ്രിയാനി ആസേവിതാനി ഭാവിതാനി ബഹുലീകതാനി ഉസ്സദഗതാനി, ഇമേ തേ സത്താ തിക്ഖിന്ദ്രിയാ.

൮൮൩. കതമേ തേ സത്താ ദ്വാകാരാ? യേ തേ സത്താ പാപാസയാ പാപാനുസയാ പാപചരിതാ പാപാധിമുത്തികാ മഹാരജക്ഖാ മുദിന്ദ്രിയാ, ഇമേ തേ സത്താ ദ്വാകാരാ.

൮൮൪. കതമേ തേ സത്താ സ്വാകാരാ? യേ തേ സത്താ കല്യാണാസയാ കല്യാണചരിതാ കല്യാണാധിമുത്തികാ അപ്പരജക്ഖാ തിക്ഖിന്ദ്രിയാ, ഇമേ തേ സത്താ സ്വാകാരാ.

൮൮൫. കതമേ തേ സത്താ ദുവിഞ്ഞാപയാ? യേ ച തേ സത്താ ദ്വാകാരാ, തേവ തേ സത്താ ദുവിഞ്ഞാപയാ. യേ ച തേ സത്താ സ്വാകാരാ, തേവ തേ

സത്താ സുവിഞ്ഞാപയാ.

൩൨൬. കതമേ തേ സത്താ അഭബ്ബാ? യേ തേ സത്താ കമ്മാവരണേന സമന്നാഗതാ കിലേസാവരണേന സമന്നാഗതാ വിപാകാവരണേന സമന്നാഗതാ അസ്സദ്ധാ അച്ഛന്ദികാ ദുപ്പഞ്ഞാ അഭബ്ബാ നിയാമം ഓക്കമിതും കുസലേസു ധമ്മേസു സമ്മത്തം, ഇമേ തേ സത്താ അഭബ്ബാ.

൩൨൭. കതമേ തേ സത്താ ഭബ്ബാ? യേ തേ സത്താ ന കമ്മാവരണേന സമന്നാഗതാ ന കിലേസാവരണേന സമന്നാഗതാ ന വിപാകാവരണേന സമന്നാഗതാ സദ്ധാ ഛന്ദികാ പഞ്ഞവന്തോ ഭബ്ബാ നിയാമം ഓക്കമിതും കുസലേസു ധമ്മേസു സമ്മത്തം, ഇമേ തേ സത്താ ഭബ്ബാതി. യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം തഥാഗതസ്സ പരസത്താനം പരപുഗ്ഗലാനം ഇന്ദ്രിയപരോപരിയത്തം യഥാഭൂതം ഞാണം.

൩൨൮. (൭) തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ ഝാനവിമോക്ഖസമാധിസമാപത്തീനം സംകിലേസം വോദാനം യഥാഭൂതം ഞാണം? ഝായീതി. ചത്താരോ ഝായീ. അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ സമ്പത്തിയേവ [സമ്പത്തിയേവ (ക॰)] സമാനം വിപത്തീതി പച്ചേതി, അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ വിപത്തിംയേവ [വിപത്തിയേവ (ക॰)] സമാനം സമ്പത്തീതി പച്ചേതി, അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ സമ്പത്തിയേവ സമാനം സമ്പത്തീതി പച്ചേതി, അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ വിപത്തിയേവ സമാനം വിപത്തീതി പച്ചേതി - ഇമേ ചത്താരോ ഝായീ.

അപരേപി ചത്താരോ ഝായീ. അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ ദന്ധം സമാപജ്ജതി ഖിപ്പം വുട്ഠാതി, അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ ഖിപ്പം സമാപജ്ജതി ദന്ധം വുട്ഠാതി, അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ ദന്ധം സമാപജ്ജതി ദന്ധം വുട്ഠാതി, അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ ഖിപ്പം സമാപജ്ജതി ഖിപ്പം വുട്ഠാതി - ഇമേ ചത്താരോ ഝായീ.

അപരേപി ചത്താരോ ഝായീ. അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ സമാധിസ്മിം സമാധികുസലോ ഹോതി, ന സമാധിസ്മിം സമാപത്തികുസലോ; അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ സമാധിസ്മിം സമാപത്തികുസലോ ഹോതി, ന സമാധിസ്മിം സമാധികുസലോ; അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ സമാധിസ്മിം സമാധികുസലോ ച ഹോതി, സമാധിസ്മിം സമാപത്തികുസലോ ച; അത്ഥേകച്ചോ ഝായീ നേവ സമാധിസ്മിം സമാധികുസലോ ഹോതി, ന സമാധിസ്മിം സമാപത്തികുസലോ - ഇമേ ചത്താരോ ഝായീ.

''ഝാന''ന്തി . ചത്താരി ഝാനാനി - പഠമം ഝാനം, ദുതിയം ഝാനം, തതിയം ഝാനം, ചതുത്ഥം ഝാനം.

''വിമോക്ഖോ''തി. അട്ഠ വിമോക്ഖാ. രൂപീ രൂപാനി പസ്സതി - അയം പഠമോ വിമോക്ഖോ.

അജ്ഝത്തം അരൂപസഞ്ഞീ ബഹിദ്ധാ രൂപാനി പസ്സതി - അയം ദുതിയോ വിമോക്ഖോ.

സുഭന്തേവ അധിമുത്തോ ഹോതി - അയം തതിയോ വിമോക്ഖോ.

സബ്ബസോ രൂപസഞ്ഞാനം സമതിക്കമാ പടിഘസഞ്ഞാനം അത്ഥങ്ഗമാ നാനത്തസഞ്ഞാനം അമനസികാരാ “അനന്തോ ആകാസോ”തി ആകാസാനഞ്ചായതനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി - അയം ചതുത്ഥോ വിമോക്ഖോ.

സബ്ബസോ ആകാസാനഞ്ചായതനം സമതിക്കമ്മ “അനന്തം വിഞ്ഞാണ”ന്തി വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി - അയം പഞ്ചമോ വിമോക്ഖോ.

സബ്ബസോ വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനം സമതിക്കമ്മ “നത്ഥി കിഞ്ചി”തി ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി - അയം ഛട്ഠോ വിമോക്ഖോ.

സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി - അയം സത്തമോ വിമോക്ഖോ.

സബ്ബസോ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ സഞ്ഞാവേദയിതനിരോധം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി - അയം അട്ഠമോ വിമോക്ഖോ.

“സമാധീ”തി. തയോ സമാധീ - സവിതക്കസവിചാരോ സമാധി, അവിതക്കവിചാരമത്തോ സമാധി, അവിതക്കഅവിചാരോ സമാധി.

“സമാപത്തീ”തി . നവ അനുപുബ്ബവിഹാരസമാപത്തിയോ - പഠമജ്ഝാനസമാപത്തി, ദുതിയജ്ഝാനസമാപത്തി, തതിയജ്ഝാനസമാപത്തി, ചതുത്ഥജ്ഝാനസമാപത്തി, ആകാസാനഞ്ചായതനസമാപത്തി, വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനസമാപത്തി, ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനസമാപത്തി, നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനസമാപത്തി, സഞ്ഞാവേദയിതനിരോധസമാപത്തി.

“സംകിലേസ”ന്തി ഹാനഭാഗിയോ ധമ്മോ. “വോദാന”ന്തി വിസേസഭാഗിയോ ധമ്മോ. “വുട്ഠാന”ന്തി. വോദാനമ്പി വുട്ഠാനം, തമ്ഹാ തമ്ഹാ സമാധിമ്ഹാ വുട്ഠാനമ്പി വുട്ഠാനന്തി. യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ...പേ॰... അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം തഥാഗതസ്സ ഝാനവിമോക്ഖസമാധിസമാപത്തീനം സംകിലേസം വോദാനം വുട്ഠാനം യഥാഭൂതം ഞാണം.

൮൨൯. (൮) തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ പുബ്ബേനിവാസാനുസ്സതി യഥാഭൂതം ഞാണം ? ഇധ തഥാഗതോ അനേകവിഹിതം പുബ്ബേനിവാസം അനുസ്സരതി, സേയ്യഥിദം - ഏകമ്പി ജാതിം ദ്വേപി ജാതിയോ തിസ്സോപി ജാതിയോ ചതസ്സോപി ജാതിയോ പഞ്ചപി ജാതിയോ ദസപി ജാതിയോ വീസമ്പി ജാതിയോ തിംസമ്പി ജാതിയോ ചത്താലീസമ്പി ജാതിയോ പഞ്ഞാസമ്പി ജാതിയോ ജാതിസതമ്പി ജാതിസഹസ്സമ്പി ജാതിസതസഹസ്സമ്പി അനേകേപി സംവട്ടകപ്പേ അനേകേപി വിവട്ടകപ്പേ അനേകേപി സംവട്ടവിവട്ടകപ്പേ “അമുത്രാസിം ഏവംനാമോ ഏവംഗോത്തോ ഏവംവണ്ണോ ഏവമാഹാരോ ഏവംസുഖദുക്ഖപ്പടിസംവേദീ ഏവമായുപരിയന്തോ, സോ തതോ ചുതോ അമുത്ര ഉദപാദിം; തത്രാപാസിം ഏവംനാമോ ഏവംഗോത്തോ ഏവംവണ്ണോ ഏവമാഹാരോ ഏവംസുഖദുക്ഖപ്പടിസംവേദീ ഏവമായുപരിയന്തോ, സോ തതോ ചുതോ ഇധൂപപന്നോ”തി. ഇതി സാകാരം സഉദ്ദേസം അനേകവിഹിതം

പുബ്ബേനിവാസം അനുസ്സരതീതി. യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ…പേ॰… അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം തഥാഗതസ്സ പുബ്ബേനിവാസാനുസ്സതി യഥാഭൂതം ഞാണം.

൮൩൯. (൯) തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ സത്താനം ചുതൂപപാതം യഥാഭൂതം ഞാണം? ഇധ തഥാഗതോ ദിബ്ബേന ചക്ഖുനാ വിസുദ്ധേന അതിക്കന്തമാനുസകേന സത്തേ പസ്സതി ചവമാനേ ഉപപജ്ജമാനേ ഹീനേ പണീതേ സുവണ്ണേ ദുബ്ബണ്ണേ സുഗതേ ദുഗ്ഗതേ യഥാകമ്മൂപഗേ സത്തേ പജാനാതി - ''ഇമേ വത ഭോന്തോ സത്താ കായദുച്ചരിതേന സമന്നാഗതാ വചീദുച്ചരിതേന സമന്നാഗതാ മനോദുച്ചരിതേന സമന്നാഗതാ അരിയാനം ഉപവാദകാ മിച്ഛാദിട്ഠികാ മിച്ഛാദിട്ഠികമ്മസമാദാനാ. തേ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ അപായം ദുഗ്ഗതിം വിനിപാതം നിരയം ഉപപന്നാ. ഇമേ വാ പന ഭോന്തോ സത്താ കായസുചരിതേന സമന്നാഗതാ വചീസുചരിതേന സമന്നാഗതാ മനോസുചരിതേന സമന്നാഗതാ അരിയാനം അനുപവാദകാ സമ്മാദിട്ഠികാ സമ്മാദിട്ഠികമ്മസമാദാനാ. തേ കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ സുഗതിം സഗ്ഗം ലോകം ഉപപന്നാ''തി. ഇതി ദിബ്ബേന ചക്ഖുനാ വിസുദ്ധേന അതിക്കന്തമാനുസകേന സത്തേ പസ്സതി ചവമാനേ ഉപപജ്ജമാനേ ഹീനേ പണീതേ സുവണ്ണേ ദുബ്ബണ്ണേ സുഗതേ ദുഗ്ഗതേ യഥാകമ്മൂപഗേ സത്തേ പജാനാതീതി. യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ…പേ॰… അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം തഥാഗതസ്സ സത്താനം ചുതൂപപാതം യഥാഭൂതം ഞാണം.

൮൩൧൦. (൧൦) തത്ഥ കതമം തഥാഗതസ്സ ആസവാനം ഖയം യഥാഭൂതം ഞാണം? ഇധ തഥാഗതോ ആസവാനം ഖയാ അനാസവം ചേതോവിമുത്തിം പഞ്ഞാവിമുത്തിം ദിട്ഠേവ ധമ്മേ സയം അഭിഞ്ഞാ സച്ഛികത്വാ ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതീതി. യാ തത്ഥ പഞ്ഞാ പജാനനാ…പേ॰… അമോഹോ ധമ്മവിചയോ സമ്മാദിട്ഠി - ഇദം തഥാഗതസ്സ ആസവാനം ഖയം യഥാഭൂതം ഞാണന്തി.

ദസകം.

ഞാണവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൧൭. ഖുദ്ദകവത്ഥുവിഭങ്ഗോ

൧. ഏകകമാതികാ

൮൩൨. (൧)ജാതിമദോ (൨)ഗോത്തമദോ (൩)ആരോഗ്യമദോ (൪)യോബ്ബനമദോ (൫)ജീവിതമദോ (൬)ലാഭമദോ (൭)സക്കാരമദോ (൮) ഗരുകാരമദോ (൯) പുരേക്ഖാരമദോ (൧൦) പരിവാരമദോ (൧൧) ഭോഗമദോ (൧൨) വണ്ണമദോ (൧൩) സുതമദോ (൧൪) പടിഭാനമദോ (൧൫) രത്തഞ്ഞുമദോ (൧൬) പിണ്ഡപാതികമദോ (൧൭) അനവഞ്ഞാതമദോ (൧൮) ഇരിയാപഥമദോ (൧൯) ഇദ്ധിമദോ (൨൦) യസമദോ (൨൧) സീലമദോ (൨൨) ഝാനമദോ (൨൩) സിപ്പമദോ (൨൪) ആരോഹമദോ (൨൫) പരിണാഹമദോ (൨൬) സണ്ഠാനമദോ (൨൭) പാരിപൂരിമദോ (൨൮)മദോ (൨൯) പമാദോ (൩൦) ഥമ്ഭോ (൩൧) സാരമ്ഭോ (൩൨) അത്രിച്ഛതാ (൩൩)മഹിച്ഛതാ (൩൪) പാപിച്ഛതാ (൩൫) സിങ്ഗം (൩൬) തിന്തിണം (൩൭) ചാപല്യം (൩൮)അസഭാഗവുത്തി (൩൯) അരതി (൪൦) തന്ദീ (൪൧) വിജമ്ഭിതാ (൪൨) ഭത്തസമ്മദോ (൪൩) ചേതസോ ച ലീനത്തം [ചേതസോ ലീനത്തം (സ്യാ॰)] (൪൪) കുഹനാ (൪൫) ലപനാ (൪൬) നേമിത്തികതാ (൪൭)നിപ്പേസികതാ (൪൮) ലാഭേന ലാഭം നിജിഗീസനതാ [നിജിഗിംസനതാ (സീ॰), ജിഗിംസനതാ (സ്യാ॰)] (൪൯) സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ (൫൦) സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ (൫൧) ഹീനോ ഹമസ്മീതി മാനോ (൫൨) സേയ്യസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ (൫൩) സേയ്യസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ (൫൪) സേയ്യസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ (൫൫) സദിസസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ (൫൬) സദിസസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ (൫൭) സദിസസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ (൫൮) ഹീനസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ (൫൯) ഹീനസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ (൬൦) ഹീനസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ (൬൧) മാനോ (൬൨) അതിമാനോ (൬൩) മാനാതിമാനോ (൬൪) ഓമാനോ (൬൫)അധിമാനോ (൬൬) അസ്മിമാനോ (൬൭) മിച്ഛാമാനോ (൬൮) ഞാതിവിതക്കോ (൬൯)ജനപദവിതക്കോ (൭൦) അമരവിതക്കോ (൭൧) പരാനുദ്ദയതാപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ (൭൨) ലാഭസക്കാരസിലോകപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ (൭൩) അനവഞ്ഞത്തിപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ

ഏകകം.

൨. ദുകമാതികാ

൮൩൩. (൧) കോധോ ച ഉപനാഹോ ച (൨) മക്ഖോ ച പളാസോ [പലാസോ (സീ॰ സ്യാ॰)] ച (൩) ഇസ്സാ ച മച്ഛരിയഞ്ച (൪) മായാ ച സാഠേയ്യഞ്ച (൫) അവിജ്ജാ ച ഭവതണ്ഹാ ച (൬) ഭവദിട്ഠി ച വിഭവദിട്ഠി ച (൭) സസ്സതദിട്ഠി ച ഉച്ഛേദദിട്ഠി ച (൮) അന്തവാദിട്ഠി ച അനന്തവാദിട്ഠി ച (൯) പുബ്ബന്താനുദിട്ഠി ച അപരന്താനുദിട്ഠി ച (൧൦) അഹിരികഞ്ച അനോത്തപ്പഞ്ച (൧൧) ദോവചസ്സതാ ച പാപമിത്തതാ ച (൧൨) അനജ്ജവോ ച അമദ്ദവോ ച (൧൩) അക്ഖന്തി ച അസോരച്ചഞ്ച (൧൪) അസാഖല്യഞ്ച അപ്പടിസന്ഥാരോ ച (൧൫)ഇന്ദ്രിയേസു അഗുത്തദ്വാരതാ ച ഭോജനേ അമത്തഞ്ഞുതാ ച (൧൬) മുട്ഠസ്സച്ചഞ്ച അസമ്പജഞ്ഞഞ്ച (൧൭) സീലവിപത്തി ച ദിട്ഠിവിപത്തി ച (൧൮) അജ്ഝത്തസംയോജനഞ്ച ബഹിദ്ധാസംയോജനഞ്ച

ദുകം.

൩. തികമാതികാ

൮൩൪. (൧) തീണി അകുസലമൂലാനി (൨) തയോ അകുസലവിതക്കാ (൩) തിസ്സോ അകുസലസഞ്ഞാ (൪) തിസ്സോ അകുസലധാതുയോ (൫) തീണി ദുച്ചരിതാനി (൬) തയോ ആസവാ (൭) തീണി സംയോജനാനി (൮) തിസ്സോ തണ്ഹാ (൯) അപരാപി തിസ്സോ തണ്ഹാ (൧൦) അപരാപി തിസ്സോ തണ്ഹാ (൧൧) തിസ്സോ ഏസനാ (൧൨) തിസ്സോ വിധാ (൧൩) തീണി ഭയാനി (൧൪)തീണി തമാനി (൧൫) തീണി തിത്ഥായതനാനി (൧൬) തയോ കിഞ്ചനാ (൧൭) തീണി അങ്ഗണാനി (൧൮) തീണി മലാനി (൧൯) തീണി വിസമാനി (൨൦) അപരാനിപി തീണി വിസമാനി (൨൧) തയോ അഗ്ഗീ (൨൨) തയോ കസാവാ (൨൩) അപരേപി തയോ കസാവാ (൨൪)അസ്സാദദിട്ഠി, അത്താനുദിട്ഠി, മിച്ഛാദിട്ഠി (൨൫) അരതി, വിഹേസാ, അധമ്മചരിയാ (൨൬)ദോവചസ്സതാ, പാപമിത്തതാ, നാനത്തസഞ്ഞാ (൨൭) ഉദ്ധച്ചം, കോസജ്ജം, പമാദോ (൨൮) അസന്തുട്ഠിതാ, അസമ്പജഞ്ഞതാ, മഹിച്ഛതാ (൨൯) അഹിരികം, അനോത്തപ്പം, പമാദോ (൩൦)അനാദരിയം, ദോവചസ്സതാ, പാപമിത്തതാ (൩൧) അസ്സദ്ധിയം, അവദഞ്ഞുതാ, കോസജ്ജം (൩൨) ഉദ്ധച്ചം, അസംവരോ, ദുസ്സീല്യം (൩൩) അരിയാനം അദസ്സനകമ്യതാ, സദ്ധമ്മം അസോതുകമ്യതാ, ഉപാരമ്ഭചിത്തതാ (൩൪) മുട്ഠസ്സച്ചം, അസമ്പജഞ്ഞം, ചേതസോ വിക്ഖേപോ (൩൫)അയോനിസോ മനസികാരോ, കുമ്മഗ്ഗസേവനാ, ചേതസോ ച ലീനത്തം

തികം.

൪. ചതുക്കമാതികാ

൮൩൫. (൧) ചത്താരോ ആസവാ (൨) ചത്താരോ ഗന്ഥാ (൩) ചത്താരോ ഓഘാ (൪) ചത്താരോ യോഗാ (൫) ചത്താരി ഉപാദാനാനി (൬) ചത്താരോ തണ്ഹുപ്പാദാ (൭) ചത്താരി അഗതിഗമനാനി (൮) ചത്താരോ വിപരിയാസാ [വിപരിയേസാ (സീ॰ സ്യാ॰ ക॰)] (൯) ചത്താരോ അനരിയവോഹാരാ (൧൦) അപരേപി ചത്താരോ അനരിയവോഹാരാ (൧൧) ചത്താരി ദുച്ചരിതാനി (൧൨) അപരാനിപി ചത്താരി ദുച്ചരിതാനി (൧൩)ചത്താരി ഭയാനി (൧൪) അപരാനിപി ചത്താരി ഭയാനി (൧൫) ചതസ്സോ ദിട്ഠിയോ

ചതുക്കം.

൫. പഞ്ചകമാതികാ

൮൩൬. (൧) പഞ്ചോരമ്ഭാഗിയാനി സംയോജനാനി (൨) പഞ്ചുദ്ധമ്ഭാഗിയാനി സംയോജനാനി (൩) പഞ്ച മച്ഛരിയാനി (൪) പഞ്ച സങ്ഗാ (൫) പഞ്ച സല്ലാ (൬) പഞ്ച ചേതോഖിലാ (൭)പഞ്ച ചേതസോവിനിബന്ധാ [ചേതസോവിനിബദ്ധാ (ക॰)] (൮) പഞ്ച നീവരണാനി (൯) പഞ്ച കമ്മാനി ആനന്തരികാനി (൧൦) പഞ്ച ദിട്ഠിയോ (൧൧) പഞ്ച വേരാ (൧൨) പഞ്ച ബ്യസനാ (൧൩) പഞ്ച അക്ഖന്തിയാ ആദീനവാ (൧൪) പഞ്ച ഭയാനി (൧൫) പഞ്ച ദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനവാദാ

പഞ്ചകം.

൬. ഛക്കമാതികാ

൩൪൭. (൧) ഛ വിവാദമൂലാനി (൨) ഛ ഛന്ദരാഗാ (൩) ഛ വിരോധവത്ഥൂനി (൪) ഛ തണ്ഹാകായാ (൫) ഛ അഗാരവാ (൬) ഛ പരിഹാനിയാ ധമ്മാ (൭) അപരേപി ഛ പരിഹാനിയാ ധമ്മാ (൮) ഛ സോമനസ്സുപവിചാരാ (൯) ഛ ദോമനസ്സുപവിചാരാ (൧൦) ഛ ഉപേക്ഖുപവിചാരാ (൧൧) ഛ ഗേഹസിതാനി സോമനസ്സാനി (൧൨) ഛ ഗേഹസിതാനി ദോമനസ്സാനി (൧൩) ഛ ഗേഹസിതാ ഉപേക്ഖാ (൧൪) ഛ ദിട്ഠിയോ

ഛക്കം.

൭. സത്തകമാതികാ

൩൪൮. (൧) സത്ത അനുസയാ (൨) സത്ത സംയോജനാനി (൩) സത്ത പരിയുട്ഠാനാനി (൪)സത്ത അസദ്ധമ്മാ (൫) സത്ത ദുച്ചരിതാനി (൬) സത്ത മാനാ (൭) സത്ത ദിട്ഠിയോ

സത്തകം.

൮. അട്ഠകമാതികാ

൩൪൯. (൧) അട്ഠ കിലേസവത്ഥൂനി (൨) അട്ഠ കുസീതവത്ഥൂനി (൩) അട്ഠസു ലോകധമ്മേസു ചിത്തസ്സ പടിഘാതോ (൪) അട്ഠ അനരിയവോഹാരാ (൫) അട്ഠ മിച്ഛത്താ (൬) അട്ഠ പുരിസദോസാ (൭) അട്ഠ അസഞ്ഞിവാദാ (൮) അട്ഠ നേവസഞ്ഞിനാസഞ്ഞിവാദാ

അട്ഠകം.

൯. നവകമാതികാ

൩൫൦. (൧) നവ ആഘാതവത്ഥൂനി (൨) നവ പുരിസമലാനി (൩) നവവിധാ മാനാ (൪)നവ തണ്ഹാമൂലകാ ധമ്മാ (൫) നവ ഇഞ്ജിതാനി (൬) നവ മഞ്ഞിതാനി (൭) നവ ഫന്ദിതാനി (൮) നവ പപഞ്ചിതാനി (൯) നവ സങ്ഖതാനി

നവകം.

൧൦. ദസകമാതികാ

൩൫൧. (൧) ദസ കിലേസവത്ഥൂനി (൨) ദസ ആഘാതവത്ഥൂനി (൩) ദസ അകുസലകമ്മപഥാ (൪) ദസ സംയോജനാനി (൫) ദസ മിച്ഛത്താ (൬) ദസവത്ഥുകാ മിച്ഛാദിട്ഠി (൭) ദസവത്ഥുകാ അന്തഗ്ഗാഹികാ ദിട്ഠി

ദസകം.

൮൪൨. അട്ഠാരസ തണ്ഹാവിചരിതാനി അജ്ഝത്തികസ്സ ഉപാദായ, അട്ഠാരസ തണ്ഹാവിചരിതാനി ബാഹിരസ്സ ഉപാദായ, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ ഛത്തിംസ തണ്ഹാവിചരിതാനി ഹോന്തി. ഇതി അതീതാനി ഛത്തിംസ തണ്ഹാവിചരിതാനി, അനാഗതാനി ഛത്തിംസ തണ്ഹാവിചരിതാനി, പച്ചുപ്പന്നാനി ഛത്തിംസ തണ്ഹാവിചരിതാനി, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ അട്ഠ തണ്ഹാവിചരിതസതം ഹോതി. യാനി ച ദ്വാസട്ഠി ദിട്ഠിഗതാനി ബ്രഹ്മജാലേ വേയ്യാകരണേ വുത്താനി ഭഗവതാ.

മാതികാ.

൧. ഏകകനിദ്ദേസോ

(൧) ജാതിമദോ

൮൪൩. തത്ഥ കതമോ ജാതിമദോ? ജാതിം പടിച്ച മദോ മജ്ജനാ മജ്ജിതത്തം മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ [ഉണ്ണതി ഉണ്ണാമോ (സ്യാ॰ ക॰) ധ॰ സ॰ ൧൧൨൧] ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി ‘‘ജാതിമദോ’’.

(൨-൨൭) ഗോത്തമദാദീ

൮൪൪. തത്ഥ കതമോ ഗോത്തമദോ? ഗോത്തം പടിച്ച...പേ॰... ആരോഗ്യം പടിച്ച...പേ॰... യോബ്ബനം പടിച്ച...പേ॰... ജീവിതം പടിച്ച...പേ॰... ലാഭം പടിച്ച...പേ॰... സക്കാരം പടിച്ച...പേ॰... ഗരുകാരം പടിച്ച...പേ॰... പുരേക്ഖാരം പടിച്ച...പേ॰... പരിവാരം പടിച്ച...പേ॰... ഭോഗം പടിച്ച...പേ॰... വണ്ണം പടിച്ച...പേ॰... സുതം പടിച്ച...പേ॰... പടിഭാനം പടിച്ച...പേ॰... രത്തഞ്ഞുതം പടിച്ച...പേ॰... പിണ്ഡപാതികത്തം പടിച്ച...പേ॰... അനവഞ്ഞാതം പടിച്ച...പേ॰... ഇരിയാപഥം പടിച്ച...പേ॰... ഇദ്ധിം പടിച്ച...പേ॰... യസം പടിച്ച...പേ॰... സീലം പടിച്ച...പേ॰... ഝാനം പടിച്ച...പേ॰... സിപ്പം പടിച്ച...പേ॰... ആരോഹം പടിച്ച...പേ॰... പരിണാഹം പടിച്ച...പേ॰... സണ്ഠാനം പടിച്ച...പേ॰... പാരിപൂരിം പടിച്ച മദോ മജ്ജനാ മജ്ജിതത്തം മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി ‘‘പാരിപൂരിമദോ’’.

(൨൮) മദോ

൮൪൫. തത്ഥ കതമോ മദോ? യോ മദോ മജ്ജനാ മജ്ജിതത്തം മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി ‘‘മദോ’’.

(൨൯) പമാദോ

൮൪൬. തത്ഥ കതമോ പമാദോ? കായദുച്ചരിതേ വാ വചീദുച്ചരിതേ വാ മനോദുച്ചരിതേ വാ പഞ്ചസു വാ കാമഗുണേസു ചിത്തസ്സ വോസ്സഗ്ഗോ വോസ്സഗ്ഗാനുപ്പദാനം കുസലാനം വാ ധമ്മാനം ഭാവനായ അസക്കച്ചകിരിയതാ അസാതച്ചകിരിയതാ അനട്ഠിതകിരിയതാ ഓലീനവുത്തിതാ നിക്ഖിത്തഛന്ദതാ

നിക്ഖിത്തധുരതാ അനാസേവനാ അഭാവനാ അബഹുലീകമ്മം അനധിട്ഠാനം അനനുയോഗോ പമാദോ, യോ ഏവരൂപോ പമാദോ പമജ്ജനാ പമജ്ജിതത്തം - അയം വുച്ചതി "പമാദോ".

(൯൦) ഥമ്ഭോ

൮൪൭. തത്ഥ കതമോ ഥമ്ഭോ? യോ ഥമ്ഭോ ഥമ്ഭനാ ഥമ്ഭിതത്തം കക്ഖളിയം ഫാരുസിയം ഉജുചിത്തതാ അമുദുതാ - അയം വുച്ചതി "ഥമ്ഭോ".

(൯൧) സാരമ്ഭോ

൮൪൮. തത്ഥ കതമോ സാരമ്ഭോ? യോ സാരമ്ഭോ പടിസാരമ്ഭോ സാരമ്ഭനാ പടിസാരമ്ഭനാ പടിസാരമ്ഭിതത്തം - അയം വുച്ചതി "സാരമ്ഭോ".

(൯൨) അത്രിച്ഛതാ

൮൪൯. തത്ഥ കതമാ അത്രിച്ഛതാ? ഇതരീതരചീവരപിണ്ഡപാതസേനാസനഗിലാനപ്പച്ചയഭേസജ്ജപരിക്ഖാരേഹി പഞ്ചഹി വാ കാമഗുണേഹി അസന്തുട്ഠസ്സ ഭിയ്യോകമ്യതാ , യാ ഏവരൂപാ ഇച്ഛാ ഇച്ഛാഗതാ അത്രിച്ഛതാ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "അത്രിച്ഛതാ".

(൯൩) മഹിച്ഛതാ

൮൫൦. തത്ഥ കതമാ മഹിച്ഛതാ? ഇതരീതരചീവരപിണ്ഡപാതസേനാസനഗിലാനപ്പച്ചയഭേസജ്ജപരിക്ഖാരേഹി പഞ്ചഹി വാ കാമഗുണേഹി അസന്തുട്ഠസ്സ ഭിയ്യോകമ്യതാ, യാ ഏവരൂപാ ഇച്ഛാ ഇച്ഛാഗതാ മഹിച്ഛതാ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "മഹിച്ഛതാ".

(൯൪) പാപിച്ഛതാ

൮൫൧. തത്ഥ കതമാ പാപിച്ഛതാ? ഇധേകച്ചോ അസ്സദ്ധോ സമാനോ "സദ്ധോതി മം ജനോ ജാനാതൂ"തി ഇച്ഛതി, ദുസ്സീലോ സമാനോ "സീലവാതി മം ജനോ ജാനാതൂ"തി ഇച്ഛതി, അപ്പസ്സുതോ സമാനോ "ബഹുസ്സുതോതി മം ജനോ ജാനാതൂ"തി ഇച്ഛതി, സങ്ഗണികാരാമോ സമാനോ "പവിവിത്തോതി മം ജനോ ജാനാതൂ"തി ഇച്ഛതി, കുസീതോ സമാനോ "ആരദ്ധവീരിയോതി മം ജനോ ജാനാതൂ"തി ഇച്ഛതി, മുട്ഠസ്സതീ സമാനോ "ഉപട്ഠിതസ്സതീതി മം ജനോ ജാനാതൂ"തി ഇച്ഛതി, അസമാഹിതോ സമാനോ "സമാഹിതോതി മം ജനോ ജാനാതൂ"തി ഇച്ഛതി, ദുപ്പഞ്ഞോ സമാനോ "പഞ്ഞവാതി മം ജനോ ജാനാതൂ"തി ഇച്ഛതി, അഖീണാസവോ സമാനോ "ഖീണാസവോതി മം ജനോ ജാനാതൂ"തി ഇച്ഛതി - യാ ഏവരൂപാ ഇച്ഛാ ഇച്ഛാഗതാ പാപിച്ഛതാ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "പാപിച്ഛതാ".

(൯൫) സിങ്ഗം

൮൫൨. തത്ഥ കതമം സിങ്ഗം? യം സിങ്ഗം സിങ്ഗാരതാ ചാതുരതാ ചാതുരിയം പരിക്ഖത്തതാ പാരിക്ഖത്തിയം - ഇദം വുച്ചതി "സിങ്ഗം".

(൩൬) തിന്തിണം

൮൫൩. തത്ഥ കതമം തിന്തിണം? യം തിന്തിണം തിന്തിണായനാ തിന്തിണായിതത്തം ലോലുപ്പം ലോലുപ്പായനാ ലോലുപ്പായിതത്തം പുച്ഛഞ്ജികതാ സാധുകമ്യതാ - ഇദം വുച്ചതി "തിന്തിണം".

(൩൭) ചാപല്യം

൮൫൪. തത്ഥ കതമം ചാപല്യം? ചീവരമണ്ഡനാ പത്തമണ്ഡനാ സേനാസനമണ്ഡനാ ഇമസ്സ വാ പൂതികായസ്സ ബാഹിരാനം വാ പരിക്ഖാരാനം മണ്ഡനാ വിഭൂസനാ കേളനാ പരികേളനാ ഗിദ്ധികതാ ഗിദ്ധികത്തം ചപലതാ ചാപല്യം - ഇദം വുച്ചതി "ചാപല്യം".

(൩൮) അസഭാഗവുത്തി

൮൫൫. തത്ഥ കതമം അസഭാഗവുത്തി? മാതരി വാ പിതരി വാ ജേട്ഠേ വാ ഭാതരി വാ ആചരിയേസു വാ ഉപജ്ഝായേ വാ ബുദ്ധേ വാ സാവകേസു വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേസു ഗരുട്ഠാനിയേസു വിപ്പടികൂലഗ്ഗാഹിതാ വിപച്ചനീകസാതതാ അനാദരിയം അനാദരിയതാ അഗാരവതാ അപ്പതിസ്സവതാ - അയം വുച്ചതി "അസഭാഗവുത്തി".

(൩൯) അരതി

൮൫൬. തത്ഥ കതമാ അരതി? പന്തേസു വാ സേനാസനേസു അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേസു വാ അധികുസലേസു ധമ്മേസു അരതി അരതിതാ അനഭിരതി അനഭിരമണാ ഉക്കണ്ഠിതാ പരിതസ്സിതാ - അയം വുച്ചതി "അരതി".

(൪൦) തന്ദീ

൮൫൭. തത്ഥ കതമാ തന്ദീ? യാ തന്ദീ തന്ദിയനാ തന്ദിമനകതാ ആലസ്യം ആലസ്യായനാ ആലസ്യായിതത്തം - അയം വുച്ചതി "തന്ദീ".

(൪൧) വിജമ്ഭിതാ

൮൫൮. തത്ഥ കതമാ വിജമ്ഭിതാ? യാ കായസ്സ ജമ്ഭനാ വിജമ്ഭനാ ആനമനാ വിനമനാ സന്നമനാ പണമനാ ബ്യാധിയകം - അയം വുച്ചതി "വിജമ്ഭിതാ".

(൪൨) ഭത്തസമ്മദോ

൮൫൯. തത്ഥ കതമോ ഭത്തസമ്മദോ? യാ ഭുത്താവിസ്സ ഭത്തമുച്ഛാ ഭത്തകിലമഥോ ഭത്തപരിളാഹോ കായദുട്ഠുല്ലം - അയം വുച്ചതി "ഭത്തസമ്മദോ".

(൪൩) ചേതസോ ച ലീനത്തം

൮൭൦. തത്ഥ കതമം ചേതസോ ച ലീനത്തം? യാ ചിത്തസ്സ അകല്യതാ അകമ്മഞ്ഞതാ ഓലീയനാ സല്ലീയനാ ലീനം ലീയനാ ലീയിതത്തം ഥിനം ഥിയനാ ഥിയിതത്തം ചിത്തസ്സ - ഇദം വുച്ചതി "ചേതസോ ച ലീനത്തം".

(൪൪) കുഹനാ

൮൭൧. തത്ഥ കതമാ കുഹനാ? ലാഭസക്കാരസിലോകസന്നിസ്സിതസ്സ പാപിച്ഛസ്സ ഇച്ഛാപകതസ്സ പച്ചയപടിസേവനസങ്ഖാതേന [പച്ചയപടിസേധനസങ്ഖാതേന (സീ॰)] വാ സാമന്തജപ്പിതേന വാ ഇരിയാപഥസ്സ വാ അഠപനാ [ആഠപനാ (ക॰)] ഠപനാ സണ്ഠപനാ ഭാകുടിതാ ഭാകുടിയം കുഹനാ കുഹായനാ കുഹിതത്തം - അയം വുച്ചതി "കുഹനാ".

(൪൫) ലപനാ

൮൭൨. തത്ഥ കതമാ ലപനാ? ലാഭസക്കാരസിലോകസന്നിസ്സിതസ്സ പാപിച്ഛസ്സ ഇച്ഛാപകതസ്സ യാ പരേസം ആലപനാ ലപനാ സല്ലപനാ ഉല്ലപനാ സമുല്ലപനാ ഉന്നഹനാ സമുന്നഹനാ ഉക്കാചനാ സമുക്കാചനാ അനുപ്പിയഭാണിതാ ചാടുകമ്യതാ മുഗ്ഗസൂപ്യതാ പാരിഭടയതാ - അയം വുച്ചതി "ലപനാ".

(൪൬) നേമിത്തികതാ

൮൭൩. തത്ഥ കതമാ നേമിത്തികതാ? ലാഭസക്കാരസിലോകസന്നിസ്സിതസ്സ പാപിച്ഛസ്സ ഇച്ഛാപകതസ്സ യം പരേസം നിമിത്തം നിമിത്തകമ്മം ഓഭാസോ ഓഭാസകമ്മം സാമന്തജപ്പാ പരികഥാ - അയം വുച്ചതി "നേമിത്തികതാ".

(൪൭) നിപ്പേസികതാ

൮൭൪. തത്ഥ കതമാ നിപ്പേസികതാ? ലാഭസക്കാരസിലോകസന്നിസ്സിതസ്സ പാപിച്ഛസ്സ ഇച്ഛാപകതസ്സ യാ പരേസം അക്കോസനാ വമ്ഭനാ ഗരഹണാ ഉക്ഖേപനാ സമുക്ഖേപനാ ഖിപനാ സങ്ഖിപനാ പാപനാ സമ്പാപനാ അവണ്ണഹാരികാ പരപിട്ഠിമംസികതാ - അയം വുച്ചതി "നിപ്പേസികതാ".

(൪൮) ലാഭേന ലാഭം നിജിഗീസനതാ

൮൭൫. തത്ഥ കതമാ ലാഭേന ലാഭം നിജിഗീസനതാ? ലാഭസക്കാരസിലോകസന്നിസ്സിതോ പാപിച്ഛോ ഇച്ഛാപകതോ ഇതോ ലദ്ധം ആമിസം അമുത്ര ഹരതി അമുത്ര വാ ലദ്ധം ആമിസം ഇധ ആഹരതി, യാ ഏവരൂപാ ആമിസസ്സ ഏട്ഠി ഗവേട്ഠി പരിയേട്ഠി ഏസനാ ഗവേസനാ പരിയേസനാ - അയം വുച്ചതി "ലാഭേന ലാഭം നിജിഗീസനതാ".

(൪൯) സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൭൬. തത്ഥ കതമോ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ വണ്ണപോക്ഖരതായ വാ ധനേന

വാ അജ്ഝേനേന വാ കമ്മായതനേന വാ സിപ്പായതനേന വാ വിജ്ജാട്ഠാനേന [വിജ്ജട്ഠാനേന (സ്യാ॰)] വാ സുതേന വാ പടിഭാനേന വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ മാനം ജപ്പേതി, യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ".

(൭൦) സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൬൭. തത്ഥ കതമോ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ വണ്ണപോക്ഖരതായ വാ ധനേന വാ അജ്ഝേനേന വാ കമ്മായതനേന വാ സിപ്പായതനേന വാ വിജ്ജാട്ഠാനേന വാ സുതേന വാ പടിഭാനേന വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ മാനം ജപ്പേതി, യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ".

(൭൧) ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൬൮. തത്ഥ കതമോ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ വണ്ണപോക്ഖരതായ വാ ധനേന വാ അജ്ഝേനേന വാ കമ്മായതനേന വാ സിപ്പായതനേന വാ വിജ്ജാട്ഠാനേന വാ സുതേന വാ പടിഭാനേന വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ ഓമാനം ജപ്പേതി, യോ ഏവരൂപോ ഓമാനോ ഓമഞ്ഞനാ ഓമഞ്ഞിതത്തം ഹീളനാ ഓഹീളനാ ഓഹീളിതത്തം അത്തുഞ്ഞാ അത്തവഞ്ഞാ അത്തപരിഭവോ - അയം വുച്ചതി "ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ".

(൭൨) സേയ്യസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൬൯. തത്ഥ കതമോ സേയ്യസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ സേയ്യോ ഹോതി ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ വണ്ണപോക്ഖരതായ വാ ധനേന വാ അജ്ഝേനേന വാ കമ്മായതനേന വാ സിപ്പായതനേന വാ വിജ്ജാട്ഠാനേന വാ സുതേന വാ പടിഭാനേന വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പരേഹി സേയ്യം അത്താനം ദഹതി; സോ തം നിസ്സായ മാനം ജപ്പേതി. യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "സേയ്യസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ".

(൭൩) സേയ്യസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൭൦. തത്ഥ കതമോ സേയ്യസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ സേയ്യോ ഹോതി ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ വണ്ണപോക്ഖരതായ വാ ധനേന വാ അജ്ഝേനേന വാ കമ്മായതനേന വാ സിപ്പായതനേന വാ വിജ്ജാട്ഠാനേന വാ സുതേന വാ പടിഭാനേന വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പരേഹി സദിസം അത്താനം ദഹതി; സോ തം നിസ്സായ മാനം ജപ്പേതി. യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം

ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി “സേയ്യസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ”.

(൩) സേയ്യസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൭൧. തത്ഥ കതമോ സേയ്യസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ സേയ്യോ ഹോതി ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ വണ്ണപോക്ഖരതായ വാ ധനേന വാ അജ്ഝേനേന വാ കമ്മായതനേന വാ സിപ്പായതനേന വാ വിജ്ജാട്ഠാനേന വാ സുതേന വാ പടിഭാനേന വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പരേഹി ഹീനം അത്താനം ദഹതി; സോ തം നിസ്സായ ഓമാനം ജപ്പേതി. യോ ഏവരൂപോ ഓമാനോ ഓമഞ്ഞനാ ഓമഞ്ഞിതത്തം ഹീളനാ ഓഹീളനാ ഓഹീളിതത്തം അത്തുഞ്ഞാ അത്തവഞ്ഞാ അത്തപരിഭവോ - അയം വുച്ചതി “സേയ്യസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ”.

(൪) സദിസസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൭൨. തത്ഥ കതമോ സദിസസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ സദിസോ ഹോതി ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ…പേ॰… അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പരേഹി സേയ്യം അത്താനം ദഹതി; സോ തം നിസ്സായ മാനം ജപ്പേതി. യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം…പേ॰… കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി “സദിസസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ”.

(൫) സദിസസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൭൩. തത്ഥ കതമോ സദിസസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ സദിസോ ഹോതി ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ…പേ॰… അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പരേഹി സദിസം അത്താനം ദഹതി; സോ തം നിസ്സായ മാനം ജപ്പേതി. യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി “സദിസസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ”.

(൬) സദിസസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൭൪. തത്ഥ കതമോ സദിസസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ സദിസോ ഹോതി ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ…പേ॰… അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പരേഹി ഹീനം അത്താനം ദഹതി; സോ തം നിസ്സായ ഓമാനം ജപ്പേതി. യോ ഏവരൂപോ ഓമാനോ ഓമഞ്ഞനാ ഓമഞ്ഞിതത്തം ഹീളനാ ഓഹീളനാ ഓഹീളിതത്തം അത്തുഞ്ഞാ അത്തവഞ്ഞാ അത്തപരിഭവോ - അയം വുച്ചതി “സദിസസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ”.

(൭) ഹീനസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൭൫. തത്ഥ കതമോ ഹീനസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ ഹീനോ ഹോതി ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ…പേ॰… അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പരേഹി സേയ്യം അത്താനം ദഹതി; സോ തം നിസ്സായ മാനം ജപ്പേതി. യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം

ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "ഹീനസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീതി മാനോ".

(൫൯) ഹീനസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൭൫. തത്ഥ കതമോ ഹീനസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ ഹീനോ ഹോതി ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ...പേ॰... അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പരേഹി സദിസം അത്താനം ദഹതി; സോ തം നിസ്സായ മാനം ജപ്പേതി. യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "ഹീനസ്സ സദിസോഹമസ്മീതി മാനോ".

(൬൦) ഹീനസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ

൮൭൬. തത്ഥ കതമോ ഹീനസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ? ഇധേകച്ചോ ഹീനോ ഹോതി ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ...പേ॰... അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പരേഹി സദിസം അത്താനം ദഹതി; സോ തം നിസ്സായ ഓമാനം ജപ്പേതി. യോ ഏവരൂപോ ഓമാനോ ഓമഞ്ഞനാ ഓമഞ്ഞിതത്തം ഹീളനാ ഓഹീളനാ ഓഹീളിതത്തം അത്തുഞ്ഞാ അത്തവഞ്ഞാ അത്തപരിഭവോ - അയം വുച്ചതി "ഹീനസ്സ ഹീനോഹമസ്മീതി മാനോ".

(൬൧) മാനോ

൮൭൭. തത്ഥ കതമോ മാനോ? യോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "മാനോ".

(൬൨) അതിമാനോ

൮൭൮. തത്ഥ കതമോ അതിമാനോ? ഇധേകച്ചോ ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ...പേ॰... അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പരേഹി അത്താനം അതിമഞ്ഞതി. യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "അതിമാനോ".

(൬൩) മാനാതിമാനോ

൮൭൯. തത്ഥ കതമോ മാനാതിമാനോ? ഇധേകച്ചോ ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ...പേ॰... അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ പുബ്ബകാലം പരേഹി സദിസം അത്താനം ദഹതി, അപരകാലം അത്താനം സേയ്യം ദഹതി. യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "മാനാതിമാനോ".

(൬൪) ഓമാനോ

൮൮൦. തത്ഥ കതമോ ഓമാനോ? ഇധേകച്ചോ ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ വണ്ണപോക്ഖരതായ വാ ധനേന വാ അജ്ഝേനേന വാ

കമ്മായതനേന വാ സിപ്പായതനേന വാ വിജ്ജാട്ഠാനേന വാ സുതേന വാ പടിഭാനേന വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ ഓമാനം ജപ്പേതി. യോ ഏവരൂപോ ഓമാനോ ഓമഞ്ഞനാ ഓമഞ്ഞിതത്തം ഹീളനാ ഓഹീളനാ ഓഹീളിതത്തം അത്തുഞ്ഞാ അത്തവഞ്ഞാ അത്തപരിഭവോ - അയം വുച്ചതി "ഓമാനോ".

(൬൭) അധിമാനോ

൮൮൭. തത്ഥ കതമോ അധിമാനോ? അപ്പത്തേ പത്തസഞ്ഞിതാ, അകതേ കതസഞ്ഞിതാ, അനധിഗതേ അധിഗതസഞ്ഞിതാ, അസച്ഛികതേ സച്ഛികതസഞ്ഞിതാ, യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "അധിമാനോ".

(൬൮) അസ്മിമാനോ

൮൮൮. തത്ഥ കതമോ അസ്മിമാനോ? രൂപം അസ്മീതി മാനോ, അസ്മീതി ഛന്ദോ , അസ്മീതി അനുസയോ, വേദനാ...പേ॰... സഞ്ഞാ...പേ॰... സങ്ഖാരാ... പേ॰... വിഞ്ഞാണം അസ്മീതി മാനോ, അസ്മീതി ഛന്ദോ, അസ്മീതി അനുസയോ, യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "അസ്മിമാനോ".

(൬൯) മിച്ഛാമാനോ

൮൮൯. തത്ഥ കതമോ മിച്ഛാമാനോ? ഇധേകച്ചോ പാപകേന വാ കമ്മായതനേന പാപകേന വാ സിപ്പായതനേന പാപകേന വാ വിജ്ജാട്ഠാനേന പാപകേന വാ സുതേന പാപകേന വാ പടിഭാനേന പാപകേന വാ സീലേന പാപകേന വാ വതേന പാപകേന വാ സീലബ്ബതേന പാപികായ വാ ദിട്ഠിയാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ മാനം ജപ്പേതി, യോ ഏവരൂപോ മാനോ മഞ്ഞനാ മഞ്ഞിതത്തം ഉന്നതി ഉന്നാമോ ധജോ സമ്പഗ്ഗാഹോ കേതുകമ്യതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "മിച്ഛാമാനോ".

(൭൦) ഞാതിവിതക്കോ

൮൯൦. തത്ഥ കതമോ ഞാതിവിതക്കോ? ഞാതകേ ആരബ്ഭ ഗേഹസിതോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "ഞാതിവിതക്കോ".

(൭൧) ജനപദവിതക്കോ

൮൯൧. തത്ഥ കതമോ ജനപദവിതക്കോ? ജനപദം ആരബ്ഭ ഗേഹസിതോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "ജനപദവിതക്കോ".

(൭൨) അമരവിതക്കോ

൮൯൨. തത്ഥ കതമോ അമരവിതക്കോ? ദുക്കരകാരിതാപടിസംയുത്തോ വാ ദിട്ഠിഗതപടിസംയുത്തോ വാ ഗേഹസിതോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "അമരവിതക്കോ".

(൭൧) പരാനുദ്ദയതാപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ

൮൮൮. തത്ഥ കതമോ പരാനുദ്ദയതാപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ? ഇധേകച്ചോ ഗിഹീഹി സംസട്ഠോ വിഹരതി സഹനന്ദീ സഹസോകീ, സുഖിതേസു സുഖിതോ, ദുക്ഖിതേസു ദുക്ഖിതോ, ഉപ്പന്നേസു കിച്ചകരണീയേസു അത്തനാ വാ യോഗം ആപജ്ജതി. യോ തത്ഥ ഗേഹസിതോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "പരാനുദ്ദയതാപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ".

(൭൨) ലാഭാദിപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ

൮൮൯. തത്ഥ കതമോ ലാഭസക്കാരസിലോകപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ? ലാഭസക്കാരസിലോകം ആരബ്ഭ ഗേഹസിതോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "ലാഭസക്കാരസിലോകപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ".

(൭൩) അനവഞ്ഞത്തിപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ

൮൯൦. തത്ഥ കതമോ അനവഞ്ഞത്തിപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ? ഇധേകച്ചോ ജാതിയാ വാ ഗോത്തേന വാ കോലപുത്തിയേന വാ വണ്ണപോക്ഖരതായ വാ ധനേന വാ അജ്ഝേനേന വാ കമ്മായതനേന വാ സിപ്പായതനേന വാ വിജ്ജാട്ഠാനേന വാ സുതേന വാ പടിഭാനേന വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന വത്ഥുനാ മാ മം പരേ അവജാനിംസൂതി. യോ തത്ഥ ഗേഹസിതോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "അനവഞ്ഞത്തിപടിസംയുത്തോ വിതക്കോ".

ഏകകം.

൨. ദുകനിദ്ദേസോ

(൧) കോധോ ച ഉപനാഹോ ച

൮൯൧. (ക) തത്ഥ കതമോ കോധോ? യോ കോധോ കുജ്ഝനാ കുജ്ഝിതത്തം ദോസോ ദുസ്സനാ ദുസ്സിതത്തം ബ്യാപത്തി ബ്യാപജ്ജനാ ബ്യാപജ്ജിതത്തം വിരോധോ പടിവിരോധോ ചണ്ഡിക്കം അസുരോപോ അനത്തമനതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "കോധോ".

(ഖ) തത്ഥ കതമോ ഉപനാഹോ? പുബ്ബകാലം കോധോ, അപരകാലം ഉപനാഹോ. യോ ഏവരൂപോ ഉപനാഹോ ഉപനയ്ഹനാ ഉപനയ്ഹിതത്തം അട്ഠപനാ ഠപനാ സണ്ഠപനാ അനുസംസന്ദനാ അനുപ്പബന്ധനാ ദള്ഹീകമ്മം കോധസ്സ - അയം വുച്ചതി "ഉപനാഹോ".

(൨) മക്ഖോ ച പളാസോ ച

൮൯൨. (ക) തത്ഥ കതമോ മക്ഖോ? യോ മക്ഖോ മക്ഖായനാ മക്ഖായിതത്തം [മക്ഖിയനാ മക്ഖിയിതത്തം (സീ॰ ക॰)] നിട്ഠുരിയം നിട്ഠുരിയകമ്മം - അയം വുച്ചതി "മക്ഖോ".

(ഖ) തത്ഥ കതമോ പളാസോ? യോ പളാസോ പളാസായനാ [പലാസായനാ പലാസായിതത്തം (സ്യാ॰)] പളാസാഹാരോ വിവാദട്ഠാനം യുഗഗ്ഗാഹോ അപ്പടിനിസ്സഗ്ഗോ - അയം വുച്ചതി “പളാസോ”.

(൯) ഇസ്സാ ച മച്ഛരിയഞ്ച

൮൯൯. (ക) തത്ഥ കതമാ ഇസ്സാ? യാ പരലാഭസക്കാരഗരുകാരമാനനവന്ദനപൂജനാസു ഇസ്സാ ഇസ്സായനാ ഇസ്സായിതത്തം ഉസൂയാ ഉസൂയനാ ഉസൂയിതത്തം - അയം വുച്ചതി “ഇസ്സാ”.

(ഖ) തത്ഥ കതമം മച്ഛരിയം? പഞ്ച മച്ഛരിയാനി - ആവാസമച്ഛരിയം, കുലമച്ഛരിയം, ലാഭമച്ഛരിയം, വണ്ണമച്ഛരിയം, ധമ്മമച്ഛരിയം. യം ഏവരൂപം മച്ഛേരം മച്ഛരായനാ മച്ഛരായിതത്തം വേവിച്ഛം കദരിയം കടുകഞ്ചുകതാ അഗ്ഗഹിതത്തം [പഗ്ഗഹിതത്തം (സീ॰ ക॰) ധ॰ സ॰ ൧൧൨൭] ചിത്തസ്സ - ഇദം വുച്ചതി “മച്ഛരിയം”.

(൧൦) മായാ ച സാഠേയ്യഞ്ച

൮൯൧. (ക) തത്ഥ കതമാ മായാ? ഇധേകച്ചോ കായേന ദുച്ചരിതം ചരിത്വാ, വാചായ ദുച്ചരിതം ചരിത്വാ, മനസാ ദുച്ചരിതം ചരിത്വാ തസ്സ പടിച്ഛാദനഹേതും പാപികം ഇച്ഛം പണിദഹതി. “മാ മം ജഞ്ഞാ”തി ഇച്ഛതി. “മാ മം ജഞ്ഞാ”തി സങ്കപ്പേതി. “മാ മം ജഞ്ഞാ”തി വാചം ഭാസതി. “മാ മം ജഞ്ഞാ”തി കായേന പരക്കമതി. യാ ഏവരൂപാ മായാ മായാവിതാ അച്ചാസരാ വഞ്ചനാ നികതി വികിരണാ പരിഹരണാ ഗൂഹനാ പരിഗൂഹനാ ഛാദനാ പടിച്ഛാദനാ അനുത്താനികമ്മം അനാവികമ്മം വോച്ഛാദനാ പാപകിരിയാ - അയം വുച്ചതി “മായാ”.

(ഖ) തത്ഥ കതമം സാഠേയ്യം? ഇധേകച്ചോ സഠോ ഹോതി പരിസഠോ. യം തത്ഥ സഠം സഠതാ സാഠേയ്യം കക്കരതാ കക്കരിയം [കക്ഖളതാ കക്ഖളിയം (സ്യാ॰)] പരിക്ഖത്തതാ പാരിക്ഖത്തിയം - ഇദം വുച്ചതി “സാഠേയ്യം”.

(൧൧) അവിജ്ജാ ച ഭവതണ്ഹാ ച

൮൯൨. (ക) തത്ഥ കതമാ അവിജ്ജാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി “അവിജ്ജാ”.

(ഖ) തത്ഥ കതമാ ഭവതണ്ഹാ? യോ ഭവേസു ഭവച്ഛന്ദോ ഭവരാഗോ ഭവനന്ദീ ഭവതണ്ഹാ ഭവസിനേഹോ ഭവപരിളാഹോ ഭവമുച്ഛാ ഭവജ്ഝോസാനം - അയം വുച്ചതി “ഭവതണ്ഹാ”.

(൧൨) ഭവദിട്ഠി ച വിഭവദിട്ഠി ച

൮൯൩. (ക) തത്ഥ കതമാ ഭവദിട്ഠി? “ഭവിസ്സതി അത്താ ച ലോകോ ചാ”തി - യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി “ഭവദിട്ഠി”.

(ഖ) തത്ഥ കതമാ വിഭവദിട്ഠി? "ന ഭവിസ്സതി അത്താ ച ലോകോ ചാ"തി - യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി വിഭവദിട്ഠി.

(൭) സസ്സതദിട്ഠി ച ഉച്ഛേദദിട്ഠി ച

൮൯൭. (ക) തത്ഥ കതമാ സസ്സതദിട്ഠി? "സസ്സതോ അത്താ ച ലോകോ ചാ"തി - യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "സസ്സതദിട്ഠി".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ ഉച്ഛേദദിട്ഠി? "ഉച്ഛിജ്ജിസ്സതി അത്താ ച ലോകോ ചാ"തി - യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "ഉച്ഛേദദിട്ഠി".

(൮) അന്തവാദിട്ഠി ച അനന്തവാദിട്ഠി ച

൮൯൮. (ക) തത്ഥ കതമാ അന്തവാദിട്ഠി? "അന്തവാ അത്താ ച ലോകോ ചാ"തി - യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "അന്തവാദിട്ഠി".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ അനന്തവാദിട്ഠി? "അനന്തവാ അത്താ ച ലോകോ ചാ"തി - യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "അനന്തവാദിട്ഠി".

(൯) പുബ്ബന്താനുദിട്ഠി ച അപരന്താനുദിട്ഠി ച

൮൯൯. (ക) തത്ഥ കതമാ പുബ്ബന്താനുദിട്ഠി? പുബ്ബന്തം ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "പുബ്ബന്താനുദിട്ഠി".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ അപരന്താനുദിട്ഠി? അപരന്തം ആരബ്ഭ യാ ഉപ്പജ്ജതി ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "അപരന്താനുദിട്ഠി".

(൧൦) അഹിരികഞ്ച അനോത്തപ്പഞ്ച

൯൦൦. (ക) തത്ഥ കതമം അഹിരികം? യം ന ഹിരീയതി ഹിരിയിതബ്ബേന, ന ഹിരീയതി പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം സമാപത്തിയാ - ഇദം വുച്ചതി "അഹിരികം".

(ഖ) തത്ഥ കതമം അനോത്തപ്പം? യം ന ഓത്തപ്പതി ഓത്തപ്പിതബ്ബേന ന ഓത്തപ്പതി പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം സമാപത്തിയാ - ഇദം വുച്ചതി "അനോത്തപ്പം".

(൧൧) ദോവചസ്സതാ ച പാപമിത്തതാ ച

൩൦൧. (ക) തത്ഥ കതമാ ദോവചസ്സതാ? സഹധമ്മികേ വുച്ചമാനേ ദോവചസ്സായം ദോവചസ്സിയം ദോവചസ്സതാ വിപ്പടികുലഗ്ഗാഹിതാ വിപച്ചനീകസാതതാ അനാദരിയം അനാദരതാ അഗാരവതാ അപ്പതിസ്സവതാ - അയം വുച്ചതി "ദോവചസ്സതാ".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ പാപമിത്തതാ? യേ തേ പുഗ്ഗലാ അസ്സദ്ധാ ദുസ്സീലാ അപ്പസ്സുതാ മച്ഛരിനോ ദുപ്പഞ്ഞാ, യാ തേസം സേവനാ നിസേവനാ സംസേവനാ ഭജനാ സമ്ഭജനാ ഭത്തി സമ്ഭത്തി സമ്പവങ്കതാ - അയം വുച്ചതി "പാപമിത്തതാ".

(൧൨) അനജ്ജവോ ച അമദ്ദവോ ച

൩൦൨. (ക) തത്ഥ കതമോ അനജ്ജവോ? യോ അനജ്ജവോ അനജ്ജവതാ ജിമ്ഹതാ വങ്കതാ കുടിലതാ - അയം വുച്ചതി "അനജ്ജവോ".

(ഖ) തത്ഥ കതമോ അമദ്ദവോ ? യാ അമുദുതാ അമദ്ദവതാ കക്ഖളിയം ഫാരുസിയം കക്ഖളതാ കഠിനതാ [കഥിനതാ (സ്യാ॰ ക॰)] ഉജുചിത്തതാ അമുദുതാ - അയം വുച്ചതി "അമദ്ദവോ".

(൧൩) അക്ഖന്തി ച അസോരച്ചഞ്ച

൩൦൩. (ക) തത്ഥ കതമാ അക്ഖന്തി? യാ അക്ഖന്തി അക്ഖമനതാ അനധിവാസനതാ ചണ്ഡിക്കം അസുരോപോ അനത്തമനതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "അക്ഖന്തി".

(ഖ) തത്ഥ കതമം അസോരച്ചം? കായികോ വീതിക്കമോ വാചസികോ വീതിക്കമോ കായികവാചസികോ വീതിക്കമോ - ഇദം വുച്ചതി "അസോരച്ചം". സബ്ബമ്പി ദുസ്സീല്യം അസോരച്ചം.

(൧൪) അസാഖല്യഞ്ച അപ്പടിസന്ഥാരോ ച

൩൦൪. (ക) തത്ഥ കതമം അസാഖല്യം? യാ സാ വാചാ കണ്ഡകാ കക്കസാ പരകടുകാ പരാഭിസജ്ജനീ കോധസാമന്താ അസമാധിസംവത്തനികാ തഥാരൂപിം വാചം ഭാസിതാ ഹോതി. യാ തത്ഥ അസണ്ഹവാചതാ അസഖിലവാചതാ ഫരുസവാചതാ - ഇദം വുച്ചതി "അസാഖല്യം".

(ഖ) തത്ഥ കതമോ അപ്പടിസന്ഥാരോ [അപ്പടിസന്ധാരോ (ക॰)]? ദ്വേ പടിസന്ഥാരാ - ആമിസപടിസന്ഥാരോ ച ധമ്മപടിസന്ഥാരോ ച. ഇധേകച്ചോ അപ്പടിസന്ഥാരകോ ഹോതി ആമിസപടിസന്ഥാരേന വാ ധമ്മപടിസന്ഥാരേന വാ - അയം വുച്ചതി "അപ്പടിസന്ഥാരോ".

(൧൫) ഇന്ദ്രിയേസു അഗുത്തദ്വാരതാ ച ഭോജനേ അമത്തഞ്ഞുതാ ച

൩൦൫. (ക) തത്ഥ കതമാ ഇന്ദ്രിയേസു അഗുത്തദ്വാരതാ? ഇധേകച്ചോ ചക്ഖുനാ രൂപം ദിസ്വാ നിമിത്തഗ്ഗാഹീ ഹോതി അനുബ്യഞ്ജനഗ്ഗാഹീ. യത്വാധികരണമേനം ചക്ഖുന്ദ്രിയം അസംവുതം വിഹരന്തം അഭിജ്ഝാദോമനസ്സാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അന്വാസ്സവേയ്യും, തസ്സ

സംവരായ ന പടിപജ്ജതി, ന രക്ഖതി ചക്ഖുന്ദ്രിയം, ചക്ഖുന്ദ്രിയേ ന സംവരം ആപജ്ജതി. സോതേന സദ്ദം സുത്വാ...പേ॰... ഘാനേന ഗന്ധം ഘായിത്വാ... പേ॰... ജിവ്ഹായ രസം സായിത്വാ...പേ॰... കായേന ഫോട്ഠബ്ബം ഫുസിത്വാ...പേ॰... മനസാ ധമ്മം വിഞ്ഞായ നിമിത്തഗ്ഗാഹീ ഹോതി അനുബ്യഞ്ജനഗ്ഗാഹീ. യത്വാധികരണമേനം മനിന്ദ്രിയം അസംവുതം വിഹരന്തം അഭിജ്ഝാദോമനസ്സാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അന്വാസ്സവേയ്യും, തസ്സ സംവരായ ന പടിപജ്ജതി, ന രക്ഖതി മനിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയേ ന സംവരം ആപജ്ജതി . യാ ഇമേസം ഛന്നം ഇന്ദ്രിയാനം അഗുത്തി അഗോപനാ അനാരക്ഖോ അസംവരോ - അയം വുച്ചതി ''ഇന്ദ്രിയേസു അഗുത്തദ്വാരതാ''.

(ഖ) തത്ഥ കതമാ ഭോജനേ അമത്തഞ്ഞുതാ? ഇധേകച്ചോ അപ്പടിസങ്ഖാ അയോനിസോ ആഹാരം ആഹാരേതി ദവായ മദായ മണ്ഡനായ വിഭൂസനായ. യാ തത്ഥ അസന്തുട്ഠിതാ അമത്തഞ്ഞുതാ അപ്പടിസങ്ഖാ ഭോജനേ - അയം വുച്ചതി ''ഭോജനേ അമത്തഞ്ഞുതാ.''

(൬൩) മുട്ഠസ്സച്ചഞ്ച അസമ്പജഞ്ഞഞ്ച

൯൦൩. (ക) തത്ഥ കതമം മുട്ഠസ്സച്ചം? യാ അസ്സതി അനനുസ്സതി അപ്പടിസ്സതി അസ്സതി അസ്സരണതാ അധാരണതാ പിലാപനതാ സമ്മുസനതാ - ഇദം വുച്ചതി ''മുട്ഠസ്സച്ചം''.

(ഖ) തത്ഥ കതമം അസമ്പജഞ്ഞം? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - ഇദം വുച്ചതി ''അസമ്പജഞ്ഞം''.

(൬൪) സീലവിപത്തി ച ദിട്ഠിവിപത്തി ച

൯൦൪. (ക) തത്ഥ കതമാ സീലവിപത്തി? യോ കായികോ വീതിക്കമോ വാചസികോ വീതിക്കമോ കായികവാചസികോ വീതിക്കമോ - അയം വുച്ചതി ''സീലവിപത്തി''. സബ്ബമ്പി ദുസ്സീല്യം സീലവിപത്തി.

(ഖ) തത്ഥ കതമാ ദിട്ഠിവിപത്തി? ''നത്ഥി ദിന്നം, നത്ഥി യിട്ഠം...പേ॰... യേ ഇമഞ്ച ലോകം പരഞ്ച ലോകം സയം അഭിഞ്ഞാ സച്ഛികത്വാ പവേദേന്തീ''തി - യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി ''ദിട്ഠിവിപത്തി''. സബ്ബാപി മിച്ഛാദിട്ഠി ദിട്ഠിവിപത്തി.

(൬൫) അജ്ഝത്തസംയോജനഞ്ച ബഹിദ്ധാസംയോജനഞ്ച

൯൦൫. (ക) തത്ഥ കതമം അജ്ഝത്തസംയോജനം? പഞ്ചോരമ്ഭാഗിയാനി സംയോജനാനി - അജ്ഝത്തസംയോജനം. (ഖ) പഞ്ചുദ്ധമ്ഭാഗിയാനി സംയോജനാനി - ബഹിദ്ധാസംയോജനം.

ദുകം.

൩. തികനിദ്ദേസോ

(൧) തീണി അകുസലമൂലാനി

൯൦൯. തത്ഥ കതമാനി തീണി അകുസലമൂലാനി? ലോഭോ, ദോസോ, മോഹോ.

(ക) തത്ഥ കതമോ ലോഭോ? യോ രാഗോ സാരാഗോ അനുനയോ അനുരോധോ നന്ദീ നന്ദിരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ ഇച്ഛാ മുച്ഛാ അജ്ഝോസാനം ഗേധോ പലിഗേധോ സങ്ഗോ പങ്കോ ഏജാ മായാ ജനികാ സഞ്ജനനീ സിബ്ബിനീ ജാലിനീ സരിതാ വിസത്തികാ സോതം വിസടാ [വിസദാ (സീ॰ ക॰) ധ॰ സ॰ ൧൧൦൯] ആയൂഹനീ [ആയൂഹിനീ (ക॰)] ദുതിയാ പണിധി ഭവനേത്തി വനം വനഥോ സന്ഥവോ [സന്ധവോ (ക॰)] സിനേഹോ അപേക്ഖാ പടിബന്ധു ആസാ ആസീസനാ ആസീസിതത്തം [ആസിംസനാ ആസിംസിതത്തം (സീ॰ സ്യാ॰)] രൂപാസാ സദ്ദാസാ ഗന്ധാസാ രസാസാ ഫോട്ഠബ്ബാസാ ലാഭാസാ ധനാസാ പുത്താസാ ജീവിതാസാ ജപ്പാ അഭിജപ്പാ ജപ്പനാ ജപ്പിതത്തം ലോലുപ്പം ലോലുപ്പായനാ ലോലുപ്പായിതത്തം പുച്ഛഞ്ജികതാ സാധുകമ്യതാ അധമ്മരാഗോ വിസമലോഭോ നികന്തി നികാമനാ പത്ഥനാ പിഹനാ സമ്പത്ഥനാ കാമതണ്ഹാ ഭവതണ്ഹാ വിഭവതണ്ഹാ രൂപതണ്ഹാ അരൂപതണ്ഹാ നിരോധതണ്ഹാ സദ്ദതണ്ഹാ രൂപതണ്ഹാ ഗന്ധതണ്ഹാ രസതണ്ഹാ ഫോട്ഠബ്ബതണ്ഹാ ധമ്മതണ്ഹാ ഓഘോ യോഗോ ഗന്ഥോ ഉപാദാനം ആവരണം നീവരണം ഛദനം ബന്ധനം ഉപക്കിലേസോ അനുസയോ പരിയുട്ഠാനം ലതാ വേവിച്ഛം ദുക്ഖമൂലം ദുക്ഖനിദാനം ദുക്ഖപ്പഭവോ മാരപാസോ മാരബളിസം മാരവിസയോ തണ്ഹാനദീ തണ്ഹാജാലം തണ്ഹാഗദ്ദുലം തണ്ഹാസമുദ്ദോ അഭിജ്ഝാ ലോഭോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "ലോഭോ".

(ഖ) തത്ഥ കതമോ ദോസോ? "അനത്ഥം മേ അചരീ"തി ആഘാതോ ജായതി, "അനത്ഥം മേ ചരതീ"തി ആഘാതോ ജായതി, "അനത്ഥം മേ ചരിസ്സതീ"തി ആഘാതോ ജായതി, "പിയസ്സ മേ മനാപസ്സ അനത്ഥം അചരി"...പേ॰... അനത്ഥം ചരതി...പേ॰... "അനത്ഥം ചരിസ്സതീ"തി ആഘാതോ ജായതി, "അപ്പിയസ്സ മേ അമനാപസ്സ അത്ഥം അചരി"...പേ॰... അത്ഥം ചരതി...പേ॰... "അത്ഥം ചരിസ്സതീ"തി ആഘാതോ ജായതി, അട്ഠാനേ വാ പന ആഘാതോ ജായതി. യോ ഏവരൂപോ ചിത്തസ്സ ആഘാതോ പടിഘാതോ പടിഘം പടിവിരോധോ കോപോ പകോപോ സമ്പകോപോ ദോസോ പദോസോ സമ്പദോസോ ചിത്തസ്സ ബ്യാപത്തി മനോപദോസോ കോധോ കുജ്ഝനാ കുജ്ഝിതത്തം ദോസോ ദുസ്സനാ ദുസ്സിതത്തം ബ്യാപത്തി ബ്യാപജ്ജനാ ബ്യാപജ്ജിതത്തം വിരോധോ പടിവിരോധോ ചണ്ഡിക്കം അസുരോപോ അനത്തമനതാ ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "ദോസോ".

(ഗ) തത്ഥ കതമോ മോഹോ? ദുക്ഖേ അഞ്ഞാണം, ദുക്ഖസമുദയേ അഞ്ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധേ അഞ്ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ അഞ്ഞാണം, പുബ്ബന്തേ അഞ്ഞാണം, അപരന്തേ അഞ്ഞാണം, പുബ്ബന്താപരന്തേ അഞ്ഞാണം, ഇദപ്പച്ചയതാ പടിച്ചസമുപ്പന്നേസു ധമ്മേസു അഞ്ഞാണം, യം ഏവരൂപം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "മോഹോ". ഇമാനി തീണി അകുസലമൂലാനി.

(൨) തയോ അകുസലവിതക്കാ

൯൧൦. തത്ഥ കതമേ തയോ അകുസലവിതക്കാ? കാമവിതക്കോ, ബ്യാപാദവിതക്കോ, വിഹിംസാവിതക്കോ.

(ക) തത്ഥ കതമോ കാമവിതക്കോ? കാമപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "കാമവിതക്കോ".

(ഖ) തത്ഥ കതമോ ബ്യാപാദവിതക്കോ? ബ്യാപാദപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "ബ്യാപാദവിതക്കോ".

(ഗ) തത്ഥ കതമോ വിഹിംസാവിതക്കോ? വിഹിംസാപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "വിഹിംസാവിതക്കോ". ഇമേ തയോ അകുസലവിതക്കാ.

(ന) തിസ്സോ അകുസലസഞ്ഞാ

൯൧൧. തത്ഥ കതമാ തിസ്സോ അകുസലസഞ്ഞാ? കാമസഞ്ഞാ, ബ്യാപാദസഞ്ഞാ, വിഹിംസാസഞ്ഞാ.

(ക) തത്ഥ കതമാ കാമസഞ്ഞാ? കാമപടിസംയുത്താ സഞ്ഞാ സഞ്ജാനനാ സഞ്ജാനിതത്തം - അയം വുച്ചതി "കാമസഞ്ഞാ".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ ബ്യാപാദസഞ്ഞാ? ബ്യാപാദപടിസംയുത്താ സഞ്ഞാ സഞ്ജാനനാ സഞ്ജാനിതത്തം - അയം വുച്ചതി "ബ്യാപാദസഞ്ഞാ".

(ഗ) തത്ഥ കതമാ വിഹിംസാസഞ്ഞാ? വിഹിംസാപടിസംയുത്താ സഞ്ഞാ സഞ്ജാനനാ സഞ്ജാനിതത്തം - അയം വുച്ചതി "വിഹിംസാസഞ്ഞാ". ഇമാ തിസ്സോ അകുസലസഞ്ഞാ.

(ർ) തിസ്സോ അകുസലധാതുയോ

൯൧൨. തത്ഥ കതമാ തിസ്സോ അകുസലധാതുയോ? കാമധാതു, ബ്യാപാദധാതു, വിഹിംസാധാതു.

തത്ഥ കതമാ കാമധാതു? കാമവിതക്കോ കാമധാതു. ബ്യാപാദവിതക്കോ ബ്യാപാദധാതു. വിഹിംസാവിതക്കോ വിഹിംസാധാതു.

(ക) തത്ഥ കതമോ കാമവിതക്കോ? കാമപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "കാമവിതക്കോ".

(ഖ) തത്ഥ കതമോ ബ്യാപാദവിതക്കോ ? ബ്യാപാദപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "ബ്യാപാദവിതക്കോ".

(ഗ) തത്ഥ കതമോ വിഹിംസാവിതക്കോ? വിഹിംസാപടിസംയുത്തോ തക്കോ വിതക്കോ മിച്ഛാസങ്കപ്പോ - അയം വുച്ചതി "വിഹിംസാവിതക്കോ". ഇമാ തിസ്സോ അകുസലധാതുയോ.

(ദ) തീണി ദുച്ചരിതാനി

൯൧൩. തത്ഥ കതമാനി തീണി ദുച്ചരിതാനി? കായദുച്ചരിതം, വചീദുച്ചരിതം, മനോദുച്ചരിതം.

(ക) തത്ഥ കതമം കായദുച്ചരിതം? പാണാതിപാതോ, അദിന്നാദാനം, കാമേസുമിച്ഛാചാരോ - ഇദം വുച്ചതി "കായദുച്ചരിതം".

(ഖ) തത്ഥ കതമം വചീദുച്ചരിതം? മുസാവാദോ, പിസുണാ വാചാ, ഫരുസാ വാചാ, സമ്ഫപ്പലാപോ - ഇദം വുച്ചതി "വചീദുച്ചരിതം".

(ഗ) തത്ഥ കതമം മനോദുച്ചരിതം? അഭിജ്ഝാ , ബ്യാപാദോ, മിച്ഛാദിട്ഠി - ഇദം വുച്ചതി "മനോദുച്ചരിതം".

(ക-ഗ) തത്ഥ കതമം കായദുച്ചരിതം? അകുസലം കായകമ്മം കായദുച്ചരിതം, അകുസലം വചീകമ്മം വചീദുച്ചരിതം, അകുസലം മനോകമ്മം മനോദുച്ചരിതം.

തത്ഥ കതമം അകുസലം കായകമ്മം? അകുസലാ കായസഞ്ചേതനാ അകുസലം കായകമ്മം, അകുസലാ വചീസഞ്ചേതനാ അകുസലം വചീകമ്മം, അകുസലാ മനോസഞ്ചേതനാ അകുസലം മനോകമ്മം. ഇമാനി തീണി ദുച്ചരിതാനി.

(൬) തയോ ആസവാ

൯൩൭. തത്ഥ കതമേ തയോ ആസവാ? കാമാസവോ, ഭവാസവോ, അവിജ്ജാസവോ.

(ക) തത്ഥ കതമോ കാമാസവോ? യോ കാമേസു കാമച്ഛന്ദോ കാമരാഗോ കാമനന്ദീ കാമതണ്ഹാ കാമസിനേഹോ കാമപരിളാഹോ കാമമുച്ഛാ കാമജ്ഝോസാനം - അയം വുച്ചതി "കാമാസവോ".

(ഖ) തത്ഥ കതമോ ഭവാസവോ? യോ ഭവേസു ഭവച്ഛന്ദോ...പേ०... ഭവജ്ഝോസാനം - അയം വുച്ചതി "ഭവാസവോ".

(ഗ) തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാസവോ? ദുക്ഖേ അഞ്ഞാണം...പേ०... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "അവിജ്ജാസവോ". ഇമേ തയോ ആസവാ.

(൭) തീണി സംയോജനാനി

൯൩൮. തത്ഥ കതമാനി തീണി സംയോജനാനി? സക്കായദിട്ഠി, വിചികിച്ഛാ, സീലബ്ബതപരാമാസോ.

(ക) തത്ഥ കതമാ സക്കായദിട്ഠി? ഇധ അസ്സുതവാ പുഥുജ്ജനോ അരിയാനം അദസ്സാവീ അരിയധമ്മസ്സ അകോവിദോ അരിയധമ്മേ അവിനീതോ, സപ്പുരിസാനം അദസ്സാവീ സപ്പുരിസധമ്മസ്സ അകോവിദോ സപ്പുരിസധമ്മേ അവിനീതോ - രൂപം അത്തതോ സമനുപസ്സതി രൂപവന്തം വാ അത്താനം അത്തനി വാ രൂപം രൂപസ്മിം വാ അത്താനം. വേദനം...പേ०... സഞ്ഞം...പേ०... സങ്ഖാരേ...പേ०... വിഞ്ഞാണം അത്തതോ സമനുപസ്സതി വിഞ്ഞാണവന്തം വാ അത്താനം അത്തനി വാ വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണസ്മിം വാ അത്താനം. യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ०... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "സക്കായദിട്ഠി".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ വിചികിച്ഛാ? സത്ഥരി കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി, ധമ്മേ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി, സങ്ഘേ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി, സിക്ഖായ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി, പുബ്ബന്തേ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി, അപരന്തേ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി, പുബ്ബന്താപരന്തേ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി , ഇദപ്പച്ചയതാപടിച്ചസമുപ്പന്നേസു ധമ്മേസു കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി. യാ ഏവരൂപാ കങ്ഖാ കങ്ഖായനാ കങ്ഖായിതത്തം ഥമ്ഭിതത്തം ചിത്തസ്സ മനോവിലേഖോ - അയം വുച്ചതി "വിചികിച്ഛാ".

(ഗ) തത്ഥ കതമോ സീലബ്ബതപരാമാസോ? "ഇതോ ബഹിദ്ധാ സമണബ്രാഹ്മണാനം സീലേന സുദ്ധി വതേന സുദ്ധി സീലബ്ബതേന സുദ്ധീ"തി - യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "സീലബ്ബതപരാമാസോ". ഇമാനി തീണി സംയോജനാനി.

(൮) തിസ്സോ തണ്ഹാ

൯൧൬. തത്ഥ കതമാ തിസ്സോ തണ്ഹാ? കാമതണ്ഹാ, ഭവതണ്ഹാ, വിഭവതണ്ഹാ.

തത്ഥ കതമാ ഭവതണ്ഹാ? ഭവദിട്ഠിസഹഗതോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "ഭവതണ്ഹാ".

തത്ഥ കതമാ വിഭവതണ്ഹാ? ഉച്ഛേദദിട്ഠിസഹഗതോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "വിഭവതണ്ഹാ". അവസേസാ തണ്ഹാ കാമതണ്ഹാ.

തത്ഥ കതമാ കാമതണ്ഹാ? കാമധാതുപടിസംയുത്തോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "കാമതണ്ഹാ".

( ) [(തത്ഥ കതമാ ഭവതണ്ഹാ)] രൂപധാതുഅരൂപധാതുപടിസംയുത്തോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "ഭവതണ്ഹാ".

( ) [(തത്ഥ കതമാ വിഭവതണ്ഹാ) (?)] ഉച്ഛേദദിട്ഠിസഹഗതോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "വിഭവതണ്ഹാ". ഇമാ തിസ്സോ തണ്ഹാ.

(൯) അപരാപി തിസ്സോ തണ്ഹാ

൯൧൭. തത്ഥ കതമാ അപരാപി തിസ്സോ തണ്ഹാ? കാമതണ്ഹാ, രൂപതണ്ഹാ, അരൂപതണ്ഹാ.

(ക) തത്ഥ കതമാ കാമതണ്ഹാ? കാമധാതുപടിസംയുത്തോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "കാമതണ്ഹാ".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ രൂപതണ്ഹാ? രൂപധാതുപടിസംയുത്തോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "രൂപതണ്ഹാ".

(ഗ) തത്ഥ കതമാ അരൂപതണ്ഹാ? അരൂപധാതുപടിസംയുത്തോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "അരൂപതണ്ഹാ". ഇമാ തിസ്സോ തണ്ഹാ.

(൧൦) അപരാപി തിസ്സോ തണ്ഹാ

൯൧൭. തത്ഥ കതമാ അപരാപി തിസ്സോ തണ്ഹാ? രൂപതണ്ഹാ, അരൂപതണ്ഹാ, നിരോധതണ്ഹാ.

(ക) തത്ഥ കതമാ രൂപതണ്ഹാ? രൂപധാതുപടിസംയുത്തോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "രൂപതണ്ഹാ".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ അരൂപതണ്ഹാ? അരൂപധാതുപടിസംയുത്തോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "അരൂപതണ്ഹാ".

(ഗ) തത്ഥ കതമാ നിരോധതണ്ഹാ? ഉച്ഛേദദിട്ഠിസഹഗതോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "നിരോധതണ്ഹാ". ഇമാ തിസ്സോ തണ്ഹാ.

(൧൧) തിസ്സോ ഏസനാ

൯൧൮. തത്ഥ കതമാ തിസ്സോ ഏസനാ? കാമേസനാ, ഭവേസനാ, ബ്രഹ്മചരിയേസനാ.

(ക) തത്ഥ കതമാ കാമേസനാ? യോ കാമേസു കാമച്ഛന്ദോ...പേ॰... കാമജ്ഝോസാനം - അയം വുച്ചതി "കാമേസനാ".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ ഭവേസനാ? യോ ഭവേസു ഭവച്ഛന്ദോ...പേ॰... ഭവജ്ഝോസാനം - അയം വുച്ചതി "ഭവേസനാ".

(ഗ) തത്ഥ കതമാ ബ്രഹ്മചരിയേസനാ? "സസ്സതോ ലോകോ"തി വാ, "അസസ്സതോ ലോകോ"തി - വാ...പേ॰... "നേവ ഹോതി ന ന ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാ"തി വാ യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "ബ്രഹ്മചരിയേസനാ".

(ക) തത്ഥ കതമാ കാമേസനാ, കാമരാഗോ, തദേകട്ഠം അകുസലം കായകമ്മം വചീകമ്മം മനോകമ്മം - അയം വുച്ചതി "കാമേസനാ".

(ഖ) തത്ഥ കതമാ ഭവേസനാ, ഭവരാഗോ തദേകട്ഠം അകുസലം കായകമ്മം വചീകമ്മം മനോകമ്മം - അയം വുച്ചതി "ഭവേസനാ".

(ഗ) തത്ഥ കതമാ ബ്രഹ്മചരിയേസനാ, അന്തഗ്ഗാഹികാ ദിട്ഠി തദേകട്ഠം അകുസലം കായകമ്മം വചീകമ്മം മനോകമ്മം - അയം വുച്ചതി "ബ്രഹ്മചരിയേസനാ". ഇമാ തിസ്സോ ഏസനാ.

(൧൨) തിസ്സോ വിധാ

൯൨൦. തത്ഥ കതമാ തിസ്സോ വിധാ? "സേയ്യോഹമസ്മീ"തി വിധാ, "സദിസോഹമസ്മീ"തി വിധാ, "ഹീനോഹമസ്മീ"തി വിധാ - ഇമാ തിസ്സോ വിധാ.

(൧൩) തീണി ഭയാനി

൯൨൧. തത്ഥ കതമാനി തീണി ഭയാനി? ജാതിഭയം, ജരാഭയം, മരണഭയം.

(ക) തത്ഥ കതമം ജാതിഭയം? ജാതിം പടിച്ച ഭയം ഭയാനകം ഛമ്ഭിതത്തം ലോമഹംസോ ചേതസോ ഉത്രാസോ - ഇദം വുച്ചതി "ജാതിഭയം".

(ഖ) തത്ഥ കതമം ജരാഭയം? ജരം പടിച്ച ഭയം ഭയാനകം ഛമ്ഭിതത്തം ലോമഹംസോ ചേതസോ ഉത്രാസോ - ഇദം വുച്ചതി "ജരാഭയം".

(ഗ) തത്ഥ കതമം മരണഭയം? മരണം പടിച്ച ഭയം ഭയാനകം ഛമ്ഭിതത്തം ലോമഹംസോ ചേതസോ ഉത്രാസോ - ഇദം വുച്ചതി "മരണഭയം". ഇമാനി തീണി ഭയാനി.

(൧൪) തീണി തമാനി

൯൨൨. തത്ഥ കതമാനി തീണി തമാനി? അതീതം വാ അദ്ധാനം ആരബ്ഭ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി നാധിമുച്ചതി ന സമ്പസീദതി, അനാഗതം വാ അദ്ധാനം ആരബ്ഭ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി നാധിമുച്ചതി ന സമ്പസീദതി, ഏതരഹി വാ പച്ചുപ്പന്നം അദ്ധാനം ആരബ്ഭ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി നാധിമുച്ചതി ന സമ്പസീദതി - ഇമാനി തീണി തമാനി.

(൧൫) തീണി തിത്ഥായതനാനി

൯൨൩. തത്ഥ കതമാനി തീണി തിത്ഥായതനാനി? ഇധേകച്ചോ സമണോ വാ ബ്രാഹ്മണോ വാ ഏവംവാദീ ഹോതി ഏവംദിട്ഠീ - "യം കിഞ്ചായം പുരിസപുഗ്ഗലോ പടിസംവേദേതി സുഖം വാ ദുക്ഖം വാ അദുക്ഖമസുഖം വാ, സബ്ബം തം പുബ്ബേ കതഹേതൂ"തി; ഇധ പനേകച്ചോ സമണോ വാ ബ്രാഹ്മണോ വാ ഏവംവാദീ ഹോതി ഏവംദിട്ഠീ - "യം കിഞ്ചായം പുരിസപുഗ്ഗലോ പടിസംവേദേതി സുഖം വാ ദുക്ഖം വാ അദുക്ഖമസുഖം വാ, സബ്ബം തം ഇസ്സരനിമ്മാനഹേതൂ"തി; ഇധ പനേകച്ചോ സമണോ വാ ബ്രാഹ്മണോ വാ ഏവംവാദീ ഹോതി ഏവംദിട്ഠീ - "യം കിഞ്ചായം പുരിസപുഗ്ഗലോ പടിസംവേദേതി സുഖം വാ ദുക്ഖം വാ അദുക്ഖമസുഖം വാ, സബ്ബം തം അഹേതു അപ്പച്ചയാ"തി - ഇമാനി തീണി തിത്ഥായതനാനി.

(൧൬) തയോ കിഞ്ചനാ

൯൨൪. തത്ഥ കതമേ തയോ കിഞ്ചനാ [കതമാനി തീണി കിഞ്ചനാനി (?) ദീ॰ നി॰ ൩.൩൦൫]? രാഗോ കിഞ്ചനം, ദോസോ കിഞ്ചനം, മോഹോ കിഞ്ചനം - ഇമേ തയോ കിഞ്ചനാ.

(൧൭) തീണി അങ്ഗണാനി

തത്ഥ കതമാനി തീണി അങ്ഗണാനി? രാഗോ അങ്ഗണം, ദോസോ അങ്ഗണം, മോഹോ അങ്ഗണം - ഇമാനി തീണി അങ്ഗണാനി.

(൧൮) തീണി മലാനി

തത്ഥ കതമാനി തീണി മലാനി? രാഗോ മലം, ദോസോ മലം, മോഹോ മലം - ഇമാനി തീണി മലാനി.

(൧൯) തീണി വിസമാനി

തത്ഥ കതമാനി തീണി വിസമാനി? രാഗോ വിസമം, ദോസോ വിസമം, മോഹോ വിസമം - ഇമാനി തീണി വിസമാനി.

(൨൦) അപരാനിപി തീണി വിസമാനി

തത്ഥ കതമാനി അപരാനിപി തീണി വിസമാനി? കായവിസമം, വചീവിസമം, മനോവിസമം - ഇമാനി തീണി വിസമാനി.

(൨൧) തയോ അഗ്ഗീ

തത്ഥ കതമേ തയോ അഗ്ഗീ? രാഗഗ്ഗി, ദോസഗ്ഗി, മോഹഗ്ഗി - ഇമേ തയോ അഗ്ഗീ.

(൨൨) തയോ കസാവാ

തത്ഥ കതമേ തയോ കസാവാ? രാഗകസാവോ, ദോസകസാവോ, മോഹകസാവോ - ഇമേ തയോ കസാവാ.

(൨൩) അപരേപി തയോ കസാവാ

തത്ഥ കതമേ അപരേപി തയോ കസാവാ? കായകസാവോ, വചീകസാവോ, മനോകസാവോ - ഇമേ തയോ കസാവാ.

(൨൪. ക) അസ്സാദദിട്ഠി

൯൨൫. തത്ഥ കതമാ അസ്സാദദിട്ഠി? ഇധേകച്ചോ സമണോ വാ ബ്രാഹ്മണോ വാ ഏവംവാദീ ഹോതി ഏവംദിട്ഠീ - "നത്ഥി കാമേസു ദോസോ"തി. സോ കാമേസു പാതബ്യതം ആപജ്ജതി. അയം വുച്ചതി "അസ്സാദദിട്ഠി".

(ഖ) അത്താനുദിട്ഠി

തത്ഥ കതമാ അത്താനുദിട്ഠി? ഇധ അസ്സുതവാ പുഥുജ്ജനോ അരിയാനം അദസ്സാവീ അരിയധമ്മസ്സ അകോവിദോ അരിയധമ്മേ അവിനീതോ, സപ്പുരിസാനം അദസ്സാവീ സപ്പുരിസധമ്മസ്സ അകോവിദോ സപ്പുരിസധമ്മേ അവിനീതോ - രൂപം അത്തതോ സമനുപസ്സതി രൂപവന്തം വാ അത്താനം അത്തനി വാ രൂപം രൂപസ്മിം വാ അത്താനം. വേദനം...പേ॰... സഞ്ഞം...പേ॰... സങ്ഖാരേ...പേ॰... വിഞ്ഞാണം അത്തതോ സമനുപസ്സതി വിഞ്ഞാണവന്തം വാ അത്താനം അത്തനി വാ വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണസ്മിം വാ അത്താനം. യാ

ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "അത്താനുദിട്ഠി".

(ഗ) മിച്ഛാദിട്ഠി

തത്ഥ കതമാ മിച്ഛാദിട്ഠി? "നത്ഥി ദിന്നം, നത്ഥി യിട്ഠം...പേ॰... യേ ഇമഞ്ച ലോകം പരഞ്ച ലോകം സയം അഭിഞ്ഞാ സച്ഛികത്വാ പവേദേന്തീ"തി - യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "മിച്ഛാദിട്ഠി". സസ്സതദിട്ഠി അസ്സാദദിട്ഠി, സക്കായദിട്ഠി അത്താനുദിട്ഠി, ഉച്ഛേദദിട്ഠി മിച്ഛാദിട്ഠി.

(൨൭. ക) അരതി

൯൨൬. തത്ഥ കതമാ അരതി? പന്തേസു വാ സേനാസനേസു അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേസു വാ അധികുസലേസു ധമ്മേസു അരതി അരതിതാ അനഭിരതി അനഭിരമണാ ഉക്കണ്ഠിതാ പരിതസ്സിതാ - അയം വുച്ചതി "അരതി".

(ഖ) വിഹേസാ

തത്ഥ കതമാ വിഹേസാ? ഇധേകച്ചോ പാണിനാ വാ ലേഡ്ഡുനാ വാ ദണ്ഡേന വാ സത്ഥേന വാ രജ്ജുയാ വാ അഞ്ഞതരഞ്ഞതരേന സത്തേ വിഹേഠേതി, യാ ഏവരൂപാ ഹേഠനാ വിഹേഠനാ ഹിംസനാ വിഹിംസനാ രോസനാ വിരോസനാ പരൂപഘാതോ - അയം വുച്ചതി "വിഹേസാ".

(ഗ) അധമ്മചരിയാ

തത്ഥ കതമാ അധമ്മചരിയാ? കായേന അധമ്മചരിയാവിസമചരിയാ, വാചായ അധമ്മചരിയാവിസമചരിയാ, മനസാ അധമ്മചരിയാവിസമചരിയാ - അയം വുച്ചതി "അധമ്മചരിയാ".

(൨൮. ക) ദോവചസ്സതാ

൯൨൭. തത്ഥ കതമാ ദോവചസ്സതാ? സഹധമ്മികേ വുച്ചമാനേ ദോവചസ്സായം ദോവചസ്സിയം ദോവചസ്സതാ വിപ്പടികുലഗ്ഗാഹിതാ വിപച്ചനീകസാതതാ അനാദരിയം അനാദരതാ അഗാരവതാ അപ്പതിസ്സവതാ - അയം വുച്ചതി "ദോവചസ്സതാ".

(ഖ) പാപമിത്തതാ

തത്ഥ കതമാ പാപമിത്തതാ? യേ തേ പുഗ്ഗലാ അസ്സദ്ധാ ദുസ്സീലാ അപ്പസ്സുതാ മച്ഛരിനോ ദുപ്പഞ്ഞാ, യാ തേസം സേവനാ നിസേവനാ സംസേവനാ ഭജനാ സമ്ഭജനാ ഭത്തി സമ്ഭത്തി തംസമ്പവങ്കതാ - അയം വുച്ചതി "പാപമിത്തതാ".

(ഗ) നാനത്തസഞ്ഞാ

തത്ഥ കതമാ നാനത്തസഞ്ഞാ? കാമസഞ്ഞാ, ബ്യാപാദസഞ്ഞാ, വിഹിംസാസഞ്ഞാ - അയം വുച്ചതി "നാനത്തസഞ്ഞാ". സബ്ബാപി അകുസലാ സഞ്ഞാ നാനത്തസഞ്ഞാ.

(൨൭. ക) ഉദ്ധച്ചം

൯൨൮. തത്ഥ കതമം ഉദ്ധച്ചം? യം ചിത്തസ്സ ഉദ്ധച്ചം അവൂപസമോ ചേതസോ വിക്ഖേപോ ഭന്തത്തം ചിത്തസ്സ - ഇദം വുച്ചതി "ഉദ്ധച്ചം".

(ഖ) കോസജ്ജം

തത്ഥ കതമം കോസജ്ജം? കായദുച്ചരിതേ വാ വചീദുച്ചരിതേ വാ മനോദുച്ചരിതേ വാ പഞ്ചസു വാ കാമഗുണേസു ചിത്തസ്സ വോസ്സഗ്ഗോ വോസ്സഗ്ഗാനുപ്പദാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഭാവനായ അസക്കച്ചകിരിയതാ അസാതച്ചകിരിയതാ അനട്ഠിതകിരിയതാ ഓലീനവുത്തിതാ നിക്ഖിത്തഛന്ദതാ നിക്ഖിത്തധുരതാ അനാസേവനാ അഭാവനാ അബഹുലീകമ്മം അനധിട്ഠാനം അനനുയോഗോ പമാദോ - ഇദം വുച്ചതി "കോസജ്ജം".

(ഗ) പമാദോ

തത്ഥ കതമോ പമാദോ? കായദുച്ചരിതേ വാ വചീദുച്ചരിതേ വാ മനോദുച്ചരിതേ വാ പഞ്ചസു വാ കാമഗുണേസു ചിത്തസ്സ വോസ്സഗ്ഗോ വോസ്സഗ്ഗാനുപ്പദാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഭാവനായ അസക്കച്ചകിരിയതാ അസാതച്ചകിരിയതാ അനട്ഠിതകിരിയതാ ഓലീനവുത്തിതാ നിക്ഖിത്തഛന്ദതാ നിക്ഖിത്തധുരതാ അനാസേവനാ അഭാവനാ അബഹുലീകമ്മം അനധിട്ഠാനം അനനുയോഗോ പമാദോ, യോ ഏവരൂപോ പമാദോ പമജ്ജനാ പമജ്ജിതത്തം - അയം വുച്ചതി "പമാദോ".

(൨൮. ക) അസന്തുട്ഠിതാ

൯൨൯. തത്ഥ കതമാ അസന്തുട്ഠിതാ? ഇതരീതരചീവരപിണ്ഡപാതസേനാസനഗിലാനപച്ചയഭേസജ്ജപരിക്ഖാരേഹി പഞ്ചഹി വാ കാമഗുണേഹി അസന്തുട്ഠസ്സ ഭിയ്യോകമ്യതാ, യാ ഏവരൂപാ ഇച്ഛാ ഇച്ഛാഗതാ അസന്തുട്ഠിതാ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "അസന്തുട്ഠിതാ".

(ഖ) അസമ്പജഞ്ഞതാ

തത്ഥ കതമാ അസമ്പജഞ്ഞതാ? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി "അസമ്പജഞ്ഞതാ".

(ഗ) മഹിച്ഛതാ

തത്ഥ കതമാ മഹിച്ഛതാ? ഇതരീതരചീവരപിണ്ഡപാതസേനാസനഗിലാനപച്ചയഭേസജ്ജപരിക്ഖാരേഹി പഞ്ചഹി വാ കാമഗുണേഹി അസന്തുട്ഠസ്സ ഭിയ്യോകമ്യതാ, യാ ഏവരൂപാ

ഇച്ഛാ ഇച്ഛാഗതാ മഹിച്ഛതാ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - അയം വുച്ചതി "മഹിച്ഛതാ".

(൨൯. ക) അഹിരികം

൯൩൦. തത്ഥ കതമം അഹിരികം? യം ന ഹിരീയതി ഹിരീയിതബ്ബേന, ന ഹിരീയതി പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം സമാപത്തിയാ - ഇദം വുച്ചതി "അഹിരികം".

(ഖ) അനോത്തപ്പം

തത്ഥ കതമം അനോത്തപ്പം? യം ന ഓത്തപ്പതി ഓത്തപ്പിതബ്ബേന, ന ഓത്തപ്പതി പാപകാനം അകുസലാനം ധമ്മാനം സമാപത്തിയാ - ഇദം വുച്ചതി "അനോത്തപ്പം".

(ഗ) പമാദോ

തത്ഥ കതമോ പമാദോ? കായദുച്ചരിതേ വാ വചീദുച്ചരിതേ വാ മനോദുച്ചരിതേ വാ പഞ്ചസു വാ കാമഗുണേസു ചിത്തസ്സ വോസ്സഗ്ഗോ വോസ്സഗ്ഗാനുപ്പദാനം കുസലാനം ധമ്മാനം ഭാവനായ അസക്കച്ചകിരിയതാ അസാതച്ചകിരിയതാ അനട്ഠിതകിരിയതാ ഓലീനവുത്തിതാ നിക്ഖിത്തഛന്ദതാ നിക്ഖിത്തധുരതാ അനാസേവനാ അഭാവനാ അബഹുലീകമ്മം അനധിട്ഠാനം അനനുയോഗോ പമാദോ, യോ ഏവരൂപോ പമാദോ പമജ്ജനാ പമജ്ജിതത്തം - അയം വുച്ചതി "പമാദോ".

(൩൦. ക) അനാദരിയം

൯൩൧. തത്ഥ കതമം അനാദരിയം? യം അനാദരിയം അനാദരതാ അഗാരവതാ അപ്പതിസ്സവതാ അനദ്ദാ അനദ്ദായനാ അനദ്ദായിതത്തം [അനാദാ അനാദായനാ അനാദായിതത്തം (സ്യാ॰)] അസീല്യം അചിത്തീകാരോ - ഇദം വുച്ചതി "അനാദരിയം".

(ഖ) ദോവചസ്സതാ

തത്ഥ കതമാ ദോവചസ്സതാ? സഹധമ്മികേ വുച്ചമാനേ ദോവചസ്സായം ദോവചസ്സിയം ദോവചസ്സതാ വിപ്പടികുലഗ്ഗാഹിതാ വിപച്ചനീകസാതതാ അനാദരിയം അനാദരതാ അഗാരവതാ അപ്പതിസ്സവതാ - അയം വുച്ചതി "ദോവചസ്സതാ".

(ഗ) പാപമിത്തതാ

തത്ഥ കതമാ പാപമിത്തതാ? യേ തേ പുഗ്ഗലാ അസ്സദ്ധാ ദുസ്സീലാ അപ്പസ്സുതാ മച്ഛരിനോ ദുപ്പഞ്ഞാ, യാ തേസം സേവനാ നിസേവനാ സംസേവനാ പടിസേവനാ ഭജനാ സമ്ഭജനാ ഭത്തി സമ്ഭത്തി തംസമ്പവങ്കതാ - അയം വുച്ചതി "പാപമിത്തതാ".

(൩൧. ക) അസ്സദ്ധിയം

൯൩൨. തത്ഥ കതമം അസ്സദ്ധിയം? ഇധേകച്ചോ അസ്സദ്ധോ ഹോതി, ന സദ്ദഹതി ബുദ്ധം വാ ധമ്മം വാ സങ്ഘം വാ, യം ഏവരൂപം അസ്സദ്ധിയം അസ്സദ്ദഹനാ അനോകപ്പനാ അനഭിപ്പസാദോ - ഇദം വുച്ചതി “അസ്സദ്ധിയം”.

(ഖ) അവദഞ്ഞുതാ

തത്ഥ കതമാ അവദഞ്ഞുതാ? പഞ്ച മച്ഛരിയാനി - ആവാസമച്ഛരിയം, കുലമച്ഛരിയം, ലാഭമച്ഛരിയം, വണ്ണമച്ഛരിയം, ധമ്മമച്ഛരിയം. യം ഏവരൂപം മച്ഛേരം മച്ഛരായനാ മച്ഛരായിതത്തം വേവിച്ഛം കദരിയം കടുകഞ്ചുകതാ അഗ്ഗഹിതത്തം ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി “അവദഞ്ഞുതാ”.

(ഗ) കോസജ്ജം

തത്ഥ കതമം കോസജ്ജം? കായദുച്ചരിതേ വാ വചീദുച്ചരിതേ വാ മനോദുച്ചരിതേ വാ പഞ്ചസു വാ കാമഗുണേസു ചിത്തസ്സ വോസ്സഗ്ഗോ, വോസ്സഗ്ഗാനുപ്പദാനം കുസലാനം ധമ്മാനം, ഭാവനായ അസക്കച്ചകിരിയതാ അസാതച്ചകിരിയതാ അനട്ഠിതകിരിയതാ ഓലീനവുത്തിതാ നിക്ഖിത്തഛന്ദതാ നിക്ഖിത്തധുരതാ അനാസേവനാ അഭാവനാ അബഹുലീകമ്മം അനധിട്ഠാനം അനനുയോഗോ പമാദോ - ഇദം വുച്ചതി “കോസജ്ജം”.

(൩൨. ക) ഉദ്ധച്ചം

൯൩൩. തത്ഥ കതമം ഉദ്ധച്ചം? യം ചിത്തസ്സ ഉദ്ധച്ചം അവൂപസമോ ചേതസോ വിക്ഖേപോ ഭന്തത്തം ചിത്തസ്സ - ഇദം വുച്ചതി “ഉദ്ധച്ചം”.

(ഖ) അസംവരോ

തത്ഥ കതമോ അസംവരോ? ഇധേകച്ചോ ചക്ഖുനാ രൂപം ദിസ്വാ നിമിത്തഗ്ഗാഹീ ഹോതി അനുബ്യഞ്ജനഗ്ഗാഹീ. യത്വാധികരണമേനം ചക്ഖുന്ദ്രിയം അസംവുതം വിഹരന്തം അഭിജ്ഝാദോമനസ്സാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അന്വാസ്സവേയ്യും, തസ്സ സംവരായ ന പടിപജ്ജതി, ന രക്ഖതി ചക്ഖുന്ദ്രിയം, ചക്ഖുന്ദ്രിയേ ന സംവരം ആപജ്ജതി. സോതേന സദ്ദം സുത്വാ...പേ॰... ഘാനേന ഗന്ധം ഘായിത്വാ...പേ॰... ജിവ്ഹായ രസം സായിത്വാ... പേ॰... കായേന ഫോട്ഠബ്ബം ഫുസിത്വാ...പേ॰... മനസാ ധമ്മം വിഞ്ഞായ നിമിത്തഗ്ഗാഹീ ഹോതി അനുബ്യഞ്ജനഗ്ഗാഹീ. യത്വാധികരണമേനം മനിന്ദ്രിയം അസംവുതം വിഹരന്തം അഭിജ്ഝാദോമനസ്സാ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ അന്വാസ്സവേയ്യും, തസ്സ സംവരായ ന പടിപജ്ജതി, ന രക്ഖതി മനിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയേ ന സംവരം ആപജ്ജതി - അയം വുച്ചതി “അസംവരോ”.

(ഗ) ദുസ്സീല്യം

തത്ഥ കതമം ദുസ്സീല്യം? കായികോ വീതിക്കമോ, വാചസികോ വീതിക്കമോ, കായികവാചസികോ വീതിക്കമോ - ഇദം വുച്ചതി “ദുസ്സീല്യം”.

(൩൩. ക) അരിയാനം അദസ്സനകമ്യതാ

൯൩൪. തത്ഥ കതമാ അരിയാനം അദസ്സനകമ്യതാ? തത്ഥ കതമേ അരിയാ? അരിയാ വുച്ചന്തി ബുദ്ധാ ച ബുദ്ധസാവകാ ച. യാ ഇമേസം അരിയാനം അദസ്സനകമ്യതാ അദട്ഠുകമ്യതാ അസമേതുകമ്യതാ അസമാഗന്തുകമ്യതാ - അയം വുച്ചതി "അരിയാനം അദസ്സനകമ്യതാ".

(ഖ) സദ്ധമ്മം അസോതുകമ്യതാ

തത്ഥ കതമാ സദ്ധമ്മം അസോതുകമ്യതാ? തത്ഥ കതമോ സദ്ധമ്മോ? ചത്താരോ സതിപട്ഠാനാ, ചത്താരോ സമ്മപ്പധാനാ, ചത്താരോ ഇദ്ധിപാദാ, പഞ്ചിന്ദ്രിയാനി, പഞ്ച ബലാനി, സത്ത ബോജ്ഝങ്ഗാ, അരിയോ അട്ഠങ്ഗികോ മഗ്ഗോ - അയം വുച്ചതി "സദ്ധമ്മോ". യാ ഇമസ്സ സദ്ധമ്മസ്സ അസോതുകമ്യതാ അസവനകമ്യതാ അനുഗ്ഗഹേതുകമ്യതാ അധാരേതുകമ്യതാ - അയം വുച്ചതി "സദ്ധമ്മം അസോതുകമ്യതാ".

(ഗ) ഉപാരമ്ഭചിത്തതാ

തത്ഥ കതമാ ഉപാരമ്ഭചിത്തതാ? തത്ഥ കതമോ ഉപാരമ്ഭോ? യോ ഉപാരമ്ഭോ അനുപാരമ്ഭോ ഉപാരമ്ഭനാ അനുപാരമ്ഭനാ അനുപാരമ്ഭിതത്തം ഉഞ്ഞാ അവഞ്ഞാ പരിഭവോ രന്ധഗവേസിതാ - അയം വുച്ചതി "ഉപാരമ്ഭചിത്തതാ".

(൩൪. ക) മുട്ഠസ്സച്ചം

൯൩൫. തത്ഥ കതമം മുട്ഠസ്സച്ചം? യാ അസ്സതി അനനുസ്സതി അപ്പടിസ്സതി അസ്സതി അസ്സരണതാ അധാരണതാ പിലാപനതാ സമ്മുസനതാ - ഇദം വുച്ചതി "മുട്ഠസ്സച്ചം".

(ഖ) അസമ്പജഞ്ഞം

തത്ഥ കതമം അസമ്പജഞ്ഞം? യം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം ...പേ... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - ഇദം വുച്ചതി "അസമ്പജഞ്ഞം".

(ഗ) ചേതസോ വിക്ഖേപോ

തത്ഥ കതമോ ചേതസോ വിക്ഖേപോ? യം ചിത്തസ്സ ഉദ്ധച്ചം അവൂപസമോ ചേതസോ വിക്ഖേപോ ഭന്തത്തം ചിത്തസ്സ - അയം വുച്ചതി "ചേതസോ വിക്ഖേപോ".

(൩൫. ക) അയോനിസോ മനസികാരോ

൯൩൬. തത്ഥ കതമോ അയോനിസോ മനസികാരോ? അനിച്ചേ "നിച്ച"ന്തി അയോനിസോ മനസികാരോ, ദുക്ഖേ "സുഖ"ന്തി അയോനിസോ മനസികാരോ, അനത്തനി "അത്താ"തി അയോനിസോ മനസികാരോ, അസുഭേ "സുഭ"ന്തി അയോനിസോ മനസികാരോ, സച്ചവിപ്പടികുലേന വാ ചിത്തസ്സ ആവട്ടനാ അനാവട്ടനാ ആഭോഗോ സമന്നാഹാരോ മനസികാരോ - അയം വുച്ചതി "അയോനിസോ മനസികാരോ".

(ഖ) കുമ്മഗ്ഗസേവനാ

തത്ഥ കതമാ കുമ്മഗ്ഗസേവനാ? തത്ഥ കതമോ കുമ്മഗ്ഗോ? മിച്ഛാദിട്ഠി, മിച്ഛാസങ്കപ്പോ, മിച്ഛാവാചാ, മിച്ഛാകമ്മന്തോ, മിച്ഛാആജീവോ, മിച്ഛാവായാമോ, മിച്ഛാസതി, മിച്ഛാസമാധി - അയം വുച്ചതി "കുമ്മഗ്ഗോ". യാ ഇമസ്സ കുമ്മഗ്ഗസ്സ സേവനാ നിസേവനാ സംസേവനാ ഭജനാ സമ്ഭജനാ ഭത്തി സമ്ഭത്തി തംസമ്പവങ്കതാ - അയം വുച്ചതി "കുമ്മഗ്ഗസേവനാ".

(ഗ) ചേതസോ ച ലീനത്തം

തത്ഥ കതമം ചേതസോ ച ലീനത്തം? യാ ചിത്തസ്സ അകല്യതാ അകമ്മഞ്ഞതാ ഓലീയനാ സല്ലീയനാ ലീനം ലീയനാ ലീയിതത്തം ഥിനം ഥിയനാ ഥിയിതത്തം ചിത്തസ്സ - ഇദം വുച്ചതി "ചേതസോ ച ലീനത്തം".

തികം.

൪. ചതുക്കനിദ്ദേസോ

(൧) ചത്താരോ ആസവാ

൯൩൭. തത്ഥ കതമേ ചത്താരോ ആസവാ? കാമാസവോ, ഭവാസവോ, ദിട്ഠാസവോ, അവിജ്ജാസവോ.

(ക) കാമാസവോ

തത്ഥ കതമോ കാമാസവോ? യോ കാമേസു കാമച്ഛന്ദോ കാമരാഗോ കാമനന്ദീ കാമതണ്ഹാ കാമസിനേഹോ കാമപരിളാഹോ കാമമുച്ഛാ കാമജ്ഝോസാനം - അയം വുച്ചതി "കാമാസവോ".

(ഖ) ഭവാസവോ

തത്ഥ കതമോ ഭവാസവോ? യോ ഭവേസു ഭവച്ഛന്ദോ...പേ॰... ഭവജ്ഝോസാനം - അയം വുച്ചതി "ഭവാസവോ".

(ഗ) ദിട്ഠാസവോ

തത്ഥ കതമോ ദിട്ഠാസവോ? "സസ്സതോ ലോകോ"തി വാ, "അസസ്സതോ ലോകോ"തി വാ, "അന്തവാ ലോകോ"തി വാ, "അനന്തവാ ലോകോ"തി വാ, "തം ജീവം തം സരീര"ന്തി വാ, "അഞ്ഞം ജീവം അഞ്ഞം സരീര"ന്തി വാ, "ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാ"തി വാ, "ന ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാ"തി വാ, "ഹോതി ച ന ച ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാ"തി വാ, "നേവ ഹോതി ന ന ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാ"തി വാ. യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - അയം വുച്ചതി "ദിട്ഠാസവോ". സബ്ബാപി മിച്ഛാദിട്ഠി ദിട്ഠാസവോ.

(ഘ) അവിജ്ജാസവോ

തത്ഥ കതമോ അവിജ്ജാസവോ? ദുക്ഖേ അഞ്ഞാണം, ദുക്ഖസമുദയേ അഞ്ഞാണം , ദുക്ഖനിരോധേ അഞ്ഞാണം, ദുക്ഖനിരോധഗാമിനിയാ പടിപദായ അഞ്ഞാണം, പുബ്ബന്തേ അഞ്ഞാണം, അപരന്തേ അഞ്ഞാണം, പുബ്ബന്താപരന്തേ അഞ്ഞാണം, ഇദപ്പച്ചയതാ പടിച്ചസമുപ്പന്നേസു ധമ്മേസു അഞ്ഞാണം. യം ഏവരൂപം അഞ്ഞാണം അദസ്സനം...പേ॰... അവിജ്ജാലങ്ഗീ മോഹോ അകുസലമൂലം - അയം വുച്ചതി ''അവിജ്ജാസവോ''. ഇമേ ചത്താരോ ആസവാ.

(൨-൭) ചത്താരോ ഗന്ഥാദീ

൯൩൮. തത്ഥ കതമേ ചത്താരോ ഗന്ഥാ ...പേ॰... ചത്താരോ ഓഘാ...പേ॰... ചത്താരോ യോഗാ...പേ॰... ചത്താരി ഉപാദാനാനി? കാമുപാദാനം, ദിട്ഠുപാദാനം, സീലബ്ബതുപാദാനം, അത്തവാദുപാദാനം.

(ക) കാമുപാദാനം

തത്ഥ കതമം കാമുപാദാനം? യോ കാമേസു കാമച്ഛന്ദോ...പേ॰... കാമജ്ഝോസാനം - ഇദം വുച്ചതി ''കാമുപാദാനം''.

(ഖ) ദിട്ഠുപാദാനം

തത്ഥ കതമം ദിട്ഠുപാദാനം? ''നത്ഥി ദിന്നം, നത്ഥി യിട്ഠം...പേ॰... യേ ഇമഞ്ച ലോകം പരഞ്ച ലോകം സയം അഭിഞ്ഞാ സച്ഛികത്വാ പവേദേന്തീ''തി. യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - ഇദം വുച്ചതി ''ദിട്ഠുപാദാനം''. ഠപേത്വാ സീലബ്ബതുപാദാനഞ്ച അത്തവാദുപാദാനഞ്ച സബ്ബാപി മിച്ഛാദിട്ഠി ദിട്ഠുപാദാനം.

(ഗ) സീലബ്ബതുപാദാനം

തത്ഥ കതമം സീലബ്ബതുപാദാനം? ഇതോ ബഹിദ്ധാ സമണബ്രാഹ്മണാനം സീലേന സുദ്ധി വതേന സുദ്ധി സീലബ്ബതേന സുദ്ധീതി. യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - ഇദം വുച്ചതി ''സീലബ്ബതുപാദാനം''.

(ഘ) അത്തവാദുപാദാനം

തത്ഥ കതമം അത്തവാദുപാദാനം? ഇധ അസ്സുതവാ പുഥുജ്ജനോ അരിയാനം അദസ്സാവീ അരിയധമ്മസ്സ അകോവിദോ അരിയധമ്മേ അവിനീതോ, സപ്പുരിസാനം അദസ്സാവീ സപ്പുരിസധമ്മസ്സ അകോവിദോ സപ്പുരിസധമ്മേ അവിനീതോ - രൂപം അത്തതോ സമനുപസ്സതി രൂപവന്തം വാ അത്താനം അത്തനി വാ രൂപം രൂപസ്മിം വാ അത്താനം. വേദനം...പേ॰... സഞ്ഞം...പേ॰... സങ്ഖാരേ...പേ॰... വിഞ്ഞാണം അത്തതോ സമനുപസ്സതി വിഞ്ഞാണവന്തം വാ അത്താനം അത്തനി വാ വിഞ്ഞാണം വിഞ്ഞാണസ്മിം വാ അത്താനം. യാ ഏവരൂപാ ദിട്ഠി ദിട്ഠിഗതം...പേ॰... വിപരിയാസഗ്ഗാഹോ - ഇദം വുച്ചതി ''അത്തവാദുപാദാനം''. ഇമാനി ചത്താരി ഉപാദാനാനി.

(൮) ചത്താരോ തണ്ഹുപ്പാദാ

൯൩൯. തത്ഥ കതമേ ചത്താരോ തണ്ഹുപ്പാദാ? ചീവരഹേതു വാ ഭിക്ഖുനോ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, പിണ്ഡപാതഹേതു വാ ഭിക്ഖുനോ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, സേനാസനഹേതു വാ ഭിക്ഖുനോ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി, ഇതിഭവാഭവഹേതു വാ ഭിക്ഖുനോ തണ്ഹാ ഉപ്പജ്ജമാനാ ഉപ്പജ്ജതി - ഇമേ ചത്താരോ തണ്ഹുപ്പാദാ.

(൭) ചത്താരി അഗതിഗമനാനി

തത്ഥ കതമാനി ചത്താരി അഗതിഗമനാനി? ഛന്ദാഗതിം ഗച്ഛതി, ദോസാഗതിം ഗച്ഛതി, മോഹാഗതിം ഗച്ഛതി, ഭയാഗതിം ഗച്ഛതി. യാ ഏവരൂപാ അഗതി അഗതിഗമനം ഛന്ദഗമനം വഗ്ഗഗമനം വാരിഗമനം - ഇമാനി ചത്താരി അഗതിഗമനാനി.

(൮) ചത്താരോ വിപരിയാസാ

തത്ഥ കതമേ ചത്താരോ വിപരിയാസാ? അനിച്ചേ "നിച്ച"ന്തി സഞ്ഞാവിപരിയാസോ ചിത്തവിപരിയാസോ ദിട്ഠിവിപരിയാസോ, ദുക്ഖേ "സുഖ"ന്തി സഞ്ഞാവിപരിയാസോ ചിത്തവിപരിയാസോ ദിട്ഠിവിപരിയാസോ, അനത്തനി "അത്താ"തി സഞ്ഞാവിപരിയാസോ ചിത്തവിപരിയാസോ ദിട്ഠിവിപരിയാസോ, അസുഭേ "സുഭ"ന്തി സഞ്ഞാവിപരിയാസോ ചിത്തവിപരിയാസോ ദിട്ഠിവിപരിയാസോ - ഇമേ ചത്താരോ വിപരിയാസാ.

(൯) ചത്താരോ അനരിയവോഹാരാ

തത്ഥ കതമേ ചത്താരോ അനരിയവോഹാരാ? അദിട്ഠേ ദിട്ഠവാദിതാ, അസ്സുതേ സുതവാദിതാ, അമുതേ മുതവാദിതാ, അവിഞ്ഞാതേ വിഞ്ഞാതവാദിതാ - ഇമേ ചത്താരോ അനരിയവോഹാരാ.

(൧൦) അപരേപി ചത്താരോ അനരിയവോഹാരാ

തത്ഥ കതമേ അപരേപി ചത്താരോ അനരിയവോഹാരാ? ദിട്ഠേ അദിട്ഠവാദിതാ, സുതേ അസ്സുതവാദിതാ, മുതേ അമുതവാദിതാ, വിഞ്ഞാതേ അവിഞ്ഞാതവാദിതാ - ഇമേ ചത്താരോ അനരിയവോഹാരാ.

(൧൧) ചത്താരി ദുച്ചരിതാനി

തത്ഥ കതമാനി ചത്താരി ദുച്ചരിതാനി? പാണാതിപാതോ, അദിന്നാദാനം, കാമേസുമിച്ഛാചാരോ, മുസാവാദോ - ഇമാനി ചത്താരി ദുച്ചരിതാനി.

(൧൨) അപരാനിപി ചത്താരി ദുച്ചരിതാനി

തത്ഥ കതമാനി അപരാനിപി ചത്താരി ദുച്ചരിതാനി? മുസാവാദോ, പിസുണാ വാചാ, ഫരുസാ വാചാ, സമ്ഫപ്പലാപോ - ഇമാനി ചത്താരി ദുച്ചരിതാനി.

(൧൩) ചത്താരി ഭയാനി

തത്ഥ കതമാനി ചത്താരി ഭയാനി? ജാതിഭയം, ജരാഭയം, ബ്യാധിഭയം, മരണഭയം - ഇമാനി ചത്താരി ഭയാനി.

(൧൪) അപരാനിപി ചത്താരി ഭയാനി

തത്ഥ കതമാനി അപരാനിപി ചത്താരി ഭയാനി? രാജഭയം, ചോരഭയം, അഗ്ഗിഭയം, ഉദകഭയം - ഇമാനി ചത്താരി ഭയാനി.

തത്ഥ കതമാനി അപരാനിപി ചത്താരി ഭയാനി? ഊമിഭയം, കുമ്ഭീലഭയം [കുമ്ഭീരഭയം, കുമ്ഭീളഭയം (?) (കുമ്ഭ + ഈര + അ = ഭയ)], ആവട്ടഭയം, സുസുകാഭയം - ഇമാനി ചത്താരി ഭയാനി.

തത്ഥ കതമാനി അപരാനിപി ചത്താരി ഭയാനി? അത്താനുവാദഭയം, പരാനുവാദഭയം, ദണ്ഡഭയം, ദുഗ്ഗതിഭയം - ഇമാനി ചത്താരി ഭയാനി.

(൧൫) ചതസ്സോ ദിട്ഠിയോ

തത്ഥ കതമാ ചതസ്സോ ദിട്ഠിയോ? "സയങ്കതം സുഖദുക്ഖ"ന്തി സച്ചതോ ഥേതതോ ദിട്ഠി ഉപ്പജ്ജതി, "പരങ്കതം സുഖദുക്ഖ"ന്തി സച്ചതോ ഥേതതോ ദിട്ഠി ഉപ്പജ്ജതി, "സയങ്കതഞ്ച പരങ്കതഞ്ച സുഖദുക്ഖ"ന്തി സച്ചതോ ഥേതതോ ദിട്ഠി ഉപ്പജ്ജതി, "അസയങ്കാരം അപരങ്കാരം അധിച്ചസമുപ്പന്നം സുഖദുക്ഖ"ന്തി സച്ചതോ ഥേതതോ ദിട്ഠി ഉപ്പജ്ജതി - ഇമാ ചതസ്സോ ദിട്ഠിയോ.

ചതുക്കം.

൫. പഞ്ചകനിദ്ദേസോ

(൧) പഞ്ചോരമ്ഭാഗിയാനി സംയോജനാനി

൯൪൦. തത്ഥ കതമാനി പഞ്ചോരമ്ഭാഗിയാനി സംയോജനാനി? സക്കായദിട്ഠി, വിചികിച്ഛാ, സീലബ്ബതപരാമാസോ, കാമച്ഛന്ദോ, ബ്യാപാദോ - ഇമാനി പഞ്ചോരമ്ഭാഗിയാനി സംയോജനാനി.

(൨) പഞ്ചുദ്ധമ്ഭാഗിയാനി സംയോജനാനി

തത്ഥ കതമാനി പഞ്ചുദ്ധമ്ഭാഗിയാനി സംയോജനാനി? രൂപരാഗോ, അരൂപരാഗോ, മാനോ, ഉദ്ധച്ചം, അവിജ്ജാ - ഇമാനി പഞ്ചുദ്ധമ്ഭാഗിയാനി സംയോജനാനി.

(൩) പഞ്ച മച്ഛരിയാനി

തത്ഥ കതമാനി പഞ്ച മച്ഛരിയാനി? ആവാസമച്ഛരിയം, കുലമച്ഛരിയം, ലാഭമച്ഛരിയം, വണ്ണമച്ഛരിയം, ധമ്മമച്ഛരിയം - ഇമാനി പഞ്ച മച്ഛരിയാനി.

(൪) പഞ്ച സങ്ഗാ

തത്ഥ കതമേ പഞ്ച സങ്ഗാ? രാഗസങ്ഗോ, ദോസസങ്ഗോ, മോഹസങ്ഗോ, മാനസങ്ഗോ, ദിട്ഠിസങ്ഗോ - ഇമേ പഞ്ച സങ്ഗാ.

(൭) പഞ്ച സല്ലാ

തത്ഥ കതമേ പഞ്ച സല്ലാ? രാഗസല്ലം, ദോസസല്ലം, മോഹസല്ലം, മാനസല്ലം, ദിട്ഠിസല്ലം - ഇമേ പഞ്ച സല്ലാ.

(൬) പഞ്ച ചേതോഖിലാ

൯൪൧. തത്ഥ കതമേ പഞ്ച ചേതോഖിലാ? സത്ഥരി കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി നാധിമുച്ചതി ന സമ്പസീദതി, ധമ്മേ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി നാധിമുച്ചതി ന സമ്പസീദതി, സങ്ഘേ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി നാധിമുച്ചതി ന സമ്പസീദതി, സിക്ഖായ കങ്ഖതി വിചികിച്ഛതി നാധിമുച്ചതി ന സമ്പസീദതി, സബ്രഹ്മചാരീസു കുപിതോ ഹോതി അനത്തമനോ ആഹതചിത്തോ ഖിലജാതോ - ഇമേ പഞ്ച ചേതോഖിലാ.

(൭) പഞ്ച ചേതസോ വിനിബന്ധാ

തത്ഥ കതമേ പഞ്ച ചേതസോ വിനിബന്ധാ? കാമേ അവീതരാഗോ ഹോതി അവിഗതച്ഛന്ദോ അവിഗതപേമോ അവിഗതപിപാസോ അവിഗതപരിളാഹോ അവിഗതതണ്ഹോ; കായേ അവീതരാഗോ ഹോതി... രൂപേ അവീതരാഗോ ഹോതി... യാവദത്ഥം ഉദരാവദേഹകം ഭുഞ്ജിത്വാ സേയ്യസുഖം പസ്സസുഖം മിദ്ധസുഖം അനുയുത്തോ വിഹരതി; അഞ്ഞതരം ദേവനികായം പണിധായ ബ്രഹ്മചരിയം ചരതി - ‘‘ഇമിനാഹം സീലേന വാ വതേന വാ തപേന വാ ബ്രഹ്മചരിയേന വാ ദേവോ വാ ഭവിസ്സാമി ദേവഞ്ഞതരോ വാ’’തി - ഇമേ പഞ്ച ചേതസോവിനിബന്ധാ.

(൮) പഞ്ച നീവരണാനി

തത്ഥ കതമാനി പഞ്ച നീവരണാനി? കാമച്ഛന്ദനീവരണം, ബ്യാപാദനീവരണം, ഥിനമിദ്ധനീവരണം, ഉദ്ധച്ചകുക്കുച്ചനീവരണം, വിചികിച്ഛാനീവരണം - ഇമാനി പഞ്ച നീവരണാനി.

(൯) പഞ്ച കമ്മാനി ആനന്തരികാനി

തത്ഥ കതമാനി പഞ്ച കമ്മാനി ആനന്തരികാനി? മാതാ ജീവിതാ വോരോപിതാ ഹോതി, പിതാ ജീവിതാ വോരോപിതോ ഹോതി, അരഹന്തോ ജീവിതാ വോരോപിതോ ഹോതി, ദുട്ഠേന ചിത്തേന തഥാഗതസ്സ ലോഹിതം ഉപ്പാദിതം ഹോതി , സങ്ഘോ ഭിന്നോ ഹോതി - ഇമാനി പഞ്ച കമ്മാനി ആനന്തരികാനി.

(൧൦) പഞ്ച ദിട്ഠിയോ

തത്ഥ കതമാ പഞ്ച ദിട്ഠിയോ? ‘‘സഞ്ഞീ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ’’തി ഇത്ഥേകേ അഭിവദന്തി, ‘‘അസഞ്ഞീ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ’’തി ഇത്ഥേകേ അഭിവദന്തി, ‘‘നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ’’തി ഇത്ഥേകേ അഭിവദന്തി, സതോ വാ പന സത്തസ്സ ഉച്ഛേദം വിനാസം വിഭവം പഞ്ഞാപേന്തി, ദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനം വാ പനേകേ അഭിവദന്തി - ഇമാ പഞ്ച ദിട്ഠിയോ.

(൧൧) പഞ്ച വേരാ

൩൪൨. തത്ഥ കതമേ പഞ്ച വേരാ? പാണാതിപാതോ, അദിന്നാദാനം, കാമേസുമിച്ഛാചാരോ, മുസാവാദോ, സുരാമേരയമജ്ജപമാദട്ഠാനാ - ഇമേ പഞ്ച വേരാ.

(൧൨) പഞ്ച ബ്യസനാ

തത്ഥ കതമേ പഞ്ച ബ്യസനാ? ഞാതിബ്യസനം, ഭോഗബ്യസനം, രോഗബ്യസനം, സീലബ്യസനം, ദിട്ഠിബ്യസനം - ഇമേ പഞ്ച ബ്യസനാ.

(൧൩) പഞ്ച അക്ഖന്തിയാ ആദീനവാ

തത്ഥ കതമേ പഞ്ച അക്ഖന്തിയാ ആദീനവാ? ബഹുനോ ജനസ്സ അപ്പിയോ ഹോതി അമനാപോ, വേരബഹുലോ ച ഹോതി, വജ്ജബഹുലോ ച, സമ്മൂള്ഹോ കാലങ്കരോതി, കായസ്സ ഭേദാ പരം മരണാ അപായം ദുഗ്ഗതിം വിനിപാതം നിരയം ഉപപജ്ജതി - ഇമേ പഞ്ച അക്ഖന്തിയാ ആദീനവാ.

(൧൪) പഞ്ച ഭയാനി

തത്ഥ കതമാനി പഞ്ച ഭയാനി? ആജീവകഭയം, അസിലോകഭയം, പരിസസാരജ്ജഭയം, മരണഭയം, ദുഗ്ഗതിഭയം - ഇമാനി പഞ്ച ഭയാനി.

(൧൫) പഞ്ച ദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനവാദാ

൩൪൩. തത്ഥ കതമേ പഞ്ച ദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനവാദാ?

(ക) ഇധേകച്ചോ സമണോ വാ ബ്രാഹ്മണോ വാ ഏവംവാദീ ഹോതി ഏവംദിട്ഠി [ഏവംദിട്ഠി (സ്യാ॰)] - ''യതോ ഖോ, ഭോ , അയം അത്താ പഞ്ചഹി കാമഗുണേഹി സമപ്പിതോ സമങ്ഗീഭൂതോ പരിചാരേതി, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനപ്പത്തോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനം പഞ്ഞപേന്തി.

(ഖ) തമഞ്ഞോ ഏവമാഹ - ''അത്ഥി ഖോ, ഭോ, ഏസോ അത്താ യം ത്വം വദേസി നേസോ നത്ഥീതി വദാമി. നോ ച ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ ഏത്താവതാ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനപ്പത്തോ ഹോതി. തം കിസ്സ ഹേതു? കാമാ ഹി, ഭോ, അനിച്ചാ ദുക്ഖാ വിപരിണാമധമ്മാ. തേസം വിപരിണാമഞ്ഞഥാഭാവാ ഉപ്പജ്ജന്തി സോകപരിദേവദുക്ഖദോമനസ്സുപായാസാ. യതോ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ വിവിച്ചേവ കാമേഹി...പേ॰... പഠമം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനപ്പത്തോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനം പഞ്ഞപേന്തി.

(ഗ) തമഞ്ഞോ ഏവമാഹ - ''അത്ഥി ഖോ, ഭോ, ഏസോ അത്താ യം ത്വം വദേസി. നേസോ നത്ഥീതി വദാമി. നോ ച ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ ഏത്താവതാ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനപ്പത്തോ ഹോതി. തം കിസ്സ ഹേതു? യദേവ തത്ഥ വിതക്കിതം വിചാരിതം ഏതേന ഏതം ഓളാരികം അക്ഖായതി. യതോ

ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ വിതക്കവിചാരാനം വൂപസമാ...പേ॰... ദുതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനപ്പത്തോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനം പഞ്ഞപേന്തി.

(ഘ) തമഞ്ഞോ ഏവമാഹ - ''അത്ഥി ഖോ, ഭോ, ഏസോ അത്താ യം ത്വം വദേസി. നേസോ നത്ഥീതി വദാമി. നോ ച ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ ഏത്താവതാ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനപ്പത്തോ ഹോതി. തം കിസ്സ ഹേതു? യദേവ തത്ഥ പീതിഗതം ചേതസോ ഉപ്പിലാവിതം, ഏതേന ഏതം ഓളാരികം അക്ഖായതി. യതോ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ പീതിയാ ച വിരാഗാ...പേ॰... തതിയം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനപ്പത്തോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനം പഞ്ഞപേന്തി.

(ങ) തമഞ്ഞോ ഏവമാഹ - ''അത്ഥി ഖോ, ഭോ, ഏസോ അത്താ യം ത്വം വദേസി. നേസോ നത്ഥീതി വദാമി. നോ ച ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ ഏത്താവതാ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനപ്പത്തോ ഹോതി. തം കിസ്സ ഹേതു? യദേവ തത്ഥ സുഖപീതി ചേതസോ ആഭോഗോ, ഏതേന ഏതം ഓളാരികം അക്ഖായതി. യതോ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ സുഖസ്സ ച പഹാനാ...പേ॰... ചതുത്ഥം ഝാനം ഉപസമ്പജ്ജ വിഹരതി, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനപ്പത്തോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ പരമദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനം പഞ്ഞപേന്തി. ഇമേ പഞ്ച ദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനവാദാ.

പഞ്ചകം.

൬. ഛക്കനിദ്ദേസോ

(൧) ഛ വിവാദമൂലാനി

൯൪൪. തത്ഥ കതമാനി ഛ വിവാദമൂലാനി? കോധോ, മക്ഖോ, ഇസ്സാ, സാഠേയ്യം, പാപിച്ഛതാ, സന്ദിട്ഠിപരാമാസിതാ - ഇമാനി ഛ വിവാദമൂലാനി.

(൨) ഛ ഛന്ദരാഗാ

തത്ഥ കതമേ ഛ ഛന്ദരാഗാ? ഛന്ദരാഗാ ഗേഹസിതാ ധമ്മാ. മനാപിയേസു രൂപേസു ഗേഹസിതോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ, മനാപിയേസു സദ്ദേസു...പേ॰... മനാപിയേസു ഗന്ധേസു...പേ॰... മനാപിയേസു രസേസു...പേ॰... മനാപിയേസു ഫോട്ഠബ്ബേസു...പേ॰... മനാപിയേസു ധമ്മേസു ഗേഹസിതോ രാഗോ സാരാഗോ ചിത്തസ്സ സാരാഗോ - ഇമേ ഛ ഛന്ദരാഗാ.

(൩) ഛ വിരോധവത്ഥൂനി

തത്ഥ കതമാനി ഛ വിരോധവത്ഥൂനി? അമനാപിയേസു രൂപേസു ചിത്തസ്സ ആഘാതോ പടിഘാതോ ചണ്ഡിക്കം അസുരോപോ അനത്തമനതാ ചിത്തസ്സ, അമനാപിയേസു സദ്ദേസു...പേ॰... അമനാപിയേസു ഗന്ധേസു...പേ॰... അമനാപിയേസു രസേസു...പേ॰... അമനാപിയേസു ഫോട്ഠബ്ബേസു...പേ॰...

അമനാപിയേസു ധമ്മേസു ചിത്തസ്സ ആഘാതോ പടിഘാതോ ചണ്ഡിക്കം അസുരോപോ അനത്തമനതാ ചിത്തസ്സ - ഇമാനി ഛ വിരോധവത്ഥൂനി.

(ർ) ഛ തണ്ഹാകായാ

തത്ഥ കതമേ ഛ തണ്ഹാകായാ? രൂപതണ്ഹാ, സദ്ദതണ്ഹാ, ഗന്ധതണ്ഹാ, രസതണ്ഹാ, ഫോട്ഠബ്ബതണ്ഹാ, ധമ്മതണ്ഹാ - ഇമേ ഛ തണ്ഹാകായാ.

(ൻ) ഛ അഗാരവാ

ൻർൻ. തത്ഥ കതമേ ഛ അഗാരവാ? സത്ഥരി അഗാരവോ വിഹരതി അപ്പതിസ്സോ, ധമ്മേ അഗാരവോ വിഹരതി അപ്പതിസ്സോ, സങ്ഘേ അഗാരവോ വിഹരതി അപ്പതിസ്സോ, സിക്ഖായ അഗാരവോ വിഹരതി അപ്പതിസ്സോ, അപ്പമാദേ അഗാരവോ വിഹരതി അപ്പതിസ്സോ, പടിസന്ഥാരേ അഗാരവോ വിഹരതി അപ്പതിസ്സോ - ഇമേ ഛ അഗാരവാ.

(ൺ) ഛ പരിഹാനിയാ ധമ്മാ

തത്ഥ കതമേ ഛ പരിഹാനിയാ ധമ്മാ? കമ്മാരാമതാ, ഭസ്സാരാമതാ, നിദ്ദാരാമതാ, സങ്ഗണികാരാമതാ, സംസഗ്ഗാരാമതാ, പപഞ്ചാരാമതാ - ഇമേ ഛ പരിഹാനിയാ ധമ്മാ.

(൭) അപരേപി ഛ പരിഹാനിയാ ധമ്മാ

ൻർൺ. തത്ഥ കതമേ അപരേപി ഛ പരിഹാനിയാ ധമ്മാ? കമ്മാരാമതാ, ഭസ്സാരാമതാ, നിദ്ദാരാമതാ, സങ്ഗണികാരാമതാ, ദോവചസ്സതാ, പാപമിത്തതാ - ഇമേ ഛ പരിഹാനിയാ ധമ്മാ.

(൮) ഛ സോമനസ്സുപവിചാരാ

തത്ഥ കതമേ ഛ സോമനസ്സുപവിചാരാ? ചക്ഖുനാ രൂപം ദിസ്വാ സോമനസ്സട്ഠാനിയം രൂപം ഉപവിചരതി, സോതേന സദ്ദം സുത്വാ...പേ... ഘാനേന ഗന്ധം ഘായിത്വാ...പേ... ജിവ്ഹായ രസം സായിത്വാ...പേ... കായേന ഫോട്ഠബ്ബം ഫുസിത്വാ...പേ... മനസാ ധമ്മം വിഞ്ഞായ സോമനസ്സട്ഠാനിയം ധമ്മം ഉപവിചരതി - ഇമേ ഛ സോമനസ്സുപവിചാരാ.

(൯) ഛ ദോമനസ്സുപവിചാരാ

തത്ഥ കതമേ ഛ ദോമനസ്സുപവിചാരാ? ചക്ഖുനാ രൂപം ദിസ്വാ ദോമനസ്സട്ഠാനിയം രൂപം ഉപവിചരതി, സോതേന സദ്ദം സുത്വാ...പേ... ഘാനേന ഗന്ധം ഘായിത്വാ...പേ... ജിവ്ഹായ രസം സായിത്വാ ...പേ... കായേന ഫോട്ഠബ്ബം ഫുസിത്വാ...പേ... മനസാ ധമ്മം വിഞ്ഞായ ദോമനസ്സട്ഠാനിയം ധമ്മം ഉപവിചരതി - ഇമേ ഛ ദോമനസ്സുപവിചാരാ.

(൰) ഛ ഉപേക്ഖുപവിചാരാ

തത്ഥ കതമേ ഛ ഉപേക്ഖുപവിചാരാ? ചക്ഖുനാ രൂപം ദിസ്വാ ഉപേക്ഖാട്ഠാനിയം രൂപം ഉപവിചരതി, സോതേന സദ്ദം സുത്വാ...പേ॰... ഘാനേന ഗന്ധം ഘായിത്വാ...പേ॰... ജിവ്ഹായ രസം സായിത്വാ...പേ॰... കായേന ഫോട്ഠബ്ബം ഫുസിത്വാ...പേ॰... മനസാ ധമ്മം വിഞ്ഞായ ഉപേക്ഖാട്ഠാനിയം ധമ്മം ഉപവിചരതി - ഇമേ ഛ ഉപേക്ഖുപവിചാരാ.

(൧൩) ഛ ഗേഹസിതാനി സോമനസ്സാനി

൩൪൭. തത്ഥ കതമാനി ഛ ഗേഹസിതാനി സോമനസ്സാനി? മനാപിയേസു രൂപേസു ഗേഹസിതം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ, മനാപിയേസു സദ്ദേസു...പേ॰... മനാപിയേസു ഗന്ധേസു...പേ॰... മനാപിയേസു രസേസു...പേ॰... മനാപിയേസു ഫോട്ഠബ്ബേസു...പേ॰... മനാപിയേസു ധമ്മേസു ഗേഹസിതം ചേതസികം സാതം ചേതസികം സുഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം സാതം സുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ സാതാ സുഖാ വേദനാ - ഇമാനി ഛ ഗേഹസിതാനി സോമനസ്സാനി.

(൧൪) ഛ ഗേഹസിതാനി ദോമനസ്സാനി

തത്ഥ കതമാനി ഛ ഗേഹസിതാനി ദോമനസ്സാനി? അമനാപിയേസു രൂപേസു ഗേഹസിതം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ, അമനാപിയേസു സദ്ദേസു...പേ॰... അമനാപിയേസു ഗന്ധേസു...പേ॰... അമനാപിയേസു രസേസു...പേ॰... അമനാപിയേസു ഫോട്ഠബ്ബേസു...പേ॰... അമനാപിയേസു ധമ്മേസു ഗേഹസിതം ചേതസികം അസാതം ചേതസികം ദുക്ഖം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അസാതം ദുക്ഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അസാതാ ദുക്ഖാ വേദനാ - ഇമാനി ഛ ഗേഹസിതാനി ദോമനസ്സാനി.

(൧൫) ഛ ഗേഹസിതാ ഉപേക്ഖാ

തത്ഥ കതമാ ഛ ഗേഹസിതാ ഉപേക്ഖാ? ഉപേക്ഖാട്ഠാനിയേസു രൂപേസു ഗേഹസിതം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ, ഉപേക്ഖാട്ഠാനിയേസു സദ്ദേസു...പേ॰... ഉപേക്ഖാട്ഠാനിയേസു ഗന്ധേസു...പേ॰... ഉപേക്ഖാട്ഠാനിയേസു രസേസു...പേ॰... ഉപേക്ഖാട്ഠാനിയേസു ഫോട്ഠബ്ബേസു...പേ॰... ഉപേക്ഖാട്ഠാനിയേസു ധമ്മേസു ഗേഹസിതം ചേതസികം നേവ സാതം നാസാതം ചേതോസമ്ഫസ്സജം അദുക്ഖമസുഖം വേദയിതം ചേതോസമ്ഫസ്സജാ അദുക്ഖമസുഖാ വേദനാ - ഇമാ ഛ ഗേഹസിതാ ഉപേക്ഖാ.

(൧൬) ഛ ദിട്ഠിയോ

൩൪൮. തത്ഥ കതമാ ഛ ദിട്ഠിയോ? ‘‘അത്ഥി മേ അത്താ’’തി വാ അസ്സ സച്ചതോ ഥേതതോ ദിട്ഠി ഉപ്പജ്ജതി, ‘‘നത്ഥി മേ അത്താ’’തി വാ അസ്സ സച്ചതോ ഥേതതോ ദിട്ഠി ഉപ്പജ്ജതി, ‘‘അത്തനാ വാ അത്താനം സഞ്ജാനാമീ’’തി വാ അസ്സ സച്ചതോ ഥേതതോ ദിട്ഠി ഉപ്പജ്ജതി, ‘‘അത്തനാ വാ അനത്താനം സഞ്ജാനാമീ’’തി വാ അസ്സ സച്ചതോ ഥേതതോ ദിട്ഠി ഉപ്പജ്ജതി, ‘‘അനത്തനാ

വാ അത്താനം സഞ്ജാനാമീ”തി വാ അസ്സ സച്ചതോ ഥേതതോ ദിട്ഠി ഉപ്പജ്ജതി; അഥ വാ പനസ്സ ഏവംദിട്ഠി ഹോതി - “സോ മേ അയം അത്താ വദോ വേദേയ്യോ തത്ര തത്ര ദീഘരത്തം കല്യാണപാപകാനം കമ്മാനം വിപാകം പച്ചനുഭോതി. ന സോ ജാതോ നാഹോസി, ന സോ ജാതോ ന ഭവിസ്സതി, നിച്ചോ ധുവോ സസ്സതോ അവിപരിണാമധമ്മോ”തി വാ പനസ്സ സച്ചതോ ഥേതതോ ദിട്ഠി ഉപ്പജ്ജതി. ഇമാ ഛ ദിട്ഠിയോ.

ഛക്കം.

൭. സത്തകനിദ്ദേസോ

(൧) സത്താനുസയാ

൯൪൯. തത്ഥ കതമേ സത്താനുസയാ? കാമരാഗാനുസയോ, പടിഘാനുസയോ, മാനാനുസയോ, ദിട്ഠാനുസയോ, വിചികിച്ഛാനുസയോ, ഭവരാഗാനുസയോ, അവിജ്ജാനുസയോ - ഇമേ സത്ത അനുസയാ.

(൨) സത്ത സംയോജനാനി

തത്ഥ കതമാനി സത്ത സംയോജനാനി? കാമരാഗസംയോജനം, പടിഘസംയോജനം, മാനസംയോജനം, ദിട്ഠിസംയോജനം, വിചികിച്ഛാസംയോജനം, ഭവരാഗസംയോജനം, അവിജ്ജാസംയോജനം - ഇമാനി സത്ത സംയോജനാനി.

(൩) സത്ത പരിയുട്ഠാനാനി

തത്ഥ കതമാനി സത്ത പരിയുട്ഠാനാനി? കാമരാഗപരിയുട്ഠാനം, പടിഘപരിയുട്ഠാനം, മാനപരിയുട്ഠാനം, ദിട്ഠിപരിയുട്ഠാനം, വിചികിച്ഛാപരിയുട്ഠാനം, ഭവരാഗപരിയുട്ഠാനം, അവിജ്ജാപരിയുട്ഠാനം - ഇമാനി സത്ത പരിയുട്ഠാനാനി.

(൪) സത്ത അസദ്ധമ്മാ

൯൫൦. തത്ഥ കതമേ സത്ത അസദ്ധമ്മാ? അസ്സദ്ധോ ഹോതി, അഹിരികോ ഹോതി, അനോത്തപ്പീ ഹോതി, അപ്പസ്സുതോ ഹോതി, കുസീതോ ഹോതി, മുട്ഠസ്സതീ ഹോതി, ദുപ്പഞ്ഞോ ഹോതി - ഇമേ സത്ത അസദ്ധമ്മാ.

(൫) സത്ത ദുച്ചരിതാനി

തത്ഥ കതമാനി സത്ത ദുച്ചരിതാനി? പാണാതിപാതോ, അദിന്നാദാനം, കാമേസുമിച്ഛാചാരോ, മുസാവാദോ, പിസുണാ വാചാ, ഫരുസാ വാചാ, സമ്ഫപ്പലാപോ - ഇമാനി സത്ത ദുച്ചരിതാനി.

(൬) സത്ത മാനാ

തത്ഥ കതമേ സത്ത മാനാ? മാനോ, അതിമാനോ, മാനാതിമാനോ, ഓമാനോ, അധിമാനോ, അസ്മിമാനോ, മിച്ഛാമാനോ - ഇമേ സത്ത മാനാ.

(൩) സത്ത ദിട്ഠിയോ

൯൪൫. (ക) തത്ഥ കതമാ സത്ത ദിട്ഠിയോ? ഇധേകച്ചോ സമണോ വാ ബ്രാഹ്മണോ വാ ഏവംവാദീ ഹോതി ഏവംദിട്ഠി - ''യതോ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ രൂപീ ചാതുമഹാഭൂതികോ [ചാതുമ്മഹാഭൂതികോ (സീ॰ സ്യാ॰)] മാതാപേത്തികസമ്ഭവോ കായസ്സ ഭേദാ ഉച്ഛിജ്ജതി വിനസ്സതി ന ഹോതി പരം മരണാ, ഏത്താവതാ ഖോ ഭോ, അയം അത്താ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ ഉച്ഛേദം വിനാസം വിഭവം പഞ്ഞപേന്തി.

(ഖ) തമഞ്ഞോ ഏവമാഹ - ''അത്ഥി ഖോ, ഭോ, ഏസോ അത്താ യം ത്വം വദേസി. 'നേസോ നത്ഥീ'തി വദാമി. നോ ച ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ ഏത്താവതാ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതി. അത്ഥി ഖോ ഭോ അഞ്ഞോ അത്താ ദിബ്ബോ രൂപീ കാമാവചരോ കബളീകാരഭക്ഖോ. തം ത്വം ന ജാനാസി ന പസ്സസി. തമഹം ജാനാമി പസ്സാമി. സോ ഖോ, ഭോ, അത്താ യതോ കായസ്സ ഭേദാ ഉച്ഛിജ്ജതി വിനസ്സതി ന ഹോതി പരം മരണാ, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ സമ്മാസമുച്ഛിന്നോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ ഉച്ഛേദം വിനാസം വിഭവം പഞ്ഞപേന്തി.

(ഗ) തമഞ്ഞോ ഏവമാഹ - ''അത്ഥി ഖോ, ഭോ, ഏസോ അത്താ യം ത്വം വദേസി. 'നേസോ നത്ഥീ'തി വദാമി. നോ ച ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ ഏത്താവതാ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതി. അത്ഥി ഖോ, ഭോ, അഞ്ഞോ അത്താ ദിബ്ബോ രൂപീ മനോമയോ സബ്ബങ്ഗപച്ചങ്ഗീ അഹീനിന്ദ്രിയോ. തം ത്വം ന ജാനാസി ന പസ്സസി. തമഹം ജാനാമി പസ്സാമി. സോ ഖോ, ഭോ, അത്താ യതോ കായസ്സ ഭേദാ ഉച്ഛിജ്ജതി വിനസ്സതി ന ഹോതി പരം മരണാ, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ ഉച്ഛേദം വിനാസം വിഭവം പഞ്ഞപേന്തി.

(ഘ) തമഞ്ഞോ ഏവമാഹ - ''അത്ഥി ഖോ, ഭോ, ഏസോ അത്താ യം ത്വം വദേസി. 'നേസോ നത്ഥീ'തി വദാമി. നോ ച ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ ഏത്താവതാ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതി. അത്ഥി ഖോ, ഭോ, അഞ്ഞോ അത്താ സബ്ബസോ രൂപസഞ്ഞാനം സമതിക്കമാ പടിഘസഞ്ഞാനം അത്ഥങ്ഗമാ നാനത്തസഞ്ഞാനം അമനസികാരാ അനന്തോ ആകാസോതി ആകാസാനഞ്ചായതനൂപഗോ. തം ത്വം ന ജാനാസി ന പസ്സസി. തമഹം ജാനാമി പസ്സാമി. സോ ഖോ, ഭോ, അത്താ യതോ കായസ്സ ഭേദാ ഉച്ഛിജ്ജതി വിനസ്സതി ന ഹോതി പരം മരണാ, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ ഉച്ഛേദം വിനാസം വിഭവം പഞ്ഞപേന്തി.

(ങ) തമഞ്ഞോ ഏവമാഹ - ''അത്ഥി ഖോ, ഭോ, ഏസോ അത്താ യം ത്വം വദേസി. 'നേസോ നത്ഥീ'തി വദാമി. നോ ച ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ ഏത്താവതാ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതി. അത്ഥി ഖോ, ഭോ, അഞ്ഞോ അത്താ സബ്ബസോ ആകാസാനഞ്ചായതനം സമതിക്കമ്മ അനന്തം വിഞ്ഞാണന്തി വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനൂപഗോ. തം ത്വം ന ജാനാസി ന പസ്സസി. തമഹം ജാനാമി പസ്സാമി. സോ ഖോ, ഭോ, അത്താ യതോ കായസ്സ ഭേദാ ഉച്ഛിജ്ജതി വിനസ്സതി ന ഹോതി പരം മരണാ, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ സമ്മാ

സമുച്ഛിന്നോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ ഉച്ഛേദം വിനാസം വിഭവം പഞ്ഞപേന്തി.

(ച) തമഞ്ഞോ ഏവമാഹ - ''അത്ഥി ഖോ, ഭോ, ഏസോ അത്താ യം ത്വം വദേസി. 'നേസോ നത്ഥീ'തി വദാമി. നോ ച ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ ഏത്താവതാ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതി. അത്ഥി ഖോ, ഭോ, അഞ്ഞോ അത്താ സബ്ബസോ വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനം സമതിക്കമ്മ നത്ഥി കിഞ്ചീതി ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനൂപഗോ. തം ത്വം ന ജാനാസി ന പസ്സസി. തമഹം ജാനാമി പസ്സാമി. സോ ഖോ, ഭോ, അത്താ യതോ കായസ്സ ഭേദാ ഉച്ഛിജ്ജതി വിനസ്സതി ന ഹോതി പരം മരണാ, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ ഉച്ഛേദം വിനാസം വിഭവം പഞ്ഞപേന്തി.

(ഛ) തമഞ്ഞോ ഏവമാഹ - ''അത്ഥി ഖോ പന ഏസോ അത്താ യം ത്വം വദേസി. 'നേസോ നത്ഥീ'തി വദാമി. നോ ച ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ ഏത്താവതാ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതി. അത്ഥി ഖോ, ഭോ, അഞ്ഞോ അത്താ സബ്ബസോ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനം സമതിക്കമ്മ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനൂപഗോ. തം ത്വം ന ജാനാസി ന പസ്സസി. തമഹം ജാനാമി പസ്സാമി. സോ ഖോ, ഭോ, അത്താ യതോ കായസ്സ ഭേദാ ഉച്ഛിജ്ജതി വിനസ്സതി ന ഹോതി പരം മരണാ, ഏത്താവതാ ഖോ, ഭോ, അയം അത്താ സമ്മാ സമുച്ഛിന്നോ ഹോതീ''തി. ഇത്ഥേകേ സതോ സത്തസ്സ ഉച്ഛേദം വിനാസം വിഭവം പഞ്ഞപേന്തി. ഇമാ സത്ത ദിട്ഠിയോ.

സത്തകം.

൮. അട്ഠകനിദ്ദേസോ

(൧) അട്ഠ കിലേസവത്ഥൂനി

൯൦൫. തത്ഥ കതമാനി അട്ഠ കിലേസവത്ഥൂനി? ലോഭോ, ദോസോ, മോഹോ, മാനോ, ദിട്ഠി, വിചികിച്ഛാ, ഥിനം, ഉദ്ധച്ചം - ഇമാനി അട്ഠ കിലേസവത്ഥൂനി.

(൨) അട്ഠ കുസീതവത്ഥൂനി

൯൦൬. തത്ഥ കതമാനി അട്ഠ കുസീതവത്ഥൂനി?

(ക) ഇധ ഭിക്ഖുനാ കമ്മം കാതബ്ബം ഹോതി. തസ്സ ഏവം ഹോതി - ''കമ്മം ഖോ മേ കാതബ്ബം ഭവിസ്സതി. കമ്മം ഖോ പന മേ കരോന്തസ്സ കായോ കിലമിസ്സതി. ഹന്ദാഹം നിപജ്ജാമീ''തി. സോ നിപജ്ജതി; ന വീരിയം ആരഭതി അപ്പത്തസ്സ പത്തിയാ, അനധിഗതസ്സ അധിഗമായ, അസച്ഛികതസ്സ സച്ഛികിരിയായ. ഇദം പഠമം കുസീതവത്ഥു.

(ഖ) പുന ചപരം ഭിക്ഖുനാ കമ്മം കതം ഹോതി. തസ്സ ഏവം ഹോതി - ''അഹം ഖോ കമ്മം അകാസിം. കമ്മം ഖോ പന മേ കരോന്തസ്സ കായോ കിലന്തോ. ഹന്ദാഹം നിപജ്ജാമീ''തി. സോ നിപജ്ജതി; ന വീരിയം ആരഭതി

അപ്പത്തസ്സ പത്തിയാ, അനധിഗതസ്സ അധിഗമായ, അസച്ഛികതസ്സ സച്ഛികിരിയായ. ഇദം ദുതിയം കുസീതവത്ഥു.

(ഗ) പുന ചപരം ഭിക്ഖുനാ മഗ്ഗോ ഗന്തബ്ബോ ഹോതി. തസ്സ ഏവം ഹോതി - "മഗ്ഗോ ഖോ മേ ഗന്തബ്ബോ ഭവിസ്സതി. മഗ്ഗം ഖോ പന മേ ഗച്ഛന്തസ്സ കായോ കിലമിസ്സതി. ഹന്ദാഹം നിപജ്ജാമീ"തി. സോ നിപജ്ജതി; ന വീരിയം ആരഭതി അപ്പത്തസ്സ പത്തിയാ, അനധിഗതസ്സ അധിഗമായ, അസച്ഛികതസ്സ സച്ഛികിരിയായ. ഇദം തതിയം കുസീതവത്ഥു.

(ഘ) പുന ചപരം ഭിക്ഖുനാ മഗ്ഗോ ഗതോ ഹോതി. തസ്സ ഏവം ഹോതി - "അഹം ഖോ മഗ്ഗം അഗമാസിം. മഗ്ഗം ഖോ പന മേ ഗച്ഛന്തസ്സ കായോ കിലന്തോ. ഹന്ദാഹം നിപജ്ജാമീ"തി. സോ നിപജ്ജതി ; ന വീരിയം ആരഭതി അപ്പത്തസ്സ പത്തിയാ, അനധിഗതസ്സ അധിഗമായ, അസച്ഛികതസ്സ സച്ഛികിരിയായ. ഇദം ചതുത്ഥം കുസീതവത്ഥു.

(ങ) പുന ചപരം ഭിക്ഖു ഗാമം വാ നിഗമം വാ പിണ്ഡായ ചരന്തോ ന ലഭതി ലൂഖസ്സ വാ പണീതസ്സ വാ ഭോജനസ്സ യാവദത്ഥം പാരിപൂരിം. തസ്സ ഏവം ഹോതി - "അഹം ഖോ ഗാമം വാ നിഗമം വാ പിണ്ഡായ ചരന്തോ നാലത്ഥം ലൂഖസ്സ വാ പണീതസ്സ വാ ഭോജനസ്സ യാവദത്ഥം പാരിപൂരിം. തസ്സ മേ കായോ കിലന്തോ അകമ്മഞ്ഞോ. ഹന്ദാഹം നിപജ്ജാമീ"തി. സോ നിപജ്ജതി; ന വീരിയം ആരഭതി അപ്പത്തസ്സ പത്തിയാ, അനധിഗതസ്സ അധിഗമായ, അസച്ഛികതസ്സ സച്ഛികിരിയായ. ഇദം പഞ്ചമം കുസീതവത്ഥു.

(ച) പുന ചപരം ഭിക്ഖു ഗാമം വാ നിഗമം വാ പിണ്ഡായ ചരന്തോ ലഭതി ലൂഖസ്സ വാ പണീതസ്സ വാ ഭോജനസ്സ യാവദത്ഥം പാരിപൂരിം. തസ്സ ഏവം ഹോതി - "അഹം ഖോ ഗാമം വാ നിഗമം വാ പിണ്ഡായ ചരന്തോ അലത്ഥം ലൂഖസ്സ വാ പണീതസ്സ വാ ഭോജനസ്സ യാവദത്ഥം പാരിപൂരിം. തസ്സ മേ കായോ കിലന്തോ അകമ്മഞ്ഞോ മാസാചിതം മഞ്ഞേ. ഹന്ദാഹം നിപജ്ജാമീ"തി. സോ നിപജ്ജതി; ന വീരിയം ആരഭതി അപ്പത്തസ്സ പത്തിയാ, അനധിഗതസ്സ അധിഗമായ, അസച്ഛികതസ്സ സച്ഛികിരിയായ. ഇദം ഛട്ഠം കുസീതവത്ഥു.

(ഛ) പുന ചപരം ഭിക്ഖുനോ ഉപ്പന്നോ ഹോതി അപ്പമത്തകോ ആബാധോ. തസ്സ ഏവം ഹോതി - "ഉപ്പന്നോ ഖോ മേ അയം അപ്പമത്തകോ ആബാധോ. അത്ഥി കപ്പോ നിപജ്ജിതും . ഹന്ദാഹം നിപജ്ജാമീ"തി. സോ നിപജ്ജതി; ന വീരിയം ആരഭതി അപ്പത്തസ്സ പത്തിയാ, അനധിഗതസ്സ അധിഗമായ, അസച്ഛികതസ്സ സച്ഛികിരിയായ. ഇദം സത്തമം കുസീതവത്ഥു.

(ജ) പുന ചപരം ഭിക്ഖു ഗിലാനാ വുട്ഠിതോ [ഗിലാനവുട്ഠിതോ (സദ്ദനീതി) അം॰ നി॰ ന്റ.ഥന്റ പാളിയാ ടീകാ പസ്സിതബ്ബാ] ഹോതി അചിരവുട്ഠിതോ ഗേലഞ്ഞാ. തസ്സ ഏവം ഹോതി - "അഹം ഖോ ഗിലാനാ വുട്ഠിതോ അചിരവുട്ഠിതോ ഗേലഞ്ഞാ. തസ്സ മേ കായോ ദുബ്ബലോ അകമ്മഞ്ഞോ. ഹന്ദാഹം നിപജ്ജാമീ"തി. സോ നിപജ്ജതി; ന വീരിയം ആരഭതി അപ്പത്തസ്സ പത്തിയാ, അനധിഗതസ്സ അധിഗമായ, അസച്ഛികതസ്സ സച്ഛികിരിയായ. ഇദം അട്ഠമം കുസീതവത്ഥു. ഇമാനി അട്ഠ കുസീതവത്ഥൂനി.

(൩) അട്ഠസു ലോകധമ്മേസു ചിത്തസ്സ പടിഘാതോ

൩൪൫. തത്ഥ കതമേസു അട്ഠസു ലോകധമ്മേസു ചിത്തസ്സ പടിഘാതോ? ലാഭേ സാരാഗോ, അലാഭേ പടിവിരോധോ, യസേ സാരാഗോ, അയസേ പടിവിരോധോ, പസംസായ സാരാഗോ, നിന്ദായ പടിവിരോധോ, സുഖേ സാരാഗോ, ദുക്ഖേ പടിവിരോധോ - ഇമേസു അട്ഠസു ലോകധമ്മേസു ചിത്തസ്സ പടിഘാതോ.

(൪) അട്ഠഅനരിയവോഹാരാ

൩൪൬. തത്ഥ കതമേ അട്ഠ അനരിയവോഹാരാ? അദിട്ഠേ ദിട്ഠവാദിതാ, അസ്സുതേ സുതവാദിതാ, അമുതേ മുതവാദിതാ, അവിഞ്ഞാതേ വിഞ്ഞാതവാദിതാ, ദിട്ഠേ അദിട്ഠവാദിതാ, സുതേ അസ്സുതവാദിതാ, മുതേ അമുതവാദിതാ, വിഞ്ഞാതേ അവിഞ്ഞാതവാദിതാ - ഇമേ അട്ഠ അനരിയവോഹാരാ.

(൫) അട്ഠ മിച്ഛത്താ

൩൪൭. തത്ഥ കതമേ അട്ഠ മിച്ഛത്താ? മിച്ഛാദിട്ഠി, മിച്ഛാസങ്കപ്പോ, മിച്ഛാവാചാ, മിച്ഛാകമ്മന്തോ, മിച്ഛാആജീവോ, മിച്ഛാവായാമോ, മിച്ഛാസതി, മിച്ഛാസമാധി - ഇമേ അട്ഠ മിച്ഛത്താ.

(൬) അട്ഠ പുരിസദോസാ

൩൪൮. തത്ഥ കതമേ അട്ഠ പുരിസദോസാ? (ക) ഇധ ഭിക്ഖൂ ഭിക്ഖും ആപത്തിയാ ചോദേന്തി. സോ ഭിക്ഖു ഭിക്ഖൂഹി ആപത്തിയാ ചോദിയമാനോ [ചോദിയമാനോ (സീ॰ സ്യാ॰) അം॰ നി॰ വ്യ.൫൪] "ന സരാമി ന സരാമീ"തി അസ്സതിയാവ നിബ്ബേഠേതി. അയം പഠമോ പുരിസദോസോ.

(ഖ) പുന ചപരം ഭിക്ഖൂ ഭിക്ഖും ആപത്തിയാ ചോദേന്തി. സോ ഭിക്ഖു ഭിക്ഖൂഹി ആപത്തിയാ ചോദിയമാനോ ചോദകംയേവ പടിപ്ഫരതി - "കിം നു ഖോ തുയ്ഹം ബാലസ്സ അബ്യത്തസ്സ ഭണിതേന! ത്വമ്പി നാമ മം ഭണിതബ്ബം മഞ്ഞസീ"തി! അയം ദുതിയോ പുരിസദോസോ.

(ഗ) പുന ചപരം ഭിക്ഖൂ ഭിക്ഖും ആപത്തിയാ ചോദേന്തി. സോ ഭിക്ഖു ഭിക്ഖൂഹി ആപത്തിയാ ചോദിയമാനോ ചോദകംയേവ [ചോദകസ്സേവ (സ്യാ॰) അം॰ നി॰ വ്യ.൫൪] പച്ചാരോപേതി - "ത്വമ്പി ഖോസി ഇത്ഥന്നാമം ആപത്തിം ആപന്നോ. ത്വം താവ പഠമം പടികരോഹീ"തി. അയം തതിയോ പുരിസദോസോ.

(ഘ) പുന ചപരം ഭിക്ഖൂ ഭിക്ഖും ആപത്തിയാ ചോദേന്തി. സോ ഭിക്ഖു ഭിക്ഖൂഹി ആപത്തിയാ ചോദിയമാനോ അഞ്ഞേനാഞ്ഞം പടിചരതി, ബഹിദ്ധാ കഥം അപനാമേതി, കോപഞ്ച ദോസഞ്ച അപ്പച്ചയഞ്ച പാതുകരോതി. അയം ചതുത്ഥോ പുരിസദോസോ.

(ങ) പുന ചപരം ഭിക്ഖൂ ഭിക്ഖും ആപത്തിയാ ചോദേന്തി. സോ ഭിക്ഖു ഭിക്ഖൂഹി ആപത്തിയാ ചോദിയമാനോ സങ്ഘമജ്ഝേ ബാഹാവിക്ഖേപകം

ഭണതി. അയം പഞ്ചമോ പുരിസദോസോ.

(ച) പുന ചപരം ഭിക്ഖൂ ഭിക്ഖും ആപത്തിയാ ചോദേന്തി. സോ ഭിക്ഖു ഭിക്ഖൂഹി ആപത്തിയാ ചോദിയമാനോ അനാദിയിത്വാ സങ്ഘം, അനാദിയിത്വാ ചോദകം, സാപത്തികോവ [ആപത്തികോവ (ക॰) അം॰ നി॰ വ്യ.൫൮] യേനകാമം പക്കമതി. അയം ഛട്ഠോ പുരിസദോസോ.

(ഛ) പുന ചപരം ഭിക്ഖൂ ഭിക്ഖും ആപത്തിയാ ചോദേന്തി. സോ ഭിക്ഖു ഭിക്ഖൂഹി ആപത്തിയാ ചോദിയമാനോ "നേവാഹം ആപന്നോമ്ഹി, ന പനാഹം അനാപന്നോമ്ഹീ"തി തുണ്ഹീഭൂതോ സങ്ഘം വിഹേസേതി. അയം സത്തമോ പുരിസദോസോ.

(ജ) പുന ചപരം ഭിക്ഖൂ ഭിക്ഖും ആപത്തിയാ ചോദേന്തി. സോ ഭിക്ഖു ഭിക്ഖൂഹി ആപത്തിയാ ചോദിയമാനോ ഏവമാഹ - "കിം നു ഖോ തുമ്ഹേ ആയസ്മന്തോ അതിബാള്ഹം മയി ബ്യാവടാ. ഇദാനാഹം സിക്ഖം പച്ചക്ഖായ ഹീനായാവത്തിസ്സാമീ"തി. സോ സിക്ഖം പച്ചക്ഖായ ഹീനായാവത്തിത്വാ ഏവമാഹ - "ഇദാനി ഖോ തുമ്ഹേ ആയസ്മന്തോ അത്തമനാ ഹോഥാ"തി. അയം അട്ഠമോ പുരിസദോസോ. ഇമേ അട്ഠ പുരിസദോസാ.

(൭) അട്ഠ അസഞ്ഞീവാദാ

൯൪൨. തത്ഥ കതമേ അട്ഠ അസഞ്ഞീവാദാ? "രൂപീ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - അസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; അരൂപീ അത്താ... പേ॰... രൂപീ ച അരൂപീ ച...പേ॰... നേവരൂപീനാരൂപീ...പേ॰... "അന്തവാ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - അസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; "അനന്തവാ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - അസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; "അന്തവാ ച അനന്തവാ ച അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - അസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; "നേവന്തവാ നാനന്തവാ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - അസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി. ഇമേ അട്ഠ അസഞ്ഞീവാദാ.

(൮) അട്ഠ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീവാദാ

൯൪൩. തത്ഥ കതമേ അട്ഠ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീവാദാ? "രൂപീ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; "അരൂപീ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; "രൂപീ ച അരൂപീ ച അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; "നേവരൂപീനാരൂപീ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; "അന്തവാ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; "അനന്തവാ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; "അന്തവാ ച അനന്തവാ ച അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം മരണാ"തി - നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി; "നേവന്തവാ നാനന്തവാ അത്താ ഹോതി അരോഗോ പരം

മരണാ''തി - നേവസഞ്ഞിനാസഞ്ഞീതി നം പഞ്ഞപേന്തി. ഇമേ അട്ഠ നേവസഞ്ഞിനാസഞ്ഞിവാദാ.

അട്ഠകം.

൯. നവകനിദ്ദേസോ

(൧) നവ ആഘാതവത്ഥൂനി

൯൬൦. തത്ഥ കതമാനി നവ ആഘാതവത്ഥൂനി? ''അനത്ഥം മേ അചരീ''തി ആഘാതോ ജായതി ; ''അനത്ഥം മേ ചരതീ''തി ആഘാതോ ജായതി; ''അനത്ഥം മേ ചരിസ്സതീ''തി ആഘാതോ ജായതി; ''പിയസ്സ മേ മനാപസ്സ അനത്ഥം അചരി''...പേ॰... അനത്ഥം ചരതി...പേ॰... അനത്ഥം ചരിസ്സതീതി ആഘാതോ ജായതി; അപ്പിയസ്സ മേ അമനാപസ്സ അത്ഥം അചരി...പേ॰... അത്ഥം ചരതി...പേ॰... അത്ഥം ചരിസ്സതീതി ആഘാതോ ജായതി. ഇമാനി നവ ആഘാതവത്ഥൂനി.

(൨) നവ പുരിസമലാനി

൯൬൧. തത്ഥ കതമാനി നവ പുരിസമലാനി? കോധോ, മക്ഖോ, ഇസ്സാ, മച്ഛരിയം, മായാ, സാഠേയ്യം, മുസാവാദോ, പാപിച്ഛതാ, മിച്ഛാദിട്ഠി - ഇമാനി നവ പുരിസമലാനി.

(൩) നവവിധാ മാനാ

൯൬൨. തത്ഥ കതമേ നവവിധാ മാനാ? ''സേയ്യസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീ''തി മാനോ, ''സേയ്യസ്സ സദിസോഹമസ്മീ''തി മാനോ, ''സേയ്യസ്സ ഹീനോഹമസ്മീ''തി മാനോ, ''സദിസസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീ''തി മാനോ, ''സദിസസ്സ സദിസോഹമസ്മീ''തി മാനോ, ''സദിസസ്സ ഹീനോഹമസ്മീ''തി മാനോ, ''ഹീനസ്സ സേയ്യോഹമസ്മീ''തി മാനോ, ''ഹീനസ്സ സദിസോഹമസ്മീ''തി മാനോ, ''ഹീനസ്സ ഹീനോഹമസ്മീ''തി മാനോ - ഇമേ നവവിധാ മാനാ.

(൪) നവ തണ്ഹാമൂലകാ ധമ്മാ

൯൬൩. തത്ഥ കതമേ നവ തണ്ഹാമൂലകാ ധമ്മാ? തണ്ഹം പടിച്ച പരിയേസനാ, പരിയേസനം പടിച്ച ലാഭോ, ലാഭം പടിച്ച വിനിച്ഛയോ, വിനിച്ഛയം പടിച്ച ഛന്ദരാഗോ, ഛന്ദരാഗം പടിച്ച അജ്ഝോസാനം, അജ്ഝോസാനം പടിച്ച പരിഗ്ഗഹോ, പരിഗ്ഗഹം പടിച്ച മച്ഛരിയം, മച്ഛരിയം പടിച്ച ആരക്ഖോ, ആരക്ഖാധികരണം ദണ്ഡാദാന-സത്ഥാദാന-കലഹ-വിഗ്ഗഹവിവാദ-തുവംതുവം-പേസുഞ്ഞ-മുസാവാദാ അനേകേ പാപകാ അകുസലാ ധമ്മാ സമ്ഭവന്തി - ഇമേ നവ തണ്ഹാമൂലകാ ധമ്മാ.

(൫) നവ ഇഞ്ജിതാനി

൯൬൪. തത്ഥ കതമാനി നവ ഇഞ്ജിതാനി? ''അസ്മീ''തി ഇഞ്ജിതമേതം, ''അഹമസ്മീ''തി ഇഞ്ജിതമേതം , ''അയമഹമസ്മീ''തി ഇഞ്ജിതമേതം ''ഭവിസ്സ''ന്തി ഇഞ്ജിതമേതം, ''രൂപീ ഭവിസ്സ''ന്തി ഇഞ്ജിതമേതം, ''അരൂപീ ഭവിസ്സ''ന്തി ഇഞ്ജിതമേതം, ''സഞ്ഞീ ഭവിസ്സ''ന്തി ഇഞ്ജിതമേതം, ''അസഞ്ഞീ

ഭവിസ്സ''ന്തി ഇഞ്ജിതമേതം, ''നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഭവിസ്സ''ന്തി ഇഞ്ജിതമേതം - ഇമാനി നവ ഇഞ്ജിതാനി.

(൹-൯) നവ മഞ്ഞിതാദീനി

൯൹൭. തത്ഥ കതമാനി നവ മഞ്ഞിതാനി... നവ ഫന്ദിതാനി... നവ പപഞ്ചിതാനി... നവ സങ്ഖതാനി? ''അസ്മീ''തി സങ്ഖതമേതം, ''അഹമസ്മീ''തി സങ്ഖതമേതം , ''അയമഹമസ്മീ''തി സങ്ഖതമേതം, ''ഭവിസ്സ''ന്തി സങ്ഖതമേതം, ''രൂപീ ഭവിസ്സ''ന്തി സങ്ഖതമേതം, ''അരൂപീ ഭവിസ്സ''ന്തി സങ്ഖതമേതം, ''സഞ്ഞീ ഭവിസ്സ''ന്തി സങ്ഖതമേതം , ''അസഞ്ഞീ ഭവിസ്സ''ന്തി സങ്ഖതമേതം, ''നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഭവിസ്സ''ന്തി സങ്ഖതമേതം - ഇമാനി നവ സങ്ഖതാനി.

നവകം.

൧൦. ദസകനിദ്ദേസോ

(൧) ദസ കിലേസവത്ഥൂനി

൯൹൹. തത്ഥ കതമാനി ദസ കിലേസവത്ഥൂനി? ലോഭോ, ദോസോ, മോഹോ, മാനോ, ദിട്ഠി, വിചികിച്ഛാ, ഥിനം, ഉദ്ധച്ചം, അഹിരികം, അനോത്തപ്പം - ഇമാനി ദസ കിലേസവത്ഥൂനി.

(൨) ദസ ആഘാതവത്ഥൂനി

൯൹൩. തത്ഥ കതമാനി ദസ ആഘാതവത്ഥൂനി? ''അനത്ഥം മേ അചരീ''തി ആഘാതോ ജായതി, ''അനത്ഥം മേ ചരതീ''തി ആഘാതോ ജായതി, ''അനത്ഥം മേ ചരിസ്സതീ''തി ആഘാതോ ജായതി, ''പിയസ്സ മേ മനാപസ്സ അനത്ഥം അചരി''...പേ॰... അനത്ഥം ചരതി...പേ॰... അനത്ഥം ചരിസ്സതീതി ആഘാതോ ജായതി, അപ്പിയസ്സ മേ അമനാപസ്സ അത്ഥം അചരി...പേ॰... അത്ഥം ചരതി...പേ॰... അത്ഥം ചരിസ്സതീതി ആഘാതോ ജായതി, അട്ഠാനേ വാ പന ആഘാതോ ജായതി - ഇമാനി ദസ ആഘാതവത്ഥൂനി.

(൩) ദസ അകുസലകമ്മപഥാ

൯൹൪. തത്ഥ കതമേ ദസ അകുസലകമ്മപഥാ? പാണാതിപാതോ, അദിന്നാദാനം, കാമേസുമിച്ഛാചാരോ, മുസാവാദോ, പിസുണാ വാചാ, ഫരുസാ വാചാ, സമ്ഫപ്പലാപോ, അഭിജ്ഝാ, ബ്യാപാദോ, മിച്ഛാദിട്ഠി - ഇമേ ദസ അകുസലകമ്മപഥാ.

(൪) ദസ സംയോജനാനി

൯൹൫. തത്ഥ കതമാനി ദസ സംയോജനാനി? കാമരാഗസംയോജനം, പടിഘസംയോജനം , മാനസംയോജനം, ദിട്ഠിസംയോജനം, വിചികിച്ഛാസംയോജനം, സീലബ്ബതപരാമാസസംയോജനം, ഭവരാഗസംയോജനം, ഇസ്സാസംയോജനം, മച്ഛരിയസംയോജനം, അവിജ്ജാസംയോജനം - ഇമാനി ദസ സംയോജനാനി.

(൫) ദസ മിച്ഛത്താ

൯൭൦. തത്ഥ കതമേ ദസ മിച്ഛത്താ? മിച്ഛാദിട്ഠി, മിച്ഛാസങ്കപ്പോ, മിച്ഛാവാചാ, മിച്ഛാകമ്മന്തോ, മിച്ഛാആജീവോ, മിച്ഛാവായാമോ, മിച്ഛാസതി, മിച്ഛാസമാധി , മിച്ഛാഞാണം, മിച്ഛാവിമുത്തി - ഇമേ ദസ മിച്ഛത്താ.

(൬) ദസവത്ഥുകാ മിച്ഛാദിട്ഠി

൯൭൧. തത്ഥ കതമാ ദസവത്ഥുകാ മിച്ഛാദിട്ഠി? നത്ഥി ദിന്നം, നത്ഥി യിട്ഠം, നത്ഥി ഹുതം, നത്ഥി സുകതദുക്കടാനം കമ്മാനം ഫലം വിപാകോ, നത്ഥി അയം ലോകോ, നത്ഥി പരോ ലോകോ, നത്ഥി മാതാ, നത്ഥി പിതാ, നത്ഥി സത്താ ഓപപാതികാ, നത്ഥി ലോകേ സമണബ്രാഹ്മണാ സമ്മഗ്ഗതാ [സമഗ്ഗതാ (ക॰)] സമ്മാ പടിപന്നാ യേ ഇമഞ്ച ലോകം പരഞ്ച ലോകം സയം അഭിഞ്ഞാ സച്ഛികത്വാ പവേദേന്തീതി - അയം ദസവത്ഥുകാ മിച്ഛാദിട്ഠി.

(൭) ദസവത്ഥുകാ അന്തഗ്ഗാഹികാ ദിട്ഠി

൯൭൨. തത്ഥ കതമാ ദസവത്ഥുകാ അന്തഗ്ഗാഹികാ ദിട്ഠി? സസ്സതോ ലോകോതി വാ, അസസ്സതോ ലോകോതി വാ, അന്തവാ ലോകോതി വാ, അനന്തവാ ലോകോതി വാ, തം ജീവം തം സരീരന്തി വാ, അഞ്ഞം ജീവം അഞ്ഞം സരീരന്തി വാ, ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാതി വാ, ന ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാതി വാ, ഹോതി ച ന ച ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാതി വാ, നേവ ഹോതി ന ന ഹോതി തഥാഗതോ പരം മരണാതി വാ - അയം ദസവത്ഥുകാ അന്തഗ്ഗാഹികാ ദിട്ഠി.

ദസകം.

൧൮. തണ്ഹാവിചരിതനിദ്ദേസോ

(൧) അജ്ഝത്തികസ്സ ഉപാദായ

൯൭൩. തത്ഥ കതമാനി അട്ഠാരസ തണ്ഹാവിചരിതാനി അജ്ഝത്തികസ്സ ഉപാദായ? അസ്മീതി ഹോതി, ഇത്ഥസ്മീതി ഹോതി, ഏവസ്മീതി ഹോതി, അഞ്ഞഥാസ്മീതി ഹോതി, ഭവിസ്സന്തി ഹോതി, ഇത്ഥം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി, ഏവം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി, അഞ്ഞഥാ ഭവിസ്സന്തി ഹോതി, അസസ്മീതി ഹോതി, സാതസ്മീതി ഹോതി, സിയന്തി ഹോതി, ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി, ഏവം സിയന്തി ഹോതി, അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി, അപാഹം സിയന്തി ഹോതി, അപാഹം ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി, അപാഹം ഏവം സിയന്തി ഹോതി, അപാഹം അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി.

൯൭൪. കഥഞ്ച അസ്മീതി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അനവകാരിം [അനവകാരീ (സീ॰ ക॰)] കരിത്വാ രൂപം...പേ॰... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം അസ്മീതി ഛന്ദം പടിലഭതി, അസ്മീതി മാനം പടിലഭതി , അസ്മീതി ദിട്ഠിം പടിലഭതി. തസ്മിം സതി ഇമാനി പപഞ്ചിതാനി ഹോന്തി - ഇത്ഥസ്മീതി വാ ഏവസ്മീതി വാ അഞ്ഞഥാസ്മീതി വാ.

(൨) കഥഞ്ച ഇത്ഥസ്മീതി ഹോതി? ഖത്തിയോസ്മീതി വാ, ബ്രാഹ്മണോസ്മീതി വാ, വേസ്സോസ്മീതി വാ, സുദ്ദോസ്മീതി വാ, ഗഹട്ഠോസ്മീതി വാ, പബ്ബജിതോസ്മീതി വാ, ദേവോസ്മീതി വാ, മനുസ്സോസ്മീതി വാ, രൂപീസ്മീതി വാ, അരൂപീസ്മീതി വാ, സഞ്ഞീസ്മീതി വാ, അസഞ്ഞീസ്മീതി വാ, നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീസ്മീതി വാ - ഏവം ഇത്ഥസ്മീതി ഹോതി.

(൩) കഥഞ്ച ഏവസ്മീതി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം [പരം പുഗ്ഗലം (സ്യാ॰)] ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ തഥാഹം ഖത്തിയോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ തഥാഹം ബ്രാഹ്മണോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ വേസ്സോ തഥാഹം വേസ്സോസ്മീതി വാ യഥാ സോ സുദ്ദോ തഥാഹം സുദ്ദോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ ഗഹട്ഠോ തഥാഹം ഗഹട്ഠോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ പബ്ബജിതോ തഥാഹം പബ്ബജിതോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ ദേവോ തഥാഹം ദേവോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ മനുസ്സോ തഥാഹം മനുസ്സോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ രൂപീ തഥാഹം രൂപീസ്മീതി വാ, യഥാ സോ അരൂപീ തഥാഹം അരൂപീസ്മീതി വാ, യഥാ സോ സഞ്ഞീ തഥാഹം സഞ്ഞീസ്മീതി വാ, യഥാ സോ അസഞ്ഞീ തഥാഹം അസഞ്ഞീസ്മീതി വാ, യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ തഥാഹം നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീസ്മീതി വാ - ഏവം ഏവസ്മീതി ഹോതി.

(൪) കഥഞ്ച അഞ്ഞഥാസ്മീതി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ നാഹം തഥാ ഖത്തിയോസ്മീതി വാ യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ നാഹം തഥാ ബ്രാഹ്മണോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ വേസ്സോ നാഹം തഥാ വേസ്സോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ സുദ്ദോ നാഹം തഥാ സുദ്ദോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ ഗഹട്ഠോ നാഹം തഥാ ഗഹട്ഠോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ പബ്ബജിതോ നാഹം തഥാ പബ്ബജിതോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ ദേവോ നാഹം തഥാ ദേവോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ മനുസ്സോ നാഹം തഥാ മനുസ്സോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ രൂപീ നാഹം തഥാ രൂപീസ്മീതി വാ, യഥാ സോ അരൂപീ നാഹം തഥാ അരൂപീസ്മീതി വാ, യഥാ സോ സഞ്ഞീ നാഹം തഥാ സഞ്ഞീസ്മീതി വാ, യഥാ സോ അസഞ്ഞീ നാഹം തഥാ അസഞ്ഞീസ്മീതി വാ, യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ നാഹം തഥാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീസ്മീതി വാ - ഏവം അഞ്ഞഥാസ്മീതി ഹോതി.

(൫) കഥഞ്ച ഭവിസ്സന്തി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അനവകാരിം കരിത്വാ രൂപം...പേ॰... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം ഭവിസ്സന്തി ഛന്ദം പടിലഭതി, ഭവിസ്സന്തി മാനം പടിലഭതി , ഭവിസ്സന്തി ദിട്ഠിം പടിലഭതി. തസ്മിം സതി ഇമാനി പപഞ്ചിതാനി ഹോന്തി - ഇത്ഥം ഭവിസ്സന്തി വാ, ഏവം ഭവിസ്സന്തി വാ, അഞ്ഞഥാ ഭവിസ്സന്തി വാ.

(൬) കഥഞ്ച ഇത്ഥം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി? ഖത്തിയോ ഭവിസ്സന്തി വാ, ബ്രാഹ്മണോ ഭവിസ്സന്തി വാ, വേസ്സോ ഭവിസ്സന്തി വാ, സുദ്ദോ ഭവിസ്സന്തി വാ, ഗഹട്ഠോ ഭവിസ്സന്തി വാ, പബ്ബജിതോ ഭവിസ്സന്തി വാ, ദേവോ ഭവിസ്സന്തി വാ, മനുസ്സോ ഭവിസ്സന്തി വാ, രൂപീ ഭവിസ്സന്തി വാ, അരൂപീ ഭവിസ്സന്തി വാ, സഞ്ഞീ ഭവിസ്സന്തി വാ, അസഞ്ഞീ ഭവിസ്സന്തി വാ, നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഭവിസ്സന്തി വാ - ഏവം ഇത്ഥം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി.

(൭) കഥഞ്ച ഏവം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ തഥാഹം ഖത്തിയോ ഭവിസ്സന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ തഥാഹം ബ്രാഹ്മണോ ഭവിസ്സന്തി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ തഥാഹം നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഭവിസ്സന്തി വാ - ഏവം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി.

(൮) കഥഞ്ച അഞ്ഞഥാ ഭവിസ്സന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ നാഹം തഥാ ഖത്തിയോ ഭവിസ്സന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ നാഹം തഥാ ബ്രാഹ്മണോ ഭവിസ്സന്തി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ നാഹം തഥാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഭവിസ്സന്തി വാ - ഏവം അഞ്ഞഥാ ഭവിസ്സന്തി ഹോതി.

(൯) കഥഞ്ച അസസ്മീതി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അനവകാരിം കരിത്വാ രൂപം...പേ॰... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം നിച്ചോസ്മി ധുവോസ്മി സസ്സതോസ്മി അവിപരിണാമധമ്മോസ്മീതി - ഏവം അസസ്മീതി ഹോതി.

(൧൦) കഥഞ്ച സാതസ്മീതി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അനവകാരിം കരിത്വാ രൂപം...പേ॰... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം ഉച്ഛിജ്ജിസ്സാമി വിനസ്സിസ്സാമി ന ഭവിസ്സാമീതി - ഏവം സാതസ്മീതി ഹോതി.

(൧൧) കഥഞ്ച സിയന്തി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അനവകാരിം കരിത്വാ രൂപം...പേ॰... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം സിയന്തി ഛന്ദം പടിലഭതി, സിയന്തി മാനം പടിലഭതി , സിയന്തി ദിട്ഠിം പടിലഭതി. തസ്മിം സതി ഇമാനി പപഞ്ചിതാനി ഹോന്തി - ഇത്ഥം സിയന്തി വാ, ഏവം സിയന്തി വാ, അഞ്ഞഥാ സിയന്തി വാ.

(൧൨) കഥഞ്ച ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി? ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ, വേസ്സോ സിയന്തി വാ, സുദ്ദോ സിയന്തി വാ, ഗഹട്ഠോ സിയന്തി വാ, പബ്ബജിതോ സിയന്തി വാ, ദേവോ സിയന്തി വാ, മനുസ്സോ സിയന്തി വാ, രൂപീ സിയന്തി വാ, അരൂപീ സിയന്തി വാ, സഞ്ഞീ സിയന്തി വാ, അസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ, നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി.

(൧൩) കഥഞ്ച ഏവം സിയന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ തഥാഹം ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ തഥാഹം ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ തഥാഹം നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം ഏവം സിയന്തി ഹോതി.

(൧൪) കഥഞ്ച അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ നാഹം തഥാ ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ നാഹം തഥാ ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ നാഹം തഥാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി.

(൧൪) കഥഞ്ച അപാഹം സിയന്തി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അനവകാരിം കരിത്വാ രൂപം... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം അപാഹം സിയന്തി ഛന്ദം പടിലഭതി, അപാഹം സിയന്തി മാനം പടിലഭതി, അപാഹം സിയന്തി ദിട്ഠിം പടിലഭതി. തസ്മിം സതി ഇമാനി പപഞ്ചിതാനി ഹോന്തി - അപാഹം ഇത്ഥം സിയന്തി വാ, അപാഹം ഏവം സിയന്തി വാ, അപാഹം അഞ്ഞഥാ സിയന്തി വാ.

(൧൫) കഥഞ്ച അപാഹം ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി? അപാഹം ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, അപാഹം ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ, അപാഹം വേസ്സോ സിയന്തി വാ, അപാഹം സുദ്ദോ സിയന്തി വാ, അപാഹം ഗഹട്ഠോ സിയന്തി വാ, അപാഹം പബ്ബജിതോ സിയന്തി വാ, അപാഹം ദേവോ സിയന്തി വാ, അപാഹം മനുസ്സോ സിയന്തി വാ, അപാഹം രൂപീ സിയന്തി വാ, അപാഹം അരൂപീ സിയന്തി വാ, അപാഹം സഞ്ഞീ സിയന്തി വാ, അപാഹം അസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ, അപാഹം നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം അപാഹം ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി. (൧൬) കഥഞ്ച അപാഹം ഏവം സിയന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ അപാഹം തഥാ ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ അപാഹം തഥാ ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ അപാഹം തഥാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം അപാഹം ഏവം സിയന്തി ഹോതി.

(൧൭) കഥഞ്ച അപാഹം അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ അപാഹം ന തഥാ ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ അപാഹം ന തഥാ ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ... പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ അപാഹം ന തഥാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം അപാഹം അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി.

ഇമാനി അട്ഠാരസ തണ്ഹാവിചരിതാനി അജ്ഝത്തികസ്സ ഉപാദായ.

(൨) ബാഹിരസ്സ ഉപാദായ

൯൭൬. തത്ഥ കതമാനി അട്ഠാരസ തണ്ഹാവിചരിതാനി ബാഹിരസ്സ ഉപാദായ? ഇമിനാ അസ്മീതി ഹോതി, ഇമിനാ ഇത്ഥസ്മീതി ഹോതി, ഇമിനാ ഏവസ്മീതി ഹോതി, ഇമിനാ അഞ്ഞഥാസ്മീതി ഹോതി, ഇമിനാ ഭവിസ്സന്തി ഹോതി, ഇമിനാ ഇത്ഥം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി, ഇമിനാ ഏവം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി, ഇമിനാ അഞ്ഞഥാ ഭവിസ്സന്തി ഹോതി, ഇമിനാ അസസ്മീതി ഹോതി, ഇമിനാ സാതസ്മീതി ഹോതി, ഇമിനാ സിയന്തി ഹോതി, ഇമിനാ ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി, ഇമിനാ ഏവം സിയന്തി ഹോതി, ഇമിനാ അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി, ഇമിനാ അപാഹം സിയന്തി ഹോതി, ഇമിനാ അപാഹം ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി, ഇമിനാ അപാഹം ഏവം സിയന്തി ഹോതി, ഇമിനാ അപാഹം അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി.

൯൭൭. (൧) കഥഞ്ച ഇമിനാ അസ്മീതി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അവകാരിം കരിത്വാ രൂപം... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം ഇമിനാ അസ്മീതി ഛന്ദം പടിലഭതി , ഇമിനാ അസ്മീതി മാനം പടിലഭതി, ഇമിനാ

അസ്മീതി ദിട്ഠിം പടിലഭതി. തസ്മിം സതി ഇമാനി പപഞ്ചിതാനി ഹോന്തി - ഇമിനാ ഇത്ഥസ്മീതി വാ, ഇമിനാ ഏവസ്മീതി വാ, ഇമിനാ അഞ്ഞഥാസ്മീതി വാ.

(൨) കഥഞ്ച ഇമിനാ ഇത്ഥസ്മീതി ഹോതി? ഇമിനാ ഖത്തിയോസ്മീതി വാ, ഇമിനാ ബ്രാഹ്മണോസ്മീതി വാ, ഇമിനാ വേസ്സോസ്മീതി വാ, ഇമിനാ സുദ്ദോസ്മീതി വാ, ഇമിനാ ഗഹട്ഠോസ്മീതി വാ, ഇമിനാ പബ്ബജിതോസ്മീതി വാ, ഇമിനാ ദേവോസ്മീതി വാ, ഇമിനാ മനുസ്സോസ്മീതി വാ, ഇമിനാ രൂപീസ്മീതി വാ, ഇമിനാ അരൂപീസ്മീതി വാ, ഇമിനാ സഞ്ഞീസ്മീതി വാ, ഇമിനാ അസഞ്ഞീസ്മീതി വാ, ഇമിനാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീസ്മീതി വാ - ഏവം ഇമിനാ ഇത്ഥസ്മീതി ഹോതി.

(൩) കഥഞ്ച ഇമിനാ ഏവസ്മീതി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ ഇമിനാ തഥാഹം ഖത്തിയോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ ഇമിനാ തഥാഹം ബ്രാഹ്മണോസ്മീതി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഇമിനാ തഥാഹം നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീസ്മീതി വാ - ഏവം ഇമിനാ ഏവസ്മീതി ഹോതി.

(൪) കഥഞ്ച ഇമിനാ അഞ്ഞഥാസ്മീതി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ ഇമിനാ നാഹം തഥാ ഖത്തിയോസ്മീതി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ ഇമിനാ നാഹം തഥാ ബ്രാഹ്മണോസ്മീതി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഇമിനാ നാഹം തഥാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീസ്മീതി വാ - ഏവം ഇമിനാ അഞ്ഞഥാസ്മീതി ഹോതി.

(൫) കഥഞ്ച ഇമിനാ ഭവിസ്സന്തി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അവകാരിം കരിത്വാ രൂപം... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം ഇമിനാ ഭവിസ്സന്തി ഛന്ദം പടിലഭതി, ഇമിനാ ഭവിസ്സന്തി മാനം പടിലഭതി, ഇമിനാ ഭവിസ്സന്തി ദിട്ഠിം പടിലഭതി. തസ്മിം സതി ഇമാനി പപഞ്ചിതാനി ഹോന്തി - ഇമിനാ ഇത്ഥം ഭവിസ്സന്തി വാ, ഇമിനാ ഏവം ഭവിസ്സന്തി വാ, ഇമിനാ അഞ്ഞഥാ ഭവിസ്സന്തി വാ.

(൬) കഥഞ്ച ഇമിനാ ഇത്ഥം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി? ഇമിനാ ഖത്തിയോ ഭവിസ്സന്തി വാ...പേ॰... ഇമിനാ അരൂപീ ഭവിസ്സന്തി വാ, ഇമിനാ സഞ്ഞീ ഭവിസ്സന്തി വാ, ഇമിനാ അസഞ്ഞീ ഭവിസ്സന്തി വാ, ഇമിനാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഭവിസ്സന്തി വാ - ഏവം ഇമിനാ ഇത്ഥം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി.

(൭) കഥഞ്ച ഇമിനാ ഏവം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ ഇമിനാ തഥാഹം ഖത്തിയോ ഭവിസ്സന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ ഇമിനാ തഥാഹം ബ്രാഹ്മണോ ഭവിസ്സന്തി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഇമിനാ തഥാഹം നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഭവിസ്സന്തി വാ - ഏവം ഇമിനാ ഏവം ഭവിസ്സന്തി ഹോതി.

(൮) കഥഞ്ച ഇമിനാ അഞ്ഞഥാ ഭവിസ്സന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ ഇമിനാ നാഹം തഥാ ഖത്തിയോ ഭവിസ്സന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ ഇമിനാ നാഹം തഥാ ബ്രാഹ്മണോ ഭവിസ്സന്തി വാ...പേ॰...

യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഇമിനാ നാഹം തഥാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഭവിസ്സന്തി വാ - ഏവം ഇമിനാ അഞ്ഞഥാ ഭവിസ്സന്തി ഹോതി.

(൯) കഥഞ്ച ഇമിനാ അസസ്മീതി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അവകാരിം [അവകാരീ (സീ॰)] കരിത്വാ രൂപം...പേ॰... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം ഇമിനാ നിച്ചോസ്മി ധുവോസ്മി സസ്സതോസ്മി അവിപരിണാമധമ്മോസ്മീതി - ഏവം ഇമിനാ അസസ്മീതി ഹോതി.

(൧൦) കഥഞ്ച ഇമിനാ സാതസ്മീതി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അവകാരിം കരിത്വാ രൂപം...പേ॰... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം ഇമിനാ ഉച്ഛിജ്ജിസ്സാമി വിനസ്സിസ്സാമി ന ഭവിസ്സാമീതി - ഏവം ഇമിനാ സാതസ്മീതി ഹോതി.

(൧൧) കഥഞ്ച ഇമിനാ സിയന്തി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അവകാരിം കരിത്വാ രൂപം...പേ॰... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം ഇമിനാ സിയന്തി ഛന്ദം പടിലഭതി, ഇമിനാ സിയന്തി മാനം പടിലഭതി, ഇമിനാ സിയന്തി ദിട്ഠിം പടിലഭതി. തസ്മിം സതി ഇമാനി പപഞ്ചിതാനി ഹോന്തി - ഇമിനാ ഇത്ഥം സിയന്തി വാ, ഇമിനാ ഏവം സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അഞ്ഞഥാ സിയന്തി വാ.

(൧൨) കഥഞ്ച ഇമിനാ ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി? ഇമിനാ ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ വേസ്സോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ സുദ്ദോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ ഗഹട്ഠോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ പബ്ബജിതോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ ദേവോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ മനുസ്സോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ രൂപീ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അരൂപീ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ സഞ്ഞീ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം ഇമിനാ ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി.

(൧൩) കഥഞ്ച ഇമിനാ ഏവം സിയന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ ഇമിനാ തഥാഹം ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ ഇമിനാ തഥാഹം ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഇമിനാ തഥാഹം നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം ഇമിനാ ഏവം സിയന്തി ഹോതി.

(൧൪) കഥഞ്ച ഇമിനാ അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ ഇമിനാ നാഹം തഥാ ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ ഇമിനാ നാഹം തഥാ ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഇമിനാ നാഹം തഥാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം ഇമിനാ അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി.

(൧൫) കഥഞ്ച ഇമിനാ അപാഹം സിയന്തി ഹോതി? കഞ്ചി ധമ്മം അവകാരിം കരിത്വാ രൂപം...പേ॰... വേദനം... സഞ്ഞം... സങ്ഖാരേ... വിഞ്ഞാണം ഇമിനാ അപാഹം സിയന്തി ഛന്ദം പടിലഭതി, ഇമിനാ അപാഹം സിയന്തി മാനം പടിലഭതി, ഇമിനാ അപാഹം സിയന്തി ദിട്ഠിം പടിലഭതി. തസ്മിം സതി ഇമാനി പപഞ്ചിതാനി ഹോന്തി - ഇമിനാ അപാഹം ഇത്ഥം സിയന്തി

വാ, ഇമിനാ അപാഹം ഏവം സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം അഞ്ഞഥാ സിയന്തി വാ.

(൫൬) കഥഞ്ച ഇമിനാ അപാഹം ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി? ഇമിനാ അപാഹം ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം വേസ്സോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം സുദ്ദോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം ഗഹട്ഠോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം പബ്ബജിതോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം ദേവോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം മനുസ്സോ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം രൂപീ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം അരൂപീ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം സഞ്ഞീ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം അസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ, ഇമിനാ അപാഹം നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം ഇമിനാ അപാഹം ഇത്ഥം സിയന്തി ഹോതി.

(൫൭) കഥഞ്ച ഇമിനാ അപാഹം ഏവം സിയന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ ഇമിനാ അപാഹം തഥാ ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ ഇമിനാ അപാഹം തഥാ ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഇമിനാ അപാഹം തഥാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം ഇമിനാ അപാഹം ഏവം സിയന്തി ഹോതി.

(൫൮) കഥഞ്ച ഇമിനാ അപാഹം അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി? പരപുഗ്ഗലം ഉപനിധായ യഥാ സോ ഖത്തിയോ ഇമിനാ അപാഹം ന തഥാ ഖത്തിയോ സിയന്തി വാ, യഥാ സോ ബ്രാഹ്മണോ ഇമിനാ അപാഹം ന തഥാ ബ്രാഹ്മണോ സിയന്തി വാ...പേ॰... യഥാ സോ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ ഇമിനാ അപാഹം ന തഥാ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീ സിയന്തി വാ - ഏവം ഇമിനാ അപാഹം അഞ്ഞഥാ സിയന്തി ഹോതി.

ഇമാനി അട്ഠാരസ തണ്ഹാവിചരിതാനി ബാഹിരസ്സ ഉപാദായ.

ഇതി ഇമാനി അട്ഠാരസ തണ്ഹാവിചരിതാനി അജ്ഝത്തികസ്സ ഉപാദായ, ഇമാനി അട്ഠാരസ തണ്ഹാവിചരിതാനി ബാഹിരസ്സ ഉപാദായ, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ ഛത്തിംസ തണ്ഹാവിചരിതാനി ഹോന്തി. ഇതി ഏവരൂപാനി അതീതാനി ഛത്തിംസ തണ്ഹാവിചരിതാനി, അനാഗതാനി ഛത്തിംസ തണ്ഹാവിചരിതാനി, പച്ചുപ്പന്നാനി ഛത്തിംസ തണ്ഹാവിചരിതാനി, തദേകജ്ഝം അഭിസഞ്ഞൂഹിത്വാ അഭിസങ്ഖിപിത്വാ അട്ഠതണ്ഹാവിചരിതസതം ഹോതി.

൯൭. തത്ഥ കതമാനി ദ്വാസട്ഠി ദിട്ഠിഗതാനി ബ്രഹ്മജാലേ വേയ്യാകരണേ വുത്താനി ഭഗവതാ? ചത്താരോ സസ്സതവാദാ, ചത്താരോ ഏകച്ചസസ്സതികാ, ചത്താരോ അന്താനന്തികാ, ചത്താരോ അമരാവിക്ഖേപികാ, ദ്വേ അധിച്ചസമുപ്പന്നികാ, സോളസ സഞ്ഞീവാദാ, അട്ഠ അസഞ്ഞീവാദാ, അട്ഠ നേവസഞ്ഞീനാസഞ്ഞീവാദാ, സത്ത ഉച്ഛേദവാദാ, പഞ്ച ദിട്ഠധമ്മനിബ്ബാനവാദാ - ഇമാനി ദ്വാസട്ഠി ദിട്ഠിഗതാനി ബ്രഹ്മജാലേ വേയ്യാകരണേ വുത്താനി ഭഗവതാതി.

ഖുദ്ദകവത്ഥുവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

൧൮. ധമ്മഹദയവിഭങ്ഗോ

൧. സബ്ബസങ്ഗാഹികവാരോ

൯൭൮. കതി ഖന്ധാ, കതി ആയതനാനി, കതി ധാതുയോ, കതി സച്ചാനി, കതി ഇന്ദ്രിയാനി, കതി ഹേതൂ, കതി ആഹാരാ, കതി ഫസ്സാ, കതി വേദനാ, കതി സഞ്ഞാ, കതി ചേതനാ, കതി ചിത്താനി?

പഞ്ചക്ഖന്ധാ, ദ്വാദസായതനാനി, അട്ഠാരസ ധാതുയോ, ചത്താരി സച്ചാനി, ബാവീസതിന്ദ്രിയാനി, നവ ഹേതൂ, ചത്താരോ ആഹാരാ, സത്ത ഫസ്സാ, സത്ത വേദനാ, സത്ത സഞ്ഞാ, സത്ത ചേതനാ, സത്ത ചിത്താനി.

൯൭൯. തത്ഥ കതമേ പഞ്ചക്ഖന്ധാ? രൂപക്ഖന്ധോ, വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇമേ വുച്ചന്തി ''പഞ്ചക്ഖന്ധാ''.

൯൮൦. തത്ഥ കതമാനി ദ്വാദസായതനാനി? ചക്ഖായതനം, രൂപായതനം, സോതായതനം, സദ്ദായതനം, ഘാനായതനം, ഗന്ധായതനം, ജിവ്ഹായതനം, രസായതനം, കായായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം - ഇമാനി വുച്ചന്തി ''ദ്വാദസായതനാനി''.

൯൮൧. തത്ഥ കതമാ അട്ഠാരസ ധാതുയോ? ചക്ഖുധാതു, രൂപധാതു, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു, സോതധാതു, സദ്ദധാതു, സോതവിഞ്ഞാണധാതു, ഘാനധാതു , ഗന്ധധാതു, ഘാനവിഞ്ഞാണധാതു, ജിവ്ഹാധാതു, രസധാതു, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണധാതു, കായധാതു, ഫോട്ഠബ്ബധാതു, കായവിഞ്ഞാണധാതു, മനോധാതു, ധമ്മധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇമാ വുച്ചന്തി ''അട്ഠാരസ ധാതുയോ''.

൯൮൨. തത്ഥ കതമാനി ചത്താരി സച്ചാനി? ദുക്ഖസച്ചം, സമുദയസച്ചം, നിരോധസച്ചം, മഗ്ഗസച്ചം - ഇമാനി വുച്ചന്തി ''ചത്താരി സച്ചാനി''.

൯൮൩. തത്ഥ കതമാനി ബാവീസതിന്ദ്രിയാനി? ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം, പുരിസിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സുഖിന്ദ്രിയം, ദുക്ഖിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം, ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം , സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം - ഇമാനി വുച്ചന്തി ''ബാവീസതിന്ദ്രിയാനി''.

൯൮൪. തത്ഥ കതമേ നവ ഹേതൂ? തയോ കുസലഹേതൂ, തയോ അകുസലഹേതൂ, തയോ അബ്യാകതഹേതൂ.

തത്ഥ കതമേ തയോ കുസലഹേതൂ? അലോഭോ കുസലഹേതു, അദോസോ കുസലഹേതു, അമോഹോ കുസലഹേതു - ഇമേ തയോ കുസലഹേതൂ.

തത്ഥ കതമേ തയോ അകുസലഹേതൂ? ലോഭോ അകുസലഹേതു, ദോസോ അകുസലഹേതു, മോഹോ അകുസലഹേതു - ഇമേ തയോ അകുസലഹേതൂ.

തത്ഥ കതമേ തയോ അബ്യാകതഹേതൂ? കുസലാനം വാ ധമ്മാനം വിപാകതോ കിരിയാബ്യാകതേസു വാ ധമ്മേസു അലോഭോ, അദോസോ, അമോഹോ - ഇമേ തയോ അബ്യാകതഹേതൂ. ഇമേ വുച്ചന്തി "നവ ഹേതൂ".

൯൭൭. തത്ഥ കതമേ ചത്താരോ ആഹാരാ? കബളീകാരാഹാരോ [കബളിംകാരോ ആഹാരോ (സീ॰ സ്യാ॰)], ഫസ്സാഹാരോ, മനോസഞ്ചേതനാഹാരോ , വിഞ്ഞാണാഹാരോ - ഇമേ വുച്ചന്തി "ചത്താരോ ആഹാരാ".

൯൭൮. തത്ഥ കതമേ സത്ത ഫസ്സാ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സോ, സോതസമ്ഫസ്സോ, ഘാനസമ്ഫസ്സോ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സോ, കായസമ്ഫസ്സോ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സോ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ - ഇമേ വുച്ചന്തി "സത്ത ഫസ്സാ".

൯൭൯. തത്ഥ കതമാ സത്ത വേദനാ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ - ഇമാ വുച്ചന്തി "സത്ത വേദനാ".

൯൭൭. തത്ഥ കതമാ സത്ത സഞ്ഞാ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ - ഇമാ വുച്ചന്തി "സത്ത സഞ്ഞാ".

൯൭൯. തത്ഥ കതമാ സത്ത ചേതനാ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ - ഇമാ വുച്ചന്തി "സത്ത ചേതനാ".

൯൮൦. തത്ഥ കതമാനി സത്ത ചിത്താനി? ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം , കായവിഞ്ഞാണം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇമാനി വുച്ചന്തി "സത്ത ചിത്താനി".

൨. ഉപ്പത്താനുപ്പത്തിവാരോ

൧. കാമധാതു

൯൮൧. കാമധാതുയാ കതി ഖന്ധാ, കതി ആയതനാനി, കതി ധാതുയോ, കതി സച്ചാനി, കതി ഇന്ദ്രിയാനി, കതി ഹേതൂ, കതി ആഹാരാ, കതി ഫസ്സാ, കതി വേദനാ, കതി സഞ്ഞാ, കതി ചേതനാ, കതി ചിത്താനി?

കാമധാതുയാ പഞ്ചക്ഖന്ധാ, ദ്വാദസായതനാനി, അട്ഠാരസ ധാതുയോ, തീണി സച്ചാനി, ബാവീസതിന്ദ്രിയാനി, നവ ഹേതൂ, ചത്താരോ ആഹാരാ, സത്ത ഫസ്സാ, സത്ത വേദനാ, സത്ത സഞ്ഞാ, സത്ത ചേതനാ, സത്ത ചിത്താനി.

൯൮൨. തത്ഥ കതമേ കാമധാതുയാ പഞ്ചക്ഖന്ധാ? രൂപക്ഖന്ധോ, വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇമേ വുച്ചന്തി "കാമധാതുയാ പഞ്ചക്ഖന്ധാ".

തത്ഥ കതമാനി കാമധാതുയാ ദ്വാദസായതനാനി? ചക്ഖായതനം, രൂപായതനം , സോതായതനം, സദ്ദായതനം, ഘാനായതനം, ഗന്ധായതനം, ജിവ്ഹായതനം, രസായതനം, കായായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം - ഇമാനി വുച്ചന്തി ''കാമധാതുയാ ദ്വാദസായതനാനി''.

തത്ഥ കതമാ കാമധാതുയാ അട്ഠാരസ ധാതുയോ? ചക്ഖുധാതു, രൂപധാതു, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു, സോതധാതു, സദ്ദധാതു, സോതവിഞ്ഞാണധാതു, ഘാനധാതു, ഗന്ധധാതു, ഘാനവിഞ്ഞാണധാതു, ജിവ്ഹാധാതു, രസധാതു, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണധാതു, കായധാതു, ഫോട്ഠബ്ബധാതു, കായവിഞ്ഞാണധാതു, മനോധാതു, ധമ്മധാതു , മനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇമാ വുച്ചന്തി ''കാമധാതുയാ അട്ഠാരസ ധാതുയോ''.

തത്ഥ കതമാനി കാമധാതുയാ തീണി സച്ചാനി? ദുക്ഖസച്ചം, സമുദയസച്ചം, മഗ്ഗസച്ചം - ഇമാനി വുച്ചന്തി ''കാമധാതുയാ തീണി സച്ചാനി''.

തത്ഥ കതമാനി കാമധാതുയാ ബാവീസതിന്ദ്രിയാനി? ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം...പേ॰... അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം - ഇമാനി വുച്ചന്തി ''കാമധാതുയാ ബാവീസതിന്ദ്രിയാനി''.

തത്ഥ കതമേ കാമധാതുയാ നവ ഹേതൂ? തയോ കുസലഹേതൂ, തയോ അകുസലഹേതൂ, തയോ അബ്യാകതഹേതൂ...പേ॰... ഇമേ വുച്ചന്തി ''കാമധാതുയാ നവ ഹേതൂ''.

തത്ഥ കതമേ കാമധാതുയാ ചത്താരോ ആഹാരാ? കബളീകാരാഹാരോ, ഫസ്സാഹാരോ, മനോസഞ്ചേതനാഹാരോ, വിഞ്ഞാണാഹാരോ - ഇമേ വുച്ചന്തി ''കാമധാതുയാ ചത്താരോ ആഹാരാ''.

തത്ഥ കതമേ കാമധാതുയാ സത്ത ഫസ്സാ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സോ സോതസമ്ഫസ്സോ, ഘാനസമ്ഫസ്സോ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സോ, കായസമ്ഫസ്സോ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സോ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ - ഇമേ വുച്ചന്തി ''കാമധാതുയാ സത്ത ഫസ്സാ''.

തത്ഥ കതമാ കാമധാതുയാ സത്ത വേദനാ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ - ഇമാ വുച്ചത്തി ''കാമധാതുയാ സത്ത വേദനാ''.

തത്ഥ കതമാ കാമധാതുയാ സത്ത സഞ്ഞാ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, കായസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ - ഇമാ വുച്ചന്തി ''കാമധാതുയാ സത്ത സഞ്ഞാ''.

തത്ഥ കതമാ കാമധാതുയാ സത്ത ചേതനാ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, സോതസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ഘാനസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, ജിവ്ഹാസമ്ഫസ്സജാ

ചേതനാ, കായസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ - ഇമാ വുച്ചന്തി ''കാമധാതുയാ സത്ത ചേതനാ''.

തത്ഥ കതമാനി കാമധാതുയാ സത്ത ചിത്താനി? ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, ഘാനവിഞ്ഞാണം, ജിവ്ഹാവിഞ്ഞാണം, കായവിഞ്ഞാണം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇമാനി വുച്ചന്തി ''കാമധാതുയാ സത്ത ചിത്താനി''.

൨. രൂപധാതു

൯൯൩. രൂപധാതുയാ കതി ഖന്ധാ, കതി ആയതനാ, കതി ധാതുയോ, കതി സച്ചാനി, കതി ഇന്ദ്രിയാനി...പേ॰... കതി ചിത്താനി?

രൂപധാതുയാ പഞ്ചക്ഖന്ധാ, ഛ ആയതനാനി, നവ ധാതുയോ, തീണി സച്ചാനി , ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാനി, അട്ഠ ഹേതൂ, തയോ ആഹാരാ, ചത്താരോ ഫസ്സാ, ചതസ്സോ വേദനാ, ചതസ്സോ സഞ്ഞാ, ചതസ്സോ ചേതനാ, ചത്താരി ചിത്താനി.

൯൯൪. തത്ഥ കതമേ രൂപധാതുയാ പഞ്ചക്ഖന്ധാ? രൂപക്ഖന്ധോ, വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇമേ വുച്ചന്തി ''രൂപധാതുയാ പഞ്ചക്ഖന്ധാ''.

തത്ഥ കതമാനി രൂപധാതുയാ ഛ ആയതനാനി? ചക്ഖായതനം, രൂപായതനം, സോതായതനം, സദ്ദായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം - ഇമാനി വുച്ചന്തി ''രൂപധാതുയാ ഛ ആയതനാനി''.

തത്ഥ കതമാ രൂപധാതുയാ നവ ധാതുയോ? ചക്ഖുധാതു, രൂപധാതു, ചക്ഖുവിഞ്ഞാണധാതു, സോതധാതു, സദ്ദധാതു, സോതവിഞ്ഞാണധാതു, മനോധാതു, ധമ്മധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇമാ വുച്ചന്തി ''രൂപധാതുയാ നവ ധാതുയോ''.

തത്ഥ കതമാനി രൂപധാതുയാ തീണി സച്ചാനി? ദുക്ഖസച്ചം, സമുദയസച്ചം, മഗ്ഗസച്ചം - ഇമാനി വുച്ചന്തി ''രൂപധാതുയാ തീണി സച്ചാനി''.

തത്ഥ കതമാനി രൂപധാതുയാ ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാനി? ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം , ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം - ഇമാനി വുച്ചന്തി ''രൂപധാതുയാ ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാനി''.

തത്ഥ കതമേ രൂപധാതുയാ അട്ഠ ഹേതൂ? തയോ കുസലഹേതൂ, ദ്വേ അകുസലഹേതൂ, തയോ അബ്യാകതഹേതൂ.

തത്ഥ കതമേ തയോ കുസലഹേതൂ? അലോഭോ കുസലഹേതു, അദോസോ കുസലഹേതു, അമോഹോ കുസലഹേതു - ഇമേ തയോ കുസലഹേതൂ.

തത്ഥ കതമേ ദ്വേ അകുസലഹേതൂ? ലോഭോ അകുസലഹേതു, മോഹോ അകുസലഹേതു - ഇമേ ദ്വേ അകുസലഹേതൂ.

തത്ഥ കതമേ തയോ അബ്യാകതഹേതൂ? കുസലാനം വാ ധമ്മാനം വിപാകതോ കിരിയാബ്യാകതേസു വാ ധമ്മേസു അലോഭോ, അദോസോ, അമോഹോ - ഇമേ തയോ അബ്യാകതഹേതൂ. ഇമേ വുച്ചന്തി രൂപധാതുയാ അട്ഠ ഹേതൂ.

തത്ഥ കതമേ രൂപധാതുയാ തയോ ആഹാരാ? ഫസ്സാഹാരോ, മനോസഞ്ചേതനാഹാരോ, വിഞ്ഞാണാഹാരോ - ഇമേ വുച്ചന്തി "രൂപധാതുയാ തയോ ആഹാരാ".

തത്ഥ കതമേ രൂപധാതുയാ ചത്താരോ ഫസ്സാ? ചക്ഖുസമ്ഫസ്സോ, സോതസമ്ഫസ്സോ, മനോധാതുസമ്ഫസ്സോ, മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ - ഇമേ വുച്ചന്തി "രൂപധാതുയാ ചത്താരോ ഫസ്സാ".

തത്ഥ കതമാ രൂപധാതുയാ ചതസ്സോ വേദനാ...പേ०... ചതസ്സോ സഞ്ഞാ...പേ०... ചതസ്സോ ചേതനാ...പേ०... ചത്താരി ചിത്താനി? ചക്ഖുവിഞ്ഞാണം, സോതവിഞ്ഞാണം, മനോധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇമാനി വുച്ചന്തി "രൂപധാതുയാ ചത്താരി ചിത്താനി".

൩. അരൂപധാതു

൯൯൭. അരൂപധാതുയാ കതി ഖന്ധാ...പേ०... കതി ചിത്താനി?

അരൂപധാതുയാ ചത്താരോ ഖന്ധാ, ദ്വേ ആയതനാനി, ദ്വേ ധാതുയോ, തീണി സച്ചാനി, ഏകാദസിന്ദ്രിയാനി , അട്ഠ ഹേതൂ, തയോ ആഹാരാ, ഏകോ ഫസ്സോ, ഏകാ വേദനാ, ഏകാ സഞ്ഞാ, ഏകാ ചേതനാ, ഏകം ചിത്തം.

൯൯൮. തത്ഥ കതമേ അരൂപധാതുയാ ചത്താരോ ഖന്ധാ? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇമേ വുച്ചന്തി "അരൂപധാതുയാ ചത്താരോ ഖന്ധാ".

തത്ഥ കതമാനി അരൂപധാതുയാ ദ്വേ ആയതനാനി? മനായതനം, ധമ്മായതനം - ഇമാനി വുച്ചന്തി "അരൂപധാതുയാ ദ്വേ ആയതനാനി".

തത്ഥ കതമാ അരൂപധാതുയാ ദ്വേ ധാതുയോ? മനോവിഞ്ഞാണധാതു , ധമ്മധാതു - ഇമാ വുച്ചന്തി "അരൂപധാതുയാ ദ്വേ ധാതുയോ".

തത്ഥ കതമാനി അരൂപധാതുയാ തീണി സച്ചാനി? ദുക്ഖസച്ചം, സമുദയസച്ചം, മഗ്ഗസച്ചം - ഇമാനി വുച്ചന്തി "അരൂപധാതുയാ തീണി സച്ചാനി".

തത്ഥ കതമാനി അരൂപധാതുയാ ഏകാദസിന്ദ്രിയാനി? മനിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം - ഇമാനി വുച്ചന്തി "അരൂപധാതുയാ ഏകാദസിന്ദ്രിയാനി".

തത്ഥ കതമേ അരൂപധാതുയാ അട്ഠ ഹേതൂ? തയോ കുസലഹേതൂ, ദ്വേ അകുസലഹേതൂ, തയോ അബ്യാകതഹേതൂ...പേ॰... ഇമേ വുച്ചന്തി “അരൂപധാതുയാ അട്ഠ ഹേതൂ”.

തത്ഥ കതമേ അരൂപധാതുയാ തയോ ആഹാരാ? ഫസ്സാഹാരോ, മനോസഞ്ചേതനാഹാരോ, വിഞ്ഞാണാഹാരോ - ഇമേ വുച്ചന്തി “അരൂപധാതുയാ തയോ ആഹാരാ”.

തത്ഥ കതമോ അരൂപധാതുയാ ഏകോ ഫസ്സോ? മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ - അയം വുച്ചതി “അരൂപധാതുയാ ഏകോ ഫസ്സോ”.

തത്ഥ കതമാ അരൂപധാതുയാ ഏകാ വേദനാ...പേ॰... ഏകാ സഞ്ഞാ...പേ॰... ഏകാ ചേതനാ...പേ॰... ഏകം ചിത്തം? മനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി “അരൂപധാതുയാ ഏകം ചിത്തം”.

൪. അപരിയാപന്നം

൯൯൭. അപരിയാപന്നേ കതി ഖന്ധാ...പേ॰... കതി ചിത്താനി?

അപരിയാപന്നേ ചത്താരോ ഖന്ധാ, ദ്വേ ആയതനാനി, ദ്വേ ധാതുയോ, ദ്വേ സച്ചാനി, ദ്വാദസിന്ദ്രിയാനി, ൬ ഹേതൂ, തയോ ആഹാരാ, ഏകോ ഫസ്സോ, ഏകാ വേദനാ, ഏകാ സഞ്ഞാ, ഏകാ ചേതനാ, ഏകം ചിത്തം.

൯൯൮. തത്ഥ കതമേ അപരിയാപന്നേ ചത്താരോ ഖന്ധാ? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ , സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇമേ വുച്ചന്തി “അപരിയാപന്നേ ചത്താരോ ഖന്ധാ”.

തത്ഥ കതമാനി അപരിയാപന്നേ ദ്വേ ആയതനാനി? മനായതനം, ധമ്മായതനം - ഇമാനി വുച്ചന്തി “അപരിയാപന്നേ ദ്വേ ആയതനാനി”.

തത്ഥ കതമാ അപരിയാപന്നേ ദ്വേ ധാതുയോ? മനോവിഞ്ഞാണധാതു, ധമ്മധാതു - ഇമാ വുച്ചന്തി “അപരിയാപന്നേ ദ്വേ ധാതുയോ”.

തത്ഥ കതമാനി അപരിയാപന്നേ ദ്വേ സച്ചാനി? മഗ്ഗസച്ചം, നിരോധസച്ചം - ഇമാനി വുച്ചന്തി “അപരിയാപന്നേ ദ്വേ സച്ചാനി”.

തത്ഥ കതമാനി അപരിയാപന്നേ ദ്വാദസിന്ദ്രിയാനി? മനിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞിന്ദ്രിയം, അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം - ഇമാനി വുച്ചന്തി “അപരിയാപന്നേ ദ്വാദസിന്ദ്രിയാനി”.

തത്ഥ കതമേ അപരിയാപന്നേ ൬ ഹേതൂ? തയോ കുസലഹേതൂ, തയോ അബ്യാകതഹേതൂ.

തത്ഥ കതമേ തയോ കുസലഹേതൂ? അലോഭോ കുസലഹേതു, അദോസോ കുസലഹേതു, അമോഹോ കുസലഹേതു - ഇമേ തയോ കുസലഹേതൂ.

തത്ഥ കതമേ തയോ അബ്യാകതഹേതൂ? കുസലാനം ധമ്മാനം വിപാകതോ അലോഭോ, അദോസോ, അമോഹോ - ഇമേ തയോ അബ്യാകതഹേതൂ. ഇമേ വുച്ചന്തി ''അപരിയാപന്നേ ഛ ഹേതൂ''.

തത്ഥ കതമേ അപരിയാപന്നേ തയോ ആഹാരാ? ഫസ്സാഹാരോ, മനോസഞ്ചേതനാഹാരോ, വിഞ്ഞാണാഹാരോ - ഇമേ വുച്ചന്തി ''അപരിയാപന്നേ തയോ ആഹാരാ''.

തത്ഥ കതമോ അപരിയാപന്നേ ഏകോ ഫസ്സോ? മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ - അയം വുച്ചതി ''അപരിയാപന്നേ ഏകോ ഫസ്സോ''.

തത്ഥ കതമാ അപരിയാപന്നേ ഏകാ വേദനാ...പേ॰... ഏകാ സഞ്ഞാ...പേ॰... ഏകാ ചേതനാ...പേ॰... ഏകം ചിത്തം? മനോവിഞ്ഞാണധാതു - ഇദം വുച്ചതി ''അപരിയാപന്നേ ഏകം ചിത്തം''.

൯. പരിയാപന്നാപരിയാപന്നവാരോ

൧. കാമധാതു

൯൯൯. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി കാമധാതുപരിയാപന്നാ, കതി ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ...പേ॰... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി കാമധാതുപരിയാപന്നാ, കതി ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ?

൧൦൦൦. രൂപക്ഖന്ധോ കാമധാതുപരിയാപന്നോ; ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ കാമധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ.

ദസായതനാ കാമധാതുപരിയാപന്നാ; ദ്വേ ആയതനാ സിയാ കാമധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ.

സോളസ ധാതുയോ കാമധാതുപരിയാപന്നാ; ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ കാമധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ.

സമുദയസച്ചം കാമധാതുപരിയാപന്നം; ദ്വേ സച്ചാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ; ദുക്ഖസച്ചം സിയാ കാമധാതുപരിയാപന്നം, സിയാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നം.

ദസിന്ദ്രിയാ കാമധാതുപരിയാപന്നാ; തീണിന്ദ്രിയാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ; നവിന്ദ്രിയാ സിയാ കാമധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ.

തയോ അകുസലഹേതൂ കാമധാതുപരിയാപന്നാ; ഛ ഹേതൂ സിയാ കാമധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ.

കബളീകാരോ ആഹാരോ കാമധാതുപരിയാപന്നോ; തയോ ആഹാരാ സിയാ കാമധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ.

ഛ ഫസ്സാ കാമധാതുപരിയാപന്നാ; മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ കാമധാതു പരിയാപന്നോ, സിയാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നോ.

ഛ വേദനാ...പേ॰... ഛ സഞ്ഞാ... ഛ ചേതനാ... ഛ ചിത്താ കാമധാതുപരിയാപന്നാ; മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ കാമധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന കാമധാതുപരിയാപന്നാ.

൨. രൂപധാതു

൧൦൧. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി രൂപധാതുപരിയാപന്നാ, കതി ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ ...പേ॰... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി രൂപധാതുപരിയാപന്നാ, കതി ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ?

൧൦൨. രൂപക്ഖന്ധോ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നോ; ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ രൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

ദസായതനാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ; ദ്വേ ആയതനാ സിയാ രൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

സോളസ ധാതുയോ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ; ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ രൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

തീണി സച്ചാനി ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ; ദുക്ഖസച്ചം സിയാ രൂപധാതുപരിയാപന്നം, സിയാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നം.

തേരസിന്ദ്രിയാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ; നവിന്ദ്രിയാ സിയാ രൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

തയോ അകുസലഹേതൂ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ; ഛ ഹേതൂ സിയാ രൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

കബളീകാരോ ആഹാരോ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നോ; തയോ ആഹാരാ സിയാ രൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

ഛ ഫസ്സാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ; മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ രൂപധാതുപരിയാപന്നോ, സിയാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നോ.

ഛ വേദനാ...പേ॰... ഛ സഞ്ഞാ... ഛ ചേതനാ... ഛ ചിത്താ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ; മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ രൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന രൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

൩. അരൂപധാതു

൧൦൩. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ, കതി ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ…പേ॰… സത്തന്നം ചിത്താനം കതി അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ, കതി ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ?

൧൦൪. രൂപക്ഖന്ധോ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നോ; ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

ദസായതനാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ; ദ്വേ ആയതനാ സിയാ അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

സോളസ ധാതുയോ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ; ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

തീണി സച്ചാനി ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാനി.

ദുക്ഖസച്ചം സിയാ അരൂപധാതുപരിയാപന്നം, സിയാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നം.

ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ; അട്ഠിന്ദ്രിയാ സിയാ അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

തയോ അകുസലഹേതൂ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ; ഛ ഹേതൂ സിയാ അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

കബളീകാരോ ആഹാരോ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നോ; തയോ ആഹാരാ സിയാ അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

ഛ ഫസ്സാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ; മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ അരൂപധാതുപരിയാപന്നോ, സിയാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നോ.

ഛ വേദനാ…പേ॰… ഛ സഞ്ഞാ … ഛ ചേതനാ… ഛ ചിത്താ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ; മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ, സിയാ ന അരൂപധാതുപരിയാപന്നാ.

൪. പരിയാപന്നാപരിയാപന്നം

൧൦൫. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി പരിയാപന്നാ, കതി അപരിയാപന്നാ…പേ॰… സത്തന്നം ചിത്താനം കതി പരിയാപന്നാ, കതി അപരിയാപന്നാ?

൧൦൬. രൂപക്ഖന്ധോ പരിയാപന്നോ; ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ.

ദസായതനാ പരിയാപന്നാ; ദ്വേ ആയതനാ സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ.

സോളസ ധാതുയോ പരിയാപന്നാ; ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ.

ദ്വേ സച്ചാ പരിയാപന്നാ; ദ്വേ സച്ചാ അപരിയാപന്നാ.

ദസിന്ദ്രിയാ പരിയാപന്നാ, തീണിന്ദ്രിയാ അപരിയാപന്നാ; നവിന്ദ്രിയാ സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ.

തയോ അകുസലഹേതൂ പരിയാപന്നാ; ഛ ഹേതൂ സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ.

കബളീകാരോ ആഹാരോ പരിയാപന്നോ; തയോ ആഹാരാ സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ.

ഛ ഫസ്സാ പരിയാപന്നാ; മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ പരിയാപന്നോ, സിയാ അപരിയാപന്നോ.

ഛ വേദനാ...പേ॰... ഛ സഞ്ഞാ... ഛ ചേതനാ... ഛ ചിത്താ പരിയാപന്നാ; മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ പരിയാപന്നാ, സിയാ അപരിയാപന്നാ.

൪. ധമ്മദസ്സനവാരോ

൧. കാമധാതു

൧൦൦൭. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതി ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി...പേ॰... കതി ചിത്താനി പാതുഭവന്തി?

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം പഞ്ചക്ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി; കസ്സചി ഏകാദസായതനാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി ദസായതനാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി അപരാനി ദസായതനാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി നവായതനാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി സത്തായതനാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി ഏകാദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി; കസ്സചി ദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി; കസ്സചി അപരാ ദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി; കസ്സചി നവ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി; കസ്സചി സത്ത ധാതുയോ പാതുഭവന്തി; സബ്ബേസം ഏകം സച്ചം പാതുഭവതി; കസ്സചി ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി തേരസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി അപരാനി തേരസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി ദ്വാദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി നവിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി അപരാനി നവിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി അപരാനി അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി സത്തിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി പഞ്ചിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി ചത്താരിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി; കസ്സചി തയോ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി; കസ്സചി ദ്വേ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി; കസ്സചി [കേചി (സ്യാ॰)] അഹേതുകാ പാതുഭവന്തി ; സബ്ബേസം ചത്താരോ ആഹാരാ പാതുഭവന്തി; സബ്ബേസം ഏകോ ഫസ്സോ പാതുഭവതി; സബ്ബേസം ഏകാ വേദനാ... ഏകാ സഞ്ഞാ... ഏകാ ചേതനാ... ഏകം ചിത്തം പാതുഭവതി.

൧൦൦൮. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം കതമേ പഞ്ചക്ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി? രൂപക്ഖന്ധോ...പേ॰... വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം ഇമേ പഞ്ചക്ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി.

൧൦൯. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ ഏകാദസായതനാനി പാതുഭവന്തി? കാമാവചരാനം ദേവാനം, പഠമകപ്പികാനം മനുസ്സാനം, ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം, നേരയികാനം പരിപുണ്ണായതനാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏകാദസായതനാനി പാതുഭവന്തി - ചക്ഖായതനം, രൂപായതനം, സോതായതനം, ഘാനായതനം, ഗന്ധായതനം, ജിവ്ഹായതനം, രസായതനം, കായായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി ഏകാദസായതനാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ ദസായതനാനി പാതുഭവന്തി? ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം, ജച്ചന്ധാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ദസായതനാനി പാതുഭവന്തി - രൂപായതനം, സോതായതനം, ഘാനായതനം, ഗന്ധായതനം, ജിവ്ഹായതനം, രസായതനം , കായായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി ദസായതനാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ അപരാനി ദസായതനാനി പാതുഭവന്തി? ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം, ജച്ചബധിരാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ദസായതനാനി പാതുഭവന്തി - ചക്ഖായതനം, രൂപായതനം, ഘാനായതനം, ഗന്ധായതനം, ജിവ്ഹായതനം, രസായതനം, കായായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി ദസായതനാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ നവായതനാനി പാതുഭവന്തി? ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം, ജച്ചന്ധബധിരാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ നവായതനാനി പാതുഭവന്തി - രൂപായതനം, ഘാനായതനം, ഗന്ധായതനം, ജിവ്ഹായതനം, രസായതനം, കായായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി നവായതനാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ സത്തായതനാനി പാതുഭവന്തി? ഗബ്ഭസേയ്യകാനം സത്താനം ഉപപത്തിക്ഖണേ സത്തായതനാനി പാതുഭവന്തി - രൂപായതനം, ഗന്ധായതനം, രസായതനം, കായായതനം, ഫോട്ഠബ്ബായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി സത്തായതനാനി പാതുഭവന്തി.

൧൧൦. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ ഏകാദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി? കാമാവചരാനം ദേവാനം, പഠമകപ്പികാനം മനുസ്സാനം, ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം പരിപുണ്ണായതനാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏകാദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി - ചക്ഖുധാതു, രൂപധാതു, സോതധാതു, ഘാനധാതു, ഗന്ധധാതു, ജിവ്ഹാധാതു, രസധാതു, കായധാതു, ഫോട്ഠബ്ബധാതു,

മനോവിഞ്ഞാണധാതു, ധമ്മധാതു. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാ ഏകാദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ ദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി? ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം , ജച്ചന്ധാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി - രൂപധാതു, സോതധാതു, ഘാനധാതു, ഗന്ധധാതു, ജിവ്ഹാധാതു, രസധാതു, കായധാതു, ഫോട്ഠബ്ബധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു, ധമ്മധാതു. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാ ദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ അപരാ ദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി? ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം, ജച്ചബധിരാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി - ചക്ഖുധാതു, രൂപധാതു, ഘാനധാതു, ഗന്ധധാതു, ജിവ്ഹാധാതു, രസധാതു, കായധാതു, ഫോട്ഠബ്ബധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു, ധമ്മധാതു. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാ ദസ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ നവ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി? ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം, ജച്ചന്ധബധിരാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ നവ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി - രൂപധാതു, ഘാനധാതു, ഗന്ധധാതു, ജിവ്ഹാധാതു, രസധാതു, കായധാതു, ഫോട്ഠബ്ബധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു, ധമ്മധാതു. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാ നവ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ സത്ത ധാതുയോ പാതുഭവന്തി? ഗബ്ഭസേയ്യകാനം സത്താനം ഉപപത്തിക്ഖണേ സത്ത ധാതുയോ പാതുഭവന്തി - രൂപധാതു, ഗന്ധധാതു, രസധാതു, കായധാതു, ഫോട്ഠബ്ബധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു, ധമ്മധാതു. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാ സത്ത ധാതുയോ പാതുഭവന്തി.

൧൦൧൧. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം കതമം ഏകം സച്ചം പാതുഭവതി? ദുക്ഖസച്ചം - കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം ഇദം ഏകം സച്ചം പാതുഭവതി.

൧൦൧൨. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? കാമാവചരാനം ദേവാനം, സഹേതുകാനം ഞാണസമ്പയുത്താനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം , മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം വാ പുരിസിന്ദ്രിയം വാ, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം വാ ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം വാ, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ തേരസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? കാമാവചരാനം ദേവാനം സഹേതുകാനം ഞാണവിപ്പയുത്താനം

ഉപപത്തിക്ഖണേ തേരസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം വാ പുരിസിന്ദ്രിയം വാ, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം വാ ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം വാ, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി തേരസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ അപരാനി തേരസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? പഠമകപ്പികാനം മനുസ്സാനം സഹേതുകാനം ഞാണസമ്പയുത്താനം ഉപപത്തിക്ഖണേ തേരസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം വാ ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം വാ, സദ്ധിന്ദ്രിയം , വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി തേരസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ ദ്വാദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? പഠമകപ്പികാനം മനുസ്സാനം സഹേതുകാനം ഞാണവിപ്പയുത്താനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ദ്വാദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം വാ ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം വാ, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി ദ്വാദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? ഗബ്ഭസേയ്യകാനം സത്താനം സഹേതുകാനം ഞാണസമ്പയുത്താനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം വാ പുരിസിന്ദ്രിയം വാ, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം വാ ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം വാ, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ നവിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? ഗബ്ഭസേയ്യകാനം സത്താനം സഹേതുകാനം ഞാണവിപ്പയുത്താനം ഉപപത്തിക്ഖണേ നവിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം വാ പുരിസിന്ദ്രിയം വാ, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം വാ ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം വാ, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി നവിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ അപരാനി നവിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം പരിപുണ്ണായതനാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ നവിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം വാ പുരിസിന്ദ്രിയം വാ, ജീവിതിന്ദ്രിയം , ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി നവിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം, ജച്ചന്ധാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - സോതിന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം വാ പുരിസിന്ദ്രിയം വാ, ജീവിതിന്ദ്രിയം, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ അപരാനി അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം, ജച്ചബധിരാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - ചക്ഖുന്ദ്രിയം, ഘാനിന്ദ്രിയം, ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം വാ പുരിസിന്ദ്രിയം വാ, ജീവിതിന്ദ്രിയം, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ സത്തിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? ഓപപാതികാനം പേതാനം, ഓപപാതികാനം അസുരാനം, ഓപപാതികാനം തിരച്ഛാനഗതാനം നേരയികാനം, ജച്ചന്ധബധിരാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ സത്തിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - ഘാനിന്ദ്രിയം , ജിവ്ഹിന്ദ്രിയം, കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം വാ പുരിസിന്ദ്രിയം വാ, ജീവിതിന്ദ്രിയം, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി സത്തിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ പഞ്ചിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? ഗബ്ഭസേയ്യകാനം സത്താനം അഹേതുകാനം, ഠപേത്വാ നപുംസകാനം, ഉപപത്തിക്ഖണേ പഞ്ചിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ഇത്ഥിന്ദ്രിയം വാ പുരിസിന്ദ്രിയം വാ, ജീവിതിന്ദ്രിയം, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി പഞ്ചിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ ചത്താരിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? ഗബ്ഭസേയ്യകാനം സത്താനം അഹേതുകാനം, നപുംസകാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ചത്താരിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി - കായിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം , ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമാനി ചത്താരിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

൧൦൧൩. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ തയോ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി? കാമാവചരാനം ദേവാനം, പഠമകപ്പികാനം മനുസ്സാനം, ഗബ്ഭസേയ്യകാനം സത്താനം സഹേതുകാനം ഞാണസമ്പയുത്താനം ഉപപത്തിക്ഖണേ തയോ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി - അലോഭോ വിപാകഹേതു, അദോസോ വിപാകഹേതു, അമോഹോ വിപാകഹേതു. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏതേസം ഇമേ തയോ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കസ്സ ദ്വേ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി? കാമാവചരാനം ദേവാനം, പഠമകപ്പികാനം മനുസ്സാനം, ഗബ്ഭസേയ്യകാനം

സത്താനം സഹേതുകാനം ഞാണവിപ്പയുത്താനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ദ്വേ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി - അലോഭോ വിപാകഹേതു, അദോസോ വിപാകഹേതു. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏ്യതേസം ഇമേ ദ്വേ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി. അവസേസാനം സത്താനം [അവസേസാ സത്താ (?)] അഹേതുകാ പാതുഭവന്തി.

൧൦൪. കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം കതമേ ചത്താരോ ആഹാരാ പാതുഭവന്തി. കബളീകാരോ ആഹാരോ, ഫസ്സാഹാരോ, മനോസഞ്ചേതനാഹാരോ, വിഞ്ഞാണാഹാരോ - കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം ഇമേ ചത്താരോ ആഹാരാ പാതുഭവന്തി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം കതമോ ഏ്യകോ ഫസ്സോ പാതുഭവതി? മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ - കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം അയം ഏ്യകോ ഫസ്സോ പാതുഭവതി.

കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം കതമാ ഏ്യകാ വേദനാ ... ഏ്യകാ സഞ്ഞാ... ഏ്യകാ ചേതനാ... ഏ്യകം ചിത്തം പാതുഭവതി? മനോവിഞ്ഞാണധാതു - കാമധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ സബ്ബേസം ഇദം ഏ്യകം ചിത്തം പാതുഭവതി.

٢. രൂപധാതു

൧൦൫. രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതി ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി...പേ०... കതി ചിത്താനി പാതുഭവന്തി?

രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ, ഠപേത്വാ അസഞ്ഞസത്താനം ദേവാനം, പഞ്ചക്ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി, പഞ്ചായതനാനി പാതുഭവന്തി, പഞ്ച ധാതുയോ പാതുഭവന്തി, ഏ്യകം സച്ചം പാതുഭവതി, ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി, തയോ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി, തയോ ആഹാരാ പാതുഭവന്തി, ഏ്യകോ ഫസ്സോ പാതുഭവതി, ഏ്യകാ വേദനാ... ഏ്യകാ സഞ്ഞാ... ഏ്യകാ ചേതനാ... ഏ്യകം ചിത്തം പാതുഭവതി.

൧൦൬. രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമേ പഞ്ചക്ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി ? രൂപക്ഖന്ധോ, വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമേ പഞ്ചക്ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി.

രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമാനി പഞ്ചായതനാനി പാതുഭവന്തി? ചക്ഖായതനം, രൂപായതനം, സോതായതനം, മനായതനം, ധമ്മായതനം - രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമാനി പഞ്ചായതനാനി പാതുഭവന്തി.

രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമാ പഞ്ച ധാതുയോ പാതുഭവന്തി? ചക്ഖുധാതു, രൂപധാതു, സോതധാതു, മനോവിഞ്ഞാണധാതു, ധമ്മധാതു - രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമാ പഞ്ച ധാതുയോ പാതുഭവന്തി.

രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമം ഏ്യകം സച്ചം പാതുഭവതി? ദുക്ഖസച്ചം - രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇദം ഏ്യകം സച്ചം പാതുഭവതി.

രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമാനി ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? ചക്ഖുന്ദ്രിയം, സോതിന്ദ്രിയം, മനിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, സോമനസ്സിന്ദ്രിയം വാ ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം വാ, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം , സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം - രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമാനി ദസിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമേ തയോ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി? അലോഭോ വിപാകഹേതു, അദോസോ വിപാകഹേതു, അമോഹോ വിപാകഹേതു - രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമേ തയോ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി.

രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമേ തയോ ആഹാരാ പാതുഭവന്തി? ഫസ്സാഹാരോ, മനോസഞ്ചേതനാഹാരോ, വിഞ്ഞാണാഹാരോ - രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമേ തയോ ആഹാരാ പാതുഭവന്തി.

രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമോ ഏകോ ഫസ്സോ പാതുഭവതി? മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ - രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ അയം ഏകോ ഫസ്സോ പാതുഭവതി.

രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമാ ഏകാ വേദനാ... ഏകാ സഞ്ഞാ... ഏകാ ചേതനാ... ഏകം ചിത്തം പാതുഭവതി? മനോവിഞ്ഞാണധാതു - രൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇദം ഏകം ചിത്തം പാതുഭവതി.

൩. അസഞ്ഞസത്താ

൧൦൭. അസഞ്ഞസത്താനം ദേവാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ കതി ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി...പേ॰... കതി ചിത്താനി പാതുഭവന്തി?

അസഞ്ഞസത്താനം ദേവാനം ഉപപത്തിക്ഖണേ ഏകോ ഖന്ധോ പാതുഭവതി - രൂപക്ഖന്ധോ; ദ്വേ ആയതനാനി പാതുഭവന്തി - രൂപായതനം, ധമ്മായതനം; ദ്വേ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി - രൂപധാതു, ധമ്മധാതു; ഏകം സച്ചം പാതുഭവതി - ദുക്ഖസച്ചം; ഏകിന്ദ്രിയം പാതുഭവതി - രൂപജീവിതിന്ദ്രിയം. അസഞ്ഞസത്താ ദേവാ അഹേതുകാ അനാഹാരാ അഫസ്സകാ അവേദനകാ അസഞ്ഞകാ അചേതനകാ അചിത്തകാ പാതുഭവന്തി.

൪. അരൂപധാതു

൧൦൮. അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതി ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി... പേ॰... കതി ചിത്താനി പാതുഭവന്തി?

അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ചത്താരോ ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി, ദ്വേ ആയതനാനി പാതുഭവന്തി, ദ്വേ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി, ഏകം സച്ചം പാതുഭവതി, അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി, തയോ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി, തയോ ആഹാരാ പാതുഭവന്തി, ഏകോ ഫസ്സോ പാതുഭവതി, ഏകാ വേദനാ... ഏകാ സഞ്ഞാ... ഏകാ ചേതനാ... ഏകം ചിത്തം പാതുഭവതി.

൧൦൯൯. അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമേ ചത്താരോ ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി? വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമേ ചത്താരോ ഖന്ധാ പാതുഭവന്തി.

അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമാനി ദ്വേ ആയതനാനി പാതുഭവന്തി? മനായതനം, ധമ്മായതനം - അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമാനി ദ്വേ ആയതനാനി പാതുഭവന്തി.

അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമാ ദ്വേ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി? മനോവിഞ്ഞാണധാതു, ധമ്മധാതു - അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമാ ദ്വേ ധാതുയോ പാതുഭവന്തി.

അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമം ഏകം സച്ചം പാതുഭവതി? ദുക്ഖസച്ചം - അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇദം ഏകം സച്ചം പാതുഭവതി.

അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമാനി അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി? മനിന്ദ്രിയം, ജീവിതിന്ദ്രിയം, ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം, സദ്ധിന്ദ്രിയം, വീരിയിന്ദ്രിയം, സതിന്ദ്രിയം, സമാധിന്ദ്രിയം, പഞ്ഞിന്ദ്രിയം - അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമാനി അട്ഠിന്ദ്രിയാനി പാതുഭവന്തി.

അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമേ തയോ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി? അലോഭോ വിപാകഹേതു, അദോസോ വിപാകഹേതു, അമോഹോ വിപാകഹേതു - അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമേ തയോ ഹേതൂ പാതുഭവന്തി.

അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമേ തയോ ആഹാരാ പാതുഭവന്തി? ഫസ്സാഹാരോ, മനോസഞ്ചേതനാഹാരോ, വിഞ്ഞാണാഹാരോ - അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇമേ തയോ ആഹാരാ പാതുഭവന്തി.

അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമോ ഏകോ ഫസ്സോ പാതുഭവതി? മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ - അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ അയം ഏകോ ഫസ്സോ പാതുഭവതി.

അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ കതമാ ഏകാ വേദനാ...പേ॰... ഏകാ സഞ്ഞാ... ഏകാ ചേതനാ... ഏകം ചിത്തം പാതുഭവതി? മനോവിഞ്ഞാണധാതു - അരൂപധാതുയാ ഉപപത്തിക്ഖണേ ഇദം ഏകം ചിത്തം പാതുഭവതി.

൭. ഭൂമന്തരദസ്സനവാരോ

൧൦൧൦. കാമാവചരാ ധമ്മാ, ന കാമാവചരാ ധമ്മാ, രൂപാവചരാ ധമ്മാ, ന രൂപാവചരാ ധമ്മാ, അരൂപാവചരാ ധമ്മാ, ന അരൂപാവചരാ ധമ്മാ, പരിയാപന്നാ ധമ്മാ, അപരിയാപന്നാ ധമ്മാ.

കതമേ ധമ്മാ കാമാവചരാ? ഹേട്ഠതോ അവീചിനിരയം പരിയന്തം കരിത്വാ, ഉപരിതോ പരനിമ്മിതവസവത്തീ ദേവേ അന്തോകരിത്വാ, യം

ഏതസ്മിം അന്തരേ ഏത്ഥാവചരാ ഏത്ഥ പരിയാപന്നാ ഖന്ധധാതുആയതനാ; രൂപം, വേദനാ, സഞ്ഞാ, സങ്ഖാരാ, വിഞ്ഞാണം - ഇമേ ധമ്മാ കാമാവചരാ.

കതമേ ധമ്മാ ന കാമാവചരാ? രൂപാവചരാ, അരൂപാവചരാ, അപരിയാപന്നാ - ഇമേ ധമ്മാ ന കാമാവചരാ.

കതമേ ധമ്മാ രൂപാവചരാ? ഹേട്ഠതോ ബ്രഹ്മലോകം പരിയന്തം കരിത്വാ, ഉപരിതോ അകനിട്ഠേ ദേവേ അന്തോകരിത്വാ , യം ഏതസ്മിം അന്തരേ ഏത്ഥാവചരാ ഏത്ഥ പരിയാപന്നാ സമാപന്നസ്സ വാ ഉപപന്നസ്സ വാ ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരിസ്സ വാ ചിത്തചേതസികാ ധമ്മാ - ഇമേ ധമ്മാ രൂപാവചരാ.

കതമേ ധമ്മാ ന രൂപാവചരാ? കാമാവചരാ, അരൂപാവചരാ, അപരിയാപന്നാ - ഇമേ ധമ്മാ ന രൂപാവചരാ.

കതമേ ധമ്മാ അരൂപാവചരാ? ഹേട്ഠതോ ആകാസാനഞ്ചായതനൂപഗേ ദേവേ പരിയന്തം കരിത്വാ, ഉപരിതോ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനൂപഗേ ദേവേ അന്തോകരിത്വാ, യം ഏതസ്മിം അന്തരേ ഏത്ഥാവചരാ ഏത്ഥ പരിയാപന്നാ സമാപന്നസ്സ വാ ഉപപന്നസ്സ വാ ദിട്ഠധമ്മസുഖവിഹാരിസ്സ വാ ചിത്തചേതസികാ ധമ്മാ - ഇമേ ധമ്മാ അരൂപാവചരാ.

കതമേ ധമ്മാ ന അരൂപാവചരാ? കാമാവചരാ, രൂപാവചരാ, അപരിയാപന്നാ - ഇമേ ധമ്മാ ന അരൂപാവചരാ.

കതമേ ധമ്മാ പരിയാപന്നാ? സാസവാ കുസലാകുസലബ്യാകതാ ധമ്മാ കാമാവചരാ, രൂപാവചരാ, അരൂപാവചരാ, രൂപക്ഖന്ധോ, വേദനാക്ഖന്ധോ, സഞ്ഞാക്ഖന്ധോ, സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ, വിഞ്ഞാണക്ഖന്ധോ - ഇമേ ധമ്മാ പരിയാപന്നാ.

കതമേ ധമ്മാ അപരിയാപന്നാ? മഗ്ഗാ ച, മഗ്ഗഫലാനി ച, അസങ്ഖതാ ച ധാതു - ഇമേ ധമ്മാ അപരിയാപന്നാ.

൩. ഉപ്പാദകകമ്മആയുപ്പമാണവാരോ

൧. ഉപ്പാദകകമ്മം

൧൦൨൧. ദേവാതി . തയോ ദേവാ - സമ്മുതിദേവാ [സമ്മതിദേവാ (സ്യാ॰)], ഉപപത്തിദേവാ, വിസുദ്ധിദേവാ.

സമ്മുതിദേവാ നാമ - രാജാനോ, ദേവിയോ, കുമാരാ.

ഉപപത്തിദേവാ നാമ - ചാതുമഹാരാജികേ [ചാതുമ്മഹാരാജികേ (സീ॰ സ്യാ॰)] ദേവേ ഉപാദായ തദുപരി ദേവാ.

വിസുദ്ധിദേവാ നാമ - അരഹന്തോ വുച്ചന്തി.

ദാനം ദത്വാ, സീലം സമാദിയിത്വാ, ഉപോസഥകമ്മം കത്വാ കത്ഥ ഉപപജ്ജന്തി? ദാനം ദത്വാ, സീലം സമാദിയിത്വാ, ഉപോസഥകമ്മം കത്വാ അപ്പേകച്ചേ ഖത്തിയമഹാസാലാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ ബ്രാഹ്മണമഹാസാലാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ ഗഹപതിമഹാസാലാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ ചാതുമഹാരാജികാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ താവതിംസാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ യാമാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ തുസിതാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ നിമ്മാനരതീനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ പരനിമ്മിതവസവത്തീനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി.

൨. ആയുപ്പമാണം

൧൦൨൨. മനുസ്സാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? വസ്സസതം, അപ്പം വാ ഭിയ്യോ [അപ്പം വാ ഭിയ്യോ വാ (സ്യാ॰ ക॰) ദീ॰ നി॰ ൨.൭].

൧൦൨൩. ചാതുമഹാരാജികാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? യാനി മാനുസകാനി പഞ്ഞാസ വസ്സാനി, ചാതുമ്മഹാരാജികാനം ദേവാനം ഏസോ ഏകോ രത്തിന്ദിവോ [രത്തിദിവോ (ക॰) അ॰ നി॰ ൩.൭൧]. തായ രത്തിയാ തിംസ രത്തിയോ മാസോ. തേന മാസേന ദ്വാദസമാസിയോ സംവച്ഛരോ. തേന സംവച്ഛരേന ദിബ്ബാനി പഞ്ച വസ്സസതാനി ചാതുമ്മഹാരാജികാനം ദേവാനം ആയുപ്പമാണം. മനുസ്സാനം ഗണനായ കിത്തകം ഹോതി? നവുതി വസ്സസതസഹസ്സാനി.

താവതിംസാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? യം മാനുസകം വസ്സസതം, താവതിംസാനം ദേവാനം ഏസോ ഏകോ രത്തിന്ദിവോ. തായ രത്തിയാ തിംസ രത്തിയോ മാസോ. തേന മാസേന ദ്വാദസമാസിയോ സംവച്ഛരോ. തേന സംവച്ഛരേന ദിബ്ബം വസ്സസഹസ്സം താവതിംസാനം ദേവാനം ആയുപ്പമാണം. മനുസ്സാനം ഗണനായ കിത്തകം ഹോതി? തിസ്സോ ച വസ്സകോടിയോ സട്ഠി ച വസ്സസതസഹസ്സാനി.

യാമാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? യാനി മാനുസകാനി ദ്വേ വസ്സസതാനി, യാമാനം ദേവാനം ഏസോ ഏകോ രത്തിന്ദിവോ. തായ രത്തിയാ തിംസരത്തിയോ മാസോ . തേന മാസേന ദ്വാദസമാസിയോ സംവച്ഛരോ. തേന സംവച്ഛരേന ദിബ്ബാനി ദ്വേ വസ്സസഹസ്സാനി യാമാനം ദേവാനം ആയുപ്പമാണം. മനുസ്സാനം ഗണനായ കിത്തകം ഹോതി? ചുദ്ദസഞ്ച വസ്സകോടിയോ ചത്താരീസഞ്ച വസ്സസതസഹസ്സാനി.

തുസിതാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? യാനി മാനുസകാനി ചത്താരി വസ്സസതാനി, തുസിതാനം ദേവാനം ഏസോ ഏകോ രത്തിന്ദിവോ. തായ രത്തിയാ തിംസരത്തിയോ മാസോ. തേന മാസേന ദ്വാദസമാസിയോ സംവച്ഛരോ. തേന സംവച്ഛരേന ദിബ്ബാനി ചത്താരി വസ്സസഹസ്സാനി തുസിതാനം ദേവാനം ആയുപ്പമാണം. മനുസ്സാനം ഗണനായ കിത്തകം ഹോതി? സത്തപഞ്ഞാസ വസ്സകോടിയോ സട്ഠി ച വസ്സസതസഹസ്സാനി.

നിമ്മാനരതീനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? യാനി മാനുസകാനി അട്ഠ വസ്സസതാനി, നിമ്മാനരതീനം ദേവാനം ഏസോ ഏകോ രത്തിന്ദിവോ. തായ രത്തിയാ തിംസരത്തിയോ മാസോ. തേന മാസേന ദ്വാദസമാസിയോ സംവച്ഛരോ. തേന സംവച്ഛരേന ദിബ്ബാനി അട്ഠ വസ്സസഹസ്സാനി നിമ്മാനരതീനം ദേവാനം ആയുപ്പമാണം. മനുസ്സാനം ഗണനായ കിത്തകം ഹോതി? ദ്വേ വസ്സകോടിസതാനി തിംസഞ്ച വസ്സകോടിയോ ചത്താരീസഞ്ച വസ്സസതസഹസ്സാനി.

പരനിമ്മിതവസവത്തീനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? യാനി മാനുസകാനി സോളസ വസ്സസതാനി, പരനിമ്മിതവസവത്തീനം ദേവാനം ഏസോ ഏകോ രത്തിന്ദിവോ. തായ രത്തിയാ തിംസരത്തിയോ മാസോ. തേന മാസേന ദ്വാദസമാസിയോ സംവച്ഛരോ. തേന സംവച്ഛരേന ദിബ്ബാനി സോളസ വസ്സസഹസ്സാനി പരനിമ്മിതവസവത്തീനം ദേവാനം ആയുപ്പമാണം. മനുസ്സാനം ഗണനായ കിത്തകം ഹോതി? നവ ച വസ്സകോടിസതാനി ഏകവീസഞ്ച വസ്സകോടിയോ സട്ഠി ച വസ്സസതസഹസ്സാനീതി.

> ഛ ഏതേ [ഛപി തേ (സ്യാ॰)] കാമാവചരാ, സബ്ബകാമസമിദ്ധിനോ;
> സബ്ബേസം ഏകസങ്ഖാതോ, ആയു ഭവതി കിത്തകോ.
>
> ദ്വാദസ കോടിസതം തേസം, അട്ഠവീസഞ്ച കോടിയോ;
> പഞ്ഞാസ സതസഹസ്സാനി, വസ്സഗ്ഗേന പകാസിതാതി.

൧൦൨൫. പഠമം ഝാനം പരിത്തം ഭാവേത്വാ കത്ഥ ഉപപജ്ജന്തി? പഠമം ഝാനം പരിത്തം ഭാവേത്വാ ബ്രഹ്മപാരിസജ്ജാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി. തേസം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? കപ്പസ്സ തതിയോ ഭാഗോ.

പഠമം ഝാനം മജ്ഝിമം ഭാവേത്വാ കത്ഥ ഉപപജ്ജന്തി? പഠമം ഝാനം മജ്ഝിമം ഭാവേത്വാ ബ്രഹ്മപുരോഹിതാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി. തേസം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? ഉപഡ്ഢകപ്പോ.

പഠമം ഝാനം പണീതം ഭാവേത്വാ കത്ഥ ഉപപജ്ജന്തി? പഠമം ഝാനം പണീതം ഭാവേത്വാ മഹാബ്രഹ്മാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി. തേസം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? കപ്പോ [ഏകോ കപ്പോ (സ്യാ॰)].

൧൦൨൬. ദുതിയം ഝാനം പരിത്തം ഭാവേത്വാ കത്ഥ ഉപപജ്ജന്തി? ദുതിയം ഝാനം പരിത്തം ഭാവേത്വാ പരിത്താഭാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി. തേസം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? ദ്വേ കപ്പാ.

ദുതിയം ഝാനം മജ്ഝിമം ഭാവേത്വാ കത്ഥ ഉപപജ്ജന്തി? ദുതിയം ഝാനം മജ്ഝിമം ഭാവേത്വാ അപ്പമാണാഭാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി. തേസം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? ചത്താരോ കപ്പാ.

ദുതിയം ഝാനം പണീതം ഭാവേത്വാ കത്ഥ ഉപപജ്ജന്തി? ദുതിയം ഝാനം പണീതം ഭാവേത്വാ ആഭസ്സരാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി. തേസം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? അട്ഠ കപ്പാ.

൧൦൨൬. തതിയം ഝാനം പരിത്തം ഭാവേത്വാ കത്ഥ ഉപപജ്ജന്തി? തതിയം ഝാനം പരിത്തം ഭാവേത്വാ പരിത്തസുഭാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി. തേസം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? സോളസ കപ്പാ.

തതിയം ഝാനം മജ്ഝിമം ഭാവേത്വാ കത്ഥ ഉപപജ്ജന്തി? തതിയം ഝാനം മജ്ഝിമം ഭാവേത്വാ അപ്പമാണസുഭാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി. തേസം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? ബാത്തിംസ കപ്പാ.

തതിയം ഝാനം പണീതം ഭാവേത്വാ കത്ഥ ഉപപജ്ജന്തി? തതിയം ഝാനം പണീതം ഭാവേത്വാ സുഭകിണ്ഹാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി. തേസം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? ചതുസട്ഠി കപ്പാ.

൧൦൨൭. ചതുത്ഥം ഝാനം ഭാവേത്വാ ആരമ്മണനാനത്തതാ മനസികാരനാനത്തതാ ഛന്ദനാനത്തതാ പണിധിനാനത്തതാ അധിമോക്ഖനാനത്തതാ അഭിനീഹാരനാനത്തതാ പഞ്ഞാനാനത്തതാ അപ്പേകച്ചേ അസഞ്ഞസത്താനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ വേഹപ്ഫലാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ അവിഹാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ അതപ്പാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ സുദസ്സാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ സുദസ്സീനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ അകനിട്ഠാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ ആകാസാനഞ്ചായതനൂപഗാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനൂപഗാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനൂപഗാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി, അപ്പേകച്ചേ നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനൂപഗാനം ദേവാനം സഹബ്യതം ഉപപജ്ജന്തി.

അസഞ്ഞസത്താനഞ്ച വേഹപ്ഫലാനഞ്ച ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? പഞ്ചകപ്പസതാനി.

അവിഹാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? കപ്പസഹസ്സം.

അതപ്പാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? ദ്വേ കപ്പസഹസ്സാനി.

സുദസ്സാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? ചത്താരി കപ്പസഹസ്സാനി.

സുദസ്സീനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? അട്ഠ കപ്പസഹസ്സാനി.

അകനിട്ഠാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? സോളസ കപ്പസഹസ്സാനി.

൧൦൨൮. ആകാസാനഞ്ചായതനൂപഗാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? വീസതി കപ്പസഹസ്സാനി.

വിഞ്ഞാണഞ്ചായതനൂപഗാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? ചത്താരീസ കപ്പസഹസ്സാനി.

ആകിഞ്ചഞ്ഞായതനൂപഗാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? സട്ഠി കപ്പസഹസ്സാനി.

നേവസഞ്ഞാനാസഞ്ഞായതനൂപഗാനം ദേവാനം കിത്തകം ആയുപ്പമാണം? ചതുരാസീതി കപ്പസഹസ്സാനീതി.

൧൦൨ൻ. ഉക്ഖിത്താ പുഞ്ഞതേജേന, കാമരൂപഗതിം ഗതാ.

ഭവഗ്ഗതമ്പി [ഭവഗ്ഗം വാപി (സ്യാ॰)] സമ്പത്താ, പുനാഗച്ഛന്തി [പുന ഗച്ഛന്തി (സ്യാ॰)] ദുഗ്ഗതിം.

താവ ദീഘായുകാ സത്താ, ചവന്തി ആയുസങ്ഖയാ;
നത്ഥി കോചി ഭവോ നിച്ചോ, ഇതി വുത്തം മഹേസിനാ.

തസ്മാ ഹി ധീരാ നിപകാ, നിപുണാ അത്ഥചിന്തകാ;
ജരാമരണമോക്ഖായ, ഭാവേന്തി മഗ്ഗമുത്തമം.

ഭാവയിത്വാ സുചിം മഗ്ഗം, നിബ്ബാനോഗധഗാമിനം;
സബ്ബാസവേ പരിഞ്ഞായ, പരിനിബ്ബന്തി അനാസവാതി.

൭. അഭിഞ്ഞേയ്യാദിവാരോ

൧൦൩൦. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി അഭിഞ്ഞേയ്യാ, കതി പരിഞ്ഞേയ്യാ, കതി പഹാതബ്ബാ, കതി ഭാവേതബ്ബാ, കതി സച്ഛികാതബ്ബാ, കതി ന പഹാതബ്ബാ, ന ഭാവേതബ്ബാ, ന സച്ഛികാതബ്ബാ...പേ॰... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി അഭിഞ്ഞേയ്യാ, കതി പരിഞ്ഞേയ്യാ, കതി പഹാതബ്ബാ, കതി ഭാവേതബ്ബാ, കതി സച്ഛികാതബ്ബാ, കതി ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ?

൧൦൩൧. രൂപക്ഖന്ധോ അഭിഞ്ഞേയ്യോ പരിഞ്ഞേയ്യോ ന പഹാതബ്ബോ ന ഭാവേതബ്ബോ ന സച്ഛികാതബ്ബോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ, സിയാ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവേതബ്ബാ, സിയാ സച്ഛികാതബ്ബാ, സിയാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ.

ദസായതനാ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ. ദ്വേ ആയതനാ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ, സിയാ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവേതബ്ബാ, സിയാ സച്ഛികാതബ്ബാ, സിയാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ.

സോളസ ധാതുയോ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ. ദ്വേ ധാതുയോ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ, സിയാ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവേതബ്ബാ, സിയാ സച്ഛികാതബ്ബാ, സിയാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ.

സമുദയസച്ചം അഭിഞ്ഞേയ്യം പരിഞ്ഞേയ്യം പഹാതബ്ബം ന ഭാവേതബ്ബം ന സച്ഛികാതബ്ബം. മഗ്ഗസച്ചം അഭിഞ്ഞേയ്യം പരിഞ്ഞേയ്യം ന പഹാതബ്ബം ഭാവേതബ്ബം ന സച്ഛികാതബ്ബം . നിരോധസച്ചം അഭിഞ്ഞേയ്യം പരിഞ്ഞേയ്യം ന പഹാതബ്ബം ന ഭാവേതബ്ബം സച്ഛികാതബ്ബം. ദുക്ഖസച്ചം അഭിഞ്ഞേയ്യം പരിഞ്ഞേയ്യം, സിയാ പഹാതബ്ബം, ന ഭാവേതബ്ബം, ന സച്ഛികാതബ്ബം, സിയാ ന പഹാതബ്ബം.

നവിന്ദ്രിയാ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം അഭിഞ്ഞേയ്യം പരിഞ്ഞേയ്യം പഹാതബ്ബം ന ഭാവേതബ്ബം ന സച്ഛികാതബ്ബം. അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം അഭിഞ്ഞേയ്യം പരിഞ്ഞേയ്യം ന പഹാതബ്ബം ഭാവേതബ്ബം ന സച്ഛികാതബ്ബം. അഞ്ഞിന്ദ്രിയം അഭിഞ്ഞേയ്യം പരിഞ്ഞേയ്യം ന പഹാതബ്ബം, സിയാ ഭാവേതബ്ബം, സിയാ സച്ഛികാതബ്ബം. അഞ്ഞാതാവിന്ദ്രിയം അഭിഞ്ഞേയ്യം പരിഞ്ഞേയ്യം ന പഹാതബ്ബം ന ഭാവേതബ്ബം സച്ഛികാതബ്ബം. തീണിന്ദ്രിയാ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ ന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവേതബ്ബാ, സിയാ സച്ഛികാതബ്ബാ, സിയാ ന ഭാവേതബ്ബാ, സച്ഛികാതബ്ബാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ, സിയാ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവേതബ്ബാ, സിയാ സച്ഛികാതബ്ബാ, സിയാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ.

തയോ അകുസലഹേതൂ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ. തയോ കുസലഹേതൂ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ ന പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവേതബ്ബാ, ന സച്ഛികാതബ്ബാ, സിയാ ന ഭാവേതബ്ബാ. തയോ അബ്യാകതഹേതൂ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ, സിയാ സച്ഛികാതബ്ബാ , സിയാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ.

കബളീകാരോ ആഹാരോ അഭിഞ്ഞേയ്യോ പരിഞ്ഞേയ്യോ ന പഹാതബ്ബോ ന ഭാവേതബ്ബോ ന സച്ഛികാതബ്ബോ. തയോ ആഹാരാ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ, സിയാ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവേതബ്ബാ, സിയാ സച്ഛികാതബ്ബാ, സിയാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ.

ഛ ഫസ്സാ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ അഭിഞ്ഞേയ്യോ പരിഞ്ഞേയ്യോ, സിയാ പഹാതബ്ബോ, സിയാ ഭാവേതബ്ബോ, സിയാ സച്ഛികാതബ്ബോ, സിയാ ന പഹാതബ്ബോ ന ഭാവേതബ്ബോ ന സച്ഛികാതബ്ബോ.

ഛ വേദനാ...പേ॰... ഛ സഞ്ഞാ... ഛ ചേതനാ... ഛ ചിത്താ അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു അഭിഞ്ഞേയ്യാ പരിഞ്ഞേയ്യാ, സിയാ പഹാതബ്ബാ, സിയാ ഭാവേതബ്ബാ, സിയാ സച്ഛികാതബ്ബാ , സിയാ ന പഹാതബ്ബാ ന ഭാവേതബ്ബാ ന സച്ഛികാതബ്ബാ.

൮. സാരമ്മണാനാരമ്മണവാരോ

൧൦൩൭. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി സാരമ്മണാ, കതി അനാരമ്മണാ...പേ॰... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി സാരമ്മണാ, കതി അനാരമ്മണാ?

൧൦൩൮. രൂപക്ഖന്ധോ അനാരമ്മണോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സാരമ്മണാ.

ദസായതനാ അനാരമ്മണാ. മനായതനം സാരമ്മണം. ധമ്മായതനം സിയാ സാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണം.

ദസ ധാതുയോ അനാരമ്മണാ. സത്ത ധാതുയോ സാരമ്മണാ. ധമ്മധാതു സിയാ സാരമ്മണാ, സിയാ അനാരമ്മണാ.

ദ്വേ സച്ചാ സാരമ്മണാ. നിരോധസച്ചം അനാരമ്മണം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണം.

സത്തിന്ദ്രിയാ അനാരമ്മണാ. ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാ സാരമ്മണാ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ സാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണം. നവ ഹേതൂ സാരമ്മണാ. കബളീകാരോ ആഹാരോ അനാരമ്മണോ. തയോ ആഹാരാ സാരമ്മണാ. സത്ത ഫസ്സാ… സത്ത വേദനാ… സത്ത സഞ്ഞാ… സത്ത ചേതനാ… സത്ത ചിത്താ സാരമ്മണാ.

൧൦൩൮. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി സാരമ്മണാരമ്മണാ, കതി അനാരമ്മണാരമ്മണാ…പേ॰… സത്തന്നം ചിത്താനം കതി സാരമ്മണാരമ്മണാ, കതി അനാരമ്മണാരമ്മണാ?

൧൦൩൯. രൂപക്ഖന്ധോ അനാരമ്മണോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണാ, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണാ.

ദസായതനാ അനാരമ്മണാ. മനായതനം സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണം. ധമ്മായതനം സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണം.

ദസ ധാതുയോ അനാരമ്മണാ. ഛ ധാതുയോ അനാരമ്മണാരമ്മണാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണാ, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണാ. ധമ്മധാതു സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണാ, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണാ, സിയാ അനാരമ്മണാ.

നിരോധസച്ചം അനാരമ്മണം. മഗ്ഗസച്ചം അനാരമ്മണാരമ്മണം. സമുദയസച്ചം സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണം.

സത്തിന്ദ്രിയാ അനാരമ്മണാ. പഞ്ചിന്ദ്രിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണാ, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണാ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണം, സിയാ അനാരമ്മണം.

നവ ഹേതൂ സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണാ, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണാ. കബളീകാരോ ആഹാരോ അനാരമ്മണോ. തയോ ആഹാരാ സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണാ, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണാ. ഛ ഫസ്സാ അനാരമ്മണാരമ്മണാ . മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണോ സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണോ. ഛ വേദനാ… ഛ സഞ്ഞാ… ഛ ചേതനാ… ഛ ചിത്താ അനാരമ്മണാരമ്മണാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സാരമ്മണാരമ്മണാ, സിയാ അനാരമ്മണാരമ്മണാ.

൯. ദിട്ഠസുതാദിദസ്സനവാരോ

൧൦൪൦. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി ദിട്ഠാ, കതി സുതാ, കതി മുതാ, കതി വിഞ്ഞാതാ, കതി ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ ന വിഞ്ഞാതാ…പേ॰… സത്തന്നം ചിത്താനം കതി ദിട്ഠാ, കതി സുതാ, കതി മുതാ, കതി വിഞ്ഞാതാ, കതി ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ ന വിഞ്ഞാതാ?

൧൦൩൭. രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ ദിട്ഠോ, സിയാ സുതോ, സിയാ മുതോ, സിയാ വിഞ്ഞാതോ, സിയാ ന ദിട്ഠോ ന സുതോ ന മുതോ, വിഞ്ഞാതോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ.

രൂപായതനം ദിട്ഠം, ന സുതം ന മുതം, വിഞ്ഞാതം. സദ്ദായതനം ന ദിട്ഠം, സുതം, ന മുതം, വിഞ്ഞാതം. ഗന്ധായതനം... രസായതനം... ഫോട്ഠബ്ബായതനം ന ദിട്ഠം ന സുതം, മുതം, വിഞ്ഞാതം. സത്തായതനാ ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ.

രൂപധാതു ദിട്ഠാ, ന സുതാ ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ. സദ്ദധാതു ന ദിട്ഠാ, സുതാ, ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ. ഗന്ധധാതു... രസധാതു... ഫോട്ഠബ്ബധാതു ന ദിട്ഠാ ന സുതാ, മുതാ, വിഞ്ഞാതാ. തേരസ ധാതുയോ ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ.

തീണി സച്ചാനി ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ദിട്ഠം, സിയാ സുതം, സിയാ മുതം, സിയാ വിഞ്ഞാതം, സിയാ ന ദിട്ഠം ന സുതം ന മുതം, വിഞ്ഞാതം.

ബാവീസതിന്ദ്രിയാ ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ. നവ ഹേതൂ ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ. ചത്താരോ ആഹാരാ ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ. സത്ത ഫസ്സാ ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ. സത്ത വേദനാ... സത്ത സഞ്ഞാ... സത്ത ചേതനാ... സത്ത ചിത്താ ന ദിട്ഠാ ന സുതാ ന മുതാ, വിഞ്ഞാതാ.

൧൦. തികാദിദസ്സനവാരോ

൧. കുസലത്തികം

൧൦൩൮. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ...പേ॰... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി കുസലാ, കതി അകുസലാ, കതി അബ്യാകതാ?

രൂപക്ഖന്ധോ അബ്യാകതോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ കുസലാ, സിയാ അകുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. ദസായതനാ അബ്യാകതാ. ദ്വായതനാ സിയാ കുസലാ, സിയാ അകുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. സോളസ ധാതുയോ അബ്യാകതാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ കുസലാ, സിയാ അകുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. സമുദയസച്ചം അകുസലം. മഗ്ഗസച്ചം കുസലം. നിരോധസച്ചം അബ്യാകതം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ കുസലം, സിയാ അകുസലം, സിയാ അബ്യാകതം.

ദസിന്ദ്രിയാ അബ്യാകതാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം അകുസലം. അനഞ്ഞാതഞ്ഞസ്സാമീതിന്ദ്രിയം കുസലം. ചത്താരിന്ദ്രിയാ സിയാ കുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ കുസലാ, സിയാ അകുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ.

തയോ കുസലഹേതൂ കുസലാ. തയോ അകുസലഹേതൂ അകുസലാ. തയോ അബ്യാകതഹേതൂ അബ്യാകതാ. കബളീകാരോ ആഹാരോ അബ്യാകതോ.

തയോ ആഹാരാ സിയാ കുസലാ, സിയാ അകുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ. ഛ ഫസ്സാ അബ്യാകതാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ കുസലോ, സിയാ അകുസലോ, സിയാ അബ്യാകതോ. ഛ വേദനാ... ഛ സഞ്ഞാ... ഛ ചേതനാ... ഛ ചിത്താ അബ്യാകതാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ കുസലാ, സിയാ അകുസലാ, സിയാ അബ്യാകതാ.

൨. വേദനാതികം

൧൦൩൯. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, കതി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, കതി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ...പേ॰... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, കതി ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, കതി അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ?

ദ്വേ ഖന്ധാ ന വത്തബ്ബാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി. തയോ ഖന്ധാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ.

ദസായതനാ ന വത്തബ്ബാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി. മനായതനം സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം. ധമ്മായതനം സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ന വത്തബ്ബം സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി.

ദസ ധാതുയോ ന വത്തബ്ബാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി. പഞ്ച ധാതുയോ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, കായവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. ധമ്മധാതു സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി.

ദ്വേ സച്ചാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. നിരോധസച്ചം ന വത്തബ്ബം സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ന വത്തബ്ബം സുഖായ

വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി.

ദ്വാദസിന്ദ്രിയാ ന വത്തബ്ബാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി. ഛ ഇന്ദ്രിയാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. തീണിന്ദ്രിയാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ , സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തം, സിയാ ന വത്തബ്ബം സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തന്തിപി.

ദോസോ അകുസലഹേതു ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ. സത്ത ഹേതൂ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. മോഹോ അകുസലഹേതു സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, സിയാ ദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ.

കബളീകാരോ ആഹാരോ ന വത്തബ്ബോ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോതി പി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോതിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോതിപി. തയോ ആഹാരാ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ.

പഞ്ച ഫസ്സാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. കായവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ. മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്തോ.

സത്ത വേദനാ ന വത്തബ്ബാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി, അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താതിപി. പഞ്ച സഞ്ഞാ... പഞ്ച ചേതനാ... പഞ്ച ചിത്താ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, കായവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ ദുക്ഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ, സിയാ അദുക്ഖമസുഖായ വേദനായ സമ്പയുത്താ.

൩. വിപാകത്തികം

൧൦൪൭. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി വിപാകാ, കതി വിപാകധമ്മധമ്മാ, കതി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ...പേ॰... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി വിപാകാ, കതി വിപാകധമ്മധമ്മാ, കതി നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ?

രൂപക്ഖന്ധോ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ.

ദസായതനാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. ദ്വായതനാ സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ.

ദസ ധാതുയോ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. പഞ്ച ധാതുയോ വിപാകാ. മനോധാതു സിയാ വിപാകാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ വിപാകാ സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ.

ദ്വേ സച്ചാ വിപാകധമ്മധമ്മാ. നിരോധസച്ചം നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ വിപാകം, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മം, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മം.

സത്തിന്ദ്രിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. തീണിന്ദ്രിയാ വിപാകാ. ദ്വിന്ദ്രിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ. അഞ്ഞിന്ദ്രിയം സിയാ വിപാകം, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മം. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ.

ഛ ഹേതൂ വിപാകധമ്മധമ്മാ. തയോ അബ്യാകതഹേതൂ സിയാ വിപാകാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ.

കബളീകാരോ ആഹാരോ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. തയോ ആഹാരാ സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. പഞ്ച ഫസ്സാ വിപാകാ. മനോധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ വിപാകോ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ വിപാകോ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മോ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മോ. പഞ്ച വേദനാ... പഞ്ച സഞ്ഞാ... പഞ്ച ചേതനാ... പഞ്ച ചിത്താ വിപാകാ. മനോധാതു സിയാ വിപാകാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ വിപാകാ, സിയാ വിപാകധമ്മധമ്മാ, സിയാ നേവവിപാകനവിപാകധമ്മധമ്മാ.

൪. ഉപാദിന്നത്തികം

൧൦൪൧. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, കതി അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, കതി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ...പേ॰... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, കതി അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, കതി അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ?

രൂപക്ഖന്ധോ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ ർ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ.

പഞ്ചായതനാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ. സദ്ദായതനം അനുപാദിന്നുപാദാനിയം. ചത്താരോ ആയതനാ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ

അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ. ദ്വായതനാ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ.

ദസ ധാതുയോ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ. സദ്ദധാതു അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ. പഞ്ച ധാതുയോ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ.

സമുദയസച്ചം അനുപാദിന്നുപാദാനിയം. ദ്വേ സച്ചാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയം, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയം.

നവിന്ദ്രിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം അനുപാദിന്നുപാദാനിയം. തീണിന്ദ്രിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. തയോ അകുസലഹേതൂ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ. തയോ കുസലഹേതൂ സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ. തയോ അബ്യാകതഹേതൂ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ.

കബളീകാരോ ആഹാരോ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ. തയോ ആഹാരാ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ .

പഞ്ച ഫസ്സാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ. മനോധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ. മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയോ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയോ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയോ. പഞ്ച വേദനാ... പഞ്ച സഞ്ഞാ... പഞ്ച ചേതനാ... പഞ്ച ചിത്താ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ. മനോധാതു സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ ഉപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നുപാദാനിയാ, സിയാ അനുപാദിന്നഅനുപാദാനിയാ.

൭. വിതക്കത്തികം

൧൦൪൨. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി സവിതക്കസവിചാരാ, കതി അവിതക്കവിചാരമത്താ, കതി അവിതക്കഅവിചാരാ...പേ... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി സവിതക്കസവിചാരാ, കതി അവിതക്കവിചാരമത്താ, കതി അവിതക്കഅവിചാരാ?

രൂപക്ഖന്ധോ അവിതക്കഅവിചാരോ. തയോ ഖന്ധാ സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. സങ്ഖാരക്ഖന്ധോ സിയാ സവിതക്കസവിചാരോ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തോ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരോ സിയാ ന

വത്തബ്ബോ സവിതക്കസവിചാരോതിപി , അവിതക്കവിചാരമത്തോതിപി, അവിതക്കഅവിചാരോതിപി.

ദസായതനാ അവിതക്കഅവിചാരാ. മനായതനം സിയാ സവിതക്കസവിചാരം, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തം, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരം. ധമ്മായതനം സിയാ സവിതക്കസവിചാരം, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തം, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരം, സിയാ ന വത്തബ്ബം സവിതക്കസവിചാരന്തിപി, അവിതക്കവിചാരമത്തന്തിപി, അവിതക്കഅവിചാരന്തിപി.

പന്നരസ ധാതുയോ അവിതക്കഅവിചാരാ. മനോധാതു സവിതക്കസവിചാരാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. ധമ്മധാതു സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ, സിയാ ന വത്തബ്ബാ സവിതക്കസവിചാരാതിപി, അവിതക്കവിചാരമത്താതിപി, അവിതക്കഅവിചാരാതിപി.

സമുദയസച്ചം സവിതക്കസവിചാരം. നിരോധസച്ചം അവിതക്കഅവിചാരം. മഗ്ഗസച്ചം സിയാ സവിതക്കസവിചാരം, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തം, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരം. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ സവിതക്കസവിചാരം, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തം, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരം, സിയാ ന വത്തബ്ബം സവിതക്കസവിചാരന്തിപി, അവിതക്കവിചാരമത്തന്തിപി, അവിതക്കഅവിചാരന്തിപി.

നവിന്ദ്രിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. ദോമനസ്സിന്ദ്രിയം സവിതക്കസവിചാരം. ഉപേക്ഖിന്ദ്രിയം സിയാ സവിതക്കസവിചാരം, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരം. ഏകാദസിന്ദ്രിയാ സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ.

തയോ അകുസലഹേതൂ സവിതക്കസവിചാരാ. ഛ ഹേതൂ സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. കബളീകാരോ ആഹാരോ അവിതക്കഅവിചാരോ. തയോ ആഹാരാ സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ. പഞ്ച ഫസ്സാ അവിതക്കഅവിചാരാ. മനോധാതുസമ്ഫസ്സോ സവിതക്കസവിചാരോ. മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ സവിതക്കസവിചാരോ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്തോ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരോ. പഞ്ച വേദനാ... പഞ്ച സഞ്ഞാ... പഞ്ച ചേതനാ... പഞ്ച ചിത്താ അവിതക്കഅവിചാരാ മനോധാതു സവിതക്കസവിചാരാ , മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ സവിതക്കസവിചാരാ, സിയാ അവിതക്കവിചാരമത്താ, സിയാ അവിതക്കഅവിചാരാ.

(ഫ) രൂപദുകം

൧൮൩. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി രൂപാ, കതി അരൂപാ...പേ॰... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി രൂപാ, കതി അരൂപാ?

രൂപക്ഖന്ധോ രൂപം. ചത്താരോ ഖന്ധാ അരൂപാ. ദസായതനാ രൂപാ. മനായതനം അരൂപം. ധമ്മായതനം സിയാ രൂപം, സിയാ അരൂപം. ദസ ധാതുയോ രൂപാ. സത്ത ധാതുയോ അരൂപാ. ധമ്മധാതു സിയാ രൂപാ, സിയാ അരൂപാ. തീണി സച്ചാനി അരൂപാ. ദുക്ഖസച്ചം സിയാ രൂപം, സിയാ അരൂപം. സത്തിന്ദ്രിയാ രൂപാ. ചുദ്ദസിന്ദ്രിയാ അരൂപാ. ജീവിതിന്ദ്രിയം സിയാ രൂപം, സിയാ അരൂപം. നവ ഹേതൂ അരൂപാ. കബളീകാരോ ആഹാരോ രൂപം. തയോ ആഹാരാ അരൂപാ. സത്ത ഫസ്സാ അരൂപാ. സത്ത വേദനാ... സത്ത സഞ്ഞാ... സത്ത ചേതനാ സത്ത ചിത്താ അരൂപാ.

(൨) ലോകിയദുകം

൧൦൪൨. പഞ്ചന്നം ഖന്ധാനം കതി ലോകിയാ, കതി ലോകുത്തരാ? ദ്വാദസന്നം ആയതനാനം കതി ലോകിയാ, കതി ലോകുത്തരാ? അട്ഠാരസന്നം ധാതൂനം കതി ലോകിയാ, കതി ലോകുത്തരാ? ചതുന്നം സച്ചാനം കതി ലോകിയാ, കതി ലോകുത്തരാ...പേ॰... സത്തന്നം ചിത്താനം കതി ലോകിയാ, കതി ലോകുത്തരാ?

രൂപക്ഖന്ധോ ലോകിയോ. ചത്താരോ ഖന്ധാ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ. ദസായതനാ ലോകിയാ . ദ്വേ ആയതനാ സിയാ ലോകിയാ , സിയാ ലോകുത്തരാ. സോളസ ധാതുയോ ലോകിയാ. ദ്വേ ധാതുയോ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ. ദ്വേ സച്ചാ ലോകിയാ. ദ്വേ സച്ചാ ലോകുത്തരാ.

ദസിന്ദ്രിയാ ലോകിയാ. തീണിന്ദ്രിയാ ലോകുത്തരാ. നവിന്ദ്രിയാ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ. തയോ അകുസലഹേതൂ ലോകിയാ. ഛ ഹേതൂ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ. കബളീകാരോ ആഹാരോ ലോകിയോ. തയോ ആഹാരാ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ . ഛ ഫസ്സാ ലോകിയാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സോ സിയാ ലോകിയോ, സിയാ ലോകുത്തരോ. ഛ വേദനാ ലോകിയാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ വേദനാ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ. ഛ സഞ്ഞാ ലോകിയാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ സഞ്ഞാ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ. ഛ ചേതനാ ലോകിയാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതുസമ്ഫസ്സജാ ചേതനാ സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാ. ഛ ചിത്താ ലോകിയാ. മനോവിഞ്ഞാണധാതു സിയാ ലോകിയാ, സിയാ ലോകുത്തരാതി.

അഭിഞ്ഞാ ദ്വേ സാരമ്മണാ, ദിട്ഠാ കുസലവേദനാ;
വിപാകാ ച ഉപാദിന്നാ, വിതക്കം രൂപലോകിയാതി.

ധമ്മഹദയവിഭങ്ഗോ നിട്ഠിതോ.

വിഭങ്ഗപകരണം നിട്ഠിതം.